

I.D.E.I.

(Informare. Documentare. Educație. Implicare)

An XIV, nr. 14

Revista Bibliotecii Județene I.S. Bădescu Sălaj

Priviți mereu în cărți și adăugați în fiecare zi câte o buche, căci trei sunt aceia care nu se simt singuri printre străini: învățatul, eroul curajos și cel cu limba dulce, încărcată de înțelepciune. (Ibn Abd Rabbih)

BIBLIOTECA - locul unde se dă viață cărților!

Zalău, 2018

EDITATĂ CU SPRIJINUL CONSILIULUI JUDEȚEAN SĂLAJ

ISSN: 1841-6748

Manager/Redactor șef: FLORICA POP

Tipar: Color Print Zalău, www.colorprint.ro

CUPRINS

1. 2018 – Unitate. Realitate. Viziune - Florica Pop.....	5
2. Calendarul activităților desfășurate - 2018	20
3. Indicatori de performanță - 2017	45
4. Versuri cu dedicație în AN CENTENAR - George Mureșan.....	46
5. CONCURS NAȚIONAL - ROMÂNIA la 100 + 100 - prezentare - Florica Pop.....	48
SECȚIUNEA TINERI	
PREMIUL I	
ROMÂNIA ±100 - Cătălin Răcilă.....	51
MAREA UNIRE - Daria Neacșu.....	54
PREMIUL al II-lea	
ȚARA cu tăciunii aprinși - Cătălina Gheorghian.....	59
ROMÂNIA anului 2118 - Anca Elena Voicu.....	60
ROMÂNIA la 100 + 100 - Nadia Popescu.....	62
ROMÂNIA din suflet! - Medeea Prața.....	63
GRANIȚA care UNEȘTE - Teodor Ivan.....	64
CENTENARUL și dincolo de acesta - Amalia Toma.....	66
ROMÂNIA dublului CENTENAR - Maria-Daniela Bobescu.....	68
PREMIUL al III-lea	
Secvență... - Simona Macoveiciuc.....	69
Gândurile unei tinere - Amalia Maria Lungocea.....	70
Organizația schimbării - Cristiana Bighiu-Tofan.....	71
O perspectivă literară asupra României - Alexandru Nicolae Lazea.....	73
ROMÂNIA: 100 +100 = INFINIT - Alexia Babliuc.....	75
100 de ani de trecut, 100 de ani de viitor - Ionuț Antonio Bîtea.....	75
ROMÂNIA la 100+100 - Andreea Marian.....	77
PREMIU SPECIAL	
Essey/Eseu - Borislav Hristov Dimitrov.....	78
MENȚIUNE	
ROMÂNIA de mâine - Diana Câmpan.....	81
ROMÂNIA peste 100 de ani - Ruxandra Paulencu.....	81
AZI e despre mine... - Bogdan Dumitrașcu.....	82
ROMÂNIA în următorii 100 de ani - Raluca Rusu.....	83
DIPLOME de PARTICIPARE	
Din calea luminii - Angela Stoica.....	84
Recunoștință... - Vlad-Marian Editoiu.....	85
ROMÂNIA, cea de peste 100 de ani - Paula Ramona Isopel.....	86
Proiecție în viitor - Andra Valentina Radu.....	87
ROMÂNIA... - Iuliana Popovici.....	88
Mesaj către viitor - Adina Cesarina Moraru.....	88
Nu mi-e teamă să sper - Celina Matei.....	89

Mesaj spre viitor - Raluca Maria Tănase.....	89
Un mesaj viitorului - Corina Mihaela Bordei.....	90
<u>SECȚIUNEA ADULȚI</u>	
PREMIUL I	
Ferestre spre timp - Silvia Bodea Sălăjan.....	90
Peste 100 de ani vom zbura liber... în Basarabia - Elena Stan.....	95
Un veac de singurătate... - Dimitrie-Sorin Pană.....	98
PREMIUL al II-lea	
Închinare... - Gela Enea.....	101
Patrie... - Emilia Amariei.....	103
Vatra de acasă - Cristina Mioara Buturoagă.....	105
Proiect de România - Georgeta-Irina Rusu.....	109
PREMIUL al III-lea	
Plâns lăuntric... - Elena Olariu.....	118
Identitate de Român - Lucia Elena Popa.....	129
O sută de ani - Emil Bucureșteanu.....	132
Între România și România - Mihaela Dreliciuc.....	136
Un secol de frământări... - Vasile Larco.....	137
Arcuri peste timp și spații... - Clementina Timuș.....	139
PREMIU SPECIAL	
La o sută de ani plus o sută... - George Mureșan.....	143
Epigrame - Emil Ianuș.....	143
Energetica românească: începuturi, prezent și viitor, peste 100 de ani! - Ovidiu Țuțuiianu.....	145
Anotimpuri românești - Constantin Bidulescu.....	150
Visuri la BIBLIOTECĂ - Alexandru Moșuț.....	155
MENȚIUNE	
O dată în 100 de ani - Camelia Manuela Sava.....	156
Tangoul CENTENARULUI... - Nicolae Doftoreanu.....	159
Bucovină, Bucovină... - Gheorghe Solcan.....	162
Faceți România Mare încă o dată! - Ionuț Calotă.....	165
DIPLOME de PARTICIPARE	
Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie! - Ioan Ganga.....	165
O mare și unită Românie!... - Daniela Achim Harabgiu.....	167
Gânduri pentru centenare - Cornelia Violeta Popescu.....	168
Rostirea românească... - George Bădărău.....	169
Doruri carpatine... - George Pena.....	170
Cum va continua Unirea (fragment) - Ioan Anițaș.....	171
Selectiv din lucrările cu mesaj patriotic, dar nepremiate.....	172
6. Din destăinuirile unei Biblioteci - F.P.	221
7. Autori sălăjeni - cărți editate în 2018.	222
8. Calendar Cultural 2019.	225

2018 – UNITATE. REALITATE. VIZIUNE.

Pentru Biblioteca Județeană *I.S. Bădescu* – Sălaj, instituție publică de cultură, cu rol strategic în viața comunității, care funcționează în subordinea Consiliului Județean Sălaj, fiecare an se distinge prin proiecte, activități, idei și evenimente inedite, din preocuparea permanentă de a răspunde tuturor nevoilor și solicitărilor pe care publicul de toate categoriile, atât ca vârstă, cât și ca interese sau preocupări, le adresează sau ar fi dornic să le acceseze.

Pe lângă activitățile de bază: completarea și dezvoltarea permanentă a colecțiilor, în raport cu structura demografică, profesională, etnică a comunității municipiului Zalău și a județului Sălaj; culegerea informațiilor, prelucrarea și păstrarea bazei de date a județului Sălaj, respectând și Legea Depozitului legal județean; serviciile pentru public, în cadrul secțiilor, serviciilor și compartimentelor ș.a. am fost preocupați și în anul 2018 de obținerea altor finanțări, prin diverse proiecte, de întărirea, continuarea sau dezvoltarea parteneriatelor, indiferent că acestea sunt încheiate local, național sau internațional, adăugând, an de an, noi valori care sporesc imaginea instituției, a județului și a țării.

Anul 2018 – CENTENAR al MARII UNIRI de la 1 Decembrie 1918, a fost special și pentru că, pe lângă activitățile diverse, o atenție deosebită am acordat OMAGIERII mărețului ideal împlinit de înaintași, promisiunii de a fi responsabili pentru prezent, dar și exprimării viziunii privind următorii 100 de ani ai României. În acest sens:

- Am străbătut întreg județul Sălaj, întâlnindu-ne cu sute de sălăjeni, exprimând, peste tot și mesajul Consiliului Județean Sălaj, al Instituției Prefectului județului Sălaj și al altor instituții partenere (150 de evenimente, în care am distribuit participanților materiale speciale: stegulețe, semne de carte, pixuri, brățări), precum și depunerea jerbelor cu tricolor, la toate monumentele Eroilor din județul Sălaj, prin utilizarea bugetului acordat cu această destinație
- Am colaborat cu majoritatea Bibliotecilor Județene din România, fiind singura Bibliotecă Județeană care a reunit toate bibliotecile publice din județ, dar și pe majoritatea din țară
- Am vizitat, cu participanți de toate vârstele, importante obiective istorice și culturale din România, încheind traseul omagial la ALBA IULIA, cu gândul că din această frumoasă călătorie, cei mai mici vor duce peste timp mesajele de unitate, fraternitate, dragoste și responsabilitate față de trecutul, prezentul și viitorul României
- Am inițiat, coordonat Concursul Național de viziune, pentru tineri și adulți – **ROMÂNIA la 100 + 100**, iar lucrările care au fost premiate vor fi publicate în revista instituției/2018 – **I.D.E.I.** (Informare. Documentare. Educație. Implicare)
- Am cules păreri, emoții, memorii, trăiri de la urmași ai celor care au luptat pentru împlinirea visului de UNITATE NAȚIONALĂ, pe care, împreună cu o galerie de imagini, le vom culege în cartea pe care o vom edita în anul 2019, ca o oglindă peste timp a realității sălăjene din 2018

2018 - Bibliotecile unesc! Pentru noi, în Sălaj, nu a fost doar un slogan, nici vorbe rostite spre a impresiona. Am considerat că este de datoria noastră, a celor care adunăm, prelucrăm, transmitem și păstrăm peste timp toate datele și poveștile celor care au făurit România modernă, sau ceea ce s-a scris despre oameni, locuri și fapte demne de menționat în CARTE, să aducem în atenția celor de azi, mult prea preocupați de egoiste interese, sentimentul național, retrezind ideea că numai în **UNIRE e TĂRIA**, iar starea de azi a țării noastre are ca principală cauză lipsa unui ideal comun, salvarea fiind punerea intereselor țării mai presus decât avantajele personale imediate. Noi ne-am pregătit, astfel, din bună vreme: am gândit proiecte, am selectat lucrări, texte și mesaje, am realizat machete pentru tipărirea materialelor de promovare, ce urmau să fie distribuite în drumurile noastre prin județ și prin țară, ne-am ales parteneri și colaboratori.

Un județ care a dăruit istoriei pagini de aur prin nume, precum **SIMION BĂRNUȚIU, IULIU MANIU, GEORGE POP de BĂSEȘTI, VICTOR DELEU** și mulți alții, avea și datoria morală de a le slăvi, în AN CENTENAR, memoria, readucând faptele în atenția contemporaneității, că doar o dată-n viață ne e dat să fim contemporani cu un astfel de moment!

Anul 2018 a fost special prin trăirile patriotice multiplicat atât în județ, cât și în peregrinările prin țară, cu popas la cele mai importante locuri ale istoriei, în drumul spre unitate, asta neînsemnând că am neglijat alte aspecte profesionale, care țin de dezvoltare, formare, proiecte și

servicii inedite pentru publicul de toate vârstele, interesele sau preocupările, dar, pe lângă toate acestea, cunoscând profunda semnificație a celui mai luminos vis dintotdeauna al acestui neam – **UNIREA** cea mare, am încercat să transmitem, altfel decât în alți ani, nevoia de a cunoaște și respecta valorile trecutului, a fi responsabili și implicați în prezentul României și, din dragoste față de tot ce-i românesc, să pregătim, cu încredere, dăruire, demnitate și conștiință curată viitorul, nu prin vorbe, ci, **ÎMPREUNĂ**, prin fapte care să-i convingă pe cei plecați în lume, că și aici, **ACASĂ**, pot trăi frumos, iar copiii, nepoții, strănepoții noștri să fie pregătiți spre a-și pune competențele, ideile, străduința în slujba locului unde au văzut lumina, dându-i și mai multă strălucire.

Toate spațiile în care funcționează instituția noastră au fost îmbrăcate în haină de sărbătoare, cu mare atenție la toate detaliile. Au fost organizate zeci de Expoziții tematice, am fost prezenți, printr-o multitudine de forme (lecții, expuneri, imagini, documente, vizionări, recital, piese de teatru ș.a.) atât în secțiile proprii sau filiale, cât și în foarte multe alte instituții și locuri în care ni s-a solicitat sprijinul. Am oferit bibliografii, materiale pentru programe artistice, documentație pentru scrierea unor lucrări tuturor celor care au apelat, cu încredere, la sprijinul și competența noastră, am fost, astfel, la datorie, măcar așa exprimând și noi recunoștință și mulțumire celor care ne-au dăruit șansa de a trăi într-o Românie liberă și unită!

Consemnările în scris despre activitatea Bibliotecii Județene *I. S. Bădescu* – Sălaj în anul de omagiere a **MARII UNIRI** de la 1 decembrie 1918, la 100 de ani, vor fi și ele altfel structurate, spre a cuprinde esența a ceea ce am trăit și a lăsa îndemn peste timp, ca toți cei care vor veni după generația Centenarului, să știe că ne-am străduit să fim la înălțimea timpului prin care am trecut și că-i rugăm să ducă mai departe sfânta și nobila iubire față de **ROMÂNIA**, făurită cu multe jertfe, sacrificii, dragoste, păstrată prin punerea laolaltă a preocupărilor, ideilor, gândurilor... tuturor celor care, au în piept o inimă care bate românește!

Toți bibliotecarii din bibliotecile publice ale județului Sălaj au fost implicați în cel mai amplu, profund și de impact proiect menit a transmite mesaje de unitate, a aduna gânduri, a scrie pagini care vor rămâne dovadă peste timp – **CARAVANA UNIRII!** Ne-am fi dorit ca și colegii din țară să înțeleagă importanța acestui demers și să-l trăiască tot mai mulți, dar nu simțim cu toții la fel, așa încât am colaborat doar cu cei care au răspuns provocărilor noastre, răspunzând și noi solicitărilor venite de la alți colegi.

În județul Sălaj am colaborat, astfel, pentru organizarea și buna desfășurare a proiectelor dedicate Centenarului Marii Uniri, în primul rând cu Consiliul Județean Sălaj, care ne-a sprijinit și financiar pentru deplasări, materiale de promovare ș.a., dar și cu: Instituția Prefectului Județului Sălaj, prin implicarea directă și cu multă dăruire a Domnului Prefect, Florin Florian, cu toate Primăriile și Consiliile locale din județ, cu Inspectoratul Școlar Județean Sălaj, prin colaborarea cu majoritatea instituțiilor de învățământ din județ (grădinițe, școli, licee), cu Episcopia Ortodoxă a Sălajului, precum și cu Parohiile Greco-catolice din județ, prin participarea preoților, de la toate cultele la întâlnirile locale, la monumente sau cimitire ale Eroilor Neamului, cu toți locuitorii orașelor, comunelor și satelor sălăjene, care și-au manifestat mulțumirea de a fi părtași la astfel de momente înălțătoare și ne-au rugat să continuăm a promova dragostea față de valorile neamului nostru.

Echipa de la Biblioteca Județeană Sălaj care s-a deplasat în județ, spre a reuși să transmită ceea ce și-a propus, a ales, în funcție de specificul locului, mai mulți parteneri și colaboratori. În marea parte a călătoriei ne-a însoțit dr. în istorie, Marin Pop, cercetător științific la Muzeul Județean de Istorie și Artă din Zalău, autor al multor și valoroaselor lucrări dedicate sălăjenilor – făuritori de UNIRE. Pentru localitățile simbol ale județului – **BOCȘA, BĂSEȘTI, BOBOTA, BĂDĂCIN**, am ales să fie cu noi și Fanfara *Artissima* a Liceului de Artă *Ioan Sima* – Zalău, reprezentanți ai Asociației Cultul Eroilor *Regina Maria* - Filiala Sălaj, reprezentanți ai Armatei României, în plan local – U.M. 01483 Zalău, Regimentul 317 Sprijin Logistic *Voievodul Gelu* – Zalău, ai Centrului Militar Județean Sălaj, prin Dl. Comandant, Lt. Col. Florin Brescanu, ai Asociației Veteranilor de Război – Filiala Sălaj, mari artiști, precum Ileana Domuța Mastan, Ileana Grațiana Pop, Angela Buciu, precum și multe tinere talente sălăjene. Ne-am propus și am reușit, ca un omagiu pentru MAREA UNIRE, să fim împreună la mari evenimente, toți cei care în județul Sălaj slujim în instituții de cultură. La evenimentele și manifestările de amploare, am avut bucuria să ni se alăture, încununând activitățile cu programe artistice deosebite: Ansamblul Folcloric Profesionist *Meseșul*, al Centrului de Cultură și Artă al județului Sălaj, Ansamblul Artistic Profesionist *Porolissum* și Ansamblul Folcloric *Columna*, ale Casei Municipale de Cultură din Zalău, Liceul de Artă *Ioan Sima* din Zalău. Le mulțumim, cu recunoștință și caldă colegialitate, colegilor pentru disponibilitate și unitate: Daniel Săuca, manager al Centrului de Cultură și Artă al județului Sălaj, Gabriela Hossu, manager Casa Municipală de Cultură, Titus Câmpean, director - Liceul de Artă *Ioan Sima*, precum și tuturor artiștilor care au participat, cu dăruire și profesionalism la evenimente. Am fost, cu toții, ÎMPREUNĂ, la CENTENAR!

Drumul Caravanei Unirii a străbătut și o parte frumoasă de țară, în primul rând pe urmele marilor sălăjeni (Sighetu Marmăției, Băsești, Cluj-Napoca), iar apoi, traseul, parcurs în trei zile, fiind astfel ales, încât să ne închinăm la mari monumente, să revedem locuri în care istoria a lăsat urme, dar să ajungem, la finalul călătoriei și acolo unde, în 1918, s-a scris cea mai înălțătoare pagină de trăire și suflet românesc – ALBA IULIA!

Ne-am întâlnit astfel și le mulțumim pentru modul în care au răspuns provocării noastre, colegii din Bibliotecile Județene: Arad, Timiș, Caraș-Severin, Gorj, Hunedoara, Alba (Bibliotecile Municipale Blaj și Aiud). Detalii despre toate aceste întâlniri în volumul pe care-l vom edita în anul 2019, dedicat acestui proiect amplu și cu profunde semnificații.

Așa cum am promis la întâlnirile noastre din județ și din țară, vom edita o CARTE în care vom cuprinde cele trăite, ascultate, realizând și un album foto color, spre a se vedea cum au fost sălăjenii și românii în mărețul an 2018.

Acest număr al revistei *I.D.E.I.*, spre deosebire de ceilalți ani, va fi dedicat, în mod special, publicării lucrărilor de la Concursul Național de viziune *ROMÂNIA la 100 + 100*.

Cuprindem, însă și o sinteză, doar prin scurtă prezentare și cifre, a activității anului.

Spre a rămâne dovadă credibilă peste ani despre evoluția și realizările acestei instituții care an de an atrage tot mai mulți utilizatori, colaboratori, parteneri, mereu inovându-și spațiile, serviciile, activitățile, cuprindem și în acest număr al revistei noastre activitatea, **măsurabilă**, a anului 2018.

Cine este atent la aceste date, poate observa foarte simplu, câtă muncă, dăruire, imaginație, creativitate, IDEI, dragoste pentru semeni sunt în spatele cifrelor!!! Concluzia este că oamenii participă acolo unde se simt implicați, unde înțeleg că au ceva de câștigat, de aflat, dar și de dăruit! BIBLIOTECA nu strigă, nu *trage de mânecă*, dar, prin serviciile oferite, zilnic ajută zeci, sute, mii... de oameni, de la cei mai mici, la cei niși de ani! An de an schimbăm imaginea, atât prin reorganizări, dotări, cât, mai ales, prin noi servicii utile publicului sălăjean.

Biblioteca Județeană Sălaj în cifre - 2018 (SINTEZA)

- **Frecvența medie: 1.128 utilizatori/zi**
- Utilizatori nou înscriși: 1760
- Utilizatori activi: 6.982
- Utilizatori înscriși (2014-2018): 8.421
- Vizite la bibliotecă: 277.372
- Accesare web: 6.013
- Facebook: 129.150
- Sesiuni Internet: 2.227
- Vizite virtuale: 135.163
- Referințe prin e-mail: 5.596 solicitări
- Împrumut interbibliotecar: 37
- Documente difuzate: 206.818
- Documente consultate la sala de lectură: 71.801
- Programe și evenimente culturale: **700**
- Participanți: **35.542**
- Participanți întâlniri **Caravana Unirii**: peste **150.000**
- Programe și proiecte educative: 122
- Participanți cursuri de formare intern: 45
- Participanți externi cursuri diverse: 738
- Livrări documente electronice: 748 (pentru activități și evenimente)
- Rezervări titluri: 731

- Sesiuni de instruire a utilizatorilor: 30.569
- Expoziții realizate în spațiile proprii sau în alte locații: **577**
- Volume achiziționate: 8.111 titluri; 4.805 exemplare
Valoare: 231.601 lei
- Donații: 840 titluri; 972 exemplare
Valoare: 27.235 lei
- Documente AV (audio - video): 129 titluri; 137 exemplare
Valoare: 6.114 lei
- Donații AV: 11 titluri; 11 exemplare
Valoare: 292 lei
- Total achiziție documente: **265.242 lei** (237.716 – buget; 27.527 donații)
- Total documente: 4.945 titluri; 8.259 exemplare
- Programul MÁRAI VIII - donație carte nouă în limba maghiară – 3.915 lei
Donație RAFTUL AMERICAN – carte nouă în limba engleză – 10.000 lei
- Donații, sponsorizări: aprox. **75.000 lei**
- Donații, sponsorizări prin intermediul Asociației *Prietenii Bibliotecii Zalău*: 5.500 lei
- Investiții – **96.750 lei** (buget) lei + **4.033 lei** din venituri proprii
- Obiecte de inventar – 19.976 lei lei
- **Proiecte cu finanțare din alte surse: 36** (8 - BJ SJ, 28 în județ)
- Valoare proiecte: **85.000 lei** (aprox. 45.000 lei BJ SJ, aprox. 40.000 lei în județ)
- Finanțare, formare bibliotecari: 25.000 lei
- Venituri proprii: 5.135 lei
- Parteneriate și proiecte culturale: 257
- Asistență și sprijin oferit elevilor în programul After school: aprox. 75 /zi
- Emisiuni TV: 197
- Vizualizări emisiuni TV și online - 35.795 aprox.
- Articole presa scrisă și electronică: 278
- Editarea Nr. 14/2018 al revistei de specialitate: **I.D.E.I.** (Informare. Documentare. Educație. Implicare), care prezintă, anual, sinteza activității instituției, dedicată în acest an publicării lucrărilor premiate la Concursul Național de viziune – **ROMÂNIA la 100 + 100**
- Cursuri de formare bibliotecari -17 bibliotecari BJ SJ; 28 bibliotecari din județ
- Participare Conferințe Naționale și Internaționale – 10 bibliotecari BJ SJ
- Culegerea și completarea bazei de date a județului Sălaj - caracter permanent, prin Serviciul Bibliografic al instituției
- Organizarea excursiei profesionale dedicate Zilei Bibliotecarului și cu scop de promovare a obiectivelor turistice sălăjene pe traseul: Zalău - MOIGRAD POROLISSUM - GRĂDINA ZMEILOR (Bălan), în colaborare cu Bibliotecile Județene: Bihor, Cluj, Maramureș, Satu Mare
- Parteneri în organizarea și desfășurarea Conferinței Internaționale – “Evreii din Sălaj și antisemitismul din perioada interbelică”
- Colaborare la proiecte naționale de promovare a culturii românești peste hotare; donații consistente de carte valoroasă în limba română pentru românii din afara granițelor țării

PROIECTE INEDITE 2018

- **CARAVANA UNIRII** - proiect dedicat omagierii CENTENARULUI MARII UNIRI - detalii în volumul care-i va fi destinat
- **Concurs Național de viziune - ROMÂNIA la 100 + 100** - rezultatele în paginile ce urmează
- **RAFTUL AMERICAN** – donație din partea Ambasadei S.U.A. - inaugurat în prezența Excelenței Sale, HANS KLEMM, ambasadorul Statelor Unite ale Americii în România

- **COLIBLITE - COmmunity LIBRaries and digital LITeracy skills for MLF children** (Comunitățile, bibliotecile și competențe de alfabetizare pentru copii din familii cu educație redusă)

Durata proiectului: 01.09.2017 – 31.08.2020

COLIBLITE este un proiect în care sunt implicate școli, biblioteci, organizații de tineret și centre comunitare situate în Olanda, Marea Britanie, Italia și România, care desfășoară activități în comunități defavorizate. În România proiectul se derulează prin organizațiile: Active Watch, Școala Gimnazială 117 București și ANBPR.

Finanțatorul proiectului este: Comisia Europeană prin programul ERASMUS+

Partenerii în acest proiect sunt: Mira Media - Utrecht, MRC - Londra, FAV - Bologna, OG - Modena și Active Watch - București.

Grupul țintă este format din copii (gimnaziu și liceu) care provin din familii cu educație redusă sau în situații sociale vulnerabile (sărăcie, abandon, migrație). Proiectul se bazează pe parteneriate locale, iar pentru construcția acestora, mizează pe calitatea de catalizator a bibliotecilor. Transferul de competențe digitale ar urma să se realizeze prin intervenția conjugată a unor protagoniști locali: biblioteca, școala, părinții, comunitatea prin organizații formale sau informale; parteneriatele între aceste entități, prin training și planificare, vor veni în ajutorul tinerilor. Proiectul COLIBLITE va susține crearea, în România, a minim 5 parteneriate locale, formate din una din organizațiile coordonatoare și o școală sau o bibliotecă care pot să lucreze cu comunitatea locală.

Obiectivele ANBPR în cadrul proiectului:

1. Pregătirea a minim 5 bibliotecari pentru a putea realiza un plan de acțiuni care să contribuie la dezvoltarea alfabetizării digitale a copiilor din comunitatea lor.

2. Instruirea a minim 5 bibliotecari pentru a putea să ofere instruire minimă pentru cel puțin 2 din temele de interes pentru cei din comunitate. Lista - orientativă - de teme pornește de la:

- Telefonul Smart - pericole și recomandări
- Bullying-ul online și offline - recunoașterea și reducerea suferinței
- Jocurile = beneficii și riscuri
- Socializarea online în condiții de securitate
- Evaluarea calității informațiilor online
- Sexting, grooming și alte mesaje cu conținut sexual

3. Instruirea, în biblioteci, a minim 40 de copii și 40 de tineri folosind planul de acțiune și temele de training alese în prealabil după discuții cu părinții și profesorii din comunitate.

4. Instruirea altor 10 bibliotecari de către cei 5 bibliotecari pentru a putea implementa astfel de instruirii în propriile comunități.

5. Analizarea temelor celor mai necesare în comunitățile bibliotecilor din proiect și diseminarea rezultatelor în conferința ANBPR.

Descrierea proiectului:

COLIBLITE se bazează pe nevoia specialiștilor din domeniul educației și bibliotecilor, precum și a părinților MLF, de a dezvolta abordări și acțiuni în care sunt implicate școli, biblioteci, lucrători pentru tineret, centre comunitare și părinți, pentru a promova și a preda abilitățile de bază digitale și cetățenie copiilor și adolescenților din medii defavorizate (MLF). Pe parcursul unei perioade de 3 ani, COLIBLITE va efectua cercetări naționale privind evoluția cetățeniei digitale și competențele așteptate; elaborarea și punerea în aplicare a planurilor de acțiune organizatorice și comune; să dezvolte și să execute formarea specialiștilor; să dezvolte proiecte și activități pilot comune cu copii și tineri și să transmită rezultatele și metodele în alte cartiere din alte orașe din țările lor.

Județele din România implicate în faza de pilot a proiectului: Argeș, Brașov, Brăila, Dâmbovița, Maramureș, Prahova, Sălaj.

Echipa de proiect din ANBPR: Claudia Șerbănuță - Manager de proiect, Mariana Lucia Marian (Biblioteca Județeană Sălaj) - Manager și coordonator formare

➤ Ora să ȘTIM

Proiect finanțat de Deutsche Telekom Stiftung prin Fundația Progress din România. Cele două organizații vor crea împreună o ofertă de servicii la nivel elementar, care vizează consolidarea interesului față de temele ȘTIM în rândul copiilor din România, cu ajutorul bibliotecarilor ce vor fi implicați în proiect.

Proiectul de cooperare va funcționa inițial până în iunie 2019.

Proiectul "STEM Volunteer Readers" a fost derulat în Germania cu un mare succes încă de la lansarea sa din 2015. Proiectul se bazează pe studii științifice care arată că, în special la vârsta școlii primare, abordarea subiectelor și întrebărilor legate de știință, tehnologie, informatică și matematică (ȘTIM) au impact asupra modului în care copiii se exprimă și a formării abilităților lor de lectură. Activitățile vor genera un interes

deosebit față de comunicarea verbală și alte forme de comunicare, deoarece copiii trebuie să identifice și să descrie fenomenele cercetate și să-și exprime gândurile și ideile.

Implementarea proiectului "Ora să ȘTIM" în România va fi gestionată de către Fundația Progress. Ca o primă etapă, formatorii Asociației Fundației Progress vor instrui 130 de bibliotecari din România după un curs de bază ce va fi găzduit de Biblioteca Națională a României. Aceștia vor preda modalități de asociere a cărților de copii cu tematica ȘTIM adecvată vârstei și vor fi urmate de activități practice. Următorul pas va fi apoi ca bibliotecarii să citească, săptămânal, copiilor cu vârste cuprinse între trei și zece ani, din cărțile cu tematică ȘTIM. Pentru a le ajuta în acest scop, bibliotecile vor primi cutii de cărți gratuite, special selectate și materiale dezvoltate de la Fundația Progress, ce oferă sugestii de activități. Proiectul se va desfășura în 12 județe din România: Argeș, Bihor, Dâmbovița, Gorj, Harghita, Hunedoara, Ialomița, Mureș, Neamț, Sălaj, Vâlcea și Vrancea. În Sălaj sunt 12 biblioteci publice implicate în proiect, respectiv: Băbeni, Bălan, Bănișor, Bocșa, Carastelec, Chieșd, Dobrin, Meseșeni de Jos, Mirșid, Surduc, Vîrșoț, Zimbor și Biblioteca Județeană Sălaj.

➤ **100 +... ZĂLĂUANI, OMAGIAȚI de CENTENAR!**

Perioada de desfășurare: 15.07 – 10.12.2018

Finanțator: bugetul local al Municipiului Zalău

Bugetul proiectului: 15.750 lei

100 +... ZĂLĂUANI, OMAGIAȚI de CENTENAR! a fost un proiect cultural, prin care au fost organizate activități care au pus accent pe cultivarea respectului pentru valori, prin exemple și povești locale, prin participarea comunității (toate generațiile) la întâlniri cu cartea, mesaje de unitate, muzică și documente de calitate, într-o atmosferă elegantă, cu specific local, punându-se accent pe educarea, prin activități multiple și diverse, a sentimentului patriotic și de responsabilitate civică în rândul populației municipiului Zalău și omagierea, în AN CENTENAR, a unui număr simbolic de 100

de zălăuani (fie prin naștere, fie prin domiciliu sau activitate).

Scopul proiectului: educarea sentimentului patriotic, a respectului pentru valorile locale, ce constituie modele pentru comunitate, prin realizări demne de apreciat.

Obiectivele proiectului:

- Omagierea, pe plan local, în cadrul Centenarului MARII UNIRI, a unui număr de 100 de zălăuani cu merite deosebite în activitate
- Educarea și sensibilizarea sentimentului patriotic în rândul comunității zălăuane
- Cultivarea și dezvoltarea sentimentului de respect și apreciere față de valorile locale și naționale
- O mai bună colaborare între toți locuitorii municipiului, prin participarea la activitățile din proiect
- Promovarea Municipiului Zalău, prin OAMENII ce-l onorează
- Motivarea nevoii de apreciere a valorilor, prin informare și cunoaștere

➤ **Arborele cu 100 de IDEI** (Proiect finanțat prin Asociația „Prietenii Bibliotecii”)

Perioada de desfășurare: 15 iunie – 15 septembrie 2018

Finanțator: bugetul local al Municipiului Zalău

Bugetul proiectului: 15.500 lei

Arborele cu 100 de IDEI a fost un proiect cultural care a avut ca scop susținerea educației, dezvoltarea personală și profesională, a creativității copiilor din municipiul Zalău, prin organizarea activităților în cadrul vacanței de vară, care să promoveze pregătirea și învățarea nonformală prin artă, cultură, știință etc. S-a pus un accent deosebit în acest an pe activitățile dedicate Centenarului Marii Uniri. Atelierele de creație, cursurile de dezvoltare personală și profesională ce au fost organizate au ajutat copiii să-și descopere talentele, aptitudinile, să se cunoască mai bine, să comunice cu cei din

jur, dar și să fie implicați în activități de relaxare, educative, jocuri.

- a oferit categoriilor implicate un alt mod de a-și petrece vacanța, având posibilitatea de a participa la adevărate lecții de fotografie, pictură, informare, educare, comunicare, istorie, joc, vizionări de filme artistice și documentare pentru copii, cursuri IT în prezența bibliotecarilor și a trainerilor cu experiență. Un accent deosebit s-a pus pe activitatea de promovare a tradițiilor locale și a municipiului Zalău, a personalităților istorice a județului Sălaj, în special a celor care au participat sau au avut o contribuție la Marea Unire (Simion Bărnuțiu, Iuliu Maniu, George Pop de Băsești, Victor Deleu etc.)

Am organizat 2 concursuri cu premii: unul cu tematică istorică și unul cu ocazia Zilelor Municipiului Zalău.

Principalele rezultate atinse la finalul proiectului:

- 30 de copii din Zalău inițiați în pictură și artă plastică

- 50 de copii din Zalău inițiați în ore de istorie a României

- 100 de copii participanți la cursurile de instruire IT, dezvoltare profesională și personală

- 300 de copii și tineri participanți la Atelierele de creație organizate de BJ SJ

- 25 de voluntari ai BJ SJ, sprijinind bibliotecarii la atelierele creative organizate pentru copii

- Minim 300 de vizitatori ai Expoziției dedicate Zilelor Municipiului Zalău

- 5 articole în presa locală despre proiect

- Minim 1.000 de aprecieri online pentru Consiliul Municipal Zalău și Biblioteca Județeană

➤ **SĂ NE CUNOAȘTEM EROII** (Proiect finanțat prin Asociația Prietenii Bibliotecii)

Perioada de desfășurare: 1.09 – 24.10.2018

Finanțator: Direcția Județeană de Sport și Tineret Sălaj

Bugetul proiectului: 8.975 lei

În anul dedicat Centenarului Marii Uniri, cel mai important sentiment care trebuie transmis și cultivat la tineri este patriotismul, aprecierea și respectul pentru valorile neamului românesc. În acest an, am observat că există o mai mare sensibilitate și atenție pentru sentimentele patriotice, iar rolul nostru este să venim în întâmpinarea și dezvoltarea acestora.

Deoarece în județul Sălaj există mai multe personalități care au fost implicate direct sau indirect în Marea Unire de la 1918 (Simion Bărnuțiu, Iuliu Maniu, George Pop de Băsești, Victor Deleu) ne propunem să-i promovăm și să evocăm personalitatea și activitatea acestora.

Scopul proiectului a fost susținerea educației pentru dezvoltarea sentimentului patriotic, a valorilor morale (comunicare, colaborare, toleranță, unitate) prin organizarea unor activități specifice, care să informeze și educe 30 de tineri din municipiul Zalău.

Obiectivele proiectului:

- Dezvoltarea sentimentului patriotic în rândul a 30 de tineri, prin organizarea a 2 sesiuni educativ-informative, cu participarea unor istorici din municipiul Zalău, pe o perioadă de 4 săptămâni
- Creșterea nivelului de informații privind eroii neamului și promovarea acestora prin vizitarea Memorialului de la Sighetu Marmației, cu un grup de 30 de tineri din municipiul Zalău
- Omagierea, în plan local, a Centenarului MARI UNIRI

În cadrul proiectului am organizat 2 sesiuni de informare-educare pe teme istorice. Deoarece marele om politic sălăjean, Iuliu Maniu, și-a găsit tragicul sfârșit în Închisoarea de la Sighet am pus în practică temele dezbătute împreună cu tinerii și am vizitat Memorialul de la Sighet.

Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței situat în Sighetu Marmației a fost gândit și inițiat încă din 1992. Memorialul are ca scop reconstituirea și păstrarea memoriei poporului român, căruia timp de jumătate de secol i s-a indus în conștiință o istorie falsă.

Tinerii au fost selectați dintre cei mai fideli utilizatori ai Bibliotecii Județene.

Principalele rezultate:

- prezentarea celor mai importante aspecte de la evenimente/activități dedicate Centenarului Marii Uniri la Zalău în cadrul sesiunilor informative
- min. 30 tineri din Zalău vor conștientiza importanța istorică a Marii Uniri și își vor dezvolta sentimentul patriotic și de apartenență națională
- min. 2 apariții în mass-media locală
- min. 500 de aprecieri online pentru finanțator și Biblioteca Județeană

Impactul proiectului:

- creșterea interesului în rândul tinerilor pentru domeniul istoriei, cunoașterea și însușirea de informații despre eroii neamului românesc și lupta dusă de către aceștia pentru reîntregirea țării
- transmiterea informațiilor dobândite în grupul de prieteni, cunoștințe, colegi.

- **4/4 pentru prieteni**, proiect finanțat de USEmbassy – proiect care a avut ca principal scop dezvoltarea activității de voluntariat în rândul copiilor și tinerilor, motivându-i să se implice în viața socială
- **Anul al II-lea CODE KIDS** (Copiii fac coding în bibliotecile publice) – continuarea proiectului coordonat de Fundația **Progress**, implementat în biblioteci publice din județele: Argeș, Arad, Bihor, Gorj, **Sălaj**, Timiș și Vâlcea, prin includerea altor biblioteci din alte două județe, Neamț și Vrancea, precum și alte opt biblioteci locale din județul nostru: Băbeni, Benesat, Bocșa, Dobrin, Crișeni, Hida, Meseșenii de Jos, Carastelec.

Proiectul CODE Kids – Copiii fac coding în bibliotecile publice are ca scop crearea unei comunități active de copii, tineri și bibliotecari care să contribuie atât la dezvoltarea competențelor digitale ale copiilor, cât și la implicarea acestora în viața comunității din care provin, prin rezolvarea unor teme digitale creative. Proiectul a fost implementat de Fundația **PROGRESS** și Asociația **ETIC** (Cluj), având noi parteneri și susținători sub aspect financiar în anul 2018: **ABdizain**, **INSPIRE digital marketing solution**, **ROMANIAN IT**, **ORANGE**, **RO. SIMPLON. CO. FARMEXPERT**, Farmaciile **ALPHEGA**, **GAMELOFT**, iar pentru Sălaj s-

au implicat și IT-iști din Cluj-Napoca, făcând donații consistente (echipamente ultra-moderne și mobilier) pentru Cluburile din biblioteci, în mod special UNIQA Raiffeisen Software Service

Finanțator principal: **Romanian - American Foundation (RAF)**, cofinanțare în bani - Fundația Progress, cofinanțare în natură - bibliotecile publice din România, selectate.

În județul Sălaj funcționează 16 Cluburi CODE - Kids în biblioteci publice locale (Bălan, Băbeni, Benesat, Bocșa, Cehu Silvaniei, Chieșd, Carastelec, Crișeni, Dobrin, Hida, Meseșenii de Jos, Mirșid, Virșolt, Zimbor), precum și în cadrul Bibliotecii Județene, cu rol de coordonator județean.

- **CAROL (CENTENARUL prin ACTIVITĂȚI și RESURSE ONLINE)**, ca o continuitate a proiectului **CRESC la BIBLIOTECĂ** - proiect cofinanțat AFCN, coordonat de Biblioteca Județeană Brașov, având ca și colaboratori Bibliotecile Județene Caraș-Severin, Dolj și Sălaj

Proiectul s-a înscris în aria tematică a Educației prin Cultură și a fost dedicat celebrării **Centenarului României Moderne**. Alături de partenerii săi, bibliotecile județene din Brașov (coordonator), Caraș-Severin, Dolj, Biblioteca Județeană Sălaj, având ca scop crearea unei baze de date general cuprinzând imagini și documente din cadrul colecțiilor EUROPEANA, pe șase teme istorice majore: 1. Începutul Primului Război Mondial; 2. Puterile Centrale și Alianții (România în timpul neutralității); 3. 1916 – România în primul an de război; 4. La limita înfrângerii – 1917 în istoria României; 5. Marea Unire și recunoașterea internațională; 6. Eroi, valori și simboluri. De la “Ieri” spre “Măine”.

Prin aderarea la abordarea *minți diferite, soluții comune*, bibliotecile partenere doresc să încurajeze copiii, tinerii, dascălii spre valorificarea moștenirii istorice și spre implicarea activă în celebrarea identității naționale.

- **Târgul de Știință** – 2 ediții, cea de primăvară organizată în cadrul **Festivalului Național al Științei** (aprox. **2.000 de participanți**), în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Sălaj și cea de toamnă, ediția **TECH**, sub egida CodeKids România, în parteneriat cu Echipa de Robotică Brainstorms a Colegiului Tehnic *A.P. Ilarian* Zalău și Cercul de Informatică a Palatului Copiilor Zalău, aprox. **1.500 de participanți**

- Continuarea proiectului de impact, cu largă participare a fost **Caravana: CĂRȚI peste PRUT**. Menționăm că în anul 2018 am lărgit colaborarea cu bibliotecile din **Moldova**, precum și din **Bucovina**. Nr. volume donate: **2.500**

- **KAMISHIBAI** – proiect inedit, cu mare impact în rândul copiilor, dezvăluindu-le secretele acestei tehnici de a spune povești (aprox. 15.000 de beneficiari, dascăli, părinți, elevi)
- **PRIETENIE pe o sfoară** - proiect național, propus și coordonat de Biblioteca Județeană Brașov, continuare, pe o altă temă
- **Citim, împreună, ROMÂNIA!** - proiect propus și coordonat de Fundația **New Horizons Romania**, în care, pe lângă Biblioteca Județeană s-au implicat și alte biblioteci publice din județ, având bucuria de a întâlni sute de copii cu scriitori consacrați în domeniul Cărților copilăriei, aceștia având posibilitatea nu doar să-i asculte, ci și să interacționeze cu aceștia
- **Daruri de Crăciun** - 150 de copii din județ au primit cadouri consistente din Austria, parteneriat cu Asociația OM (Orașul Mariei), jud. Bistrița-Năsăud

Cercetare

- adunare mesaje, gânduri, materiale din călătoriile efectuate în județ, în vederea editării unei lucrări care va cuprinde realitatea sălăjeană în anul 2018
- coordonarea unor lucrări despre localități din județul Sălaj
- sprijin, îndrumare și documentare în editarea multor lucrări/articole/monografii dedicate satelor și personalităților sălăjene
- redactarea bibliografiilor personalităților sălăjene cu rol important în Făurirea României Mari, selectarea documentelor pentru expoziții și prezentări

- discuții cu reprezentanții din județ, în vederea organizării, în colaborare, a manifestărilor speciale, dedicate MARII UNIRI, în fiecare oraș și comună din județul Sălaj
- provocarea bibliotecilor publice din România pentru colaborare în evenimente naționale/concursuri, expoziții - 2018
- culegerea datelor, informațiilor din presă și alte documente, pentru completarea permanentă a bazei de date județene

PARTICIPARE activă la CONFERINȚE INTERNAȚIONALE și NAȚIONALE

- Conferința internațională: **Cultura europeană - moștenire națională**, Budapesta – 2 bibliotecari BJ SJ
- Conferința națională – **Inițiative, Oportunități, Obiective ale Bibliotecilor Publice din România (100 România)** – Alba Iulia, organizată de către ANBPR – 5 bibliotecari BJ SJ
- Conferința națională pentru bibliotecari - **Centenarul Marii Uniri. Un secol de carte românească** – Târgu Mureș, acțiune finanțată de Ministerul Culturii și Identității Naționale – 3 bibliotecari BJ SJ

Este dificil, chiar imposibil de prezentat tot ce s-a trăit mai special în anul 2018, dar, dacă o mare parte dintre bibliotecari au fost pe drumurile județului, nu au fost uitați nici acum cei mai mici, copilașii pentru care tărâmul de basm și poveste este, an de an - Biblioteca. Trebuia să fie și ei eroi, învățând, altfel, istoria!

Colegele transmit un gând:

Anul care tocmai s-a încheiat a stat sub auspiciul Centenarului. Și la Secția pentru copii a Bibliotecii Județene Sălaj, activitățile desfășurate de-a lungul anului au constat în momente dedicate acestui eveniment important.

De la cei mai mici la cei mai mari, copiii au descoperit mare parte din evenimentele desfășurate acum 100 de ani și personalitățile care au marcat evenimentele premergătoare Unirii, precum și clipele care au urmat Marii Uniri. Prin activitățile pe care le-am desfășurat, am încercat să introducem copiii în atmosfera de acum un secol, respectând, pentru fiecare dintre ei, particularitățile de vârstă.

Pentru cei mai mici, de impact au fost imaginile cu domnitori și costumele acestora, precum și modul în care luptau sau îmbrăcau armurile. De la armele de foc, până la baionetele infanteriștilor, totul a fost spectaculos pentru ei. Pentru aceștia, povestirile istorice ale lui Petru Demetru Popescu: *Un tricolor pentru Unire*, *Poveste despre Unire* sau *Stejarul Unirii* au fost de mare interes. Sigur că prezența copiilor în mijlocul acțiunii povestite a creat o emoție puternică în rândul copilașilor cărora le-a fost citită.

Pentru cei mai mari, care deja erau familiarizați cu evenimentele din anul 1918, sau premergătoare acestuia, modul de desfășurare a activităților a fost cu mult mai multă implicare din partea copiilor, deoarece, deja cunoșteau mare parte din evenimentele care au avut loc în acea perioadă.

Pentru fiecare din grupele de copii care ne-au vizitat anul trecut, am menționat câte un eveniment sau mai multe dedicate Marii Uniri. Chiar dacă activitatea avea altă temă de desfășurare, era introdus un lucru legat de Marea Unire, fie o poveste, fie un personaj marcant al Marii Uniri, fie un eveniment, mai ales că, parte din artizanii Marii Uniri au fost sălăjeni. Prin activități interactive, le-am stârnit interesul celor mici, iar celor mari am încercat să le menținem atenția vie prin unele informații necunoscute lor.

Anul 2018 a fost un an bogat din punct de vedere al numărului de copii care ne-au călcat pragul. Fie că au fost copii care ne-au vizitat pentru prima oară, fie că au fost utilizatori mai vechi sau cititori fideli, prezența lor numeroasă a arătat că biblioteca este un loc plăcut, în care doresc să vină sau să revină, în care pot să-și satisfacă curiozitățile, să dezvolte cunoștințe noi sau să le consolideze pe cele vechi, să descopere fapte, acțiuni, momente din trecut sau prezent, să lege prietenii sau să socializeze. Faptul că acești copii ies de la grădiniță sau de la școală și-și doresc să vină direct la bibliotecă împreună cu părinții lor și cu alți colegi pentru a socializa și a-și alege cărți sau a citi împreună, nu poate decât să ne bucure.

De-a lungul anului, am continuat unele dintre proiectele vechi, cum a fost proiectul *ZICI, Prietenie pe o sfoară* sau *Povești cu Mormocel*, dar am introdus și unele proiecte noi, cum ar fi Kamishibai, pe care le-am desfășurat în parteneriat cu școlile și grădinițele din județ.

Anul care urmează îl deschidem cu alte proiecte inedite, astfel că, ne așteptăm la un număr mare de utilizatori, și, pentru asta, nu putem decât să le mulțumim și să ne bucurăm.

(au relatat: Mihaela Breje, Fazakas Éva, Natalia Timuș)

Evenimente importante în bibliotecile publice din SĂLAJ

Activitatea de îndrumare metodologică și profesională a celor 60 de biblioteci publice din județ a avut și ea o altă dimensiune, prin implicarea colegilor bibliotecari în organizarea evenimentelor omagiale din comunitatea lor, precum și prin cuprinderea acestora în proiecte cu finanțare, dedicate sprijinirii formării și dezvoltării copiilor, tinerilor și tuturor locuitorilor interesați de schimbarea în bine a vieții lor.

În anul 2018 în toate orașele și comunele județului Sălaj, bibliotecarii au organizat, la nivel local, întâlnirea publicului cu echipa - **CARAVANA UNIRII**, având, astfel, un public generos, aprox. **150.000**, care s-au bucurat de prezentarea, emoțiile și programul la care au fost părtași, exprimându-și dorința de a continua astfel de evenimente de amploare, cu altă tematică, în anii următori.

- 15 biblioteci din Sălaj au continuat sau au fost cuprinse în Proiectul **CODE – KIDS** (Copiii fac coding în bibliotecile publice)
- 12 biblioteci publice din județ au fost instruite pentru proiectul **ORA să ȘTIM**, care se va derula în anul 2019

Amintim, pentru implicarea în proiecte inedite, bibliotecile publice: **HIDA, BĂNIȘOR, BĂBENI, CARASTELEC, CRIȘENI, BENESAT**, care, fiind instruite și mentorate de bibliotecile cu experiență în dezvoltarea noilor servicii de bibliotecă: **BĂLAN, CEHU SILVANIEI, CHIEȘD, DOBRIN, MIRȘID, ZIMBOR, VÎRȘOLȚ**, având mereu și sprijinul profesionist al Bibliotecii Județene Sălaj, au reușit să se bucure de beneficiile și facilitățile create în comunitate, fiind un sprijin real în pregătirea pentru viață a copiilor și tinerilor.

A fost angajat bibliotecar cu ½ normă, după îndelungi insistențe, în comuna Bobota. Mai sunt însă și comune unde nu se înțelege rolul și importanța bibliotecii, iar autoritățile nu sunt de acord cu re-ocuparea posturilor vacante de bibliotecar: Creaca, Cuzăplac, Letca, Măeriște, Halmășd, Zalha. Aceștia li se adaugă și comunele Pericei și Rus, unde bibliotecarele ocupă în prezent posturi în cadrul Primăriei.

În ultimul an nu s-au alocat fonduri pentru achiziția de carte și alte documente necesare, sau sumele acordate acestui capitol au fost ne semnificative, ceea ce duce la nemulțumiri numeroase în rândul populației, fiindu-le încălcat dreptul la educație, informare și cunoaștere. Cu toate insistențele noastre, autoritățile locale NU respectă legea, în acest sens, uitând că doar prin EDUCAȚIE, CULTURĂ, CUNOAȘTERE un popor poate prospera!

Pentru activitatea profesională din anul precedent, 2017, o parte din bibliotecarii sălăjeni au fost evidențiați în cadrul întâlnirii anuale de evaluare.

DIPLOME acordate bibliotecarilor din județ pentru activitatea din anul 2017:

- **BIBLIOTECARUL ANULUI 2017**
SIMONA DANIELA PUȘCAȘ - Biblioteca Publică Dobrin
- **MERIT** - pentru promovarea turistică a zonei
ADRIANA FARCAȘ - Biblioteca Publică Gîlgău
MIHAI VARGA - Biblioteca Publică Poiana Blenchiei
- **MERIT**
Biblioteca Orășenească Șimleu Silvaniei
pentru organizarea activităților culturale deosebite
FLORICA POPIȚ - Biblioteca Publică Bocșa
pentru organizarea activităților deosebite
- **APRECIERE** - pentru promovarea și modernizarea sediului bibliotecii
MÁRTON-GERGELY EDIT ESTERA - Biblioteca Publică Coșeiu
- **APRECIERE** - pentru implicarea în proiectul CODE Kids

MALICA MEZEI

Biblioteca Publică Mirșid

LÁSZLÓ CSILLA JÚLIA

Biblioteca Publică Vîrșolț

ANA DAMȘA

Biblioteca Publică Bălan

CIPRIAN ARDELEAN - Biblioteca
Publică Chieșd

FIRICEL GHEORGHE VAIDA

Biblioteca Orășenească

Cehu Silvaniei

BALINT IULIANA

Biblioteca Orășenească

Cehu Silvaniei

CORINA IOANA COZEA - Biblioteca Publică Zimbor

FORMARE PROFESIONALĂ

- Curs de formare – **Tehnici avansate de relații cu publicul** – 12 bibliotecari BJ SJ
- Curs de instruire – **Citire cu voce tare și învățare prin experimentare pentru copiii cu vârste între 3 și 10 ani** – 1 bibliotecar BJ SJ
- Curs de formare – **Regulamentul (UE) 679/2016 privind protecția datelor cu caracter personal. Aplicare și implementare** – 1 BJ SJ
- **Achiziții publice 2018. Modificări și noutăți legislative** – 1 BJ SJ
- Curs de formare – **Instruire teoretică și practică a Regulamentului (UE) nr. 679/2016, al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene, privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)** – 1 BJ SJ
- Curs de perfecționare în profesia de **BIBLIOTECAR** – 1 bibliotecar BJ SJ
- Curs de instruire – **Coordonarea CODE KIDS la nivel județean și bazele pentru sustenabilitatea proiectului CODE KIDS** – 2 bibliotecari BJ SJ
- Curs de dezvoltare personală – **Dă șansa fiecărei zile să fie cea mai frumoasă din viața ta** – 1 bibliotecar BJ SJ
- Curs de instruire pentru implementarea proiectului CODE KIDS – 16 bibliotecari din județ
- Curs de instruire pentru aplicarea Proiectului **ORA să ȘTIM** – 2 bibliotecari BJ SJ + 12 bibliotecari din județ

Anul 2018 a fost un an special pentru Biblioteca Județeană SĂLAJ, având bucuria de a ne întâlni cu un număr impresionant de sălăjeni, convingând, încă o dată, că instituția noastră este partenerul de încredere al tuturor categoriilor de public, atât la nivel local și județean, cât și tot mai credibili colaboratori la nivel național și mondial, proiectele noastre fiind mereu în topul aprecierilor, iar ideile preluate.

Mulțumind CONSILIULUI JUDEȚEAN SĂLAJ pentru sprijin și susținere, precum și tuturor partenerilor, colaboratorilor, donatorilor, finanțatorilor și marelui public, promitem că vom continua să demonstrăm și în anii următori că investiția în instituțiile de cultură este rentabilă, aducând județului nostru aprecieri deosebite la toate nivelurile: local, județean, național, mondial. SĂLAJUL este rostit cu respect, fiind mereu consultat în profesia noastră, iar Biblioteca Județeană este partenerul de încredere al tuturor celor care doresc să realizeze valori durabile.

CALENDARUL activităților care au fost organizate în anul 2018

ACTIVITĂȚI DEDICATE CENTENARULUI MARIU UNIRI

- **Provocare la lectură** – Emisiune săptămânală la Sălăjeanul TV, dedicată, pe tot parcursul anului, marilor personalități sălăjene și momentelor spre MAREA UNIRE
- 8 ianuarie - Omagiu Marelui ROMÂN - Făuritor de istorie – Iuliu Maniu, 145 de ani de la nașterea Artizanului Marii Uniri. Moment artistic: Grupul *URMAȘII lui IULIU MANIU*, Bădăcin
- 15 ianuarie - Zilele Școlii Gimnaziale *Mihai Eminescu* Zalău - lansarea CONCURSULUI NAȚIONAL de VIZIUNE: *ROMÂNIA la 100 + 100*
- 15 ianuarie - Pornind de la LUCEAFĂR, cinstim CULTURA ROMÂNĂ, în ANUL CENTENAR. Prezentarea și discutarea activităților dedicate Centenarului Marii Uniri. Moment artistic - Liceul de Artă *Ioan Sima* Zalău
- 22 ianuarie - Întâlnire de lucru a Biroului Executiv al Asociației Naționale Cultul Eroilor *Regina Maria*, filiala Sălaj

- 23 ianuarie - inițierea Clubului pasionaților de istorie. Proiectul CRESC la Bibliotecă a continuat cu *Istoria Unirii de ieri... azi* - amintiri, impresii, informații și am dansat *Hora Unirii*
- 4 februarie - Comemorându-l pe Iuliu Maniu - Bădăcin
- 8 februarie - Clubul de istorie - MIRCEA cel BĂTRÂN, la 600 de ani, imagini, păreri
- 1 martie - Clubul de istorie pentru tineri - Prietenia dintre literatură și istorie – *Ion Creangă - momente de POVESTE: Scrieri despre UNIRE*
- 25 martie - Caravana Unirii – **BOCȘA** (Sălăjeni, Cîmpia)
- 27 martie - Clubul de istorie - 100 de ani de la Unirea Basarabiei cu România - am citit pagini emoționante, transmițând mesaje colegilor de peste Prut. Parteneriat cu Liceul de Artă *Ioan Sima* Zalău
- 27 martie - 100 de ani de la Unirea Basarabiei cu România - Caravana Unirii la BĂDĂCIN. Semnarea actului de înfrățire între cele două localități simbol: Bădăcinul lui Iuliu Maniu și Răzeni, comuna în care s-au născut fruntașii unioniști moldoveni Ion Inculeț și Ioan Pelivan.
- 28 martie - Biblioteca Județeană s-a aliniat proiectului de înfrățire a celor două localități: Bădăcin (Sălaj) și Răzeni (Republica Moldova) prin donația de 500 de volume de carte în limba română pentru Biblioteca Comunală *Elena Alistar* din Răzeni
- 20 aprilie - Adunarea Generală a Asociației Naționale Cultul Eroilor *Regina Maria*, filiala Sălaj - dare de seamă asupra activității desfășurate în anul 2017, alegerea de noi membri, programul stabilit pentru anul Centenar, 2018
- 22 aprilie - Caravana Unirii – **CREACA** (Borza)
- 23 aprilie - Caravana Unirii – Moigrad – **POROLISSUM** (bibliotecari din 5 județe: Bihor, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj)
- 27 aprilie - Caravana Unirii - Cercul Militar Zalău - *TE SALUT, VETERANE ROMÂN!*
- 10 mai - Caravana Unirii – **CRIȘENI, DOBRIN** (Doba - Monumentul Soldatului Necunoscut), **SĂLĂȚIG** (Deja, Noțig), **CEHU SILVANIEI** (Motiș, Nadiș)
- 17 mai - Înălțarea Domnului - Caravana Unirii - Cimitirul Eroilor din Zalău
 - Concursul *Eroii sălăjeni și faptele lor*, ediția a IX-a
- 17 mai - Caravana Unirii – **PERICEI**
- 18 mai - Caravana Unirii - Universitatea de Vest *Vasile Goldiș* - Filiala Zalău
- 21 mai - Caravana Unirii – **CHIEȘD** (Sighetu Silvaniei)
- 29 mai - Caravana Unirii - Fântâna GORGANA și **SÎNMIHAIU ALMAȘULUI**
- 2 iunie - Caravana Unirii Mineu, Comuna Sălățig (întâlnirea comunității din acest sat cu un grup din județul Ialomița, în frunte cu Preotul, profesori, reprezentanți ai autorităților și instituțiilor de cultură, precum și copii în costume populare, specifice zonei. Pelerinajul lor s-a realizat în cadrul Proiectului *Cinstirea Eroilor Neamului*, susținut de Consiliul Județean Ialomița și Centrul Cultural UNESCO *Ionel Perlea*)
- 6 iunie - Caravana Unirii – **AGRIJ, ROMÂNAȘI** (Ciumărna - Casa Tradițională a meșterului popular Ileana Grațiana Pop)
- 12 iunie - Caravana Unirii – **ȘAMȘUD, SĂRMĂȘAG** (Lompirt), **MĂERIȘTE** (Giurtelecu Șimleului), **CARASTELEC, CAMĂR**
- 29 iunie - Caravana Unirii – **ILEANDA** (Răstoci, Dăbâceni), **POIANA BLENCHII** (Gostila), **GÎLGĂU**
- 1 iulie - Caravana Unirii – **HOROATU CRASNEI**
- 1 august - Caravana Unirii - localitatea **BĂSEȘTI**, județul Maramureș - **OMAGIU** lui GEORGE POP de BĂSEȘTI, colaborare cu Biblioteca Județeană *Petre Dulfu* Baia Mare, Biblioteca Județeană Satu Mare, Asociația Civică **TEMPORA** – Satu Mare
- 5 august - Caravana Unirii – **GURUSLĂU**, Monumentul lui Mihai Viteazul
- 19 august - Caravana Unirii - **BUCIUMI**
- 26 august - Caravana Unirii – **VALCĂU de JOS**

- 8 septembrie - Caravana Unirii – **CIZER, BĂNIȘOR** (Ban, Peceiu)
- 9 septembrie - Caravana Unirii – **TREZNEA**, localitate martir
- 14 septembrie - Caravana Unirii – **IP**, localitate martir (Comemorarea victimelor masacrului din noaptea de 13 spre 14 septembrie 1940)
- 16 septembrie - Caravana Unirii – **BĂBENI**, veteran Augustin Dosa (Ciocmani), **LOZNA, LETCA**
- 20 septembrie - Caravana Unirii – **DRAGU, HIDA, BĂLAN** (Chendrea, Chechiș, Gîlgău Almașului), **ZIMBOR, CUZĂPLAC, ALMAȘU, FILDU de MIJLOC**
- 25 septembrie - Caravana Unirii – **SURDUC** (Tihău), **GÎRBOU, CRISTOLȚ, RUS, ȘIMIȘNA** (Hășmaș), **ZALHA**
- 30 septembrie - Caravana Unirii – Recea – Sfințirea Monumentului Eroilor
- 1 octombrie - Caravana Unirii - Centrul Multifuncțional pentru persoane vârstnice *Tinerete fără bătrânețe* Zalău
- 2 octombrie - Caravana Unirii - **VÎRȘOLȚ, NUȘFALĂU, BOGHIȘ, PLOPIȘ** (Iaz-Muzeul de Artă Populară - Ligia Alexandra Bodea/Pop), **HALMĂȘD, MARCA** (Porț)
- 5 octombrie - Caravana Unirii - **SÎG, CRASNA, MESEȘENII de JOS** (Meseșenii de Sus, Fetindia, Aghireș)
- 9 octombrie - Caravana Unirii - **JIBOU, NĂPRADEA** (Cheud), **SOMEȘ-ODORHEI, BENESAT** (Aluniș)
- 12 - 14 octombrie - Caravana Unirii - Străbate România: **Arad** și Monumentul Eroilor de la **Păuliș, Timișoara, Reșița, Caransebeș, Băile Herculane, Drobeta-Turnu Severin, Târgu Jiu, Sarmizegetusa, Alba Iulia, Câmpia Libertății Blaj, Aiud** – colaborare cu Bibliotecile Județene din țară
- 18 octombrie - Caravana Unirii - Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței de la **Sighetu Marmăției**
- 25 octombrie - Ziua Armatei Române - Echipa clujeană a predat ștafeta Invictus România Echipei de la Zalău, care va duce drapelul național de la Zalău la Carei, parcurgând ultima etapă a traseului București - Carei. Ceremonial religios și depunere de coroane în Cimitirul Eroilor din Zalău
- 25 octombrie - **OMAGIU ARMATEI ROMÂNE**
 - Teatru - *RĂSĂRIT de SOARE* (personaje marcante ale Marii Uniri, în colaborare cu Trupa de Teatru a Colegiului Național *Silvania*)
 - spectacol omagial de CENTENAR: Ansamblul Folcloric *Columna*, Ansamblul Folcloric Profesionist *Meseșul*, Ansamblul Artistic Profesionist *Porolissum*, Liceul de Artă *Ioan Sima* Zalău
 - Omagiu și recunoștință Eroilor Neamului - Cimitirul Eroilor Zalău
- 25 – 27 octombrie - **BIBLIOTECA în sărbătoare de CENTENAR**
 - *100 de griuri colorate* - expoziție de pictură a elevilor Liceului de Artă *Ioan Sima* Zalău
 - Vernisajul EXPOZIȚIEI ITINERANTE *COMORILE ROMÂNIEI* - Expozant - **ILIE TUDOREL**
 - Salon de carte cu vânzare: **Caiete Silvane, Casa Cărții de Știință, Ecou Transilvan, Limes, Școala Ardeleană**
 - Lansarea volumului *Țigări umede*, în prezența autorului Daniel Moșoiu, carte tipărită la Editura *Limes*, Cluj-Napoca și moment literar-artistic susținut de elevii Colegiului Național *Silvania* Zalău și elevii ai Liceului Pedagogic *Gh. Șincai* Zalău
 - Lansări de carte - Editura *Școala Ardeleană* Cluj-Napoca: *Obsedanta absurditate*, autor Gheorghe Pop, *Iuliu Maniu văzut de românii americani*, autor Vasile Pușcaș, *Philip E. Mosely despre Transilvania și Basarabia*, autor Vasile Pușcaș și *Ziariul meu*, autor Dumitru Nistor

- Lansări de carte – Editura Ecou Transilvan
- **100+... ZĂLĂUANI omagiați de CENTENAR!**
- 2 noiembrie - Lansare de carte: *Cronică în marș. Repere monografice ale Regimentului și Brigăzii 4 Mecanizate „Voievod Gelu” (iunie 1946 - mai 2001)*, autori: Dl. Gen. Florian Caba și Dl. Gen. Viorel Hexan
- 11 noiembrie - Caravana Unirii - **BOBOTA, COȘEIU** (Chilioara)
- 12 noiembrie - Caravana Unirii – **ȘIMLEU SILVANIEI** (Casa natală și Memorialul Iuliu Maniu), **BĂDĂCIN** (Casa Memorială IULIU MANIU)
- 14 - 17 noiembrie - a XXX-a Conferință Națională ANBPR, Alba Iulia. Tema conferinței a fost: *INIȚIATIVE, OPORTUNITĂȚI, OBIECTIVE ALE BIBLIOTECILOR PUBLICE DIN ROMÂNIA* - prezentarea proiectul *Caravana Unirii* și a câștigătorilor Concursului Național pentru tineri și adulți *ROMÂNIA la 100 + 100*, în colaborare cu Bibliotecile Județene din țară
- 22 noiembrie - Spectacol dedicat Centenarului Marii Uniri – Casa de Cultură a Sindicatelor Zalău - Piesa de teatru *Răsărit de Soare*, în colaborare cu trupa de teatru *Mimesis* a Colegiului Național *Silvania Zalău*
- 27 noiembrie - Colegiul Național *Silvania Zalău*, locul în care a studiat și Iuliu Maniu – recital *POEMUL UNIRII* și teatru: *RĂSĂRIT de SOARE*, trupa *Mimesis*
- 28 noiembrie - Înfrățirea Comunei Hida, Sălaj cu Mahala, regiunea Cernăuți, Ucraina – recital și prezentări de documente
- 1 decembrie - Ziua Națională a României – expoziții, audiții, vizionări, ateliere de creație – Platoul de Marmură și Sala de lectură
- 31 decembrie - VICTOR DELEU, Cimitirul Central **Cluj-Napoca**, Comemorare, în colaborare cu Primăria Pericei

EXPOZIȚII:

Expoziții permanente:

❖ **24 Ianuarie 2018 – 20 Decembrie 2018**

Expoziții și prezentări video: SĂLĂJENII și UNITATEA NAȚIONALĂ

În SALA AUTORILOR SĂLĂJENI vor fi expuse documente cu referire la implicarea sălăjeană: cărți, ziare, reviste, manuscrise ș.a. reflectând toate momentele importante ce au dus la împlinirea idealului unității naționale, fiind realizat și un documentar video.

GALERIA UNIONIȘTILOR ROMÂNI CELEBRI

La BiblioDIVERTISMENT și Secția TINERI & ADULȚI - Imagini și documente despre etapele înfăptuirii Unității Naționale - cu referire la întregul teritoriu al României.

Centenarul Marii Uniri – Momente ale Unirii

Centenarul Marii Uniri – Sălăjeni la Marea Unire

Centenarul Marii Uniri – Momente ale Unirii

Centenarul Marii Uniri – Colțul românesc

Expoziții lunare: **Generația Marii Uniri. Personalități sălăjene**

Ianuarie:

- ❖ 3 ianuarie – 375 de ani de la nașterea omului de știință englez, alchimist, teolog, mistic, matematician, fizician și astronom Isaac Newton
- ❖ **4 ianuarie – CENTENARUL MARII UNIRI:**

- *1918 în documente*
- *Unirea, ideal național*
- *Făuritori de țară*
- *Contribuții regale la unitatea națională*
- *Sălăjenii și marea unire*
- *Unirea reflectată în literatură*
- *România – oameni și fapte celebre*
- *Din dragoste de țară, poezie patriotică*
- ❖ 7 ianuarie – *Autori sălăjeni – cărți editate în 2017* - Expoziție în Sala Scriitorilor Sălăjeni
- ❖ 8 ianuarie – 145 de ani de la nașterea *ARTIZANULUI MARII UNIRI, IULIU MANIU*
- ❖ 9 ianuarie – *Șochează-ți profesorul - Citește o carte!*
- ❖ 10 ianuarie – *Noutăți în bibliotecă*
- ❖ 6 - 17 ianuarie – *ZIUA CULTURII NAȚIONALE*
- ❖ 12 ianuarie – *Povești de iarnă*
- ❖ 12 – 20 ianuarie – *Mihai Eminescu – viața și opera* – Ex Libris
- ❖ 15 ianuarie 1850 – *MIHAI EMINESCU* (m. 1889), poet - 168 de ani de la naștere
- ❖ 17 ianuarie – *Arthur - prietenul tău!*
- ❖ 18 ianuarie – **1848 - IOAN SLAVICI** (m. 1925), scriitor - 170 de ani de la naștere
- ❖ 18 ianuarie – *Ziua Culturii Maghiare*
- ❖ 18 ianuarie – *Povești pentru cei mici*
- ❖ 18 Ianuarie – *Cărți noi - în limba maghiară*
- ❖ 20 ianuarie – *Noutăți în bibliotecă* (Secțiile bibliotecii)
- ❖ 22 ianuarie – *GEORGE BYRON* (m. 1824), poet englez – 230 de ani de la naștere
- ❖ 22 ianuarie – *Vino în lumea poveștilor!*
- ❖ 22 – 26 ianuarie – *UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE*
- ❖ 24 – 30 ianuarie – *ZIUA COMEMORĂRII INTERNAȚIONALE A HOLOCAUSTULUI* - Mărturii ale supraviețuitorilor, cu tema “Evreii din Sălaj și antisemitismul din perioada interbelică”
- ❖ 26 ianuarie – *SUA – istorie și civilizație*
- ❖ 27 ianuarie – *ZIUA INTERNAȚIONALĂ pentru NON-VIOLENȚĂ în ȘCOLI*
- ❖ 29 ianuarie – *Raftul de sănătate – copii supradotați*
- ❖ 30 ianuarie – *STATELE UNITE ALE AMERICII* – reprezentate în colecțiile bibliotecii

Februarie:

- ❖ 1 februarie – *Caragiale, viața și opera - ION LUCA CARAGIALE* – 166 de ani de la naștere (m. 1912), dramaturg, pamfletar, nuvelist
- ❖ 1 – 10 februarie – *Noutăți în bibliotecă* (Secțiile bibliotecii)
- ❖ 5 februarie – *Șochează-ți profesorul – Citește o carte!*
- ❖ 6 februarie – *Arthur - Prietenul Tău!*
- ❖ 6 februarie – *Limbaje de programare*
- ❖ 7 februarie – *Povești pentru cei mici*
- ❖ 7 februarie – *Să înțelegem internetul!*
- ❖ 9 februarie – *1918-2018 – identitatea unui popor*
- ❖ 12 februarie – *ROMÂNIA – NUME ȘI FAPTE CELEBRE!* – expoziție de carte Gheorghe Marinescu – fondatorul Școlii Românești de Neurologie
- ❖ 8 – 14 februarie – *Vitrina cu aromă de... dragoste – ZIUA SFÂNTULUI VALENTIN*
 - *Cupluri celebre*
 - *Iubirea în literatura română și universală*
 - *Iubirea și viața*

- ❖ 14 februarie – *Noi iubim cărțile, luna aceasta!*
- ❖ 16 februarie – **JÓKAI MÓR** – 193 de ani de la naștere
- ❖ 16 februarie – *Ziua prozei maghiare - Jókai Mór*
- ❖ 19 februarie – *Hai la joacă!*
- ❖ 20 februarie – **ARTHUR SCHOPENHAUER** – 230 de ani de la naștere
- ❖ 20 februarie – *Dă-te, la o carte nouă!*
- ❖ 20 februarie – *Istoria de ieri și de azi*
- ❖ 21 februarie – *Noutăți în bibliotecă*
- ❖ 21 februarie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A LIMBII MATERNE**
- ❖ 24 februarie – *Eternul feminin - DRAGOBETELE*
- ❖ 26 februarie – *Vino în lumea poveștilor!*
- ❖ 27 februarie – **ROMÂNIA. MAREA UNIRE 1918 – 2018 - 100 de cărți** – expoziție în Sala de Lectură
- ❖ 28 februarie – **EDITURI ȘI SCRITORII SĂLĂJENI** – Teodor Moldovan – expoziție de carte

Martie:

- ❖ 1 martie – **MĂRȚIȘOR** – expoziție de carte **COLȚUL ROMÂNESC**
- ❖ 1 – 10 martie – *Vine, vine primăvara - ZIUA MĂRȚIȘORULUI, BABELE*
- ❖ 1 martie 1837 – **ION CREANGĂ** - 181 de ani de la naștere (m. 1889), scriitor
- ❖ 3 martie – **ZIUA MONDIALĂ A SCRITORILOR**
- ❖ 5 martie – *Keep Calm și citește o carte nouă!*
- ❖ 6 martie – **100 – Centenar - Istoria pe înțelesul copiilor**
- ❖ 6 martie – *Femei celebre*
- ❖ 7 martie – *Arthur - Prietenul tău!*
- ❖ 8 martie – *Femeia, eterna iubire - ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FEMEII*
- ❖ 9 martie – **ȘTEFAN GOANȚĂ** – 85 de ani de la naștere
- ❖ 10 martie – *Noutăți în bibliotecă* (Secțiile bibliotecii)
- ❖ 12 martie - **ROMÂNIA – NUME ȘI FAPTE CELEBRE!** – expoziție de carte *Traian Vuia* – constructor de avioane și motoare, inventator
- ❖ 14 martie – **ZIUA MONDIALĂ A PROTECȚIEI DREPTURILOR CONSUMATORILOR**
- ❖ 14 martie – **IN MEMORIAM STEPHEN HAWKING** - (n. 8 ianuarie 1942 – d. 14 martie 2018)
- ❖ 14 martie – *Revoluția maghiară din 1948*
- ❖ 19 martie – **HENRIK IBSEN** – 190 de ani de la naștere
- ❖ 20 martie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FRANCOFONIEI**
- ❖ 20 martie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A TEATRULUI PENTRU COPII ȘI TINERET**
- ❖ 20 martie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A POEZIEI**
- ❖ 21 martie – **ZIUA MONDIALĂ A APEI**
- ❖ 25 martie – **CARAVANA UNIRII** – localitatea Bocșa – expoziție de carte
- ❖ 26 martie – *Școala Altfel – Cărți Altfel*
- ❖ 27 martie – 100 de ani de la **UNIREA BASARABIEI cu ROMÂNIA** – expoziție de carte în Sala de lectură
- ❖ 27 martie – **ZIUA MONDIALĂ A TEATRULUI**
- ❖ 28 martie – **NOUTĂȚI ÎN BIBLIOTECĂ** – expoziție de carte în Sala de lectură
- ❖ 29 martie – **NICHITA STĂNESCU – 85 de ani de la naștere**
- ❖ 30 martie – *URA! E Vacanță!*

Aprilie:

- ❖ 1 aprilie – **ZIUA PĂCĂLELILOR**
- ❖ 2 aprilie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A CĂRȚII PENTRU COPII**
- ❖ 3 – 13 aprilie - **Spiritualitate și tradiție. Sărbătoarea Învierii**
- ❖ 3 aprilie – **Arthur - prietenul tău!**
- ❖ 4 aprilie – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 6 aprilie – **Cu noi lectura e mai dulce!**
- ❖ 7 aprilie – **ZIUA MONDIALĂ A SĂNĂTĂȚII**
 - **Raftul de sănătate**, alergiile de primăvară - Cărți pe rețetă - expoziție
- ❖ 10 aprilie – **Cu Iz de Primăvară!**
- ❖ 13 aprilie – **ZIUA MONDIALĂ A HOLOCAUSTULUI**
- ❖ 14 aprilie – **Ex Libris Biblioteca** (Sala Scriitorilor Sălăjeni)
- ❖ 15 aprilie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A CULTURII** – Carte, cunoaștere, cultură
- ❖ 17 aprilie – **Keep Calm și citește o carte nouă!**
- ❖ 18 aprilie – **Cărți în limba maghiară pentru copii**
- ❖ 18 aprilie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ PENTRU CONSERVAREA MONUMENTELOR**
- ❖ 19 aprilie – **Noutăți în bibliotecă** – Editura **Polirom**
- ❖ 22 aprilie – **ZIUA PLANETEI PĂMÂNT** – Terra - marea necunoscută
- ❖ 17 - 23 aprilie – **SĂPTĂMÂNA NAȚIONALĂ A BIBLIOTECILOR**
 - **Mereu actuală... cartea**
 - **Cartea e minunea ce încunună toate!**
 - **Biblioteca - templul spiritului**
 - **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 23 aprilie – **ZIUA FORȚELOR TERESTRE** – Filiala Cercul Militar
- ❖ 23 aprilie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A CĂRȚII ȘI A DREPTULUI DE AUTOR (COPYRIGHT), ZIUA BIBLIOTECARILOR DIN ROMÂNIA**
- ❖ 26 aprilie – **ZIUA MONDIALĂ A PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE**
- ❖ 29 aprilie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A DANSULUI**

Mai:

- ❖ 1 mai – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A SOLIDARITĂȚII OAMENILOR MUNCII**
- ❖ 2 mai – **ZIUA NAȚIONALĂ A TINERETULUI**
- ❖ 2 mai – **Mai vino pe la noi** – vitrina copii
- ❖ 3 mai – **Șochează-ți profesorul - citește o carte!**
- ❖ 3 mai – **ZIUA MONDIALĂ A LIBERTĂȚII PRESEI**
- ❖ 4 mai – **SEXTIL PUȘCARIU** – 70 de ani de la moarte
- ❖ 4 mai – **OCTAVIAN GOGA** – 80 de ani de la moarte
- ❖ 6 mai – **Noutăți în bibliotecă** (Secțiunile bibliotecii)
- ❖ 8 mai – **Cultură și civilizație franceză**
- ❖ 9 mai – **ZIUA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI**
- ❖ 9 mai – **UNIUNEA EUROPEANĂ: ZIUA EUROPEI**
- ❖ 9 mai – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 10 mai – **ROMÂNIA: ZIUA ADOLESCENȚILOR**
- ❖ 11 mai – **Arthur – prietenul tău**
- ❖ 14 mai – **ROMÂNIA – NUME ȘI FAPTE CELEBRE!** – expoziție de carte **Dumitru Prunariu** - primul și singurul român care a zburat în spațiul cosmic
- ❖ 15 - 21 mai – **Săptămâna Internațională a Voluntariatului**

- ❖ 15 mai – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FAMILIEI**
- ❖ 15 mai – **ZIUA LATINITĂȚII** – carte de învățare a limbilor străine
- ❖ 15 mai – **IONIȚĂ SCIPIONE-BĂDESCU** (m. 1904), poet, gazetar - 171 de ani de la naștere
- ❖ 15 mai – **În Unire e puterea!**
- ❖ 16 mai – **Sportul – ca să fim sănătoși!**
- ❖ 17 mai – **ZIUA EROILOR NEAMULUI (ÎNĂLȚAREA DOMNULUI)**
- ❖ 18 mai – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MUZEELOR**
 - **ZIUA MONDIALĂ A SPORTULUI**
- ❖ 21 mai – **Magia Cărților**
- ❖ 21 mai – **ZIUA MONDIALĂ A CULTURII ȘI DIVERSITĂȚII CULTURALE**
- ❖ 21 mai – **ZIUA EROILOR NEAMULUI**
- ❖ 22 mai – **Lumea e un teatru!**
- ❖ 24 mai – **EUGEN SIMION** – 85 de ani de la naștere
- ❖ 22 mai – **EDITURI ȘI SCRITORI SĂLĂJENI** – Ioan Cosmuța – expoziție de carte
- ❖ 29 mai – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 31 mai – **ZIUA MONDIALĂ FĂRĂ TUTUN**

Iunie:

- ❖ 1 iunie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A OCROTIRII COPILULUI**
- ❖ 1 iunie – **Cărțile copilăriei - MINUNATA LUME A CĂRȚILOR!** - Concurs județean cu participare națională - inițiat și coordonat de Școala Gimnazială Gh. Lazăr - Zalău
- ❖ 1 iunie - **PRIETENIE pe o... SFOARĂ!** - Proiect național, coordonat de Biblioteca Județeană Brașov
- ❖ 3 iunie - **IN MEMORIAM – ALEXANDRU JULA** n. 24 iulie 1934 – Șimleu Silvaniei - m. 3 iunie 2018 - Galați
- ❖ 5 iunie – **ZIUA MONDIALĂ A MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR**
- ❖ 5 iunie – **Călătorim prin lume**
- ❖ 6 iunie – **Arthur – prietenul tău!**
- ❖ 6 iunie – **DSIDA JENŐ** – 80 de ani de la nașterea poetului maghiar
- ❖ 7 iunie – **Vine Vara!**
- ❖ 7 iunie – **Veselie la bibliotecă!**
- ❖ 9 iunie – **ION LUCA CARAGIALE** (n. 1852), dramaturg, nuvelist, pamfletar - 106 ani de la moarte
- ❖ 11 iunie – **VASILE ALECSANDRI** – 200 de ani de la naștere
- ❖ 12 iunie – **Noutăți în bibliotecă** (Secțiunile bibliotecii)
- ❖ 12 iunie – **România, te iubesc!**
- ❖ 13 iunie – **100 de ani de unitate**
- ❖ 15 iunie – **MIHAI EMINESCU** (n. 1850), poet - *Memento mori* - 127 de ani de la moarte
- ❖ 15 iunie – **Ura – A venit vacanța!**
- ❖ 17 iunie – **IN MEMORIAM DUMITRU MICU** - istoric, critic literar
- ❖ 18 iunie – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 18 iunie – **Raftul în limba engleză**
- ❖ 19 iunie – **Cu Mormocel la bibliotecă**
- ❖ 21 iunie – **IA – vedetă pentru o zi**
- ❖ 21 iunie – **Povești pentru pici**
- ❖ 21 iunie – **ZIUA MUZICII EUROPENE**
- ❖ 24 iunie – **SÂNZIENELE - SĂRBĂTOAREA NAȚIONALĂ A IEI ROMÂNEȘTI**
- ❖ 25 iunie – **GEORGE ORWELL** – 115 ani de la nașterea scriitorului englez
- ❖ 25 iunie – **Keep calm și citește o carte nouă!**

- ❖ 26 iunie – **ZIUA DRAPELULUI NAȚIONAL**
- ❖ 26 iunie – **Șochează-ți profesorul – Citește o carte!**
- ❖ 26 iunie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ ÎMPOTRIVA ABUZULUI DE DROGURI ȘI A TRAFICULUI ILICIT**
- ❖ 28 iunie – **Cărțile vacanței**
- ❖ 29 iunie – **SZILÁGYI DOMOKOS** – 80 de ani de la nașterea scriitorului maghiar din România
- ❖ 29 iunie – **Să-nceapă călătoria!**

Iulie:

- ❖ 1 iulie – **Vacanțe și călătorii** - destinații din Sălaj, România și destinații de vis din Europa
- ❖ 1 iulie – **ZIUA MONDIALĂ A ARHITECTURII**
- ❖ 3 iulie – **Noutăți în limba engleză**
- ❖ 3 iulie – **Drumul spre marea unire în 100 de cărți** (Colecția Editurii Tipo Moldova)
- ❖ 3 iulie – **Șochează-ți profesorul – Citește o carte!**
- ❖ 4 iulie – **Ziua Independenței** - sărbătoare federală în Statele Unite
- ❖ 4 iulie – **ZIUA CRUCII ROȘII ROMÂNE**
- ❖ 4 iulie – **HARALAMB ZINCĂ** – 95 de ani de la naștere
- ❖ 4 iulie – **FRANÇOIS-RENÉ DE CHATEAUBRIAND** – 170 de ani de la moartea scriitorului francez
- ❖ 5 iulie – **GUY DE MAUPASSANT** - 125 de ani de la moartea scriitorului francez
- ❖ 5 iulie – **Vacanță, concedii și lectură**
- ❖ 6 iulie – **100 de Ani de România!**
- ❖ 10 iulie – **Keep Calm și citește o carte nouă!**
- ❖ 11 iulie – **Cum funcționează lumea?**
- ❖ 12 iulie – **Arthur - prietenul meu!**
- ❖ 12 iulie – **ALEXANDRU IVASIUC** – 85 de ani de la nașterea prozatorului și romancierului român
- ❖ 16 iulie – **EUGEN LOVINESCU** – 75 de ani de la moarte
- ❖ 19 iulie – **Povești pentru cei mici**
- ❖ 20 iulie – **ADRIAN PĂUNESCU** – 75 de ani de la naștere
- ❖ 20 iulie – **Expoziție carte religioasă**
- ❖ 23 iulie – **Prim Ajutor**
- ❖ 23 iulie/2 august 1808 – **Simion Bărnuțiu** s-a născut la Bocșa, Sălaj
- ❖ 24 iulie – **Să-nceapă călătoria!**
- ❖ 24 – 27 iulie – **Autori zălăuani** – Sala Scriitorilor Sălăjeni, organizată cu ocazia Zilelor Zalăului
 - **Zalăul – ieri și azi**
 - **Știați că... informații despre Zalău**
 - **Zalăul în documente** – expoziție organizată cu ocazia Zilelor Zalăului
 - **Zalău – Sălaj – România**
 - **Zalăul de azi și de altădată**
 - **Zalăul la Centenar**
 - **Zalăul în fotografii**
 - **Curiozități despre Zalău**
- ❖ 24 iulie – **ALIMENTE SĂNĂTOASE** – un stil de viață sănătos
- ❖ 26 iulie – **O ZI CU ALIMENTE SĂNĂTOASE** - expoziție de carte în Sala de Lectură
- ❖ 29 iulie – **ZIUA IMNULUI NAȚIONAL** – *Deșteaptă-te, române!*, sărbătorită anual, începând din 1998, Filiala Cercul Militar Zalău

- ❖ 31 iulie – **BUNELE MANIERE PENTRU COPII** - expoziție de carte în Sala de Lectură

August:

- ❖ 1 august – **OMAGIU lui BADEA GEORGE** – George Pop de Băsești (n. 1835)
- ❖ 1 august – **Cum funcționează lumea?**
- ❖ 2 august – **GÁRDONY GÉZA** – 155 de ani de la nașterea scriitorului maghiar
- ❖ 2 august – **INIȚIEREA MICILOR CERCETĂTORI ÎN TAINELE ȘTIINȚELOR NATURII** – expoziție de carte în Sala de Lectură
- ❖ 3 august – **3 AUGUST 1601 - Bătălia și VICTORIA lui MIHAI VITEAZUL - GURUSLĂU**
- ❖ 7 august – **COPIII ȘI BUNELE MANIERE** - expoziție de carte în Sala de Lectură
- ❖ 8 august – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 8 august – **Prietenul tău Arthur!**
- ❖ 12 august – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A TINERETULUI**
- ❖ 12 august – **Tinerii în fața provocărilor**
- ❖ 14 august – **Călătorim prin România**
- ❖ 15 august – **ADORMIREA FECIOAREI MARIA**
- ❖ 16 august – **Vacanțe și călătorii**
- ❖ 20 august – **Editura Humanitas se prezintă**
- ❖ 20 august – **Expoziție literatură română contemporană**
- ❖ 21 august – **DIMITRIE CANTEMIR** – 295 de ani de la moartea domnitorului
- ❖ 21 august – **Știință și tehnică**
- ❖ 23 august – **ANDREI PLEȘU** – 70 de ani de la nașterea scriitorului
- ❖ 24 august – **KÖLCSEY FERENC** – 180 de ani de la moartea poetului, criticului literar și politicianului maghiar
- ❖ 27 august – **MIRCEA ZACIU** – 90 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar român
- ❖ 30 august – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PERSOANELOR DISPĂRUTE**
- ❖ 30 august – **IN MEMORIAM IULIU SUCIU** – 80 de ani de la naștere
- ❖ 31 august – **ZIUA LIMBII ROMÂNE** - Istoria limbii române

Septembrie:

- ❖ 3 septembrie – **Coperta Albastră**
- ❖ 4 septembrie – **Tu ești cosmosul meu!**
- ❖ 6 septembrie – **Arthur, prietenul meu!**
- ❖ 7 septembrie – **Septembrie - cu iz de toamnă! - vitrina copii**
- ❖ 8 septembrie – **Comemorarea victimelor de la Ip și Treznea**
- ❖ 8 septembrie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A LITERATURII**
- ❖ 8 septembrie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ALFABETIZĂRII**
- ❖ 9 septembrie – **ZIUA MONDIALĂ A FRUMUSEȚII**
- ❖ 10 septembrie – **Începe Școala!**
- ❖ 11 septembrie – **Cu Mormocel la Școală!**
- ❖ 12 septembrie – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 12 septembrie – **Noutăți în bibliotecă** – Editura Trei
- ❖ 13 septembrie – **MÜLLER DEZSŐ** – 65 de ani de la naștere
- ❖ 14 septembrie – **România – Centenarul Marii Uniri**
- ❖ 15 septembrie – **Sălajul – patrimoniu local**
- ❖ 15 septembrie – **Zilele Europene ale Patrimoniului**
- ❖ 18 septembrie – **Cum funcționează lumea?**

- ❖ 20 septembrie – **GEORGE COȘBUC și opera sa**
- ❖ 23 septembrie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ ÎMPOTRIVA EXPLOATĂRII SEXUALE ȘI TRAFICULUI FEMEILOR ȘI COPILOR**
- ❖ 25 septembrie – **CAMELIA BURGHELE** – 50 de ani de la naștere
- ❖ 27 septembrie – **TÂRGUL DE ȘTIINȚĂ – ediția TECH** - expoziție de carte de știință și tehnică
- ❖ 27 septembrie – **ZIUA MONDIALĂ A TURISMULUI**

Octombrie:

- ❖ 1 octombrie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MUZICII**
- ❖ 2 octombrie – **Șochează-ți profesorul, citește o carte!**
- ❖ 4 octombrie – **Vitrina cu iz de toamnă**
- ❖ 5 octombrie – **ZIUA MONDIALĂ A EDUCAȚIEI** - Învață pentru a te educa
- ❖ 8 octombrie – **Săptămâna Spațiului**
- ❖ 9 octombrie – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 16 octombrie – **100 de ani de istorie**
- ❖ 17 octombrie – **Prietenul tău Arthur!**
- ❖ 17 octombrie – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 24 octombrie – **Povești pentru pici**
- ❖ 24 octombrie – **COMORILE ROMÂNIEI** – expoziție de artă fotografică dedicată **CENTENARULUI MARII UNIRI**, în Anul European al Patrimoniului Cultural
- ❖ 24 octombrie – **Ziua ONU**
- ❖ 25 octombrie – **ZIUA ARMATEI ROMÂNE** – Cercul Militar Zalău
- ❖ 26 octombrie – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 29 octombrie – **Ziua internetului**
- ❖ 30 octombrie – **Să ne aducem aminte de cei care nu mai sunt printre noi**
- ❖ 30 octombrie – **DUILIU ZAMFIRESCU** – 160 de ani de la naștere

Noiembrie:

- ❖ 1 noiembrie – **Halloween**
- ❖ 1 noiembrie – **Noutăți în bibliotecă**
- ❖ 2 noiembrie – **Cu iz de Noiembrie**
- ❖ 5 noiembrie – **Săptămâna educației permanente – Festivalul șanselor tale**
- ❖ 6 noiembrie – **ALEXANDRU PIRU – 25 de ani de la moarte**
- ❖ 6 noiembrie – **Șochează-ți profesorul - citește o carte!**
- ❖ 9 noiembrie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA RASISMULUI ȘI ANTISEMITISMULUI**
- ❖ 8 noiembrie – **Arthur - prietenul tău!**
- ❖ 12 noiembrie – **100 de Ani de Istorie**
- ❖ 12 noiembrie – **Ziua limbii maghiare**
- ❖ 13 noiembrie – **Keep calm și citește o carte nouă**
- ❖ 16 noiembrie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ PENTRU TOLERANȚĂ**
- ❖ 19 noiembrie – **Povești pentru cei mici**
- ❖ 20 noiembrie – **Cartea de colecție!**
- ❖ 22 noiembrie – **Călătorie în spațiu**
- ❖ 22 noiembrie – **ADY ENDRE** (m. 1919), poet, publicist, nuvelist - 141 de ani de la naștere
- 23 noiembrie – **Coperta Roșie**
- ❖ 25 noiembrie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A NONVIOLENȚEI**

- ❖ 25 noiembrie – 10 decembrie – **CAMPANIA INTERNAȚIONALĂ A CELOR 16 ZILE DE ACTIVISM ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI ASUPRA FEMEILOR**
- ❖ 26 noiembrie – *Lecția de oratorie în bibliotecă*
- ❖ 28 noiembrie – **100 de ANI DE LA UNIREA BUCOVINEI CU ROMÂNIA** – expoziție de carte
- ❖ 28 noiembrie – *România, te iubesc*
- ❖ 28 noiembrie – *Contribuții sălăjene la Marea Unire*
- ❖ 28 noiembrie – *100 de ani de la unirea Bucovinei cu România*
- ❖ 29 noiembrie – *Autismul nu e marginea prăpastiei*

Decembrie:

- ❖ 1 decembrie – **ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI; MAREA UNIRE**
 - *Sălăjenii și Marea Unire* - expoziție Sala autorilor sălăjeni
- ❖ 5 decembrie – *Colinde românești, tradiții și credințe de Crăciun*
- ❖ 5 decembrie – *Decembrie – luna cadourilor - Cartea – cadoul perfect de sărbători!*
- ❖ 5 decembrie – *În așteptarea lui Moș Nicolae!*
- ❖ 6 decembrie – *A început de ieri să cadă! - vitrina copii*
- ❖ 9 decembrie – **ZIUA INTERNAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE**
- ❖ 10 decembrie – *Expoziție tematică – iarna*
- ❖ 11 decembrie – *O! brad frumos!*
- ❖ 11 decembrie – *Arthur - Prietenul tău!*
- ❖ 11 decembrie – **ALEKSANDR ISAIEVICI SOLJENIȚIN** – 100 de ani de la naștere
- ❖ 12 decembrie – *Povești la gura Sobei!*
- ❖ 13 decembrie – *Cu iz de decembrie*
- ❖ 13 decembrie – *Sărbătoarea Nașterii Mântuitorului*
- ❖ 17 - 22 decembrie 1989 - 2018 - **29 de ani de la Revoluția Română**
- ❖ 19 decembrie – *Noutăți în bibliotecă*
- ❖ 21 decembrie – *Asta-i seara de Crăciun!*
- ❖ 21 decembrie – *Vine moșu!*
- ❖ 28 decembrie – *La revedere 2018!*
- ❖ 31 decembrie – **ION CREANGĂ** (n. 1837), scriitor - 129 de ani de la moarte
- ❖ 31 decembrie – **SĂLĂJENI** - Făuritori de istorie - **VICTOR DELEU** (n. 28 mai 1876 – Pericei; d. 31 decembrie 1940 - Cluj)

BIBLIODIVERTISMENT

Program:

Săptămânal: audiții - zilnic între orele 8.00 - 17.00

vizionări: marți, miercuri și joi de la ora 12.00 – filme pentru copii

marți, miercuri, joi de la ora 16.00 și vineri de la ora 17.00 – filme de Audiență generală

CARTEA SĂPTĂMÂNII

Program:

La fiecare sfârșit de săptămână se fac recomandări de carte de la Secția pentru copii și Secția Tineri & Adulți (în limba română și maghiară), care se promovează pe pagina de Facebook și pe site-ul bibliotecii.

ÎNTÂLNIREA DE LA ORA 5 FIX P.M.

Program:

Activitate de socializare, comunicare, împărtășire informații, experiențe, în fiecare vineri, de la ora 17:00, la Secția Tineri&Adulți

CENTRUL MULTIFUNCȚIONAL *TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÂNEȚE ZALĂU*:

Cursuri/Vizionări/Activități interactive

IT - inițiere și aprofundare Internet, Facebook, e-mail, Skype, salvare și copiere documente, atașament, etc, o dată pe săptămână, o oră, alternativ cu limba engleză

Limba engleză - conversație, comunicare nivel începător - o oră pe săptămână, alternativ cu IT

1 februarie - *Ziua Internațională a Cititului Împreună* - lectură din literatura română și universală

7 aprilie - *ZIUA MONDIALĂ A SĂNĂTĂȚII - Sănătatea înainte de toate!* - prezentare de carte și vizionare

1 octombrie - *ZIUA PERSOANELOR VÂRSTNICE* - Respect și prețuire pentru vârsta înțelepciunii!

CODE KIDS ZALĂU

Program:

În fiecare miercuri, de la ora 14.00 - întâlnire cu elevii de la Clubul de Programare *Frăția Coding*

POVEȘTI CU MORMOCEL

Ianuarie – *Mănușa*, de Jan Brett

Februarie – *Elefantul Elmer*, de David McKee

- *Elmer în zăpadă*, de David McKee

Martie – *Cadoul gărgăriței Suzette*, de Quentin Greban

- *Legende și povestiri istorice*, de Petru Demetru Popescu

Aprilie – *Elmer și Rose*, David McKee

Mai – *Ziua specială a lui Elmer*, David McKee

ATELIERE DE CREAȚIE PENTRU COPII

Program: în fiecare miercuri/joi de la ora 14.00

CURSURI:

Ianuarie – Iulie - Centrul Multifuncțional pentru persoane vârstnice Zalău - *Cursuri IT* - inițiere și aprofundare Internet, Facebook, e-mail, Skype, salvare și copiere documente, atașament etc., o dată pe săptămână, o oră și *limba engleză* - conversație, comunicare nivel începător - o oră pe săptămână, alternativ cu IT

19 februarie - Proiectul CODE Kids Sălaj - Detalii pentru anul 2018, oferite de Claudia Șerbănuță, Fundația Progress; au participat bibliotecarii din bibliotecile incluse în proiectul-pilot/2017 (Bălan, Cehu Silvaniei, Chieșd, Mirșid, Vîrșoț, Zimbor), precum și cei care doresc să se alătore echipei în 2018 (Zalău, Băbeni, Benesat, Bocșa, Carastelec, Crișeni, Dobrin, Hida, Meseșeni de Sus)

Martie – decembrie - Centrul de formare al BJ SJ – 2 ore/săptămână – cursuri de programare cu 12 elevi – Proiectul Code-Kids

5-6 martie – Braşov - Training pentru coordonarea proiectului *Code Kids – copiii fac coding în bibliotecile publice* la nivel judeţean şi sustenabilitatea proiectului – 11 reprezentanţi ai bibliotecilor judeţene din: Argeş, Bihor, Vâlcea, Timiș, Sălaj (2 persoane)

20 martie - Mentorat în Proiectul *Code Kids - Copiii fac coding în Bibliotecile Publice* - ambasadorii de la Biblioteca Publică Mirşid au transmis informații viitorilor cod-eri de la Biblioteca Judeţeană Sălaj şi Biblioteca Publică Meseşenii de Jos

26 martie - Mentorat în Proiectul *Code Kids - Copiii fac coding în Bibliotecile Publice* - ambasadorii de la Biblioteca Publică Mirşid au transmis informații viitorilor cod-eri din Bibliotecile Publice Dobrin şi Crişeni

28 martie - Mentorat în Proiectul *Code Kids - Copiii fac coding în Bibliotecile Publice* - ambasadorii de la Biblioteca Publică Vîrşolţ au transmis informații viitorilor cod-eri de la Biblioteca Publică Carastelec

Proiect finanţat de Romanian-American Foundation (RAF), co-finanţare în bani FUNDAȚIA PROGRESS, co-finanţare în natură Bibliotecile Publice implicate. Co-organizator Asociația ETIC – Cluj

27 iunie - Muzeul Memorial *Octavian Goga* Ciucea - copii din cadrul Proiectului *Code Kids - Copiii fac coding în bibliotecile publice* (selectate pentru acest curs fiind Bibliotecile publice din: Băbeni, Bălan, Bocşa, Chieşd, Crişeni, Dobrin, Hida, Mirşid, Vîrşolţ, Zalău, cu câte 2 membri din fiecare Club + bibliotecarii), proiect coordonat de Biblioteca Judeţeană Sălaj au participat la sesiunea de instruire: *Cyberbullying - navigarea sigură pe internet*. Proiect finanţat prin Fundația Progress de Orange România, cu sprijinul Asociației *Salvați copiii România*

14 – 16 noiembrie - Alba Iulia – Conferința Națională a ANBPR – workshop Proiect COLIBLITE - COMmunity LIBraries and digital LITeracy skills for MLF children (Comunitățile, bibliotecile și competențe de alfabetizare pentru copii din familii cu educație redusă), participă Bibliotecile Judeţene din Argeş, Braşov, Dâmbovița, Maramureş, Brăila, Prahova, Sălaj

26 - 28 noiembrie - Biblioteca Națională a României, Bucureşti – instruire bibliotecar BJ Sălaj - Proiect Ora să ŞTIM

4 decembrie - Centrul de formare al BJ Sălaj - Workshop *Ora să ŞTIM* – instruirea de către bibliotecarul BJ Sălaj a colegilor din Bibliotecile Publice: Surduc, Bocşa, Mirşid, Dobrin, Zimbor, Bălan, Băbeni, Chieşd, Bănişor, Vîrşolţ, Meseşenii de Jos, Carastelec

BIBLIOVACANȚA:

- 3 iulie - Am dat startul la BiblioVacanță – deschiderea oficială, jocuri și jucării
- 5 iulie - Zborul pe aripile cărților! Copiii au aflat răspuns la ghicitorile surpriză și am descoperit că primele litere ale acestora formează cuvântul FLUTURE. Cartea *Băiețelul cu aripă de fluture* de Ioana Chicet-Macoveiciuc, i-a purtat pe copii într-o lume în care BUNĂTATEA este regină... Pentru relaxare, la atelierul de creație, zburând pe aripile imaginației, am confecționat Fluturi
- Locul de joacă BiblioDivertisment: Jocuri și jucării
- 6 iulie - Cartea vs Filmul - vizionare film de animație pentru copii, bazat pe carte *Robinson Crusoe*, de Daniel Defoe
- 10 iulie - În an Centenar, ne-am costumat în ie tradițională și, ajutați de partenerii noștri, Casa Culoilor, am reușit să desenăm costumul popular. Am discutat și reînviat tradițiile poporului

român și am învățat despre pictori români, care au surprins în operele lor portul popular românesc

- 11 iulie - English camp - Tabăra de engleză - copiii au aflat informații prețioase despre Marea Britanie, au descoperit cei mai cunoscuți autori născuți pe acest teritoriu, au călătorit pe aripile cărților în cele mai vizitate locuri de către turiști și nu numai... Au vizionat filmul *Eu și monstrul meu*
- 12 iulie - HARTA ROMÂNIEI - PUZZLE, pictată de copiii talentați ai Zalăului, în culori vii, cu nuanțe de DRAGOSTE, RESPECT, PREȚUIRE și îndemn sincer spre FRĂȚIE și UNITATE! Parteneri: CASA CULORILOR Zalău, prof. Diana Brândușan
- Locul de joacă BiblioDivertisment: Jocuri și jucării
- 13 iulie - Vizionare film: *Trolii*
- 17 iulie - ENGLISH PLAYHOUSE (NE JUCĂM CU LIMBA ENGLEZĂ)! Prin cântec, joc și mișcare am făcut cunoștință. Am descoperit lucruri noi despre noi și despre ceilalți, jucându-ne jocul: *New things about my new friends* (Lucruri noi despre prieteni noi). Ne-am amuzat urmărind transformarea omizii mâncăcioasă (The very hungry caterpillar by Eric Carle) într-un fluture mirabolant. Am plecat acasă, fiecare, cu o omidă mâncăcioasă confecționată cu mânuțele noastre
 - Locul de joacă BiblioDivertisment: Jocuri și jucării
- 19 iulie - LECTURA RECREATIVĂ! LECTURA DE VACANȚĂ! Magia lecturii ne-a purtat cu gândul în infinitatea Universului, făcând cunoștință cu eroii de poveste, cu Pancinello din faimoasa colecție de cărți: *Ești prețios*. Am învățat cât de prețioasă e LECTURA și am găsit calea secretă de a ajunge la ea
- 20 iulie - Vizionare film: Pânza lui Charlotte
- Perioada 24 – 31 iulie 2018 - Zilele Municipiului Zalău
- EXPOZIȚII OMAGIALE (24 - 31 iulie)
 - ZALĂUL în ISTORIA ROMÂNIEI
 - ZALĂUL văzut de copii și tineri
 - 24 - 27 iulie - PROMOVĂM ZALĂUL și ROMÂNIA de CENTENAR, prin informații din documente - ateliere de creație
 - distribuție fluturași, pliante ș.a.
 - 26 - 27 iulie - BIBLIOCARNAVAL - Zălăuani de 100 de puncte!
 - premiarea lucrărilor realizate în cadrul Proiectului Arborele cu 100 de IDEI
 - concurs: Bingo educațional... - din frumusețile României
 - vizionare film istoric
- 24 iulie - Alimente sănătoase - un stil de viață sănătos. (Copiii s-au jucat și au învățat să alcătuiască meniul ideal, sănătos și gustos, pe baza informațiilor primite la cursul de nutriție. Au aflat și cum să asocieze corect diversele grupe de alimente și cât este de ușor, de fapt, să adoptăm un stil de viață sănătos, pe placul tuturor)
- 25 iulie - Zalăul văzut de copii și tineri - expoziția lucrărilor copiilor și tinerilor care au participat la atelierele creative desfășurate în BiblioVacanță, în cadrul proiectului *Arborele cu 100 de IDEI*, parteneri Casa Culorilor Zalău
- 26 iulie - O zi cu alimente sănătoase - curs de nutriție (După ce am făcut o distincție între alimente, să ne dăm seama din ce grupă fac parte, am început să gătim sănătos. Și pentru că mâncarea este mai gustoasă atunci când o pregătim noi, fiecare a primit o porție zdravănă de salată de legume cu quinoa și un pate de linte. Toți copiii au primit diplome pentru Cei mai iscusiți bucătari! Nu au lipsit fructele primite de la Pomăria Bădăcin - piersicile ecologice din livada.)

- 27 iulie - Concurs BiblioCarnaval: premiarea celor mai reușite lucrări ale copiilor care au participat la atelierele creative, vizionare film dedicat Centenarului Marii Uniri
- Marș stradal - promovăm, împreună cu copiii, manifestările dedicate Zilelor Municipiului Zalău, în AN CENTENAR - 2018
- 31 iulie - Bunele maniere pentru copii, folosindu-ne de jocuri interactive și muncă în echipă
Locul de joacă BiblioDivertiment: Jocuri și jucării
- 2 august - Experiențe pentru copii! Inițierea micilor cercetători în tainele științelor naturii. Locul de joacă: jocuri și jucării
- 3 august - Vizionare film: *Ștrumfii*
- 7 august - Copiii și Bunele Maniere. Locul de joacă: jocuri și jucării
- 9 august - experimente spectaculoase și plăcute, folosind principii de fizică și chimie, atelier de creație - confecționare slime. Partener: Palatul Copiilor Zalău
- 10 august - Cinematecă: *Berzele*
- 14 august - acordarea Primului Ajutor - atelier coordonat de Steliana VARGA (SMURD)
- 21 august - Omagiu Eroilor Neamului. Folosind jocul și activitățile interactive am învățat despre Sălaj, despre oamenii de seamă ai județului care au participat la Marea Unire de la 1918, am lansat și Concursul de desene și eseuri dedicat Centenarului, iar la sfârșit am repetat cântece patriotice. Locul de joacă: jocuri și jucării
- 23 august - *Cu drag, despre țara mea - România* - am călătorit prin țara noastră, ROMÂNIA. Am descoperit drumul zăpezilor, am căutat fantome în castele celebre, am aflat secretele celui mai mare palat din țară, am studiat specii noi de animale, am fost surprinși de frumusețea focului viu și a vulcanilor noroioși. Locul de joacă: jocuri și jucării
- 24 august - Vizionare de film: *Povestea micului delfin*
- 28 august - copiii și-au însușit și exersat tehnica cusutului pe etamină. Am confecționat împreună semne de carte, pe care le-am ornat, combinând culorile și modelele
- 30 august - ne-am îmbogățit cunoștințele despre România, folosind activități interactive, iar jocul preferat al copiilor a fost Bingo Educațional. Am premiat și copiii care au participat la Concursul dedicat Centenarului Marii Uniri, cele mai reprezentative lucrări fiind susținute de către copii: istorie, eseuri, poezii
- 31 august - Final de BiblioVacanță - o zi cu multă relaxare și voie bună: am cântat, am dansat, am desenat și ne-am jucat. Pentru că suntem în an Centenar am dansat, îmbrăcați în ie, dansuri populare, am cântat muzică populară, am împletit brățări tricolore și am dăruit steaguri, semne de carte și brățări tuturor copiilor prezenți

ACTIVITĂȚI în parteneriat - colaborare:

- 17 ianuarie - Curs de dezvoltare personală. Tema: *Noul EU - schimbări pe care ni le aduce noul an* - curs susținut de Agnes Vassy
- 18 ianuarie - copiii de la Grădinița *Sfânta Inimă a lui Isus* au descoperit ce înseamnă prietenia adevărată, aflând detalii despre legătura strânsă dintre Ion Creangă și Mihai Eminescu
- 19 ianuarie - Marele poet Mihai Eminescu a fost sărbătorit de către preșcolarii Grădiniței *Pinocchio* în cadrul proiectului tematic *Eminescu prin ochi de copil*. Copiilor le-a fost prezentată o colecție de cărți cu imagini din poezia eminesciană și au vizionat un fragment din *Amintiri din copilărie*
- 23 ianuarie - *Cultură și civilizație daco-romană* - Clasa a X-a F, Colegiul Național *Sylvania* Zalău: expoziție de carte, susținerea proiectelor
- 25 ianuarie - Centrul de zi pentru copii *Sf. Ștefan* Zalău - prietenia dintre Mihai Eminescu și Ion Creangă, vizionare film: *Un bulgăre de humă*

- 29 ianuarie - *Un voyage dans le monde fascinant de la peinture - O călătorie în lumea fascinantă a picturii: impresionism, pictură modernă* - oră de franceză desfășurată în bibliotecă - clasa a XI-a E, Colegiul Național *Silvania* Zalău
- 30 ianuarie - în prezența Excelenței Sale dl. HANS KLEMM, Ambasadorul Statelor Unite ale Americii în România, a oficialităților locale și județene, a numeroșilor tineri, copii și utilizatori a avut loc inaugurarea Raftului American
- 30 ianuarie - Întâlnirea profesională a Bibliotecarilor din județ
- 31 ianuarie - Curs de dezvoltare personală. Tema: *Dacă omul își ascultă sufletul, nu se poate rătăci*. Invitată: Benkő Krisztina - Terapeut Acces Bars
- 31 ianuarie - Lansare proiect ***Kamishibai*** – clasa a III-a și a IV-a, Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău. Le-am făcut cunoștință copiilor cu teatrul Kamishibai, citindu-le *Povestea Brăduțului* într-un mod inedit
- 1 februarie - Ziua Internațională a Cititului Împreună – clasa a II-a A, Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău, lectură: *Ești prețios*, de Max Lucado; povestea Dumitriței, fetița care a participat la Marea Unire; *Bubico*, de I.L. Caragiale
 - Grădinița nr. 4 Zalău, aventura lui Matei și Edi din cartea: *De ce vă certați, Matei?*, de Brigitte Weninger și Eve Tharlet
 - clasa pregătitoare, Școala Gimnazială *Gheorghe Lazăr* Zalău, lectură: *Cum să prinzi o stea*, de Oliver Jeffers
 - Grădinița nr. 4 Zalău, secția maghiară
 - Centrul Multifuncțional pentru Persoane Vârstnice *Tinerețe fără Bătrânețe* Zalău, lectură: *Povestea vieții mele*, de Maria, Regina României; *Despre femei*, de Savatie Baștovoi; *Amintiri din pribegie*, de Neagu Djuvara; Ion Luca Caragiale, Dan Puric, Andrei Pleșu
 - clasa *Inimioarelor* Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău, lectură: *Băiețelul cu aripă de fluture*, de Ioana Chicet-Macoveiciuc
 - clasa a IX-a C, Colegiul Național *Silvania* Zalău, lectură: *Cuvinte pentru adolescenți sau complexul homarului*, de Francoise Dolto, Catherine Dolto-Tolitch, Colette Percheminier; *101 povești vindecătoare pentru copii și adolescenți. Folosirea metaforelor în terapie*, de George W. Burns; *Bacalaureat*, de Ion Luca Caragiale
 - clasa a II-a D, Școala Gimnazială *Mihai Eminescu* Zalău, secția maghiară, a cunoscut-o pe Nora - cititoarea de gânduri, eroina principală a cărții lui Orit Gidali. Am citit împreună din *Zágoni Balázs - Barni könyve*
 - clasa a III-a C, Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău, lectură: *Ești prețios*, de Max Lucado
 - Școala *Iuliu Maniu*, clasa a III-a B, lectură: *A csodapalást și Körös-körül a Föld körül*, de Kiss Bitay Éva
 - Clasa *Steluțelor* - Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău, lectură: *N-am timp*, de Helena Kraljic și *Elefantul și generozitatea*, de Jose Moran
 - Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău, clasa a II-a B – lectură: *Te is voltál kicsi, dédmama*, de Bartos Erika și *Iskolai történetek*, de Manfred Mai
- 7 februarie - Curs de dezvoltare personală. Tema: *Dă șansa fiecărei zile să fie cea mai frumoasă din viața ta*, invitat: Vassy Agnes - Coach Dezvoltare Personală
- 12 februarie - Curente artistice în pictură - reprezentantul Realismului în pictura românească - Ștefan Luchian - 150 de ani de la naștere - Clasa a IX-a A, Liceul Pedagogic *Gh. Șincai* Zalău
- 14 februarie - Curs de dezvoltare personală. Tema: *Cum să reacționăm la stimulii externi*, curs susținut de Agnes Vassy
- 15 februarie - *Cum să adopți un mod de viață sănătos*: discuții, prezentare de produse naturiste, mărturii

- 16 februarie - copiii de la Centrul de Zi *Sfântul Ștefan* au urmărit partea a doua a filmului *Un bulgăre de humă*
- 19 februarie - Proiectul CODE Kids Sălaj - Detalii pentru anul 2018, oferite de Claudia Șerbănuță, Fundația Progress; au participat bibliotecarii din bibliotecile incluse în proiectul-pilot/2017, precum și cei care doresc să se alătore echipei în 2018
- 21 februarie - Curs de dezvoltare personală organizat în cadrul Cercului de femei. Tema: *Lumea ca o oglindă*, curs susținut de Vassy Agnes
- 21 februarie - Clasa *Buburuzelor* Școala Gimnazială *Mihai Eminescu* Zalău - povestea *Băiețelul cu aripă de fluture*, de Ioana Chicet-Macoveiciuc, atelier de creație semne de carte cu fluturi
- 27 februarie - ne-am luat rămas bun de la iarnă. Am făcut cunoștință cu Baba Dochia, Mărțișor și Brândușa care ne-au asigurat că primăvara este aproape. Atelier de creație - mărțișoare - clasa a II-a de la Școala *Gh. Lazăr* Zalău
- 28 februarie - atelier de creație - felicitări de 1 Martie - clasa pregătitoare de la Școala *Gh. Lazăr* Zalău și lectură: *Legenda Mărțișorului*
- 28 februarie - clasa a VI-a de la Școala Gimnazială *Vasile Breban*, din Crișeni – vizită și recomandare de carte
- 28 februarie - lansare de carte: Trilogia *PUZZLE în toate sensurile*, de Teodor Moldovan, carte editată la Editura Ecou Transilvan
- 2 martie - *EDUCAȚIA pentru VALORI!* Proiect de parteneriat educațional inițiat de Școala Gimnazială *Iuliu Maniu* Zalău, în colaborare cu Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Bocșa. Tema întâlnirii - Prietenia: moment artistic, vizionare film: *Un bulgăre de humă* - prietenia dintre Ion Creangă și Mihai Eminescu
- 5 martie - clasa *Fluturașilor* de la Școala *Gh. Lazăr* a aflat de ce Matei o iubește pe mami, din cartea scrisă de Brigitte Weninger și Eva Tharlet. Copiii au confecționat cele mai frumoase coșulețe cu flori pentru mame
- 6 martie - Mormocel a vizitat Clasa *Buburuzelor* de la Școala *Gh. Lazăr*, le-a citit povestea *Matei o iubește pe mami*, de Brigitte Weninger și Eve Tharlet. Ne-am reamintit cât de important este să ne iubim mămicile, iar copiii au pregătit cele mai frumoase buchețele de flori pentru ele
- 7 martie - clasa a V-a, Colegiul Reformat Zalău – vizită, prezentarea fondului de carte în limba maghiară și joc didactic
- 15 martie - atelier interactiv de creare proiecte, în preajma Zilei Internaționale a Francofoniei - elevi ai Colegiului Național *Silvania* Zalău și ai Liceului Tehnologic *Octavian Goga* Jibou - Proiect *Le francais, une fenetre vers l'amitie*
- 19 martie - Prima întâlnire a copiilor din Clubul Code Kids al Bibliotecii Județene Sălaj: ne-am cunoscut, am aflat mai multe despre ceea ce vom face în continuare și ne-am ales și ambasadorii
- 20 martie - ambasadorii Clubului Code Kids de la Biblioteca Publică Mirșid au transmis din cunoștințe, emoții și provocări colegilor ambasadori de la Biblioteca Județeană Sălaj și Biblioteca Publică Meseșenii de Jos
- 21 martie - Vassy Agnes - *Înflorește în cercul de femei*
- 21 martie - *Pe aripi de muzică și poezie* - mari poeți și scriitori români care au descris în operele lor frumosul anotimp primăvara - Clasa a III-a D, Școala *Simion Bărnuțiu* Zalău
- 21 martie - Grupa mare C, Grădinița *Ion Creangă* Zalău – vizită și lectură despre drumul cărții *din pădure până la Bibliotecă*
- 22 martie - Cartea - comoara cu poezii și povestioare - lectură: *La Paști*, de G. Topârceanu - Grădinița *Căsuța cu Povești*, grupa mijlocie *Fluturașii* - Filiala Cercul Militar Zalău
- 22 martie - ne-am reîntâlnit cu prietenii noștri de la C.S.E.I *Speranța* Șimleu Silvaniei. Le-am citi copiilor *Fantasticele cărți zburătoare ale domnului Morris Lessmore*, de William Joyce.

Am confecționat împreună flori de primăvară, iar la final copiii au răsfoit cărțile din mica expoziție pregătită pentru ei

- 23 martie - copiii de la Centrul *Sfântul Ștefan Zalău*, au făcut un popas în lumea minunată a cărților. Aici au aflat ce este un permis de bibliotecă, cum sunt aranjate cărțile la raft și au primit o recomandare de carte
- 26 martie - Școala Altfel, clasa pregătitoare F, Școala Gimnazială *Mihai Eminescu Zalău* – vizită și recomandare de carte
- 26 martie - clasa a III-a E, Școala Gimnazială *Mihai Eminescu Zalău*, secția germană – vizită și recomandare de carte
- 26 martie - Clubul Code Kids de la Carastelec a fost azi mentorat de către copiii de la Biblioteca Publică Vîrșoț
- 26 martie - clasa a V-a B, Școala Gimnazială *Corneliu Coposu Zalău* – vizită și recomandare de carte
- 27 martie - Clasa pregătitoare de la Școala Gimnazială *Mihai Eminescu Zalău* – vizită și recomandare de carte
- 27 martie - Medalion Elena Farago - activitate interactivă cu elevii clasei a III-a C de la Școala Gimnazială *Iuliu Maniu* - prezentarea operei literare - 140 de ani de la naștere - filiala Cercul Militar Zalău
- 27 martie - clasa a III-a B, secția maghiară, de la Școala Gimnazială *Iuliu Maniu Zalău* vizită și lectură
- 27 martie - clasele a III-a și a IV-a, secția maghiară, de la Școala Gimnazială *Cserey – Goga Crasna* – vizită și recomandare de carte
- 27 martie - clasa a V-a de la Școala Generală *Corneliu Coposu Zalău* – vizită și recomandare de carte
- 27 martie - clasa a VII-a și a VIII-a de la Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu Bocșa* – vizită și recomandare de carte
- 28 martie - clasele pregătitoare de la Școala Gimnazială *Corneliu Coposu* – vizită și recomandare de carte
- 28 martie - Școala Altfel, copiii de la Școala Gimnazială *Porolissum* cu Mormocel și Henry
- 28 martie - grădinița și școala din Verveghiu – lectură: *Leul la Bibliotecă* de Michelle Knudsen
- 28 martie - proiectul *PROFESOR PENTRU O ZI*, elevii clasei a IX-a B de la Colegiul Național *Silvania* au ales să desfășoare ora de limba și literatura română la bibliotecă
- 28 martie - Mentorat în Proiectul: Copiii fac coding în Bibliotecile Publice - ambasadorii de la Biblioteca Publică Mirșid au transmis informații viitorilor cod-eri de la Biblioteca Publică Dobrin și Crișeni
- 29 martie - clasele pregătitoare, Școala Gimnazială *Mihai Eminescu Zalău* – vizită și recomandare de carte
- 29 martie - Școala Altfel - Grădinița Comunală Halmășd – vizită și recomandare de carte
- 29 martie - Buburuzele din clasa pregătitoare de la Școala Gimnazială *Mihai Eminescu Zalău* au început pregătirile de Paști confecționând semne de carte în formă de iepuraș. Copiii au ascultat cu mare interes povestea *Paște fericit, Matei* scrisă de Brigitte Weninger și Eve Tharlet
- 29 martie - Clasa a II-a și a III-a de la Școala Gimnazială *CSEREY-GOGA Crasna* – vizită și recomandarea celor mai frumoase cărți din literatura maghiară și universală
- 2 aprilie 1805 - Școala Altfel - vizita copiilor de la Școala Gimnazială din Crișeni: prezentarea secțiilor bibliotecii, recomandare de carte, vizionare film istoric
- 4 aprilie – 4/4 pentru prieteni, proiect finanțat de USEmbassy - Copiii voluntari au creat conturile pe code.org și am rezolvat prima temă
- 18 aprilie - Clasa a IV-a de la Liceul Ortodox *Sf. Nicolae Zalău*, a făcut cunoștință cu KAMISHIBAI. Copiii au descoperit aproape toate secretele acestei tehnici de a spune povești.

Ascultând povestea pelerinei fermecate au zburat pe tărâmurile feerice și au aflat povestea regelui Charles și a vrăjitoarei Borboia

- 18 aprilie - Cerc de femei, prezintă Vassy Agnes
- 19 aprilie - proiectul *Prietenie pe o sfoară* continuă în acest an cu desene din poveștile scrise de Frații Grimm. Copiii de la Centrul de Zi *Sfântul Ștefan* au ascultat povestea *Muzicanții din Bremen* și au colorat personajele lor preferate
- 20 aprilie - *Bucuriile colorate ale primăverii* - poezii, cântece, lectură - Grădinița *Căsuța cu Povești* Zalău - filiala Cercul Militar Zalău
- 20 aprilie - clasa pregătitoare și întâi de la Liceul Teologic Reformat Zalău - recomandare de carte în limba maghiară și lectură *Leul la Bibliotecă* de Michelle Knudsen
- 20 aprilie - clasele a II-a și a IV-a de la Liceul Teologic Reformat Zalău – prezentare Kamishibai
- 23 – 29 aprilie - Săptămâna Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România
- 24 aprilie - Școala Altfel - prezentare de carte, recomandare și vizionare film: *Marele uriaș prietenos*, după cartea lui Roald Dahl - Școala *Simion Bărnuțiu* Zalău, clasa a III-a și a IV-a
- 24 aprilie - Școala Altfel, elevii de la Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău au urmărit filmul *Marele Uriaș Prietenos*, ecranizare după cartea lui Roald Dahl, clasele a III - a A și D
- 24 aprilie - Școala Altfel - Pe aripile creației - prezentare cărți proprii - Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău, clasa a V-a
- 24 aprilie - clasei a V-a, secție maghiară, de la Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău – vizită și recomandare de carte
- 24 aprilie - clasele 0 - 7 Școala Gimnazială Preoteasa, comuna Valcău - Școala Altfel – vizită și recomandare de carte
- 24 aprilie - *Am fost și eu la Alba-Iulia și am văzut Unirea* - expoziție, prezentare și recomandare de carte - Școala *Iuliu Maniu* Zalău, clasa a III-a, A – Filiala Cercul Militar Zalău
- 25 aprilie - Recomandare de carte și vizionare film: *Marele Uriaș Prietenos*, ecranizare după cartea lui Roald Dahl - clasa pregătitoare A, Școala *Gh. Lazăr* Zalău
- 26 aprilie – Școala Altfel - clasele a II-a și a IV-a, Secția maghiară Școala *Simion Bărnuțiu* Zalău – vizită și recomandare de carte
- 26 aprilie - Școala Altfel - clasa a VII-a A (secție română) și a VII-a B (secția maghiară) de la Școala Gimnazială *Petri Mór* Nușfalău – vizită și recomandare de carte
- 26 aprilie - Școala Altfel, clasa pregătitoare de la Liceul Sportiv *Avram Iancu* Zalău – vizită și recomandare de carte
- 27 aprilie - Nocturna Bibliotecilor
 - Edituri și Scriitori Sălăjeni - lansare de carte: *Cărările Meseșului*, autor Daniel Taloș, Editura Ecou Transilvan, Cluj-Napoca
 - Moment teatral - *Gaițele*, de Alexandru Kirițescu - trupa de teatru EOS
 - Bingo Educațional (joc); Ateliere de creație: confecționare cocarde, ochelari; Karaoke - cântece patriotice; fotografiile cu 100 România; Tombolă cu premii; desene pe asfalt - personaje istorice
- 27 aprilie - Vizită și recomandare de carte - clasa I, Liceul Ortodox *Sf. Nicolae* Zalău
- 27 aprilie - clasa pregătitoare Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău – oră de lectură: *Cum să prinzi o stea*, de Oliver Jeffers și desen din personajele Fraților Grimm, participare în proiectul *Prietenie pe o sfoară*, inițiat de Biblioteca Județeană Brașov
- 3 mai - *Steluțele* din clasa pregătitoare de la Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* din Zalău – ora de poveste - Poveștile îndrăgितului Elefant Elmer scrise de David Mckee

- 4 mai - *În lumea poveștilor: citim, ascultăm, povestim, învățăm* - Filiala Cercul Militar Zalău - Grădinița cu Program Prelungit *Căsuța cu Povești*, grupa mijlocie
- 8 mai - Războiul de Independență al României oglindit în operele literare ale marilor scriitori români și vizionare de film - clasa a III-a, Școala Gimnazială *Iuliu Maniu* Zalău – Filiala Cercul Militar Zalău
- 9 mai - Grupa mare, Grădinița cu program prelungit *Piticii Isteți* - vizită și recomandare de carte
- 9 mai - ZIUA EUROPEI - Lansarea revistei *ACCENTS FRANCOPHONES* - Editată de Asociația Română a Profesorilor de Limba Franceză - Filiala Sălaj - Nr. 1/2018
- 11 mai - Vizită la bibliotecă - Copiii de la Grădinița din localitatea Marin – lectură: *Isprăvile lui Pânzel*, de Christine Tagg
- 15 mai - *Mormocel* a fost în vizită la Liceul Sportiv *Avram Iancu* Zalău, clasa pregătitoare. Le-a citit copiilor din cartea *Broscoi și Brotac sunt prieteni*, de Arnold Lobel
- 16 mai - Centru de zi *Sfântul Ștefan* – recomandare de carte și vizionare film: *Madagascar*
- 17 mai - Concursul *Eroi Sălăjeni și faptele lor* - Ediția a IX-a
- 18 mai - Grădinița Panic, grupa mică și mare – vizită și recomandare de carte, lectură din cartea: *Pelerina fermecată*
- 18 mai - Școala Gimnazială Agrij – vizită la bibliotecă și vizionare film: *Hai să cântăm*
- 19 mai - Cluburile Code-Kids avansați (Biblioteca Orășenească Cehu Silvaniei și Bibliotecile Publice Bălan, Chieșd, Mirșid și Zimbor) au participat la Festivalul Național al Științei, ediția a XI-a
- 21 mai - Vizionare film: *Pădureanca*, adaptarea după romanul cu același nume - Colegiul Național *Silvania* Zalău, cls IX-XI - Săptămâna Altfel, activitate organizată în cadrul Proiectului *Cultură și Civilizație Românească*
- 21 mai - în cadrul Grădiniței Altfel, copiii de la Grădinița nr. 12 au ales să viziteze Secția pentru Copii a bibliotecii
- 21 mai - *Murdărici* le-a povestit copiilor de la Grădinița nr. 12 peripețiile lui la ferma de animale
- 21 mai - *Bunul Dinozaur* a ajuns la Grădinița *Voinicel* Zalău. Copiii au urmărit cu interes povestea acestui dinozaur curajos și au descoperit multe lucruri interesante din cărțile bibliotecii
- 22 mai - Grădinița altfel - Prezentare de carte și vizionare film: *Povestea unui brotăcel* - Grădinița nr. 12, grupa mijlocie
- 22 mai - Grădinița altfel - Prezentare de carte și vizionare film: *Adibou - Misiunea Pământ* - Grădinița nr. 1, grupa mare
- 22 mai - Grupa combinată, secția maghiară, de la Grădinița nr. 4, ne-a vizitat biblioteca. Am povestit despre cărți, am citit o poveste și ne-am înveselit la gândul că vacanța este atât de aproape
- 22 mai - Grădinița nr. 4, grupa mică și mijlocie – ecranizare după cartea *Gogoșa înfuriată*
- 22 mai - *Mormocel* le-a urat bun venit copiilor de la Școala Gimnazială *George Coșbuc* din Ortelec – vizită și recomandare de carte
- 22 mai - *Lumea-i un teatru* - activitate interactivă organizată în colaborare cu clasele IX-XII de la Colegiul Național *Silvania* Zalău
- 22 mai - Edituri și scriitori sălăjeni - Ioan Cosmuța, lansarea volumului: *Destin de luptător*, editura Eco Transilvan Cluj Napoca
- 23 mai - Copiii de la Grădinița *Dumbrava Minunată* au venit în vizită la bibliotecă. Au călătorit în lumea minunată a poveștilor și au răsfoit cu interes cărțile prezentate
- 23 mai - Prezentare de carte și vizionare - Grădinița Nr. 1- Grupa mare
- 23 mai - Carte versus film - clasa pregătitoare și întâi, de la Colegiul Reformat Zalău, au urmărit ecranizări după operele cunoscuților povestitori maghiari, cum ar fi: Csukás István, Bálint Ágnes, Bartos Erika, Gyárfás Endre

- 24 mai - Copiii de la Grădinița nr. 1 - în vizită la secțiile bibliotecii. Au aflat cum își pot face un permis și au mers prin labirintul cu povești
- 24 mai - Le-am împărtășit din tainele Bibliei pentru pitici copiilor de la Grădinița *Sfânta Inimă a lui Isus*
- 24 mai – Copiii de la Grădinița cu Program Prelungit nr. 5 - Zalău au făcut cunoștință cu lumea fascinantă a dinozaurilor. Au ascultat povestea lui *Arlo - Bunul dinozaur*
- 24 mai - *O călătorie în lumea portului popular românesc* - activitate de prezentare a comorilor artei populare din diferite zone etnografice ale județului Sălaj - clasa a III-a, Școala Gimnazială *Iuliu Maniu* Zalău - expoziție și prezentare de carte, program artistic - Filiala Cercul Militar Zalău
- 25 mai - *Gărgărița morocănoasă*, de Eric Carle: prezentare de carte, dramatizare - Grădinița *Piticii isteți*, grupa mare
- 29 mai - Adolescent#Rezist tentației - Proiect Antidrog desfășurat în colaborare cu Agenția Națională Antidrog, invitat: psiholog Mihaela Pinte-Chereji - clasa a IX-a E, Colegiul Național *Silvania* Zalău
- 1 iunie - Ziua Internațională a Copilului - Povești și versuri scrise de COPII, dedicate istoriei naționale. Proiecte premiate - KAMISHIBAI (Povestea ca teatru)
- 4 iunie - Copiii din clasa pregătitoare de la Școala Gimnazială *Gheorghe Lazăr* au urmărit filmul *Marele Uriaș Prietenos* realizat după cartea cu același titlu a lui Roald Dahl
- 4 iunie - ORA DE LECTURĂ s-a mutat de la școală la bibliotecă. Ștrumfilor și Minionilor de la Școala Gimnazială *Mihai Eminescu* Zalău li s-au recomandat cărți adecvate vârstei lor, din care și-au ales una, pe care au citit-o cu interes
- 5 iunie - Ștrumfii și Minionii de la Școala *Mihai Eminescu* au continuat lectura cărților începute ieri. Fiecare copil a citit cu voce tare fragmentul care l-a impresionat și au scris împreună o frumoasă poveste
- 5 iunie - *Școala de reporteri Code-Kids* – parteneriat cu Fundația Progress - copiii din Cluburile de Coding Sălaj - Proiect: Reporter Code-Kids
- 7 iunie - MORMOCEL i-a așteptat astăzi pe fluturașii de la Școala *Gheorghe Lazăr* Zalău, au citit împreună povestea unui Brotac care voia să zboare. Copiii și-au ales câte o carte pe care au citit-o și au prezentat-o colegilor
- 8 iunie - copiii de la Școala din Doba, secția maghiară, ne-au vizitat pentru prima dată. Au făcut cunoștință cu cele mai frumoase cărți și au aflat ce caută un leu la bibliotecă
- 8 iunie - Marele uriaș prietenos și-a povestit peripețiile copiilor de la Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău. Ecranizare realizată după cartea lui Roald Dahl
- 11 iunie - copiii de la Școala *Porolissum* Zalău au făcut primii pași pentru însușirea tehnicii Quilling-ul și au creat felicitări inedite pentru persoane dragi lor
- 11 iunie - clasa I, de la Școala Gimnazială din Borla, au făcut cunoștință cu Kamishibai prin opera lui Lázár Ervin. Au vizitat secțiile bibliotecii, iar la final au vizionat filmul *Charlie și fabrica de ciocolată*, ecranizare realizată după cartea lui Roald Dahl
- 13 iunie - Kamishibai: Janikovszki Éva, Bertalan és Barnabás – Grădinița nr. 1 Zalău
- 13 iunie - prezentare de carte *Marele uriaș prietenos*, de Roald Dahl și vizionarea filmului cu același nume - cls. a II-a A, Școala *Gheorghe Lazăr* Zalău
- 19 iunie - lansarea volumului *Părintele Vasile Lucaciu în revista sătmăreană "EROII NEAMULUI"* - omagiu adus lui Vasile Lucaciu la împlinirea a 95 de ani de la moarte (29 noiembrie 2017)
- 22 iunie - Promovăm IA românească – parteneriat cu Biblioteca Orășenească din Șimleu Silvaniei
- 22 iunie - Promovăm RomânIA – Ziua Națională a IEI – Ciumărna, Muzeul tradițiilor și al meșteșugurilor locale și tradiționale – rapsod și meșter popular Ileana Grațiana Pop

- 27 iunie - Muzeul Memorial *Octavian Goga* Ciucea - copii și tineri din cadrul Proiectului Code Kids - Copiii fac coding în bibliotecile publice (selectate pentru acest curs fiind Bibliotecile: Băbeni, Bălan, Bocșa, Chieșd, Crișeni, Dobrin, Hida, Mirșid, Virșolt, Zalău, cu câte 2 membri din fiecare Club + bibliotecarii) au participat la sesiunea de instruire: *Cyberbullying - navigarea sigură pe internet*. Parteneriat cu Fundatia Progress, Orange, *Salvați copiii România*
- 1 iulie - 31 august - BiblioVacanța
- 2 iulie - Parteneriat cu Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Zalău - 60 de ani de la înființare
- 20 iulie - prezentarea Culegerii *Predici rostite în duminicile de peste an*, culese și prelucrate de prof. LUCREȚIA MITITEAN
- 29 iulie - lansarea monografiei *Satul Sălăjeni – case, oameni si traditii*, autori Adrian-Florin Hosu, Daniel Ardelean, Ioan Bârsan si Nicolae Meseșan
- 3 august - Daniela Nedelciuc, prefect al raionului Ialoveni, Republica Moldova, împreună cu 17 elevi, au vizitat secțiile Bibliotecii Județene Sălaj
- 13 august - proiect de înfrățire a celor două localități simbol: Bădăcinul lui Iuliu Maniu și Răzeni (Republica Moldova), comuna în care s-au născut fruntașii unioniști moldoveni Ion Inculeț și Ioan Pelivan - copiii din Răzeni au fost în vizită la Bibliotecă
- 14 august - La Bădăcin, în grădina casei lui Iuliu Maniu, copiii din RĂZENI - Republica Moldova, comunică, lucrează, împărtășesc emoții și experiențe, exersează cântecul și dansul lor tradițional - donație de carte în limba română pentru frații noștri de peste Prut
- 17 august - 1000 de tineri din Ardeal în vizită la bibliotecă – Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Mitropolia Ardealului
- 23 august - O întâlnire cu multă bucurie, prietenie, opinii, păreri și joacă a fost organizată la Moigrad, la Filiala Bibliotecii Publice din Mirșid. S-au întâlnit 5 Cluburi CodeKids din Sălaj: Zalău, Mirșid, Dobrin, Crișeni și Meseșeni de Jos, vizită la Castrul *Porolissum*
- 5 septembrie - Teatru de păpuși după cartea *Gărgărița Marocănoasă*, de Eric Carle
- 13 septembrie - clasa a IX-a a Liceului Pedagogic *Gh. Șincai* Zalău a făcut cunoștință cu Secția Tineri&Adulți, fiind de acum liceeni: prezentarea secției, recomandare de carte
- 14 septembrie, a III-a ediție a manifestării *Haidaș' pă la noi! Deschideți lada cu zestre sălăjeană!*
- 14 septembrie - Elevii clasei a IX-a, de la Liceul Pedagogic *Gheorghe Șincai* din Zalău, au vizitat secțiile bibliotecii și au primit recomandări pentru lectură
- 21 septembrie - Scriitori sălăjeni și operele lor - parteneriat cu Școala Gimnazială *Iuliu Maniu* Zalău - Sala Scriitorilor Sălăjeni
- 21 septembrie - Protagonista cărții *Wolf Hollow* spune în cartea sa că a mințit la doisprezece ani. Copiii clasei a V-a, de la Colegiul Național *Silvania*, au urmărit cu atenție recomandarea de carte și prezentarea secțiilor bibliotecii
- 24 septembrie - vizită și recomandare de carte - clasa a IX-a, Colegiul Național *Silvania* Zalău
- 26 septembrie - Vizita unor reprezentanți ai Asociației Naționale a Veteranilor de Război, însoțiți de președintele Filialei Sălaj a Asociației Naționale a Veteranilor de Război, colonelul în rezervă Ioan Chichișan
- 27 septembrie - Târgul de Știință - ediția TECH, organizat sub egida CodeKids România, în parteneriat cu Echipa de Robotică Brainstorms a Colegiului Tehnic *A.P. Ilarian* Zalău și Cercul de Informatică a Palatului Copiilor Zalău
- 27 septembrie - Clasa pregătitoare de la Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* ne-a încălzit inimile cu prezența. Copiii au urmărit cu interes aventurile *Băiețelului cu aripă de fluture* și au înțeles de ce fiecare este unic în felul său
- 28 septembrie - Ziua Europeană a Limbilor - Gastronomie Europeană - clasa a X-a E, Colegiul Național *Silvania* Zalău - elevii au discutat aspecte legate de bucătăriile tradiționale ale Angliei, Irlandei, Franței, Italiei, Greciei și României

- 2 octombrie - grupa mare, Grădinița *Voinicel* - vizită și recomandare de carte
- 4 octombrie - clasa a VI-a C de la Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău au marcat în avans Ziua Educației la Biblioteca Județeană Sălaj. Copiii au prezentat proiectele realizate pe tema: *BIBLIOTECA - Poartă spre sufletului meu*
- 5 octombrie - Ziua Mondială a Educației - copiii clasei a IV-a A, Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău au aflat, într-un mod plăcut, mai multe informații despre eroii neamului românesc
- 5 octombrie - Ziua Educației - Șorichiț a dat târcoale cărților în limba maghiară. Astfel, copiii l-au cunoscut pe Rumini și pe prietenii lui, care experimentează nenumărate aventuri. Clasa a III-a D a fost invitată să citească cele mai interesante cărți cu și despre șoriceii
- 5 octombrie - Șorichiț i-a așteptat pe copiii clasei întâi de la Școala Generală *Simion Bărnuțiu* Zalău - recomandare de carte
- 5 octombrie - Cei mai mici vizitatori au venit de la Grădinița Nr.1 din Zalău. Copiii au fost întâmpinați de Șorichiț și prietenul lui Mormocel, care i-au așteptat cu povestea fascinantă a elefantului Elmer
- 5 octombrie - elevii Liceului Pedagogic *Gheorghe Șincai* din Zalău au marcat Ziua Educației - Proiect: *Călători cu pași în istorie*
- 10 octombrie - Mormocel s-a întâlnit cu copiii din grupa mare, de la Grădinița *Pinocchio* Zalău. Au povestit despre prinți și prințese, animale domestice și sălbatice și au ascultat fascinați povestea *Regatul de gheață. Dincolo de mări*
- 10 octombrie - Ateliere interactive, jocuri de rol și concursuri organizate cu elevii clasei a VIII-a C, de la Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău am aflat despre valorile umane, valorile tradiționale, patriotism, dar și importanța muncii în echipă. Activitate organizată în cadrul proiectului *Să ne cunoaștem eroii*, finanțat de Direcția Sport Tineret Sălaj, prin Asociația *Prietenii Bibliotecii*
- 11 octombrie - elevii clasei a VIII-a C a Școlii Gimnaziale *Simion Bărnuțiu* Zalău, au aflat mai multe informații despre sălăjenii care au contribuit la realizarea Marii Uniri de la 1918, am învățat, jucându-ne, despre valorile naționale și patriotism descoperite la: Simion Bărnuțiu, Victor Deleu, George Pop de Băsești și Iuliu Maniu. *Să ne cunoaștem eroii* - proiect finanțat de Direcția Sport Tineret Sălaj, prin Asociația *Prietenii Bibliotecii* Zalău
- 18 octombrie - Împreună cu elevii ai Școlii Gimnaziale *Simion Bărnuțiu* Zalău și ai Școlii Gimnaziale *Iuliu Maniu* Zalău am colindat Maramureșul, vizitând Cimitirul Vesel de la Săpânța, Muzeul Memorial al Victimelor Comunismului și al Rezistenței de la Sighetu Marmăției și am încheiat cu vizita la Casa Olarului din Baia Sprie. *Să ne cunoaștem eroii* - proiect pentru tineri, finanțat de Direcția Sport Tineret Sălaj, prin Asociația *Prietenii Bibliotecii* Zalău
- 8 noiembrie - Școala *Mihai Eminescu* Zalău, clasa a III-a - discuții despre textele științifice și cele artistice, cu exemple din cărțile secției pentru copii. Atelier de creație: împletirea de brățări tricolore
- 9 noiembrie - Scriitoarea Victoria Furcoiu în dialog cu iubitorii poveștilor – prezentarea operei autorilor
- 16 noiembrie - Clubul de lectură - activitate dedicată Otiliei Cazimir, recital de poezie - clasa I, Școala Gimnazială *Gheorghe Lazăr* Zalău
- 16 noiembrie - elevii clasei a V-a de la Școala Gimnazială din Borla au învățat că promisiunile făcute trebuie respectate – prezentarea bibliotecii și recomandare de carte
- 20 noiembrie - *Pe treptele Unirii* - proiect în parteneriat cu Școala Gimnazială *Iuliu Maniu* Zalău și Școala Gimnazială nr. 1 Dragu. Dr. Marin Pop de la Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău le-a vorbit elevilor despre semnificația zilei de 1 Decembrie, s-a continuat cu tema: *Marea Unire reflectată în literatura și presa vremii*, urmând un moment artistic prezentat de elevii Școlii Gimnaziale *Iuliu Maniu* Zalău și ai Școlii nr. 1 Dragu. Activitatea s-a încheiat cu depunerea unei jerbe de flori la bustul lui Iuliu Maniu din centrul orașului.

- 20 noiembrie - vizită Grădinița nr. 12 - grupa mare a fost alături de Vaiana în aventura ei de acum 2.000 de ani, în insulele Oceanului Pacific: vizionare de film și recomandare de carte
- 23 noiembrie - De ce merg copiii la grădiniță? - Grădinița nr. 4 din Zalău – prezentare de carte *Poveștile domnișoarei Firicel* de Andreea Demirgian
- 26 noiembrie - Școala Postliceală Sanitară Zalău - vizită de documentare în vederea elaborării lucrării pentru certificarea competențelor profesionale
- 27 noiembrie - Colegiul Național *Silvania* Zalău – discursuri susținute de elevii clasei a XI-a F, în cadrul proiectului *LATINA - FEREAȘTRĂ SPRE TRECUT*
- 27 noiembrie - *Am fost și eu la Alba Iulia și am văzut Unirea cea mare*, de Dumitru Almaș, lectură și atelier de creație: împletirea de brățări tricolore - Grădinița *Căsuța cu Povești* Zalău, filiala Cercul Militar
- 27 noiembrie - Povestea unui steag românesc – 1918, de Ioan Ion Diaconu - lectură și atelier de creație: împletirea de brățări tricolore - Grădinița *Căsuța cu Povești* Zalău - Filiala Cercul Militar
- 28 noiembrie - Lansare de carte: *Acordor de teremin* – poeme, autor Daniela Hendea
- 29 noiembrie - Ziua Națională a României - *Treceți batalioane române Carpații!* - Cântece patriotice, momente și personalități marcante din istoria României - Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău - clasa a IV-a A
- 29 noiembrie - Grădinița nr. 1 din Zalău - vizită în cadrul proiectului *Să ne cunoaștem orașul*
- 4 decembrie - Workshop: Ora să ȘTIM – Știință. Tehnologie. Inginerie. Matematică. – instruire 13 bibliotecari din județul Sălaj - Proiect finanțat prin Fundația *Progress* Bistrița
- 4 decembrie - Îngerul Moș Nicolae aducător de daruri, lectură din Octavian Goga: *Crăciunul Copiilor* - Grupa mijlocie a *Ștrumpfilor*, Grădinița cu Program Prelungit *Căsuța cu Povești* - Filiala Cercul Militar
- 6 decembrie - Grădinița cu P.P. *Căsuța cu Povești*, grupa *Albinuțelor* și Grupa mijlocie *Hărniciei*, *Povestea lui Moș Crăciun* - lectură, colinde, cântecele - Filiala Cercul Militar Zalău
- 14 decembrie - Târgu Mureș, locul unde a funcționat prima Bibliotecă Publică din România. *IMPORTANTA CĂRȚII în viața ROMÂNIEI!* – dezbateri, proiect finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale
- 11 decembrie - *Expresul Polar* - prezentare de carte și vizionare film - Centrul de zi pentru copii *Sfântul Arhidiacon Ștefan* Zalău
- 13 - 15 decembrie - Festivalul de Teatru *Virgil Flonda* - Parteneriat cu Asociația PRO TEATRU
 - 13 decembrie - *Și eu vreau să spun povești* - atelier actorie pentru copii, instructor Pelle Alis
 - 14 decembrie - Conferință susținută de către Răzvan Ciule: *Arta, rod al sufletului mărturisitor*
 - 14 decembrie - Atelier actorie pentru copii - *Micul actor* - instructor Pelle Alis
- 17 decembrie - Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău, clasa a V-a B, secția maghiară – vizită și recomandare de carte, Școala Altfel
- 17 decembrie - clasa a VIII-a B, secția maghiară - Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău, copiii au descoperit noile servicii ale bibliotecii și cărțile recent apărute - vizită și recomandare de carte, Școala Altfel
- 18 decembrie - Școala Gimnazială *Iuliu Maniu* Zalău, COLIND lui IULIU MANIU
- 18 decembrie - colinde – Școala Gimnazială *Simion Bărnuțiu* Zalău. Atelier de creație – confecționare Ochelari Centenar și împletire brățări tricolore.
- 18 decembrie - colinde - Grădinița nr.1 Zalău, secția maghiară
- 18 decembrie - colinde - Școala Gimnazială din Vîrșoț și de la Liceul de Artă *Ioan Sima* Zalău
- 18 decembrie - colinde - Școala Gimnazială *George Coșbuc* Zalău
- 19 decembrie - colinde - Școala Gimnazială Panic, Școala Gimnazială *Iuliu Maniu* Zalău, Școala Gimnazială Stârciu și Liceul Sportiv *Avram Iancu* Zalău

Indicatori de performanță realizați de Biblioteca Județeană în anul 2017

CONTEXTUL BIBLIOTECII:

1.	Cheltuieli curente din finanțare bugetară/capita	38.02	lei
2.	Cheltuieli curente din venituri proprii și alte venituri/capita	1.18	lei
3.	Cheltuieli pentru personal/capita	28.22	lei
4.	% Cheltuieli pentru personal	74.22	%
5.	Cheltuieli pentru achiziții din finanțare bugetară/capita	3.99	lei
6.	Cheltuieli pentru achiziții din venituri proprii și alte venituri/capita	1.1	lei
7.	% Cheltuieli pentru achiziții din finanțare bugetară	10.48	%
8.	% Cheltuieli pentru achiziții din venituri proprii și alte venituri	93.94	%
9.	Cheltuieli de capital/capita	0.036	lei

PERSONALUL BIBLIOTECII:

10.	Personal la 1000 de locuitori	0.6	angajați
11.	Nr. de locuitori/personal de specialitate	1938	loc.
12.	% Personal de specialitate	85.29	%

COLECȚIILE BIBLIOTECII:

13.	Documente în stoc/capita	4.33	doc.
14.	Documente achiziționate din finanțare bugetară/capita	0.14	doc.
15.	Cărți și periodice achiziționate din venituri proprii și alte venituri/capita	0.02	doc.
16.	Documente achiziționate la 1000 de locuitori	164.96	doc.
17.	Exemplare adăugate/titlu adăugat	1.75	doc.
18.	Rata de înnoire a stocului	26	ani

UTILIZARE ȘI UTILIZATORI:

19.	Utilizatori înscriși ca % din populație	14.3	%
20.	Utilizatori activi ca % din populație	12.76	%
21.	Cost/Utilizator activ	307.03	lei
22.	Documente împrumutate/capita	3.71	doc.
23.	Documente împrumutate/utilizator activ	29.07	doc.
24.	Documente împrumutate/angajat	6134	doc.
25.	Documente împrumutate/vizită	0.88	doc.
26.	Vizite la bibliotecă/capita	4.25	vizite
27.	Vizite la bibliotecă/utilizator activ	33.3	vizite
28.	Cost/vizită	9.22	lei

VERSURI cu DEDICAȚIE în AN CENTENAR

George Mureșan - Șimleu Silvaniei Te iubesc IE românească

Te iubesc ie românească
Cu fiecare sfânt motiv floral
Vreau în suflet să ne crească
Iubirea de România și Ardeal

Hai române îmbracă-ți ia
Că-i port vechi din străbuni
Să-mbrăcăm în ie România
În sărbătoarea iei la români

Hai să-ntindem horă mare
Peste-ntreagă-mi Românie
Că azi e sfântă sărbătoare
Hai române îmbracă-te în ie

Te iubesc ie românească
Cu fiecare sfânt motiv floral
Mă rog ca ia să ne unească
Să readucă al unității ideal.

Pieptul meu l-am făcut scut

Eu am iubit această țară
Încă de la a lumii început
Și ca nimic să nu o doară
Pieptul meu l-am făcut scut

Eu te-am purtat în mine
Cu drag încă de la început
Și ca să-ți fie ție țară bine
Pieptul meu l-am făcut scut

Eu te iubesc cu tot ce am
Și-n fiecare zi tot mai mult
Pentru că iubesc acest neam
Pieptul meu l-am făcut scut

Iubesc oameni și obiceiurile lor
Și doina care stau să o ascult
Și pentru al țării mele tricolor
Pieptul meu l-am făcut scut

Iubesc ia pe care azi o îmbrac
Cu forța ei ce vine din trecut
Când o îmbrac mai simt un dac
Sub care pieptul meu e un scut

Iubesc țara asta ca pe o mamă
Ce strânge lacrimi în vas de lut
Ca să nu ai mamă nicio teamă
Pieptul meu l-am făcut scut

La o cafea în pridvor

Aș vrea să vin pe înserate
La tine în vechiul pridvor
Să vorbim despre libertate
De dorul sfânt de tricolor

Să povestim cum ați făcut
Cu suflet și dor Mare Unire
Aș sta un veac să te ascult
Să reșezi în noi a ta iubire

Hai Iuliu mai vino în pridvor
Pe masă cafeaua e aburindă

Ascult greieri tac și mi-e dor
Să văd istoria într-o oglindă

Mai lasă-mă o clipă să stau
Sub dimineața ce se revarsă
S-aud în șoaptă glasul tău
Să mai treci Iuliu pe acasă

Țara te așteaptă e în derută
Am uitat drumul ce l-ai croit
Că fiecare cu fiecare se luptă
De durere și munții au albit

Ardealul mereu

Ardealu-i locul meu de închinăciune
 Locul sfânt unde eu mă întorc mereu
 Să-i sărut țărâna ca pe o rugăciune
 Să-i mulțumesc lui bunul Dumnezeu

Ardealu-i locul meu vibrând de dor
 Ardealul e altarul sfânt al României
 Aici inima-mi bate în ritm de tricolor
 În pieptu-mi protejat de puterea iei

În Ardeal am rădăcinile adânc înfipte
 Și niciun viscol nu mă poate clătina
 În fiecare zi renasc de dor în cuvinte
 Pentru Ardeal fac scut din inima mea

La tine mă întorc mereu Ardeal
 Oriunde pașii în lume m-ar duce
 Să-ți sărut cu drag fiecare deal
 Mulțumind cerului îmi fac cruce

Dor de Iancu dor de Ardeal

Coboară noaptea peste Ardeal
 Aud greierii cântând în surdină
 Se aude parcă un tropot de cal
 Îl văd pe Avram Iancu în lumină

Sub tâmpla aburindă a unui deal
 Se aude un cântec duios de caval
 Și-i atâta liniște în sfântul Ardeal
 Când Avram Iancu trece pe cal

Vino tu iar Iancule sfânt și adună
 Români risipiți fără niciun ideal
 Că uneori pe aici se iscă furtună
 Și uneori nu-i liniște peste Ardeal

Iancule vin români să-ți spună
 Toată suferința tot plânsetul lor

Că uneori sunt nori ce se adună
 Și stau gata să plouă în tricolor

Sunt mulți ce stau gata la pândă
 În Ardealul pe care atât l-ai iubit
 Și prea mulți ce ar vrea să vândă
 Idealul pentru care tu te-ai jertfit

Revino Iancule pe un cal de nor
 Să tremure tot neamul de păgâni
 Întoarce-te Iancule iar la popor
 Întoarce-te Iancule iar la români

Un tropot de cal și Iancu Avram
 Călărind prin vremuri neuitate
 Purtând în inimă iubirea de neam
 Propovăduind în Ardeal libertate

Ip

Stau zăpezile să cadă
 Peste imaginea cruci la Ip
 Zei însuși dau ofrandă
 Morților fără de chip

Sub lumina blândeii toamne
 Stau cu ochii înlăcrimați
 Și lumină-ți cerem Doamne
 Pentru cei nevinovați

Simt în inimă cum bate
 Clopotul celor sortiți
 Să se înalțe peste moarte
 Din groapa unde au fost zvîrliți

Dinspre Ip mai aud parcă
 Morții care n-au murit

Români nicăieri nu pleacă
 Din țara ce i-a zămislit

În lumini de tricolor
 Peste Ardeal coboară seara
 Românescul meu popor
 De la Ip își cântă țara

Ca un drum bătut de lună
 Ne sunt morți fără chip
 Jertfa lor să nu apună
 Puneți-le cruci și-n Ip

Luminați de libertate
 Sub al toamnei blând sărut
 Morții noștri ies din moarte
 Moartea în ei n-a început

Făuritor de țară

“În amintirea marelui om politic Iuliu Maniu”

Tu te-ai stins precum o lumânare
Cu o dorință vie și un sfânt ideal
O Românie mare aici între hotare
Și-n ea prins scumpul tău Ardeal

Și ei drept mulțumire pentru tot
Ce-ai făcut cu dragostea ta mare
Făuritor de țară un mare patriot
Te-au dus la Sighet la închisoare

În beciurile reci și fără de lumină
Te-au schingiuit și te-au înfometat

Sperând să îți găsească vreo vină
Că iubeai țara asta necondiționat

Ți-au luat trupul vlăguit și obosit
De atâtea încercări și patimi amare
Într-o groapă comună l-au azvârlit
Dar spiritul tău nici acolo nu moare

Te-ai dus din lume așa cum tu erai
Cu demnitate aleasă și cu mândrie
Să veghezi de acolo de sus din rai
Unitatea noastră în sfânta Românie

CONCURS NAȚIONAL de VIZIUNE

ROMÂNIA la 100+100

Am considerat că nu este suficient să citim sau recitim, împreună, despre fapte eroice, despre importanța trăirii dragostei de neam și țară, nici doar să oferim ca modele demne de urmat (în aceste vremuri când este tot mai greu să înțelegi care-i drumul cel drept) marii români – făuritori de UNITATE, sau să deschidem paginile istoriei acolo unde sângele vărsat strigă spre noi, rugându-ne să respectăm ceea ce s-a clădit prin jertfe inimaginabile, ci, pe lângă toate acestea am dorit să simțim pulsul vremii, în direct, întâlnindu-ne cu români de toate vârstele și preocupările, i-am ascultat, i-am îmbrățișat, le-am vorbit, cu căldură, despre ceea ce ar trebui să ne fie sfânt tuturor, dar, după toate acestea, am considerat că nu ar fi complet tabloul anului 2018, dacă nu am încerca să previzionăm, să ne imaginăm cum va fi România noastră peste încă 100 de ani. Este foarte important, atât personal, instituțional, dar mai ales în plan național să ai viziune, să te gândești unde ar fi bine să ajungi și să fii atent, apoi, în drumul tău, la fiecare pas, spre a ajunge acolo. Fără țintă, rătăcirea este sigură!

Concursul propus de noi s-a adresat tinerilor (15 – 35 de ani) și adulților (36 – 100 +... ani), cu îndemnul ca, pornind de la credința exprimată de IULIU MANIU: *Noi considerăm realizarea unității noastre naționale ca un triumf al libertății omenești. Vrem să întronăm pe aceste plaiuri libertatea tuturor neamurilor și cetățenilor*, atenți la realitatea anului 2018, să-și exprime părerea despre cum văd ei viitorul țării noastre, arătând și care ar fi, în opinia lor, pașii pe care ar trebui să-i facem spre a atinge acele obiective, menite a împlini obiectivele pe care le vor imagina și exprima. Este nevoie de IDEI, dar și de ACȚIUNE în UNITATE!

Și de această dată le-am adresat rugămintea tuturor colegilor din Bibliotecile Județene să ne fie parteneri, să promoveze concursul, dar să și organizeze, la nivelul fiecărui județ, culegerea, selectarea și trimiterea spre noi a lucrărilor ce meritau atenție, înscriindu-se în tema propusă de organizatori.

Le mulțumim, în mod special pentru implicare, colaborare și modul în care s-au preocupat de concurenții din județele lor, colegilor din Bibliotecile Județene: Bihor, Cluj, Caraș-Severin, Satu Mare, Suceava, Teleorman. Poate e mult prea puțin, din 41 de județe, dar fiecare a ales ceea ce credea important și unde simțea că se poate implica în anul 2018. Noi am considerat că și astfel demonstrăm UNITATE, prin colaborarea profesională. Majoritatea concurenților au ales să expedieze lucrările pentru concurs direct la noi, prin diverse mijloace.

Regulile concursului fiind clar stabilite, am încercat să respectăm ceea ce ne-am propus, astfel

că, dintr-un număr de peste 500 de lucrări primite, am selectat spre a fi jurizate aproximativ 100, deoarece numai acestea s-au încadrat cerințelor.

Menționăm că mulți au confundat viziunea cu sentimentul patriotic, trimițând creații, în versuri sau proză, care, deși valoroase din punct de vedere literar, nu exprimau și viziunea asupra viitorului României, ceea ce era, de fapt, esențial.

Am hotărât, totuși, să publicăm, selectiv, fragmente ale celor care nu au fost premiați, dar sentimentele exprimate în gândurile trimise, sunt de o reală emoție și valoare literară.

Le mulțumim tuturor pentru încrederea acordată și nădăjduim că s-au bucurat de darul nostru simbolic, trimis spre cei care au fost premiați.

Am acordat mai multe premii, nu doar cât ne-am propus. Noi, membrii comisiei de concurs, nu am analizat CV-urile participanților, prin urmare am ales cu sufletul, apreciind emoția transmisă de CENTENAR. Astfel, mulți tineri, prin gând curat și mesaje simple, ne-au impresionat. O emoție aparte am trăit citind gândurile unui tânăr din Bulgaria despre țara noastră, precum și îndemnul acestuia către noi, românii de pretutindeni.

Comisia de jurizare a lucrărilor a fost compusă din:

- Florica Pop – inițiator și coordonator (filolog, scriitor, manager al Bibliotecii Județene Sălaj)
- Ion Pițoiu – Dragomir – scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor din România (prof. pens. de limba și literatură română, o bogată experiență în domeniul criticii literare, membru în Cenaclul Literar *Silvania*)
- Marcel Lucaciu – scriitor, critic literar (insp., prof. de limba și literatura română, președinte al Cenaclului literar *Silvania*)
- Dalia Mîntăș – istoric, bibliotecar
- Adina Lazar – referent BJ SJ, secretar comisie

Premiile au fost stabilite în funcție de media fiecărui participant, în parte, astfel:

- 9.50 - 10.00 Premiul I
- 9.00 - 9.50 Premiul al II-lea
- 8.50 - 9.00 Premiul al III-lea
- 8.00 - 8.50 Mențiune
- 7.00 - 8.00 Diplome de participare

Am acordat Premiul Special pentru lucrări care s-au caracterizat printr-o notă distinctă, fie ca tematică, fie prin modul de prezentare.

Ca inițiator al acestui Concurs, mărturisesc că am avut și oarecare emoții, firești, de altfel, în aceste vremuri, când, deși avem impresia că informația este atât de aproape de oameni și că nivelul cultural ar fi normal să fie mult deasupra perioadei de până la Marea Unire, realitatea este că interesul pentru exprimarea gândurilor, comunicarea reală în grupuri sau cluburi literare, parcă nu mai are emoția timpului apus, când nu se scria mult, dar se exprimau idei profunde, când se publica numai după o prealabilă verificare din partea celor care stăpâneau și respectau cu sfințenie limba noastră cea curată. Participarea nu a fost atât de impresionantă, pe cât ne-am fi așteptat într-un an atât de aparte, dar nu am fost nici dezamăgiți. Unii nu primesc informația, alții nu găsesc timpul potrivit, dar, dacă am privi cu seriozitate această provocare, cu toții ar fi bine să ne imaginăm viitorul, nu de altceva, dar, cine știe, poate prin idei se pot *reconfigura trasee*, că doar am dori să asigurăm, cât ne stă în puteri, liniștea și siguranța strănepoților noștri, nu-i așa!?

M-au întrebat mulți cum văd eu România peste 100 de ani?! Tare aș fi dorit să îmi exprim gândurile privind viitorul țării mele, dar, ca inițiator și coordonator al acestui concurs, nu era corect să intru în competiție, altfel, voi lăsa să curgă cuvintele, exprimând ceea ce simt... Aici, doar un fragment din ceea ce doresc să scriu într-o viitoare carte...

Închid pleoapele și, cu un exercițiu de imaginație, mă trezesc primăvara târziu, în 2118! Cucuriguuuuuuu!!! Ies afară, parcă după un somn de 100 de ani și, frecându-mi bine ochii, ca să fiu convinsă că nu visez, miresmele florilor din livadă îmi dau o stare pe care nu credeam că o voi mai întâlni vreodată! În curte mă împiedic în tot soiul de orătănii: puișorii de găină se învârt în jurul cloștei, boboci de rață, de găscă... dau spectacol prin iarba proaspăt cosită, din cotețul, care a stat pustiu atâta amar de vreme, se aud purcelușii, cerând și ei parcă dreptul la o tură în grădină, iar mai încolo, în poiata, ce de multe ori era gata să fie dărâmată, se aud vocile celor mai vârstnici, care mulg vacile, apoi alăptează vițeii și, cu restul de lapte rămas în *șuștar*, se grăbesc să umple cămile nepoților, care s-au trezit și se pregătesc de școală... ce tărăboi e pe drum! De pe toate ulițele satului coboară, gălăgioși, pruncii îmbujorați, merg singuri, nu-i duce nimeni cu mașina, nici de mână, aici nu sunt pericole, poate doar câte un cățeluș mai neastâmpărat care îi salută, sărindu-le în brațe și mai punând câte un semn de... dragoste pe hăinuțele lor, ce miros a proaspăt!

Satele sunt pline, pământul cântă, fiind din nou, după atâta vreme de uitare și pustiu, cea mai sfântă avere a poporului român! Sunt case mari acum, câte trei-patru într-o curte, bătrânii nu mai rămân singuri, neajutorati și ai nimănui, s-au așezat aproape copiii, nepoții, trăind cu toții în armonie, că doar... în UNIRE e tăria, iar acest gând e bine să plece din familie, spre neam și țară! Foarte important: fiecare familie are câte o casă numai pentru oaspeții străini, care se-nghesuie să vină în România, deoarece numai aici mai găsesc tihna dată de natură și simplitate! Bani adunați din acest turism rural, tot mai prosper, îi folosesc în formarea și educarea copiilor, care să continue investiția, acolo, unde sunt stăpâni!

...Toată ziua e forfotă mare, iar seara... offfff! De-ai auzi și tu cât de frumos răsună horile românești, de la toate casele, așa ca un IMN adus zilei ce le-a fost bucurie și binecuvântare, ÎMPREUNĂ, iar târziu, în noapte, vecinii se duc pe la casele lor, râzând cu poftă de cele ce au auzit, că doar aici, la tâmpla veacului, s-au născut cele mai pline de haz povești! Acestea, poveștile, mai ales cele despre înțelepciunea neamului nostru, se citesc acum, în fiecare sat existând câte o bibliotecă, mare, frumoasă, unde, an după an, se adaugă volume, scrise din sfatul celor care se adună aici, duminică de duminică, spre a... *pune țara la cale!* A reînviat ASTRA, spre a lumina poporul și a nu-l mai lăsa să fie o gloată purtată spre hău, de străine și meschine interese!

... Hei, îmi strigă cineva, convins că am încurcat secolele și că, de fapt, m-am trezit în urmă cu 100 de ani, nu, așa cum era programat, înainte...

- Cum crezi tu că oamenii se vor reîntoarce la munca grea a câmpului?! De ce atunci atâta *investiție* în *dezvoltare, modernizare, tehnologizare*?!
- Că bine zici, prietene! Am fugit cu toții de la *țară*, ne-am luat apartamente la bloc, ne-am crescut copiii între betoane, tablete și alte *beneficii* născocite de mintea umană... cât suntem de sănătoși, după toate acestea, cât de mult ne pasă unora de alții, cât din timpul care ar trebui să fie numai al nostru ne mai aparține, cât de des ne îmbrățișăm părinții, copiii, nepoții, prietenii???

Ascultă ce s-a întâmplat din 2018, știi tu, anul în care toată România își omagia Eroii și făcea promisiune la Centenarul MARII UNIRI: câțiva, puțini, dar foarte hotărâți, convinși că dacă vor continua așa, cum era pe-atunci, vor ajunge cu toții într-o mare prăpastie, s-au ridicat în picioare, au luat frâiele-n mâini și au pus țara pe roate... primul lor gând a fost acela de a stopa vânzarea pământului românesc și a-i da, din nou, viață, întorcând brazdă cu brazdă...

- Ce s-a întâmplat cu orașele și marea aglomerare de mașini?
- Din grupul despre care-ți spuneam că s-a ridicat spre a pune piedici căderii țării în prăpastie, făceau parte și mari oameni de afaceri, patroni ai unor mari firme de construcții... au gândit un plan și l-au pus în aplicare...

Blocurile s-au transformat în spații pentru birouri, iar oamenilor li s-au construit case, în natură, departe de radiații, zgomot, aglomerație, spre a le debloca mințile și a-i ajuta să gândească! Autostrăzile

leagă acum toate marile orașe, astfel încât se ajunge foarte rapid și fără atâtea riscuri la locul de muncă, iar apoi, timpul propriu se petrece în aer curat, hrana se asigură din produse naturale, deoarece, cu ajutorul tehnologiei moderne, s-au dezvoltat ferme puternice, pământul este semănat în proporție de 100%, cu toate cele necesare traiului.

Cea mai mare minune dintre toate însă, este modul în care sunt educați acum copiii! Nu numai ei, deoarece s-a constatat că nu e bine să ne îndepărtăm niciodată de învățare, așa încât mereu se citesc pagini care îi învață pe români să trăiască frumos, cu folos!

În orașe nu mai este așa mare aglomerație, se poate lucra și aici în liniște... multe fabrici, uzine, companii, cu mii de locuri de muncă... oamenii vin de la casele lor, din natură, doar până la intrarea în oraș, de aici sunt preluați de mijloace de transport în comun, elegante, comode, care-i duc gratuit la locul în care-și oferă competențele... foarte multe s-au întâmplat, dar, despre toate acestea, dacă ți-am trezit interesul, o să scriu într-o CARTE... în proiectul acesta de țară, grupul, despre care-ți spuneam, s-a gândit la absolut toate detaliile! Au început să scrie ce nu este bine, iar apoi, analizând cauzele, au făcut propuneri viabile de transformare în fapte! Fii pe-aproape, noi dezvoltăm din proiectul România la 100 + 100... în curând!

Reține, te rog: acum, în 2118 nu se mai aude de *stres, depresie*... mai mult decât toate însă, nimeni nu e plecat *dincolo*, la muncă în străinătăți, că doar au înțeles cu toții că nu poți fi sănătos cu adevărat decât ACASĂ, îmbrățișându-ți când vrei tu părinții, copiii, nepoții...

Cât de simplu este să fii sănătos, la trup, la minte, la suflet:

NATURA și CULTURA!

(scurt fragment din viitorul volum)

Dar... haideți să citim ce au scris curajoșii, care au răspuns provocării noastre!

Secțiunea – TINERI

Premiul I

CĂTĂLIN RĂCILĂ – Sibiu

ROMÂNIA ±100

1918 – cântec interzis

Cât de caldă și sfântă ești tu

și cât de sete,

în iarna tristelor secrete,

mi s-a făcut,

în aerul acestui cântec mut.

Doamne, sfert de clorofilă, cânt de dor și cânt de milă

și de calm și de furtună, noapte nu și noapte bună!

Mai rămâi pe oase tu, carne fragedă din nu

și din da și poate hai, cântec legănat din Rai

și din da și mai gândesc, cântecul de os domnesc.

Încolțit-am încolțit, floare albă de granit,

răsturnat-am răsturnat, dintr-un zbor cu vis pătrat,

zbor cu cântec de oțel, să mă rog noaptea la El,

Lunetistului din cer!

Ca să pască grâu umbros, cerbul cerbilor cerbos.

Eu mălin și tu măslin, înger ascuțit de vin,

înger decupat din pat, foarfecă din nor tăiat,

lună albă frică goală, cântec legănat de sfoară,
moară de pe râu vârtos, prunelor din prun prunos.
Margine de sfânt rămas, circ de tobă fără as,
as de tobă fără sfert, margine de om inert,
noapte - crimă de sub nod, soare aspru de prohod,
miez albastru de furnal, vin de vale, vin de deal,
vin de roșu amorțit, omului de om sfințit!
Circ spasmatic, fler incert, inimă de șapte fiert,
soare rupt în doi pe trei, dans în treflă cu idei,
dragoste cu flori presate - insectar pe jumătate,
și te întreb de ce ai promis, Doamne, cântec interzis?

1940 - .

Nefericiți colțoși de inerție, această mână putredă de var,
se coace embrionul la câmpie, se rumegă porumbul inelar.
Din mâini de humă, veșnica pomană, acestui neam pătruns de parastas,
oprit în gara vinului la cană, împachetat istorie în ceas!
Pierdut soldați, donez Cadrilater, găsit popor cu aur între dinți,
declar pierdut un submarin de fier, declar găsit iubire de părinți!
Mai verde cântec tors de amintire, mai alfabetic neam de vinovați,
lovim în metastază cu iubire, gladiatori la viață condamnați!

1944 - мeня зoвyт¹

Menja zovut¹ septembrie fără vină, fără îngheț clepsidric antidot,
să plăsmuiesc în palma mea lumină, din universul frigului de tot.
Davai, davai albastru nemilos, din liniștea pătrunderii în veac,
Defect sever în carnea de pe os, sărat de ploi ca laptele de yak.

1989 - vânătoarea de unicorni

Țin în spinare îngeri deocheați, cu clonțuri fine mirosind a frică,
ce rând pe rând se lasă dezbrăcați, de falsul jumătății de pisică
și calcă scoici cu tălpile murdare și se prefac pe rând în surdomuți,
albastru se referă la picioare și aripile cad pe deținuți,
și stațiile s-au înfundat deja, cu Basarabii și Transnistrii mute,
în oase se ascunde cineva, să risipească gloanțele pierdute.
Sculptând în foc instanțe petroliere, mai ies la joc bătrâni ca să se mire,
de unde vin figuri animaliere, să răsădească dor și despărțire.
Iguanele se lasă să se strice, în îngerul de cretă terminat,
în mâinile cu fier de cicatrice, în diavolul cu plumburi încălțat,
augustele minuni se lasă în cadă, să nu se piardă după răsărit,
în asfințit se strică marea pradă, în vânătoarea fără de sfârșit.
Atenție! Foc! S-a înăbușit iubirea și sângele țâșnește închegat,
pământurile ude nasc uimirea și frica unui veac de copitat
și după toate câte se vor naște, din nou în universul fără cer,
din unicornul care veșnic paște, vom face mâine armele de fier!

2004 - NATO song

Inerție septică majoră, în celula testului final,
noaptea cu aur pe pedale, lacrimă de astru inelar,
gardienii farmecelor triste, zborului incert de libelulă,
se desfac semințele pe soluri, cântec nituit de sărătură,
lume coaptă, surdă de castel, cot-codac născut prin decantare,

înfloresc toți zeii în cireș, floare albă de nisip de mare,
 alb codificat de mai rămâi, în tristețea zilei 23,
 dau anunț: pierdut persoana întâi, în secunda turmelor de miei,
 congres decapitat de inerție, cu reformat divin confederal,
 album color zăpadă voluntară, ca soarele cu stea de general.
 Treceți soldați în rând, etichetați, să facem mâine la apel o schijă,
 să căutăm pământ nevinovat, să ne ascundem stările de grijă,
 decapitat de aerul terestru, acest proces pierdut în Fa major,
 imaculat, clepsidric, reversibil, inversului sistem circulator.
 Periculos răspuns de poligraf, un maraton răpus de trepidații,
 50 de metri garduri în compas și sărituri de jos în constelații,
 Culcat! Culcat! Alerta de război! Stați drepti soldați, minunile nu zboară!
 În paradisul marilor eroi, decembrie se mută către vară!

2007 - UE poem

Alimentați cu arii protejate, organizăm cortegiul din neon,
 dăm jos din tren meduzele de lapte, să sufle liniștite în balon,
 mai cultivăm urechi de mușețel, mai replantăm arbuști la rădăcină
 și ne drogăm cu dansuri în perechi și cu efect pascal de trambulină.
 Ce acționar de verde pătrunjel, ce minunat reflex de unu mai!
 Ce mângâiat de deget în inel, ce sunet găurit în tub de nai!
 Îmbătrânesc copilele în piață, cu fragede priviri la locul lor,
 visând la alocație pe viață și la cartofi în loc de somn ușor!
 Corespondent proces repetitiv, automatic sentiment divin,
 argumentat cu lipsă de regret, condiționat de sticlele cu vin,
 Tic-tac final de aer comprimat, lacustră în complex de omnivor,
 Ornitorinc încarcerat la oră, teleportat orbit de semafor,
 mufat în cer la nufărul albastru, cocor de toamnă limpede termal!
 Cu aripi îngerești de suprafață, Cadrilater oprit în terminal!
 În peștera națiunii incomplete, se bărbieresc strămoșii decupați!
 Acvilele atârână de suzete și vulturii se întorc refrigerați!

2018 - nu uita!

Basarabia lui Vieru plânge într-un veac cu foarte mari nevoi,
 limba noastră se preface-n sânge, lacrimile Prutului din noi,
 se opresc statuile să cânte forma sfântă a verbului a fi,
 România cerurilor sfinte, într-un veac cu foarte mulți copii.
 E această melodie ca un joc, un fel de cântec trist în re major,
 Ca un colind cântat fără noroc, copiilor uitați de țara lor,
 E un fel de amintire primordială, colindătorii vin, cum să vă spun,
 Cu aceeași sărăcie în glas și în oală, copiilor uitați de Moș Crăciun,
 Poporul meu sărac de amintire, în iarna asta o să fie greu,
 Se plânge România în mănăstire și Dumnezeu se-aruncă din troleu,
 Iluștrii noștri domni au adormit, Măria Sa refuză să trăiască,
 În continentul veșnic neclintit și-n societatea totuși românească,
 Să ne ajute bunul Dumnezeu, să ne găsească primăvara în rai,
 Copiii mei săraci de libertate și de condiții minime de trai.
 Într-un veac cu foarte mulți copii, România cerurilor sfinte,
 forma sfântă a verbului a fi, se opresc statuile să cânte,

lacrimile Prutului din noi, limba noastră se preface-n sare,
într-un veac cu foarte mari nevoi, Basarabia în piepturi ne tresare!

2019 - mai așteptăm?

Mai așteptăm o gaură de șarpe să se închidă singură, curat,
în reformarea tragică de toamnă, în aerul perfect amortizat,
rescrisă cale harnic măturată, mai așteptăm un fel de cum ar fi
să părăsim corabia purtată în universul marilor copii,
în marea preschimbare fără urme, albastru curcubeu sau cam așa,
plăpânde mâini cu fragedă arsură în ecuația timpului cu ea
și mișcător de frunze fără formă mai mult sau mai puțin fără răgaz,
mai așteptăm o notă bicoloră de robinet deschis la aragaz,
mai așteptăm un fulger să lovească rostogoliții triști la cerebel,
în emisfera crudă nefirească, în degetul cu urmă de inel,
alchimică augustă regăsire a entității facerii la loc,
morfino-legionaro-securistă, mai așteptăm bomboane după bloc!
Mai regăsim ceva din toate astea, în trecătoarea roșie la păr,
pe umerașul proaspăt stors de sete, în plapuma semințelor de măr,
mai încercăm să reproducem încă un poligon în care să păstrăm,
armura existenței primitive: Tovarăși, noi mai așteptăm?

2118

First Name: Vlad Mihai

Last Name: Răcilă

Age: 100 years

Citizenship: European

Nationality: Romanian

Notă explicativă: Vlad Mihai este numai o imagine poetică, face parte din text, este o viziune pentru România anului 2118 - un fiu care în anul 2118 ar avea 100 de ani și ar trăi în Europa Unită, având cetățenie europeană și naționalitate română și ar duce mai departe prin numele pe care îl poartă (numele a doi mari români), moștenirea cea mai de preț a României - Istoria ei. Deci, cumva peste 100 de ani, România, deși schimbată administrativ, va rămâne neschimbată în esență, prin faptul că generațiile viitoare nu își vor uita rădăcinile, strămoșii, identitatea și cel mai de preț lucru - Istoria.

DARIA NEACȘU – Bacău

MAREA UNIRE

100 de ani... 1.000 de lacrimi... 10.000 de dureri înăbușite și sute de mii de rugăciuni înălțate spre cer către Dumnezeu. Un destin pe care numai cei ce l-au trăit l-ar putea înțelege căci parcă o mână nevăzută juca un fel de ruletă rusească cu această țară. Dintre cele trei mari uniri, cu Bucovina în 28 noiembrie, cu Transilvania în 1 decembrie, și cu Basarabia în 27 martie, am ales să înțeleg cu inima și să povestesc cu sufletul despre această unire din urmă. Pentru că dintre toate, soarta acestei țări mi s-a părut mie cea mai crudă, căci așa cum fierul plugului spintecă inima pământului, așa a spintecat într-o clipită și fierul nenorocirilor viața și rostul acestor români.

În 1812, această țărișoară a fost cedată de Imperiul Otoman, Imperiului Țarist. De atunci, de la acea dată, s-a numit Basarabia, pentru a căpăta o identitate și un loc la masa popoarelor lumii. Și întristarea de-a aparține altui trup decât celui propriu i-a fost lungă, cu agonie și pârjol până în 1918, când a revenit la matca sa, România, în 27 martie. N-au apucat bieții oameni să mulțumească îndeajuns lui Dumnezeu, căci s-au trezit cu gurile strepezite de răpirea din 1940, când a fost alipită din nou de

Rusia. Un an mai târziu, în 1941 a fost recuperată din nou și alipită de țara noastră, România, pentru ca în 1944 să fie ocupată de aceeași putere imperialistă până în 1989, când i s-a permis să devină un stat independent.

Vor fi străpuns cerul cu rugăciunile lor, oamenii simpli ai acestei țări, dornici de roua îndurărilor cerești, sătui de holda nelegiuirilor și pârjoliți de focul amarelor căințe, oameni ce s-au văzut azvârliți dintr-o parte în alta și obligați să învețe o altă limbă, ba alta nouă, ba alta veche... Vor fi strigat toți într-un glas asemenea lui Moș Dănilă, starostele ciobanilor din vremea pandurului Tudor Vladimirescu:

“Pune un hotar, Stăpâne, nenorocirii noastre! Ajungă Sfinției Tale atâta jertfă! Ajungă atâta risipă, atâta jaf din mana bietei Basarabii și din carnea noastră!”

Nu-mi pot imagina cum am putea dăinui ca neam între popoare fără personalitățile pe care Basarabia le-a dat (Alexei Mateevici, Alexandru Donici, Eugeniu Doga, Bogdan Petriceicu-Hașdeu), fără tradițiile pe care le-a păstrat cu sfințenie și fără spiritul creștin oglindit în monumentalele sale catedrale (Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Drochia, Catedrala Mitropolitană din Chișinău).

Am reușit să înțeleg istoria acestui neam din frumoasele lecții de istorie de la școală, dar mai ales am reușit să înțeleg oamenii acestui loc din povestirile mamei care, a avut norocul să aibă în studenție, o colegă basarabeană ce studia “literale” românești printr-o bursă oferită de statul român. Maria, colega mamei, reușea să îmblânzească orice situație cu vocea ei blândă și melodioasă. Avea o fire veselă și binevoitoare pe care doar dorul de casă reușea să i-o mai înnozeze pentru puțin timp. În nopțile de vară, Maria știa să aducă timpurile înapoi povestind mamei despre oamenii locului, despre satul natal cu nucul de la pârâu, despre fântâna unde se adunau fetele cu băieții și despre pădurea care fremăta de dor în fiecare primăvară. De la ea a aflat mama despre istoria zbuciumată a acestui popor greu tulburat, despre focul încercărilor prin care au trecut oamenii satelor ce și-au văzut călcată în picioare agoniseala de-o viață... despre negrăita jale de a-ți uita limba în care ai murmurat cuvântul “mama”, dar și despre puterea acestui neam de a se birui pe sine prin iubirea care poate totul dacă nu se înnămolește în vadurile plângerii de milă. Au știut basarabienii să găsească înțelesul de a rămâne puternici fără de cruzime și umani fără de întinare, de a-și învinge jalea ce dă pe dinafară și de a o transforma în holdă ce rodește. Și-au disciplinat sufletul și au primit fie rana usturătoare, fie bucuria mântuitoare, cu aceeași inimă ce le știe pe toate împăca, ca în supremul înțeles al ceasului din urmă. Fiori de taină sfântă o încercau pe mama când povestea Maria de credința strămoșească în Hristos, de tradițiile locului ce au rămas neclintite și nearse de nicio flacăra ce-a curs peste ei cu pară diavolească. Căci ce fel de scăpare să mai poată aștepta și cine Altul le-ar mai fi putut-o trimite decât singur Dumnezeu și pe care altă cale, dacă nu pe cea a rugăciunii stăruitoare? Și de câte ori povestea Maria de biserica din sat, de preotul locului sau de sărbătorile creștinești unde se aduceau cozonaci și plăcinte ca jertfă de mulțumire, din ochii ei mari și curați țâșneau ca sub o plesnitură de bici, două lacrimi mari și rotunde ce se prelingeau pe obraz până jos spre bărbie... Căci te făcea să înțelegi că satul ei e înconjurat de-o pronie cerească și că de la spicul de grâu până la firul ierbii ce rodește, toate au un rost dumnezeiesc, că sunt menite să înnoade viața omului de acolo de unde-au sfâșiat-o necazurile, greutățile și toate supărările veacului acesta.

Și când zorii dimineții dădeau să se ivească, Maria se așeza pe covorașul ei de rugăciune și întorcând o singură privire spre mama, șoptea cu mâna întinsă: “acuma la mine în sat, cântă cocoșul... acuma eu o să mă rog ...” Iar mâna ei fremătândă, se uea strâns cu a mamei și legate parcă pentru veșnicie dădeau glas unei rugăciuni ce uea soarele cu luna, cerul cu pământul și inima unei românce cu cea a unei basarabence. Căci purtată de aripi îngerești rugăciunea lor sfida spațiul și timpul ducând șoapta lor blândă până departe în infinit... “Tată al nostru care ne ești în ceruri...” Așa au reușit basarabienii să păstreze în sufletele lor comoara sfințelilor înțelesuri și a dumnezeieștilor arvune ale credinței în Iisus Hristos.

Fața Mariei se înveselea deodată când vorbea despre portul strămoșesc, despre fustele și

catrințele cusute la războiul de țesut... și care tare mult mai semănau cu cele ale portului moldovenesc, de unde era și mama mea. Povestea Maria că în trecut, strămoșii noștri identificau localitatea de unde făcea parte o persoana doar din specificul hainelor pe care le purta aceasta, din ornamentul brodat pe un anumit loc de pe haină. Maria purta deseori la biserică acel port tradițional și uimea prin frumusețea cusăturilor pe o ie țesută în casă, le descria altița, încrețiturile și râurile care se cos pe mâneca lor. Fața i se aprindea de dor când vorbea despre covorul ei din mijlocul odăii de oaspeți, care ca și covorul clasic moldovenesc, oglindea din plin legătura omului cu natura sau preocupările lui cotidiene. Florile mici și roșii de pe covoare și ii erau adevăratele simboluri ale Basarabiei. Și cât de frumos reușea să păstreze vie imaginea acestor tradiții prin povestirile pe care le spunea. Așa a înțeles mama și la rândul-mi eu, că autenticitatea unui port popular este o poveste, un simbol, o sursă de amintiri care poartă amprenta mâinilor și mireasma sufletului ce l-a creat, om din popor, popor care i-a dat viața, trăirea și ființa.

O singură dată, la un curs de lingvistică, Maria a plâns, plâns curat de om năpăstuit și a dat o lecție ce nu se învață decât în școala omenească. Lecția dorului de neam, de glie și de limba strămoșească. S-a ridicat în picioare în fața profesorului de lingvistică ce o atenționa asupra accentului ei basarabean și, cuprinsă de un fior indescriptibil, izbucnit de dincolo de adâncul sufletului său a început a recita:

“Limba noastră-i comoară
În adâncuri înfundată
Un șirag de piatră rară
Pe moșie revărsată”...

- Domnule profesor, a spus Maria cu lacrimi pe obraz, această poezie, de Alexei Mateevici, a ținut-o în viață pe soția poetului, Teodora, ce trăia la Chișinău și nu numai pe ea, ci un neam întreg de români obligați să învețe o limbă străină de sufletul lor, limba rusă. Și chiar dacă accentul rusesc și-a făcut loc în graiul nostru, pentru noi basarabienii, limba maternă rămâne româneasca noastră cu care ne cânta mama cântecelul de noapte bună. Pentru noi, limba română e chiar o comoară pe care o purtăm în sufletele noastre, indiferent de accent. Mai este limba o comoară și pentru dumneavoastră? Comoară, nu pentru că o vorbim fără “greșală” sau fără accent, ci pentru că doar ea ne dă sentimentul de “acasă”, oricât de departe am fi. Limba contează din ce suflet de om vine, nu cu ce accent e folosită, domnule profesor!”

Fața Mariei exprima în acele clipe toate trăsăturile dominante ale poporului basarabean, dârzenie, statornicie și mai ales îndrăzneala de a nu-ți fi niciodată rușine de cine ești și cum vorbești. Și așa Maria și-a câștigat respectul și printre profesori nu doar printre studenți, învățându-ne că memoria unui neam sau a unui loc nu are viață decât prin cei care o trăiesc. Ca atare, ea poate să fie vie, dar poate și muri prin uitare; în egală măsură poate fi înviată sau ucisă din nou. Și ce misiune nobilă își alesese Maria să păstreze și să transmită memoria neamului său!

Unii oameni visează să cucerească Everestul, alții băătoresc cărările gloriei, alții bat la porțile adâncului pământului, cercetându-i întunericul fără capăt... Maria, avea și ea un vis, acela ca într-o zi, țara ei să se unească pentru totdeauna cu a noastră și nicio putere a întunericului să nu le mai despartă vreodată! Dar, va găsi oare ea, Basarabia, Republica Moldova de astăzi, în noi, români cu același sânge și vorbitori de aceeași limbă, forța de a se lupta pentru reîntregirea unui neam? Vom fi gata, noi, cei de azi, să spunem “DA!” în fața națiunilor lumii? Așteptăm noi să spunem fratelui de peste Prut, asemenea legământului din copilărie în care ne amestecam sângele făcându-ne “frați de cruce”: “Tu mi-ești frate, eu ți-s frate, în noi doi un suflet bate”... Vom avea noi puterea să împlinim visul marelui Eminescu, făcându-l să suradă printre aștri și luceafărul de seară ce poartă ecoul dorințelor sale până în inimile legate cândva de același legământ de frăție... “Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,/Tânără mireasă, mamă cu amor!/Fiii tăi trăiască numai în frăție /Ca a nopții stele, ca a zilei zori...”

Eu, Daria Neacșu, citeam până nu demult cărți de povești... cu Zâne bune și Feți-Frumoși... până într-o seară când, din întâmplare, am citit o revistă istorică ce purta titlul *Basarabia*. Am rămas

uimită să descopăr un adevăr uitat și îngropat adânc în pământ: Dintre toate unirile care s-au înfăptuit în anul 1918, toate au dăinuit, cu excepția Basarabiei. În acea seară, am visat Basarabia cu chipul unei fecioare care a fost lăsată la Casa de copii a Popoarelor. Și, din acea seară, mi se pare că aud în vis lacrimile ei care cheamă sfâșietor... “Nu mă lăsați aici, nu mă lăsați ruptă de trupul vostru... luați-mă acasă! Nu mă uitați! Sunt sora voastră de sânge!” De atunci, din acea seară, am început să mă rog fierbinte nu numai pentru pâinea de pe masă și pentru acoperișul de deasupra capului ci și ca într-o zi sfântă, să le citesc copiilor mei dintr-o carte de povești adevărate: a fost odată ca niciodată o Basarabie... ce s-a unit pentru totdeauna cu România mare.

Cred, în inima mea, cred cu toată tăria vârstei mele, că Basarabia se va uni odată cu România Mare... și mai sper, că poporul basarabean, care are multe Marii ca cea din studenția mamei, va găsi în orice timp, indiferent de greutatea sau necazuri, chiar și sub cenușa unui oftat, cheia binecuvântărilor cerești și puterea de-a chema numele Domnului în aceeași dulce și frumoasă limbă românească:

“Limba noastră îi aleasă
Să ridice slavă-n ceruri
Să ne spuie-n hram și-acasă
Veșnicele adevăruri!”

Și astfel, visul măreț al atâtor oameni ce au avut curajul de a visa, se va împlini ca o poruncă dumnezeiască ce face să răsară soarele în fiecare dimineață și peste cei de peste Prut, și peste cei de dincoace de el. Și credințioșia Lui este atât de mare...

“Pune un hotar, Stăpâne, nenorocirii noastre! Ajungă Sfinției Tale atâta jertfă! Ajungă atâta risipă, atâta jaf din mana bieteii Basarabii și din carnea noastră!”

Amin!

CARE SUNT FOLOASELE UNIRII SAU UNITĂȚII

Un vis... nimic mai mult decât un vis... o Românie Mare unită pentru totdeauna. “Doamne - ajută-mi, Doamne, nu mă lăsa, ajută-mă să trăiesc să-mi văd împlinit acest vis”. Așa se ruga părintele militar Alexei Mateevici ce fusese repartizat ca soldat al unei unități ruse pe frontul din Galiția. În 1916, la intrarea României în război, după cei doi ani de neutralitate, solicită să fie transferat în România, în brigada 71 artilerie de pe frontul Tecuci-Mărășești.

Un preot basarabean obișnuit, de statură mijlocie, destul de robust, cu părul bogat, castaniu, fără a fi lung, cu o barbă scurtă, cu privirea blajină în ochii expresivi. Mergea sfios alături de soldații săi încurajându-i, susținându-i, plângând alături de ei, ștergând răni sângerânde sau închizând ochii celor ce muriseră cu privirile ațintite spre cer. Îl va fi durut sufletul văzând acei țărani-soldați, mărșăluind umăr la umăr, cu moletierele mânjite de noroi, cu bocancii cu tălpi de mucava... Și îi va fi auzit vorbind molcom, sfâșietor de molcom, despre necazurile lor, în limba lor, *care-o plâng și care-o cântă/pe la vatra lor țărani*. Mărșăluind și vorbind.

În scurtele momente de liniște din tranșee, le povestea soldaților români despre Basarabia de dincolo de Prut, țară la fel de românească ca orice provincie ce dorea cu tot sufletul să se unească cu țara mamă, România. “N-avem două limbi și două literaturi, ci numai una, aceeași cu cea de peste Prut. Aceasta să se știe din capul locului, ca să nu mai vorbim degeaba... Noi trebuie să ajungem numaidecât la limba românească”. Acestea erau cuvintele cu care-și impresiona soldații, vorbindu-le despre unitatea de neam și de sânge ale celor două țări. Acolo, în tranșeele din Mărășești, printre gloanțe și picături de sânge ce răspândeau moartea, printre obuzele ce zburau și dintr-o parte și din alta, a simțit poetul pentru prima dată un fior tainic, căci ținându-i de mână pe soldații ce mureau murmurând cuvântul mamă, ceva se transmitea și în sufletul lui, un fior tainic ce-i amintea cât de fragil e echilibrul dintre viață și moarte și cât de trecători suntem pe acest pământ. Simțea că trebuie să facă ceva mai

mult decât să vorbească, ceva care să rămână trainic și după terminarea războiului, ceva care să dăinuie în inimile românilor, o poezie, o odă, un imn care să-i facă să iubească limba românească, căci, gândea el, cea mai grăitoare dovadă care putea să spună lumii întregi că provinciile românești formează o singură țară, *e limba românească* vorbită în toate Țările Române și drept urmare aceasta trebuia să formeze liantul care să unească inimile... Oh, de-ar apuca să trăiască să vadă odată și-odată Basarabia lui iubită unită cu România, de-ar vedea odată limba românească vorbită fără ascunzișuri și fără teamă... Cu acest gând adormea și cu acest gând se trezea...

Într-o zi caldă din vara lui 1917, venise de la Cosmești și după un scurt popas la punctul de comandă, preotul militar, însoțit de zece gradați, a intrat în hrubele care erau folosite ca adăpost pentru trupă și civili și loc de depozitare a materialelor. De aici, întreaga suită s-a îndreptat spre biserica din Movilenii de Jos, unde Alexei Mateevici a oficiat slujba religioasă pentru militari și civili. După masă, în scurtul răgaz care îi rămăsese, luă o foaie de hârtie și începu a scrie primele cuvintele din dorul ce-l mistuia...

“Limba noastră-i o comoară, în adâncuri înfundată, un șirag de piatră rară pe moșie revărsată...”

- În tranșee! în tranșee! se auzi deodată ordinul ce chema la luptă...

Preotul băgă foaia de hârtie în buzunar și plecă împreună cu soldații. Bubuituri de tun, de gloanțe și miros de moarte ce se răspândea cu iuțimea fulgerului... Privirea preotului căzu peste doi soldați împușcați și prăbușiți unul peste altul. Îi luă cu mare băgare de seamă pe rând și-i duse la infirmerie... Pansă răni, umezi buzele cu apă, făcu bandaje și ascultă delirul fiecărui muribund. Seara târziu, băgă mâna în buzunar și dădu peste primele sale versuri... hârtia era pătată cu sânge... Scrise cu litere de-o șchioapă în loc de titlu: “Poezie născută în tranșeele udate cu sânge românesc”.

Apoi, aproape de patul unui soldat rănit începu a scrie:

Limba noastră-i foc ce arde/ Într-un neam, ce fără veste/ S-a trezit din somn de moarte/ Ca viteazul din poveste...

Stelele luceau sus pe cer, mâna poetului scria și scria, verset după verset până când, obosit, adormi cu capul pe masă visând același vis măreț, o Românie mare și unită pentru totdeauna.

A doua zi se trezi cu sufletul plin de bucurie, fără să știe de ce. Plecă să mai vorbească cu soldații din tranșee. Câțiva dintre ei, își pansau rănilile, alții scriau scrisori acasă și, deodată, își aminti de poezioara lui, băgă mâna în buzunar și o găsi tot acolo, la fel de vie, în ciuda sângelui care o acoperea. Scrise iar și iar cu o ușurință care îl uimea și pe el. Apoi le vorbi soldaților despre visul său care nu-l lăsa să doarmă, despre unirea Basarabiei cu România, despre unitatea de credință și de neam dintre cele două popoare, presărând lacrimi mari peste fiecare cuvânt rostit din inimă.

Erau vremuri cu adevărat grele pentru nația românească. Cine se declara român patriot, adept al Marii Uniri, avea un curaj confundat uneori cu jertfa supremă. Părintele Alexe nu a pregetat să facă această mărturisire de mai multe ori.

Deși era război, părintele a fost chemat să vorbească la primul Congres al învățătorilor moldoveni din Basarabia, care se desfășura la Chișinău, în 1917. Acolo, poetul a vorbit fără acoperire despre *of-ul* Basarabiei într-o admirabilă alocuțiune: *“Trebuie să știm că suntem români. Aceasta trebuie să le-o spunem și copiilor și tuturor celor neluminați. Să-i luminăm pe toți cu lumină dreaptă... N-avem două limbi și două literaturi, ci numai una, aceeași cu cea de peste Prut”*.

Era sosit într-o permisie de pe front. Acolo văzuse și simțise poetul cu adevărat dragostea românilor pentru neam și glie și această dragoste îi dăduse curajul să vorbească. La acest congres a reușit să desăvârșească poezia de inspirație cerească, cea mai frumoasă odă închinată graiului românesc, poezia “Limba Noastră”, care a fost citită pentru prima dată chiar de stihuitor cu prilejul amintitei întruniri a învățătorilor.

Nu știa preotul poet că doar peste două luni, la 29 de ani, timpul acestei lumi zbuciumate se va sfârși pentru el, lăsând în urmă un vis neîmplinit și un dor asemenea lui Moise, căruia i-a fost dat să

vadă Țara promisă fără să intre vreodată în ea.

Întors înapoi pe front, Alexei Mateevici a continuat să aibă grijă de cei bolnavi. Frământa și el, alături de soldații pe care-i păstora, glodurile dealurilor molcome ale Moldovei. La scurt timp s-a îmbolnăvit de tifos exantematic, boală ce secera soldații români făcându-i să creadă că întreg iadul s-a dezlănțuit pe frontul românesc, moarte, boală, gloanțe, urlete de durere și de furie oarbă pentru viața ce ți se scurge din mâini, fără să poți face nimic ca s-o oprești. Simțindu-și sfârșitul aproape, poetul a cerut să fie dus la Chișinău, dorind să moară alături de soția și enoriașii săi. Înainte de a muri, i-a vorbit soției sale, Teodora, de visul său mareț de a vedea unitatea de neam și limbă împlinite în Marea Unire. I-a luat mâna și i-a dus-o la inimă spunând:

- Port aici în inima mea, un vis, Teodora, un vis ce încapă într-o inimă de om, o inimă ce cuprinde veșnicia! și care a îmbrățișat visul acesta cu toate arterele și venele purtătoare de viață... Și visul a pulsat odată cu ritmul inimii mele, iar eu l-am iubit nespun... Dar acum mă duc dincolo... și-l voi lua cu mine, voi continua să-l iubesc, să-l stropesc cu flori de cireș și-un pic de praf de stele, să-l privesc cum îi cresc aripile, pentru ca într-o zi să înflorească întru realitate... O floare mare și una mai mică... Pe cea mare aș dărui-o Domnului și Mântuitorului meu, iar pe cea mai mică, ți-aș dărui-o ție, Teodora mea, ca să te ocrotească și să te împlinească, iar când eu nu voi mai fi, să-i așterni petalele, una câte una, printre filele unei cărți de copii... a fost odată ca niciodată... o Basarabie unită.

Ca o ultimă dorință a cerut să fie îngropat alături de fițuca plină de sânge pe care o păstra la piept, lângă inimă și de care nu se despărțea niciodată, căci era visul cel mai drag inimii sale. Cu siguranță, capodopera sa literară a fost scrisă sub inspirație cerească, căci în stihurile ei pulsează o fărâmă din bucuria de a fi român, dar și potopul de doruri necoapte - unirea și unitatea fraților români.

După doar câteva luni, visul lui Mateevici – unirea Basarabiei cu România – avea să devină realitate. Parcă Dumnezeu însuși a lucrat la acest vis căci, încercând să-l ferească de colbul uitării, a rânduit ca un dar, ca această Unire să aibă loc chiar de ziua de naștere a poetului, la 27 martie, stropind cu isop curățitor memoria omenească vinovată de uitare. Și de atunci, în fiecare primăvară, când cireșii dau în floare, și truda neștiută a miilor de sfinți rugători se sărbătorește cu coroane și jerbe de flori, de undeva, de dincolo de norii ce iau forma unui surâs, se aude șoapta blândă a poetului martir ce te îmbie la meditație:

“Hei, voi, oameni ajunși “mari”, nu mai tăiați aripile visurilor plămădite cu șoapte și sânge și rugăciuni fierbinți în nopțile târzii de vară... așteptați o fărâmă de timp!

Nu vă împotriviți lui Dumnezeu uitând dinadins porunca divină și înroșind conștiința omenească de două ori vinovată: odată prin uitare și-odată prin nerecunoștința noastră... Scrijeleți cu litere de foc în inimile voastre porunca dumnezeiască ce a fost dată odată pentru totdeauna...

Ceea ce Dumnezeu a unit, omul să nu despartă!” Amin!

Premiul al II-lea

CĂTĂLINA GHEORGHIAN – Suceava

ȚARA CU TĂCIUNII APRINȘI

Românie... mi te închipui o tânără trecută prin secole, prin secole și veacuri măcinate.

Iar tu, în ochii mei ești tânără, mai tânără ca oricând. Tânără pentru mine, tânără pentru noi.

Dar tinerețea ta... Românie, simt cum cineva sau... ceva, vrea să ți-o stoarcă și să ți-o arunce-n văzduh.

Peste acel suflet mai alb decât crestele munților tăi niși, au turnat pleavă și cenușă, dar sufletul încă-ți zvâcnește, Românie, și în adâncuri mocnesc tăciunii aprinși ai tinereții tale.

Oricât și oricând îți vor apuca mâna cea firavă, împletită din firele repezi de apă, oricât te vor

trage și te vor smuci, oricât vor vrea să-ți arunce cu noroi în fața tânără, curată și rumenă, peste care s-a așternut, de veacuri, același mușchi moale, și verde, și catifelat, născut, renăscut, mereu și mereu prin undirile Duhului de Viață dătător, în tine va arde mocnit, constant, acel foc, ce ține cărbunii aprinși, fie în întuneric sau în groapa peste care au turnat moloz, să îl stingă.

Pentru că tu, Românie, ești așa de iubită... Așa de iubită și purtată în Palme Binecuvântate, scăldată în lacrimi de rugăciune, fierbinți și neștiute.

Da, Românie, în apa asta turbure și adâncă în care vor să te tragă, să te scufunde pas, cu pas, în apa asta în care sunt trasă și eu împreună cu tine și atâția alții, ca mine, oameni de Românie, în apă sunt capete care au răzbit. S-au ridicat prin valuri și își înalță ochii spre Cer, adiați de același Duh Dătător de Viață.

Acei oameni, Românie, îți netezesc tinerețea și strigă din apă. Strigă, șoptesc, se roagă fierbinte, pentru noi, cei care nu am îndrăznit să răzbatem prin valurile confuziei.

Ooo, Românie, te simt așa de tânără, încât, îndrăznind să sparg valul acela de piatră, privesc la focu-ți mocnit ce încă ține cărbunii încinși. Focul care te va ține mereu tânără.

Nu vei pieri. Niciodată. Oricât de mult se vor strădui să-ți scoată pietrele mari, de la temelia casei, în care scâncește pruncul, oricât de des vor mătura praful de sub tălpile muncite ale mamei, care aleargă-ntr-un suflet să alăpteze pruncul la sânul peste care Tu l-ai binecuvântat cu darul laptelui.

Nu vei muri nici când vor cădea brazi peste brazi, iar lemnele se vor măcina sub ochii bărbatului, care va pleca acasă cu o căruță goală, dar cu sufletul alb, plini de tăciuni aprinși, de rugi fierbinți, călcând în ogradă, peste același urme de pași, mai mici, amprentate-n nisip.

Nu vei muri, ci mai tânăra-i să fii, trecută prin foc, prin apă, prin cazne și umilințe. Suferința ți-e prilej de renaștere, o tu, tânăra și minunata mea Românie!

Apucați-o voi, cu capetele scoase deasupra valurilor, apucați-o de mâna dreaptă, prin care zvâcnesc fire de apă, vii și curate, apucați-o voi și strigați tare, să vă auzim! S-o tragem și noi, alături de acele Palme Binecuvântate, s-o tragem îndărăt din mocirlă și să facem o horă.

Să horim în jurul ei și să-i cântăm, să-i șoptim cât e de frumoasă, ooo, cea mai frumoasă, atât de frumoasă, acum, proaspăt scoasă și trasă din cazne și suferințe. Rumenă, precum Mucenica, torturată și reînviată în Palmele cele Binecuvântate, prin grija Duhului celui de Viață dătător și prin Iubire, prin neasemănată iubire.

Și așa, împreună, să mulțumim! Să-i mulțumim, ei, care și-a păstrat tinerețea, prin veacuri, ei, care atât de mult ne iubește, ei, care-și trimite pe apă, pietrele scoase de la temelia casei, ei, care sapă-n pământ, să sărute urmele pașilor celor trei din ogradă: ale femeii rumene-n obraji și doldora de Viață, ale lui, bărbatului, stâncă neclintită-n dragoste, ocrotire și purtare de grijă și ale pruncului, ai cărui pași mici se vor clătina doar până va învăța să meargă drept.

Mulțumim Românie, renăscută în fiecare clipă, minunea noastră de a trăi cu tine! Nu ne lăsa să te lăsăm - tu care ești mai puternică decât noi toți la un loc, tu care nu strigi, ci faci ca în sufletele noastre să vibreze conștiința, responsabilitatea, comuniunea, iubirea - ajută-ne să te auzim!

Și să mărturisim, cu capetele deasupra valurilor, cu ochii la tăciunii tăi aprinși de sub moloz, să mărturisim că te iubim, tânără, frumoasă, curată, Românie, așezată în Palme Binecuvântate, în casa aerisită, cu pietrele mari la temelie, pe tine care privești din locul tihnit, familial, spre prispa unde ascultă glasul Cucului: bărbatul, femeia și pruncul care-a învățat să meargă drept.

ANCA ELENA VOICU – Ploiești, jud. Prahova

ROMÂNIA ANULUI 2118

Lumea nu s-a întors la epoca de piatră, dar nici nu e controlată de roboți ca în filmele apocaliptice. În schimb, ne-am întors la tradiții, la mâncarea ecologică sau așa cum o știam noi când eram mici, de la bunicii noștri.

Oamenii au făcut trecerea, pe cât posibil, la energia regenerabilă. Trendul acesta “eco” a făcut

să sporească numărul ONG-urilor și al asociațiilor care militează pentru protejarea planetei de la distrugere și poluare. Există tot felul de legi în acest sens, precum și festivaluri și competiții pentru încurajarea copiilor și tinerilor să se dezvolte într-un mediu sănătos.

Tehnologia a ajuns să fie atât de avansată, încât nu mai este nevoie de donatori de organe datorită imprimantelor 3D, care acum reușesc să reproducă organe funcționale, nu doar cartilajii și vase de sânge. În plus, imprimantele 3D se folosesc și de către producătorii de autoturisme ca să producă piese cu detalii cât mai fine.

S-au găsit leacuri pentru cancer, leucemie și multe alte boli care până acum erau nevindecabile. De asemenea, s-au dezvoltat proteze inteligente și s-a găsit leac pentru invaliditate. S-a găsit gena responsabilă pentru Boala Alzheimer și s-a modificat un virus pentru a reseta creierul și a vindeca această boală.

S-a domolit migrația personalului medical către statele europene sau SUA. Medicii și asistentele s-au întors acasă în număr mare, în anul 2036, producând schimbări uriașe și îmbunătățirea sistemului medical, care a înflorit și care este acum un exemplu în Europa. Studenții străini se bat pentru un loc în programele noastre de rezidențiat.

Deși s-a eradicat o parte dintre boli, totuși acum există altele pentru care oamenii duc o luptă continuă spre a găsi noi leacuri, dar lupta e susținută de tehnologiile de după anul 2100.

După anul 2090, a apărut posibilitatea de a-ți alege sexul viitorului copil, ceea ce pare visul oricărui cuplu care își dorește copii, însă tot această “posibilitate” a dus la crearea dezechilibrelor în societate, din cauza discriminării. Am înțeles astfel că nu există societate perfectă și că orice eră, care se mândrește cu inovațiile ei, se confruntă cu alte și alte probleme.

Luminatul pe străzi se face datorită panourilor solare, șoselele sunt îmbunătățite cu asemenea panouri care ajută la încălzirea asfaltului, astfel că iarna nu mai este un “coșmar”, iar zăpada rămâne doar pe câmpuri și în grădină. Totul este calculat și organizat și datorită ultimelor descoperiri și cercetări științifice din ultimii 50 de ani, am ajuns să “dispunem” de zăpadă la cerere, în sensul că se comandă ninsori pe perioade și arii geografice controlate în funcție de necesități.

Oamenii au înțeles că este nevoie să se asocieze în agricultură pentru a putea avea irigații, combătându-se astfel seceta, foametea și posibilele pagube produse de secetă, România ajungând să aibă o agricultură foarte performantă și reușind să producă alimente de bază sănătoase. Totodată, datorită pământului și soiurilor de vin care se cultivă la noi în țară, am ajuns să fim pe primele locuri la calitatea vinului pe plan mondial, dar și la exportul de grâne și vin.

Deplasarea se face în mare parte datorită mașinilor electrice, care au redus semnificativ emisiile de noxe, iar acum aerul este unul mult mai curat. Asta nu înseamnă că nu mai există mașini pe benzină, doar că acum lucrurile s-au inversat: au ajuns să fie un produs de lux, iar cele electrice la îndemâna tuturor.

Datorită campaniei, începută acum 100 de ani, de reîmpădurire a României, am ajuns ca astăzi să ne bucurăm din nou de păduri, de o floră și de-o faună fantastice, pe care le-a mai avut cândva țara noastră.

A început să fie din nou la modă meșteșugul de orice tip, existând multe ateliere pentru copii, dar și pentru tineri, care învață astfel din tradițiile din vremurile cu Făt-Frumos și Ileana Cosânzeana. În acest sens, școlile de arte și meserii și-au schimbat denumirea în institute de arte și meserii, în funcție de calificarea fiecărei școli și în funcție de cererea pieței, sprijinind și încurajând elevii și studenții cu burse atractive. Aceste institute au ajuns de prestigiu și la mare căutare inclusiv de străini, care acum studiază câte un semestru (în sistem Erasmus) spre exemplu pentru a învăța cum se face o ie românească de la zero, cum să împletească un coș în care stau mândre merele lui *eco*, cum să realizeze un costum popular dintr-o anumită zonă geografică. Iile românești au ajuns, cu timpul, să se poarte peste tot în lume cu mândrie.

Majestatea Sa Regele Mihai a spus cândva că “România nu este o țară pe care am moștenit-o de la părinții noștri, ci o țară pe care am luat-o cu împrumut de la copiii noștri”, vorbe care și-au pus amprenta pe inimile noastre, de aceea cu timpul am reușit să facem o țară statornică, prosperă și admirată în lume.

NADIA POPESCU – Oravița, jud. Caraș-Severin

ROMÂNIA LA 100 + 100

Românii pot face haz de necaz și spune că și peste 100 de ani țara noastră va fi tot așa, adică fără autostrăzi, cu aceeași conducători corupți - aluzie clară la lucrurile care trenează, la tranziția interminabilă sau la evoluția lentă a schimbărilor benefice. Pare că asemenea frumoasei din pădurea adormită, românul “doarme” câte 100 de ani (deși istoria ne arată că răbdarea lui se termină undeva pe la 50...). Ne-am putea trezi, revolta și acționa astfel ca peste 100 de ani România să fie România fericită, liberă și prosperă. E un scenariu realist și optimist. Superoptimiștii sau visătorii cred că peste 100 de ani țara noastră va fi spațiul râvnit, protejat de Dumnezeu, salvarea venind de la întoarcerea tinerilor la credință, de la descoperirea adevărului despre originile noastre, de la recâștigarea demnității și încrederii românului în sine.

Scenariile privind viitorul țării variază, așadar, în funcție de perspectiva individului. Pesimiștii ar vorbi de dispariția României. O țară mică, prinsă între ruși și americani, are în viziunea lor, puține șanse de supraviețuire liberă. Orice greșeală politică (mai ales că nu mai avem politicieni responsabili și cu vocație) ne-ar transforma în teatru de război sau țară ocupată. Unii spun, în glumă, că ar fi preferat să fie ocupați încă din 45 (și astfel disciplinați) de americani, de nemți, de ruși, dar acest lucru e doar o formă a lehamitei vizavi de felul în care e acum administrată țara. Cred că mereu am avut așteptări și rezultate mai bune când am fost conduși de străini. Așa se explică și speranțele românilor când a candidat și a fost ales Klaus Iohannis președinte, simpatia având legătură cu originea lui germană (e vizibil și astăzi că mulți români sunt germanofili)... Alții cred că România, ca și alte țări, trecând prin schimbări climatice, ar ajunge de nelocuit, inundată sau aridă, riscând a fi părăsită sau, mai apocaliptic, ar pieri odată cu planeta. Scenarii și scenariii, dar, până la sfârșit, e bine de știut că viitorul are legătură cu trecutul și e de datoria noastră nu numai să nu repetăm greșelile străbunilor, ci și tot ce facem azi, să facem în mod responsabil, deoarece orice decizie de azi, are efecte mâine.

E important să rămânem uniți (“unde-s doi, puterea crește”), să promovăm valorile, cele autentice (adevăr, cinste, onoare, oameni capabili de performanță), să ne păstrăm identitatea națională și, mai ales, credința, să investim în educație și să luptăm contra moravurilor, cu toate armele posibile.

Dacă ne întoarcem în anul Marii Uniri, 1918, vom constata că idealul poporului român de a se uni, s-a întâmplat în timpul regelui Ferdinand I și a reginei Maria. S-a plătit un preț de sânge, dar ceea ce și-au dorit românii de sute de ani au obținut. Nu a fost ușor și de-a lungul istoriei, România s-a confruntat cu diferite probleme și toate au avut o soluție. Atunci, cu siguranță, și cele din ziua de azi au!

Perioada interbelică este pentru România una în care se dezvoltă romanul, se modernizează societatea și poezia, altfel spus există o direcție în care țara noastră s-a angajat pentru a se sincroniza cu restul Europei, cu spiritul veacului - cum spunea Eugen Lovinescu. Învățământ în limba română - exemplu liceul “General Dragalina”, Oravița capitală de județ, cu prefectura și elita culturală... ce vremuri (“O tempora...”).

Dar omenirea nu și-a învățat lecția și curând România e prinsă între două puteri și într-un nou conflict mondial. Sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial a însemnat, deși victorioasă, înfrângerea României și plasarea ei în sfera de influență a URSS. Au urmat 45 de ani de comunism, iar cei ce se opuneau regimului comunist, fie că erau studenți, dascăli, țărani, preoți, intelectuali sau oameni ai muncii cu alte idei sau cei care își mărturiseau credința ortodoxă, erau duși în lagăre (gulaguri) și

supuși la chinuri groaznice pentru “reeducare”. Partea bună, în viziunea unora, e procesul de industrializare; sistematizarea satelor și orașelor; alfabetizarea populației; creșterea produsului intern brut; realizarea canalului Dunăre - Marea Neagră, chiar dacă prețul plătit era pierderea unor drepturi fundamentale, printre care cel la libera exprimare...

Revoluția din 1989 a readus românilor acest drept și altele odată cu trecerea la democrație și capitalism: proprietatea privată, pluripartidele, alegerile libere, dreptul de a munci peste hotare. Deși situația economică a României e prezentată în roz, noi știm că “industria română e sublimă, dar lipsește” vorba lui nenea Iancu, că au cam dispărut “faliții” noștri: Crivina, Semănătoarea, Tractorul, Aro etc. Am făcut cunoștință și cu șomajul și cu drogurile, cu munca la negru, prostituție, arme..., cam tot ce avea Occidentul mai de ocară.

Nu stăm prea bine la nimic. Unii vorbesc de fundul sacului, alții de marginea prăpastiei. De ce? Se împlinesc acușica 30 de ani de la Revoluție sau ce o fi fost, adevărul pare că e în “adâncuri înfundat”, direcția greșită. Nu mai e la modă cinstea. E nevoie de petiție ca oamenii condamnați penal să nu mai poată candida/deține funcții înalte publice. Nu mai sunt promovați oamenii de valoare, ci mediocritatea sau chiar șmecheria și prostia (după cum se observă la canalele de televiziune). Tinerilor li se oferă, ca modele, oameni care cunosc o glorie efemeră. Presa dezinformează, dezbină, manipulează, justiția e politizată... cetățenii sunt, vorba nemuritorului Caragiale “turmentați”, amețiți cu vorbe de limbuții din clasa politică.

Ca o soluție la starea actuală, românii între 18 și 58 de ani își caută un loc de muncă în străinătate. Copiii le rămân cu bunicii, privați de dragostea maternă. Familia, pe care românul pune mare preț, se dezbină. Drumurile cu gropi ne îndepărtează, distanța dintre semeni crește, iar politicienii, pentru a conduce ușor, aplică principiul „divide et impera”. Disprețul pentru omul de rând e vizibil mai ales în campaniile electorale. Se caută cumpărarea votului, manipularea maselor, dar mai ales învrăjbiria cetățenilor. Nu mai știm să facem nimic, am uitat tot și imităm pe toată lumea, luăm modele și modele - de constituții, de învățământ, de economie...

Unde e spiritul naționalist? Unde e patriotismul autentic? Unde ne sunt reperele ca națiune latină, demnă. Mai toată lumea e cosmopolită. Limba noastră nu mai e “o comoară”, la mare preț e engleza. Știm că suntem un popor cu potențial, de aceea poate această națiune exportă, mai mult ca oricând, inteligența. Studenții noștri, după ce termină o facultate, devin angajații altei țări sau ai multinaționalelor și servesc interesele străinilor. Minoritatea, care a ales să trăiască în spațiul mioritic, vrea și ea “o țară ca afară” (și nu prea) pentru că, de fapt, noi tânjim după autenticitate.

Vrem să rămânem aici, să nu ne mai despărțim de familiile noastre, vrem să avem un loc de muncă stabil, care să ne asigure o pâine, un viitor, vrem să muncim pământul apărut de străbuni, vrem să producem, nu să importăm cereale, legume, vrem să ne înțelegem bine cu toate țările lumii, vrem să fim demni, curajoși, sinceri și, desigur, patrioți etc.

Schimbarea țării începe, indiscutabil cu noi, mai ales cu tinerii, în sarcina cărora intră transformarea României în țara la care visăm cu toții. Dacă rămânem uniți și vom lupta pentru reafirmarea valorilor și păstrarea elementului național, atunci direcția bună, confirmată de istoric, ne va duce în rândul țărilor mândre de trecutul, prezentul și viitorul lor.

În concluzie, peste 100 de ani, România va fi așa cum vor fi și oamenii ei - liberi și frumoși.

MEDEEA PRAȚA – Anina, Jud. Caraș-Severin

ROMÂNIA din suflet!

Frumusețea țării noastre își înfige rădăcinile în oamenii ce și-au dat suflarea pentru a salva o alta, în sufletele ce s-au sfărâmat sub cărămizi, clădind viață în trecutul său martiric, în adevărata emoție, vibrație a ființei, în bucuria de a fi român. Însă timpul a sărutat fruntea României cu violență,

iar oamenii au căzut într-o comă sufletească ce le paralizează puterea de a-și accepta originea.

Poporul român respiră cu toată inima muzica țării, cu capul înălțat spre glorie și iubire, țărani români au trecut prin judecăți aspre, rău și greutăți, căci aveau încredere în Dumnezeu. Toți oamenii atinși de alb își lepădau pielea, lăsând întreg interiorul să se exteriorizeze, originea ieșind la suprafață fără pic de rușine, cât și fericirea de a aparține cuiva.

În prezent, orgoliul și rușinea de a aparține poporului român i-a determinat pe oameni să se refuze pe ei înșiși. Cu toții aruncăm vina pe diferite lucruri, însă noi suntem cei care au creat tot răul. Toată “rușinea” asta e produsul societății în care trăim, și căreia, până la urmă, tot noi i-am dat viață. Rușinea pe care susținem că o avem din anumite cauze e, de fapt, o scuză impusă în fața întregii lumi, o minciună. În adâncul nostru ne simțim vinovați pentru ce reprezintă prezentul României, al nostru. Ne întemnițăm unul pe celălalt tăcerii, ca totul să funcționeze prin trupul minciunii. Oamenii își vând inimile în loc să le expună muzeelor, își cos gurile când ar trebui să țipe pentru a gusta din viață.

Ceea ce mă determină să cred că peste 100 de ani vom merita numele de români, că neamul nostru se va ridica, fie șchiop sau chior, suntem tot noi. Există oameni care luptă în fiecare zi. Nu cu sabia sau toporul, ci cu alte inimi și gânduri. Ceea ce îmi dă speranță este curajul. Curajul de a avea o inimă de român în țara în care originea a fost uitată, unde caninul societății te sfâșie dacă încerci să ieși din tipar. Omul viteaz sufletește e singura scăpare din abisul României.

Cu toată inima cred că cei care dansează în loc să meargă, vor transforma ceea ce am ajuns în ceea ce am fost, dar îmbunătățit. Peste 100 de ani, cu toate că întunericul va exista, se vor găsi printre noi oameni cu chibrituri. Iar atunci când vom realiza focul pe care îl putem aprinde universului interior, acesta va exploda în întreaga țară; ne vom regăsi și ne vom pierde, vom zbura și ne vom prăbuși. Cât timp între noi vor exista drumuri, aripi și iubire, suntem pregătiți să plantăm flori trecutului țării pentru a îmbrățișa rădăcinile în prezent și de a culege culorile. Rușinea va fi înlocuită cu bucuria de a fi, de a exista alături de alți oameni în mediul reușitei și al iubirii, căci prin iubirea față de aproape se poate realiza împlinirea. Viitorul țării poate fi azi. Viitorul curge prin venele tale până când ajunge la inimă și începe să pompeze în realitate. În mâinile tale mă aflu eu. În mâinile mele te aflu tu. În mâinile noastre se află lumea. Alegerea e și ea tot în palmele noastre, crește prin noi toți. Cred că ne-am întrebat cu toții de ce trăim așa ceva, de ce nu putem face tot ce ne propunem, de ce suntem limitați, de ce suntem judecați pentru ceea ce suntem sau pentru ceea ce vrem să fim. Pentru că am ales cu toții asta.

În România viitorului găsim fericirea de a aparține acestui popor, iubirea, împlinirea, spiritul de a ajuta. Dar, cel mai important peste 100 de ani, este să fim oameni. Așa văd eu România în viitor. Cu oameni adevărați, care nu dau uitării istoria lor, nici pe ei înșiși și nici pe ceilalți.

România mea se va naște din suflet! A ta cum se va naște?

TEODOR IVAN – Poiana Stampei, jud. Suceava

GRANIȚA CARE UNEȘTE

- Dacă vrei să scrii despre asta, fă-o măcar cu demnitate. Nu te da mare cu expresii de mult fumate și cu cuvinte de doi bani! Nu te încurca în cuvinte! Nu vezi câți scriu și o fac degeaba? Nu te lăuda cu scrisul tău; fii smerit și poate totul se va răsplăti. Te bate un gând? Prea de tot, nu te lăsa ispitit! Pe toate să le faci cu smerenie, cu respect și nu uita că tu, care niciodată nu ai prețuit pământul strămoșesc la adevărata lui valoare, ar trebui să te închini la fiecare piatră, la fiecare fir de iarbă. Pentru că tu calci pe deasupra, dar pământul mustește de sângele și de sudoarea strămoșilor tăi.

“Să nu-ți faci chip cioplit și nici altă asemănare din cer și de pe pământ și să nu te închini lor.”
Cu asta îți bați tu gândul. La asta te tot gândești, o, nefericitule! Ai văzut crucea din Butuceni și ai sărutat-o și ți-ai pus o dorință, aceeași, și te-ai și gândit la chip cioplit. De unde știi să te îndoiești așa? Ce demon îți tot șoptește la ureche?

Ai rămas mut de uimire Orheiul Vechi? Ce? Ai văzut că țara nu se sfârșește la Iași, la Prut? Erai

un zevzec ce credea că granița este prin văzduh așa ca un gard imens din sticlă?

- Da, e adevărat. Pentru mine dincolo de Prut era o lume pe care o ignoram. Dădeam atât de mult credit Occidentului, încât lumea aceea mi se părea o glumă. Un hibrid rusificat la maxim. Fără nicio șansă. Admiram oricum limba rusă, cultura rusă. Dostoievski îmi produsese atâtea surprize, încât nu-l puteam compara cu niciun scriitor occidental. Mă fascinează tot timpul întâmplările celor din gulag. Aveam pentru genul de pătimire a acestora o admirație oarbă pe care uneori o puneam pe seama unei dorințe de a-mi face mie rău, pe seama unui masochism. Era pătimirea pe care atunci nu știam să o explic, dar pe care acum știu... Hristos.

- Te lauzi aiurea, tu ești nimic. De ce tot ai stilul ăsta de a-ți justifica toate acțiunile prin punerea la adăpost? Ar trebui să te smerești mai mult. Tu crezi că dacă te dai rotund ai să te mântuiești? Ai uitat de părintele Ghelasie și de principiile lui? Vrei să le recapitulăm?

1. Nu te alarma!
2. Nu te contrazice!
3. Nu blama răul!
4. Nu-ți arăta nevoița!

Cred că dacă vrei să ajungi la o trăire cu adevărat în Hristos, atunci ar trebui să încui ușa chiliei tale. Să îți ungi chipul cu untdelemn și să nu te arăți aproapelui tău; în forma ta cea mai profundă. Și asta e doar un curent de gândire. Mai există și cei care îl mărturisesc, dar nu ți-a venit timpul. Capcana mândriei te pândește. Chiar te-aș putea întreba: faptul că scrii aceste pagini nu vine dintr-o mândrie? Din visul tău ascuns de a publica și de a fi celebru? Credeam că ai renunțat de multă vreme la astfel de bazaconii.

- Când am văzut sărăcia unor case și caii păscând în câmp, mi-am explicat brusc de ce cărțile lui Savatie Baștovoii au prins atât de mult în România, pentru că noi nu mai avem nicio identitate, pe când ei au. Dar nu mai spun că mi-am explicat o mie de lucruri. Și mi-am dat seama că mă află în fața unei țări sărace cu oameni bogați la suflet.

Am ajuns apoi la Orheiul Vechi. Acolo am văzut malurile acelea imense scobite de apa Răutului. O cetate naturală unde turcii s-or fi împotmolit de atâtea ori... A fost o surpriză pentru mine deoarece nu știam că voi ajunge acolo. Văzusem acel peisaj doar la televizor sau pe internet. Apoi am văzut autobuzul cu turiști veniți din Turcia. Atenție! Veneau în Moldova! După atâția ani, jumătate de mileniu, ei aveau încă în minte reprezentarea Moldovei lui Ștefan, un stat puternic, o stâncă în care turcii își rupeau dinții. Poate nu a fost chiar așa. Doamna care vindea miere și citea cărți în limba rusă mi-a spus că acești turci vin să viziteze un loc în care se consideră că ar fi fost îngropate niște comori, niște prăzi de război. Vin în fiecare an într-o procesiune de trei zile. Să fie oare ceva de genul "Sesam, deschide-te?!"

E adevărat, sunt multe lucruri pe care ar trebui să le țin în suflet. Am fost la mănăstirea aceea săpată în stâncă. După aceea am fost la biserica de sus, unde era slujba. Când am coborât, m-am mai dus o dată la crucea aceea. Am coborât din nou în mănăstire și am vrut să-l întreb pe părinte. Dar avea un grup de turiști cărora le spunea ceva. Acel ceva l-am ascultat și eu, încât nu am mai îndrăznit să-l întreb nimic. Mi s-a părut că mi se adresase și mie. Mai ales mie.

La Vărzărești am avut altă revelație. Mesajul de pe mormântul maicii Gheorghia era cutremurător. "Mântuirea nu se obține din reușită în reușită (parafrzez); ci din cădere în cădere, cu condiția să te ridici ori de câte ori ai căzut". Mi-a ajuns. Am ascultat și ceea ce ne-a spus măicuța aceea, ghidul mănăstirii. Dar am observat mai nou că încep să ascult mai mult ce mi se potrivește mie și caut un adevăr care vine dincolo de cuvinte și date istorice: "în viață ai părinți, ai frați și surori, ai copii, dar nu știi unde o să ajungi". Mie mi-a ajuns.

- Tu știi că viața lor a fost grea. Nu te poți lega de aspecte exterioare care ție nu ți-au plăcut. Nu ți-a plăcut corul acela de la biserică, asta e sigur. Dar să nu crezi că prin asta voi sunteți mai presus

decât ei. Ei au fost călcați în picioare vreme de atâția ani, pe când voi v-ați bătut singuri cuie în talpă. Cine e mai câștigat la faza asta? Spuneai că îți place limba rusă? Cine te oprește să o înveți? E o limbă de circulație internațională cu care poți călători până la Pacific. Știu că tu vrei să vezi Oceanul Pacific mai degrabă din Los Angeles și San Francisco, decât din Vladivostok. Atunci de ce citești cărți despre pădurile Siberiei, de ce te uiți pe net la Kamazuri care ies din noroaie enorme? Ai văzut supermarketul de pește din Chișinău? Te-ai lămurit că ei aveau de toate, în timp ce voi erați flămânzi, dar fără datorii?

Cum ai învățat engleză? Oare nu prin reclame, prin muzică, prin afișe de pe ușile magazinelor? Așa învață și ei rusa. Fără să vrea, le intră în sânge. Crezi că magazinul ar fi mai bine aprovizionat dacă ar fi în România? Cred că discursul marelui inchișitor a fost scris special pentru aceste locuri. Pâinea care va fi împărțită tuturor și va înlocui orice altceva. Ei au conștiința că sunt la margine de imperiu, că fac parte dintr-un imperiu. Dar voi ce conștiință aveți? Pentru ei lumea se sfârșește la Pacific sau la Baltică. Cei care ajung la Oceanul Arctic vin înapoi și le povestesc nepoților. Ai văzut cum șoferul acela lua prunele din pom și singura lui grijă era să nu-l prindă *storășul*? Cred că era o gândire tipică pentru toate cărțile de război, începând de la romanele lui Sven Hassel. Orice cartof de anul trecut e o avere, iar porumbul furat din lan e întotdeauna cel mai bun.

- Eu știu ce să răspund la astea și nu învinuiesc pe nimeni. Cred că istoria și-a spus cuvântul și că unii trăiesc încă sub influența istoriei și rămân influențați de tiparele ei așa cum pe unchiul meu din Fundu Moldovei îl impresionează enorm țuica de prune și felul în care o fierbi, dar și cărțile de Siberia și cele despre război. Pentru unii istoria e totul și am senzația că dacă nu visează niște ajustări pe hartă nu și-ar îndeplini misiunea.

- Ei, și? Poate asta este esența vieții. Ai uitat de marii eroi din cartea de istorie? De avocatul acela transilvănean care a murit pe prispa unei brutării din Baia de Criș? Ai uitat de procesul memorandiștilor sau de Apostol Bologa? De Badea Cârțan? De cei care au realizat Unirea?

- Nu, nu am uitat, la fel cum nu am să uit nici de Lenin, de Hitler sau de Stalin. Dar mi se pare că ar trebui să vedem istoria mai degrabă din perspectiva unei Anița Nandriș Cudla. Asta înseamnă că trebuie să depășim vechile tipare de gândire pe care le propune istoria. Sunt două tipuri de istorie: una oficială și una din destinul fiecărui om...

AMALIA TOMA – Suceava

CENTENARUL ȘI DINCOLO DE ACESTA

Marea Unire a fost procesul istoric în urma căruia toate provinciile istorice locuite de români s-au unit în **anul 1918** în cuprinsul aceluiași stat național, România. Etape preliminare au fost Mica Unire din 1859 a Țării Moldovei cu Țara Românească și dobândirea independenței în urma războiului din 1877-1878, pe fondul renașterii naționale a românilor în secolului al XIX-lea.

Realizarea visului de aur al generațiilor de români trebuie văzută în contextul evenimentelor Primului Război Mondial (1914-1918). Aici, în această tragedie umană uriașă, care a costat 10 milioane de vieți pierdute, regăsim cauza și, totodată, oportunitatea istorică unică oferită de dispariția la 1918 a trei mari imperii europene (otoman, austro-ungar și țarist). S-a creat astfel, pe fondul “principiului naționalităților” promovat de președintele american Wilson, principiu expus și susținut în cursul tratatelor de pace de la Paris din 1919-1920, un vid de putere politică și militară generat de “autodeterminarea” popoarelor aflate până atunci sub ocupația celor 3 împărății și apariția, pe ruinele lor, a unor state naționale, independente.

În vâltoarea amețitoare în care au intrat țările europene în cei patru ani, măcelul cumplit care a însoțit fiecare stat și putere, în lupte cum nu mai văzuse continentul nostru, civilizația s-a ascuns, lăsând securea războiului să secere milioane de vieți nevinovate. Și totuși în focul acestor evenimente, se remarcă poziția și tăria unei mici țări din sud-estul Europei, România, care a avut intuiția și înțelepciunea de a se alătura Antantei, probabil cea mai bună decizie politică și militară din istoria noastră modernă.

Mica, dar viteaza armată română, nu numai că “ține frontul estic” aproape singură, deoarece rușii nu păreau interesați să ne susțină, și chiar învinge cu disperarea unor oameni, care nu mai aveau nimic de pierdut, la Mărăști, Mărășești și Oituz în 1917, trezind admirația Antantei. În strigătul de luptă și de moarte al soldaților români “*Pe aici nu se trece!*”, am arătat lumii civilizate că nu ne lăsăm călcați în picioare de inamic, și că ne apărăm idealul național de eliberare al provinciilor străvechi românești, Basarabia, Bucovina, Transilvania și aducerea lor la trupul patriei mame.

Pe 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, Rezoluția Unirii e citită de episcopul catolic Iuliu Hossu, care proclama unirea tuturor românilor din teritoriile Transilvaniei cu România. La ceasurile 12 din ziua de 1 decembrie, prin votarea unanimă a rezoluției, Unirea Transilvaniei cu România era săvârșită.

La 1 decembrie 2018 se aniversează 100 de ani de la Marea Unire, un moment istoric pentru poporul român, cu implicații majore în istoria viitoare a țării, sau cel puțin așa înțelegem noi, tânăra generație. Importanța acestui eveniment și sacrificiul soldaților români pentru realizarea acestui ideal ne fac datori pe noi, urmașii lor, să devenim părtași la istoria națională a României și prin afirmarea sentimentului patriotic, să devenim purtătorii valorilor și tradițiilor românești.

Într-o societate în continuă schimbare, dominată de diversitate și globalizare, este cu atât mai important să ne cunoaștem originile și trăsăturile de neam, iar acest moment aniversar, Centenarul Marii Uniri, este un moment oportun să ne exprimăm sentimentele de dragoste și respect pentru: limba română, țara noastră, poporul român, strămoșii noștri, pentru obiceiurile și tradițiile strămoșești, pentru istoria și eroii noștri, mândria că suntem descendenții unor oameni curajoși și iubitori de neam și țară.

Astfel, statul român, întregit în forma lui de astăzi, trebuie prețuit ca unul dintre cele mai mari comori. Pe lângă Imnul național, care răsună la diferite festivități, ar trebui ca fiecare dintre noi să ne gândim în tăcere ce am putea face, cu ce fapte mici, zilnice putem contribui ca România să fie o țară demnă, unită, puternică, pe care nepoții noștri să o sărbătorească cu mândrie peste 100 de ani.

Importantul moment istoric ce a avut un impact major asupra populației, definește cine sunt românii astăzi. Diferențele dintre cele două epoci sunt ușor observabile, situațiile de existență fiind radical schimbate, dar totuși regăsindu-se într-o legătură continuă. Oamenii au evoluat din punct de vedere material: nu mai locuiesc în case de lut, stilul de îmbrăcăminte s-a modernizat (de la portul popular specific, s-a ajuns la o îmbrăcăminte unitară), au apărut diferite invenții tehnologice, dar au și evoluat din punct de vedere educațional. Regimul democratic interbelic seamănă întrucâtva cu cel de astăzi, cu lupte surde pentru putere, cu cetățeni uitați după alegeri.

Centenarul pune în evidență o lume nouă și modernă, cu alt tip de raționament și mod de viață, ce se trage din trecut. Fără sacrificiile strămoșilor noștri, România ar fi putut fi un stat teritorial mult mai mic, sau ar fi putut să nu mai fie deloc! Simpla idee că acum o sută de ani a fost luată o decizie ce a schimbat interfața lumii, după Primul Război Mondial, semnifică importanta legătură dintre oameni, precum și încrederea dintre aceștia și conducători.

Cred că suntem generația cu cea mai mare responsabilitate. Din cauza noastră, peste 100 de ani, există posibilitatea ca România să nu mai existe, dar și oportunitatea de a o schimba, prin puterea poporului unit. Astfel, putem evolua ca oameni și totodată să ajungem să fim respectați și cu un loc bine ancorat în civilizația universală. Datorită nouă, peste 100 de ani vom avea o Românie...

“Credem prea mult în viitorul de aur al neamului, ca să nu profetăm învierea bisericilor lui Ștefan cel Mare și împlinirea din nou a geografiei românești. Avem nevoie de această integritate geografică pentru a ne măsura în istorie, pentru a crea o cultură și a dăruii lumii o spiritualitate nouă, în sens profund creștin și omenesc. Să ne oprim o clipă în loc și să ascultăm chemarea pământului cu mănăstiri și fagi.” (“Cuvântul Românesc”, noiembrie 1992).

Dacă țara noastră se află într-o continuă evoluție până în următorul secol, atunci România poate ajunge să cunoască adevărata afinitate a existenței, nu numai prin diferitele schimbări din viața materială, schimbări inerente trecerii timpului, dar și prin legăturile dintre oameni. Poate că vom ieși

din această buclă infinită, de regim apropiat de comunism și din neîncrederea ce plutește printre persoane și vom deveni un popor unit în adevăratul sens al cuvântului. Astfel vom fi demni să purtăm numele “Marii Uniri”.

Cred că peste o sută de ani România va fi parte a unei lumi globalizate cu un rol bine definit. Tendințele actuale arată că viitorul nu poate fi conceput pentru toate statele decât ca un întreg cu legături stabile și sigure. Omul va fi beneficiarul direct al unor descoperiri revoluționare în toate domeniile și va fi o nouă ordine mondială.

Generațiile ce își trăiesc existența în acest secol, cu siguranță nu vor putea vizualiza fizic ce schimbări va aduce timpul asupra României noastre, dar cred că vorbesc în numele tuturor patrioților când afirm că toate sacrificiile făcute pentru a crea o Românie unită și independentă, nu au fost în zadar și sper să nu ne dezamăgim strămoșii și țara și în primul rând pe noi. Eu cred că suntem în stare să ne ridicăm ca națiune la un rang superior, prin forțe proprii, astfel, Occidentul și întreaga lume, o să ne privească cu respect și simpatie.

Eu îmi iubesc țara mea, și o voi iubi cât voi trăi, chiar și dincolo de moarte. Sufletele noastre vor poposi pe acest teritoriu veșnic pentru a ne asigura că nu este uitată așa o comoară de țară.

MARIA-DANIELA BOBESCU – Oravița, jud. Caraș-Severin

ROMÂNIA DUBLULUI CENTENAR

Timpul este aliatul sau dușmanul omului, pentru că timpul reprezintă viață, o perioadă determinată dintre viață și moarte în care omul este dator să facă ceva pentru sine și pentru alții. Românii spun: “Omul sfințește locul” căci mintea creatoare a omului conduce spre progres, asta dacă vorbim despre un om, dacă vorbim despre o țară, ea este suma unor caractere umane, o unitate în diversitate, dar, folosindu-mă de cuvintele scriitorului și filologului Bogdan Petriceicu Hașdeu, pot spune că: “Există o singură Românie: există un singur corp și un singur suflet, în care toți nervii și toate suspinele vibrează unul către altul”.

Eu sunt un om simplu, o româncă plină de speranță că voi avea șansa să fac ceva pentru mine și pentru țara mea. Acum, când sărbătorim Centenarul, vorbim despre România prosperă, educată, dar totul la viitor, căci unii tineri nu întrevăd speranța unui viitor mai bun și atunci pleacă spre alte zări sfințind și îmbogățind acolo locul cu un crâmpei din sufletul și mintea românului... aceea se numește diasporă, românii din alte zări care sunt legați prin fire nevăzute de spiritualitatea românească... sunt atâția copii risipiți ai românilor pe care eu i-aș vedea în viitor întorcându-se în țara lor, la bunăstarea căreia să contribuie mai entuziaști.

Cum văd eu România peste 100 de ani?!... este România nepoților noștri, care vor duce mai departe valorile noastre tradiționale pe care noi le-am deprins de la părinții și bunicii noștri: dreptate, adevăr, libertate și mai ales credință în Dumnezeu și în destinul acestei țări.

Se spune că România este “Grădina Maicii Domnului”, un pământ binecuvântat pe care a pășit însuși Apostolul Andrei, care i-a creștinat pe daco-romani, străbunii noștri, cei dintâi români. Eu cred că aceasta este cea mai de preț temelie a identității noastre, de aici izvorând cele mai căutate virtuți ale omului, ale românului, căci românul este creștin de la începuturi. Străbunii noștri s-au închinat punând semnul crucii pe pâinea neînceptută, au știut să păstreze vii și curate obiceiurile noastre legate de cele trei mari momente din viața omului: naștere, nuntă, moarte. Acestea au traversat timpurile și vor rămâne și peste o sută de ani și peste altă sută, și peste altă sută... România nepoților noștri nu poate fi decât una luminoasă sub un cer în care să se oglindească florile Bucovinei, munții Carpați, Dunărea albastră, mănăstirile Moldovei, iar aerul să tremure de tulnicele Transilvane, de țipuriturile Maramureșenilor care se vor împleti cu doinele Oltenești și Muntenești, iar peste 100 de ani soarele arzător al Dobrogei se va răcori cu briza Mării Negre pe Litoralul Românesc. Țesăturile românești, datinile noastre păzite cu strășnicie se vor păstra la fel de frumoase prin oameni, de la oameni și pentru

oameni, căci oamenii poartă în ei scânteia divină, fiind plămădiți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, cu atâta iubire.

Pentru ca să ne fie mai bine mâine trebuie să luăm măsuri de azi “să nu lăsăm nimic pe mâine din ce putem face azi”. Pentru mine prima și cea mai importantă schimbare este aceea ca fiecare să conștientizeze propria importanță, propria valoare, pentru că după cum spune și marele fizician Albert Einstein: “Valoarea unui om rezistă în ceea ce dă el, și nu în ceea ce este capabil să primească”, astfel vom reuși să dăm tot ceea ce este mai bun din noi, fără a ne gândi la propria persoană, gândindu-ne la ceea ce este în jurul nostru, cine este în jurul nostru și cum putem face să fie bine pentru toată lumea pe termen cât mai lung, uitând astfel de efortul depus, cu cât ne este mai greu de ajuns la reușită cu atât ne vom bucura mai mult de aceasta, iar după cum spune marele scriitor al secolului XX, Thomas Mann “Valoarea unui lucru crește proporțional cu dificultatea de a-l dobândi”, iar bucuria și împlinirea de atunci nu va putea fi măsurată sau definită prin niciun cuvânt sau expresie, astfel toate așezându-se în făgașul lor normal, pentru binele nostru, al tuturor. Acest lucru înseamnă o schimbare radicală de mentalitate la nivelul întregii societăți, pentru că toți suntem România și împreună putem duce România mai departe, fiecare cu forțele sale: buni sau mai puțin buni, onești sau mai puțin onești, dar trebuie să învățăm să conlucrăm, nu în beneficiul nostru imediat, ci pentru viitor. Toate acestea vor putea fi realizate cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru că fără de El nu este nimic și fiecare răsuflare a noastră este numai cu voia Lui. El având grijă de fiecare în parte, El ne ajută, dar nu vine să facă în locul nostru.

România peste 100 de ani, pentru mine nu poate fi alta decât România de la 1918 când strămoșii noștri au strigat cu toată puterea și răsuflarea lor: “Trăiască România dodoloață!”

Premiul al III-lea

SIMONA MACOVEICIUC – Suceava

SECVENȚĂ...

*Era toamnă în 2118. În orașul aglomerat al Bucureștiului fiecare era preocupat de propria-i muncă. Fiecare era grăbit spre a săvârși munca propusă în cât mai scurt timp și cât mai bine, însă de multe ori, puțini erau cei ce își îndeplineau această dorință. Fiecare muncitor din companie era ocupat, în stresul în care era prins, uitând de trecut, mai puțin unul.

Doru era unul din acei muncitori care nu se lăsa dus de acel val. El puse robotul pe care îl lucra și privi pe fereastră în gol. Lăsându-se purtat de valul amintirilor, deveni surd la conversațiile haotice din jurul său. având privirea ațintită asupra orizontului, însă mintea lui, călătorea dincolo de ei, dincolo de timp, în amintiri.

Cum ajunsese el aici? Nu asta își dorise? Să fie în sfârșit un om matur și responsabil, să aibă o slujbă, și bani mulți, își dorise o viață într-un oraș aglomerat, dar... își dorise... acum nu mai își dorea, iar durerea aceasta apăsa greu asupra lui, precum o piatră greoaie. În șirul gândurilor lui, auzi semnalul de sfârșit al muncii pentru acea zi, iar mai apoi fiind urmat de obișnuitul val de bolboroseli din jurul său, plin de nemulțumiri. Apucă geamantanul său și se grăbi să iasă odată cu ceilalți din fabrica în care lucra de 10 ani. Odată ajuns în stradă, se opri privind restul muncitorilor obosiți grăbindu-se spre mașinile lor. După ce plecară toți, mai zăbovise o clipă regăsind șirul gândurilor lui, care continuau. O pală de vânt cald trecu pe lângă obrazul său, aducând cu sine o amintire care i se păru vie. Brusc, se gândi: nu, astăzi nu va merge acasă, ci în căutarea răspunsurilor negăsite ce-l frământau de câteva luni întregi. Urcă în mașină, și porni motorul. Câteva ore mai târziu se afla pe străzile cunoscute pe care nu circulase de mai bine de câteva zeci de ani.

Drumul ducea înspre o pădure lângă care era un sat mic, cufundat în liniște, departe de

aglomerația orașului, și de tot felul de griji. Doru, alese poteca spre pădure, și iată-l, în apusul soarelui, coborând din mașină de unul singur îndreptându-se cu pași grăbiți înspre o alee ce devenea tot mai îngustă, plină de iarbă, și dintr-o dată se opri. Poiana din fața lui era la fel cum fusese întotdeauna, iar în mijlocul ei, se afla o căsuță construită din scânduri vechi, iar deasupra ei, avea scris numele lui. Își aminti de vremea în care avea 11 ani, și își scrisese numele cu un cărbune. Totul părea ca înainte, dar totuși ceva era diferit. În jurul căsuței încă se afla robinetul de apă improvizat dintr-un bidon învechit, întors cu dopul în jos, și pietrele din curte unde obișnuia să facă foc seara, lângă căsuță era încă o parte din șopronul construit pentru lemne și pentru bicicleta lui. Da, aici fusese refugiul lui în copilărie. În acest loc retras alerga ori de câte ori simțea nevoia să fie singur. Amintirea aduse cu ea altele mai puternice, iar Doru se surprinse zâmbind. Încă nu uitase cum ascunse de acasă cuie pentru construirea acesteia, sau cum făcuse rost de câte o scândură. Totuși, se bucură că încă totul rămase, așa cum păstrase el; un secret. Un dor străin, îl împinse să deschidă ușa, și să zăbovească în căsuță o vreme. Afară se înnopta. El intră înăuntru, încercând să ocolească frica și teama ce îi dădea târcoale. Niciodată nu mai simțise asta. Avea sentimentul straniu că era un hoț în propria-i casă. Uitându-se în jur, dădu cu ochii de ceva cunoscut. Așezat pe o măsuță veche, și zăcând plin de praf, îi dădu sentimentul că acolo se vor afla răspunsurile căutate. Era jurnalul său. Se apropie, și îl deschise. Ultimele cuvinte scrise pe ultimele pagini erau:.. *Într-o zi,... nu va mai fi la fel.....* Avusese dreptate, acum nu mai era nimic la fel, trecură ani de când scrisese aceste cuvinte, iar pe vremea aceea nu fusese mulțumit, voia mai mult decât ceea ce avea, iar ceea ce îi lipsise atunci, avea acum. Dar tristul sentiment al nemulțumirii, nu îl părăsise nici astăzi. Dădu câteva pagini înapoi ca să recitească întreaga idee de la început:.. *“M-am săturat să fiu copil și să mă joc! Vreau să fiu un om mare, așa ca tatăl meu, să am propria-mi casă, și o mașină în loc de bicicleta asta stricată! De aceea am să lupt, și într-o zi, mă voi muta într-un oraș mare. Într-o zi voi avea mai mulți bani... Într-o zi... nu va mai fi la fel...”*

Doru închise jurnalul și lăsă ca peste praful așternut să cadă o lacrimă. Și atunci înțelese: în copilărie avusese pacea, însă multe lipsuri, iar acum, avea de toate, dar nu mai putea avea PACEA...

Îeșind afară, își ridică ochii înspre cerul înstelat și își îngădui încă o dată să îl privească cu alți ochi, cu alt motiv, însă fără remușcări.*

Poate că cineva ar întreba: ce legătură are acest text cu România? Cu anii din trecut și cu cei din viitor? Depinde cum te vei uita. Depinde cu ce ochi.

Vezi?- Acest om-, suntem fiecare dintre noi, având dorințe, și având visuri. Dar uităm să ne bucurăm de ce am avut, sau de ce avem.

România, în trecut, nu fusese o țară tehnologizată, sau având multe utilaje tehnice pentru diversele acțiuni. Însă oamenii de atunci, nu mai sunt astăzi, obiceiurile de atunci, nu mai au aceeași valoare astăzi.

Și acesta e lucrul cel mai trist, că nu ne putem bucura de ce avem în acest moment.

De aceea, eu aș îndemna pe fiecare, neștiind ce va aduce viitorul, să fie fericit, cu tot ce are, oriunde este, indiferent de timpul în care trăiește... pentru că s-ar putea, ca *într-o zi... nimic să nu mai fie la fel...*

AMALIA MARIA LUNGOCEA – Reșița, jud. Caraș-Severin

GÂNDURILE UNEI TINERE

România nu are 100 de ani, ci este mai bătrână de atât. Ea ființează din timpul luptelor barbare pentru hrană și teritoriu. Dacii care l-au primit pe Sfântul Andrei și ceea ce învăța el, au fost tot români. Pentru că, în fond, să fii român nu înseamnă doar să figurezi ca cetățean al acestei țări în catastiful lumii, ci “a fi român” reprezintă o stare a sinelui. E mai mult decât un simplu etalon.

Cine este românul? Iată o definiție precisă, pur subiectivă... Este omul ce reușește să vadă dincolo de apus un răsărit tot mai luminos și, prin raportare la transcendent, rezistă în fața loviturilor

primite de la alții și în fața consecințelor propriilor greșeli. Este omul legat de glie și de casa părintească, cel care cinstește pământul în care se odihnesc mama, tata, frații, copiii. Este purtător al dorului, cuvânt ce poate fi înțeles la adevărata lui dimensiune doar în limba română. Românul autentic știe să zâmbească și să se veselească, să se bucure de viață prin cântece și dansuri cu semnificații adânci. Un român nu este orb în fața nevoii aproapelui. Strămoșii noștri, dacii, sunt recunoscuți pentru vitejie și pentru faptul că nu le era frică de moarte. Această putere s-a transmis mai departe de-a lungul anilor, astfel încât, în situații de criză, se găsesc mereu români cu dorința de a se jertfi pentru neam (perioada comunistă este una dintre cele mai grăitoare).

E adevărat că românii au multe cusururi, dar ceea ce îi face frumoși este tocmai conștiința propriei imperfecțiuni. Știu și ei că greșesc, dar înțeleg că verbul “a renunța” nu trebuie să se afle în vocabularul lor. Românii merg mai departe schiopătând, rupând câte o floare pentru a o pune la urechea vreunei fete.

Faptul că lucrurile nu merg atât de bine în țara noastră nu mi se pare o tragedie, ci o normală anormalitate. Îmi pare chiar un privilegiu, așa cum au fost în trecut alte perioade grele pe care România a reușit să le depășească. Toți Sfinții Părinți ne învață că bucuria este ascunsă înlăuntrul suferinței. Ca țară ortodoxă, sigur că lucrurile nu pot merge foarte bine, pentru că noi nu suntem desăvârșiți, ci avem nevoie de încercări pentru a ne întări, atât fiecare personal, cât și ca neam.

Spun mereu multe vorbe despre cum putem să ne reabilităm țara și cum să ne asigurăm viitorul prin educarea copiilor noștri. Unele sfaturi sunt de folos, altele sunt complet inutile. Cred că cel mai eficient lucru pe care îl putem face pentru viitorul acestei țări este să încercăm să fim mai buni, mai plini de dragoste, mai răbdători. Să ne creștem copiii în familii sănătoase și să-i învățăm importanța bucuriilor mici. Să nu-i privim de durere. Desigur, în măsura în care ei o pot primi. Să fim sinceri, dacă nu cu ceilalți, măcar cu noi.

În ceea ce privește viitorul acestei țări, sunt încrezătoare că va fi unul bun. Bun prin valoarea fondului nostru sufletesc de copil și prin înțelepciunea românilor simpli.

Sunt mândră că sunt româncă!

CRISTIANA BIGHIU-TOFAN – Comănești, jud. Bacău

ORGANIZAȚIA SCHIMBĂRII

Orașul e aglomerat la prima oră a dimineții. Mașinile circulă cu viteză, atât pe șoseaua subterană cât și pe cea de la suprafață. Automobilele de mare tonaj nu au acces la drumul aerian, construit deasupra, la 200 de metri. Pentru a preveni accidentarea, este îngrădit asemenea unui tunel, cu ziduri în stânga și în dreapta sa. Există parcări în interiorul construcțiilor, astfel încât autostrada se prelungește, având ieșire spre locația dorită, fără a fi nevoie de o coborâre la nivelul suprafeței terestre.

Mă așez pe scaun, în dreapta tatălui meu. Apasă câteva butoane, setează destinația finală și accesează centura de siguranță. Își așează servieta lângă el și scoate câteva foi pe care le cercetează cu atenție, în timp ce ne lăsăm purtați de automobil spre destinație. Nu îndrăznesc să îl deranjez cu întrebări irelevante, înțeleg cât de dificilă este meseria de profesor universitar, totuși bine răsplătită. Priveliștea îți taie răsuflarea, prin pereții de sticlă dură poți observa fiecare bloc, casă sau rezervație naturală. Aerul proaspăt îmi umple plămânii, cu fiecare respirație mă simt din ce în ce mai plin de vitalitate.

O voce robotică ne anunță că am ajuns la destinație. Portierele se deschid și pășim în afară. Luăm liftul până jos la parter. Tatăl meu lucrează aici, iar eu studiez cursul de istorie. Sunt în al doilea an. După cele cinci clase elementare am ales să urmez cariera tatălui meu. Dintotdeauna am fost fascinat de trecut, poate mai mult decât m-a interesat prezentul sau viitorul. Prezentul este vulnerabil, viitorul imprevizibil. Trecutul oferă confort pentru că nu cere schimbare, doar recunoaștere și

acceptare. Își asumă greșelile, își încheie socotelile, nu luptă, nu simte, nu provoacă suferință. Admit faptul că influențează prezentul, dar dacă influența lui ar fi atât de accentuată și prezentă, oare aș mai putea să vorbesc cu atâta ușurință despre el? Aș fugi de el ca și de problemele din viața mea? Trecutul renunță în favoarea viitorului de fiecare dată, e doar... trecut. Istoria nu te ține legat de trecut, doar creează o potecă de înțelegere analitică sau intuitivă spre lumea vremilor apuse. Cei care nu o înțeleg o folosesc pentru a-și argumenta opinia, selectând doar ceea ce vor să creadă, fără a privi imaginea de ansamblu, se prind de idei și refuză să le dea drumul. Astfel de oameni rămân blocați în trecut, înfricoșați de ceea ce poate aduce viitorul. După terminarea celor cinci ani de curs voi primi o slujbă, poate chiar în această instituție. Îmi proiectez în minte imaginea noului *eu*, independent, înflăcărat să arăt lumii de ce sunt capabil.

Trebuie să cobor la parter, primele 5 etaje aparțin „Istoriei și Filosofiei”. Înaintez pe holurile de un alb strident, foarte bine luminate. Ajung în fața unei uși duble pe care scrie cu litere luminoase, în format digital, “Sala numărul 12”, îmi scanez legitimația și intru. Ora începe peste cincisprezece minute. Îmi deschid laptopul hologramic, cercetând conexiunea la internet. Semnalul este perfect, ca întotdeauna.

Atunci când profesorul intră în sală, ne anunță că astăzi vom analiza în genere, că vom stabili punctele generale prin care va decurge materia din cadrul orei, istoria conspirațiilor. În fața clasei, pe peretele frontal, este proiectată o hologramă-ecran.

- În primul rând, vom vorbi despre “Organizația schimbării” sau cum li s-a mai spus, “Fețele albe”. Presupun că ați auzit de ei.

Așteptam de mult acest subiect. Nu există om să nu fi auzit de ei. Reprezintă și acum, peste mulți ani, cel mai incitant moment din trecut. Teoria conspirației. Nimeni nu poate fi sigur cât adevăr și câtă ficțiune reprezintă povestea lor.

- Există două versiuni ale “Fețelor albe”. Prima, cea susținută de istorici și cea mai veritabilă, o voi prezenta astăzi. Știe cineva de ce a fost aleasă denumirea “Fețele albe”?

Ridic mâna și răspund la rezezeală:

- Pentru că aveau adepți prin toată lumea și existența lor era ascunsă lumii.

- Da, într-adevăr, dar nu ai precizat un lucru. De ce tocmai albe? Pentru că scopul lor a fost unul pur, inițial. Nenorocirile care au survenit au reprezentat doar perturbații ale planului suprem de schimbare. Vremurile nu erau tocmai prielnice și dacă războiul nu ar fi început din partea noastră, am fi fost cu siguranță distruși fără susținerea “Organizației schimbării”, care s-a dezvoltat și în plan militar, pregătind armata, în mod special, în România. Deși membrii erau împrăștiați în toată Europa, adevăratul plan al “Fețelor albe” privea în mod special România și evoluția ei. De ce? Pentru că societatea fusese fondată aici, în țara noastră, chiar de președinte, încă dinainte de a ajunge în Parlament, pe când era doar un adolescent înflăcărat de sentimente patriotice. Inițial, a fost vorba de o adunare strânsă de prieteni, colegi de universitate, dar atunci când acesta a ajuns la putere, în anul 2045, numărul adepților a crescut considerabil. “Organizația schimbării” a devenit de-a lungul a treizeci de ani o mare putere, având acces în toate domeniile, extinzându-se în toată Europa. Avantajul României urma să fie alianța U.E. și “Organizația schimbării”. Aceasta a lucrat prin intermediul oamenilor de știință, ingineri și IT-iști pentru a dezvolta tehnologia. Noua alianță a permis Europei să dețină un mai mare control asupra Americii și să infiltreze “Fețele albe”. Europa a trădat pacea cu vestul și a luptat împotriva întregului continent american, dar România a ajutat S.U.A. prin organizația secretă. Acest fapt a creat o puternică alianță ce a propulsat România într-o revoluție industrială și înflorire din punct de vedere comercial. Uniunea României cu Republica Moldova s-a realizat câțiva ani mai târziu. Ruperea de Uniunea Europeană și realizarea Convenției euro-americană a rezolvat multe probleme cu care se confrunța România.

Revenind la subiectul lecției de astăzi, “Organizația schimbării” a fost dată în vileag de unul dintre ultimii membri, care a scris un articol controversat în care preciza existența ei. Articolul a

circulat pe toate rețelele de socializare și individul, jurnalist de meserie, a decis să tipărească o carte în care să explice, în detaliu, ceea ce afirma în paragraful redactat anterior. Mulți sceptici l-au numit nebun sau măscărici, până ce a postat pe site-ul său dovezi ce ar fi putut să demonstreze credibilitatea celor scrise. Lumea se împărțise în două, o parte susținea ideea că totul ar fi adevărat, iar cealaltă argumenta că totul este o farsă pentru succes și faimă. S-a bucurat o vreme de furtuna de opinii stărnită. Adevărata descoperire a enigmei s-a realizat prin cercetările fraților IT-iști, Duma. Aceștia și-au dedicat timpul pentru a afla adevărata proveniență a dovezilor, iar descoperirea pe care au făcut-o a completat pagini în istorie și a făcut din “Fețele albe” unul dintre cele mai interesante subiecte ale literaturii, de la care s-au dezvoltat legende și povești...

Analizând toate acestea, argumentați dacă rolul organizației a fost unul pozitiv sau negativ, își sfârșește discursul domnul profesor.

Scriu enunțul exercițiului pe laptop și mult mai multe întrebări îmi răsar în minte.

- Cum putem ști dacă “Fețele albe” nu își continuă misiunea și în prezent? Întreb fără a repeta din nou întrebarea în minte.

Profesorul pare confuz, fiind luat prin surprindere:

- Bine punctat. De aceea se numesc asociații secrete. Răspunsul la această întrebare nu ți-l pot oferi eu.

Încep să creez imaginar o serie de ipoteze cu privire la ei. Poate totuși istoria oferă mai mult, poate reprezintă mai mult decât un job sau o știință. Este suficientă analiza pentru cineva ca mine? Să trăiești istoria este oricum mult mai incitant decât să o studiezi. Cuget la motivul pentru care mă aflu aici. Suntem irelevanți. Printre miliardele de oameni, cât înseamnă o viață? Ni se spune să învățăm istoria, căci ne definește, este trecutul. Dar este al nostru? De ce aș lupta pentru țara care îmi întoarce spatele? Pentru ce aș încerca să fiu cel ce impune schimbarea?- în final voi sfârși ca toți ceilalți, prinț sau cerșetor, asasinat sau asasin, rege sau simplu țăran... timpul spulberă titluri, ranguri, avere sau importanță. Războaie și revoluții, pace, alianțe, armistiții, independență sau subjugare, fericire și tristețe, victorie sau eșec, oamenii uită, totul se pierde în timp... trecutul se dezintegrează, edificiile se prăbușesc, arta se șterge, documente ard, cifre și simboluri abia se mai zăresc, lucrurile devin din ce în ce mai tulburi...

Istoria de azi este cea care rămâne copiilor noștri. Poate timpul șterge evenimente, poate și o intenție de a schimba cursul timpului este deșartă, dar este ceea ce avem. Este ceea ce suntem. Ce putem face. Ce dorim. O viață se pierde, nesemnificativă, dar viața înseamnă energie, putere și oportunitate, este o forță nemaipomenită. Oamenii pot neglija și uita, dar nu pot contesta existența faptelor eroice din trecut. Numele și cifrele se pierd, amintirea dispare, dar fapta rămâne. Da. De aceea sunt aici, în acest moment, cu siguranță. Nu mai am nicio întrebare. **Noi scriem istoria, dar ea ne creează pe noi.**

ALEXANDRU NICOLAE LAZEA – Nucet, jud. Bihor

O PERSPECTIVĂ PRIVITĂ DIN UNGHI LITERAR ASUPRA ROMÂNIEI

Iubirea față de țară e cel mai pur și emfatic sentiment pe care-l poți trăi vreodată. Metafizic și biologic, un individ e compus din trei elemente esențiale: țărână și apă, conform canoanelor biblice și iubirea pentru Patria Mamă, conform canoanelor spirituale.

“România este Patria mea, restul sunt doar țări”, remarcă marele român, Octavian Paler. Într-adevăr, restul sunt doar țări care au și ele o cultură și o tradiție proprie, dar România are mai mult decât atât.

România are ia. Nu poate exista un sentiment mai frumos decât acela când te mândrești cu țara ta purtând această minunată piesă vestimentară. Eram la Paris acum un an. Era început de iulie. Alături

de mama mea, stăteam la o nesfârșită coadă de la intrarea în faimosul muzeu Louvre. Purtam ie cu mândrie și eu, dar și ea... Parisul purta în același timp cu noi, iar turiștii din Louvre purtau și ei imaginea iei imprimată pe retină, rămasă ca un tatuaj pe vecie. Purta și Gioconda, cea care ne urmărea cu privirea ei dubioasă peste tot prin încăperea unde era expusă. Tind să cred că și în următoarea sută de ani, ia va rămâne cel mai frumos obiect vestimentar pe care l-a putut avea România vreodată. Ia va rămâne o sursă nesecată de inspirație pentru marile case de modă precum Yves-Saint Laurent sau Dior.

România îl are pe Eminescu, maestrul inimii mele, dirijorul versurilor mele. Pentru mine, graiul de aur al literaturii, Mihai Eminescu, a reprezentat un izvor tămăduitor, din care îmi astâmpăr setea de inspirație, la fel cum am spus și în prefața volumului meu de debut, "Manuscrise" ("Am început să scriu poezii de mic, aveam doar vreo 13 ani când am început să scriu pentru prima dată. Am descoperit această taină citind volumele modelului meu literar, Eminescu."). "Metafizica moravurilor" poeziei eminesciene se rezumă la câteva teme importante, care îl definesc: iubirea, natura, filosofia, istoria sau omul de geniu. Poezia publicată la 14 aprilie 1867 în revista "Familia", "Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie", prezintă tema istoriei, poezie în care autorul își dezlănțuie versurile absolute care vor fi închistate pe vecie în "capsula infinită a timpului". Poet și filosof, nesecat izvor de cunoaștere, Mihai Eminescu întrupează totul, fiind născut parcă din oceanul vast al catrenelor... Cu fiecare cuvânt, vers, strofă, poezie, el mărește și mai tare "taina nopții" "în adâncimi de întuneric", doar luna din "Sara pe deal" ne face puțină lumină în gând, nouă, oamenilor de rând, pentru a-i descoperi geniul. Lumea ar fi un hazard fără opera sa, un imens prolixism ar dăinui veșnic, iar poncifele nu ar mai fi fost corijate, rămânând în eternitate niște nesăbuite erate, totul ar fi fost în "fortuna labilis", o "deșertăciune a deșertăciunilor". Eminescu a fost, este și va fi un absolut neatins, supremația poeziilor sale reprezentând cea mai mare comoară pe care cineva poate s-o descopere. Eminescu este poezia; atunci când citești o poezie parcă vezi Luceafărul, parcă toate poeziile altor autori sunt niște plagiate perfecte după supremul autor. Absolutismul poeziilor de aur nu se rezumă doar la temele precizate anterior, în ele regăsim și teoria cunoașterii shopenhauriene, Eminescu fiind și un filosof desăvârșit. Emanciparea poetului începe din 1850, atunci când intră într-o nouă eră, Eminescu fiind Mântuitorul liricii. Infinitul creației eminesciene se resimte și astăzi, fiindcă el este nemuritor, de-a pururi omniprezent în memoria fiecărui pământean. Opera sa reprezintă eternitate, reprezintă Universul. Eminescu este universal. El este însuși poezia. Eminescu e prezent, reîncarnat în toate poeziile contemporane. Maestrul, Coloana Infinitului cu siguranță a fost concepută de Constantin Brâncuși pentru a face o punte între imaginarul tău poetic și noi. Cu siguranță că în următorii ani, sau poate chiar acum, vor mai fi și alți tineri care vor avea, poate, doar o mică părticică din talentul lui Eminescu. Talentul său e intangibil momentan și cred că așa va rămâne și în următorii 100 de ani. Generațiile viitoare trebuie să conștientizeze valoarea sa literară și s-o păstreze cu sfințenie. Ca viitor profesor de limba și literatura română, sunt de părere că scoaterea lui Eminescu din programa școlară și din manualele de limba și literatura română ar fi un hazard pentru cultura acestei țări.

Cea mai frumoasă concluzie pe care aș putea-o trage e scrisă chiar de marele Nichita Stănescu și sună cam așa: "Deci, cel mai frumos catren dacă ar fi să-l scriu eu ar fi următorul: păi, cine e cel mai mare din profesii? Mihai Eminescu, poetul nostru drag. Cine ne-a dat nouă primu' imaginea luptătorului nostru la Războiul de Independență? Dan, călare pe un cal, aburit, uitându-se așa într-o ceață, semănând întrucâtva și a sergent român și a ciobanul mioriței... Nicolae Grigorescu. Cine ne-a încântat nouă sufletu', cel mai ales cânt «Rapsodia Română»... Enescu. Și cine ne-a făcut nouă Coloana Fără de Sfârșit? Brâncuși. Deci, cel mai frumos catren, de-aș fi în stare să-l scriu vreodată, ar avea patru versuri, unu, doi, trei, patru: «Eminescu,/ Grigorescu,/ Enescu,/ Brâncuși»". Cei patru mari români, alături de mulți alții precum George Călinescu, Mircea Eliade, Mihail Sadoveanu, Cella Delavrancea, Dinu Lipatti, Adrian Păunescu ș.a.m.d., vor rămâne cu siguranță modele pentru viitoarele generații.

ALEXIA BABLIUC – Suceava

ROMÂNIA: 100 +100 = INFINIT

Acum mai puțin de 100 de ani, pe 1 Decembrie 1918, la ora 10:30, începea Marea Adunare Națională, în urma căreia s-a pecetluit unirea provinciilor Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș și Sătmar cu Regatul României. Cine și-ar fi putut închipui, pe atunci, că țara noastră avea să devină așa cum este? Cine s-ar fi gândit că peste țara noastră aveau să domnească încă un război, un regim comunist și atâtea nedreptăți? Dar a ghicit cineva cât de multe invenții și inovații s-au realizat? Mai presus de acestea, știa cineva că în țara noastră aveau să se nască atâția oameni de valoare, căroră le datorăm identitatea noastră actuală? Ar fi putut cineva prezice că milioane de oameni au trăit, că toți au avut vieți care, deși au rămas necunoscute de noi, au fost extraordinare? Ar fi putut cineva să străbată cu puterea gândului atâtea zâmbete, atâtea strângeri de mână, atâtea priviri calde, atâtea dragoste? A putut cineva să facă un arc peste linia timpului și să simtă, din zbor, toată fericirea adăpostită de aceste meleaguri de-a lungul a 100 de ani?

Iar acum, prezentul nu ne dă nici nouă posibilitatea de a cunoaște, cu precizie, ce a fost. Dar existența noastră este ea însăși o dovadă a vieții strămoșilor noștri. Cum va fi peste 100 de ani? Nu știu. Țara noastră este într-un moment de cumpănă acum, mii de români plecând în căutarea unui trai mai bun. Peste 100 de ani, văd această situație îmbunătățită, la fel cum văd multe alte lucruri evolute. Mai presus de faptul că tehnologia va avansa, oamenii vor evolua și ei. Vor exista multe piețe și parcuri, unde oamenii se vor întâlni și se vor privi în ochi. Vom avea mai multe muzee, mai multe teatre, mai multe cinematografe, iar natura va fi valorificată mai mult din punct de vedere turistic. Vor fi mai multe școli, astfel încât toată lumea să se poată bucura de educație, de la cel mai mic cătun la orașul cel mai dezvoltat. Nu cred în teoriile care spun că roboții vor stăpâni lumea, ci îmi imaginez că tradițiile vor fi conservate și puse în valoare, iar tehnologia va fi și ea un factor constructiv, nu distructiv, făcând comunicarea mult mai eficientă și apropiindu-ne unii de alții. Cred că vom învăța să găsim utilul în lucruri neașteptate, folosind moderat resursele naturii. Ne vom rezolva problemele mult mai ușor, privind în profunzimea lor și ajungând la esență. Ne vom face timp pentru ceea ce ne face bine, lăsând deoparte unele obligații, neasumându-ne responsabilități inutile și nemaîncercând să părem ceea ce nu suntem. Astfel, ne vom regăsi pe noi înșine.

Așadar, 100 de ani stau sub semnul necunoscutului. Însă cei care îi vor străbate au obligația de a îi face frumoși și sunt singurii care o pot face. Din punct de vedere matematic, $100+100=200$, dar, din punct de vedere uman, cred că $100+100 = \text{infini}$.

IONUȚ ANTONIO BÎTEA – Nucet, jud. Bihor

100 DE ANI DE TRECUT, 100 DE ANI DE VIITOR

Anul acesta se împlinesc 100 de ani de la Marea Unire din 1918. Acum este momentul să tragem linie și să analizăm ce s-a întâmplat în cei 100 de ani derulați de la Unirea din 1918. Marea Unire a fost un deziderat de sute de ani al poporului român, al oamenilor politici, istoricilor, scriitorilor și patrioților din acea vreme. A fost sentimentul cel mai puternic, care i-a unit pe românii de pretutindeni. Dacă acum 100 de ani românii își doreau unire, acest sentiment de unitate trebuie să rămână și să devină din ce în ce mai puternic, deoarece România, doar unită poate să devină puternică și poate să progreseze.

În cei 100 de ani de la Marea Unire din 1918, peste România au trecut o mulțime de evenimente militare, sociale, politice, culturale, care au marcat istoria și evoluția țării. Printre acestea cele mai importante sunt: Al Doilea Război Mondial care a lăsat răni adânci asupra teritoriului României, România pierzând câteva regiuni importante cât și asupra locuitorilor ei. Instalarea regimului comunist,

după război a adus importante modificări asupra cursului firesc al evoluției României, cu impact în toate mediile sociale, politice, economice. În 1989, căderea Comunismului a adus o nouă organizare a societății românești pe alte principii politice, democratice, capitaliste. Căderea regimului comunist a oferit altă viziune societății românești, alte oportunități, alte provocări și speranțe, o deschidere mult dorită spre Occident și societatea occidentală.

Nu știm exact ce și-au dorit românii după Marea Unire din 1918, dar putem crede că și-au dorit o viață mai bună pentru ei, familiile lor și urmașii lor, și-au dorit o Românie mai puternică, mai dezvoltată, mai frumoasă. Nu știm exact nici în ce măsură aceste deziderate s-au realizat, cât de înalte au fost aspirațiile lor sau dacă și-au imaginat că tehnica va fi atât de înaintată și va avea un impact atât de puternic în societatea actuală?

Dacă privim puțin peste istorie observăm salturi importante de la mediul de viață din 1918 la cel din 2018. Dacă în 1918 doar 20% din România era urbană, în 2018 peste 50% din România este urbanizată, observăm un salt important, o creștere semnificativă a nivelului de trai. Dar în același timp, alte țări au înregistrat o urbanizare mult mai rapidă, ajungând la un nivel de trai și de dezvoltare mult mai ridicat într-un secol. De la carul cu boi predominant în acea perioadă s-a trecut la mașini ultra moderne și sofisticate; de la casele țărănești tradiționale, construite din chirpici, s-a trecut la case mult mai confortabile dotate cu toate utilitățile. Tehnica a evoluat foarte mult în toate domeniile, s-a dezvoltat informatică. Nivelul de trai a crescut vizibil într-un secol, dar din păcate au rămas, în România anului 2018 și regiuni mai puțin dezvoltate, uitate de lume, rupte de societate unde oamenii trăiesc aproape ca în 1918. Pentru acele zone trebuie făcut ceva, trebuie reorganizate, reformate, modernizate, aduse la un nivel de civilizație actual. Au evoluat gândirea, aspirațiile, idealurile, s-au modificat credințele, spiritualitatea.

Aruncând o privire spre viitor, putem noi oare să anticipăm ce va fi peste 100 de ani? Cum va arăta România peste 100 de ani? Cum vor fi urmașii noștri peste 100 de ani? Este foarte greu de anticipat având în vedere contextul politic național și internațional actual, schimbările, și frământările prin care trece omenirea în această perioadă. Nu putem ști ce regimuri politice se vor derula în decursul a 100 de ani, de existență, ce schimbări majore vor fi.

Dar toți ne dorim ca România să fie mai dezvoltată, să avem un nivel de trai mai bun, să ne mândrim cu țara noastră și să ne bucurăm că suntem români. Toate aceste deziderate se pot îndeplini dacă fiecare dintre noi ne implicăm activ în viața societății, ne spunem punctele de vedere, protestăm când vedem nedreptate. Trebuie să ne schimbăm mentalitatea, să fim mai optimiști, să ne asumăm acțiunile, să criticăm mai puțin dar să facem mai multe, să ne unim ideile, să devenim mai buni, mai înțelepți, mai responsabili.

Investiția în educație este prioritară. Predăm încă după metode învechite, care îi fac pe copii nefericiți la școală, copiii trebuie învățați să gândească altfel, să își dorească mai mult, să gândească liber, să gândească pozitiv, să nu mai fie decepționați de sistemul de învățământ. Educația și în general societatea să se bazeze pe valori, care în ultimii ani nu mai au nicio importanță, locul lor fiind luat de bani. Să se susțină dezvoltarea științifică, să se facă investiții în cercetare, în tehnica modernă.

Nu vom avea o populație sănătoasă, competitivă dacă nu vom investi real în sănătate. Trebuie să avem spitale noi și moderne, dotate cu aparatură de ultimă generație, unde să lucreze specialiști dedicați, care să iubească ceea ce fac.

Infrastructura este foarte importantă. Toate regiunile istorice trebuie să fie unite prin infrastructură: căi ferate, rutiere, aeriene, poduri.

România trebuie unită printr-o economie funcțională, care să cuprindă toate regiunile țării. Toate regiunile au potențial economic, acesta trebuie identificat și valorificat corect. Economia are nevoie de proiecte solide, viabile, și de medii economice propice dezvoltării firmelor și societăților comerciale.

România trebuie să rămână în Uniunea Europeană și alte alianțe occidentale care vor fi în viitor,

să continue alături de Europa. Să fim cuprinși în procesul de globalizare, iar România să se alinieze economic și politic țărilor dezvoltate ale lumii. Populația României să aibă libertatea de a putea pleca și reintra în țară în orice moment, de a se putea exprima liber.

Conducătorii țării să fie oameni cinstiți, onești, cu dragoste de neam și țară, să reprezinte interesele țării cu demnitate.

Avem nevoie de oameni de cultură valoroși, care să poarte imaginea țării cu mândrie, în toată lumea.

Mai mult ca sigur, că ceea ce va fi peste 100 de ani, va fi total diferit față de cum ne imaginăm noi astăzi. Dorim să lăsăm moștenire României din 2118 ideile, gândurile, visurile și speranțele noastre de acum, ca un punct de reper pentru alți 100 de ani.

La mulți ani, România!

La mulți ani, români, oriunde v-ați afla!

ANDREEA MARIAN – Suceava

ROMÂNIA LA 100+100

Sunt fericită și am certitudinea că mulți români din interiorul țării, dar și din exteriorul ei sunt fericiți pentru că s-a inițiat această idee de concurs prin care avem șansa de a împărtăși gândurile, idealurile, sentimentele, drept pentru care vă mulțumesc!

Pornind de la textul citat: *“Noi considerăm realizarea unității noastre naționale ca un triumf al libertății omenesti. Vrem să întronăm pe aceste plaiuri libertatea tuturor neamurilor și cetățenilor.”*, care aparține personalității politice, Iuliu Maniu, mă răscolește prin cuvintele lui pline de putere și adevăr. Aceste cuvinte cuprind comoara țării, moștenirea lăsată de strămoșii noștri traco-geto-daci, cel mai vechi nucleu românesc. Tot ceea ce ne-au dăruit originarii noștri este tezaurul unei țări care cuprinde limba, scrierea, tradițiile, ocupațiile lor, care au fost apărate, ocrotite prin dragostea lor către urmași cu prețul vieții. Conducătorii noștri au luptat cu vitejie pentru ca noi, cei contemporani să avem un stat de sine stătător. De-a lungul timpului a fost necesară o tehnică a bulgărelui de zăpadă pentru defensivă teritoriului românesc. Părintele istoriei, Herodot, menționează poporul trac care este descris în Cântul X, în Iliada – sec. al VIII-lea î.Hr. Datorită numeroaselor triburi migratoare existente în acea epocă, în spațiul românesc, doritoare de acapararea lui, s-a manifestat o dezbinare continuă în popor. Încă din acele timpuri, conducătorii poporului românesc s-au zbatut, au luptat pentru această “coroană” care înseamnă libertatea și realizarea unității noastre naționale.

Unificarea țării noastre a început din vechime și se continuă și astăzi pentru aducerea Basarabiei acasă. Basarabie a cărei nume indică clar originea acestui stat: nume dat după dinastia Basarabilor din Țara Românească. Unitatea între noi, românii, ne lipsește! Aceasta este o problemă reală ce ne afectează cel mai mult relațiile dintre noi: de aceea se pierde și respectul. Aici avem de lucrat cel mai mult pentru că suntem amabili cu străinii și ne urâm între noi.

Poporul român a avut de-a lungul timpului conducători care s-au remarcat în mod deosebit și care merită cinstiți și amintiți precum: Burebista, Decebal, Basarab I, Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Iancu de Hunedoara, Mihai I, Dan al II-lea, Petru al II-lea, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Neagoe Basarab, Mihai Viteazul, Miron Barnovschi, Radu Șerban, Matei Basarab, Vasile Lupu, Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu, Dimitrie Cantemir, Tudor Vladimirescu, Mihail Sturdza.

Suferințele și sângele curs pentru pământul românesc pe care locuiesc, mă determină să fac tot ce îmi stă în putere să continui la susținerea tradițiilor noastre așa cum le-au apărat conducătorii noștri demni și nobili.

În privința perspectivei României, prefer să nu mi-o imaginez, ci să trăiesc și să construiesc

acum cu posibilitățile reale de desfășurare.

Consider că avem toate motivele pentru promovarea rădăcinilor românești, de aceea ne folosește să inițiem activități cu subiect istoric despre strămoșii noștri, cu tinerii, dar și cu adulții. Astfel să facem cunoscut oamenilor care nu recunosc valoarea pământului nostru, limbii, culturii noastre.

Un alt punct de vedere este să punem în aplicare soluțiile pe care le avem în scopul reducerii poluării aerului pentru că e important să avem aer nepoluat pe cât posibil pentru sănătatea oamenilor. Țară poluată - oameni bolnavi. Mă gândesc la 1-2 zile pe săptămână să fie dedicate folosirii bicicletelor sau trotinetelor electrice, dispunerea unui număr mai mare de mijloace de transport în comun sau alte metode pentru înlocuirea automobilelor. În plus, este benefică promovarea unei alimentații sănătoase, încurajarea tinerilor pentru ocupații ce țin de agricultură, pescuit, olărit, lucrarea costumelor populare, locuirea la casă.

Un alt obiectiv de realizat la care mă gândesc este să ne implicăm mai mult în domeniul politicii, noi, cei care susținem oamenii valoroși pentru bunăstarea, economia întregii țări.

Consider că noi românii ducem lipsa unei bune organizări începând din familie, școli, organizații, asociații, de aceea este benefic să ne educăm dorințele de a poseda case, mașini: energie irosită pe materie, să avem măsura lucrurilor, echilibru a tot ceea ce ține de viață.

Să găsim soluții în favoarea muncii românilor pe pământul nostru, pentru bucuria de a lucra aici, nu în alte state. Ne lipsește decizia de a trece la fapte concrete și de a lua exemplul strămoșilor noștri care erau și foarte buni organizatori. Fiecare român să se implice practic pentru societate, să avem fiecare un program pe care să îl respectăm, implicare activă în viața civică. Încurajarea copiilor de a interveni în atribuții de mici pentru societate, să îi învățăm să fie uniți, să îi încurajăm și să îi stimulăm să cerceteze faptele eroilor noștri.

Astăzi, acum trăim! Să oferim oportunitate fiecărei zile din viața noastră pentru a construi fapte, să ne ridicăm standardele pentru că în noi, toți, trăiesc și înaintașii noștri, dacă ei nu mai pot face acum nimic, putem face noi, în amintirea lor!

Premiu special

BORISLAV HRISTOV DIMITROV – Sofia, Bulgaria

ESSAY

Self-respect we owe each other as human beings and citizens justifies efforts to build tolerance in communication and relations. Although we are different in thinking, behavior and our dreams, we all want to be happy and to live in harmony.

It is important to learn to respect each other as human beings and citizens. This means to be respectful. Tolerance of diversity is the necessary value in the relationship between us because it creates equal opportunities and gives meaning to our goals. It is not just an ethical category, but a daily necessity for all of us. Respect allows in the city where we live, different from us not to be isolated and discriminated against, regardless of his social status, living standards and professional opportunities.

We have to accept the meaning of respect and its message to us as a society. This is how we can solve the problem of social and social integration of children and people with disabilities in Romania, who are looking for their place and recognition along with everyone else.

It is important to show understanding towards them, listening to them patiently, and to understand that each of us who is healthy and active, may fall disadvantaged and in difficult situation. We have to realize what those people need today, what they want to achieve in life and how we can help them as individuals and citizens.

Like all healthy young people use city facilities and benefits in Romania, so we need to ensure the same to disadvantaged people, regardless of the degree of divergence. We ourselves are the ones who must help others to have what we have - health, strength and active life.

Therefore, we must endeavor to build a more accessible and quality education and health care in Romania, reaches the most needy, to remove existing social, economic and psychological barriers to them. Let us show that we live in a single, humane and socially responsible society, in solidarity with each of us and we are ready to do together the cities of Romania in a wonderful place to live.

This is the place to share my view that to be respectful means to communicate more with each other. "Communication is unconditional companion of everyday life" - said Antoine de Saint-Exupéry.

Respect and communication between people, whether they like it or not, must go hand in hand. Communication is maintaining some connection, conversation, touch the person and the nature of the other. Respect occurs as a result of communication between people. It is this ability of humans to respect other opinions, views, attitudes and judgments different from his.

It is important to understand that to be tolerant, it is not enough to declare it in public, on the internet or in friendly conversations, but to respect each other in our daily lives.

It means to show tolerance for others' opinions to foreign concerns, not to refuse assistance, but to apply it always, not just when we are asked for it.

Respect means overcoming prejudices and respect for the surrounding world. We should not forget that the problems of others can become tomorrow our own problems that we will face. It was here that tolerance between us can save us to unite our efforts to help us to be together in hard times.

Therefore, overcoming prejudices can facilitate relationships between people in Romania, because everyone has their problems that can befall someone else tomorrow, even without being suspected for them. At such times it is important to be respectful because people are stronger when they are together in their deeds.

In this vein, I would like to emphasize my view that respect is capable of ensuring peace in the Romanian society. Tranquility in society will ensure honesty and integrity in the relations between the people, strengthen trust between them and last but not least - will make us more respectful in every situation.

We live in a world where we are all different. We think differently and feel differently perceive the world. Here again manifests the importance of tolerance as a common value - it allows us to live together.

Diversity in the world teaches us how colorful and beautiful life is, how many different ways are through which people can express themselves. No matter where we live, what we believe, whether we have a disability or we are healthy – we all strive for the same - to share with the rest of the world our thoughts, dreams and successes, the beauty that we have, the love, that we feel.

These are the similarities that can encourage us to be respectful to each other. Respect is the way to accept the different world from us as we give him freedom to be himself. Respect opens our eyes to see that together we can turn Romania in a dream place to live.

ESEU

Respectul de sine pe care îl datorăm reciproc ca ființe umane și cetățeni, justifică eforturile de a construi toleranță în comunicare și relații. Deși suntem diferiți în ceea ce privește gândirea, comportamentul și visele noastre, toți dorim să fim fericiți și să trăim în armonie.

Este important să învățăm să ne respectăm reciproc ca ființe umane și cetățeni. Aceasta înseamnă a fi respectuoși. Toleranța diversității este valoarea necesară în relația dintre noi, deoarece creează oportunități egale și dă sens scopurilor noastre. Nu este doar o categorie etică, ci o necesitate zilnică pentru noi toți. Respectul permite, în orașul în care trăim, diferit de noi, să nu fim izolați și discriminați, indiferent de statutul social, de nivelul de trai și de oportunitățile profesionale.

Trebuie să acceptăm semnificația respectului și mesajul său pentru noi ca o societate. Acesta

este modul în care putem rezolva problema integrării sociale a copiilor și persoanelor cu dizabilități în România, care își caută locul și recunoașterea împreună cu toți ceilalți.

Este important să arătăm înțelegere față de ei, să îi ascultăm cu răbdare și să înțelegem că fiecare dintre noi, care este sănătos și activ, poate cădea în dezavantaj și într-o situație dificilă. Trebuie să ne dăm seama de ce au nevoie acești oameni astăzi, ce vor să obțină în viață și cum îi putem ajuta ca indivizi și cetățeni.

Toți tinerii sănătoși folosesc facilitățile și beneficiile orașului în România, deci trebuie să le asigurăm aceleași beneficii și persoanelor dezavantajate, indiferent de gradul de divergență.

Noi înșine suntem cei care trebuie să-i ajutăm pe alții să aibă ceea ce avem noi - sănătate, putere și viață activă.

Prin urmare, trebuie să ne străduim să construim un sistem de educație mai accesibil și de calitate în România, să ajungem la cei mai nevoiași, să eliminăm barierele sociale, economice și psihologice existente.

Să arătăm că trăim într-o societate unică, umană și responsabilă din punct de vedere social, în solidaritate cu fiecare dintre noi și că suntem gata să facem împreună orașele României, un loc minunat de trăit.

Acesta este locul în care îmi împărtășesc opinia conform căreia respectul înseamnă a comunica mai mult unul cu celălalt. "Comunicarea este un partener necondiționat al vieții de zi cu zi" - a spus Antoine de Saint-Exupéry.

Respectul și comunicarea dintre oameni, fie că ne place sau nu, trebuie să meargă mână în mână. Comunicarea menține o anumită legătură, o conversație, atinge persoana și natura celuilalt. Respectul apare ca urmare a comunicării dintre oameni. Este o abilitate a oamenilor să respecte alte opinii, puncte de vedere, atitudini și judecăți diferite de ale sale.

Este important să înțelegem că, pentru a fi tolerant, nu este suficient să o proclamăm în public, pe internet sau în conversații amicale, ci să ne respectăm reciproc în viața de zi cu zi.

Aceasta înseamnă a arăta toleranță față de opiniile altora, față de preocupările străine, și nu de a refuza asistența, ci de a o aplica mereu, nu doar atunci când ni se cere.

Respectul înseamnă depășirea prejudecăților și a respectului față de lumea înconjurătoare. Nu trebuie să uităm că problemele altora pot deveni mâine propriile noastre probleme cu care ne vom confrunta. Este important faptul că toleranța dintre noi ne poate ajuta să ne unim eforturile pentru a ne ajuta să fim împreună în vremuri grele.

Prin urmare, depășirea prejudecăților poate facilita relațiile dintre oamenii din România, pentru că toată lumea are probleme, care se pot întâmpla mâine altcuiva, chiar fără să se aștepte. În astfel de momente, este important să fii respectuos, deoarece oamenii sunt mai puternici când sunt împreună în faptele lor.

În acest sens, aș dori să subliniez opinia mea că respectul este capabil să asigure pacea în societatea românească. Liniștea în societate va asigura onestitatea și integritatea în relațiile dintre oameni va întări încrederea între ei și, nu în ultimul rând, - ne va face mai respectuoși în orice situație.

Trăim într-o lume în care suntem cu toții diferiți. Credem diferit, simțim și percepem diferit lumea. Aici se manifestă din nou importanța toleranței ca valoare comună - ne permite să trăim împreună.

Diversitatea în lume ne învață cum este viața: plină de culoare și frumoasă și câte moduri diferite sunt prin care oamenii se pot exprima. Indiferent de locul în care trăim, ceea ce credem, dacă avem un handicap sau suntem sănătoși - noi toți ne străduim să împărtășim cu restul lumii gândurile, visele și succesele noastre, frumusețea pe care o avem, iubirea, pe care o simțim.

Acestea sunt asemănările care ne pot încuraja să ne respectăm reciproc. Respectul este calea de a accepta lumea diferită de noi, deoarece ne dă libertatea de a fi noi înșine. Respectul ne deschide ochii pentru a vedea că împreună putem transforma România într-un loc de vis în care să trăim.

Mențiune

DIANA CÂMPAN – Baia Mare, jud. Maramureș

ROMÂNIA DE MÂINE

A te gândi la viitor face parte din prezent. Privim în spate, la ceea ce a fost și ne gândim la cum va fi mâine. Plăsmuim viitorul privind trecutul. Suntem obligați să ne clădim viitorul cu cărămizile trecutului. De aceea trebuie să te cunoști și să îți cunoști neamul, patria, țara. De aceea trebuie să știi că viitorul depinde de tine și se făurește astăzi!

Nu putem uita ce s-a întâmplat... și nici nu trebuie! Dacă am căzut sau am pierdut trebuie să învățăm din propriile eșecuri, să nu le repetăm, să nu tolerăm comportamentele, care ne-au adus pieirea!

Noi suntem generația Centenarului.

Noi suntem generația schimbării.

Noi suntem generația care va determina viitorul.

Noi suntem generația care își ia viitorul în propriile mâini.

Nu există excepții. Nu există scuze. Nu poți aștepta să înceapă altcineva. Dacă tu nu faci nimic, doar aștepti ceva nedefinit, îți crezi propriul iad. Dacă trebuie, fii primul, fii singurul! Singurele tale limite și restricții sunt cele pe care le accepți.

Cel mai mare păcat pe care îl poți comite este indiferența.

Cea mai mare greșală este să nu te implicii în conturarea propriului viitor.

Așa că... ce mai aștepti?

Momentul potrivit? Te minți singur!

Ajutor? Dacă nu te poți baza pe tine, atunci pe cine?

Încurajare? Dacă tu nu crezi în tine, nimeni nu o va face!

Acum este momentul să te ridici, să-ți faci vocea auzită!

Fii tu! Fii puternic! Fii pregătit să lupti pentru țara ta!

RUXANDRA PAULENCU – Suceava

ROMÂNIA PESTE O SUTĂ DE ANI

România este o țară minunată și plină de farmec, nu doar prin tradițiile și obiceiurile pe care le are acest popor, poporul român, dar și prin peisajele de poveste, care se găsesc cel mai adesea în zonele rurale sau de munte. De asemenea, poporul român se mai mândrește și cu personalitățile care s-au remarcat de-a lungul vremii prin descoperirile, scrierile și reușitele lor pe mai multe planuri. Personalități ce ne fac să fim mândri că suntem români.

Toate aceste lucruri sunt de mare valoare în prezent, dar ne-am gândit vreodată, ce se va alege peste o sută de ani de țara noastră? De realizările poporului nostru? Cum va arăta aceasta când nici măcar copiii sau nepoții noștri nu vor mai fi? Ce descoperiri se vor mai face și cum se va dezvolta societatea sau dacă va evolua cu adevărat?

Trăim într-o perioadă plină de aspecte atât pozitive cât și negative ce ne fac să ne întrebăm dacă de țara noastră se va alege praful sau nu. Mortalitatea este mai mare decât natalitatea, românii pleacă să muncească în străinătate, oamenii sunt indiferenți față de ceea ce îi înconjoară și “calcă în picioare” natura și lucrurile frumoase care o alcătuiesc, prin defrișări și poluare. Acestea sunt doar câteva aspecte negative care ne trag în jos țara și ar putea degenera, astfel ca în următoarea sută de ani aceste

meleaguri pline de poveste să se transforme într-o lume asemănătoare unui roman post-apocaliptic. Populația va ajunge să aibă doar câteva sute de locuitori poate că se vor apropia de un milion. Acești “ultimi rămași” vor lupta pentru o continuă supraviețuire și vom ajunge să fim conduși de niște oameni vicleni, împotriva cărora nu vom putea să ridicăm niciun deget.

Într-o variantă mai “roz” a viziunii mele față de viitoarea Românie de peste o sută de ani, aceasta se va ridica parcă din “cenușă” datorită unui român, a unei românce sau chiar a mai multor români geniali care se vor întoarce în România de pe meleaguri străine, cu o idee revoluționară prin care, de exemplu, se vor vindeca toate bolile incurabile de care suferă mulți români. Astfel că, peste noapte, populația României va ajunge să aibă un număr dublu de locuitori. Probabil că, aceste noi generații vor inventa noi meserii și noi domenii în care să lucreze, România ajungând să se claseze în rândul țărilor moderne europene. Moda mașinilor electrice sau zburătoare, a mașinăriiilor de teleportare și a gadgeturilor ce folosesc energie într-un mod ce ajută la reducerea poluării vor ajunge și în țara noastră.

Ei bine, pentru a se ajunge la “finalul fericit” sau “roz” al poveștii și nu la cel “post-apocaliptic”, românii trebuie să se ajute între ei pentru a face o lume mai bună începând de acum. Nimeni nu știe cum va arăta România cu adevărat peste o sută de ani, dar cu siguranță va avea nevoie de mult ajutor din partea românilor pentru a rămâne în picioare...

BOGDAN DUMITRAȘCU – Alba Iulia

AZI E DESPRE MINE

Cad stele grele de zăpadă, acoperind încet pământul...
Pe mine cine mă acoperă...?
Viu vuieste vântul; îl simt cum m-amorțește,
Cu lovituri de bici, plesnind obrajii reci și mâinile vinete.
Îmi tremură tot trupul, dansez cu durerea, valsul deznădejdiei...
Nu mă mai tem de altfel de primejdii, vreau să fiu demn!

Am pierdut noțiunea de timp... azi e sărbătoare...
E seară... ai mei sunt toți acasă, în jurul mesei...
Aud râsul colorat al tatei și murmurul de rugăciune al mamei,
Văd surâsul fraților... ei îmi alină surghiunul...

Miroase-a cozonac, a vin fiert, a brad!
Oh, Doamne! Ridică-mă-n lumină!
Trezește-mă din somn, cum îl trezeai cândva pe Ștefan
Și ține-mă viteaz, precum atunci țineai pe Brâncovean!
Lasă-mă înțelept ca Mircea, să știu să nu mă plec,
Crăciunul azi dă-mi să petrec - Cu lupi, cu urși și vulpi-

Zâmbesc... până-n zori eu am să plec...
Așteaptă, mai lasă-mă puțin să sărbătoresc,
Viața.

ÎNDEMNI LA BUCURIE

N-a mai nins cu fulgi de nea,
Pe ferești n-au apărut flori de cristal,
Nici fumul n-a mai înecat văzduhul
Și totul... totul e monoton, trist și banal.

N-am mai auzit colindul, n-am simțit nici frigul.
N-are cine să mai bată-n uși și-n zurgălăi,
Se plimbă singur vântul, nu roșește obrajii,
Copiii nu mai schimbă urarea pe mere dulci sau nuci.

Îmi îngrop străbunii, tradiția și-amintirea,
De ce nu mai sărut icoana lui Hristos?!
Arde-n mine, dar nu simt,
Mi-e sete, dar scrâșnesc din dinți
Și-mi vine greu să mă ridic din somnul vremii,
Din ce-mi așterne lumea, din ce-ngână semenii.

Trezește-te, Gheorghe, *ridică-te, Ioane*
Închină-te, Vasile și cântă, măi Ștefane
colinde, privește la icoane!
Împarte tu, Andrei, din bucuria lor
Și-arată-le, Ileano din Sfânta Sfintelor:
Crezul și Tradiția neamului românilor,
Iar, Ano dragă și tu, Marie bună
Aduce-ți-i în casă pe cei ce vor lumină
Și-acei ce vor pofti să guste bucuria
Să vadă cum trăim Crăciunu-n România.

RALUCA RUSU – Poiana Stampei, jud. Suceava

ROMÂNIA ÎN URMĂTORII 100 DE ANI

Următorii 100 de ani îmi apar ca o carte înspăimântătoare. Are în ea ceva din misticismul lui Nostradamus, dar previziunile sunt mult prea apropiate și mult prea argumentate ca să le iei în râs.

Aș fi vrut să văd cum era România în 1918 pentru a face o comparație cu România anului 2018, ca să văd dacă am câștigat sau am pierdut. Dacă mă uit la câteva date statistice, inclusiv faptul că suntem mai mulți, înseamnă un foarte mare câștig: 7,7 milioane versus 19 milioane, plus 4 milioane de români care trăiesc, muncesc și visează în afara granițelor. Nu pot să pun accent pe părerile mele legate de următorii 100 de ani care de acum urmează să scrie o istorie întreagă, însă pot să-mi imaginez cum va arăta totul.

De obicei, când întrebi lumea cum vede România peste 100 de ani, răspunsul este unul cu tentă negativă. Oamenii încetează să sperie în puterea țării lor și se dau bătuți. Alții însă își imaginează mașini zburătoare, tehnologie înaintată și tot felul de chestii care i-ar putea ajuta mai mult sau mai puțin în dezvoltarea lor.

Totuși, eu nu știu ce să zic. Atunci când rostesc cuvântul “România”, mii de gânduri izvorăsc încet. Fie gânduri bune sau rele, ele tot își fac loc și îmi invadează mintea.

Așadar, România mea în următorii 100 de ani este una neclară, dar care va exista. Sunt de părere că România mereu va dăinui și oamenii plecați peste hotare se vor întoarce la patria lor și vor lupta pentru ceva mai bun, pentru viitoarea Românie învingătoare și puternică. Îmi place să cred că oamenii le va păsa și vor avea grijă de ceea ce este al lor. Îmi place să cred că nu se vor da bătuți și că în orice moment vor fi pregătiți să spună “Da, țara mea e România și sunt mândru de asta”. Îmi place să cred că oamenii vor fi iubitori, înțelegători, pașnici și sufletești. Îmi place să cred că vor lupta pentru un stadiu decent al țării și vor fi impresionați de propriile puteri. Îmi place să cred că totul va avea o altă culoare și că țara mea va fi una dintre cele mai mari puteri. Putem obține asta prin muncă și chiar merită!

Îmi doresc să fim parte din lanțurile mondiale de globalizare, de comerț, de investiții, în special, străine. Cred că globalizarea aduce și va aduce mai multă dezvoltare economică în România decât oricare altă formă economică. Îmi doresc ca România să fie mult mai urbană și să-și întărească puterea orașelor și a județelor mari pentru a atrage investiții, companii, antreprenori și tineri.

Realitatea momentan, da, este crudă. Nu putem să ne încredem în viitorul care, spunem noi, “o să strălucească”. Dar, cu toate acestea, eu cred în visele mele deoarece ele mă ajută să înfrunt realitatea. Visele mele, care devin din ce în ce mai reale și care înfruntă răutatea oamenilor, care în primul rând nu își iubesc patria. Mă pot considera norocoasă atâta timp cât visele îmi țin imaginația deschisă și mă fac să sper. Așadar, aș vrea să las moștenire României din 2118 ideile, gândurile, visele și speranțele mele de acum pentru următorii 100 de ani.

Românie, te iubesc!

Diplomă de participare

ANGELA STOICA – Drăgășani, jud. Vâlcea

DIN CALEA LUMINII

Au dreptate când fug speriați
Din calea luminii liliicii și șerpilor,
Buha pe întuneric, să slujească un horn?
Sunt pe lume două comunități:
Vietăți ale beznelor
Și vietăți ale luminii.
Interesant...
O parte a lumii slujește lumina
O alta întunericul.
Sunt vietăți ale hrubelor
Crescute în grote.
Și am văzut ieșind din hău,
Mai închiși la culoare și cu toții închinați la rău.
E partea dintre ei care fug de lumină,
Aleargă pentru a putea să scape
Și scapă cum pot în umbra îndoielii.
Ei, suflete pereche-n noapte,
Au fost ținuți în brațe la botez greșit pe masă
Și s-au privit în oglindă pe partea din dos
Să fim imparțiali: CINE ÎNTRECE LUMINA?
Ce s-ar putea pune în locul ei?
Cum să o înlocuim?

Ce facem cu întunericul...rău necesar?
 Îl ocrotesc unii și totuși se poartă
 Câte și câți nu se plămădesc în grote și-n întuneric!
 Câți nu-și duc viața în găuri ca șerpilor
și ies iar la soare?
 Prin despicăături de stâncă umede,
 Și sunt ce nasc beznele întunericului
unde nu face ochi soarele!
unde e rânced!
unde miroase urât!
 Nu ne învinuim singuri iubind întunericul,
 Și încercând să dăm la o parte lumina?
 În dos multe se despică
 Urmează întrebarea diabolică “CINE MĂ VEDE?”
 “CINE ȘTIE CE FAC EU?”
 Dar poți ține sudoarea luminii?
 Poți smulge florilor mirosul?
 E oare adevărat că nimeni nu te vede în întuneric?
 Dar totul va ieși la iveală,
 Mai devreme sau mai târziu,
 Când nu te aștepți.....

VLAD-MARIAN EDITOIU – Oravița, jud. Caraș-Severin

RECUNOȘTINȚĂ

Când vii pe lume și deschizi ochii,
 N-o vezi pentru că te-nconjoară.
 Îți va purta de grijă o viață-ntreagă,
 E Mama Țară.
 Când crești,
 Ți-arată cine-ți sunt străbunii,
 Te dă la școală, te susține,
 Ea nu vrea s-o dezamăgești,
 Ea crede foarte mult în tine.
 Când pleci de acasă, prin străini,
 Pe la vecini, pe la vecine,
 Crezând c-acolo ți-e mai bine,
 Ea nu te vrea rătăcitor,
 Trimite dorul după tine.
 Și te așteaptă, în pridvor,

Cu-atâtea bunătăți pe masă
 Că spui cu inima deschisă:
 “O, nicăieri nu-i acasă”.
 Ea te ferește de război,
 Ca să nu știi ce-i aia teamă,
 Dar te învață pentru Mamă
 Cum au murit niște eroi.
 Poate nu este cea mai bună,
 Nu poate fi pe placu-oricui,
 Dar ea ți-a dat întâi un nume,
 Nu ești copilul nimănui.
 Ți-a dat un neam și o credință.
 Un spațiu mândru, românesc,
 N-ar trebui de ziua Ei
 Să-i spunem toți un “Mulțumesc”?

ROMÂNIEI

Îmi place să mă duc la școală,
Să-nvăț istorie, geografie,
Să mă mândresc că-n Europa
E dulcea noastră Românie.

Ea s-a născut din osteneală
De cărturari, de ostași, de regi,
Care-au visat Marea Unire
Și harta Daciei întregi.

Ca ea pe hartă să răsară
Cu tricolor cusut la brâu,
Atâția-au trebuit să moară,
Că s-a format din sânge un râu.

E ignoranța o grea boală,
Mai păcătoasă ca prostia
Să reînvățăm patriotismul
Strigând în cor: "Hai, România!"

E țara noastră, bună, rea,
Putem s-o facem ideală
Române, luptă pentru ea
Și pentru cauza națională!

Nu e prezentul cum îl vrem?
Nici viitorul n-o să fie!
Cu toate astea îți urăm:
Mulți ani în pace, Românie!

INVITAȚIE

Vino să vezi un răsărit de soare,
La malul mării sau poate-n Deltă, pe la Chilia,
O să descoperi o țară mare,
E România!

O să te-ncânte nu doar peisajul,
Locuitorii își arată prietenia,
Vino să vezi o țară dragă,
E România!

La noi credința-n Iisus e veche,
Și rugăciunea se-nalță, și ciocârlia,

Vino să vezi o țară sfântă,
E România!

Avem bucate tradiționale,
Femei frumoase ce-și poartă, demn, ia
Vino să vezi o țară mândră
E România!

Te așteaptă munții cu aur verde,
Cu ape limpezi, ce-ți dau energia,
Vino să vezi o țară rară,
E România.

PAULA RAMONA ISOPEL – Poiana Stampei, jud. Suceava

ROMÂNIA, CEA DE PESTE 100 DE ANI

2018, Centenarul Marii Uniri. Mulți vorbesc despre asta, puțini știu și înțeleg ce înseamnă cu adevărat. Dar oare vom putea înțelege ce s-a întâmplat, dacă nu am trăit în acele vremuri? O întrebare pe care mi-o pun și la care încerc totodată să găsesc un răspuns.

Ne întoarcem în timp și suntem în 1918. Încep primele tratate de pace, sfârșitul a 4 ani grei de război, cu pierderi materiale enorme, dar care nu pot egala tristețea din sufletele celor care și-au pierdut persoanele dragi. Încă plutește în aer dorința de a câștiga teritorii, fiecare țară își dorește să ia cât mai mult, să devină cât mai mare, ori, la polul opus, alte țări doresc unificări, drepturi și libertăți, nu cer mai mult decât știu că au nevoie, însă, se luptă și se bucură cu orice bucată de pământ ori drept pe care îl primesc.

Ne mai dorim asta și azi? Mai luptăm pentru țară? Ei bine, nu, fiindcă știm că teritoriul e unit, știm că avem o mulțime de drepturi, mai pe scurt spus, nu mai avem un țel anume, o motivație, ceva ce să ne facă să schimbăm lucrurile. Avem privilegiul de a trăi într-o perioadă în care totul ne-a fost oferit, iar patriotismul este un lucru banal, întrucât nu suntem nevoiți să mai luptăm pentru întregire națională sau libertate, datorită celor care au trăit înaintea noastră.

Acum, când toate sunt la locul lor, ce va fi peste 100 de ani, nu putem prezice. Un singur cuvânt nelalocul lui poate duce la noi conflicte, o singură acțiune neintenționată poate duce la evenimente istorice, chiar și o simplă decizie luată de cei mai mari oameni ai Planetei ne poate schimba viitorul.

Deci, deși suntem de părere că lumea va evolua, va fi o viață mai ușoară sau aparate și mai inteligente, orice mic detaliu poate influența ceea ce se va întâmpla de acum înainte. Desigur, și eu îmi imaginez că vor fi roboți care să ne curețe casele, telefoane ce-ți pot citi gândurile și mașini zburătoare, însă nu știu ce elemente vor mai apărea pe parcursul dezvoltării noastre.

Poate se vor întoarce unele lucruri din trecut, așa cum am observat în ultimul timp, că deși ideile sunt numeroase și destul de interesante, se integrează ușor-ușor diferite teme cu o vechime puțin mai mare, fie că vorbim de muzică, haine sau orice alt domeniu.

În opinia mea, va fi o țară mai unită deoarece lumea a început să-și dea seama că e important să ții la patria ta și că trebuie să lupti, în orice stadiu te-ai afla. De asemenea, cea mai mare evoluție cred că va fi cea din domeniul tehnologiei, încă de acum existând anumite proiecte ce ne uimesc tot mai mult.

Indiferent de schimbările ce vor apărea de acum înainte, cu siguranță peste 100 de ani România va fi mult mai diferită decât cea de acum, având la bază toate proiectele ce ni se propun, toate strategiile promițătoare, dar, mai ales, toate generațiile ce vor avea o altă gândire față de a noastră, ce sper să fie inovatoare.

ANDRA VALENTINA RADU – București

PROIEȚIE ÎN VIITOR

“Oricare ar fi vicisitudinile zilelor și anilor, oricare ar fi durata lor, vine ora răsplății.”

Ion I.C. Brătianu

În 100 de ani, așa cum s-a întâmplat și în 1918, românii vor considera de netăgăduită datorie ca inimile lor să bată în același ritm. Inima României nu se poate opri nici înjunghiată cu mândrie, nici sabotată din vanitate, nici umilită de măști peste care timpul se va surpa.

În 100 de ani, România va fi ca o împărăție, atât de puternică, atât de apărută, încât nimeni nu îi va putea spune vreodată cine este. Și, poate, se va mai naște cineva cu portretul lui Ferdinand Viktor Albert Meinrad Von Hohenzollern Singmaringen, tot “un necunoscut timid și introvertit” în mintea căruia va invada și va domni o dorință de răzvrătire. Nu ni se va mai părea agonizant tot ce vom vedea în preajma noastră, nu vom mai fugi nerăbdători din țară văzând ce se petrece și îndrumându-i și pe ceilalți să facă la fel, să se înarmeze cu ură pentru politicieni, care se transformă în ură pentru țară.

Azi trebuie să ne transformăm în cugetători, să renunțăm la impulsurile de moment, pe care le considerăm vitale. Nimeni nu își detestă țara, nici măcar așa tulbure cum este. Aspirația națională este în viață și va rămâne în viață cât timp continuăm să spunem vorbele care contează, să facem lucrurile care contează și nu să așteptăm ca țara să facă asta pentru noi. Cu toții avem acea datorie onorabilă, păzită cu integritate și implantată adânc în conștiința noastră, chiar și în cele mai otrăvite și nesăbuite conștiințe. Iubirea noastră pentru țară nu este condiționată, nici de bogăție, nici de putere, nici de mândrie sau orgoliu, poate doar de istorie, pentru că istoria este cea care ne-a învățat ce este demnitatea, cum se poate pierde și cum să o recâștigi, ne-a învățat că viitorul poate fi prevestit.

Peste 100 de ani, nimic nu va avea însemnătate, dacă nu învățăm. Când nu vom mai ști ce s-a scris despre noi în istoria acestei lumi și ceea ce noi, la rândul nostru am scris, soarta patriotismului

nostru va fi pecetluită, vom deveni doar o umbră a trecutului, pe care nimeni nu o mai observă.

Azi trebuie să rupem lanțurile pe care le-am iubit atât de mult la început, pe care le-am vrut neîndoielnic și în grabă, crezând că astfel vom fi și noi în rândul lumii, democrați și independenți. Am asistat parcă orbiți la distrugerea potențialului nostru economic și a demnității noastre naționale.

În 100 de ani vom recăpăta tot ce am pierdut, vom păstra tradițiile și vom privi către viitor cu un patriotism inestimabil. Așa îmi închipui eu viitorul acestei țări pentru că istoria este scrisă de supraviețuitori, iar România este, cu siguranță, unul dintre ei.

IULIANA POPOVICI – Poiana Stampei, jud. Suceava

ROMÂNIA...

A noastră ești de 100 de ani
Și nu îmi doresc nimic altceva
În afară de a mai fi
Țara mea
Până la moartea ultimului român
Și să nu fiu eu, cel care rămân...

Vreau să ai urmași
Chiar și pe ai mei copilași
Să te iubească cum o fac eu,
Să te poarte în suflet mereu.

Strămoșii ce au luptat
Eroi au devenit treptat.
Dacă noi, poporul te-am îndrăgi
Urmașii nu ar suferi.

Românie, țara mea frumoasă!
Vreau să rămân mereu acasă,
Alături de ai mei părinți,
Frați și copilași cuminiți.

O țară am și o iubesc
Și vreau să o sărbătoresc
Nu doar de centenar
Ci în orice zi de calendar!

ADINA CESARINA MORARU – Plosca, jud. Teleorman

MESAJ CĂTRE VIITOR

Noi, oamenii din ziua de astăzi, am ajuns să avem sentimentul de frică atunci când ne gândim la viitor. La viitorul nostru, al țării și al copiilor noștri. Este foarte complicat să te gândești la viitor într-o țară care este confiscată de un grup infracțional organizat sau de infractori. Pentru că este foarte greu să te gândești că ai un viitor într-un loc murdar, printre oameni falși și persoane care sunt atrase de o stare financiară foarte bună.

În prezent, oamenii s-ar vinde pe ei pentru un moment de popularitate, pentru niște bani, pentru un bun temporar, oamenii s-ar distruge pe ei pentru totdeauna. Nu te mai poți gândi la viitor ca la ceva frumos care va urma, ca la un tu mult mai bun. Nu! Aștepti viitorul îngrijorat, depresiv, iar câteodată te întrebi chiar dacă va mai avea un viitor țara aceasta, noi, care trăim pentru ea, iar cei mai mulți care ne-au promis numai bine, sunt aceia care ne seacă de putere. Oare când s-a transformat viitorul dintr-o promisiune într-o amenințare? Atunci când banii au început să-l controleze pe om, când bunătatea a ajuns să fie un defect, când am realizat că pentru un viitor mai bun trebuie să facem sacrificii. Dar cel mai trist este că pentru unii dintre noi viitorul va aduce succes doar prin furt, minciuni și toate lucrurile care aduc bani necinstiți. Viitorul se schimbă o dată cu oamenii. Oamenii influențează viitorul. Dacă îți propui să faci schimbări în legătură cu țara noastră folosind doar bine, te poți considera exclus din

prima. E dezamăgitor să vezi cum oamenii se mănâncă unii pe alții pentru a ajunge cu o treaptă mai sus. Sunt persoane care pur și simplu sunt indiferente viitorului. De ce? Din cauza trecutului lor. Persoane bune a căror viață le-a fost influențată de trecut. Dușmanul viitorului, părerea mea. Nu poți planifica viitorul pe baza trecutului. Nu te poți baza pe ceva deja expirat. Concentrează-te pe tine într-o lume mai bună. Din punctul meu de vedere, viitorul nu poate fi frumos pentru noi toți. Viitorul strică, dar și repară oameni, încuie, dar și deschide minți, ajută, dar și doboară omul. Viitorul este ca o surpriză pentru noi. Doar că nu suntem siguri dacă va fi plăcută sau nu. Noi trăim pentru viitor, trăim pentru țară, pentru a ne vedea copiii sănătoși și fericiți, pentru a avea un trai mai bun și pentru a avea succes datorită propriei munci, cu bani cinștiți, fiind oameni mândri pentru faptul că nu am căzut în plasa persoanelor influențabile la rău.

Viitorul se va strica în timp. Cu cât gândim mai realist și suntem conștienți că deja am ajuns în punctul în care oamenii se vând pentru succes, cu atât vom cădea mai greu în plasă. Viitorul plânge, noi să fim aceia care îi șterg lacrimile.

CELINA MATEI – Alba Iulia

NU MI-E TEAMĂ SĂ SPER

O taină sfântă ne încearcă nemurirea:
Operele sacre își duc etern trăirea?
Sau marea gândurilor le caută și rupe
Din filele de aur, slovele să surpe?

Am pașii de speranță și gândul de lumină,
Mi-s brațele întoarse spre patimă și vină,
N-am bani să cumpăr vise, dar ani am pe măsură,
Ca să recit din cartea rămasă-acum pe zgură.

Sunt poate un străbun al timpului trecut,
De pot citi din fila făcută doar din lut!
Prin codrul calm s-aude glas de bucium mut
Mă plec încet spre glie și caut să ascult.
Cu astfel de ecouri m-am înfrățit demult!

RALUCA MARIA TÂNASE – Bujoru, jud. Teleorman

MESAJ SPRE VIITOR

Nikolai Gogol spunea: “Tineretea e fericită tocmai pentru că are în fața ei viitorul”. Adevărul este că ne place să folosim replica: “E și mâine o zi” sau “Am destul timp”. Dar dacă nu ai? Dacă ai afla că astăzi e ultima ta zi? Nu-i așa că ai lăsa toate lucrurile pe care până azi le considerai importante și ți-ai reconsidera prioritățile?

Nu-i așa că ai uita complet planurile de viitor și că a-i fi concentrat la această zi, încercând să o trăiești din plin, conștientizându-i fiecare clipă? Și atunci de ce îți trebuie să știi care va ultima ta zi și a vieții tale ca să o trăiești cu patos?

Se spune că Universul ne va da tot ce ne dorim, cu condiția să avem grijă ce cerem.

Mi-aș dori ca lumea să nu mai fie atât de delăsătoare. Să conștientizăm mai mult, pentru că deși pare că avem o eternitate în față, nu avem.

Și nu știi niciodată ce îți rezervă viitorul. Nu știm ce se va întâmpla azi, ce se va întâmpla

măine, nu știm nimic.

Aș vrea să nu mai fim atât de singuri. Și suntem singuri deoarece ignorăm tot ceea ce ne înconjoară. Îi știm pe toți din ce am auzit, dar nu vrem să le cunoaștem propria versiune a poveștii. Suntem atât de speriați de realitate, încât ne afundăm în propria iluzie.

Viitorul ni-l construim cu mâna noastră. Fiecare decizie ne duce tot mai aproape de ceea ce vrem să fim. Suntem atât de dezorientați și indeciși încât nu ne dăm seama că propria copilărie, tinerețe, se scurge sub ochii noștri și nu putem face nimic legat de asta.

CORINA MIHAELA BORDEI – Grădișteanca, jud. Teleorman

MESAJ VIITORULUI

Săptămâna trecută eram la ora de matematică și, la un moment dat, domnul profesor ne-a întrebat: “Cine vrea să plece din țară?”, iar majoritatea copiilor au spus că vor să plece. Foarte mulți vor să plece în străinătate, deoarece cred că într-o altă țară, vor putea câștiga mai mulți bani. Asta este o greșală. Bani poți face și în țara ta. Peste 20 de ani cred că va fi goală România, dacă cineva nu schimbă ceva. Așa că eu mi-am propus să schimb țara asta. Voi încerca să adun gunoaiile de pe jos și să nu trec pe roșu. Orice lucru mic pe care îl poate face cineva e de fapt un lucru enorm pentru România. Probabil că această țară minunată va sta în mâinile mele și ale colegilor mei.

Noi suntem obligați să învățăm toate materiile predate la școală, deoarece noi nu avem nicio siguranță că vom reuși să facem o meserie pe care ne-am dorit-o dintotdeauna. Suntem obligați să supraviețuim, nu să trăim.

În final, ar trebui să ne mobilizăm, să strângem toate puterile, ca să ridicăm în picioare această țară și să nu o dezamăgim.

Secțiunea ADULȚI

Premiul I

SILVIA BODEA SĂLĂJAN - Zalău, jud. Sălaj

FERESTRE SPRE TIMP

Dacă între generații se înalță curcubeie prin care apele cerului transmit comori din visteria experiențelor trecute, dacă în lanțul trofic se păstrează și se împărtășesc bucuriile spiritului, dialogul dintre bunici și nepoți sau strănepoți, este întotdeauna lecție de viață, pe care se clădesc existențe, ce răzbesc spre lumină. Tania este încă o copilă oscilând între naivitatea vârstei și limpezimea gândirii omului matur, o frumusețe de fată ce dorește ca timpul să treacă mai repede pentru a deveni adolescentă în timp ce bunicul, cu fața netedă și arsă de soare și cu părul de un alb strălucitor, ar vrea ca timpul să treacă mai încet, ca să se poată bucura mai îndelung de nepoții, care-i încântau bătrânețea. Tabloul, în care Tania așteaptă pe scăunelul din dreapta bunicului o poveste despre: “odată, ca niciodată” dar totuși o poveste adevărată, se pare că este desprins dintr-un film vechi, în alb și negru. Mai târziu însă scenele devin mai animate, colorate puternic, uneori chiar strident.

- Tu, bunicule, ai trăit atunci?
- Nu, draga mea! Povestea este mai veche decât mine și o știu de la tatăl meu, care a fost foarte înțelept și mare iubitor de țară!
- Tu ai avut un bunic? Se minunează fata, deoarece nu se gândise la asta până atunci.
- Sigur că am avut! Cândva, eram și eu ca tine, îmi plăcea să mă joc, să ascult povești, să alerg prin toate pădurile din apropiere... îmi doream să devin adolescent, să pot lua hotărâri... să fiu “băgat în seamă”, după cum spuneau ai mei.

- Eu credeam că bunicii nu au avut niciodată bunici pentru că ei au fost dintotdeauna... bunici!... Uau! Ce naivitate! Vezi, bunicule? Eu nu m-am gândit mai departe de realitatea momentului, cum îți place ție să spui!
- Nu te necăji prea tare, zâmbește bunicul mângâindu-i creștetul, nu te necăji, pentru că este normal să gândești așa la vârsta ta!
- Bunicule, dar am aproape 14 ani!
- Bine! Bine! Ești deja domnișoară!!! Uite, povestea ce vreau să ți-o spun este o poveste adevărată, despre care ai învățat sau vei învăța la școală, la orele de istorie. Ai auzit vorbindu-se despre Centenar?
- Da, am mai auzit câte ceva, pentru că domnul profesor ne-a vorbit despre asta, spune Tania în timp ce se cuibărește în brațele bunicului așteptând povestea. Zulfii maronii străluceau în razele aprinse ale soarelui iar ochii îi erau ca două semne de întrebare deschise spre povestea bunicului. Copila privea uimită înfățișarea lui, cu părul atât de alb, cum nu mai văzuse decât în icoana ce o avea bunica la căpătâiul patului, în care dormea ea.
- Draga mea, de-a lungul istoriei omenirii s-a dus o luptă aprigă între bine și rău. Oamenii însă trebuie să ceară înțelepciune de la Dumnezeu, asemenea lui Solomon, ca să poată face alegerea cea bună, să aleagă binele chiar dacă lupta cu răul este aprigă și nemiloasă, de cele mai multe ori.
- Este o luptă ca între Făt - Frumos și zmeu? Așa cum este în povestea - poveste?
- Da, draga mea! Cel care vrea binele este Făt - Frumos sau împăratul cel bun, iar cel care face doar rău este zmeul.
- Bine, bunicule! Acum poți să-mi spui povestea ta.
- Hei, draga mea, iată că în urmă cu vreo sută de ani era mare răzvrătire în lume, era un mare-mare război în care intraseră aproape toate țările. Țara noastră încă nu se angajase în acest război, dar era tot mai clar că nu poate să rămână neutră pentru că, vrând-nevrând, era atacată din toate părțile. Iată de ce la Palatul Cotroceni, în București, regele nostru, pe care îl chema Ferdinand, a hotărât ca țara să intre în război de partea unei alianțe, numită Antanta, deoarece: “țara noastră era împărțită la puterile lumii și numai așa se putea realiza unirea românilor de pe cele două părți ale Carpaților”, după cum spunea regele nostru și învățații și înțelepții din vremea aceea. Îndeplinirea acestui ideal însă impunea o luptă grea pentru eliberarea Transilvaniei și pentru apărarea pe linia Dunării. Lupta era grea deoarece nemții și aliații lor erau puternici, aveau armată bine instruită și armament, cum se spune acum, de ultimă generație. Toată lumea credea că vom câștiga, deoarece luptam pentru o cauză dreaptă și atunci când lupti pentru dreptate, tot universul este de partea ta. Uneori însă se întâmplă neprevăzutul. Vezi tu, draga mea, fiecare lucru are timpul lui, oricât am vrea noi să schimbăm asta. Așa că acțiunea noastră, a românilor, s-a soldat cu dezastrul de la Turtucaia, o adevărată rană vie pe trupul țării, unde au murit foarte mulți români, lucru despre care ai învățat tu la istorie, anul trecut. Ei, draga mea, dragă, acest eșec părea că a spulberat toate idealurile noastre naționale. Tatăl străbunicului tău a murit acolo. Eu nu l-am cunoscut pentru că încă nu mă născusem, dar știi povestea de la tatăl meu, care, după cum îți spuneam, era foarte înțelept și cunoștea multe lucruri, încât părea că este o adevărată carte de istorie.
- Dacă a fost atât de înțelept, de ce nu l-a întrebat regele pe el ce să facă? Poate că așa n-ar fi murit atâția oameni!, spune cu naivitatea proprie copilăriei, cu lacrimi în ochi, Tania.
- Regele era și el foarte înțelept și s-a sfătuit cu alți înțelepți de la curte, așa că decizia luată a fost bună, dar nimeni n-a prevăzut ce urma să se întâmple. S-a ajuns până acolo încât a fost ocupat Bucureștiul și asta a fost o adevărată catastrofă. Dar Dumnezeu este întotdeauna de partea celor buni, dacă aceștia îi cer ajutorul. Prin urmare a avut loc un miracol al Renașterii,

în primul rând în conștiința națională, ceea ce a dus la rezistența din 1917 și la o serie de victorii, care la rândul lor au făcut posibilă împlinirea idealului național al românilor. Astfel că în 1918 toate regiunile istorice s-au regăsit într-un singur stat. A fost o mare izbândă pentru că în plan spiritual țara nu a fost niciodată împărțită de granițe impuse de puterile lumesti. Iată că acum se făcuse dreptate și: “cât este de frumos când locuiesc frații împreună”, spune Cartea Cărților.

- Deci Marea Unire a avut loc datorită unui rege?
- Ei, în mare parte da. Era pe atunci Regele Ferdinand, dar alături de el erau și alți mari oameni politici. Unul dintre ei era Ionel Brătianu. Și mai erau și alții... Apoi au fost mii de anonimi, care au luptat și dintre care mulți și-au dat viața pentru acest ideal... A fost o țară întreagă, cu bărbați, femei și copii, o țară ca un singur om, ca o singură inimă, vorba aceea, “de la vlădică până la opincă”... O asemenea izbândă nu poate fi a unui singur om sau a unui grup de oameni!

Pentru o clipă, bunicul a rămas pe gânduri. După zâmbetul lui, Tania era sigură că nu doar retrăiește unele episoade, ci le vede cu ochii sufletului, așa că n-a vrut să-i tulbure liniștea, dar după câteva clipe vocea lui caldă reia povestea fără să deschidă ochii.

- Spuneau bătrânii că aici la noi, feciorii și fetele se adunau la casele dascălilor din sate și învățau cântece patriotice, ca să le cânte când vor merge spre Alba Iulia. Era mare bucurie în tot și în toate. Nici nu se poate închipui, pentru că voi, tinerii de astăzi, draga mea, n-ați trăit asemenea evenimente. Era o sărbătoare mare și afară și mai ales în sufletele tuturor. Oamenii își făcuseră steaguri, iar înainte de plecarea la Alba, aceste steaguri erau sfințite în biserici. La această sfințire era prezentă toată suflarea din această parte de țară. Am aflat că evenimentul picase chiar de sărbătoarea morților dar pentru tot poporul nostru era sărbătoarea Învierii, draga mea. Din fiecare localitate s-au ales reprezentanți care să fie prezenți la Alba, îmbrăcați în costume naționale, iar dintre ei, unul era stegarul, cel care mergea în frunte alături de preoți, cu steagul în mână. Aceasta era o mare cinste dar și un mare risc. Existau și dușmani ai unirii, așa că în unele situații, aceștia au apărut înarmați și au tras în delegați. Primii care au căzut au fost stegarii care depuseseră un jurământ: ”Jur că acest drapel nu-l voi lăsa din mâini decât odată cu viața mea și voi ajunge cu el la Alba Iulia”. N-au fost doar vorbe ci un jurământ pe care l-au respectat cu sfințenie. Au murit dintre ei: Ionuț al lui David dintr-un sat de sub Meseș, Aurel al lui Dirvaș, din satul străbunicului tău, și alții, dar, nu și-au trădat jurământul.

Bunicul se oprește din nou și pare că ațipise, așa că Tania nu-l deranjează, ci se ridică ușor și se apropie de calculator. Din curiozitate sau pentru a cunoaște mai multe, deschide o pagină de istorie, în care erau consemnate evenimentele și ecoul lor în viața oamenilor. Se oprește asupra unui paragraf:

“Ciudate timpuri... Căile ferate erau aglomerate, din ambele sensuri: unii, românii, mergeau la Alba, să vadă Unirea, “înarmați” cu steaguri și cocarde tricolore; alții, ungurii și germanii, se retrăgeau spre case, cu echipamente militare cu tot. Cei care au urcat în trenul spre Alba au ajuns târziu în Gara Teiuș, deoarece trenurile opreau des, oamenii se dădeau jos, scoteau trompetele și încingeau “Hora Unirii” chiar acolo, pe peroanele mici, chiar acolo, printre linii. Războiul cel mare se terminase, Unirea avea să se facă”.

Tania se oprește pentru o clipă, închide ochii și încearcă să-și imagineze bucuria spontană, sinceră și izvorâtă din dragostea de semeni. I se părea că peste obraji ei fâlfâia o pădure de steaguri tricolore iar glasurile oamenilor se scurgeau ca un șuvoi ce înviora întregul univers. Zâmbește. Deschide ochii și citește mai departe:

“O însuflețită manifestare a avut loc și în gara Ghiriș lângă Câmpia Turzii la sosirea trenului dinspre Cluj, mai ales că în el se afla și Badea George Pop de Băsești, cunoscut în tot Ardealul. La acest tren a fost atașată și garnitura sosită de la Turda, precum și alte vagoane deschise, de marfă, căci lumea se revărsa din toate părțile într-un entuziasm general. În ziua de 30 noiembrie 1918 o

mulțime de trenuri, obișnuite și speciale, pline de călători români, mulți dintre ei civili dar și militari, se îndreptau spre locul Adunării Naționale. A intrat în stație și trenul ce venea de la Oradea, prin Cluj. Pe acest tren s-a urcat la Ciucea și delegația din Sângeorgiul de Mureș, condusă de protopopul Vasiliu Pop. Pe locomotiva trenului, în stația Ghiriș (Câmpia Turzii) au fost arborate două drapelul românești”.

Tania zâmbeste din nou și încearcă să vizualizeze imaginile ce au impresionat-o atât de mult. Vedea cu ochii minții trenuri după trenuri, unele deschise, altele cu geamurile înflorite de chipuri de oameni, așa după cum văzuse ea într-un film mai vechi și toate erau împodobite cu Tricolorul nostru. Pe scările trenurilor erau oameni în costume naționale. Jocurile și cântecele românești nu mai conțineau dar peste toată puterea glasurilor Tania aude clar cum s-a înălțat marșul revoluționar: “Deșteaptă-te române” și apoi imnul de slavă și nădejde: “Pe-al nostru steag e scris Unire!” Ar fi vrut să mai citească și să mai viseze la imaginile, pe care mintea ei le desena în culori atât de vesele, dar vocea bunicului a readus-o la realitate:

- Hei, fata mea! Te joci pe calculator? N-ai înțeles nimic din ce ți-am spus și nu ți-a trezit curiozitatea să vezi ce s-a întâmplat?
- Bunicule, tocmai asta făceam. Am intrat pe pagina pe care este descris entuziasmul momentului. A fost înălțător să trăiești și să participi la asemenea evenimente! Mă tot gândesc, oare toată lumea era atât de fericită de aceste împliniri? Cred că sunt fel și fel de oameni și pe unii chiar îi deranjează bucuria celorlalți.
- Da, draga mea! Gândești puțin prea matur pentru vârsta ta. Sigur că au fost și incidente doar era un război în care maghiarii doreau să păstreze ceea ce luaseră mai demult iar rușilor, ceilalți vecini ai noștri, nu le convenea să piardă ceea ce primiseră plocon din trupul țării noastre, dar nu am vrut să vorbim despre asemenea lucruri pentru că evenimentele acestea sunt ca o rană dureroasă, care mai sângerează dacă o deschizi.
- Bunicule, eu m-am gândit că tu ești fereastra mea spre trecut, ești fereastra mea prin care văd și cunosc trecutul.
- Da, copila mea! Foarte frumos spus! Dacă este așa, hai să fii tu fereastra mea către viitor. Prin tine eu voi vedea viitorul. Ce spui?
- Foarte bine! Eu sunt viitorul!! spune Tania sărind veselă într-un picior ca la șotron.
- Mă bucur că ești mereu foarte veselă! Eu sunt puțin mai sceptic în ceea ce privește viitorul, pentru că mă sperie o serie de lucruri, cum ar fi: globalizarea, poluarea, epuizarea resurselor, pierderea identității naționale, și așa mai departe... Eu nu voi mai fi pe atunci însă repeziciunea cu care se derulează acum evenimentele mă conving tot mai mult că tu vei trăi asemenea clipe... Dar hai să vedem cum crezi tu că va fi viitorul tău și cel al generației tale!
- Eu cred că ești prea pesimist, bunicule! Nu știu de ce vezi totul în negru, sau în cel mai bun caz în gri.... râde Tania mângâindu-i obrajii proaspăt rași. Eu cred că va fi frumos și bine. Poate că nu vor mai exista granițe între state dar acesta este un lucru foarte bun. De ce avem nevoie de granițe când Dumnezeu a lăsat spațiu, lumină, cer și aer pentru fiecare? Mi-ai vorbit mai înainte despre război. Îmi aduc aminte că domnul profesor ne-a spus că toate războaiele s-au pornit pentru împărțiri teritoriale. Parcă ar fi vorba de vecinii noștri de la țară, care se luptă pentru un metru de pământ, pe care în final nu se întâmplă nimic decât că este lăsat pradă buruienilor. Îmi amintesc parabola pe care mi-ai spus-o despre înțeleptul Solomon, când a cerut să fie înmormântat cu mâinile afară din sicriu, ca să vadă lumea că, deși era cel mai bogat rege de pe pământ, când pleacă dincolo nu duce cu el decât lumina sau întunericul faptelor lui.
- Ai tu dreptate, cât ai, spune bunicul clătănând din cap gânditor. Eu cred că fiecare țară este ca o familie. Dacă eu vreau să primesc pe cineva în casa și în familia mea, îl primesc, dacă nu,

închid ușa și-l las afară. Ori dacă nu sunt granițe, poate intra oricine și poate face orice, că-mi place, că nu-mi place. Vezi tu? Oamenii s-au născut cu dorința de a domina. Fiecare, oricât de neînsemnat ar fi pe scara socială, ar vrea să aibă în slujba sa alți oameni la care să le impună valorile sau nonvalorile lui morale. Lumea aceasta este alcătuită din oameni și oricât de puternic sau de inteligent ar fi cineva, până la urmă și el este doar un om, cu slăbiciunile și cu patimile lui.

- N-am înțeles ce ai vrut să spui, îl întrerupe Tania privindu-l curioasă.
- Am spus, nu doar am vrut să spun, că cei care vor ajunge la cârma lumii vor dicta ce și cum să facă popoarele, fără să țină cont de structura lor sufletească sau intelectuală. Ori acesta nu este un lucru bun. Unii, de exemplu, cred în Cristos, alții în Budda, alții nu cred în nimic. Depinde de cei care vor conduce lumea ce se va impune inclusiv din acest punct de vedere.
- Bunicule, dar fiecare poate să aleagă să creadă în ce vrea el, că doar nimeni nu-i poate pătrunde în suflet și în gând. Nu cred că trebuie să vedem viața aceasta ca pe o tragedie, pentru că noi am fost lăsați în lume ca să fim fericiți.
- Mda, poate... Hai, spune mai departe, să văd cum vezi tu lumea în care vei trăi...!
- Cred că se va robotiza totul. Cred că oamenii nu vor mai munci din greu ci vor munci roboții pentru ei.
- Și oamenii ce vor face? pare tot mai nedumerit și mai curios bunicul. Roboții vor merge la școală, vor învăța în locul copiilor, vor merge la muncă și vor munci în locul oamenilor iar oamenii vor sta doar și... ce vor face?
- Oamenii se vor bucura de viață, spune Tania părându-i-se totul foarte firesc.
- Sunt puțin încurcat, se scarpină bunicul în cap. De unde vor avea resurse să... mănânce, să se îmbrace, să se plimbe prin lume...
- Nu doar prin lume! Prin univers, bunicule! Îl întrerupe Tania.
- Bine, prin Univers... admite bunicul destul de sceptic. Dacă roboții vor munci, ei vor beneficia de toate... Cine nu muncește să nu nici mănânce... Așa este normal și logic.
- Păi se vor face niște pastile cu tot felul de minerale necesare organismului. Nu vom mai avea nevoie nici de oale, nici de aragaz, nici de frigider.... Adio spălat vase, adio miros de tot felul prin bucătărie! Păi bunicule, va fi abundență de toate.
- De unde oare va veni această abundență? Va pica mană din cer sau de unde?
- Păi se vor găsi soluții să se extragă totul din energia solară, din apa oceanelor, din tot ceea ce ne înconjoară... Totul se va face automatizat și robotizat... Dacă un om se va simți bine în Republica Dominicană sau pe Marte, acolo va merge și va locui acolo, atâta cât va dori. Oamenii vor avea timp să se bucure de tot. Vor avea implantate aparate prin care vor viziona, pe ecrane ale memoriei, tot felul: de la filme, la știri, la emisiuni științifice... călătorii în timp, se vor putea teleporta unde vor dori...
- O lume artificială, o viață artificială... Phi!... Și cine va face filmele, cine va fi crainic la știri și cine vor fi oamenii de știință? Tot roboții? Dacă este pe așa, nu cred că aș dori să trăiesc într-un astfel de viitor! Mie îmi place să avem identitate națională și socială, vreau să văd fețele realității nu iluzii create de roboți, vreau să mănânc fructe, legume, produse adevărate nu pastile, vreau să simt miros de mâncare în bucătărie, vreau să simt pământul sub picioare... vreau să fiu om.
- Nu mă înțelegi, bunicule! Să știi că în viitor nu vor mai fi războaie, pentru că toată lumea va avea tot ce-și dorește, nu va trebui să-și facă nimeni provizii de nimic!
- Parcă citești programul politic al comuniștilor, râde în hohote bunicul. Fiecăruia după nevoi - așa spuneau comuniștii, dar ei nu s-au gândit că fiecare om are nevoile lui, care sunt diferite de nevoile celorlalți...
- Bunicule, nu-i bună comparația deoarece comuniștii au fost niște vampiri...! Să știi că în viitor

totul va fi foarte bine și frumos! Tu mi-ai spus că trebuie să avem încredere. Eu sunt mereu foarte fericită și am încredere că viitorul va fi minunat, nu vor mai fi atâtea orgolii, nu va fi ură și invidie între oameni pentru că toți vor avea de toate, cred că țara noastră va fi lumea întregă, sau poate întregul univers...

- Da, draga mea, fereastra mea spre viitor! Mi-ai descris lucruri, pe care nu cred că aş vrea să le visez, pentru că nu vreau să-mi şochez inima, și-aşa destul de şubrezită! Mă voi strădui să visez livezi înflorite sau încărcate de roade, case la care să fie arborat Tricolorul, semeni care să-mi vorbească în limba mea, excursii la munte sau la mare, cu popasuri dese în care să mâncăm pâine cu slănină, cu ceapă sau roşii... și așa mai departe.

Seara se lăsa ușor peste grădina, ce-și foșnea frunzele somnoroase, printre care fructele primiseră o strălucire minunată, împrumutată de la apusul roșiatic al soarelui. Cei doi au rămas în tăcere, bunicul adâncit în gândurile lui, iar Tania urmărind jocul umbrelor de pe pereții albi ai casei din fața lor. Între ei nu era altceva decât fereastra timpului prin care fiecare vedea viața în felul lui... și o altă poveste se ascunde în spatele altei povești, ce se va țese mereu peste lume. Și-n ferestrele timpului o altă lume se plămădește... peste valurile care ascund în vârtejul lor vieți și idealuri, lumini și umbre, urcușuri și coborâșuri...

ELENA STAN - Drajna de Sus, jud. Prahova

Peste 100 de ani vom putea zbura liber cu miniavioanele personale în Basarabia

Unchiul mamei mele dormea cu mâinile strânse pe piept a rugăciune și cu chipul galben ca o lămâie. Când mori dispăre sângele din obraji. Lichidul care dă culoare trupului se coagulează, pielea se îngălbenițește ca o frunză toamna, iar trupul devine greu ca pământul.

În sicriu, lenjeria strălucea, familia se uita cu atenție să nu uite să-i pună cele trebuincioase pentru marea călătorie: batista, acul și ața, în cazul în care îi cad nasturii de la cămașă, să roage o creștină să îi coasă, banii pentru vama sufletului.

Crizantemele, florile morții, răspândeau un parfum de trup lipsit de viață și îl plâneau cu lacrimi de petale, când la ceas de seară, a intrat ea, sora îndurerată, venită din Basarabia să îl conducă pe ultimul drum.

S-a apropiat de sicriu ca un om care se apropie de apa curată de izvor să-și potolească setea:

- De-ai ști cât de mult am tânjit să mă iei în brațe, frățioare! Frățiorul meu drag și iubit, mi-a fost atât de dor de tine și am fost blestemați să trăim despărțiți atâta vreme.

S-a așezat lângă sicriu și cu mâinile ei noduroase și bătrâne a început să îl mângâie pe frunte plângând. Doi oameni bătrâni așezați față în față, unul încremenit în tăcere pentru totdeauna, altul așteptându-și el însuși sfârșitul, unul așezat în casa de veci și pregătit să plece de pe pământ, altul venit din Basarabia să îl conducă până la mormânt.

Plângeam și noi, fiindcă era tulburător. Parcă însăși Basarabia venise cernită la priveghi unde a rămas trează cele trei nopți, fără să mănânce sau să bea.

Frățioare suna sfâșietor, fiindcă povestea era sfâșietoare.

Războiul

Toată noaptea tunurile rusești au tras în tabăra soldaților români așezați lângă râu, islaz și pădure. Situați pe vârful dealului opus vedeau ca în palmă în tabăra și tranșeele inamicilor și trăgeau fără milă. Camioanele nemțești au luat în grabă numai soldați germani. Românilor li se dădea cu baionetele sau patul puștii peste degete, când au vrut să urce să își salveze viețile.

- Frate, eu nu mai înțeleg? Cu cine suntem noi aliați de fapt? Rușii ne măcelăresc cu tunurile,

nemții, pe care îi ajutam, ne abandonează. Oare cum se vor descurca soția și cei trei băieți ai mei? Sunt așa de mici și de fragili, nevasta mea este plâpândă, iar mama, femeie rea, precis le va face viața amară. Ea nu va putea să își refacă niciodată viața în ușa soacrei. Va fi condamnată pe viață la văduvie.

Luna era și ea împotriva lor fiindcă le lumina adăposturile ca ziua. Rușii vedeau ca la amiază tot ce făceau ei și trăgeau fără milă, în timp ce nemții erau deja la zeci de kilometri.

- Cel puțin mi-am făcut baie și nu le va fi silă celor care vor veni să ne îngroape să pună mâna pe mine!

- Știi, îmi este milă de ai mei, frate! Vor jeli la mormântul meu, iar mama, sârmana, nu se va împăca niciodată cu ideea!

- Liniștește-te, frate! Ajungem la groapa comună toți. Probabil nici nu se va mai auzi de noi. Hei, haideți să jurăm că supraviețuitorul va vorbi! Dacă în noaptea aceasta va scăpa vreunul dintre noi, trebuie să spună adevărul!

Și-au crestat carnea degetelor de la mâini și și-au amestecat sângele jurând că soldatul care va scăpa, va spune adevărul, când va putea. Mai rămăseseră 10 soldați vii, când luna s-a ascuns înțelegătoare câteva minute în nori.

- Repede, să ne băgăm sub cadavrele lor, a spus străbunicul. Este șansa noastră să rămânem în viață, că nu știm când va ieși iar luna!

Da, în război totul este permis. Au folosit drept scuturi trupurile retezate ale unor morți din care se scurgea sângele și deveneau cu fiecare minut care trecea mai grei și mai reci. Când luna a reieșit și mai galbenă la față din nor, rușii au încetat să mai tragă. Până dimineața au stat supraviețuitorii sub trupurile inerte ale celor cu care vorbiseră, luptaseră și împărțiseră totul. Se temeau de liniște.

Ar fi ieșit din ascunzătoare fiindcă le era frig între atâtea trupuri reci peste care căzuse din belșug brumă și ar fi căutat o măceșă sau un măr pădureț de mâncare, dar se temeau. Încă nu știau exact prin ce le mai este dat să treacă. Ce vor face, când vor veni cu căruțele sau camioanele să îi ducă la gropile comune? Cum ar trebui să reacționeze, să își păstreze viețile?

- Mamă, mamă, vino repede! Este măcel aici. Doamne, câți morți! Acum înțeleg de ce toată noaptea au bătut a moarte tunurile. Uite, au tricolor în piept. Sunt români de-ai noștri, au auzit deodată un glas de fecioară care vorbea românește.

- Dacă nu rezisti, stai departe, te rog! Trebuie să vedem dacă printre ei nu se află unii în viață și să-i ascundem în sat ca rușii să nu îi ia prizonieri. Destul că mi-a luat bărbatul în război.

Atunci, de sub mormanul de cadavre au început să geamă supraviețuitorii, iar fata a plecat în sat să caute întăriri. I-au scos după două ore, fiindcă, deși erau învățate cu munca, femeile ridicau greu trupurile lipsite de viață ale soldaților.

Așa a ajuns străbunicul în casa basarabencelor și a fost îngrijit și ospătat, apoi profitând de faptul că așezarea era izolată a început să muncească în gospodărie cu mână de bărbat.

A mințit că este necăsătorit și așa a apărut fiica lui, născută dincolo de Prut de frumoasa care l-a scos din cimitirul de trupuri și i-a redat viața.

Românii despărțiți de brațul nemilos al străinului și de râul care a înecat multe vieți care au încercat să treacă la frații de pe celălalt mal...

Fetei născute din flori i-a fost foarte greu într-o societate în care o femeie care nu avea numele tatălui scris în certificatul de naștere era catalogată ca fiind ușoară. La școală se făceau glume pe seama tatălui ascuns printre morți, dar mama ei acceptase situația.

Se temea doar ca într-o zi el să plece și să nu mai vină, de aceea i-a luat adresa pe furiș, când i-a găsit buletinul. După ce s-a terminat războiul, el a plecat și le-a lăsat. I-a jurat că se va întoarce sau va face tot posibilul să le aducă pe ele în România, iar ea l-a condus până la tren și a rămas cu fetița în brațe plângând pe peron.

Vizita inopinată

Străbunicul a fost primit de ai săi, cum primești un mort care s-a întors de pe lumea cealaltă. Străbunica, femeie credincioasă, l-a așteptat 7 ani și purta haine de doliu, când el a intrat mândru pe poartă. Și-a reluat treburile de acolo de unde le lăsase.

A reparat acoperișul, a astupat craterul făcut de bombe în grădină, a pus pe foc gardurile putrezite și a făcut altele noi. Feciorii își făceau de lucru toată ziua pe lângă el să le povestească din război și să le cioplească tancuri și soldați din lemn.

Într-o zi a sosit poștașul, iar el a băgat repede un plic în sân, după ce a citit adresa expeditorului.

L-a citit pe furiș, după ce s-a încuiat în magazie pretextând că îl doare capul.

Dragul meu,

Nu vreau și nu pot să cred că m-ai mințit și că nu vrei să te întorci la noi. Fetița s-a îmbolnăvit de dorul tău. Eu mi-aș da viața pentru tine, dar înțeleg că nu poți să te desparți de România, de satul în care te-ai născut, de rude și de prieteni.

Sunt pregătită să te urmez, de aceea să știi că vom veni curând la tine. Femeia trebuie să își urmeze soțul, iar eu voi face asta. Este cinstit să ne creștem împreună copilul și să o consider a doua mamă pe mama ta, oricât ar fi de rea!

Să mă aștepti, căci voi veni curând!

Ale tale,

Ioana și Vasilica

Sentimentul de vinovăție l-a făcut să roșească. Le-a iubit pe amândouă femeile din viața lui la fel.

Cea din România a fost prima lui dragoste, cea din Basarabia l-a salvat de la moarte și din lagăr. Greșise față de amândouă și pe una o mințise direct, altele îi ascunsese adevărul. Istoria le amestecase poveștile de iubire și poveștile de viață. Oftă și i se scurseră lacrimi din ochii care văzuseră atât de multe orori în război. Singura lui încurajare era că nu le considera în stare să vină după el în România.

Așa că arsesse scrisoarea în vatra din șopron, își luă coasa și plecă pe deal să dea jos iarba care îi ajungea până la brâu. Când s-a întors, trudit de la muncă, a avut însă surpriza vieții. Soția care îi dăruise feciorii l-a întâmpinat cu o fetiță blondă cu ochi mari și albaștri, iar de după ușă i-a sărit în brațe basarabeanca focoasă.

- Dragul meu, sora ta m-a primit cu brațele deschise. Acum înțeleg de ce ai plecat. Știai că a rămas văduvă și te-ai întors să o ajuți să-și crească feciorii.

A îmbrățișat-o cu dragoste și și-a înghițit cuvintele. Ar fi intrat în pământ de rușine. Româncă s-a topit de mila basarabencei și a fiicei sale, le-a ospătat regește cu ce a avut și le-a dat cea mai bună odaie. De mila lor și-a învățat băieții să mintă. De dragul lor tăiasse cocoșul din curte și făcuse pâine caldă cu ultima făină albă din sac. Tot greul pica pe el acum și îi era frică să rămână cu soția lui între patru ochi.

Seara, târziu, ea l-a chemat seriosă și i-a spus:

- Dragul meu, nu vreau nicio explicație. Războiul are legile sale. Eu îi voi fi recunoscătoare toată viața acestei femei pentru ce a făcut pentru tine. Dacă vrei să te întorci cu ele, voi înțelege. Le-am mințit să nu le umplu inimile de amărăciune.

A doua zi, străbunicul a intrat în camera basarabencei, i-a spus adevărul și a condus-o la tren să plece de unde a venit. Au plâns amândoi pe peron ca la înmormântare.

- Te-am cunoscut târziu, dragul meu, prea târziu, dar mi-ai dăruit fetița și clipele de fericire cât am fost împreună. Îți mulțumesc pentru tot! Nădăjduiesc ca într-o zi strănepoții noștri să se întâlnească și să vorbească despre noi cât mai senin cu putință. Să nu mai fie granițe între noi, să nu mai fie suferință și războaie!

O soție înțeleaptă ține legătura cu frații de peste Prut

Ani de-a rândul au venit scrisori din Basarabia. Fără resentimente, soția din România știa tot despre femeia și fata din Rusia (Basarabia fusese asimilată).

După Revoluție, când străbunicul a murit, soția lui le-a chemat și pe ele la înmormântare, dar fata a venit singură, fiindcă mama ei murise de o lună. Au păstrat legătura, fata și-a cunoscut frații, și-au scris și s-au vizitat reciproc și și-au promis ca nepoții și copiii lor să se adune și să sărbătorească. Toate acestea le-am aflat seara, târziu, la priveghi și i-am sărutat mână bătrânei care a venit să îți mângâie fratele pe creștet și să-l conducă la groapă.

Cum va fi peste 100 de ani

- Mami, mă lași să îmi iau miniavionul și să mă duc la frații noștri din Basarabia? Ce bine că între noi nu mai sunt granițe și ne putem vizita oricând.

Ei vin la noi pentru o oră-două sau la sfârșit de săptămână, noi îi vizităm de câte ori ne este dor.

Trenurile nu se mai înzăpezesc pe linie și nu mai întârzie cu orele, autobuzele nu se mai defectează în mijlocul drumului și mai ales nu mai avem nevoie de pașaport. Cum să despartii frații obligându-i să scoată pașaport să se viziteze, deși sunt făcuți de aceeași mamă?

Dacă acum 100 de ani accidentele de circulație secerau mii de vieți, în prezent nu mai avem gropi în asfalt, iar mașinile au fost înlocuite de avioane de calitate care se controlează computerizat.

Se preconizează ca pe viitor oamenii să își pună o pereche de aripi care să se încarce electric și să le permită să zboare unde vor.

DIMITRIE-SORIN PANĂ - Titu, jud. Dâmbovița

Un veac de singurătate

De-un veac continui să vă strig pe nume
Și tot de-un veac continui să visez,
La ziua-n care ați venit pe lume
Și v-a fost scris destinul, la botez.

Revăd aceleași umbre pertinente
Ce poartă-n ele minimum dispreț,
Și toate împlinirile scadente,
Din Sfatul rânduit de Inculeț.
Imagini ce se-ngână precum clipa
Trimisă în eter, de Buzdugan,
Și tremurul din vocea lui Halippa
Ce-mi taie răsufarea, an de an.
Închis între a sale frontiere
Trecutul reînvie, ca și când,
Cuvintele profesorului Stere
Ar viețui, de veacuri, pe pământ.

În schimb, dispar arhive și tratate
Fără de voia celor din popor,
Dispar și Cernăuții din erate,
Cu tot cu Pușcariu și Flondor.
Și nimeni nu mai vine cu vreo jalbă,
De dincolo de gropnițe domnești,
Unde doar morții din Fântâna Albă
Mai poartă obiceiuri pământești.

Sporadice ecouri de unire
Trezesc singurătatea dintr-un veac,
Hrănit dintr-o adâncă amăgire
Ce-a devenit o boală fără leac,
În care Goldiș vine ca să țasă
Vremelnice-așteptări fără egal,
Ce-au strâns pe cei de-un neam, la el acasă,
În Bălgradul istoric din Ardeal.

Toleranță la-nceput de veac

Un alt prezent ne gestionează pașii
 În schimbul unei vieți fără talanți,
 În care am ajuns în rând cu lașii
 Să fim, declarativ, mai toleranți.
 Căci dincoace de lumea fără cruci
 Moralitatea nu mai e stăpână,
 Și fiecare cuib de eunuci
 Trăiește din minciună în minciună.
 Iar câinii latră fără de folos
 Sub apăsarea noilor stihii,
 Și viața pare-o haltă de prisos

În care viii se hrănesc cu vii.
 Și clopotele bat fără urmări
 Prin gândurile celor blestemați,
 Miroase-a mușegai și-a lumânări,
 Iar mame vor ca să devină tați.
 Și nume fără nume putrezesc
 Din pricina mai vechiului statut,
 Ce macină lumescul nelumesc
 Al veacului aflat la început.

Îndemn la luptă

E noapte în țară și liniște-n munți,
 Opaite ard, de pe culmi,
 Zăpada coboară-n ravene, și punți
 Se surpă sub trunchiuri de ulmi.
 O hartă a morții respiră greoi,
 De-o viață, lunatice minți,
 Încheie tratate, cu fără de noi
 E lumea, blestem de părinți.
 Stafia dreptății aleargă prin văi
 Tăcute, la polul opus,
 Vacante îndemnuri se-aud în odăi
 De piatră, la Vidra de Sus.
 Norodul se uscă și frunza din ram
 Dispare, căci seva-i e suptă,
 Și nimeni nu-l cheamă pe Iancu Avram,
 Să meargă cu plebea la luptă.
 De-ajunsă vă fie absența oșteni,
 Căci țara e-aproape să piară,
 Salvați-i trecutul și Munții-Apuseni,
 Să nu redevină maghiară.

Și lancea lui Horea treceți-o prin foc
 Cu toată simțirea din voi,
 Acum este timpul să fiți la un loc
 S-aveți ce lăsa, mai apoi.
 Distrugeți din fașă eternul tertip
 Prin care ați fost renegați,
 Și mergeți cu toții la Trăznea și Ip,
 Să-i plângeți pe cei decimați.
 În mințile oarbe aprindeți făclii
 Cu cremeni din vechiul Ardeal,
 Și-n locul tăcerii vă cânte copii
 Hrăniți dintr-un ciubăr leal.
 Trecutul renașteți, ca frunza din ram
 Ce-și apără codrul, de-i ruptă,
 Urmați-i exemplul lui Iancu Avram
 Și mergeți cu toții la luptă!

Lacrimi dinspre Bucovina
(la moartea limbii române)

Ne bate iarăși Bucovina-n poartă
 Cum a făcut-o de un sfert de veac,
 Să ne anunțe că-i e limba moartă
 Iar cucii ce-o cântau, acuma tac.

Sub bocete ce nu mai pot s-alunge
 Amarul strâns în jurul unei cruci,

Și-ntreaga amintire care plânge
 Cu păsările toamnei, la răscruți.

I-a fost sortit să crească în pustie,
 Căci nimeni n-a dorit-o-ndeajuns,
 Iar mama-ntr-un exces de nebunie
 A părăsit-o, fără vreun răspuns.

La moarte, Hurmuzachi-a fost prezent
Cu un discurs ținut pentru acei,
Ce s-au dezis de dânsa-n mod fluent,
Uitând că sunt creștini și nu ateii.

Părintele Bejan chemat în fugă,
Să lumine cuvântu-ntre săteni,
A recitat, celor prezenți, o rugă
Culeasă de bătrâni din Stăuceni.

S-a aplecat, apoi, spre răni deschise
Ce-au fost badijonate cu candoare,
În timp ce Z. Voronca amuțise
Iar Pumnul înviase din uitare.

Pe Onciu l-am găsit plângând în ploaie,
Pe limba unor oameni dispăruți,

Din partea lui Emin a fost Aglae,
Și Iancu Flondor, de la Cernăuți.

De lângă trupu-aflat după pisanii
G. Sbiera din Horodnicul de Jos,
A îngânat poeți din Lepturarii,
În dulce grai moldav, de humă ros.

Cu toții-au încercat să reaprindă
O lume care-a fost cândva și-a lor,
Ce mai trăiește-n câte o colindă
Și-n sufletul bolnavilor de dor -

Ce nu mai dovedesc ca să alunge
Amarul strâns în case de moșneni,
De unde Bucovina, astăzi, plânge
În limba răstignită de ruteni.

Cronica de sub Deal

Patriarhale gânduri se scutură din minte
Peste discursuri oarbe, cu țara mă petrec,
În pragul celor sfinte e liniște-n cuvinte,
Iar pașii-mi bat în ceafă și nădușeli mă trec.

M-acopăr cu istorii, din lumi străine nouă,
Ce mărginesc uitarea, în nesfârșite hărți
Târgoviștea renaște, pe Ialomîța plouă
De prin tipare vechi, cu primele ei cărți.
Se scriu Liturghiere, la mese de zețari
Vestiți în 'naltă școală slavonă, de la sud,
În Curtea de la Dealu, din criptele ei mari
Doar strigăte de luptă și gemete se-aud.
Bătrânul Mircea trece, în grabă, ceasul morții
Dinspre Amlaș și până spre Pontul Euxin,
O oaste încă luptă cu semiluna Porții,
În cronici consemnate de scribul bizantin.
Boieri de 'naltă viță se-adună peste curte
Și pun la cale țara, pentru ai lor urmași,
E-aproape imposibil ca Țepeș să înfrunte
O boală netratată de-ai săi înaintași.
Sub zodia trădării, din Alba se coboară
Un despot al Unirii, cu sângele de dac
Vărsat pe câmpul Tordei, sub piatra funerară
Doar capul ne privește când clopotele tac.

Întreaga demnitate-i călcată în picioare
De unguri ori de oastea bătrânilor viziri,
Trimisă să înghită mai vechile hotare,
Clădite doar cu jertfe și sânge de martiri.

Cenușă și revoltă rămâne-n urma lor
Și ploaia de-nțelegeri, primite ca pe-un dar,
În mijlocul furtunii, o parte din popor
Se leapădă de Tudor prin grecii din Fanar.
Și colbul se așterne pe-ntinsele ruine
Ce zac neferecate, la vremuri de tâlhari,
Sub versurile sărace, de prea-puținul bine
Doar Cârlova recită țaranilor plugari.
Din bruma adunată pe frunza dintre vii
Răsar în buza toamnei, sub ropot de calești,
Întâile poeme, refren de nostalgii
Se scutură pe vale, la nord de Văcărești.
Sub zodii ne-mpăcate, înspre amurgul serii,
În miez de rugăciune pășește Heliad,
Să-și libereze mama din cleștele durerii,
Căci lacrimi de copilă, pe brațele ei cad.
Și clopote bocesc, în drum spre Mănăstire
Ecou-ngenunchează, iar fulgii de zăpadă
Recită din poetul, de fără nemurire,
Și stelele luminează când norii stau Grămadă.

Tot gerul dinspre iarnă se leapădă de jale
Și-ngheață fantomatic rafalele de arme,
În lumea fără oameni, sub capetele goale
Trecutul se îngroapă la margini de cazarme.

Și țara se cufundă, la poalele Chindiei
Tronează îndoiala, tablou-i ireal,
Iar Dumnezeu se roagă din umbra veșniciei
În fosta capitală ce-a viețuit sub Deal.

În aceeași limbă

În aceeași limbă ne privim părinții
 Dintr-o amintire, visele prunciei,
 Arhivate-n scrinuri, calea suferinții
 Care-mbracă crunta hain-a sărăciei.
 În aceeași limbă ne iubim copiii
 Prigoniți prin lume, cronice uitate,
 Ce se ard pe ruguri, patima trufiei
 Și pierdute gesturi de normalitate.
 În aceeași limbă semănăm duminici
 Stoarse de credință, nume efemere,
 Internate-n suflet ori diverse clinici
 Unde se-amputează gânduri mesagere.

În aceeași limbă neamurile vindem,
 De la nord de țară până către sud,
 Printre lacrimi false candelă aprindem
 Dincolo de sârmă, morții ne aud.
 În aceeași limbă îngropăm trecutul
 Care mai există, importăm durere,
 Și privim cum rușii reîneacă Prutul
 Între-aceleași maluri, tot mai austere.
 În aceeași limbă hărțuim cuvinte
 Fără apărare, visele deșarte,
 Ce rămân de veghe peste locuri sfinte,
 În aceeași limbă mergem către moarte.

Premiul al II-lea

GELA ENEA - Craiova, jud. Dolj

Închinare

Azi toarnă-n cupe vinul centenar,
 Române, chiar departe dacă ești,
 Închină pentru Țară un pahar,
 Cu dragoste de plaiuri strămoșești!
 Mai roagă-te, cum o făceai odată,
 Copil, la vremea zorilor de vis,
 Pentru destinul nostru scris pe hartă,
 Cu lacrimi scurse-n ciob de paradis!
 Că ne-au intrat veșmintele la apă,
 Of, cum nechează dorul pe câmpii,
 Când coase fata, cum cosea odată
 Măicuța blândă, florile pe ii!
 Deschide cartea și citește-mi rar
 Despre cei care, sufletul zălog,
 L-au pus pe al Unirii sfânt altar,
 Istoriei să-i cânte nou prohod!
 Vin printre pagini neamuri: Brătieni,
 Maniu, Iorga, Ferdinand, Maria,

Înalții clerici, pâlcuri de mireni!
 Lor li se zbate-n piepturi România!
 Mai toarnă-n cupe vinul lui Hristos,
 Purtăm în noi o sete ancestrală,
 Ne dor atâtea lupte, pân' la os,
 Însă avem în libertate-o Țară!
 Asemenea, avem copii, nepoți,
 Ei ne-or striga pe nume, la mormânt,
 Nu vor închide-n fața noastră porți,
 Creștem, cum crește iarba din pământ!
 De somnul cuibului făcut în trup,
 O pasăre măiastră taina-și duce,
 Din pâinea păcii, caldă, vreau să-i rup,
 Pe umeri de luceferi și de cruce!
 Și hai, Române, hai să ne unim,
 Căci larg e cerul pentru cine scrie
 Și largă-i zarea unde răsărim,
 Pe genele luminii, POEZIE!

LA CENTENAR
(Ferdinand către Maria)

Am tras obloanele peste vremea rea;
 e primăvară, din nou, până-n Alba Carolina!
 Privește, Maria,
 înmuguresc tâmpile Călnicului,
 lăcrimează verde Pământul;

ne vedem în lacrima lui, ca într-o apă.
Mâine nu vom mai fi,
mâine,
vom trece prin fluier de ceață,
ne vom preface în flori, oșteni vegetali pe morminte;
Acum,
istoria vine spre noi,
se cațără, ca o tufă de zmeură, pe gardul credinței;
visăm, Maria,
visăm și Dumnezeu atinge înțelepciunea inimii, în somn,
simte frăgezimea ultragiată a mâinilor care
țes pânza Penelopei pentru Soldatul necunoscut!...

Jurnalul postum așa se scrie: în caligrafii ale nemărginirii,
când ropotesc ploile rugii, tu și eu, iubindu-ne Țara...
Țara, iubindu-ne pe noi, ispășim împreună penitența tăcerii;

peste Prut, peste Nistru,
peste conspirația infinitei distanțe spre cer,
vor crește punți vorbitoare, Maria!
Ascultă,
din clopotele catedralei,
imnul va trece în trupuri de vultur;
regizorul acestui spectacol este *Speranța!*

Colindă

De la Iași la Cernăuți,
lerui ler,
roșu e obrazul lunii,
aspru ger!
Trec în marș câțiva recruți,
flori de fier,
rugină-n oase,
cine dragostea le-o coase,
lerui ler!
Din Banat în Bucovina
drumuri pier,
nu se trece cu mașina,
nici căruța nu te duce,
om stingher,
decât la un semn de cruce,
lerui ler!
Grele-s ranița
și dorul,
dacă nu

treci granița,
muma-și strânge-n ghem fuiorul,
pajiștea
gândului că te-ai născut
lâng-un mal înalt
de Prut!...
că ai frați și ai surori,
lerui ler,
în zori visele nu pier,
ci se-nnoadă,
se deznoadă,
semn de gând-
din morminte morții plâng!
Tu le-aduni
în ciuturi rouă,
inima
tăiată-n două!
Lerui ler,
în zori visele nu pier!

EMILIA AMARIEI - Borca, jud. Neamț

Patrie

Patrie, te-aș frământa-ntre gânduri
și pe roata cerului, te-aș pune,
cercul tău de ape și pământuri
să ia chip de doină, dorul - nume,

Și m-aș face una cu-a ta glie
să răsar în ierburi și în muguri,
să-ți mângâi pământul, Românie,
că prea geme sub străine juguri.

Patrie, port rănile-ți cu mine,
Dunărea prin ochii mei se scurge,
peste Prutul tău se-aud suspine -
azi te prad-ai tăi, nu hoarde turce!

M-oi ruga Olarului să pună
pe-a ta formă stele mii și îngerii,
și gătită-n ia cea străbună
să te ia din valea cea de plângeri.

Cântecul Moldovei de dincolo de Prut

Te-au rupt din pieptul țării, Moldova preaiubită,
Zălog te-au pus de parcă erai de împrumut,
De-atunci, patria-mamă rămas-a păgubită
Și-n van își plânge pruncii de dincolo de Prut.

Oricât au vrut s-arunce sămânța inamică
În trupurile smulse din plaiul românesc,
Nu prins-a rădăcină minciuna bolșevică
Ce-și căuta sălaşul în lut moldovenesc.

Tu ești biruitoare fără să duci războaie,
Nemuritor ți-e graiul și spiritul etern.
În vitregia sorții nu-i vânt să te îndoiaie;
Te sprijină martirii pământului matern.

Adâncă ți-a fost jalea și crâncenă tăierea,
Au curs amare lacrimi de mame și de tați,
Dar, iată, vine ziua să vindecăm durerea
Și sârma cea ghimpată s-o rupem dintre frați!

Tu să ne ierți, Moldova, de-amara slăbiciune,
Căci prea ușor, prea lesne te-am dat unor vicleni
Și-adu-ți acasă fiii pe drum de rugăciune.
V-așteaptă, România, acasă, moldoveni!

Un veac de la Unirea cea Mare se-implinește,
Dar nu-i întreg nici veacul, în două-i sfâșiat!
Să fie sărbătoarea deplină mai lipsește
Pământul Bucovinei și-al Herței, ce l-am dat,

A sfintei Basarabii țărână românească,
Nepoții, strănepoții ce-au fost înstrăinați,
Atunci va fi deplină unirea strămoșească
Și-o sfântă sărbătoare va fi între Carpați!

Declarație de dragoste

Dacă eu nu te iubesc, Românie,
să fiu exilată în pustiul selenar
răsărind să mă-mbăt cu
dragoste de tine, frumoasa mea,
să-mi înmugurească dorul în vidul străin
tot înălțându-mă să ating umbra pământului
să mă răsădesc, să cresc înmiit
pentru fiecare lăstar
Dacă eu nu te iubesc, Românie,
să-mi amuțească glasul în mijlocul cântării,

să nu pot să mă vaiet privind cum
siluitorii țărânei te sfâșie
cum vitregii copii te târguiesc
pe mai puțin de 30 de arginți;
din muțenie nască-se buciume
vântul se va tângui prin ele
de o mie de ori mai mult,
oștirile tale vor răsări de după
coamele munților
Dacă eu nu te iubesc, Românie,

arunce-mă timpul dincolo de timpuri
să răsar din uitare ca dintr-o fereastră
să apuc secundele de păr, să le smulg
din alveolele timpului
ca să-ți târguiesc o bucată de veșnicie.

Atunci vindeca-se-va golul din Calea Lactee
reazeza-se-vor stelele împrejurul tău
Împăratul oștirilor îți va da bucurie
atât cât eu te iubesc, Românie.

Moldovă iubită, Moldovă amară

N-aș vrea să mai curgă pe Prut suferință,
Nici valuri de sânge să curgă, n-aș vrea,
De-a dreapta, de-a stânga, am doar o dorință:
Să-mi fie întreagă din nou, patria.

Și fără tributuri de vieți spulberate,
Să cadă ghimpata pe veci dintre noi,
Pe apă, pe poduri, pe câmpuri arate,
Moldovă, te-ntoarce curând înapoi.

Mă duc să-mi mai fluture ia pe maluri,
Coroane de flori să arunc peste râu,
Să trec la surorile mele prin valuri,
Purtând tricolorul încins peste brâu.

O maică bătrână la pieptu-i mă strânge,
(Curând împlinește o sută de ani),
Cu glas tremurat mă întrebă și plânge,
De ce ne-ați vândut, fata mea, la dușmani?

Nu știu să-i răspundă măicuței nici frații
Ce-și poartă-n destine amarul blestem,
Căci fiii jertfitei, prea mult, generații,
Sunt robi fără vină-ntr-un putred sistem.

Și-mi flutură ia și pasul mă poartă,
Țărâna pe tălpi mă sărută cu dor,
Dăruam orice zid ce-mi ascunde vreo poartă
Și rup orice lanț mi s-a pus la picior.

Moldovă iubită, Moldovă amară,
Mă plec pe pământul tău sfânt, să-l cuprind
Și-aud cum sub glie, martirii din țară
O flacără vie-n oșteni reaprind.

Căci nu ni s-a stins niciodată speranța,
Iar patria-și cheamă copiii pierduți.
Puterea să crească, să piară distanța!
Poporul român nu-i popor de vânduți!

Stare de fapt

În inimile noastre e război,
Soldații nu-apartțin niciunei patrii,
Debusolați și anonimi eroi,
Batalioane rătăcite-n arii.

Rămași fără cuvinte noi sfârșim,
Căci ne-am lăsat copiii fără țară,
Și câte sacrilegii consimțim,
Din propriile inimi scoși afară!

Ce drepturi au aceia care vin,
Ce bucurii i-așteaptă pe urmașii
Pe care i-am născut sub cer senin,
Dar spre furtuni cumplite le-am dus pașii.

N-ar avea rost să poarte vreun război,
N-or mai avea de apărat pământuri,
Vor bântui ca niște bieți strigoii
Prin visurile noastre și prin gânduri.

Și de nu-i vom putea împiedica
Pe cei ce inima din piept ne-o-nhață,
Precum Hristosul ne vom ridica,
Din sângele vărsat prinzând viață!

Vom răsări din rădăcini adânci,
Și-colo unde moartea ne lovește,
Ne-om întrupa din ape și din stânci
Și pe pământul Daciei vom crește!

Ferește-ne, Doamne...

Ferește-mă, Doamne, de ape secate,
De creiere stoarse, de gânduri spălate,
Întoarce taifunul furiei din ușă
Și focul ce-mi face din vise cenușă,

Ferește lumina de smoală și poate,
Pleca-va pustiul din stelele toate,
Închide cămărilor pline cu gheață
Din care cad stropii tristeții pe față,

Ferește trecutul să-și afle călăii,
Și limba de ceas de opritul bății,
Prezentul îl smulge din ghearele morții,
Destramă blestemul din inima sorții,

Ferește-mă, Doamne, de focul durerii
De inima frântă sub cizma puterii,
Ferește poporul întreg de mândrie
Ce merge-naintea căderii sub glie,

Ferește-ne țara de vremuri deșarte,
De mâna ce-n multe fâșii o desparte,
De ura născută din monștrii masonici,
De false istorii trecute în cronici,

Ferește-ne, Doamne, de noi, ne ferește
De trupul de rămă, de glasul de pește,
Ferește-ne gândul de furci și topoare,
De plebea ce-ndură, de mila ce moare!

Se-apropie ceasul

Pe maluri de ape se-adună românii
De sete de țară... de sete de trai,
Să stingă urgia, s-alunge păgânii
Ce calcă-n picioare bucata de rai.

Pe malul dreptății, pe malul unirii,
Se-adună poporul prea mult oropsit,
Ce tace supus ne-nctat răstignirii;
Poporul răbdării - popor urgisit.

Se-apropie ziua, se-apropie ceasul,
De-atâta-ndurare sătul pe deplin,

Despică și zarea și munții, cu glasul,
Pornind înspre cuibul de vipere plin.

Mai mușcă dușmanii, mai cată scăpare,
Dar crește furia în care mocneam.
Sub furci ascuțite, cazmale, topoare,
Zdrobim vânzătorii de țară și neam.

Răcnește în piepturi urgia răbdată,
Ne trece prin oase tăiș de cuțit,
Ne-ajunge durerea din trasul pe roată!
A noastră-i puterea, popor înfrățit!

CRISTINA MIOARA BUTUROAGĂ – București

Vatra de acasă

Era într-o vară. Trecuseră deja vreo două săptămâni de la începutul vacanței care se anunța a fi cam apăsătoare datorită unei corigențe. Încă mai aveam speranța ca părinții să mă includă în planul cu plecarea în concediul mult așteptat, deși fuseseră destul de fermi când mă anunțaseră că voi petrece vara acasă, învățând la istorie. Mă apucasem deja de studiu, de fapt de răsfoit cartea și materialele suplimentare pe care le purtam după mine, tot timpul, ca acoperire. Istoria nu reușise să îmi capteze interesul pe durata anului școlar, iar singură, acum, nu îmi dădeam nici o șansă. Mama mă rugase să îmi fac un plan despre cum voi parcurge lecțiile și să-l discutăm.

Se încheiase clasa a patra și părea ireal că aș putea repeta anul din cauza acestei materii. Era numai vina ei, a istoriei, gândeam, pentru că apăruse în orar, așa neinvitată... Dar până la corigențe era mult timp așa că învățatul mai putea aștepta. Pentru început, cât era ziua de lungă, îmi petreceam timpul la joacă sau prin vecini.

Într-una din zile, mama îmi vorbește iar despre responsabilitate, cuvânt cu greutate, și începe conștiința mea să lucreze și îmi fac promisiuni că așa nu mai merge, că mă apuc de studiu, dar mama găsește de cuviință să merg să practic responsabilitatea, și-mi zice:

- Draga mea, am vorbit cu dada Ana, care în limbajul meu înseamnă doamna Ana, și ar avea nevoie de ajutorul tău diminețile, în unele zile, peste săptămână.

Să nu vă imaginați că am acceptat așa ușor, dar oferta era tentantă - o înghețată drept răsplată pentru munca prestată. De fapt, ca să vă explic ce aveam de făcut, era nevoie să merg să fac mici cumpărături pentru doamna Ana, o bătrânică simpatică și foarte amabilă, pe care o știam mai mult din vedere. Stătea la câteva case mai jos de noi și, în urmă cu vreo două zile, cel mai apropiat magazin de casa noastră și a Anei se închisese, temporar, deoarece vânzătorii plecaseră pentru o lună de zile, în concediu, la mare. Distanța până la următorul magazin reprezenta o provocare cam mare pentru o bătrânică în baston ca doamna Ana, dar pentru mine, care mergeam pe role, skateboard, trotinetă și altele, singura piedică ar fi fost voința. Părinții îmi vorbeau adesea și despre întărirea voinței, a curajului și nu mai puțin despre generozitate și politețe.

Am mers cu skateboard-ul, în dimineața următoare, la doamna Ana acasă, după cum stabilisem cu mama de cu seară. Bătrânică cu chip luminos și privire caldă m-a invitat în casa ei cu camere strâmte și scunde, cu geamuri asemenea prin care răsăritul inunda încăperile păstrate în curățenie și rânduială. Pe pereți erau icoane, poze vechi de familie cu oameni îmbrăcați în haine tradiționale, dar și în uniforme militare.

Doamna Ana mă invită, zâmbind:

- Ia loc! draga mea. Te rog să îmi spui Ana.

- Pe mine mă cheamă Maria, dar să-mi zici Pretty. Aceasta-i un fel de poreclă a mea.

- Așa voi face.

Între timp, Ana îmi adusese un pahar cu lapte și cacao pe care l-am dat băut cu poftă.

- Uite, îmi zice, am notat de ce așa avea nevoie de la magazin.

Și, într-adevăr, scrisese cu creionul pe un bilet. Eu obișnuiam să trimit și să primesc astfel de notițe doar prin aplicații pe telefonul mobil. Am primit o sacoșă de cârpă, curată, pentru cumpărături, dar mă înarmasem deja, de acasă, cu un rucsac. Ana avea și o pisică. O chema Mietze. De fapt era cu "ț", dar așa scriu eu ca să evit diacriticele deși tata îmi tot spune că trebuie să respect limba și scrierea ei corectă.

Am tăiat-o la magazin cu gând să scap cât mai curând de obligație. În fapt, aveam doar câteva produse de cumpărat și mă gândeam, pe drum, la cât de puțin consuma bătrâna dat fiind că tata venea aproape zilnic cu sacoșe pline. Bineînțeles, am avut pe lista de cumpărături și două înghețate, una pentru mine și una pentru Ana.

Ajunsă, înapoi, acasă la bătrână, un miros îmbietor de pâine coaptă învăluia curtea. Am abandonat, sub dudul mare și umbros de lângă casă, skateboardul cu care mă dădusem până la magazin și înapoi, și am intrat. În casă, Ana nu era, așa că am început să o strig după care m-am pus pe așteptat. Pe măsuta de lângă patul bătrânei tronau câteva cărți. Mi-am aruncat ochii pe titluri. Erau manuale școlare de istorie, reviste istorice și o biblie, alături. Cărțile erau vechi, roase la colțuri, dar bine îngrijite. Nu a trecut mult timp și bătrâna venea intrând pe poarta dinspre grădină.

- Ai și ajuns Pretty?! Ce rapidă ești! Am fost după apă, în vale, la izvor. Fac acest drum prin grădină, că-i mai scurt decât pe uliță.

- Da. Gata, am terminat, am răspuns bucuroasă. Am luat și înghețată. Hai s-o mâncăm!

- Eu am fiert lapte și am copt turte, spuse bătrâna. Facem și o omletă, iar desertul la urmă, ce zici?

Suna bine așa că am acceptat îndată.

Astfel, a mai trecut o săptămână din ceea ce mama numea responsabilitate practică și, bineînțeles, din vacanța mea.

Într-una din diminețile în care m-am dus la Ana, mi-am pus noua mea creație. Desenam cu

markere și culori dedicate pentru textile pe o pereche de blugi uzați. Arătau trăsnet. Anei i-au plăcut și mi-a sugerat că aș putea desena, în completare, un model tradițional de pe o ie de-a ei lucrată când era de vârsta mea. Ideea mi s-a părut genială. Tot atunci, mi-am făcut curaj să o întreb despre cărțile alea care îi ocupau măsuța de lângă pat. Mă întrebam intrigată cum ar putea o bătrână așa simpatică ca ea să-și piardă timpul cu astfel de literatură. Ana mi-a răspuns îmbrățișându-mă cu privirea:

- Încă de copilă, am înțeles că am datoria de a fi demna urmașă a străbunilor mei, a aceluia care și-au iubit țara cu ardoare. La război au plecat de pe aceste dealuri atât fratele meu, Ion, cât și logodnicul meu, Vlad, fratele străbunicului tău, ca ostași români, în ajutorul fraților, cu credința că dragostea și idealul lor și al nostru de unitate națională se va împlini. Aceste întâmplări m-au apropiat și mai mult de ceea ce numești tu “istorie”, dar și de faptele de vitejie ale strămoșilor. Aproape în fiecare seară, pe lângă lectura biblică, strecor și câteva paragrafe din lucrări istorice, spre amintirea și cinstirea eroilor noștri.

- Ce s-a întâmplat cu ruda mea? este pentru prima dată când aud despre el și îmi doresc să știu cât mai multe despre cei ce fac parte din povestea familiei mele, din arborele meu genealogic.

- Ca și fratele meu și Vlad cu care mă logodisem și urma să ne căsătorim sunt “români cu suflete de aur” care au proiectat un viitor mai bun, indiferent de provocările dificile pe care le-au avut de trecut, a căror dragoste a avut abilitatea de a se transforma peste generații. Asemeni lor, îmi iubesc patria și voi ști s-o cinstesc.

- Crezi că, după ce mă întorc de la magazin, ai vrea să-mi mai povestești despre Vlad? am întrebat eu.

- Mi-ar face plăcere. Am câteva poze și poezii peste care să ne uităm, a răspuns Ana.

Am dat fuga la magazin, de această dată, cu bicicleta. Abia așteptam să mă reîntorc în casa bătrânei, la “vatra multor generații” cum o numea ea, și să continue povestea. Trebuia să aflu. M-am întors într-un suflet. Miețe mă aștepta în prag. Ana era în grădina de flori care este lângă casă, îngădită frumos cu gard de lemn. Astăzi era ziua în care aducea flori proaspete.

Intrată în casă, bătrâna, cu mișcări domoale, a scos o cutie mică, cândva verde, de carton, în care gândeam că păstrează o comoară. A deschis-o încet, cu grijă, iar înăuntru erau hârtii de carnețel, scrise cu creion moviliu, îngălbenite de trecerea anilor. Acolo păstra și o biblie veche, “Sânta Evanghelie”, ale cărei cuvinte semănau prea puțin cu cele folosite în prezent. Privirea îmi rămăsese pe un text: “Deci toate câte voiți să vă faceți vouă ómenii, faceți și voi lor asemenea; că acesta este legea și proorocia”. Ana povestea că limba noastră a trăit multe transformări ... Biblia pe care o răsfoiam aparținuse unui elev în clasa a IV-a, al cărui nume era scris caligrafic cu cerneală, Adamescu, fiind indicat și anul, 1895. Eram impresionată de scrisul deosebit de îngrijit al aceluia elev.

Hârtiile acelea de carnețel erau scrisori trimise de Vlad de pe câmpul de luptă. Apoi, Ana a deschis o hartă veche și o carte de istorie, și-a pus ochelarii de vedere și am urmărit împreună drumul parcurs de ostașii noștri. Ea alunecase parcă în visare și povestea înflăcărată despre ostașul român, despre lacrimile lui de nechez când s-a dat ordinul de retragere, despre onoarea armei și dorul lui de familie, despre jertfa și visul său de glorie. A continuat povestind despre ruga celor rămași la vatră, pentru ca ai lor să se întoarcă întregi și sănătoși, acasă.

- Această pagină conține scurte poezioare adunate de pe la fete, pe care obișnuiam să le scriem în misivele noastre către cel drag. Aceasta-mi place mie:

“Tristă este orice floare
care crește printre spini
Dar mai tristă este viața
Petrecută prin străini.”

- Iar aceasta-i una din poeziile trimise de el, mai spuse bătrâna:

“Români cu suflete de aur,

Români în veci nesubjugăți.
Aveți o țară ce trebuie de voi păstrată
și-n veci să o apărați!

Păstrați-o frații mei mereu,
așa cum ați primit-o
și niciodată să nu dați
pământul moștenit,
căci e plătit cu sânge sfânt.
Pentru România Mare!”

- Asta-i tot? Ce scrie mai departe, Ana?

- Scrie așa: “Aduc multă mulțumire celor cititori și-i sărut camaraderește fiindcă scrisul se pomenește, iară mâna putrezește”.

- De ce s-a dus ostașul român la război, Ana?

- S-a dus să-și protejeze familia, ogorul, casa părintească, s-a dus pentru libertatea și unitatea tuturor neamurilor.

Bătrâna rămase un moment pe gânduri în timp ce o lacrimă i se prelingea pe obraz. Timid, am intervenit mărturisind:

- Mi-ar plăcea să știu mai multe despre trecutul țării noastre și despre faptele străbunilor mei.

Ana s-a înseninat iar și s-a dus să aducă înghețata pe care de această dată o preparase chiar ea cu fructe din grădină. Era cu adevărat delicioasă.

Au urmat alte săptămâni când, după ce aduceam cumpărăturile Anei, rămâneam în casa bătrânei pentru aproximativ o oră, timp în care călătoream împreună prin Istoria României. Ea îmi vorbea despre domnitorii țării, despre faptele lor de vitejie și despre dăruirea lor. Astfel, marele voievod, Gelu Românul, Iancu de Hunedoara - voievod în Transilvania, Basarab I – considerat fondatorul Țării Românești, Mircea cel Bătrân, unul dintre cei mai iscusiți voievozi, fascinantul domnitor Vlad Țepeș, domnitorul Constantin Brâncoveanu, Ștefan cel Mare, domn al Moldovei, voievodul Mihai Viteazul, precursor al unificării românilor, precum și mulți alți eroi, modele, care au marcat istoria viitoarei României Mari.

Încet, încet, zilele de vacanță treceau. Împreună cu Ana aflam noi și noi fapte, realizări importante ale poporului român, aflam despre Marea Unire care a marcat finalul unui drum anevoios și mult așteptat al formării României Mari Întregite. Jocurile din stradă ale copilăriei mă captivau. Asemeni se întâmpla și cu interesul manifestat pentru diversele aplicații și jocuri electronice. Nu-mi scăpa nimic. Eram ca un burete, cum îi plăcea tatei să zică.

La corigență am obținut un calificativ foarte bun. Profesorul m-a felicitat și mi-a amintit că an de an se organizează olimpiada la această disciplină. Drept răspuns, am zâmbit.

Într-una din zilele petrecute în casa de generații a Anei, bătrâna m-a privit cald și mi-a mărturisit, ca într-o rugă:

- Lângă străbuna vatră am rămas eu, Ana. Noi toți suntem stăpâni aici, Maria. Prin jertfa atâtor străbuni ne-am născut în viitor.

Am prins curaj și am spus hotărâtă:

- Ana și eu sunt mândră că sunt româncă și am să spun mai departe istoria neamului nostru copiilor, mamei pe care, poate că știi, o serbăm chiar de 1 Decembrie, dar și nepoților și strănepoților noștri.

Bătrâna mi-a zâmbit încântată și mi-a mărturisit că are mare încredere în generațiile prezente și viitoare, care vor duce mai departe idealul sfânt de libertate și unitate al înaintașilor noștri.

GEORGETA-IRINA RUSU - Bacău

PROIECT DE ROMÂNIA

O **patrie** frumoasă care are mereu câte ceva nou gata să spună lumii, că există prin felul ei de a fi, de a simți, de a gândi și de a acționa. O grădină a raiului în care toate ființele se bucură de darurile dumnezeiești cu care aceasta a fost binecuvântată. Cum să nu o iubești? Cum să nu o cânti sau să o vorbești în cuvinte de valoare pe măsura ei? Îmi aștern, pentru acest concurs, gândurile mele pornite din inimă pentru inimă sau de la suflet pentru suflet, de la o simplă și anonimă româncă „de sorginte nobilă latină” cu crezul nemuritor al unui strămoș dac către fiecare român de-aici și pretutindeni, de-acum și dintotdeauna, gândurile mele cele mai nobile, cele mai frumoase, cele mai sublime, deoarece toată făptura, toată simțirea, tot cugetul meu îi aparțin și o slăvesc pentru că este țara mea natală, patria sfântă, casa dragă a vieții mele, unde m-am hrănit sănătos, unde am învățat să spun pentru prima dată cuvinte dragi, sfinte ca **mamă** și **tată**, unde am crescut și am copilărit, unde am plâns și am râs cu familia, cu prietenii mei scumpi, unde am iubit și m-am dezvoltat frumos ca să-i pot aduce țării mele, iubite, onorul și bucuria sfântă de a fi mândră că sunt româncă!

O imensă iubire eman, iar sufletul meu vibrează oriunde aș fi în lumea aceasta, atunci când îi rostesc numele de **România** și îmi aduc întotdeauna aminte de ea cu stimă, cu mult drag și respect, chiar și în clipele de rătăcire, ca într-o rugăciune. E de-ajuns și o simplă monosilabă românească și sufletu-mi, gândurile, simțurile mele toate mi se acordează întrutotul la ființa neamului românesc, la dulcea mea limbă maternă, la patria mea cea dragă și scumpă.

Cât de frumoasă este patria mea și niciodată nu am să mă pot sătura, declarându-i iubirea mea veșnică! Și am să spun asta și am să o repet până când fiecare român îmi va urma exemplul pentru că va căuta și va găsi adevărul. Și cum să nu o iubesc, când este atât de frumoasă: cu brâu muntos împodobit în aurul verde ale cărui creste se pierd în norii pufoși ai infinitului albastru, cu câmpii întinse și bogate în culoarea aurului care sunt gata oricând să te îmbrățișeze, cu dealurile înverzite și împodobite cu flori viu colorate și mirositoare, cu ape albastre și limpezi în care se oglindește chipul cerului, martorele tuturor suferințelor și bucuriilor românilor, cu oameni frumoși, luminați și plini de viață, oricând dornici să-ți întindă o mână de ajutor și să te primească, așa cum știu ei cel mai bine cu brațele deschise! Și câte și mai câte nu are această frumoasă țară: un paradis al ființelor vii unice în lume, o mare care prin nisipul ei strălucitor veșnic îți sărută tălpile, o bogăție spirituală milenară pregătită oricând să-ți satisfacă simțurile, numai să vrei să o descoperi, un rai al tuturor frumuseților pământești cu amprentă românească și cea mai de preț dintre toate este bogăția materiei cenușii pentru că tot timpul am știut să ne adaptăm la greu, la necaz, făcând din acestea mult haz, iar din „bube, mucegaiuri și noroi”, iscat-am după cum mărturisește marele poet, Tudor Arghezi, „frumuseți și prețuri noi”. De fiecare dată când dușmanul credea că ne-a băgat în mocirlă, noi ne-am ridicat și am întors și celălalt obraz, smulgând admirația celui care ne voia asupriți. Și cum să nu o iubești când are în grădina sa paradisiacă un popor hristic, mereu gata să te ierte dacă te-ai rătăcit! Am scos bâta, furca, doar atunci când strămoșului i-a ajuns cuțitul la os, când s-a băgat cu forța în casa, familia noastră. În rest am îndurat, iar necazurile, durerile, noastre le-am exprimat în doine, balade...

Și cum să nu-ți placă dacă aici găsești tot ce-ți dorești: o geografie cu relief variat, de la munte până la mare, o istorie bogată în eroi și fapte eroice, o artă diversificată și plină de valoare, o tradiție milenară care dăinuie peste veacuri. Fiecare pietricică îți vorbește, dacă o asculți, pentru că fiecare își are povestea ei. Nu există loc unde să nu te duci și să descoperi ceva nou și totodată atât de vechi și valoros. Utilul cu plăcutul, frumosul cu măreția, adevărul cu credința, cultura cu civilizația, toate se îmbină atât de armonios încât numai dacă nu vrei nu le poți vedea, auzi, simți, iubi!

În orice sat, cătun, descoperi ceva care să te surprindă: fie un bătrân vraci, care știe toate leacurile băbești pentru orice boală, un martor al marilor evenimente ce au avut loc în ultimul secol, un sătean îmbrăcat numai în straie naționale care-ți cântă doinele și baladele de te ating la inimioară, un meșteșugar din care ies lucruri de te miri cum reușește. Nici orașele nu se lasă mai prejos! În fiecare locație citadină zărești fie o bisecută veche care a trecut prin foc și sabie, biruind chiar timpul prin frumusețea și unicitatea ei, fie ruinele unei cetăți, ale căror ziduri stau gata să se înalțe sub mândrul soare, arătând că a biruit timpul, numai să primească acordul voit al cârmuitorilor localnicilor, câte-un bust care-l amintește pe cel care a făcut cinste locului, câte o troiță la răscruce de drumuri, amintind de credința românească, câte-un loc sacru cu o plăcuță pe care scrie: „Aici medita scriitorul...”, câte-o casă cu lucrurile împietrite în acel timp, evocând vremea în care a trăit micul demiurg al cuvântului, câte-un monument care amintește de un eveniment crucial în viața românilor, câte-o plăcuță comemorativă în care sunt trecute numele eroilor căzuți la datorie pentru apărarea patriei și exemplele pot continua numai să fie urechi de auzit, ochi ca să le vadă și minte ca să le pătrundă. Satele românești, în special cele de la munte, s-au conservat, arătând ca adevărate muzee, în toate obiectele făurite de mai bine de un secol. Nu degeaba Lucian Blaga spunea că „veșnicia s-a născut la sat”.

Și istoria noastră este plină de fapte eroice săvârșite de eroi precum Feții-Frumoși din basmele fără de moarte, iar acestea adunate pot crea o vastă epopee a neamului românesc, o epopee care dacă ar fi scrisă în limba lui Shakespeare, demult ar fi concurat-o pe cea consacrată.

Și patria noastră este o adevărată grădină, unde căprioara zburdă în voie, ursul este mulțumit că are pește din belșug, vulpea se ține în continuare de șiretleniile ei, găsind mereu câte-o ocazie de a-l păcăli pe cel slab, cocoșul îți dă trezirea în fiecare dimineață, cântându-ți de trei ori, în limba lui „Bună dimineața!”, capra neagră se cațără pe cele mai înalte piscuri privind mândră în depărtări... Nu întâmplător aceste animale trăiesc în țara românească pentru că fiecare are o trăsătură ce o întâlnim în orice român autentic și definesc poporul român: zburdălnicia căprioarei, puterea ursului, istețimea vulpii, consecvența cocoșului, stăruința caprei negre de a urca, cât mai sus, pe treptele desăvârșirii umane... Străinul se bucură când immortalizează aceste minunății în câțiva pixeli și pleacă întotdeauna cu gândul că va reveni, și nu singur, ci și cu alții, să descopere ceea ce ei au distrus prin și din prea multă civilizație.

Și când se lasă seara, pe la case adunate, multe dintre ele păstrând atmosfera strămoșilor de odinioară, vezi oameni care cântă împreună, dansează, se cinstesc și-și povestesc bucuriile, necazurile într-o formă mucalită, făcând haz de necaz. Vezi cum gospodinele își așază încântate bucatele tradiționale românești pe masă, de-ți fură mai întâi ochii, apoi mirosul și, nu în cele din urmă, papilele gustative. Vezi fete care își privesc al lor chip frumos în oglindă, așteptându-și Zburătorul care le ispitește, luându-le pe nepregătite, îmbrăcate în portul popular, cu părul împletit în codițe și având la ureche câte-o floriciță.

La tot pasul întâlnești fie un Hopa Mitică sau câte-un Nică a lui Ștefan a Petrei gata oricând să-și reia scena vieții în fața spectatorului certat cu timpul. Chiar și în afară dacă pomenești de un Eminescu, Mircea Eliade, Constantin Brâncuși, Henri Coandă, Ana Aslan, Traian Vuia, Ioan Cantacuzino, Nicolae Vasilescu - Karpen, Tristan Tzara, Emil Racoviță, Ștefan Odobleja, Nicolae Racoviță, Dan Barbilian și mulți alții ale căror nume pot fi „adunate-ntr-o carte”, vezi câte-o strălucire în ochii receptorului deoarece fiecare nume pomenit e ca un stimul care declanșează memoria.

Când călătorești cu mașina prin frumoasa noastră patrie descoperi locuri de neuitat. Fotografiezi în diferite ipostaze ale zilei, nu numai ale anotimpurilor, munții noștri bogați în aurul verde în care: ursul mormăie în voie, capra aleargă pe crestele cele mai înalte pentru a le anima, vulpea te pândește ca și cum ar vrea să-ți fure privirea pentru totdeauna, iepurașul care te admiră în taină, mirosindu-te de la distanță, veverița jucăușă care te întâmpină cu drag, căprioara care-ți taie calea, testându-ți vigilența, vulturul care-și înalță aripile sub cerul senin la mari înălțimi ca și când și-ar face tura de patrulare ca să

aibă totul sub control. Dealurile însorite sunt brăzdate de brâuri verzi de viță-de-vie sau de păduri în care se înalță falnic arbori în cele mai inedite înfățișări ale coronamentului lor de parcă s-ar pregăti de o mare sărbătoare sau de o prezentare de modă. În funcție de anotimp își schimbă înfățișarea prin florile viu colorate sau prin multitudinea de culori ale frunzelor în concordanță cu atmosfera autumnală care se impune. Ca și accesorii sunt păsările, adevărate cântărețe live și arhitecte, care-și construiesc într-un mod demn de admirație adăposturile lor familiale. Câmpiile sunt brăzdate de lanuri aurii de grâu, iar strălucirea apelor cristaline te invită să șezi pentru a face parte și tu din acest mirific paradis.

Și albumul românesc nu ar mai fi complet dacă în filele sale nu ar mai fi portretele românilor celor care au revoluționat întreaga omenire prin invențiile lor, de aceea să nu uităm de valorile românești care trăiesc și astăzi prin faptele lor concretizate în opere de artă și invenții care au schimbat lumea. Astăzi sunt adevărate modele pentru cei care sunt însetați de cunoaștere. Casele lor sunt adevărate oaze de cultură pentru sufletele tinere care așteaptă să fie modelate, adevărate muzee care-și scriu istoria prin simțuri acaparate într-o lume de odinioară, retrăită parcă în mintea fiecărui vizitator. Pentru cei mai mulți dintre contemporani ei sunt luminițele de la capătul tunelului de care se agață pentru a lumina și ei precum licuricii locul pe care-l ocupă în timp și spațiu.

Și produsele lor valoroase sunt postate alături de chipul lor întru eternitate în marele album al personalităților românești care și-au cinstit patria românească după talentul, puterea, voința, inteligența, imaginația, educația lor! Și-au slujit viața în cel mai frumos chip posibil, marcându-și călătoria vieții într-un mod de „jos pălăria”.

Fiecare oraș e marcat cu produsele specifice muncii personalităților noastre. Vedem avioane, sculpturi, picturi rupestre, construcții inedite de care suntem mândri. Fiecare vrea să se oprească să pozeze și să-și amintească de cel care a fost odată spre a le povesti urmașilor viețile celor care s-au remarcat prin talentul și munca lor într-un mod demn de laudă.

Să nu uităm și de acea perioadă care este cea mai sfântă și nevinovată. În parcuri frumos amenajate vezi fete și băieți ce se joacă liber sub cerul însorit, dând adevărate spectacole. Filele albumului românesc se umplu cu scenete din copilăria micilor noștri românași care-și pun în scenă imaginația lor alimentată fie de istoria bogată în fapte mărețe ale neamului nostru, fie de personajele care se desprind din poveștile copilăriei cu vitejii și nemuritorii Feți-Frumoși și încântătoarele Ilene-Cosânzene, precum și de animăluțele care îmbogățesc fauna patriei. Fiecare se străduiește să iasă cât mai bine, trăindu-și cu adevărat rolul interpretat ca și cum ar oferi spectacolul vieții.

Albumul românesc are multe file ale trecutului, întregite de strămoșii noștri dragi și scumpi, file ale prezentului adăugate de noi și file ale viitorului care așteaptă să fie completate de generațiile care vor moșteni acest minunat dar, o adevărată comoară a sufletului oricărui român.

Să lăsăm decorul acesta minunat și celor care vor veni după noi! Ceea ce am primit ca testament de la străbunii noștri care și-au sacrificat viața să le lăsăm și urmașilor să se bucure de ceea ce și pe noi ne-a încântat, ne-a bucurat, ne-a mărit, ne-a făcut nemuritori oprind pentru câteva clipe timpul în loc. Am credința că suflul patriotic nu se va stinge niciodată în niciun român, că rădăcinile noastre adânc înfipite în patria și valorile neamului vor fi baza în zborul nostru spre nemurire. Renașterea este o trăsătură definitorie a credinței, a poporului român. Fiecare moare spre a renaște în nemurire și aceasta este posibilă doar prin iubirea izvorâtă din suflet pentru tot ce este frumos, sfânt, nobil.

Putem să arătăm lumii Olimpul nostru real, palpabil, trăibil, românesc, în care fiecare român este asemenea unui zeu nemuritor care-și trăiește cu intensitate viața în acest spațiu demn de invidiat prin bogăția și frumusețea sa unice. Putem să le arătăm tuturor epopeea poporului nostru unic și măreț prin fapte supraomenești. Putem să proiectăm lumii live imagini în 3D, 7D cu tărâmul de vis întâlnit doar în creațiile științifico-fantastice ale străinilor.

Totul este ca într-o carte a vieții care a fost scrisă în trecut, continuată în prezent și deschisă larg spre viitor. Merită să o citești, să o cunoști, să o vezi, să o simți, să o iubești!

Odată ce te-ai născut pe pământ românesc este ca un paradis la care râvnești toată viața ca să ajungi acolo, unde ai mușcat din fructul oprit.

Și cine nu s-ar întoarce la casa unde a deschis ochii pentru prima dată pentru a vedea? Și cine nu ar veni să-și amintească de primul gângurit, sau prima silabă în care mama i-a ținut isonul și l-a crescut cu poveștile care l-au ținut cu sufletul la gură să vadă dacă eroul învinge sau nu răul și în ce fel, trezindu-i emoția la maxim, prin acapararea totală a tuturor simțurilor, reiterând întregul traseu al idolului cu prietenii lui de joacă? Și cine nu ar veni la cea care l-a legănat, l-a ținut de mână pentru a învăța să meargă, pentru a învăța să vorbească, l-a învățat să iubească și să prețuiască, l-a învățat să se roage și să se închine la necaz și mulțumire? Și cine nu s-ar întoarce la perioada aceea sfântă și nevinovată în care toată lumea era a lui, cu poveștile rostite de glasul mamei care îți inspirau valorile adevărate ale omului, ale neamului românesc și dragostea pentru tot ce este mai frumos, mai nobil, mai pur pe acest minunat pământ? Și cine nu s-ar întoarce la prima dragoste despre care se spune că nu o poți uita niciodată, urmărindu-te până la trecerea de dincolo, ca un blestem, dacă nu ai fructificat-o? Și cine nu ar mai trăi prima emoție a întâlnirii, prima strângere de mână, prima declarație de dragoste în limba maternă, primul neașteptat și ritualic sărut? Și cine nu s-ar mai întoarce la emoția participării la tainele sfinte ale credinței neamului, în care s-a unit cu Făt-Frumosul cel mult visat sau cu Ileana Cosânzeana cea mult așteptată prin jurăminte veșnice de nedespărțire? Și cine nu s-ar întoarce în pământul care i-a dat viață pentru a se face din nou totuna cu el? Și cui nu-i i-ar fi dor de el însuși, așa cum este el natural, firesc, exact cum se simte acasă în largul lui, împreună cu familia lui, frumoasă și dragă?

Dar dincolo de toate sau la baza tuturor se află dragostea, o dragoste maternă, paternă, fraternă, o dragoste natală, de casă, de patrie, o dragoste de viață românească!

Să nu mai vorbim despre școala românească, un catalizator al educației tinerilor, lucru conștientizat de mama de la țară, Smaranda, ce-i tot repeta scepticului soț, „că nu e rău, măi Ștefane, să știe și băiatul tău oleacă de carte”, care este și un spațiu unde s-au făurit și se făuresc, în continuare, destine, învățând despre trecut, trăind în prezent în vederea proiectării viitorului, insufând urmașilor sentimentul responsabilității timpului lor, prin păstrarea tradiției. O școală care a dat atâtea generații de aur, în ciuda tuturor celor care mărturisesc învechirea sa. În tradiție se află și ne găsim întotdeauna autenticitatea, frumusețea, continuitatea noastră ca popor unic statornic din această parte a lumii, iar aceasta reprezintă cea mai valoroasă manifestare pentru că fiecare român prin păstrarea, practicarea și transmiterea ei face parte din identitatea colectivă românească. Prin obiceiurile și tradițiile proprii ne-am hrănit fără încetare ca popor, trecând peste invazii, cutremure, războaie, comunism, cu o supraomenească răbdare de cele mai multe ori și cu mult optimism, deopotrivă, făcându-se „haz de necaz”.

Și multe mai are țara aceasta de oferit! Nu este musai ca să tipărim o carte frumoasă de vizită: cu peisaje desprinse din basm, cu tradiții reflectate în: dansuri populare, cântece folclorice, bucate alese: poale-n brâu, brânză cu mămliguță, cozonaci, sărmăluțe în foi de viță-de-vie, așezate în vesela olărită de meșteșugari și înzestrată de artiști populari, povești rostite la gura sobei într-o atmosferă plăcută ca cea de la Hanu Ancuței, după modelul marelui scriitor Mihail Sadoveanu, deoarece patria noastră românească, ea însăși, este o adevărată carte de ilustrații pe viu, nu tipărită color sau în 3D!

Să ne bucurăm de tot ce avem și să nu uităm să fim mândri că suntem români deoarece avem cu ce ne lăuda și avem și ce arăta!

Este o alchimie de nedescris între românul adevărat, care își apără și acum în momente de restriște țărișoara sa dragă și patria mamă ce are puterea de o lua de la capăt ori de câte ori dușmanii neamului încearcă să-și înfigă colții în inima pământului și sufletului românesc. Chiar dacă răul ia fel și fel de chipuri nevăzute, tentante aparent, prin opulența vieții materiale efemere, puterea credinței românului de a fi totuna cu patria mamă este de neclintit.

Poate este ciudat că în zilele noastre tulburi și într-o perpetuă tranziție se mai gândește cineva să vorbească la superlativ de această minunată patrie românească. Vremurile au fost mereu cu furtună, ploi și soare pentru noi, românii. Așa este viața, cel puțin a românului, cu bune și cu rele, de aceea ne-am învățat să ne bucurăm și de vreme rea și de vreme bună, însă strămoșii noștri au ținut minte vremurile însoțite și au făcut haz de necaz de cele rele pentru că așa este românul construit. Strămoșii noștri mereu și-au găsit puterea în propriile resurse, în credința vie și în valorile neamului strămoșesc.

Și cum pot să-mi reneg acum patria, când pentru ea și-au dat viața atâția oameni însemnați? Numai când mă gândesc la faptul cum domnitorul Constantin Brâncoveanu și-a dat viața, nu numai a lui, ci și a propriilor copii pentru credința și glia strămoșească românească, îmi vine să o iubesc și să o slăvesc prin ceea ce Dumnezeu m-a înzestrat cel mai bine. Cum mii de tineri au căzut pe front spre a ne lăsa nouă o patrie liberă de care să ne bucurăm ca stăpâni pe acest pământ românesc. Cum mii de oameni din închisori au îndurat suferința fizică și psihică pentru ca noi să ne bucurăm de libertatea ce lor le-a fost privată. Nimeni și nimic nu i-au făcut să îngenuncheze, trădându-și neamul. Au îndurat și s-au înălțat ca sfinți într-o patrie liberă în care urmașii se bucură și îi slăvesc. Cum să o părăsesc, cum să o las străinilor când pentru ea au luptat cu prețul vieții atâția români adevărați, bătrâni, tineri, copii? Și nu este o țară de lepădat. Este o țară cu potențial care trebuie valorificat prin inteligența și munca noastră. Este o țară foarte frumoasă de care se bucură străinii, când o descoperă pas cu pas, fără a fi chemați de nimeni să o viziteze. Și mulți dintre ei chiar rămân aici încântați de obiceiurile și tradițiile noastre primite moștenire de la străbunii noștri dragi. Este o patrie cu valoare istorică, culturală, bogată în tradiții, clădită pe o mitologie unică, fără de care nu am fi dăinuit de atâtea veacuri pe aceste paradisiace meleaguri. Să nu mai vorbim de bogăția ei naturală, de codrul verde care-și poartă aurul și în care ursul se plimbă în voie sub trilurile ciocârlilor, unde caprele semețe veghează pașii drumeților care se încumetă să ajungă pe piscurile înalte pentru a se bucura de panorama ce încântă privirea umană, unde apele cristaline își fac loc printre arborii rămuroși și umbroși spre a le da viață miilor de viețuitoare care-și construiesc adăposturile în această mirifică lume, unde peștele se bucură de apa cristalină ce strălucește sub razele generatoare ale soarelui, unde este multă veselie și voie bună, mai ales atunci când nimeni și nimic nu intervine spre a le perturba firescul curs al vieții! Stă în puterea fiecăruia dintre noi de a o lăsa măcar așa cum am primit-o, fără să o cosmetizăm după modele străine. Stă în puterea noastră de a ne bucura de tot ceea ce natura, viața aceasta de român, ne-a dăruit și de a transmite această minunată stare mai departe. Stă în puterea românului de a-și păstra valorile neamului românesc și de a le da moștenire mai departe urmașilor.

Se spune că lumea a fost creată în șapte zile și dacă stau bine să mă gândesc și țara mea, România, a fost clădită într-o săptămână:

Luni este ziua când ne-am născut noi, românii, ca un popor statornic pe aceste meleaguri. Ne-am născut creștini ca popor latin în spațiul carpato-danubiano-pontic, un spațiu paradisiac bogat în munți ale căror piscuri se înalță spre soare, munți bogați în aurul verde ce-l poartă cu măiestrie și care se oglindesc în ape de culoarea cerului, un loc înconjurat de neamuri slave, având o limbă proprie românească. Acestui minunat popor i s-a dat totul după chipul și asemănarea sa:

- frumusețea oamenilor după cel al plaiului românesc aidoma cu o grădină a raiului;
- bogăția sufletului oglindit în istoria neamului după înfățișarea locurilor cu păduri ce-și poartă aurul verde, cu vaste câmpii îmbrăcate în holde de grâu sub strălucirea soarelui, cu ape cristaline în care se oglindește imensitatea cerului;
- statornicia oglindită în vechimea locului prin continuarea neîntreruptă a urmașilor care moștenesc într-un mod neștirbit: credința, tradițiile, obiceiurile, cultura românească.

Marți, cum este peste tot în lume, au fost trei ceasuri rele. Au venit popoarele migratoare care ne-au cotropit și care nu ne-au dezbinat, ci din contră s-au unit și mai mult strămoșii noștri care au rezistat aici, peste veacuri, stăpânind în continuare aceste meleaguri, iar natura, prin brâul ei muntos, cu

perdeaua ei verde, veșnică, le-a fost scut și pavăză. Au venit ca ispitele peste noi, încercând să ne robească, dar am învins, prin inteligența noastră, prin post și rugăciune, întărindu-ne. Pe drept cuvânt din bătrâni se spune că „ce nu te omoară, te face mai puternic.” Luminați am reușit să ne adunăm și să ne păstrăm cu sufletul românesc, în dreaptă credință.

Miercuri este ziua trădării, când frații de sânge, căzând în ispita banului, au încercat să-și vândă țara pe câțiva arginți străinilor, crezând că vor trăi veșnic, moștenind pământul. Am trăit separat, vorbind aceeași limbă românească și având aceeași mamă: moldoveni, de munteni, de ardeleni, de olteni, de maramureșeni, de dobrogeni, dar nu am căzut în patima deznădejdiei și ne-am înălțat cu fruntea spre soare, ca să luăm putere. Încă se mai așteaptă acea „România dodoloată”, într-un context al globalizării.

Joi este ziua liniștii, a rugii, în grădina raiului, când asupritorii aprigi cred că ne-au luat tot, însă nu și sufletul adaptat la credință, prin rugăciune. Este un moment de regăsire a noi înșine, când reflectăm la toți și la toate, la civilizația noastră milenară, la credința, tradițiile și obiceiurile primite și transmise ca testament generațiilor viitoare, trecând în revistă viața noastră milenară, precum și pe cea viitoare.

Vineri este ziua jertfei a ceea ce avem noi mai scump, prin pierderea părinților, fraților, copiilor noștri în luptele pentru recăștigarea dreptului de a fi stăpâni în propria noastră țară, trăind liberi și uniți. În credința noastră se ține post negru ca semn al suferinței.

Sâmbăta este ziua când ne aducem aminte de toți cei dragi, care au murit pentru ca noi să moștenim partea frumoasă a lucrurilor: o țară proprie, întregită, frumoasă, care are încă multe de oferit, în ciuda tuturor jafurilor din exterior, cât și din interior, de-a lungul veacurilor. Îi pomenim și îi comemorăm pe scumpulii noștri străbuni printre amalgamul de lacrimi de bucurie și tristețe, în rugăciunile de pomenire. Se strâng toți cu mic, cu mare, spre a lua din ceea ce au făcut împreună: colivă, colaci, sarmale, cozonaci și vin în cinstea celor care au trecut în neființă.

Și în sfârșit duminica, o zi când ne putem odihni în liniște și pace pentru a ne bucura de tot ce am primit și avem: „o țară mândră și binecuvântată între toate țările semănate de Domnul pe pământ: România”, când putem juca Hora Unirii, îmbrăcați în straie de sărbătoare, în ii naționale tradiționale, sărbătorind dragostea: de viață, de patrie, de neam, de casă, de familie.

„Pe-un picior de plai / Pe-o gură de rai...” s-a născut o țară mândră, bogată și neasemuit de frumoasă pe numele ei de sorginte nobilă latină, România și nu oriunde și nu oricum ci în sud-est, la răsărit de unde vine lumina. Cine știe? Poate cândva fiii ei vor salva Europa de la pieire, de la autodistrugere, așa cum au salvat-o și strămoșii noștri de atâtea ori, din calea năvălitorilor. Să nu uităm că și acum străinii, când ne calcă pragul, se îndrăgostesc de ea pentru că e primitoare, oferă iubire și e plină de viață, calități care s-au pierdut în asaltul civilizației. Încă se mai păstrează tânără, naturală și sperăm ca prin conservare să dobândească elixirul tinereții, peste veacuri, în veci.

Fiind așa de înzestrată cine nu ar vrea să o aibă? Se gândesc în fel și chip cum să o demoralizeze, cum să cadă, cum să o cumpere, dar ea, de fiecare dată, își găsește resursa de a merge mai departe, energia sufletească izvorâtă din înțelepciunea populară, din tradițiile și obiceiurile strămoșești, din istoria, cultura și credința ei milenare. Să nu mai spun că iertarea prin iubire și din iubirea de aproape este o calitate superioară a omului descendent din zeii coborâtori. Își așteaptă și fiii rătăciți să se întoarcă, să se îndrepte și la fel ca în „Pilda fiului risipitor” îi primește cu drag, cu ceea ce are ea mai sfânt, mai simplu, mai curat, mai bio. Ca orice mamă suferă, se roagă pentru ca fiii ei să-și găsească drumul către casă. Așteaptă unitatea fraților și mobilizarea lor spre a o îmborsă, spre a învăța să iubească, să trăiască. Nu se caută vinovați, căci nu se vrea moartea păcătosului, ci îndreptarea lui. Oricine, trăind în captivitate, ar fi procedat la fel. Ar fi plecat văzând cu ochii, neuitându-se în urmă. Acum fiecare are o experiență, a învățat din greșeli, este mai călit, mai matur și nu-i lipsește decât curajul de a face lucruri mărețe.

Primul pas ar fi ca românul să se odihnească. Și Dumnezeu s-a odihnit în a șaptea zi. Este obosit de atâta pribegie, căutare, așteptare și apoi să-și facă un plan, un PROIECT DE ROMÂNIA. Să ne uităm la trecut, să învățăm din greșeli, să vedem ce avem bun în noi și apoi să creăm un viitor cu: specialiști, școli moderne, spitale, fabrici, uzine, autostrăzi, afaceri, comerț, poduri, turism, o altă Românie, mult mai frumoasă și mult mai puternică, forme noi pe fondul vechii Românie ca să ne occidentalizăm, dar numai la fațadă. În sufletul nostru să ne păstrăm uniți, iubiți, curați, frumoși. Să ne păstrăm în portul nostru, în folclorul nostru în care generații de-a lungul anilor și-au spus: amărăciunea, tristețea, bucuria, iubirea.

Avem putere creatoare, dovadă stau românii noștri premiați la concursurile de inovație internaționale, la competițiile sportive, de muzică, de film, dar și în specializii care ne reprezintă țara peste hotare, din diverse domenii de activitate: știință, economie, medicină, arhitectură. Și noroc de tehnologie, de internet, pentru că, dacă încerci să cauți, găsești, deoarece în rest, din păcate, nu sunt promovați, cunoscuți și sprijiniți: am aflat de oameni care într-adevăr muncesc pentru România și implicit pentru umanitate, pe internet, căutând pe google: dr. fizician Eugen Pavel, de la Institutul de Fizică Atomică Măgurele, inventatorul unui CD-ROM, din sticlă, cu o capacitate de stocare de 15.000 de ori mai mare decât a unuia obișnuit, Ionuț Moraru cu „Invenția Biomer”, Constantin Pascu, realizatorul unei mașini de purificat aerul în spațiul de locuit, prof. Ștefania Cory Calomfirescu, primul medic din lume care a scris un tratat despre edemul cerebral, Sandu Popescu, primul fizician care a reușit teleportarea unei particule, Laurențiu M. Popescu descoperitorul telocitelor, care a primit finanțare din partea chinezilor, de 600000 de euro, pentru proiectul „Mecanisme și roluri ale telocitelor în tratamentul afecțiunilor pulmonare” și exemplele pot continua. Prin urmare avem materie cenușie, dar trebuie susținută moral și financiar prin crearea de laboratoare, institute de cercetare, spectacole de caritate pentru sprijinirea acestor minunați oameni.

Am căutat și am aflat de acești oameni minunați, deoarece mărturisesc sincer, când am fost cu o bursă în Anglia, un francez mi-a spus să spun ceva despre țara mea, mai precis de niște nume de personalități. Am început să spun de: filosoful Mircea Eliade, sculptorul Constantin Brâncuși, eseistul Emil Cioran care au trăit în Franța. Nu a fost mulțumit de răspuns și mi-a sugerat să continui cu personalități contemporane. I-am înșiruit pe: gimnasta lumii, Nadia Comăneci, tenismenul Ilie Năstase, fotbalistul Gheorghe Hagi, la care mi-a răspuns: „Asta a fost acum zeci de ani în urmă. Spune-mi de acum, cine vă reprezintă?” Sincer, nu am știut ce să-i răspund. De aceea datoria noastră este de a-i promova mai mult, iar tinerele talente să-și călăuzească viața, avându-i drept model. Pentru aceasta, mă repet, dar „repetiția este mama învățării”, trebuie să le creăm condiții de studiu, de cercetare, de lucru, de trăit tuturor. Prin urmare banii să fie direcționați spre crearea de institute de cercetare, spre școli dotate cu laboratoare de fizică, biologie, chimie, informatică, spre baze sportive, spre școli de artă și meserii, spre pregătirea și păstrarea tinerilor în țară, precum și a mentorilor lor și nu în ultimul rând spre cultură, deoarece un popor fără cultură e ca un copil fără mamă și ca un copac fără rădăcini și rămâne vulnerabil, ușor de manipulat. Nu este greu, dar nici imposibil. Suntem talentați, am dovedit-o de atâtea ori prin nume sonore! Îmi doresc să rostesc alte nume cu încărcătură afectivă în generațiile ce o să vină, să-mi mulțumească, după cum fac și alți foști elevi de-ai mei, pentru faptul că nu am plecat, nu am prins rădăcini în patria unde este de bine, material, nu numai mie în mod personal, ci și altor multe milioane de români ce au rămas aici, ducând greul pe umerii lor precum Atlas cel osândit să poarte bolta cerească, pentru că am zidit o piatră la temelia viitorului lor prin cuvântul cu grijă ales spre: motivarea, îmbărbătarea, încurajarea lor de a face un lucru durabil ce necesită timp, sacrificii multe.

Pentru clădirea viitorului avem o acută nevoie de copii. Este ceva indispensabil, mai ceva ca aerul, să investim în ei: sentimentele, tinerețea, timpul nostru. Însă mai presus de orice este educația după modelul asiatic, mai precis japonez, de la „țara soarelui răsare”, singura țară, unde chiar împăratul i se închină

dascălului. La ora actuală acest popor reprezintă un model demn de urmat prin însușirile lui nobile: conservatorism, conștiinciozitate, respect și multă, multă muncă. Românii niciodată nu au așteptat pomană de la alții. Au muncit pe brânci și au ajuns pe un loc binemeritat și demn de laudat. Nu trebuie să căutăm la alții ceea ce și noi avem: epopeea noastră strămoșească, plină de fapte mărețe, Olimpul nostru, strămoșii noștri daci fiind ei înșiși coborâtori din zei, de la Zamolxis, Athosul nostru bucovinean, moldovenesc, românesc.

Credința ne-a arătat că Dumnezeu ne încearcă, dar nu ne uită. Atunci când ne-a fost greu ne-a dat câte-un păstor în vremuri de restriste, după chipul și asemănarea poporului: un Ștefan cel Mare neclintit în credință, un Mihai Viteazu, un martir și mare sfânt în persoana domnitorului Constantin Brâncoveanu, un Horia capabil de sacrificii umane neimaginabile, un inițiator și păstrător de cultură - Alexandru Ioan Cuza. Astăzi avem responsabilitatea de a le vorbi copiilor noștri despre ei, de a-i respecta și de a-i învăța să fie ROMÂNI, FII AI ADEVĂRATEI ROMÂNII, după cum reiese cuvântul ROMÂNIA din inițialele cuvintelor care denumesc însușirile poporului nostru: reușiți, optimiști, muncitori, încrezători, neînfricați, iubăreți, adevărați.

Investind în copiii noștri, investim în viitorul nostru. Astfel România va fi mereu înfloritoare, iar peste ani se vor sărbători onomasticile de Andrei, Ion, Gheorghe, Vasile, Maria, Elena, se vor cânta colinde de Crăciun, se va juca Ursul, Capra, vom face petrecere de Sfântul Andrei nu de Halloween, vom cinsti Ziua Iubirii de Dragobete, nu de Valentine's Day, vor juca Hora României, de 1 Decembrie, în anotimpul reînvierii, reîntregirii românilor.

Momentan, poate aparent, suntem săraci, iar sărăcia ar veni din: nepăsare, izolare, resemnare, așteptare. Nu este voie să ne lăsăm, la mila nimănui, ci trebuie să avem curajul de a căuta să ne hrănim spiritual, să nu ne lăsăm dărâmați de necazuri în fața copiilor noștri, înainte de toți și de toate. Este de datoria statului românesc să investească în școli pentru că Victor Hugo spunea: „Cine deschide poarta unei școli, închide o închisoare”. Totodată este de datoria statului să sprijine tinerele familii prin crearea locurilor de muncă, prin sprijinul financiar de a construi o casă spre a-i încuraja pe tineri să se unească întru Hristos pentru ca apoi să dea naștere pruncilor. Câte mame mai sunt mame-eroine în ziua de azi? Toată lumea le critică: nu vedeți că viața e grea, în loc să le întindă o mână de ajutor pentru curajul și eroismul lor. Și biserica are un rol hotărâtor, dar cea adevărată, nu cea a fățarniciei. O biserică ar putea fi o bază solidă de cultură și învățătură românească, o adevărată oază în pustietatea vremurilor actuale. Ar putea crea pe lângă ea: o școală, un atelier de meserii pentru tineri, un azil de bătrâni, un adăpost al oamenilor străzii, al oamenilor cu suflete rătăcite care-și caută alinarea, sprijinul, dar societatea îi respinge, pentru femeile care sunt abuzate, un orfelinat așa cum a înființat prin puterea lui Dumnezeu preotul din Valea Plopilor, tată a sute de copii abandonati, Părintele Tănase. Ce s-ar fi întâmplat cu acești copii dacă nu ar fi fost Sfinția Sa? Din păcate, mulți români nu mai cred în puterea vindecătoare a ei, pentru că preoții nu mai sunt modele. Au devenit mici oameni de afaceri, care râvnesc la bunurile materiale ale lumii. Oamenii se uită la fapte, nu la vorbe, mulți dacă văd ceva nereguli, nu spun pentru că nu au dezlegare. „Preoții cu crucea-n frunte” care erau odinioară, azi, din păcate, cei mai mulți, nu toți, nu mai sunt modele de urmat pentru tinerii flăcăi. Mari duhovnici ai neamului: Arsenie Boca, Cleopa, Calinic, vorbesc acum și ne îmbărbătează și de dincolo de moarte prin slovele scrise în cărțile de învățătură. „Dar mulți sunt chemați și puțini aleși” este îndemnul creștin. Este un semnal de alarmă ca România să rămână o țară creștină în viitor, dar asta depinde numai de faptele bisericii întărite de vorbe adevărate, nu de cele deșarte.

Familia unită la bine și la greu este cea care trebuie să-și susțină copiii, este cea care trebuie să-i învețe să-și înfigă rădăcinile în tot ce este românesc pentru ca apoi să aibă mereu aripi, prin simțul românesc înnăscut, de a se întoarce acasă cu mult drag și dorință arzătoare.

Avem datoria de părinte să ne rugăm pentru sănătatea, înțelepciunea, pacea, iubirea, credința copiilor noștri și să le oferim prin muncă, o casă, un cămin adevărat, unde să se încarce pozitiv și să trăiască frumos după reguli înscrise în sângele neamului nostru, înmulțindu-se după îndemnul biblic.

Pomii de azi pe care-i vom sădi să avem grijă să prindă rădăcini ca să dea rod mâine și să împrăspăteze aerul ca ei să gândească limpede și înțelept.

Prin puterea exemplului, a faptelor, părinții vor deveni icoanele copiilor de mâine, perpetuându-se în viitoarele familii de români: în masa pregătită de mamă cu ai săi copii pentru cinstirea bucatelor binecuvântate prin ruga tatălui așezat în capătul mesei, în jocurile copilăriei în aer liber și prin muncile ancestrale, cu mijloace modernizate de lucru, adaptate la fondul cu specific românesc.

Puterea de a reuși stă în unitatea noastră națională, în iubirea față de strămoși, față de părinți, față de copii, față de muncă, libertate, frumos și nu în ultimul rând față de noi înșine. Reîmprăspătarea memoriei cu faptele vitejești ale înaintașilor, respectul și cinstirea părinților îi vor da românului viață lungă pe acest pământ nemuritor roditor românesc. Păstrarea cu sfințenie a pământului și înmulțirea roadelor lui prin cultul muncii vor asigura Sfânta Împărtașanie și hrana noastră *bio* cea de toate zilele.

Sincronizarea formelor occidentale pe fondul românesc va face posibilă afirmarea ființei noastre naționale la nivel universal, global. Numai păstrându-ne identitatea națională cu zestrea noastră atât de bogat moștenită și cu această cultură veche moștenită din rădăcinile indo-europene prin strămoșii noștri traci, apoi prin daci, putem să ne câștigăm stima, respectul și să ne integrăm „ca un uriaș cu fruntea-n soare”, după cum ne caracterizează metaforic titanul literaturii române, Mihail Sadoveanu, în marea familie europeană.

Nimic nu este etern pe lumea aceasta, dar noi, românii, putem înscrie România în eternitate prin faptele noastre izvorâte din multă muncă, răbdare și multe sacrificii, prin izbândirea ispitelor prezentului, adevărate obstacole în calea unui viitor luminos și măreț precum un soare. Sau poate că suntem nemuritori prin strămoșii noștri daci de la care am moștenit locuri pline de încărcătură energetică, legendare și miraculoase, care și astăzi stau sub semnul întrebării prin apariția fenomenelor bizare? Nimic nu este întâmplător și nimic nu se întâmplă fără o voință universală. Tocmai această energie ne-a protejat și ne-a făcut uniți în fața năvălirii altor neamuri cotropitoare, a atâtor vicisitudini „văzute și nevăzute”. Poate că această energie primordială inexplicabilă pentru mintea umană a reușit să ne unească, reînviind din propria cenușă ca pasărea nemuritoare exemplară a geniului eminescian. Poate că menirea noastră nu este aceea de a descifra misterul, ci de a-l spori și mai tare pentru a ne menține sufletul românesc pe acest pământ sfânt, după cum ne îndeamnă încifrat filosoful Lucian Blaga, păstrându-ne „veșnicia născută la sat”.

Să le insuflăm copiilor dorința de a spori în fapte mărețe, decolate de la sol ca avionul lui Aurel Vlaicu către înaltul cerului spre a rămâne România pe cele mai înalte culmi, la care și „dușmanii să se-nchine” cu cinste și respect, păstrându-și totodată rădăcinile adânc înfipte în vechea cultură și civilizație a două popoare de la care am moștenit ce este mai bun pentru a se naște un popor brav, pur cu o credință de neclintit, poporul român. Să-i învățăm să zboare, dar în același timp, urmașii să-și aibă rădăcinile înfipte în acest sfânt pământ românesc pentru a se întoarce de oriunde și oricând acasă, unde le este locul și unde fiecare părinte suspină cu fiecare răsuflare la dorul lor de ducă. Să-și iubească limba maternă dulce precum „un fagure cu miere” și să o cinstească precum o sărbătoare, păstrând-o, după cum ne îndrumă un patriot poet Alexei Mateevici în versurile sale însuflețite de o dragoste veșnică, ca pe o comoară. Cuvântul este înnobilit de fapte și din puterea cuvântului izvorăsc faptele.

Și poate puține au fost zise prin măiestria cuvântului magic românesc așternut pe coli albe de hârtie cu scopul de a roade, de a lumina și de a bucura sufletul dragului meu cititor.

Premiul al III-lea

ELENA OLARIU - Răducăneni, jud. Iași

Plâns lăuntric

Mă doare plânsul mielului
Când mama nu mai are lapte;
Anemic, de un fir de iarbă trage să-l rupă -
Foamea să și-o ostoiască...
Uscată, de seceta iubirii de frate, de țară și de
Neam, rădăcina, cu totul din pământ ieșită,
s-amestecă în gura-i plină de salivă: pământ și iarbă
și sânge și salivă
căci dinții nu i-au dat...

Mă doare plânsul mielușelei;
De multa ascultare de străini...
Plecată dup-agoniseală, vatra a rămas pustie.
Iar buruiana amestecată cu verdeța pentru
Ciorbă, nu știe a alege: cum altădată
Grâul de neghină...
Și foamea-i încruzește trupul și
trupul i se închircește, măruntaiele
stârpindu-i-se -
n-avu cine s-o îndrume...

Mă doare plânsul celui din urmă;
La colț de stradă, umilit, așteaptă să-i întinzi
o mână: nu cerșește. Nici bani de-o pâine nu mai are
nici vaci, nici cai în bățatură; cândva pământul îi
rodea pentru tot anul...
Seceta din suflet și de-afară orbitu-i-a privirea de
Sărătura lacrimilor...
Poarta e închisă, fereastra e închisă, ușa în
țâțâni abia se ține...

Mă doare plânsul codrului;
Puhoaiete de lacrimi curg fără-de-ncetare
Luând cu sine falnici brazi și paltini -
Cândva esența româneștilor păduri;
Și mielușeaua nu mai zburdă după
Zmeură sau fragi și mielul nu mai cântă din
Frunze de stejar...
E atâta plâns în țară că ursul și mistrețul își
dau mâna și coboară-n satul
acum aproape pustiit...

Copil de trupă

Să nu te sperii frate, ieri n-am venit la tine, nici mâine n-oi veni – ograda-i plină cu care, de cai trase sau de boi – acum la modă, ce-și plimbă trupa – clovni flămânzi de afirmare: fetele, chilug tunse, băieților, în cozi le este mintea! Așa le-a spus Dalila într-o noapte: înțelepciunea-n coadă-ți stă, nu mintea te conduce...

Să nu te sperii frate: viața este-o scenă, de unii nejuțată: închisă le-a fost lista de la începuturi; cei ce-și joacă rolul, artiști înnăscuți, doar părul își mai schimbă: totu-i tragedie!... nimeni nu mai vede; din naștere orbit-am; Eu, copil de trupă, azi, în față opresc ciurda. Mâine, de teama șfichiului de plumb al iuștii, Învârt la manivelă, să nu se rupă frâna...

Să nu te sperii frate! Pământul nu se clatină
În lutul mișcător să ne îngroape; prin Legi -
Nescrise, ne este dat să plângem
Astăzi: din ochi, fântână adâncă să ne facem –
La vremi de secetă ori boli, obrazul să-l spălăm...
Si tu și eu și-a noastră moștenire, cu apa vieții
Primeniți, vom lua plugul de coarne; vom semăna pământul
Din boabele de grâu, mai albă pâinea să ne fie...

Remorcuțele

Cap. I

Douăzeci și doi. Ale lunii. Citesc, cu atenție, un articol de publicistică semnat de Valentin Talpalaru; mă impresionează, ca și pe alții (sic!), delicatețea și subtilitatea cu care un reprezentant al rromilor își cere un loc – și pe bună dreptate, într-un fotoliu din înalta societate. Sunt vlăstare fitirisite, inteligente chiar, cunosc mai multe limbi și urmăresc - „dezinteresat” - rădăcinile din care provin. Sunt mulți și-i află pretutindeni. Ca și evreii, săraci, dar bogați, cu o culoare aparte, iubitori de tradiție, chiar sacră uneori, rromii locuiesc mereu la periferie: poate din dorința de a nu se *amesteca*; totuși, mai amestecați ca oricând, fără să respecte o religie impusă de cler sau acceptată de Constituția României, se înmulțesc de două ori, de trei ori chiar mai mult și mai degrabă decât noi, ceștilalți, pentru că nu acceptă crima.

Dincolo de uzanțele politice ale unor state, copiii sunt *darul lui Dumnezeu*. Dumnezeu pe care-L respectă și căruia I se închină. Nu le trebuie bani mulți. Nu știu să-i chibzuiască. Nici palate nu le trebuie. Unora. Ar trăi laolaltă și cu câinii și caii și pisicile; pereții albi, din ciment, nu le oferă căldură și, separarea, în camere, îi lipsește de comunicare...

Au vrut ONG-urile să-i domesticească prin programe de tot felul, dar numai bordeiul dă căldură. Cu mic, cu mare, în camera care le servește de sufragerie, dormitor și bucătărie, se încălzesc

unii de la alții; de la fierbințeala trupului, de la fumul de țigară și..., de la bruma de mâncare gătită zilnic. Cu WC-urile în spatele casei – hrana zilnică a câinelui, nu pot fi schimbați. Nici pomana trimisă de dincolo nu-i de lungă durată; îmbrăcămintea, purtată o vreme, este arsă, timp în care *puradeii* joacă în jurul focului cântând rromano.

Este o privilegiște inedită: în pielea goală, fete și băieți, până să meargă la școală, cu burțile pline, poate umflate, joacă, aruncă cu bețe sau câte o boarfă, apoi dansează și chiuie. Supravegheați de cei mari, învață să vorbească, să joace, să asculte: de sfatul bătrânilor apoi... gata! Stingerea.

A doua zi este strânsă cenușa, fiind folosită ca leșie pentru spălatul capului. Și albitul rufelor... Unii, mai chibzuiți, fac troc: în schimbul hainelor nou-nouțe primesc făină, lapte, ouă, brânză și slănină. Banii de la *ajutor social*, primiți de la primărie, se duc degrabă la magazinele răsărite ca ciupercile după ploaie, primăvara sau toamna, unde au datorii mari. Dacă le mai rămâne, își înecă supărarea în rom. După care cântă. Cântă cât îi ține gura, mergând pe stradă sau aiurea, sunt indiferenți la tot ce-i înconjoară, nu fac politică, escrochează pe toți și promet - dar nu se țin de cuvânt, iar de nu te ferești din cale, riști să fii înjurat pe țigănește. Sau, apostrofat românește, de să-i ții minte.

Trec, nu cu o oarecare stare de alertă pe lângă un grup de gălăgioși: unii, care mă cunosc, se rup de cerc și mă întreabă:

- Auzi, doamna, când se dau la liceu bursele...?!
- În fiecare joi, după treisprezece, le răspund văzându-mi de drum.
- ... doamna, intervine altul, nouă de ce nu ne dă odată cu profesorii?

Ce să răspund? Un „*Nu știi?*” din care ies elegant, continuându-mi mersul spre casă. La intersecția dintre școală și comunitatea acestora, în șir indian, se întorc remorcuțele acasă; cu grumazul plecat de greutatea lemnului: creangă strânsă din pădure. Parcurg doi-trei km pe jos, lemnele adunate ajungând 2-3 zile. Cât să facă mâncare și căldură într-o cameră. Apoi o iau de la început. *Puradeii*, cu buchețele de viorele, te întâmpină zâmbind și, parcă te înfiori la ideea că au înghețat de frig. Ce fac cu banii, nu știu!...

În dreptul Căminului Cultural, care nu peste multă vreme va suferi reparații capitale, câțiva țânci, tot rromi, mă opresc din drum:

- Doamna, dă-mi doi lei, îmi dai doi lei? Dă-mi și mie doi lei!

Îi spun frumos că nu am luat retribuția lunară.

- N-auzi, fa, o apostrofează cealaltă, n-are bani! De und' să-ți dea, dac' n'are...

- „Astăzi e ziua lor!”, îmi zic și, parcă mai obosită ca oricând, o iau pe strada Morii unde mă așteaptă cele de acasă... Și soțul. Este în concediu medical de mai multe luni de zile și-l cuprinde urâtul până mă întorc de la școală.

Dinspre piață, pe drumul ce desparte CEC-ul de sediul Poliției, remorcuțele, altele, cinci la număr, traversează strada, asigurându-se mai întâi că nu vine nici o mașină; cu ani mulți în urmă o biată bătrână și-a aflat sfârșitul sub roțile unei elegante mașini conduse de o personalitate al cărui nume spunea multe atunci: Victor Surdu. Mortul, vinovat, a sfârșit la groapă. Celălalt s-a recăsătorit. La București. Și este om de afaceri.

Săptămânal, remorcuțele fac rondul, întorcându-se cu „uscătură” din copacii de esență tare sau moale, pe care-i primenesc cu cârlige anume confecționate. Alții, mai pricepuți, găsesc și bureți: de ulm, de iovă, de stejar..., având asigurată hrana pentru ziua aceea. Sau, îi vând pentru țigări, încălzindu-și sufletul cu fumul înecăcios. Pe ei nu-i doare nimic. Sau nu dau importanță durerii. Tușesc ca niște hornuri, gata să se prăvălească și, după două zile o iau de la început...

Cap. II

Vineri. Dimineață. Remorcuțele, în șir indian, se întorc de la pădure. Ușor plecată de spate, una dintre ele, conduce șirul. Cu poala pestelcii întoarsă și prinsă la brâu, ascunde urechiușele culese pe rouă; sunt fragile și dacă le tot porți din mână în pungă și mai apoi în lighean, să le speli, riști să nu mai

mănânci nimic. Sunt tare gustoase în fasole. Oricum, acestea își mai schimbă gustul și nu ți se face lehamite de mereu, aceeași mâncare. Iar pădurea Hemeiosu nu-i la doi pași.

După o ploaie de o săptămână, crengile sunt grele. Și ude. Iar cu spatele „remorcuțelor” nu-i de săgă: se snopesc în căratul lor femeile tinere și flăcăiandri. Cele vârstnice au legătura mai mică. Ele merg mai mult cu observația. Nu care cumva pădurea, cu mugurii săi cruzi, să le ispitească pe nevestele oacheșe... Bărbații, cei în floarea vârstei, merg la români la muncă: curățat la vie, curățat copaci, săpat în grădină sau la primărie, de unde în urma muncii prestate primesc ajutor social. Bătrânii, obosiți și cu pielea bătătorită stau în pragul ușii și-și oblojesc „reumatismele” la razele soarelui. Învârt alene câte o țigară din mătase uscată de porumb cu hârtie de ziar. Acum este de unde. Lipesc apoi prelung cu limba moderna foaie de țigară după care o așează după ureche. Să se usuce. Veghind scurtătura cărării, se înseninează când zăresc întoarsă acasă „familia”. Nu întotdeauna au mană la drum.

Afumați prin însăși epiderma lor, afumați de la plita din cocioabă, afumați de neîngrijire și plini de „igrasie” de la hornul veșnic afumat al traheii își ascund durerea alimentând-o cu moartea lentă dar sigură a țigării-pipă.

Un pic mai în urmă, Dorinica, o pirandă mai tânără, cu picioarele goale, goale, frământă pământul gras și ud și cântă ceva de dor. În orice caz o frântură modificată dintr-o manelă. Cu buricul lăsat la vedere dar împodobit de cercezuși strălucitori, te privește pieziș de parcă ți-ar spune: - *Ha, românule, cu toate țoalele tale, ești mai prost ca mine!* Și pe bună dreptate: la cei folosesc omului banii și hainele dacă sufletul îi este plin de greutate? Apoi, cunoaște două limbi, pe când noi, nici româna n-o stăpânim ca lumea...

Deodată se plecă de umărul stâng: ușor, lăasă snopul de uscătură jos. Mă privește, cu dispreț parcă, după care ștergându-și palmele de poala fustei, zice:

- Ce te holbezi, fa? Apoi, simulează o mâncărime undeva...

Așa-mi trebuie! Dacă le privesc cu ochiul minții...Un puradel, cu obrajii doldora de urme de mâncare și curățenie trupească, aleargă spre mine:

- Doamna, îmi împrumuți două sute de lei! Ți-i dau înapoi mâine! Îmi dai, doamna! Doamna, îmi dai...?

Nu. Nu-i dau. Și nu din răutate. Devenit obicei, cerșitul, alimentat de unul și de altul, ajunge să le facă rău chiar și lor. Pentru că celui aflat la ananghie „trebuie să-i dai undița, nu peștele gata prăjit”. Dumnezeu a împrumutat talanții oamenilor ca să-i valorifice, să producă însutit după care să-i întoarcă Stăpânului. De unde să-mi întoarcă mie sau ție puradelul banii pe care le tot dăm la colțul străzii; dintr-un obicei împământenit la această generație, rom, lutari, rudari sau români cărora li se pare că sunt urgisiți de soartă și de Dumnezeu, obiceiul a devenit tradiție, uneori chiar obrăznicie. Iar obrăznicia nu trebuie alimentată.

Mă urmărește cu privirea o bucată de vreme după care mă fitirisește. Pe țigănește. Înțeleg dar cum să mă întorc să-i răspund? Strada este plină de elevi și oameni care se îndreptă spre locul de muncă. Și apoi nu-i singura dată când beneficiez de asemenea complimente...

Imaginea care-mi apare imediat în fața ochilor face să uit de cealaltă: Mariana, elevă în clasa a III-a de mai mulți ani, merge la școală: îmbrăcată cu o fustanelă lungă și creață, probabil descoperită în pungile de la tomberoane unde, din doi pași o vezi sărind înăuntru de frica câinilor care nu știu ce au cu rasa aceasta, cu pantofi albi, negri de murdari, cu tocul ascuțit, ascuțit, abia „lipăie”, dar ținuta e ținută. După un „săru’mana” lingușit, se apropie de mine mlăduindu-se ca o salcie sălbatică, știind că o voi „binecuvânta” cu ceva: dulciuri, caiete sau pixuri. Ochii, negri și obraznici, încearcă să te intimideze, după care, zâmbind, la fel de lingușitor, se îndepărtează: a mai fraierit pe cineva, își zice.

De Mariana trebuie să te ferești ca de năpărcă: îi întinzi degetul mic și-ți ia mâna toată. Nu are simțul măsurii. Are însă dexteritate la „pârliț”. Te urmărește, tu fiind preocupat de problemele vremii acesteia tulburi și când nici nu visezi, sună la ușă:

- Ce-i cu tine, Mariana? Și cum ai ajuns până aici!
- V-am urmărit... De mai multe zile te urmăresc!
- Pentru care motiv?! Râde prostește, se mlădoaie, se leagănă, schimbă picioarele de parcă ar sta pe jeratic și nu răspunde. Îi dau o jumătate de pâine. Pentru că nu am nimic pregătit, îi dau două ouă crude sfātuind-o altădată să aibă grijă de câini: dacă nu strigă, nu dau seamă la urmări. Pare nemulțumită. Ar fi voit bani. Este învățată cu mâncare puțină; are mijlocul încins cu un fel de brâu, o eșarfă aranjată șic la șold care are drept scop „timpul de oprit cu mâncarea”.
- De ce nu mai mănânci, Mariana?
- ...aaaa, gata, a ajuns până la ață!

Cap. III

...Adică până o strânge nodul. Dacă mâine nu pică nimic, nu ghiorțăie mațele, ele fiind obișnuite cu foamea. Inteligenți până la mirare, rromii știu când să se oprească din toate. Cele lumești și nu cele sociale... Căci uneori, clocotindu-le sângele în vene le flutură româncelor pe sub nas *cântece de inimă dragă* și le sensibilizează până *la căderea în brațe*. Vrăjite astfel, lasă casă și masă, leagă școala de gard și se duc la bordei. Mirate sau nu de viața nou începută, sunt degrabă asimilate de familia în care au intrat, tu privitorule rămânând cu ochii zgâiți la noua formă de civilizație a tinerei, altădată premiantă în clasă.

A fost o vreme când chiar primăria locală și consiliul comunal au ajuns la un consens, anume să caute fonduri printr-un program, să le ridice case de locuit *ca la oameni*, cu trei, patru camere, cu bătătură, WC-uri în curte, anexe pentru animale, ce mai, civilizație, civilizație.

Ce credeți că s-a întâmplat?

- Apăi, domnu' noi sunteam obișnuiți așa. Nu ca voi români: boiarii!
- Bine, măi Simioane, dar ai cincii puradei și locuiți toți în șoproneața asta! Eu nu înțeleg, cum dormiți aici noaptea?...
- Haoleu, domnu' ne-an-șurubăm, și luam căldura unul de la altu...

Fără comentarii. Au rămas cu bordeiele ridicate direct pe pământ, cu ușa ce se deschide înăuntru, cu fereastra fără cercevele și cu paturile-laiță, formate din scândură bătută pe țaruși și cu mindir din paie... Loc propice de înmulțire al păduchilor. Cât despre dușumea sau gresie, strălucește pământul de nivelat și fețuit cu hlei galben sau cenușiu diluat în apă.

Să nu te miri văzând această luxuriantă civilizație; nici vaca n-o paște și nici cu smântână nu-și murdărește degetele! Să te scoli dis-de-diminează, s-o mulgi apoi s-o duci la cârd și peste zi să vezi ce-i pui în iesle, să tragă seara acasă, e de lucru, nu șagă. Trebuie seceră sau coasă, trebuie iarba cosită, uscată, întoarsă, adunată și făcută stoc. Vaca nu hibernează iarna! Așa, mai bine stau: fac politică, promit în stânga și în dreapta votul, mai primesc câte ceva bani sau produse alimentare, băutură chiar iar după votare, vezi pe gardurile lor postere și benere de toate culorile: fac politică la comun după cum și trăiesc.

- Ce faci azi, Marine?
- M-a hodinesc, mânca-ți-aș!...
- Mergi la mine mâine la săpat?
- Cât dai boiarule? ți-o taie scurt.
- Trei sute, ca la toți.

Se scarpină după ureche, își miroase țigara după ce-o fitirisește puțin și zice:

- Merg, da...udătura cine-o plătește?
- Marine, în trei sute intră și udătura.
- Da bautura, șefu...? Fără mâncare și bautură, mai bine stau. Stau și gata.

Încerci în altă parte. Aici oricum nu ai câștig de cauză. Apoi te lași păgubaș. Pentru că se lungesc la vorbă și nu ajungi la vreun liman.

Să nu care cumva să încerci integrarea rromilor într-o formă instituționalizată de lucru; nu-i ușor să stai opt, uneori zece sau douăsprezece ore la program, pentru că este de lucru. Nu se pot acomoda cu forma aceasta organizată și civilizată. Și apoi să ia retribuția la sfârșit de lună. Până atunci, ce mănâncă?! Pentru că în două, trei zile banii se topesc... mai bine stau la colț, mai cerșesc o țigară de la unul, de la altul, mai taie lemne la un *priparog de moșneag* sau dacă nu, stau. Pur și simplu.

În urma unui sondaj de opinie, din cadrul „Programului, privind ocuparea forțelor de muncă și dezvoltarea resurselor umane din mediul rural”, un *șef de familie* în tulpina căruia mustea seva de viață și forța de muncă, l-a pus la zid pe interlocutor:

- Aveți familie?
- Da ce, mânca-ți-aș, numai voi să vă înmulțiți? Am, cu acte la primărie!
- La biserică sunteți cununați? Întrebare delicată, să pot afla dacă ține de vreo religie.
- Nu, că domnu' parinte cere bani! De unde să-i dau bani?

Să nu intre în amănunte, schimbă subiectul.

- Ce ocupație aveți în prezent?
- ...în prezent?! Apăi... mă ocup cu statul.
- De ce, sunteți bolnav sau nu găsiți locuri de muncă? Luat prin surprindere, se răstește:
- Ascultă breă, așa zdrahon cum mă vezi, crezi că-s sifilitic?!

...atunci, continuă *domnul cu programul*, vi-e frică să munciți sau de ce la ora asta sprijiniți gardul?

- Mia, se răstește. Frica de muncă? Păi mă culc lângă ea și nu mi-e frică boiarule!
- Atunci cum puteți sta așa, zile întregi, fără să vă frământa conștiința?

Ne privește cu ochi perfizi, după care străpunzând zarea răspunde:

- E greu până mă obișnuiesc. Cât despre *cunoștința dumatiale*, las-o mai moale și cată-ți omul să completezi foaia aia...

Nu se ridică și nici spatele nu-l întoarce. Doar că-și găsește de lucru zicându-le puradeilor ceva pe țigănește: aceștia, nici una, nici două, întorc turul pantalonilor mimând sau chiar având a ne împrăpăta natura cu parfum uman... De teama îmbălsămării sufletului, „domnul cu programul” se lasă păgubaș văzându-și de ale lui.

Odată ajuns în stradă, încearcă să intervieveze pe primul întâlnit:

- Fiți amabil, suntem reprezentanții unui Program care are drept scop ocuparea forțelor de muncă și dezvoltarea resurselor umane din mediul rural. Ce ne puteți spune despre populația rromă, de aici din localitate?

- Care populație rromă? Unde vedeți dumneavoastră rromi, aici în târg?!

Cu siguranță, mă crede tâmpintă. Să poată afla ceva totuși, încearcă să reînnoade convorbirea:

- Tocmai venim din partea aceasta și, arătând cu degetul crede că mă voi trezi la realitate, iar starea precară pe care am constatat-o mă face să cred că populația aceasta, rromă, este marginalizată de restul comunității. Cât despre starea materială, sunt în urmă cu un secol...

Nu răspund și dau să plec timp în care *doamna cu programul* îmi trage o poză. Îmi mai dă și un pliant și iarăși mă blițuște, crezând că va scoate ceva de la mine.

- Cam câți rromi sunt aici, în localitate? Reînnodă firul discuției.

- Păi, răspund evaziv, aici nu sunt rromi!

- Cum nu sunt doamnă, de la ei vin, am văzut cum stau, am dialogat și-mi spuneți să nu există populație rromă în sat?! Doamnă!...

- Nu știu ce ați văzut dumneavoastră, dar eu știu că nu există populație rromă aici. Doar creștini romano-catolici și ortodocși. Nu credeți, mergeți la primărie! Aveți grijă însă, să nu care cumva să le ziceți în față că sunt rromi! V-ați pus-o de mămăligă! Și mă îndepărtez.

Ce s-o mai pună de mămăligă când deja au fost fitirisiți de-a binelea...

Cap. IV

Noiembrie. Dumnezeu a voit ca toamna anului acesta să se lungească cu zile frumoase, cu ploaie la vreme, crizantemele având a-și deschise colora nu numai la expoziția de crizanteme de la Grădina Botanică din Iași ci și în curțile gospodinelor unde, parcă luându-se la întrecere cu specialiștii din „botanică” realizează culori peste culori, mărimi diferite a florilor, ce mai, un adevărat peisaj multicolor care-ți liniștește sufletul oricât de înnegurat ar fi. De la galbenul oului crud, cumpărat de la Grigostar și până la portocaliul gălbenușului cotcodăcitelor din bătătură, de la albul proaspăt muls al laptelui și până la albul împestrit al dalmațienilor din poveste, de la roșul timid și feciorelnic al obrajilor fetei a cărei inimă vibrează la vederea unui coleg de școală, mai mare cu doi ani însă și până la roșul jertfelnic al Fecioarei Maria, toate aceste culori – ofrandă lui Dumnezeu, aduc lumină în sufletele oamenilor iar din depărtare, razele soarelui, încă de dimineață, binecuvântează pământul.

Devenit obișnuință, mersul pe jos la școală este un prilej de observare discretă asupra celor ce se întâmplă „în lumea târgului”; ajunsă în dreptul B.R.D.-ului, că avem multe din astea acum, observ un copil andru trăgând cu disperare de ușă. Era Suraj, elev în clasa a VIII-a, din familie de romei. Desenează frumos dar, se scarpină după ureche când e vorba de citit. Probabil de aceea nici nu citește programul de pe ușă: 09-15.

Îl strig. Coboară, traversează strada, intersecția fiind plină de oameni care, încă de la prima oră fac bisericuțe sau nu știu ce fac la ora aceasta la colț de stradă... Rromi sau nu, tineri și bătrâni, unii șomeri, alții cu fețele scofălcite de băutură, stau, scuipe „bomboane agricole”, fac politică și, când treci, te măsoară din cap până în picioare, de parcă ai avea SIDA.

- Ce voiai să faci la bancă, Suraj? îl întreb când se apropie de mine.

- Ha!?

- Poftim, Suraj! Nu așa învățăm noi la școală?

- A... Da. Se scarpină după ureche apoi continuă: „Am treabă!”

Știind că provine dintr-o familie nevoiașă, cu vreo 8 puradei, Suraj fiind cel mai mare, mă miră faptul să aud că are treabă la bancă.

- Ce treabă ai tu măi băiete?

- Să schimb niște Euro! Se depărtează de mine și se așază pe o bancă din fața Căminului Cultural, lăsându-mă fără replică.

- Dați-le oameni buni acestor sărmani vitregiți de soartă, dați-le mălai, făină de grâu, dați-le ulei și zahăr, câte o pasăre din bătătură dacă aveți, ei nu au. Nu au nimic! Schimbă însă Euro la B.R.D., de mici sunt învățați să „muncească nemuncind”, să cerșească și să fraierească.

Sunt țărani, rupți de muncă, obosiți până la terminare, habar nu au cum arată un EURO, dar se mulțumesc că văd lumina soarelui încă o zi.

Lor nu le mai trebuie nimic. Și nici nu mai visează „cai verzi pe pereți”. S-au lămurit și cu politica, au plătit cu vârf și îndesat în decursul anilor; acum, să spună celorlalți, nu-i ascultă nimeni. Privesc în jurul lor, mai ascultă radioul, că la televizor nu mai văd, le plânge sufletul în tăcere văzând cum se năruie totul în jur, căci sunt singuri, privesc la „tineretul de azi” dezbrăcat și fără brumă de educație și se întrebă cu voce tare:

- Până când, Doamne? Cum poți lăsa așa frumusețe de pământuri, stropite cu sânge jertfit de moșii și strămoșii noștri, pentru apărarea gliei, a fecioarelor noastre, mai frumoase decât a oricărui popor, a pruncilor crescuți de mici în respect de țară și neam, de iubirea bătăturii din ogradă și respectarea părinților și obiceiurilor păstrate de veacuri, cum poți, Doamne, să lași creierele acestora, de azi, să lăncezească în viermele moliei, de parcă nici apă nu bea dar nici sete nu-i este...?

Îngenunchează apoi sprijinindu-se de un lătunoi de la gard, își face cruce cu stânga, că dreapta a pierdut-o în cel de-al Doilea Război Mondial și, înăbușindu-l plânsul, sărută pământul. Așa îl găsește, Tinca lui Chirilă a lui Bahrim. Vorbise cu ea să-i aducă niște bureți de toamnă, *ghebe*, cum le spunem noi pe aici.

- Alei, bade, cumva ți-e rău?! Să te ajut să te ridici! Și începe a striga cât o ține gura:
- Valeu, veniți oameni buni, i s-a făcut rău lui moș Ghiță! Să nu fi și murit pacatele mele...!

Badeeee, strigă cât o ține gura, badeee, ți-am adus bureți!

Se adună lumea ca la mort. Bătrânul nu murise. Dar, slăbit, udând pământul cu lacrimile sale aproape că se înăbușea. Tinca, își sumecă pestelca și-i șterse bătrânului nasul plin de glod. Doi vecini făcură brațele scăunel și-l duseră pe bătrân pe o bancă în fața paravanului; îi deteră apoi o cană cu apă și-i frecau mâinile și picioarele.

După ce-și veni în fire, începură să facă glume pe seama moșului:

- D'apoi bine, bade, acum te-ai găsit să mori. Nici vinul nu s-a așezat în butoi și nici pensia n-a adus-o poștașul. Mai stai, nu te grăbi. N-ai auzit, la radio spune că se mărește pensia. Uite, Tinca, ți-a adus bureți! Cu usturoi și „măliguță” caldă, colo. Să tot mănânci! Apoi o cană de tulburel, trai nineacă, nu alta...!

Întorcându-se spre sacoșa, plină cu bureți, o chestionă pe Tinca:

- Cum dai bureții, femeie?
- Apăi..., lungi vorba femeia, 45 lei vechi.
- Da ce, bre, îi carne asta! La Grigostar iei carnea cu 5 Ron și tu dai bureții cu același preț? Sau aștia au carne naturală, să ne mai scormonească mațele, să nu se-nnoadă.
- Nimeni nu-ți cere să cumperi, bade. Aista-i prețul și gata!
- Nu cumpăr, fa, Marinica lui State mi-a adus acasă un sac. Cu 25. Tu dublezi prețul de parcă le-ai dat apă la rădăcină.

Între timp lui Ghiță i se întoarse sufletul „acasă”. Ascultă tăcut o bună bucată de vreme sporovăiala celorlalți după care interveni:

- Ce aveți voi cu femeia? Bureții sunt pentru mine. Pe voi v-a fript așa, pe jar că, cine știe, dacă plecați cu sacoșa femeii? Nu-i așa, Tincă? Apoi, bureții mi i-a adus, nu pe bani, ci din respect, că-s om bătrân...

Gâlceava le fusese întreruptă de nenea Virgil, poștașul, care văzând atâta lume la „moș Ghiță”, stătu locului o vreme, să vadă ce-i și cum; cum discuțiile nu erau aprinse, intră.

- Uite, bădie Ghiță, a venit și poștașul cu euroii. Te-om lăsa singur acum, să nu-ți fure careva banii și să ne acuza pe noi. Să auzim de bine, bade! Și apăsându-și șapca pe frunte gospodarul ieși pe poartă urmat de ceilalți doi și de Tinca. Fără sacoșa cu bureți. Doar erau ai bătrânului.

- Mare pezevenghi, zise unul din ei. Apoi se despărțiră, fiecare mergând la casa lui.

Tăcut, soarele urmări întreaga discuție a românilor și plăcându-i așezarea aceasta, își ridică trupul incandescent spre cupola cerului, de unde avea să cuprindă întreaga zare cu razele sale nemuritoare.

Satul, fremătând de lume, începe să se dezghețe din amorțeala de până mai ieri: frunzele copacilor, tremurând ușor în bătaia lină a vântului se desprind de pe crengi și după ce valsează o vreme prin aer, se așează molcome la pământ, spre odihnă. Crengile, văduvite de verdele de altădată al acestora dar și de poamele, gratuit oferite omului, vibrează o simfonie greoaie, pe care doar vântul o percepe și, să nu-i fie plânsul auzit, își întetește rafalele. Este toamnă în lume, este toamnă în țară, este toamnă și la Răducăneni. Se simte din plin căci elevii de la Colegiul „Octav Băncilă” din Iași, invitați de doamna profesoară de muzică Anișoara Palaghia, vor susține un concert de orchestră, sonate și vodeviluri, concert cu care să ne bucure sufletul: avem talente în țara noastră. Pretutindenii de altfel. Dar nu și pretutindenii sunt recunoscute...

Noiembrie. O zi de toamnă obișnuită. Poate mai frumoasă decât în altă zi, poate mai plină de emoție lăuntrică, armonia cerului cu pământul fiind la unison, poate politica zilelor acestea este mai îndrăzneată, mai influențabilă, cine știe. Cum Dumnezeu nu ia în seamă vorbele goale și răspunde la vreme, cum trebuie, las destinul să hotărască ce-i și cum, eu voind să ascult celălalt concert...

Cap. V

Noiembrie. Clopotele bat dis-de-dimineată. La amândouă bisericile: creștinii romano-catolici și cei ortodocși își pomenesc morții. Sunt două zile speciale, unul și două ale lunii când, romano-catolicii merg la cimitir unde, după liturghia de dimineată, susținută acolo la capelă, începe ritualul pomenirii celor plecați: rude dragi, prieteni, mame, soții, frați, copii.

După citirea pomelnicului și binecuvântarea mormântului, preotul merge mai departe. Și așa, mormânt după mormânt, întreg cimitirul plin de cruci și oameni, este ca o grădină împestrită cu flori de diferite mărimi, culori și parfumuri... Numai mireasma de tămâie mai dăinuie o vreme deasupra mormintelor după care cei dragi nouă, din cealaltă lume, își află liniștea pentru încă o bucată de vreme.

Creștinii ortodocși, respectând tradițiile din generație în generație, pregătesc bucate pe care apoi, așezându-le în farfurii din marmură le duc la Sfânta Biserică. Aici părintele, după Sfânta Liturghie, pomenește morții, timp în care lumânările nu încetează să ardă. Binecuvântând bucatele, acestea sunt împărțite la adunarea prezentă, de unde, firește nu lipsesc rromii. Cu mic, cu mare, aproape desculț, cu hainele murdare și pline cu toate mirosurile, cu părul vâlvoi, cine știe poate plin cu ouăle păduchilor, cu fața nespălată și plină de urme de mâncare sau zoaia ochilor, după ce s-au călțuit între ele, fără nici un Dumnezeu și „pospai” de credință, nu sunt atente la slujbă; ochii, holbați spre mesele cu bucate, trec peste orice limită o bunului simț. La mirosul de pâine coaptă în cuptor, mațele își fac simțite prezența, ghiorțâind. Sacoșele, mai mari decât înălțimea lor, așteaptă flămânde să fie umplute, cum umplute așteaptă și stomacurile acestor ființe cu totul aparte care consideră că totul li se cuvine, fără muncă prea multă însă. Ele nu înțeleg rostul liturghiei și de ce preotul lungeste cântarea atâta vreme.

Pamela, o țigăncușă peltică și isteată, dar numai pentru sine, primește pomană un pachetel însoțit de o lumânare aprinsă. Fără nici un „bogdaprote”, prinde mâna celei ce-i întinsese pachetul:

- Doamna, la asta nu i-ai dat! Îi cu mine și asta! și o împinge pe fata cu părul vâlvoi.

Probabil nu poate vorbi, îmi zic. Nu este așa însă. Cu obrajii murdari, cu ochi nespălați și plini de puchini, cu pantalonașii ruși între picioare, de, cum a prins a se îmbrăca în fuga plecatului la biserică, fetița mai cască încă. Este o regulă în familie: mai întâi sunt băgate la înaintare plodurile. Ca vai de lume îmbrăcate, îți stârnește mila. Mai bine, plânsul. Consideri că chiar este o nație urgisită de soartă și, mai din surplus, mai de durere că și tu poți într-o zi ajunge la fel, le dai. Poate mai mult decât trebuie.

Devenit un obicei pentru ei, nu-ți faci decât rău singur. Spunând acasă ce-i și cum, te consideră slab de înger și când nici nu visezi, te trezești cu ei la ușă:

- Doamna, n-ai niște farina în plus? Am udătura și n-am cu ce-o mesteca.

Îi dai. Crezând că nu are. Dar dacă-i întinzi un deget, încet, încet îți ia mâna întreagă.

- Daaa, două ouă nu-mi dai?

Îi dau și două ouă. Să fie pomana deplină. Văzându-te mână largă, le deschizi apetitul:

- Hai, cocoană, mânca-ți-aș, că ai suflet bun matale. Dă-mi și câteva murături. Într-o oală mai veche. Că trebuie să ai! Ești femeie gospodină...

Și, Doamne, iartă-mă, îi dai și murături. După un bogdaprote mototolit, zice ceva pe țigănește privindu-te fix.

- Panseluță, îi zic, nu mă blagoslovi, că mai înțeleg și eu țigănește.

- Săru’ mâna cunoană, de und’ să știu că rupi rromano. Dacă tot ai înțeles, atunci dă-mi și doi lei să iau o bucată de slănină. Unde ai văzut ou cu mămăliga și fără slănină?

Taci. Dacă ai intrat în horă, joacă. Un gen de mânie surdă însă mă face să nu-i dai nimic:

- Ascultă, fetișo, c-am întinzi coarda! Ce-ar fi să eliberezi ringul până nu chem câinele?! Dar câinele, numai ce auzi tonul ridicat că și mârâi.

- Ia câinele dă pă mine, cucoană! răcni Panseluța mea și se ciunchi jos.

Doamne, numai să-i fi făcut un semn, câinele nu suportă să-i fie supărat stăpânul.

Nu l-am învățat să facă rău la nimeni. Nici chiar la vrăbii. De aceea când acestea se așează de jur-împrejurul farfuriei cu mâncare, se dă în lături și le privește cum încet îi ciugulesc bucata de pâine. „*Se satură și din firimituri*”, își zice, după care, așezându-se cu botul pe labe închide ochii și visează...

„- Cine a spus că el, câinele nu visează?! Îl vezi cum se foiește, îl auzi cum scâncește și oftează; mai mult, te privește cu ochii înrouați de lacrimi, parcă spunându-ți oful. De te apropii să-l mângâi, se lasă molcom în voia soartei, simțindu-se iubit. Iar dacă tu, stăpânul său, te lași, la rându-ți purtat de vise, tresari când, dintr-o dată sare în picioare: a auzit un zgomot și, pușcă, o pornește într-acolo.

- Valeu, ajutooor, ma rupe javra!!!!... Săriți oameni buni, iacă na, ma omoară... Ajutor!!!

Cine credeți că este? Panseluța. Crezând că a plecat, m-am luat de vorbă cu Spick, stăpânul curții; de aceea fata a găsit de cuviință c-ar fi bine să-și ea singură ouăle din cuiubarul găinilor. Aici, o gospodină cârâitoare, numai ce văzu față străină și începu o hărmălaie de trezi întreaga curte. Spick, știind mersul lucrurilor în ograda cu orătăni, își făcu meseria: localizează hoțul în colțul gardului, așteptându-mă.

- Ce faci, Panseluță? Nu ți-era de ajuns cât ți-am dat? De ce întinzi coarda?

Pun mâna pe o jordie cu gând s-o lovesc. Mi-e teamă să n-o rupă câinele. De aceea, deschid portița mare, prind câinele de gât și-i zic:

- Pleacă! Și cât îi trăi, neam de neamul tău să nu-mi mai calce pragul! Înțelesu-m-ai?!?...

Cu siguranță a înțeles, dar nu de frica mea ci de cea a câinelui.

Mă întorc în casă. Mâncarea de pe aragaz, mai să se ardă. Închid aragazul și gândul mă duce la ziua a doua de Sfintele Paști când la cimitirul din satul Bazga se face pomenirea morților; situat pe dealul ce duce la pădurea Crețu, clopotele, fără încetare, cheamă satul să-și pomenească morții. Este singura zi din an când rudele, din toată țara, chiar și cele plecate în străinătate, vin acasă, la casa unde s-au născut și au mâncat pâine coaptă pe vatră, se întâlnesc cu cei dragi - care au mai rămas, apoi, cu mic, cu mare se îndreaptă spre cimitir. Ocazie unică, să faci expoziție de mașini, care mai de care mai bengoase și parada modei. Cei veniți din străinătate, unii plini de sine, te privesc cu coada ochiului, voind parcă să-i saluți - deh, lume plimbată prin străinătăți; alții, al căror bun-simț nu a plecat de-acasă, se apropie de tine, te îmbrățișează chiar, prilej cu care-și arată ghiulurile, brățara și lanțul greu de aur... De parcă ar fi gladiatori din timpul Romei.

Remorcuțele, cu mic cu mare, înarmate cu sacoșe din iută și cu bidoane de diferite mărimi, te așteaptă la poartă. Cei mici nici nu-ți așezi pomana pe mormânt că și încep:

- Da-mi și mia doamna un ou! Bogdaproste, îmi dai?

Parcă te enervează. Să fii civilizată, îi răspunzi totuși:

- Ai răbdare, să treacă părintele; după ce citește la mormânt îți voi da! Doar nu mă voi întoarce cu ele acasă, păcatele mele...

Atenția îți este distrasă de gălăgia infernală de la poartă: s-au îmbuibat remorcuțele cu vin de toate culorile și acum vorbește carcaletele. Și ce vorbe...!

O țigancă, nici una, nici alta apucă sacoșa plină cu ouă și cozonac și începe a o plesni pe cea de lângă ea, apostrofând-o după limba cunoscută doar de ele. Ouăle, o parte moi, se scurg pe fruntea femeii îngălbenind-o; feliile de cozonac, acum firimituri însirocate se prind de hainele acestora cum penele pe pielea unsă cu miere. Țipetele puradeilor, activi la spectacol, face și pe părintele să se oprească din cititul pomelnicelor: intră și copiii în scenă: pe teren neutru, se călțuie și se înjură de mama focului. Până și preotul rămâne locului privind la drama aceasta umană...

- Nu-i bine să dai săracului pomană nemuncită; asta este vina noastră a celor ce încurajăm lenea și lipsa griji de mâine...

- Așa este părinte!, răspund în gând. Noi i-am încurajat, noi trebuie să-i dezvățăm a mai cerși. Că răul din fire..., se știe, nu are lecuire...

- Să scrii un articol despre toate acestea! îmi spune părintele. E bine de știut pentru mai târziu.

- Cu siguranță, voi însera un articol în paginile revistei, părinte!

În gând, vorbesc pentru mine însămi: „Păcat că nu ați văzut scena de la cimitirul din Răducăneni, de pe vremea părintelui Cristea:

O pirandă, bine sulemenită, umplu mormântul cu de toate: cozonac, ouă, pâine cu salam „săsesc”, *mușchi țigănesc chiar*, ce mai, adevărat praznic. Nu mai spun de băutură: cognac, bere, lichior de lămâie și, bineînțeles, vin.

Cum părintele începuse pomenirea la morminte după utrenie, foamea le dădu ghes și nu așteptară și bruma de rugăciune închinată morților; începură a bea și a cânta de mama focului. Doar n-o să plângă toată viața!... Unul, cu capsă pusă, se înfurie că *popa întârzie!* Nevoie mare că rudele „de departe” petrec la cimitir, se înarmează cu curaj și o ia *țintă* spre părintele; firește, părintele citea la unul din morminte, nu departe de acela cu pricina.

Nici una, nici alta, îl apucă un plâns de credeai că tocmai i-a murit mama sau un puradel:

- Parinteeee, nu ma lasa parinteeee! Valeuuu...! Frățicu meuuuu, unde te-ai duuuuu...!

Și, apucându-l pe părintele de veșmânt, începe a plânge de-adevăratelea:

- Parinteeee, mâncați-aș ...mâna ta parinteeee...hai și la mormântul meu și citeșteee...!

Să evite vorba deșartă, preotul se îndreptă spre mormântul omului. Dar cum spectacolul abia începuse, rumânul se trânteste pe mormânt și începe a se tăvăli peste bunătățile rămase, făcându-se otova cu ele și a se jelui:

- Haoleu, fratelu meeeeu, de ce-ai plecat fără mineeee. Cum o duci tu acoloooo..., că nu mi-ai scris nicodatăaaa...Parintee, mâncați-așta, parinteeee, citește lu fratelu meeeeu!!!...

De râsu-plânsu, nu alta. Uitând de morminte, oamenii s-au adunat în jurul bocitorului. Acesta, știindu-se privit, mai acătării plângea. Ce mai, teatru la scenă deschisă. La un moment dat, unul dintre ei îl înșfăcă de-o aripă și, ridicându-l, după ce-i dădu vreo două picioare în fund, îl duse acasă. Ceilalți se împrăștiară care încotro iar noi, ne-am îndreptat spre morminte, căci mai rămăseseră vreo cincisprezece de pomenit.

Între timp cimitirul rămăsese liniștit. Și pustiu. Mormintele stropite, mai păstrau ceva din binecuvântarea preotului; lumânările, o parte arse, altele doar pe jumătate se stinseră iar parfumul de tămâie și mosc, plăcut mirositor, păstra neîntinate mormintele de răutatea cotidiană. Pe alocuri, firimituri de cozonac și coji de ouă – de toate culorile, arăta că nu cu multă vreme în urmă pe aici trecură picioare de om... Ce priveliște! Greu de exprimat.

Viața își continuă mersul, cu bune și rele, lumea având ce povesti o bună bucată de vreme: avem și noi faliții noștri și până să *ne integrăm cu totul în Europa*, mai avem de frământat aluat fără drojdie...Timp în care remorcuțele, cu mic cu mare, își duc viața așa cum o știu din străbuni, căratul lemnului în spate devenind o obișnuință, o necesitate chiar, unde mai pui că nu trebuia plătit nici pădurarul și nici căruțașul... Apoi, viața asta – liberă i-a format să nu aibă stăpân, să nu respecte legea, să știe unde să bată, să-și ceară drepturile și, mai ales să te pârlească când nici nu visezi...

Cam atât. De refuzi să crezi, apropie-te, încearcă să intri în vorbă și ori te împrășcă cu daruri neînțelese ori ți-aruncă în față ce nici nu visezi...

Noiembrie. Zilele senine, luminate dis-de-dimineată de razele soarelui ce întârzie voit parcă pe fiecare floare, a bucurat sufletul crizantemelor ce și-au deschis, necondiționat, corola multicoloră; este vremea când, și om și floare trebuie să se pregătească de odihna de peste an, adică întâlnirea – față către față – cu rafalele vântului siberian, singurul care, dând binețe, trezește din visare întreaga natură. Și dacă teii și frasinii și ulmul și stejarul mai flirtează încă, lăsând frunzele galben-roșietice sau ruginii să dănțuie în jurul coroanei lor, legănatul ramurilor este aproape trist fără foșnetul plin de muzicalitate și de verdele buratec sau nucăriu al acestora: sunt frunzele cu care s-au mândrit luni de zile și la umbra cărora și-au aflat odihna toate viețuitoarele.

Noiembrie. Cerul, lăsând să picure din imensitatea înălțimii sale stropi de rouă cețoasă sidefează albul crizantemelor; este lacrima Doamnei Cerului; lacrimă scăpată din neatenție căci văzând

câtă bucurie este pe pământ și că, în sfârșit, armonia este la ea acasă, i se înduioșează sufletul... Cine știe, poate-și amintește de viața ei pământeană când, copilă fiind este închinată de părinții ei Ioachim și Ana, Tatălui Ceresc. La *Intrarea Maicii Domnului în Biserică*, suflare multă se adună să aducă jertfă din roadele adunate peste an; cu lumânare aprinsă, la Odovenie, acestea sunt binecuvântate de preot apoi împărțite celor nevoiași întru pomenirea celor dragi. Jertfă pe care bunul Dumnezeu, de acolo de sus, o binecuvântează la rându-I.

Noiembrie. Câteva rațe sălbatice, presimțind nori grei de ploaie, privesc și caută din înaltul cerului loc propice de viețuire; apa deltei s-a răcit și vântul șuieră puternic, măbind valurile, mai, mai să le ia în duret; stufărișul, altădată le asigură iernatul: acum s-a rărit atât de mult de parcă oamenii l-ar folosi în hrana cea de toate zilele. Totuși acesta este tăiat de gospodarii nevoiași pentru a-și acoperi casele încropite în doar câteva luni, inundația din vară lăsându-i goi ca pe puiul de piropopircăniță... Anul acesta, ca și în mulți ani la rând, puhoaietele din urma ploilor, apocaliptice parcă, au curățat totul în cale: animal sau pasăre, copac sau casă, piatră sau ...suflet de om împietrit. Dumnezeu a voit, prin prelungirea toamnei, să-i unească pe oameni și să fraternizeze cum altădată, în epoca primitivă.

Civilizația însă i-a debarasat de sentimente în locul acestora inoculând piatra. Nu piatra filozofală. Nu oricine ajunge la descoperirea acesteia. Este vorba de piatra dură, colțuroasă cu ale cărei vârfuri săgetează și sângerează suflete curate în ale căror vene nu curge sânge alterat... Piatra care l-a înălțat pe om la ranguri mari dar la caractere infime...

Toamnă. Noiembrie, transpirat de atâta căldură, poate obosit de alergătură, își încruntă sprâncenele, voind a-l atenționa pe cugetător că deși are greutatea ei, viața este frumoasă. Obosit de vechimea anilor dar cu sufletul veșnic tânăr, și toamnă și om – la unison, își dau mâna; plini de înțelepciune, mai pot schimba câte ceva în mersul lucrurilor acestea și mai pot redresa suflete îngenuncheate... Este toamna realizărilor și pentru cei de vârsta a treia: nepoții, întorcându-se de la școală, au învățat la ora de lucru manual să împletească coșulețe să le umple cu flori – crizanteme, pe care să le ofere *bunicului* când vor ajunge acasă. Alături de acestea, într-un carnețel aproape minuscul, bătrânul, printre gene va putea citi notele obținute în ultima săptămână.

E toamnă și noiembrie, îmbrăcat în haine sobre, își face rodul de dimineață; presimțind prezența rece a acestuia, frasinii și carpenii, teii și stejarii, ulmii și plopii își lasă ofranda – frunzele, să cadă în plâns tăcut acoperind, spre bucuria sa, o buburuză care, mai ieri, la căldura razelor soarelui, crezu că vine primăvara... Cum și sufletul tânăr al bătrânului trecut de vârsta senectuții, mai dăinuie cu privirea înspre verva fosforescentă a tineretului trecând pe stradă. Nu are cine să-l observe în fața ușii deschise, nu are cum citi plânsul lăuntric al singurătății acestuia și nici scâncetul aproape șuierat al toamnei.

Doar crivățul siberian, atoateștiutor, le înțelege dorul și, plin de îngâmfare, transformă ploaia mută a frunzelor în ciorchine de fulgi, aici rezezi, aici molcomi, care încet, încet acoperă zarea cu o plapumă alb-sidefie.

E toamnă, e noiembrie și ploaia de stele cade din ceruri răcorind pământul sufocat de atâtea zgomote. Uneori inutile.

LUCIA ELENA POPA - Timișoara

IDENTITATE DE ROMÂN

Oare toți românii își cunosc bine identitatea, știu cine sunt și cum sunt ei cu adevărat? Consider că merită să reflectăm asupra acestui deziderat, întrucât se află în strânsă legătură cu temeiurile neamului.

Trăsăturile identitare fac parte din structura noastră intimă, din felul nostru de a fi, marcându-ne gândirea și simțirea. Fiecare națiune se exprimă și se trăiește pe sine, pentru că e profilată genetic, numai cei care-i aparțin, crescuți pe același arbore de viață, o trăiesc cu adevărat. Este motivul pentru care numai aici,

în țara noastră, în locul nostru predestinat ne putem realiza pe deplin, putem excela în orice domeniu.

Aruncând o privire asupra istoriei noastre naționale, asupra evenimentelor prin care au trecut românii din vechime pe toate teritoriile unde locuiau, observăm că au fost hărăziți să trăiască într-un spațiu generos, în jurul arcului Carpaților, în sud mărginit de Dunăre. Tocmai din acest motiv, teritoriul ocupat de ei a fost mereu râvnit de alte popoare, mai ales vecine, care i-au cotropit. Au dat multe jertfe de sânge pentru a-și apăra pământul, iar această permanentă viață de pericole le-a marcat și profilul spiritual. Ca atare, felul în care se manifestă românii se datorează trăsăturilor psihice formate de-a lungul timpului, în strânsă legătură cu realitățile pe care le-au traversat în istoria lor. Încercând mereu să supraviețuiască, să se apere, au trăit mereu cu o neliniște, cu o teamă, care a determinat, cum spunea Lucian Blaga, „o involuție a neamului”. Studiile psihologilor arată că, în contextul respectiv, românii și-au dezvoltat spiritul colectivist, fiind obișnuiți să fie mult timp împreună. Trăsătura respectivă a reprezentat o armă de luptă pentru menținerea unității neamului și a limbii, dar, pe de altă parte, a stagnat diferențierea personalităților în plan cultural. Pe același fundal al spiritului colectivist, li se recunosc românilor drept trăsături: capacitatea de a fi legați de tradițiile care i-au unit, calzi în relațiile cu alții, dar și supuși autorității care-i reprezintă. Caracterul echilibrat al temperamentului românilor este explicat prin influența climatului temperat-continental în care este situată țara noastră, precum și a reliefului care combină muntele cu șesul (Simion Mehedinți). Există și alte teorii ce ar putea explica trăsăturile identitare ale românilor prin istoria lor. Astfel, Mircea Eliade susține o teorie, conform căreia, acceptarea suferințelor ca mijloc de purificare morală la români, ar fi un răspuns la „teroarea istoriei”, având legătură cu spiritul de sacrificiu al dacilor. Această teorie ar putea explica și atitudinea ciobanului din balada *Miorița* în fața morții.

În registrul de trăsături de comportament specifice românului, se înscriu și: prețuirea muncii, a familiei și a credinței în Dumnezeu. Biserica era o școală a blândei și a iubirii de semenii, caracteristică recunoscută de toți oamenii de cultură și filozofii care au studiat psihologia românului. Nicolae Iorga, de pildă, spunea că: „Biserica, limba și neamul au fost totdeauna împreună la noi”. Este posibil să explicăm absența pornirii spre răzbunare și toleranța românului prin înclinațiile sale religioase, ceea ce Dumitru Stăniloae numea „minte nepătimașă”.

Despre simplitatea noastră, a românilor, ca trăsătură, se poate vorbi mult. Ea înseamnă oameni calzi, deschiși mereu către alții, respect pentru viața de familie, pentru tradițiile în spiritul cărora am crescut, tradiții altoite pe sinele nostru. Ele ne unesc, ne fac să trăim împreună amintiri de viață, bucurii și dureri din bagajul nostru spiritual, mai ales cântece, jocuri, obiceiuri impregnate de concepțiile noastre de viață optimiste. De simplitate se leagă și proverbia noastră ospitalitate, precum și omenia, capacitatea de a ieși la liman din greutăți, de a vedea binele și frumosul acolo unde nu sunt chiar evidente. Simplitatea caracteristică neamului nostru se poate păstra integral doar unde ne-am născut, fiind în concordanță cu oamenii de acolo, întrucât numai ei, cu același profil, cu aceeași evoluție, te pot aprecia și accepta, între ei te simți cel mai bine. Într-un loc din afara țării, unde alte criterii decid structurile morale, nu poți fi înțeleș, cei de acolo nu simt ca tine, nu pot intra în rezonanță cu tine, cel mult te tolerează. Același lucru se întâmplă cu limba. Atâta timp cât limba e depozitara simțirii și gândirii noastre ca popor, numai prin intermediul termenilor ei, a îmbinării specifice de cuvinte în spiritul structurii ei specific românești poți să exprimi autentic un mesaj. Așadar, numai în limba ta poți performa cu adevărat. Vibrantele versuri ale poetului Grigore Vieru fac trimitere la acest aspect: „...Ci doar în limba ta durerea poți s-o mângâi / Iar bucuria s-o preschimbi în cânt, / În limba ta ți-e dor de mamă / Și vinul e mai vin și prânzul e mai prânz...”

Mulți români au emigrat din cauză că nu și-au găsit rostul în România, n-au găsit modalități de a se realiza, ori s-au simțit umiliți de guvernanți. Au căutat libertatea și civilizația Vestului și un câștig mai mare. La început, fascinați de ofertele de acolo, nu și-au dat seama că își pierd identitatea, că, emoțional, nu se pot rupe de țara lor, rămasă în așteptare într-un colț de inimă. Partea de sensibilitate a profilului lor identitar, specifică structurii noastre, care ne deosebește de spiritualitatea mercantilă a

Vestului, n-o puteau găsi acolo. Pentru că nu-i destul să ai bani, mai ai nevoie și de virtuți sufletești, dacă ai crescut în spiritul lor. Se pare că unii dintre emigranți au trăit un dezechilibru: resping Vestul, dar nici nu mai vor să se întoarcă de unde au plecat (nu le mai place, sau din orgoliu). Ce identitate vor avea copiii lor, sau nepoții, care nici nu vor mai vorbi limba română la generația următoare?!?

Acum, în An Centenar, este mai mult decât evidentă stimularea întoarcerii în țară a tinerilor valoroși care au performat în alte țări, prin crearea facilităților necesare în acest sens. De ce să nu se realizeze aici, ajutând la redresarea țării lor? Oare îi putem face să înțeleagă faptul că locul lor e acasă, că ținuturile românești au o energie pozitivă, iar căldura sufletească a conaționalilor e dătătoare de vitalitate? Da, pentru că dragostea de patrie n-au pierdut-o, ea ocupă un spațiu sacru al inimii, așteptând să fie reînviată.

Tot acum, e imperios necesar ca românii să reflecteze mai mult la identitatea lor și la valorile neamului. Să prețuiască moștenirea lăsată de înaintași, dar să nu uite datoria de a o spori. În situația de criză din țară, când mulți români se dușmănesc sau emigrează, este necesară, pe lângă un proiect de țară apt să canalizeze energiile creatoare ale întregii țări, și un proiect de unire imaterială a tuturor românilor, o uniune de idealuri de țară, ridicată pe credințele și valorile noastre. Pentru a-l putea realiza, trebuie să ne corectăm defectele, adică să renunțăm la complexe de inferioritate, la pasivitate și resemnare, neîncredere în propriile puteri și la speranța că va veni un salvator să ne rezolve problemele. Fiecare dintre noi ar trebui să se prețuiască pe sine mai mult, căci face parte din valorile țării, îi este util acesteia. Lipsa de încredere a unora în alții se datorează faptului că nu ne armonizăm viziunile. „Ceea ce ne lipsește nouă, românilor, spunea Petre Țuțea, este îndrăzneala”. Într-adevăr, ca să reușim, va trebui, să ne asumăm riscuri, pentru a construi o țară „ca la noi”, pe principiile noastre, nu una de import, „ca afară”, cum se tot spune. O țară a noastră de miracole, scrise și nescrise, dăinuind în imaginarul culturii noastre populare, o țară făurită din aer tare de Carpați, dulceața colnicelor pe care mereu suie câte un flăcău, din eleganța holdelor blajine... Consider că suntem în măsură să ne valorificăm potențialul foarte mare de inteligență, creativitate, inventivitate, potențialul psihologic de adâncime, care, spun psihologii, se situează la nivelul culturilor moderne și democratice. Dacă vom păstra legătura cu tradițiile ce dau nota specifică profilului nostru spiritual, am putea să menținem „noblețea rasei”, cum afirma Simion Mehedinți. Societatea tot mai polarizată, schimbarea concepțiilor de viață, a mentalităților, duc la risipirea valorilor străvechi. Este un motiv să ne asumăm responsabilități în a nu lăsa să se piardă tradiții vechi care aduceau echilibru în societate și îi uneau pe oameni în jurul aceluiași concepte. Standardizarea produselor, de pildă, duce la dispariția creativității, a ceea ce îl face pe fiecare popor să fie unic. De pildă, o fată pe care mama ei nu o mai învață să facă pâine sau preparate culinare, nu va cunoaște secretul bunătații acestora, nici nu va avea amintiri legate de ele, de contextul unic în care au existat și care a unit familia. Ca atare, nu va mai petrece acel timp psihologic în familie, pierzând, în mare măsură, și legătura afectivă cu ea.

Dacă marii oameni de cultură români au crezut în destinul neamului nostru, e firesc să credem și noi. Fără tineri, însă, nu vom prospera, dar pentru a-i face să-și conștientizeze datoria, sistemul de învățământ trebuie schimbat, prin deplasarea accentului pe dezvoltarea personală a elevilor. Descoperindu-se fiecare pe sine, elevii vor înțelege că au nevoie de o țară-patrie care să-i adopte, să le dea identitate și cu care să împărtășească același sistem de referințe, în timp ce ei se vor ocupa de creșterea ființei materiale și spirituale a acesteia. Astfel, țara devine cartea lor de vizită cu care se vor mândri, dacă i-au purtat de grijă, sau de care le va fi rușine, în caz că au lăsat-o în părăsire. Acum, România, țara care i-a crescut, e văzută în afară ca o țară fără reguli; depinde de tinerii de azi, de nepoții și de strănepoții noștri ca mâine să o urce pe pedestalul demnității. Nu putem lăsa țara să se piardă. Nu ne putem pierde pe noi, ca neam. E țara construită cu nenumărate sacrificii și jertfe de sânge, țara pentru care a luptat și a murit Horea „cu credință nestrămutată în destinul neamului”. Prin educație riguroasă, tinerii români pot câștiga încredere în capacitatea lor de a ridica neamul la potențialul său valoric.

Unirea și credința într-un ideal pot asigura forța cu care străbunii porneau fără nicio ezitare la lupta pentru apărarea țării. Era în manifestările lor chiar un fel de îndârjire, izvorâtă dintr-o sfântă datorie patriotică. Intrată în memoria poporului prin cântecul popular, atitudinea lor e resimțită acum ca mesaj de actualitate: „Muică, suntem neam de piatră, / Când e vorba pentru vatră, / Suntem pui de brâncoveni, / De panduri și de jieni; / Dacă n-aveam munți cum sunt, / Îi scoteam chiar din pământ...”

EMIL BUCUREȘTEANU - Piatra Neamț, jud. Neamț

O sută de ani

Când Tudose Ghiță a mers în clasa I, în prima zi de școală era îmbrăcat cu o cămașă albă de cânepă, bine ghilită, peste care avea o cingătoare care-i ținea loc și de curea pentru ȋțarii făcuți tot din țesătură din cânepă. În aceeași zi a intrat pe porțile școlii, tot pentru clasa I, și Dobreanu George, îmbrăcat cu pantaloni scurți, cu haină albastră și guler marinăresc.

La Sloboda erau doar două posturi de învățatori. Se învăța într-o singură sală de clasă pusă la dispoziția școlii de Ghiță Suvac. Ghiță Gherasim avea clasele I și a III-a. Gheorghe Dobreanu, tatăl lui George, avea clasele a II-a și a IV-a. Ileana, soția lui Gheorghe Dobreanu, ar fi dorit ca fiul său să nu învețe cu Ghiță Gherasim, ci cu taică-su. Soțul i-a refuzat elegant, dar hotărât, dorința:

- Ghiță Gherasim, deși este mai tânăr ca mine, este un învățator foarte bun. Din clasa a IV-a, care a terminat anul acesta, au reușit să intre la liceul din târg doi elevi, al lui Toader Zamfir și al lui Vasile Chidea, și nu erau cei mai buni la carte. M-am uitat în catalog. Există și alți copii cu note foarte bune, dar unii părinți îi țin acasă pentru munca în gospodărie, iar alții nu au bani ca să-i trimită la alte școli.

Ghiță Gherasim, învățătorul, îi așeză pe cei doi copii în banca I, alături. Așa luă ființă una din cele mai frumoase prietenii din rândul elevilor din satul Sloboda. La scăldat, vara în apa Cracăului, iarna la săniuș erau totdeauna împreună, deși Ghiță mergea desculț, vara, cu opinci, iarna, iar George era permanent încălțat cu ghete și îmbrăcat cu haine orășenești. La baltă însă se deosebeau doar după culoarea părului. Ghiță era brunet, cu podoaba capilară toată cârlionți; George era blond, tuns școlărește. La piele, după câteva zile senine și călduroase, soarele îi aducea la același numitor.

După clasa a IV-a, Dobreanu George și-a continuat studiile la școala normală pentru a deveni învățator. Tudose Ghiță, deși nu era cu nimic mai prejos la minte decât Dobreanu George a rămas acasă să păzească oile, să țină vaca de funie, când o ducea la păscut.

Se părea că drumurile vieții lor s-au despărțit pentru totdeauna. Războiul îi întâlnește din nou. La regimentul „15 Dorobanți”, George Dobreanu, cu gradul de sublocotenent, deveni comandatul plutonului în care își satisfăcea stagiul militar Ghiță Tudose și era sergent, comandantul grupei I. În această calitate intrară în tranșeele de la Mărășești. În momentele de acalmie, pe care le avură la început, își reaminteau ghidușiile copilăriei, scăldatul în apa Cracăului, exigențele învățătorului Gherasim.

- Ai auzit? Regele a zis că ne dă pământ celor care luptăm pe front, îi spuse George lui Ghiță, într-una din zile.

Ghiță nu-și manifestă pe loc bucuria, dar în momentele de aparentă liniște se și gândea ce o să facă cu pământul, trei hectare promise. Nu va mai fi considerat calicul satului, nu va mai merge să lucreze cu ziua sau să stea cioban. Apoi, Maria lui Sândica nu va mai avea ce spune când o va cere în căsătorie. Discută și cu George despre planurile lui. George îi împărtășește și el planurile lui, că își va face casă tot în satul natal.

Vara se sfârșise de câteva zile. Noaptea erau senine și parcă pe cer apăruseră mai multe stele. Într-o dimineață, când se retrăgea luceafărul de ziuă, sublocotenentul George Dobreanu se apucă să conceapă o scrisoare Elenei Asandei, colega lui de serviciu, învățătoare în Sloboda, de când cresc

numărul elevilor, iar în sat se ridică și un local pentru școală. Spera să aibă câteva minute de liniște, nemții să nu mai atace din nou.

- Nu se mai termină odată războiul acesta, își începu el scrisoarea. Sper să ne reîntâlnim. Pe aici moartea are chip de obuz, nu mai este cu coasa în spate...

- Domn' sublocotenent!

- Ce-i Ghiță?

- Domn' sublocotenent, la nemți e forfotă mare.

Sublocotenentul George Dobreanu își duse binoclul la ochi. La liziera pădurii din față, nemții se grupau, se mișcau și erau mult mai mulți ca de obicei.

- Anunță comandantul de companie, spuse sublocotenentul George Dobreanu sergentului Gheorghe Tudose. Apoi, trezește-i pe toți și treci la postul tău. Dumnezeu să ne ajute, mai spuse sublocotenentul.

Urmă iadul. O ploaie de obuze venea de la nemți. Românii le răspunseră cu o nouă ploaie. Gheorghe Tudose nu le lua în seamă. Mitraliera țacănea mereu, țeava îl frigea. Fierbinți deveniră și țevile puștilor soldaților.

- Nu-i lăsa, Ghiță, să intre în tranșee.

- N-avea grijă, George. Pe aici nu se trece!

Și mitraliera clănțănea fără-ncetare.

Se părea că ziua nu se mai termină. Neterminabile erau și trupele nemțești care năvăleau, năvăleau. Dar niciun soldat român n-a dat înapoi. Când se lăsa înserarea mai bubuia ici și colo câte un obuz. George strigă cât putu de tare:

- Ghiță, trăiești!

- Aici, George.

Ghiță asculta dorințele unui soldat, care trăgea să moară și-l ruga să-i trimită scrisoarea din buzunarul tunicii, acasă la părinți. Ghiță și George se priviră lung, fără să își spună un cuvânt. Chipurile lor îmbătrâniseră cu câțiva ani. Fusese ultima zi a Bătăliei de la Mărășești. Nemții după imensele pierderi se stabilizară pe poziții. La fel și românii. Armata rușilor era plină de zvonuri.

Se întoarseră sănătoși acasă. Fiecare porni pe drumul lui. George la clasă, Ghiță la lucrul pământului. Amândoi erau cuprinși de același gând, căsătoria. Și Elena îl așteptă pe George, iar Maria îl așteptă pe Ghiță. Se bucurară împreună de formarea României Mari și de împroprietărirea combatanților. Rănilor războiului se vindecau și satul intră pe drumul obișnuit, marcat de anotimpuri, de semănatul ogoarelor, înfăptuirea lucrărilor agricole, strângerea recoltei. Mai mult pământ, speranțe mai mari, satul devine comună, casele acoperite cu paie dispar, apar cerdace cu stâlpi ornamentați. Nunțile devin mai dese. De asemenea, botezurile. Totul părea că este bine, că totul este frumos. Se fac alegeri. Ghiță simpatizează cu țărăniștii. George se înscrie la legionari, face cărămidă pentru o biserică nouă. Ghiță îi aduce câteva care cu lut. Banii n-au culoare politică. Nori negrii apar pe cerul întregului glob. O nouă desfășurare pentru împărțirea lumii. Războiul începe. Românii uită de Mărășești, Mărăști, Oituz. Se aliază cu foștii dușmani.

- Ce zici domn' învățător despre această alianță? îl întreabă Ghiță Tudose pe George Dobreanu.

- Luptăm pentru țară, pentru Dumnezeu! Germania reprezintă viitorul omenirii.

- Și când au rămas doar douăzeci de oameni din plutonul nostru luptau tot pentru viitorul omenirii? Ce le spui Mariei lui Beșleagă și copiilor ei rămași orfani? Și celorlalte văduve? Și celorlalți orfani din satul nostru?

Și Ghiță Tudose și George Dobreanu aveau să discute de multe ori despre războiul trecut și despre cel prezent. Vorbele lor erau doar vorbe și cu ele asistau la un nou măcel. Pentru ce și pentru cine mor atâția oameni? se întreba Ghiță Tudose, în timp ce mâna un cal bolnav de plămâni pe care-l botează Ivan, primit în locul unei iepi, Puica, o mândrețe de animal, rechiziționată și căzută și ea pe front.

Dar, *nu da Doamne omului cât poate duce*. Pământul trebuia lucrat cu orice preț. Chiar să fie însămânțat cu sapa, fără să fie arat. Vine seceta, vine foamea și vin și alegerile din 1947. Ghiță Tudose și George Dobreanu se află din nou față în față.

- Pe cine votezi? îl întreabă George pe Ghiță.

- Pe țăraniști. Pe cine să votez? îi răspunde sincer Ghiță.

George se află în mijlocul unui grup de țărani.

- Blocul Partidelor Democratice reprezintă viitorul, le spune el.

Ghiță se uită lung și pleacă acasă cu un gust amar. Nu peste mulți ani, gustul amar devine gust de fiere.

- Ghiță este acasă? o întreabă George pe Maria.

- Da. Hei, Ghiță, te caută domnul învățător.

- Vin imediat! răspunde Ghiță din grădină.

- Mai odihnește-te! îi spune George.

- Există vreo țară unde se mănâncă fără să muncești?

- Ai dreptate, dar omul nu e făcut numai pentru muncă.

- E făcut și pentru a se omorî unul pe altul, adăugă Ghiță. Sau pentru politică.

- Și în politică se omoară oamenii. Să lăsăm astea la o parte. Eu am venit pentru altceva.

- Ai nevoie să te ajut la vreo treabă?

- Nu. Am venit să te ajut eu pe tine.

Ghiță făcu ochii mari, curios să știe ce ajutor îi va da George, fără să-i ceară ceva. Avea să afle imediat.

- Cred că știi că se vrea înființarea gospodăriei colective și la Sloboda. Suntem ultimii din raion.

- Și vrei să fac și eu cerere. Doar știi cum am căpătat pământul...

- Și eu am luptat pentru asta?

- Și ai primit pământ. Mi se pare mai mult decât soldații obișnuiți. L-ai trecut la colectiv? Ai să lucrezi în colhoz?

- Eu l-am donat și nu mai fac atâta caz.

- Sigur, nu mai faci atâta caz, dar tu ai salariu. Apoi, tu nici n-ai muncit la pământ. Ai palmele curate. Ale mele sunt bătătorite. Eu am simțit pământul, îl cunosc, mă cunoaște. Pe-al tău l-au muncit alții. Te duceai rar pe câmp. Eu îl am în mine, m-a iubit și l-am iubit. Nu trăim unul fără altul.

- Stai, oprește-te. Parcă ești un activist. Știi ce s-a întâmplat la Bârgăuani. Trage și tu clopotele dacă crezi că poți schimba lucrurile. Emil parcă este student. Este de-o seamă cu feciorul-meu. Vrei să vină acasă să tragă la sapa.

- De ce?! Doar se ține de treabă, după câte mi-a spus.

- Așa, tocmai pentru că se ține de treabă. Eu am venit să te avertizez ce se poate întâmpla. Fă cum vrei. Nu în neînscirerea ta în colectivă stau *neîndeplinirile* mele. M-oi descurca eu în fața lui Ion Rău.

- În fața cui? îl întreabă Ghiță, mirat.

- A lui Ion Rău. De ce te miri?

- Nu mă mir deloc. A mai fost așa ceva când a lui Preotu dădea ordine. Parcă făceai cărămidă și cântai *Sfântă tinerețe legionară*.

George nu mai zise nimic și plecă încurcat de neprevăzutul ce i se spusese pe față. Ghiță merse înapoi în grădină unde Maria plivea un strat cu ceapă.

- Mai vor cote? îl întreabă ea. Am fost după gaz la cooperativă și a zis să le duc din nou ouă dacă vreau să cumpăr zahăr sau ulei. A lui Tudoran mi-a spus că n-am dus cota de lână.

- Mi-a zis să ne înscriem în colectiv. Că vrea să îmi facă un bine, că n-ar trebui să mă opun. Mi-a amintit despre Bârgăuani.

- El nu și-a amintit de legionari?

- I-am amintit eu și a plecat. Nu înainte de a-mi spune că s-ar putea ca Emil să fie trimis acasă.

Maria rămase pe gânduri. Fata preotului Vasile fusese studentă la medicină la Iași și o făcea pe sora medicală la dispensarul din comuna vecină. Noaptea nu dormiră. Își trecură în revistă întreaga lor viață. Avuseseră patru fete. Una, Ileana, a murit de TBC. Nu mai vruse să muncească la câmp cu ziua pe la alții. Trei hectare nu ajungeau decât pentru gurile a opt persoane. Pentru o rochie, pentru o pereche de pantofi trebuia să lucreze cu ziua. Cealaltă, Maria, mergea de două ori pe săptămână la târg, vreo zece kilometri, cu o traistă în spate și un coș în față pline cu sticle cu lapte ca să le vândă. S-a măritat și i-a dat zestre patruzeci de prăjini, aproape un hectar, de pământ. A treia, era foarte frumoasă. S-a măritat prima, dar nu se înțelegea cu familia soțului, pe motiv de zestre. Numai patruzeci de prăjini de pământ nu erau suficiente, a trebuit să dea un hectar. Mezina era bună la carte, a luat mereu premiu.

- Îți ajung șapte clase, i-a spus maică-sa. Ai putea să lucrezi la tricotaje la Piatra.

S-a măritat mai târziu, cu un muncitor de la Săvinești. A devenit și ea muncitoare. În zilele libere își lucra și ea cele patruzeci de prăjini de pământ primite drept zestre. Sandu, al cincilea copil, băiatul atât de dorit după patru fete venite în opt ani, a avut o moarte tragică. O bombă din Al Doilea Război Mondial, un *faustpatrone*, o armă de proveniență germană, a transformat în bucăți trei adolescenți. Unul era Sandu. Maria Tudose avea să-i aducă acasă capul în poale, din care se mai vedeau doar câteva pete de păr blond și pe care avea să-l sărute în neștire după ce fusese așezat în sicriu. Ghiță Tudose și Maria se închiseră în sine, duceau cu ei o grea durere. Emil reuși să învețe mai mult decât șapte clase. Era student la București. Cum să fie trimis acasă sprijinul și cinstea lor? De ce?...

A doua zi, Ghiță Tudose, cu o foaie de hârtie ruptă dintr-un caiet studentesc, scrisă frumos, lizibil, corect, ce purta două semnături, una sub alta, prima o cruce făcută cu cerneală albastră de o peniță claps pe care se observau amprentele unui deget, dedesubt o semnătură scrisă citeț. Ghiță C. C. Tudose, bătu în poartă la George Dobreanu.

- Uite cererea de intrare în colhoz!

George vru să-i spună ceva. Poate despre vremuri. Că omul este sub ele, dar nu mai avu cum. Ghiță plecă precum veni. În primăvara aceea nu mai merse la arat la Groapa Lupului, locul unde cele trei hectare fuseseră de-atâtea ori întoarse pe față și pe dos, care nu aveau palmă de pământ care să nu fi trecut prin palmele lui. Undeva, mai spre oraș, începuse construcția unei noi fabrici. Era nevoie de pâlmași. Ghiță Tudose deveni unul dintre ei. Nu era singurul din Sloboda. Muncitorii din oraș, la prânz mâncau la cantina întreprinderii. Pâlmașii se așezau pe malul unui șanț, scoteau din coșuri ouă fierte, o bucată de caș sau de slănină, zdrobeau cu pumnul o ceapă, le întindeau pe un prosop din cânepă țesut în casă și mâncau în tăcere. Apoi, puneau capul pe pumni și se odihneau o jumătate de oră.

Prima chenzină a fostă pentru Ghiță Tudose un moment aparte. Fu prima dovadă a trecerii lui de la calitatea de proprietar la cea de salariat. Dovada o ținea în buzunar, trei sute de lei. Se duse la magazinul fabricii, cumpără măslina, halva, salam, o sticlă de vin, o pâine. Le puse pe toate în coșul cu care mergea la slujbă și plecă acasă. Surpriză... Era așteptat de Emil. Venise să-l anunțe că a terminat facultatea:

- Trăiască clasa muncitoare! se adresă Emil către taică-su.

- Trăiască și intelectualitatea progresistă! i s-a răspuns.

* * *

Ne aflăm în anul 2017. La primăria din Sloboda doi oameni se uită lung unul la altul:

- Emil?

- Radu?

Își strâng mâinile, se îmbrățișează. Își povestesc copilăria, scăldatul la baltă, drumul pe jos de la Piatra până acasă, mersul cu pluta și impresiile ce le-o făcu acea aventură de adolescenți. Revin la realitate. Timpul nu le dă răgaz de amintiri.

- Cu ce ocazie pe la Sloboda? îl întreabă Emil.

- După revoluție am primit pământul tatei înapoi. Mai sunt zile puține. Vreau să-l vând. Am

auzit că îl cumpără arendașul. Tu?

- Am venit pentru același lucru. Băiatul, nepoții nu sunt interesați de pământ.
- Interesant. Părinții noștri au luptat împreună pentru pământ.
- Și noi, tot împreună, ne descotorosim de el. Și a trecut o sută de ani...

MIHAELA DRELCIUC - Gura Humorului, jud. Suceava

Între România și România

De neconfundat, conjuncția simplă „și” își duce povara existențială a parității și a alterității pe ambele brațe. Ca primă mamă, Endelichia, e dificil să naști și să crești un popor pe o suprafață limitată de pământ însingurat între munți și mare, mai ales dacă restul copiilor, al altor mitre lessingiene, din pură plăcere a jocului ori din meschinărie, abuzează de picioare și reguli, veritabili tricksteri, asupra celui mai timid și mai firav dintre ei.

Aflată sub zodia Balanței, națiunea română conferă o imagine a ambivalenței uneori cu tentă destructibilă. Pe lângă blândețe, moravuri convenabile, valorificarea comunicării deschise se adaugă indecizia, manifestarea unui soi de indiferență, dificultate în a asimila trecutul ca factor indubitabil de creștere și maturizare, destabilizând viitorul. Răbdarea întruchipată, cu cordonul ombilical amortit când de rațiune, când de misticism, România e un exemplu prin contraexemplu în “haosmosul” secolului al cărui chiriași suntem, lumea s-a schimbat radical. Harta Europei, harta lumii e în completă schimbare. Perspectivele asupra istoriei sunt diferite. Starea de anonimă a individului, a unui popor se observă acum chirurgical în aglomerația și în zgomotul de pretutindeni. Această schimbare de paradigmă grevează re poziționarea fiecărui conglomerat uman în postistorie.

După anul 1918, România a trecut prin Scila și Caribda celui de-al Doilea Război Mondial, a rămas văduvită de o parte considerabilă din trupul ei (Basarabia și Nordul Bucovinei), s-a frământat în furcile caudine a celor 50 de ani de comunism și a unui sfârșit de Decembrie '89 sângeros până la descompunere în irealitatea lui. Timpul a risipit în uitare aceste munci sisifice direct proporțional cu reactualizarea de cele mai multe ori necesară a trecutului, fie el glorios sau nu. Filosofia balanței s-a metamorfozat în filosofia de ucidere a memoriei.

Nu mă interesează ce-a fost, nu mă interesează ce va fi! - susține în original (!) cetățeanul postmodern român, fără sentimentalism și firimitură de egoism pozitivist. Ca primii hominzi se trag de coamă ori de barbă masacrând ierarhia devenirii. Sărăcia, bogăția infrațională în mediul politic, academic, religios, criza reperelor, exodul înspre ținuturile în care se presupune că ar curge vin, lapte și miere fac dintr-un neam odată dificil de înrobit uriașul suflet trist și singur de acum în ciuda aparentului mizerabilism retoric. Războiul între teorie și practică, între cuvânt și simțire, între omul vechi și omul nou reflectă o ciclicitate violentă paradoxal susținută de indiferență și o stăpânire de sine gratuită.

România pare a fi o lume într-o altă lume dominată de tipare vechi caracteristice semnelor ei zodiacale, aria indiferenței absolute subliniind doar dezamăgirea și un anumit soi de singurătate patologică. Starea națiunii pare a fi îndreptată la 50 de kilometri spre epicentrul pământului. Un copil e îmbătrânit în ciuda ținutei adolescente, într-o ”țară mlaștină”, ce ar putea să-și frângă gâtul la o mișcare mai îndrăzneată. Ori poate nu!

Dacă ne gândim la parcursul istoric nu puține au fost situațiile în care s-a mizat pe flexibilitate, prin înlocuirea acțiunilor *hit et hunc* cu păcălirea instinctuală a aroganței intrusului. Dar invitația la eșafod a planat deasupra capului colectiv al acestui neam din prima clipă proclamată sub denumirea de Viață, generatoarea nașterii și a renașterii (presupunând indubitabil treapta morții) cât și sub tutela marelui principiu al puterii.

Nu există o limită precisă între România Marii Uniri și România tranzitivă de astăzi. Și cu certitudine cu cea de mâine. Cartografierea rămâne să o facă imaginația în funcție de câtă iubire și înțelegere, sacrificiu și devotament poate dărui simplul cetățean patriei sale, punctul zero al condiției sale terestre, carnale, incipit nu prea roz, cu conflicte disciplinare și puncte culminante uneori teribil de

dureroase (vezi cele două războaie mondiale, lagărele, Gulagul) impunând un deznodământ de cele mai multe ori obsesiv reducând ființa umană la punctul ei nevralgic.

Necesitatea rezistenței se impune. Acesta este principiul generator al mișcării continue universale. În vremuri problematizante se cere impetuos jocul de rol. Un quijotism aspirant, un fel de pact cu necunoscutul dornic de afirmare ce zace în stare latentă în fiecare dintre noi așteptând să erupă, renunțând la sinucidere și dăruind Cezarului ce-i al Cezarului și Omului ce-i al Omului, să se militeze pentru liniaritatea acțiunilor pozitive și progresiste, pentru apărarea și păstrarea tinereții nealterate de moda fragmentării memoriei, de credință în necredința timpului și a timpurilor viitoare, cultul respectului față de înaintași și grijă de lumea pe care nu noi am creat-o ci efortul prometeic al tuturor generațiilor precedente.

Fiecare veac cu eroii săi, orice Românie să-și facă față singură!

Noi suntem Acum, Aici.

VASILE LARCO - Iași

UN SECOL DE FRĂMÂNTĂRI

(sonet)

Trecu o sută și ceva de ani
De când e țara scoasă la lumină
Păcat că unii, încă, ne dezbină,
Fiind în jurul nostru mulți dușmani.

A fost un secol foarte greu, cumplit,
Ce-a culminat prin lupte mondiale,
Prin răfuieli, dar toți sperăm cu sete

Cum optimismul, veșnic, ne alină
La noi acasă fi-vom suverani,
Să plece unde vor acei tirani
Și-om pune armele la „naftalină”.

Măcar de-acum să nu se mai repete,
Românul, doar, își vede de-ale sale
Și șapte vieți el are de trăit!

FLOAREA SPERANȚEI

(pantum)

O floare este țara toată,
Un trandafir sau o lalea,
Iar unii spun că-i o mușcată,
Văzând câți au mușcat din ea.

Gândind spre vechile hotare
S-or drege ițele-ncurcate,
Să știm de România Mare
Și că în lume e dreptate.

Un trandafir sau o lalea,
O fi, dar parcă-ți ieși din fire,
Văzând câți au mușcat din ea,
Ne poartă gândul spre unire.

S-or drege ițele-ncurcate,
Vedea-vom soare peste țară
Și că în lume e dreptate,
Doar nu suntem popor de ceară.

O fi, dar parcă-ți ieși din fire,
Gândind spre vechile hotare
Ne poartă gândul spre unire,
Să știm de România Mare.

Vedea-vom soare peste țară,
Precum a fost și altădată,
Doar nu suntem popor de ceară...
O floare este țara toată.

CINA ÎN FAMILIE

Oamenii adânc suspină,
Sunt cuprinși de întristare,
Dacă sunt în depărtare
Și nu pot veni la cină.

Când o să se taie oare
Răul de la rădăcină...
Oamenii adânc suspină,
Sunt cuprinși de întristare.

Peste țară-ar fi lumină
De-or dispăre vechi hotare,
Deci îți spun cu-nfrigare:
Vino-acasă, Bucovina!...
Oamenii adânc suspină.

UN POPOR, O INIMĂ

Bucovina și Moldova,
Două flori pe-același ram
Își armonizează slova
Pe un singur trunchi de neam.

Apă beau de-o veșnicie
Din același scump izvor,
Holdele de pe câmpie
Strânse sunt din munca lor.

Botezați sunt într-o baie
De strămoși la Locul Sfânt,
Iar din nori aceeași ploaie
Se prelinge spre pământ.

Limba lor cuvântă pace,
Nu îndeamnă la păcat,

Ștefan Vodă chiar de tace
Cugetă îngândurat.

Cei ce stăpâniți Pământul,
Oameni grei cu stele-n piept,
Întoarceți-vă cuvântul,
Îndreptați ce nu e drept:

Granița nu fie Prutul,
Nici fâșia la Siret,
Să vă amintiți trecutul,
Care nu mai e secret.

Să mănânce-aceeași pâine
Toți românii la un loc,
Iar bucatele, de mâine,
Fiarbă la același foc!

O SUTĂ și BILANȚ

O sută poate fi de bani,
De lei, de orișice, de toate,
Dar când o sută-nseamnă ani,
Cum, Doamne, să-i mai duc în spate?

Orice bătrân ar fi să spună
Ce-nseamnă să fii centenar
Când anii-n cârcă se adună
Și zilele în calendar.

Pe când era la șezătoare
Zicea cu nostalgie-n glas
Un brav unchiaș cu barbă mare,
Privind în urmă ce-a rămas:

O sută prea puțin îți pare
Când multe ai dori să faci,
Dar ce-i o sută astăzi, oare,
La oamenii cei prea săraci!

A fost în „nouă sute șapte”
Răscoala bieților țărani,
Ce începuse peste noapte
Că n-aveau hrană, haine, bani.

Era cu gândul tot la țară,
Unchiașul, c-un adânc oftat,
Zicea că satul e-o comoară
Din care-ntruna s-a luat.

Dregându-și coardele vocale,
Grăi cu gândul spre-napoi
La cele lupte mondiale
În care au murit eroi:

Au fost și gloriei și declinuri
În lungul drum de până-acum
Și fericire, dar și chinuri,
Lumină, umbre, dar și fum.

Partidele din fruntea țării
O sută-au fost, se perindau,
Niciunul, însă, acătării;
Veneau, furau și-apoi plecau.

În anii ce s-au dus de-a dura
Unirea Mare s-a făcut,
Dar ce păcat, că lipitura
Prea scurtă-a fost, s-a desfăcut.

Bătrânii cei de altădată,
Căci ei și-au tors al vieții fus,
Stau toți la masa-mbelșugată
Acum de-a dreapta lui Iisus.

Dar unde-s vremurile-n care
Eu mă plimbam prin văi și lunci,
Lucrau sătenii pe ogoare,
Mergeau la nunți, scăldau și prunci.

Țăranii-aveau feciori la coasă,
Aveau căciuli de astrahan,
Războaie de țesut în casă,
Lăicere-ntinse pe divan.

Știau ce este fericirea,
Aveau neveste fără fard,
Cu drag să-ți tot arunci privirea
La ei în curte peste gard.

De vrei ca să-ți găsești mireasă,
Cum șezători sau hore nu-s,
Nici pețitori nu sunt în casă,
Azi *internetu*-i mai presus.

În suta cea de ani trecută
Și *Revoluție* a fost
E-o faptă arhicunoscută,
Căci s-a schimbat al vieții rost.

Trecut-au anii, din păcate,
Au fost ușori, au fost și grei,
O sută am, îi simt în spate,
Și pensia... o sută lei!

Pe-aceste locuri dragi și sfinte,
Cu toții optimiști să fim,
Căci viața merge înainte
Și alte vremuri azi trăim.

Să proslăvim înaintașii,
Atâta vreme cât trăim,
Pe noi ne-or judeca urmașii,
Când vom ajunge-n țintirim!

Aceste vorbe prinse-n ramă,
O sută-au fost, cum estimez,
Le-aș fi cuprins în epigramă,
Dar n-am știut s-o înjghebez!

CLEMENTINA TIMUȘ - București

Arcuri peste timp și spații...

Când am primit mesajul cu anunțul organizării acestui concurs de creație, inspirată idee a bibliotecii din Zalău, l-am privit amuzată regăsind numele orașului Zalău, într-un noian, nu tocmai neînsemnat de amintiri, pe un parcurs îndelungat de viață... pentru că, fără îndoială, m-au copleșit amintiri, din acest mic orașel, în care am locuit în anul 1955 pentru o scurtă perioadă de timp...

Reveneam de la Șimleu Silvaniei după o locuire, cam de doi ani, plecați din Timișoara, căci așa fusese parcursul profesional al tatei... care, inginer agronom, urma să lucreze într-o Gospodărie Agricolă de Stat (GAS), iar noi locuiam în casa unui fost grof, unde era și sediul acestuia, așa cum fusese orânduie în acele vremuri, să fie folosite, casele pustiite, după plecarea celor le vor fi ridicat în alte timpuri, de acum dezavuate de noile vremuri. Nu prea pricepeam noi mare lucru, dar ceea ce a

rămas în amintirea noastră era minunata livadă din spatele majestuoasei case, situate pe un deal, nu departe de biserica din piața orașului. Ne-a prins acolo și o primăvară, când acea minune de deal s-a colorat asemeni unei palete a neasemuitului pictor ce era natura, ce devenise nins de flori de măr, de prun, de petale albe atât de delicate în fluturarea vântului printre ramuri, o luminoasă amintire rămasă pentru totdeauna legată de Zalău...

Și nu era aceasta chiar ultima amintire a Zalăului, legată, totuși, de unele daruri pe care ni le aducea grijuliu părintele nostru, o lădiță cu piersici atât de parfumate, cum nu am mai gustat, apoi, nicipând, cu miezul roșu, primite în dar în drumurile lui cu treburile profesiei... Dar și o nostimă întâmplare, din iarnă când tata cu treburile sale, mama cu noi amândouă ne dusesem, așa cum tot creștinul român nu uită sfintele sărbători, la biserică, de Bobotează și am plecat de acolo cu sticla cu aghiasmă și buchețelul de busuioc, dăruit de preot, când ne-a miruit... Seara, când se întorcea tata de la treabă, se așeza pe un scăunel și povestea cele întâmplare peste zi, mamei, care-l asculta cu interes. Mariana, sora mea, ce s-a gândit draga de ea, doar tata rămăsese nebotezat, nefiind de față, ca noi la biserică, înmoaie cu nădejde smocul de busuioc și pe la spate îl scutură îmbelșugat în capul tatei, repetând cum auzise de la părinte... care cu un început avansat de chelie primise botezul reacționând, ca tot ardeleanul surprins, cu o succulentă înjurătură, tot cu vorbe creștinești de cruce, de mamă... astfel, că biata fetiță rămasă perplexă de efectul neașteptat al buneii sale intenții, cu sticla într-o mână și busuiocul în cealaltă, nu înțelegea cu ce greșise... mama care nu-și putea reține râsul năvalnic a mai pus și ea paie pe foc, în evenimentul tragi-comic al botezului tatei... peste ani această amintire o re trăiam cu atât de pură și intensă esență, căci în fiecare an când venea preotul cu botezul, noi ne rețineam cu greu mușcându-ne buzele, până primeam botezul și apoi alergam în altă odaie să ne săturăm de răs în amintirea tatei, ce nu prididea să-și ștergă și siroaiele de aghiasmă..., ...minunatele năzdrăvăni ale copilăriei...

Drumurile ne-au dus la Timișoara și apoi, mai departe, dar când deapăn firul amintirilor revăd cu ochii minții drumul cu trenul acela din anii 50 cu bănci de lemn când ne duceam în vacanță la Maieru unde se născuse tata și ne chema mătușa Ana, sora tatei, femeie aprigă ce rânduia ea treburile gospodăriei cu ordine precise și de necomentat, căci se aprindea iute și apoi ce era la gura ei... “vădu-i pozna lui, sau a ei”... îmi mai amintesc graiul ei colorat în a face lucrurile pe dreapta ei înțelegere, cu cei mulți copii ai săi, așa cum era obiceiul în acel sat de pe Valea Someșului Mare, unde femeile se duceau să-și spele rufe la râu, să-și pună la topit snopii de cânepă, să o melițeze, atunci când venea vremea potrivită și să-i toarcă la șezătorile din iarnă, iar apoi să țeasă pânza aceea ușor aspră, care sugea apa așa de bine...

În drumul de la Timișoara treceam pe lângă castelul unde locuise Octavian Goga la Ciucea și stăteam lipite de geam să vedem acel deal încununat de castel.

Drumul era lung, dar acolo eram răsfățate cu bucate alese, gătite de mătușa, iar duminica în sat toată lumea, în hainele de biserică, cu cămeși albe, cu chimir, pălărie, cioareci albi, ce albe erau acele pânzături... femeile cu zadii colorate sau cele vârstnice negre, cu șipcă neagră și năframă, cum se cuvine, doar nu te duci cu capul neacoperit la sfânta biserică... După biserică și masa de prânz a întregii familii era jocul în bățatură, pe malul Someșului... și ne duceam să privim cum joacă, dar mai ales cum se alegeau perechile, șirul de fete înlănțuite, iar feciorii trăgând cu ochiul la câte una, cu care era în vorbă și o smucitură din cap, așa ca să înțeleagă și să se supună chemării, semne pe care tata le imita așa de bine, încât noi îl rugam mereu să ne arate această invitație, iar el, dragul, ce ne iubea atât de mult, el ce nu avusese parte de o familie, căci nu-și cunoscuse tatăl pierit în primul război, iar mama o pierduse la doar zece ani, de unde o fi dobândit el o asemenea dragoste de cele sfinte, familie, copii, nevastă... dacă nu de la bunul D-zeu, ce dă fiecăruia pe măsura curățeniei sufletești, căci era tata de o corectitudine absolută, care de fapt îi cam atrăsese de-a lungul vieții mai mult necaz decât admirație... că așa-s vremurile, de toate felurile, dar mai mult cenușii decât luminoase...

Ne mai duceam cu verii noștri dulci să ducem mâncare la cei plecați în zori la coasă, pe acele

măguri țuguiate, căci omul mătușii Ana era badea Lazăr, un moșneag ca în povești cu barba lui albă și părul lung în jurul feței arse de soare, dar ochii lui de un albastru, precum al cerului de deasupra, erau atât de calzi și blânzi și binevoitori, căci era obișnuit cu vajnica lui muiere, din vorba căreia “ferească domnul să fi ieșit”... Mai aveau ardelenii tatei un drag de pământ și nu lăsau nici o brazdă de măgură necosită, apoi întorsul pologului, făcutul căpițelor, adusul fânului în gospodărie pentru hrana vitelor, totul orându-se precum moșteniseră din vremuri trecute, de la legea grănicerească, că doar în Maieru era școală de la 1764 și copiii erau învățați să se pregătească din școală, să meargă la armată... și tot acolo s-a mai găsit un atlas cu înscrisul copiilor ce deveniseră strămoși ai celor ce, acum, ei erau sortiți să ducă mai departe rânduiala... Oameni gospodari, măierenii trăiau cu frica și respectul pentru valoarea muncii și a dreptului lor și-l apărau cu strășnicie, din tată-n fiu...

Peste ani, de teamă să nu se piardă aceste valori, profesorul Sever Ursa de pe Ilva Mare venise învățător în Maieru, apoi profesor de limba română și-mi povestea cum a fondat el revista ce se numește “Cuibul visurilor”, prin anii '60, așa, precum cel ce avea să pună în patrimoniul literar național și universal meleagurile acestea, unde tatăl său fusese învățător, iar el micul Liviu a trăit “cele mai frumoase clipe ale vieții sale”... Aici a mai înființat profesorul Ursa muzeul satului, în care îmi arăta fiecare obiect colecționat de la țărani, tocmea, de era nevoie și numerotat și înregistrat etichetat în acest prețios altar al satului, ce, iată, este atestat de la 1445. Cu cât drag îmi arăta costumul purtat la intrarea în rândul academicienilor de cel ce n-a uitat nicicând “cuibul visurilor” Liviu Rebreanu. Peste ani tot aici l-a adus și pe Sumya Haruya, cel ce învățând limba română l-a tradus în japoneză pe autorul lui “Ion” și al “Pădurii spânzuraților”(1).

Și mai avea tata un dar și-o mare dragoste de țara lui, de neamul lui, ținut în frâu, dar la un pahar nu mai era așa de grijuliu, căci marea lui pasiune era istoria și darul de a povesti și a reține date și a lega în înțeles detalii... și mereu spunea, că va veni aceea vreme, când el va pune drapelul tricolor în Piața Operei (la Timișoara) unde locuiam din 1956. Și tușa, mătușa tatei adusă de la Rodna Veche să locuiască cu noi, după ce fratele ei, doctorul Titus Pop, plecase la Domnul, ne învățase Tricolorul, Pe-al nostru steag, Treceți armate române... pe atunci interzise, apoi ne povestea cum după ce se refugiaseră la Bechet de la Rodna Veche, se duceau să asculte conferințele lui Iorga la Văleni... nu prea înțelegeam noi mare lucru, dar, iată, că amintirile chiar dacă par a se disipa ele rămân în subconștient și răsar din când în când pentru a ne umple simțirea.

Anii au trecut și nu mi s-a mai întâmplat să mă mai reîntorc pe acele plaiuri, dar de fiecare dată când mă regăseam în compania ardelenilor, îmi încălzeau sufletul vorba lor, pe care o deslușeam de la primele sunete și parcă un dor de ducă spre acele meleaguri mă apropia și mai mult de ei...

După ce tușa s-a dus în lumea dreptilor, să-l întâlnească pe fratele ei doctorul, mai veneau din când în când verii mei “dulci” Virginia și Ștefan să-i vadă pe părinți să-i mai ajute la gospodăria lor și-apoi îi mai criticau pe cei bătrâni, care mereu se ciorovăiau din nimic... apăi Uncheșu și mătușa s’or *strâcat la cap* de prea bine... era concluzia lor, căci ardeleanul cu vorba lui apăsată, cu palmele bătătorite de muncă și griji, repede te taxau, când lor li se părea că ai ieșit din cele rânduite cu legi nescrise, reguli ale buneii cuviințe, ale măsurii și ale fricii de Cel de Sus.

Peste ani, când se mai ridicaseră, la ani și copii mei i-am dus, într-o iarnă, la Maieru să vadă și ei care erau rânduielele de sărbători. Vărul Ștefan ne-a dus la Poiana peste măgură înotând în zăpada proaspătă și albă, care se așternuse peste tot de se trânteau copiii mei în pătura moale să-și vadă urma, apoi acolo la ghereta unde-și ținea rânduielele Ștefan, căci era șef peste pietrarii, ce făceau pavele pentru drumuri, ne-am înfruptat ardeleneste din slana cu brânză și ceapă. În seara de ajun s-au dus cu alți copii la colindat, iar eu cu verii mei de al doilea, am umblat la colindat pe la casele finilor până în Anieș pe un ger cumplit, așa cum numai acolo la poalele munților Rodnei se pomenește.

Ba peste ani am mai condus și un coleg al fiului meu, un norvegian, care nu mai prididea să fotografieze, tot ce întâlnea în cale, căpițele de fân, carele trase de boi, casele rânduite și cât de mult

aprecia bucatele pregătite de vara mea Virginia... pentru el fără îndoială revenea cu cel puțin un secol în urmă față de țara lui, dar n'aș zice că nu-i plăcea... Avea apoi să-mi povestească profesorul Ursa, cum la un concurs folcloric, parcă în Polonia cuceriseră trofeul pentru autenticitate la prezentarea unui obicei de nuntă "Cununa" iar norvegienii premiu pentru restaurarea unor tradiții folclorice... lumea evoluează, lucrurile firești de azi... se vor schimba, apar noi obiceiuri, poate de neconceput altă dată... și cu toate acestea cu trecerea anilor nu ne putem opri să nu ne lăsăm pradă celor trăite, la vremea lor, cu atâta intensitate și bucurie încât vorba poetului... "să ne lăsăm cuprinși de acel farmec sfânt și să aprindem flacăra iubirii pe pământ..." precum sfânt va rămâne și acel nepereche și neprețuit făuritor de limbă românească, al nostru, pe veci, Mihai Eminescu...

M-am lăsat pradă amintirilor, neopunându-mă plăcerii de a retrăi acele momente, care încă luminează copilăria noastră și fără îndoială au lăsat urme asupra ființei noastre... poate am așternut vorbe fără rost, prea personale, îndepărtându-mă de misiunea ce mi-o asumam de a așterne câteva cuvinte pentru ce mi-aș dori a se întâmpla peste ani.

Mi-am zis că-n An Centenar al Marii Uniri - moment astral în istoria neamului nostru, va fi având orice român ceva a spune, măcar o simțire, măcar o amintire, măcar o mulțămire celor ce nu mai sunt și căroră li se cuvine "a nu fi dați uitării" și-o lacrimă la mormânt și un cuvânt de laudă pentru sacrificiu... căci nici ei nu au stat pe gânduri când țara i-a chemat la arme s-o apere, s-o întregască, să știe că e a lor și-o vor lăsa, când Domnul îi va chema la el, copiilor lor și apoi nepoților și așa mai departe, cum e legea străbună. Am mai socotit apoi că, m-aș număra printre cei îndreptățiți a scrie aceste rânduri întrucât printre cei căzuți în acel prim război fusese și bunicul patern, iar tata orfan de război, el însuși participant în al doilea război, ajuns până la Odesa în armata română merită acest modest omagiu. La fel și soțul meu nu și-a cunoscut bunicul patern, institutor, răpus la Turtucaia... tata ce lăsa orfani șase copii, să-i crească soția sa institutoare, iar azi o stradă în București și poartă numele, doar atât, căci amintirea lui s-a risipit în timp...

Cuvine-se ca-n acest An Sfânt al Centenarului Unirii, pentru care și-au dat viața și bunicul meu, nu se mai știe unde și bunicul soțului meu, la Turtucaia noi ce nu am avut parte de poveștile lor să le reamintim pe cele legate de pământul, pe care au călcat, l-au apărat și au făcut să se întregască în România Mare, ca toți cei de neam românesc să fie împreună așa precum s-au jertfit și Horia, Cloșca și Crișan și Avram Iancu și mulți alții, așa cum a făcut Mihai Viteazul prima unire la 1600 să rămână pe vecie, întreagă și neatârnată...

Memoria lor păstrată, așa precum păstrăm icoane, în casele noastre se va fi așezat în interiorul nostru ca temelie spirituală, ca modele de împlinire a datoriei sacre față de țară și neam... apoi măsura în care această icoană e păstrată și onorată de fiecare din noi, rămâne o taină a fiecăruia. De-a lungul vremurilor modelele se schimbă, unele nu sunt tocmai pe măsura celor de urmat, dar și tentațiile sunt mari, iar unii semeni prea slabi să poarte pe umeri îndatoriri prea înalte, când dorințele de mărire depășesc posibilitățile de împlinire. Aș socoti că fiecare ar trebui să se vadă în propria oglindă și să se privească cu ochi străini de el, fără părtinire sau prea multă apreciere de sine, bine ar fi dacă fiecare, cu ce va fi învățat să facă, să caute a o împlini cât mai bine, cu deplină implicare și participare, cu sentimentul dăruirii depline.

Ar mai fi de adăugat ca așa cum spunea Eminescu "să semănăm iubirea pe pământ, iar nu dușmănia care nu e roditoare precum e doar iubirea, iar ura de semeni, de neamul și de limba ta e vătămătoare". Apoi poate nu e rău de a nu face altora, ceea ce ție nu-ți place, căci asemenea fapte au efect de bumerang. Mi-aș dori mai mult profesionalism, mai multă aplecare pentru învățatură, căci lipsa de carte este cauza principală a regresului, a neînțelegerii mersului societății, a incapacității de a o susține. Mai cred că românii ar trebui să-și amintească să aleagă în toate conform dictonului "Non multa, sed multum"... Și... fie ca gândul meu să-mi fie împărtășit și de alții și dacă de-a lungul veacurilor am rămas aici pavăză la intrarea în Europa să se întâmple și pe mai departe la fel cu cinstire și prețuire față de legea străbună și memoria celor ce au trudit la împlinirea ei...

1. "Cuibul visurilor" An X. Nr.3 (68) și 4 (69) aug.-nov. 2005 (publicație editată de complexul muzeal Bistrița Năsăud și Consiliul Local Maieru)

Premiu special

GEORGE MUREȘAN - Șimleu Silvaniei, jud. Sălaj

La o sută de ani plus o sută

Ce-ți doresc eu ție...
La o sută de ani plus o sută
Să fii acea măreață Românie
Care vorbește nu doar ascultă

Să nu-ți mai spună unii alții
În vatra ta ce trebuie să faci
Că se cutremură în noi Carpații
Așteptând să vorbești nu să taci

Ce-ți doresc eu ție dulce mamă
Peste ani de acum încă o sută
Să nu mai plătești tuturor vamă
Ci să fii o voce care se ascultă

La o sută de ani plus o sută
Ce-ți doresc eu ție...
Să regăsești demnitatea pierdută
Să fii în vechile hotare Românie

Primul Centenar

Veniți români în templul sfânt
La Alba Iulia în vechea cetate
Să facem cu noi unirii legământ
Să păstrăm țara întregă-n demnitate

Bat clopotele reîntregirii noastre
Trec umbre mari de eroi care au fost
La Alba sub flamuri roș galbene albaste
Să arătăm că sacrificiul lor a avut rost

Veniți români la Alba cu iubire
Să gravăm istoria cu primul centenar
Să simțim în inimi sfânta reîntregire
Nu doar în ani care au curs prin calendar

În cetate la Alba Iulia aș vrea să merg
Să scot sfântul tricolor de la sân
Să simt că acest popor e-n unitate întreg
Că acest neam e român lângă român

EMIL IANUȘ - Horodnic de Sus, jud. Suceava

EPIGRAME**RUGĂ ROMÂNEASCĂ**

Doamne mila Ta cerească
Peste noi fă să coboare
Ca românii să trăiască
Toți în ROMÂNIA MARE!

CREZ DE ROMÂN

Eu sunt copil de Românie
Și-mpărtășind al ei destin,
Din zborul meu de ciocârlie
Mereu la sânul mamei vin.

REMEMORAREA HOLDELOR

Dac-ar fi ca să răsară
Sufletele de eroi
N-am putea călca prin țară
De atâția păpușoi.

CLOPOTUL UNIRII

La Suceava în cetate
Clopotul Unirii bate
Vrând și el și clopotarul
Să salute CENTENARUL.

DIASPORIADĂ

În cale mi s-au așternut
Covoare scumpe de mătasă
Atunci când iarba mi-a crescut
Sub talpa goală de acasă.

HOLDA CENTENARULUI

Peste glie stă să cadă
Spicul grâului plecat
Vrând din bobul lui să vadă
Lacrime ce l-a udat.

MECI AMICAL JUSTIȚIA – CORUPȚIA

La meciuri nu mai merg prin țară
Căci văd mereu aceeași fază:
Justiția tot dă în bară,
Pe când corupția marchează!

NISTRU LA CETATEA LUI ȘTEFAN DIN SOROCA

Nistrul azi printre străini
La Soroca se oprește
Să se-nchine creștinește,
El și Ștefan – doi creștini!

PEȘTELE CEL MARE ... (proverb)

Între un IMPERIU MARE
Și un SAT ca ROMÂNIA
Limita dintre hotare
O fixează ... LĂCOMIA!

RUGA ALTOR CENTENARE

Doamne, rana ne-o ogoaie
Că-ntro-sută doar de ani
După două mari războaie
Încă mai avem dușmani.

URMELE RĂZBOIULUI

Cum trăgeam eu peste glie
Brazdă proaspătă în runc
A ieșit dintr-o cutie
Poza tatii cu un prunc.
(Tare semănându-mi mie)

MARTIRILOR FĂRĂ MORMINTE

Prin tranșee, pe sub coaste
Mai găsim dără de oaste
Căci de-un centenar încoace
Am tot dat tribut pe pace!

TESTAMENT PĂRINTESC

Vine toamna iar cu sporul
Și-aud glas din cripte reci:
Fiilor, păstrați ogorul
Ce vi l-am lăsat pe veci!

ORORILE RĂZBOIULUI

Nu s-au mai întors bunicii
Și nici dragii noștri tați
Iar în țară bolșevicii
Ne ziceau că suntem frați!

UNUI ROMÂN

Dacă ai avut noroc
Să te naști în România
Fă să meriți acest loc
Logodit cu veșnicia!

LA BUGETUL GĂURIT

Strămoșul nostru geto-dacul
Grăiește azi pentru țărani:
Vi-i plin cu holde grele sacul
Da-i găurit ... de șobolani!

TAINA LUMII VIITOARE

IUBIREA ce-i a PĂCII cheie
E dată nouă de Hristos
Ca OMUL să se-ndumnezeieze
Cu chipul LUI prealuminos!

DORINȚA ROMÂNULUI DE MÂINE

Aș vrea să port ca porumbel
Un ram de PACE MONDIALĂ
Și-n loc de păsări de oțel
Să-mi fac din suflet CATEDRALĂ!

MOȘTENIRE ROMÂNEASCĂ

Sângele ce-l moștenesc
De la moșul meu strămoș
Sigur este românesc
Fiindcă e ... ca vinul-roș!

MIE CA ȚĂRAN ROMÂN

Ca un țăran din tată-n fiu,
Român la vorbă și la port
Chiar de mă puneți în sicriu
Eu nu mai plec de-aici ... nici mort!

OVIDIU ȚUȚUIANU - București

Energetica românească: începuturi, prezent și viitor, peste 100 de ani!

Motto: *Dacă energie nu este, nimic nu este!*

1. Importanța energiei electrice și termice. Modalități de producere

Menținerea și dezvoltarea societății umane necesită consumuri importante de energie finală, mai ales sub formă de energie electrică și energie termică (căldură). Energia electrică este solicitată în toate activitățile curente din industrie, agricultură, transporturi, comerț și consum casnic. Energia termică (căldura) transmisă prin agenți termici (abur, apă caldă, gaze, aer), cunoaște aplicații mai restrânse în industrie (la diverse procese tehnologice), în agricultură (la încălzirea serelor legumicole și floricole) și la consumul rezidențial (pentru încălzirea clădirilor și în scopuri igienico-sanitare). Pentru a ajunge la utilizatori, energia electrică și energia termică suferă un lanț de transformări care includ: producerea, transportul și distribuția lor.

Producerea energiei electrice se realizează prin diverse procese de transformare ale surselor primare de energie: combustibili fosili (cărbuni și hidrocarburi gazoase sau lichide), energia potențială și cinetică a apelor, energia combustibililor nucleari, sursele regenerabile de energie (eoliană, solară ș.a). Producerea energiei termice, sub formă de abur sau apă caldă se bazează mai ales pe arderea combustibililor fosili în cazane energetice, agentul termic fiind livrat direct sau din turbine de termoficare.

Principalele probleme conexe „industriei energiei electrice și termice” sunt: disponibilitatea și calitatea energiei primare și respectiv, impactul asupra mediului înconjurător, cuantificat în prezent mai ales prin emisia de CO₂, principalul gaz cu efect de seră, considerat drept cauză majoră a schimbărilor climatice la nivelul planetei noastre.

2. Moștenirea trecutului

România face parte din țările care au cunoscut destul de devreme avantajele utilizării energiei electrice. Prima centrală electrică din țara noastră s-a pus în funcțiune în septembrie 1882 la București, asigurând iluminatul exterior al Palatului Regal, Teatrului Național și Palatului Cotroceni. *Timișoara a fost primul oraș din Europa în care s-a realizat iluminatul electric extins al străzilor (1884). Spitalul Militar din București a fost prima instituție sanitară de acest fel din Europa care a beneficiat de iluminat electric iar Teatrul Național din București a devenit al treilea teatru din Europa în această privință (1885). România a fost prima țară din lume care a forat și a extras petrol cu ajutorul electricității (regiunea Cămpina, 1897).*

În concordanță cu progresul tehnic pe plan mondial, primele termocentrale din România s-au bazat pe mașini cu abur și motoare cu explozie sau motoare diesel, combustibilii fiind de regulă cărbunii, petrolul și lemnele pentru mașini și respectiv, gazele naturale și benzina pentru motoarele cu explozie iar motorina și păcura, pentru motoarele Diesel. Ulterior, pentru antrenarea generatoarelor electrice s-au folosit turbine cu abur și turbine cu gaze.

Trebuie menționat faptul că românii au fost printre primele popoare care au apelat la instalații hidromecanice pentru diverse utilizări: reducerea minereurilor de cupru (la Bratilovu-Baia de Aramă, 1392); forjarea fierului cu ciocane acționate hidraulic în exploatările de fier din Banat (Dognecea, Bocșa, Reșița) și din Hunedoara (Teliuc, Ghelar etc.); fierăstraie cu roți hidraulice (Transilvania, sec. al XV-lea); „mori de hârtie” (Brașov, 1564; Prundu Bârgăului; Sebeș; Mănăștur; Petrești, Câmpulung Muscel, 1642 etc). În construcția „morilor de apă”, românii au dovedit pricepere și mare îndemănare. „Moara cu făcaie”, din Gorj, cu paletele cioplite și asamblate cu meșteșug, cu fus vertical cuplat direct cu pietrele de moară, este considerată drept prototipul străvechi al turbinei hidraulice moderne Pelton (figura 1).

Fig.1 Roată cu făcaie/Turbina Pelton

Fig.2 CDE Filaret

Fig.3 CTE Grozăvești

De asemenea, mai ales în Dobrogea s-au folosit „mori de vânt” (în special pentru măcinarea cerealelor), precursorele turbinelor eoliene din vremurile noastre.

În perioada 1901-1918 s-au realizat, pe diverse râuri ale țării, numeroase hidrocentrale (CHE) cu puteri electrice instalate, cuprinse între 55 și 5 000 kW. Limita maximă corespunde CHE Grebla-Reșița pe râul Bârzava. În 1908 s-a dat în folosință prima centrală electrică publică din București - Centrala cu motoare Diesel (CDE) Filaret. La acea vreme, *cele trei motoare Diesel a câte 675 CP (496 kW) instalate aici, erau printre cele mai mari din lume.* În 1912 s-a pus în funcțiune cea de a doua „uzină electrică publică” din Capitală, centrala cu turbine cu abur Grozăvești (2 x 1 000 kW), proiectată și construită de prof. ing. Dimitrie Leonida. Era cea mai mare termocentrală din țară. La 10 aprilie 1913 s-a realizat prima electrificare a unei căi ferate: linia Arad-Ghioroc-Pâncota-Radna (58,4 km).

În perioada interbelică energetică românească a înregistrat în România Mare o perioadă de avânt. Astfel, cu o putere electrică instalată de 16 100 kW, *CDE Filaret devine cea mai mare de acest tip din Europa.* În 1925 s-a realizat prima instalație de termoficare industrială (producere combinată de electricitate și căldură/abur) la „Fabrica de Celuloză și Hârtie Bușteni”. În 1930 s-a pus în funcțiune, pe râul Ialomița, CHE Dobrești cu o putere electrică instalată de 16 130 kW, cea mai mare din țară până în 1960. *Între 1931-1933 s-a executat în București „suprarețeaua” electrică la tensiunea de 30 kV, a doua realizare din Europa după cea a orașului Berlin.* În 1939, Nicolae Caranfil, director general la Societatea de Gaz și Electricitate din București, a conceput un amplu program de electrificare pe întregul teritoriu al Munteniei.

Chiar și în timpul Celui de al II-lea Război Mondial în România s-a acordat o atenție specială dezvoltării energeticii. Astfel, la CTE Grozăvești s-a folosit o soluție tehnică modernă („ciclu termic suprapus”) bazată pe *cazane Löffler de 170 t/h abur la 130 at și 500 °C (cei mai înalți parametri din Europa)* și turbine înaintașe cu contrapresiune de 15 MW (1942-1943).

După război, au urmat etape de reparații și renovări ale vechilor centrale electrice afectate de conflagrație, s-a elaborat un *Plan decenal de electrificare a țării (1950-1960)* și s-a format un *Sistem Electroenergetic Național (SEN)* prin interconectarea minisistemelor regionale existente. S-au executat și termocentrale noi pe cărbuni precum CTE Doicești (120 MW), inclusiv cu grupuri de termoficare: CET Ovidiu 2 (36 MW), CET Comănești (36 MW), CET Paroșeni (150 MW) și respectiv pe gaze naturale: CET Borzești 1 (75 MW), CTE Fântânele (150 MW). La 1 octombrie 1960 s-a pus în funcțiune primul grup de 27,5 MW la CHE Bicaz-Stejaru, puterea totală a amenajării de pe râul Bistrița urmând a atinge 210 MW.

Industrializarea accelerată din perioada 1961-1979 a determinat și intensificarea electrificării României. În consecință s-au construit atât centrale termoelectrice noi (inclusiv de termoficare industrială și urbană) și s-au extins unele existente. Printre ele s-au remarcat CTE Rovinari (1 720 MW în 1979) și CTE Turceni (2 640 MW în 1978) cu grupuri de 330 MW (realizate în țară), care s-au confruntat cu mari probleme legate de funcționarea pe lignit de suprafață și de poluarea mediului înconjurător. De asemenea s-au realizat noi hidrocentrale: CHE Vidraru - pe râul Argeș (220 MW), CHE Porțile de Fier 1 - pe Dunăre (1050 MW, figura 4), *una dintre cele mai mari hidrocentrale din Europa*, CHE Ciunget - pe Lotru (510 MW), precum și linii electrice de transport la tensiuni de 110, 220 și 400 kV. Pe 8 iunie 1986 s-a pus sub tensiune la 750 kV stația electrică Isaccea, *România*

devenind astfel cea de a cincea țară din Europa și a noua din lume cu instalații de transport și transformare a energiei electrice la acest nivel de tensiune.

Amestecul politicii a avut însă repercursiuni grave asupra funcționării SEN. Menținerea în exploatare a unor echipamente și instalații uzate fizic și moral (din lipsa fondurilor), interdicția de a se importa chiar și piese de schimb dar mai ales dirijarea energiei electrice preponderent către consumul industrial în defavoarea celui casnic în condițiile unei balanțe de energie primară deficitară, a determinat funcționarea SEN la valori de avarie a parametrilor energiei electrice (frecvență și tensiune). În aceste condiții SEN a fost deconectat de la sistemul energetic internațional (SEI). Numai competența și spiritul de sacrificiu ale personalului din sector au salvat țara de la un adevărat dezastru național! Amestecul politicii a generat și un eșec de proporții al energiei românești: CTE Anina pe șisturi bituminoase (3 x 330 MW), care prin schimbarea amplasamentului și ca urmare a calității supraapreciate a combustibilului, în scurta perioadă de funcționare, era mai mult un consumator, decât un producător de energie electrică!

3. Realizări contemporane

După 1990, odată cu schimbarea regimului politic, s-a revenit la funcționarea interconectată a SEN cu SEI. Sectorul energetic din România a intrat într-o perioadă de restructurare și modernizare. S-au retras din exploatare grupuri energetice vechi și s-au pus în funcțiune unele noi ca de exemplu: 2x 50 MW la CET Brașov pe cărbune, CHE de mică putere ca Arpașu, Orlea, Vădeni, Scoreiu, a intrat în exploatare comercială prima unitate de 700 MW de la CNE Cernavodă, (2 decembrie 1996) urmată de cea de a doua similară (octombrie 2007 - figura 5), s-au pus în funcțiune mai multe stații de transformare și linii de transport printre care s-au realizat legături de mare stabilitate la tensiunea de 400 kV cu sistemul european (UCTE), prin LEA Arad – Sandorfalva/Ungaria (anul 2000) și respectiv prin LEA Oradea - Békéscsaba (2018) precum și cu Serbia (LEA Reșița - Pancevo). 2007, anul integrării României în UE, a găsit sectorul energetic pregătit, rețeaua națională de transport a energiei electrice fiind prima entitate din țara noastră integrată într-o structură economică europeană. În ultima vreme, s-a pus un accent deosebit pe promovarea surselor regenerabile de energie (eoliană și solară), realizându-se mai ales în zona Dobrogea parcuri eoliene cu puteri electrice importante, *printre cele mai mari din Europa pe uscat* (figura 6). S-a ajuns astfel ca la nivelul anului 2016 generarea energiei electrice în România să se realizeze pe baza unui „mix” echilibrat de energie primară și convenabil din punct de vedere al impactului asupra mediului înconjurător: 28,3% din CHE, 25,0 % din CTE pe cărbuni, 17,5 % din CNE Cernavodă, 15,5% din CTE pe hidrocarburi, 10,2 % din grupuri eoliene, 2,8% din panouri fotovoltaice și 0,7% din CTE pe biomasă.

Fig.4 CHE Porțile de Fier 1

Fig.5 CNE Cernavodă

Fig.6 Parc eolian în Dobrogea

4. Energetica românească la nivelul anului 2050

România are resursele necesare creșterii SEN, iar acesta trebuie să fie pregătit să susțină dezvoltarea industriei și a agriculturii, a economiei în ansamblul său, precum și îmbunătățirea calității

vieții atât în mediul urban, cât și în mediul rural. Aceste resurse trebuie valorificate pentru a trece dintr-o paradigmă a așteptării, într-una proactivă și curajoasă de dezvoltare, respectând, desigur, principiul durabilității.

Dezvoltarea SEN este parte a procesului de dezvoltare a României. Creșterea sistemului energetic înseamnă: construirea de noi capacități; re tehnologizarea și modernizarea celor existente (la producție, transport și distribuție de energie); încurajarea creșterii consumului intern în condiții de eficiență energetică; export. Sistemul energetic național va fi astfel mai puternic, mai sigur și mai stabil.

Pentru perioada 2018-2030 și la orizontul de timp al anului 2050, energetica românească ar trebui să aibă în vedere contextul național dar și cel european în care este puternic ancorată.

Învățând din experiența pozitivă și din erorile trecutului, Conducerea politică, ar trebui să stabilească obiective strategice locale și naționale în domeniu, pentru relansarea industriei, agriculturii și a tuturor ramurilor economiei, având în vedere cu prioritate resursele proprii de energie primară identificate și de perspectivă (care, în opinia personală, ar trebui să se afle, majoritar, în proprietatea statului român!), respectarea reglementărilor naționale și internaționale privind protecția mediului precum și angajarea unor cheltuieli de investiții suportabile.

Ca „vizionar al neamului românesc”, consider că până la orizontul 2050, obiectivele energetice strategice, fundamentate pe studii sectoriale și macroeconomice, ar urma să includă:

Asigurarea accesului la energie electrică și termică (căldură) pentru toți consumatorii, la prețuri suportabile;

Protecția consumatorilor vulnerabili și reducerea sărăciei energetice, nu prin subvenții de la stat ci prin asigurarea locurilor de muncă, mai ales pentru tineret;

Modernizarea componentelor SEN (inclusiv prin „digitalizare” și sisteme de „smart grid”/rețele inteligente) pentru creșterea siguranței și eficienței la alimentarea consumatorilor cu energie electrică și termică;

Promovarea în continuare a unui „mix” diversificat și echilibrat la generarea energiei electrice; creșterea ponderii surselor regenerabile de energie cuplate cu „sisteme de stocare”; majorarea aportului CNE (extinderea CNE Cernavodă) și CHE (inclusiv realizarea mult discutatei *CHE cu acumulare prin pompare*), centrale care concură la „decarbonificare” (reducerea emisiei de CO₂); menținerea CTE pe cărbune, cu condiția modernizării, folosirii unor cicluri perfecționate (cu gazeificarea cărbunilor ș.a.);

Integrarea României în „piața de energie a UE” și la interconectările în construcție din Europa Centrală și de Est, cu misiunea de „furnizor regional de securitate energetică”;

Interconectarea sistemelor de transport gaze naturale și de energie electrică ale României cu cele ale Republicii Moldova, în conformitate cu Memorandumul de Înțelegere între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României intrat în vigoare la data de 21 septembrie 2015;

Creșterea gradului de electrificare a transporturilor rutiere prin asigurarea stațiilor de încărcare a automobilelor electrice în toate zonele țării;

Asigurarea și formarea profesională de calitate la nivelul cerințelor și performanțelor internaționale, a tuturor lucrătorilor din SEN;

Educarea permanentă și stimularea consumatorilor în spiritul economisirii și folosirii raționale a energiei.

5. Energetica românească peste 100 de ani

„Globalizarea” este o acțiune iminentă care desigur cere timp și se desfășoară implacabil, probabil din două motive principale: dorința unei oligarhii minoritare de a conduce omenirea sau condiția majoră pusă de civilizații extraterestre conducătorilor marilor puteri mondiale pentru intrarea în legătură. În consecință, viitorul pare a fi plin de conflicte de natură economică, politică, socială și religioasă. Continuarea creșterii masive a numărului de locuitori nu numai în Asia dar și în Africa și a

unei dezvoltări economice „non durabile”, consumul intensiv de resurse (apă, combustibili fosili, alimente, energie ș.a.) pentru asigurarea societății umane va epuiza rezervele planetei, constituind cauza conflictelor majore. În aceste condiții va fi nevoie să se apeleze la resursele altor planete. Deja în zilele noastre, S.U.A, China și Federația Rusă au anunțat că pregătesc misiuni în acest scop.

Dacă în următorii 50 de ani energetica românească se va dezvolta în maniera „clasică” prezentată la capitolul anterior, în următorii 50 de ani se prevede o nouă „revoluție”. **Hidroenergetica** va stagna, atât prin epuizarea potențialului economic amenajabil cât și ca urmare a „crizei apei”, cauzată de consumul nerațional dar mai ales de modificările climatice la nivel global care afectează debitele anuale al râurilor existente.

Termoenergetica va renunța din motive de reducere a poluării (în special a emisiei de CO₂) la „clasica” ardere a cărbunilor și a combustibililor lichizi (păcură, motorină). Gazele naturale sau cele sintetice obținute prin gazeificarea cărbunilor (cu emisii de poluanți mai reduse) vor mai fi folosite (probabil numai în următorii 50 de ani) în **cicluri moderne combinate** de tipul *pilă de combustibil-turbină cu gaz-turbină cu abur*.

Deși se vorbește de mai multă vreme s-ar putea ca totuși după 2050 să intrăm într-o „**eră a hidrogenului (H₂)**”, ca *vector energetic al viitorului*. Prin electroliza apei (H₂O), disponibilă din belșug în mările și oceanele Terrei (România având avantajul de a avea litoral la Marea Neagră), se pot obține cantități uriașe de H₂, care poate fi ars în arzătoare speciale, gazele rezultate fiind folosite în cicluri de instalații cu turbine cu gaze pentru antrenarea generatoarelor electrice. Pe lângă calitatea de combustibil energetic cu poluare redusă, H₂ în stare gazoasă mai poate fi utilizat drept: combustibil industrial, materie primă pentru industria chimică, combustibil la locuințe. După lichefiere, în stare lichidă are întrebuințări în transporturi și la procesarea chimică. De mare importanță este faptul că H₂ în stare gazoasă se poate stoca în cantități mari în subteran (straturi acvifere, cavități saline, cavități artificiale) iar H₂ în stare lichidă în rezervoare *criogenice* (la temperaturi foarte scăzute). O modalitate avantajoasă de stocare a H₂ este în stare solidă folosind *hidrurile metalice* drept mediu de stocaj. Hidrurile reprezintă combinații ale H₂ cu metale sau aliaje pe baza unor reacții reversibile. Formarea hidrului metalic (absorbția hidrogenului) este o reacție exotermă, cu degajare de căldură. Reacția inversă (desorbția hidrogenului) constă în descompunerea hidrului metalic, cu eliberare de H₂ gazos, necesitând aceeași cantitate de căldură (reacție endotermă). Avantajul primordial al folosirii hidrurilor este valoarea ridicată a energiei specifice stocate (raportată la volum), ceea ce determină aplicații multiple în domeniul transporturilor, inclusiv la propulsia navelor cosmice. Foarte interesante pot deveni pentru viitor stocajele staționare ale H₂ în scopuri energetice. Hidrogenul produs prin electroliză în orele de „gol de sarcină/de consum” este stocat în hidruri metalice. La orele „vârfului de sarcină/de consum”, hidrogenul este folosit în ciclul instalației de turbine cu gaze, generând energie electrică.

Energetica nucleară din România viitoare are condiții ca după experiența acumulată în exploatarea CNE Cernavodă, bazată pe *reactoare nucleare tradiționale, de fisiune* (unde se sparg nucleeele atomice ale elementelor grele pentru a obține energie) să treacă la *reactoare de fuziune*. Acestea funcționează prin fuziunea nucleelor atomice ale elementelor ușoare și transformarea lor în elemente mai grele, după modelul stelelor. În cazul stelelor, în prima fază, doi atomi de hidrogen fuzionează pentru a produce un atom de heliu, un proces care eliberează uriașe cantități de energie și nu produce niciun fel de poluare radioactivă ca în cazul *fisiunii nucleare*. În plus, combustibilul folosit pentru reacțiile de fuziune nucleară este hidrogenul, cel mai abundent element chimic din Univers și care după cum s-a arătat mai înainte poate fi extras din apa mării.

Sursele regenerabile de energie (solară, eoliană, micro hidro, biomasa, geotermală) care chiar și în prezent sunt considerate alternative mai puțin poluante ale combustibililor energetic clasici și principala direcție de „decarbonificare” vor cunoaște peste un secol și în România o creștere până la un potențial economic optim. Desigur pentru contracararea caracterului lor discontinuu va fi nevoie să fie

sprijinite de *sisteme eficiente de stocare a energiei*.

Transportul și distribuția energiei electrice și termice vor cunoaște modificări importante de concepție mai ales spre sfârșitul orizontului de timp la care ne referim. Sistemul energetic românesc aferent secolului XXII, trebuie să fie sigur, „curat” și „inteligent” asigurând tuturor consumatorilor o energie ieftină și de calitate. Se va evita construcția liniilor electrice de transport pe distanțe mari (scumpe și cu impacturi negative asupra mediului înconjurător) și se va încuraja „generarea distributivă” cu surse amplasate lângă consumatorii din afara aglomerărilor urbane. În mod similar se va acționa în domeniul alimentării consumatorilor cu energie termică pentru încălzire și apă caldă menajeră, încurajându-se soluțiile de producere combinată a energiei electrice și termice (cogenerare).

Eficiența energetică, constând în capacitatea de a efectua o acțiune cu un consum minim de energie va fi principala cale de conservare a resurselor energetice ale planetei și de reducere a poluării mediului. În industrie, agricultură, transporturi și la clădirile de locuit vor fi necesare soluții de inovare („digitalizare”, „contoare inteligente”, „rețele inteligente”, „drone”, „roboți energetici” etc.) care să conducă la reducerea consumurilor energetice, la recuperarea, reciclarea și re folosirea diverselor categorii de deșeuri.

În anul când serbăm Centenarul Marii Uniri îmi exprim speranța că românii anului 2118, oriunde s-ar afla, chiar în contextul globalizării, vor continua să-și cunoască și să-și respecte: limba, istoria, datinile și credința strămoșească.

Fie ca românii care vor aduce la îndeplinire obiectivele din domeniul energetic peste un secol, să nu uite și să fie însuflețiți în efortul lor de cuvintele geniului național-Mihai Eminescu:

*„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!”*

CONSTANTIN BIDULESCU - Ploiești, jud. Prahova

Anotimpuri românești
(Omagiu Marii Uniri: 100 de ani = 100 de strofe)

De când e cerul și pământul,
Demult datează vorba aia,
La infinit va bate vântul,
La infinit ne udă ploaia.

Astăzi, zi de Dragobete,
Ziua noastră românească,
Zi pentru băieți și fete,
Dragostea să o cinstească.

Din vechi și prăfuite timpuri,
De când e soarele și luna,
Au fost doar patru anotimpuri
Ce toate se succed întruna.

Și pornind înspre pădure,
Văzând înflorita fragă,
Băieții-un sărut să fure
De la fata ce li-e dragă.

Când pleci și te întorci apoi,
În toată lumea de privești,
Dar anotimpuri ca la noi,
Chiar nicăieri n-ai să găsești.

Pe dealuri focuri se aprind,
În jurul lor tineri frumoși,
Cu cântece sărbătorind
Obiceiul din strămoși.

Tradiții, datini, sărbători,
Când toți românii-s împreună,
Ei de cultură-s păstrători,
Iubind mereu glia străbună.

Când vine-o nouă **primăvară**
Deja e zi de mărtișoare,
E ziua când iubirea iară,
Apare-n raze noi de soare.

E starea pură de speranță,
De fericire și iubire,
E înviere, cutezanță,
Pentr-un sărut și o unire.

O inimioară, un coșar,
Sau un trifoi cu patru foi,
E mărtișorul legendar
Pentru femeie, de la noi.

Sub raza blândă aurie,
În alb și roșu cu un șnur,
Un mărtișor e bucurie
Privind miracolul din jur.

Chiar de-i mic, neînsemnat,
Va vesti în toată țara
Cum de șnur stă agățat,
Că sosește primăvara.

Natura-i zumzet și învie
Izvoare, parcuri și păduri.
Se-aude-un tril de ciocârlie,
O, verde crud ce inima o furi!

O muscă amețită zboară,
Încet, sleită de puteri,
Zăpada s-a topit în țară,
E mult mai cald astăzi ca ieri.

Trei ghiocei se înălțară,
Ceilalți mai au întârzieri,
Apar la tâmpile bunăoară
Dar nu e cazul să disperi.

Iar în cireși florile dalbe
Stau în ciorchini sus în livadă,
Cu ale lor petalele-n salbe,
Zici că sunt fulgii de zăpadă.

Cresc muguri, câmpuri violete,
La cuib se-ntoarce rândunica,
Dintre scaieți iese-un sticlete
Și râde-n soare micșunica.

E verde-n vale și la munte,
Dorințe noi și începuturi,
Iar mieii au cornițe-n frunte
Omizi ce-or să devină fluturi.

Pe opt, noi vom cânta femeia,
Ea este-un răsărit de soare,
A fericirii noastre cheia,
Și merită o sărbătoare.

O zi simbol în viața noastră,
La început de primăvară,
În loc de flori vom pune-n glastră
Un gând curat ce-i floare rară.

Cuvintele sunt de prisos,
Atunci când venerăm femeia,
Ea este darul prețios,
Ea este focul, noi scânteia.

Și le dorim la fiecare,
O viață plină de-mplinire,
Precum și-o antică urare
De sănătate, bani, iubire.

Avem și-o zi cu glume multe
Când multă lume-i păcălită,
Acei ce pot, o să exulte,
La mulți, nu-i farsa potrivită.

Sunt multe alte simțăminte
Cu plăceri și neplăceri,
Suntem păcăliți de cuvinte,
Alteori păcăliți de tăceri.

Chiar și guvernul reușește,
Spunând că este zi normală,
O zi pe an ne păcălește...
Iar restul zilelor ne-nșeală.

Făcând o farsă la oricine,
Orice român se va făli,
Doar timpul, și se știe bine,
Nici când nu îl poți păcăli...

Spre altar pornesc încetișor
Neveste tinere și fete,
Și-n urma lor cu pas ușor,
Bătrâni cu iarna vieții-n plete.

Alături merge o bătrână
În hainele cele mai bune,
Cu un nepot mai mic, de mână,
Sărbătorind datini străbune.

E Paștele, Hristos a înviat!
Te simți acum pornit spre bine,
Deși L-au răstignit, El ne-a iertat,
În suflet ai mesajele divine.

Și toate clopotele bat,
Cu inima de slavă plină
După tipicul neschimbat
Creștinii merg să ia lumină.

În coșuri mari sunt ouă roșii,
Și cozonacul consacrat,
Mai bucuroși copiii, moșii,
Vestesc, că Domnul a-nviat!

Proslăvire și-adorare
Domnului iubit, Iisus,
Că prin învierea-Ți mare
Mântuire ne-ai adus...

Și munca are-o sărbătoare,
Ce bine e, că-i primăvara,
Dacă era în iarnă, oare,
Nu se-ntrista chiar toată țara?

Așa plecăm la iarbă verde,
Cu ziua liberă în față,
Că nu avem atunci ce pierde,
Și ne vom bucura de viață...

Și **vara** a venit tiptil
Cu sărbătoarea celor mici,
Să ne trăiești candid copil,
La fel ca tine toți de-aici!

Copilăria-i cuib de vise,
Copilăria-i e-un mister,
Și foarte mulți o-asemuise,
Cu-n zmeu ce urcă către cer...

E ziua-n care s-a născut,
La loc de cinste fiind pus,
Prorocul Ioan ce-i cunoscut,
Botezătorul lui Iisus.

Tot azi dintre frumoase datini,
De la străbuni ce moștenim
Și bucuroși ca buni creștini
Drăgaica o sărbătorim.

Sânziene, zâne bune,
Florile le înfloresc
Alungă iele nebune
Păsările înmulțesc.

Boala-o face nevăzută,
Pământului bogăție,
Fete și flăcăi ajută
Pe ursitul lor să-l știe.

Pe un mal de râu, arinii
Freamătă ceva în șoapte,
Din tufișuri ies ciulinii,
Stele vor luci la noapte.

Vipia cuprinde țara,
Pe câmp apar secerători,
Iar macii-nsângerează vara,
Mi-e dor de iarnă uneori.

Dimineața pe răcoare
Roua-n iarbă lăcrimează,
Fluturii încep să zboare,
Zi toridă iar urmează.

În pădurea cu mistere
Eu mă plimb mereu în vară,
Și-ntr-o tainică tăcere
Aștept luna să răsară.

Când pornește câte-o ploaie
Și mai bate și un vânt,
Spicele de grâu, greoaie
Se apleacă spre pământ.

Vremea e de prăznuire,
Clopotele ne-amintesc
A Maicii Sfinte adormire,
Și toți românii o cinstesc.

E veșnic Pururea Fecioară,
E bunătatea negrăită
Când peste toți harul coboară
Și-n tot ce-i sfânt desăvârșită.

În augustul topit de soare,
Și-n veci, așa o să rămână,
Avem o mare sărbătoare
A limbii noastre cea română.

De când pruncii o îngână
Până treci de nouăzeci,
A noastră limbă română
Nu va dispărea în veci.

Încă se mai vând ziare,
Încă se mai vând povești,
Încă-i pusă în valoare
Slova scrisă când citești.

Limba noastră-i o comoară
Fala-ntregului popor,
Este dulce-acrișoară
Se pretează la umor.

În această lume hădă
Mai ușor e un necaz
Dacă omul o să râdă
Și de el să facă haz.

Chiar la muzica ușoară,
Sună bine și la cor.
Pusă-n stihuri te-nfioară,
Cu mesaj înălțător...

Cum etern o să rămână
Munții noștri cu poteci,
Tot așa, limba română,
Nu va dispărea în veci...

Dorm ciuperci sub pălărie,
Zburdă copilași pe-afară,
Cu sfânt Ilie și Marie,
Mai trece și-această vară.

Când timpul vara o sfârșește
Și rece-ncepe să devină,
E semn că **toamna** se ivește
Peste ponoare, prin grădină.

Curând începe altă toamnă,
Pe jos, de frunze, un covor.
Și vremea parcă te îndeamnă
La pregătiri să îi dai zor.

E ceață, nu mai vezi nici soare,
Se înnoptează mai devreme.
Ne face-o singură favoare,
Ne dăruiește crizanteme.

Mai cade-o frunză din copac,
Mai pică un elev la Bac,
Mai crește-un preț la magazin,
Noi mai îmbătrânim puțin.

Strugurii se-mbată-n soare
Dormind pe frunze ruginii,
Poteci se fac către hambare,
Ogoarele rămân pustii.

Și norii plâng, auzi și vântul.
Iar cerul s-a întunecat
De păsări părăsind pământul
Ce-n zări mai calde au plecat.

În parcul veșted și murdar,
Se lasă brusc o umbră rece,
Îndrăgostiți nu mai apar
Și doar un om grăbit mai trece.

Și-n ziua ultimă dorim,
Pe Sfântu-Andrei al omeniei,
Cu toți să îl sărbătorim,
E-ocrotitorul României...

Încet a mai trecut o toamnă,
Și au plecat demult cocorii,
Că vine frigul, asta-nseamnă,
Când mă gândesc mă trec florii.

Când e ger, cine rezistă,
Și vântul va bătea mai tare?
Iar pe drum orice batistă
Își ia... nasul la purtare.

Și-n ziua-ntâi din noua **iarnă**,
E ziua noastră națională,
Zăpada-ncepe să se-aștearnă,
Creând o stare-emoțională.

Parade militare, defilări,
La Marea Unire centenară,
Și români plecați în patru zări,
Cu gândul la ea închinată.

O singură țară, un singur popor,
Acțiune începută de Mihai,
Un mare și dibaci conducător,
E țara-n care cu onoare stai.

Ne-a spus Mihai, acest bărbat viteaz,
Unirea e putere și e sfântă,
Să nu te lași călcat pe-al tău grumaz,
În țara unde ciocârlia cântă.

Dușmanii-au rupt din trupul țării,
Dar vine vremea în Carpați,
Nu-i loc, nici timpul renunțării,
Să-nfăptuim Unirea între frați.

Chiar de-au putut să ne despartă,
Popor român, popor viteaz
De secole bătut de soartă,
Visul unirii ține-l treaz.

Răsună azi în zări albastre
O veche doină strămoșească,
Dorind ca ziua țării noastre
Peste întinderi s-o vestească.

Noi vrem să ne unim cu Țara,
Înaintașii noștri au decis,
La Alba a cântat fanfara,
În fapt, străvechiul nostru vis.

Prinde-te-n horă, române!
Să cântăm Marea Unire,
Și tu tânăr, tu bătrâne,
Țara să nu se deșire...

Pe opt sărbătorim o lege,
Cu drepturi, libertăți, îndatoriri,
E Constituția română, se-nțelege,
Cu reguli clare, fără tălmăciri.

În justiție, se știe,
Unde-i lege nu-i tocmeală,
Consemnată pe hârtie
Pentru toți este egală.

Și Revoluția română o cinștim,
Iar contra nedreptăților luptăm,
Pe douăzeci și doi să ne-amintim,
De cei ce s-au jertfit, să nu-i uităm.

Au murit visând o soartă mai bună,
Fluturând curajoși un steag decupat,
Țara pe fâgașul normal să repună,
Speranțele noastre ei le-au întrupat.

Afară totu-i alb, e o splendoare,
Se-aud cum crapă pietrele de ger,
Iar pomii strălucesc în soare,
Natura pare un mister.

Săniile multe merg pe drum,
Clinchete de clopoței
Și din hornuri iese fum,
Latră vesel un Grivei.

La ce bun căldura verii
De n-ar fi iarna s-amintească
De acea toropeală-a plăcerii,
Dorind iubirea să trezească?

Iar din norii argintii
A-nceput încet să cearnă
Fulgii albi, mici și zglobii.
E Crăciunul și e iarnă.

Maria a născut cu dăruire
Pe Iisus pruncul cel sfânt,
Pentru a lumii mântuire
Și azi e bucurie pe pământ.

Și au umblat colindătorii
Să ducă vestea-n orice loc,
Au fost primiți toți urătorii
Cei mici n-au obosit deloc...

Anul vechi de-acum se duce,
Anul Nou este pe drum,
Vremuri bune poate-aduce,
Trec toți anii ca un fum.

Pentru anul care vine
Urări fac să se-implinească,
Să aibă toți zile senine
Iar Dumnezeu să îi iubească!

Crăciun, Revelion și Bobotează,
Trei sărbători pentru români,
Cam două săptămâni durează
Cu bucurii de-s tineri sau bătrâni.

Și vin îndemnuri prin cuvânt,
Chiar și în rime precizat,
Să fim ca Domnul nostru sfânt
Care-n Iordan s-a botezat.

Cu agheasmă se stropește
Orice casă la români,
Cine-o bea puteri primește
Cu apa ce-i sfințită, din fântâni.

An de an, mii de români
La mormânt îi întâlnești,
Cu flori, tineri sau bătrâni,
La magul poeziei românești.

Când se vor stinge stele-n cer,
Oricare om ar recunoaște,
Când aurul se va preface-n fier,
Alt Eminescu se va naște.

Cinstim cu drag și ziua fastă
A Culturii noastre Naționale,
Manifestări sunt cu această
Sărbătoare în decoruri hibernale.

Fără trăire în cultură
Nici creativitate nu există,
E a libertății trăsătură,
Fără ea lumea-ar fi tristă.

Pe douăzeci și patru-i pomenirea,
Unui om de seamă, Domnitor,
E Cuza care-a înfăptuit Unirea
A două țări într-un popor.

În unire stă puterea,
A spus Asachi și Esop,
Dacă aceasta ne e vrerea
S-o facem principalul scop.

Chiar Mica Unire, la timpul ei,
Vom spune că mare a fost,
Nu au dorit-o niște pigmei
Ce ne-au dezbinat fără rost.

**Iar țara peste o sută de ani, eu prezic,
Speră să depășească multiplele drame
Și vom aduce din nou „copilul cel mic
Dar cel mai voinic, al României Mame.”**

**Va înflori viața pentru toți
Gospodărită mai bine oricum,
Dar nu de nepoți și strănepoți
Ai celor ce conduc greșit acum!**

Când gerul pornește hain,
Iarna la foc mi-o petrec,
Iar stelele nopții devin
Minuni pentru clipe ce trec.

**Iarna este oboseală,
Primăvara e trezire,
Toamna e agoniseală,
Vara este toropire.**

ALEXANDRU MOȘUȚ - Bălan, jud. Sălaj

VISURI LA BIBLIOTECĂ

Mai citind câte o carte
Tulbur dorințele mele
Până dincolo de moarte
Până dincolo de stele.

Și revăd părinți, bunici
Care și-au jertfit trăirea
Și viața de aici
Săvârșind cu drag UNIREA.

Azi un gând pios mă-ncearcă,
Mulțumindu-le mereu!
Că s-au comportat de parcă
S-ar fi vrut pe placul meu.

Mintea, creierul vibrează
Chiar în prag aniversar,
Visând cum se celebrează
Viitorul CENTENAR.

Văd o țară-mbelșugată
Și pe hartă rotunjită,
Pe la Sud și Est mai lată
Pe la Nord mai întregită.

Nici un pic de poluare
Pe acest pământ străbun,
Un alt mod de comportare,
Și-un nivel de trai mai bun.

Numai combustibil bio
Se va duce la bujie,
Mașina ne vom dori-o
Doar electrică să fie.

Vom avea șosele fine
Și mașini mai vechi, puține,
Bancomatele cu pâine
Și de lapte vor fi pline!

Telefoanele mobile
Vor avea câte-un motor,
Să ne fie mai utile,
Și pentru transport sau zbor.

Vom ieși din Europa
Fără a face vreun Brexit,

Ne va duce autostrada
Până-n Regatul Unit.

Nu ne vom stresa cu banii
Cei mai vechi sau actuali,
După ce vor trece anii
Ei vor fi doar virtuali.

Cu o voce tremurândă
Ne vom duce la vecini,
Să ne dea fără dobândă
Vreo cincizeci de bitcoini.

Vom avea curent cu sacul
Fără plăți amețitoare...
Se va furniza, săracul,
Mai pe gratis, de la soare.

Poate vom trăi cu toții
Mult mai mult, ce lucru fain!
Ne vom crește strănepoții
Doar cu basme din ONLINE.

În această perspectivă
Mă voi prezenta și eu
Odată cu CENTENARUL
După premii și TROFEU!

Mențiune

CAMELIA MANUELA SAVA - Râmnicu Sărat, jud. Buzău

O dată în 100 de ani

Sunt româncă. M-am născut în România. E o afirmație simplă - aproape banală. Nu pare ceva neobișnuit. E un lucru firesc pentru mine să afirm că sunt româncă. Fiecare poate spune că e francez sau bulgar, rus sau englez, american sau australian etc., în funcție de locul nașterii. Orice om se naște undeva. Așa e în natura lucrurilor. Este ceva dat. Nimic nu e forțat, dorit, căutat, stabilit apriori - nimic nu e nou sub soare. E vorba despre SOARTĂ. Acel Fatum care este destin sau fatalitate, noroc sau nenoroc. Așa a fost scris sau așa a fost dat... așa trebuia să se întâmple... conform diferitelor filosofii de pe întreg pământul oamenii se nasc fiindcă așa le-a fost sortit... dar nu vreau să intru aici să fac analiza acestui DAT pentru că au făcut-o mai bine înaintea mea gânditori aparținând diferitelor popoare, civilizații, timpuri... ceea ce vreau să spun e că sunt MULȚUMITĂ! Sunt mulțumită că sunt cetățean al României înainte de a fi cetățean al universului!

Sunt româncă. M-am născut într-un orașel din România din sud-est, la întretăierea unor drumuri spre cele trei zări: Muntenia, Moldova și Ardeal.

Țara mea e în sângele meu, e în mintea mea, în ADN-ul meu. Aici, în România, s-au născut părinții mei, s-au născut bunii și străbunii mei. Aici, în România, s-au născut copiii mei. Sunt norocoasă: am născut două fetițe frumoase, sănătoase și zglobii. Cine sunt eu? Mai puțin contează!

Sunt o mamă fericită și împlinită! Soțul meu este român. Strămoșii lui au fost, de asemenea, români, fiecare cu rostul său, cu destinul său.

Pentru mine România înseamnă acasă, înseamnă familia mea, înseamnă acel axis mundi unde eu pot vorbi în limba română, pot râde, pot fi fericită, pot fi bucuroasă, pot gândi, pot să mă regăsesc, mă pot odihni, pot scrie, pot crea, pot să mă consider împlinit sau necăjit, pot să mă cert și să mă împac, pot să plâng sau să visez!

O dată la 100 de ani e un moment să ne facem un proces de conștiință: cine suntem, de fapt? Ce suntem de fapt?

În mine trăiesc generații uitate, adormite, pe veci, dar, cu toate acestea, mi se pare că eu sunt ei și ei sunt eu, toți sunt în unul precum „unul e în toate”. Eu sunt cea care urmează bunicilor mei, părinților mei și în acest lanț urmează fiicele mele ca niște zale ce nu ar putea fi - teoretic - întrerupt niciodată. În mine e România bunicii mele paterne Rada (91 de ani) – o bătrânică mică, negricioasă, stafidită, dar încă independentă; este un simbol pentru România care e aproape de mine, pe care o văd zi de zi, pe care o urmăresc cum crește și descrește, cum trăiește din amintiri, din tot ceea ce ne-a oferit: educație, valori, sfaturi, povești de demult... a crescut 4 copii (dintre care doi băieți gemeni, un geamăn e tatăl meu, celălalt a murit tânăr de o boală necruțătoare), și-a pierdut soțul de tânără (tot din cauza unei boli grave), a văzut multe și a suferit multe... ea e România care a văzut cum cei dragi pier (pe lângă soț și băiat, a mai dus la groapă și un nepot, un văr de-al meu care a murit fulgerător la vârsta copilăriei). Ea e mândră de cei 9 nepoți - ajunși azi la vârsta tinereții, a maturității depline (30-40 de ani), printre care mă număr și eu... fiecare dintre cei 9 nepoți având, la rândul lor, copii... pe care bunica Rada îi știe, îi vede regulat, îi laudă, le urmărește creșterea, așa cum un bătrân o poate face în felul său - cu demnitate și cu orgoliul că nu a trăit degeaba... și că va lăsa ceva în urmă... O simt că s-a împuținat, așa, ca România, că a îmbătrânit, că răsuflă greu, dar nu se lasă... e încă doritoare de viață, e încă în picioare, se sprijină de un baston, ca semn că nu se va lăsa pradă disperării!!!

Așa cum încă pe picioarele ei este bunica maternă - Gherghina (97 de ani), CARE E SURIOARA MAI MICĂ A României Mari! E încă lucidă, ca mișcare și gândire, dar e surdă... trecerea zodiilor (a se citi trecerea timpului) a făcut-o să fie înstrăinată de lume, de noi (bolile, suferințele - și-a pierdut un fiu, și-a pierdut primul soț, iar bunicul Ionel, un fel de Moromete, tatăl mamei, al doilea ei soț, a fost alături de ea până acum câțiva ani, când a plecat într-o zi senină la Domnul, fără să supere pe nimeni). Ce e de scris aici e că bunica Gherghina e născută în același an cu Regele Mihai, că a fost martora unui secol de istorie, că eu o văd ca pe o icoană pe care am pierdut-o odată cu pierderea copilăriei (e cea care m-a crescut până am mers la școală). Și trebuie să subliniez că e o femeie puternică, încăpățanată ca și România mea, că e o femeie a pământului, că iubește ȚĂRÂNA cu roadele EI, cu anotimpurile CARE SE SUCCED NEÎNCETAT FĂRĂ SĂ ȚINĂ CONT DE NIMENI ȘI NIMIC; pentru ea OMUL EI (adică bunicul) a fost un sfânt, pentru ea, nepoții sunt lumina ochilor ei, pentru ea țara aceasta este Totul... este viață și moarte... este pământul unde e îngropată mama... unde au luptat eroii... unde neamul s-a așezat odată pentru totdeauna... deși trupul e împuținat și firav, sufletul ei știe că este nemuritor, așa cum nemuritoare ești TU, România mea!

Tu, România mea, ești minune, ești noroc, ești rai!

Anul acesta România Mare împlinește 100 de ani și numele ei rotund ar trebui să ne facă fericiți, uniți, buni! Dorită de unii și de alții, râvnită, ciopârțită, cucerită, reînviată, România Mare înseamnă limba română, credința ortodoxă, steagul tricolor. Toți ne simțim emoționați când auzim imnul intonat, când vedem stema țării sau când ne întâlnim la zi de sărbătoare. România înseamnă a simți românește. Dincolo de tradiții, de valori, de spațiul larg oferit privitorului, de natura paradisiacă, dincolo de metaforele literaturii și de teoriile istoricilor, România e ceea ce se trăiește zi de zi, aici sau în afara hotarelor... căci mulți i-au trecut pragul spre un El Dorado universal, tentațiile cosmice fiind azi la mare căutare... dar îmi place să cred că nici aceia care au plecat definitiv din țară nu au cum să uite

că ADN-ul funcționează până la ultima suflare, că oricum și oriunde își vor găsi liniștea, tot români se vor considera, tot fii ai țării sunt, chiar dacă înstrăinați, îndurerați, rătăciți... și poate blestemă ziua când s-au născut... și totuși mama îi va primi la sânul ei... și poate lacrimile se vor usca, și poate suferințele li se vor alina...

EU SPER SĂ FIM UNIȚI, să trăim în armonie cu toții, să fim toți FIII iubiți ai ACESTEI ȚĂRI, NUMITE ROMÂNIA!

Pentru că România înseamnă brazii răcoroși din Carpați, înseamnă Dunărea cu panglica ei lată, formidabilă, cu Delta care ascunde ostroavele tainice, zborul păsărilor maiestuoase, freamătul trestiiilor, cu apusul și răsăritul la malul Mării Negre, cu nisipul pe care ni se impregnează pașii sălbăticiți, cu plajele îmbrăcate în scoici albicioase. România înseamnă cetăți mărețe, înseamnă aura Sarmisegetuzei, misterul Branului și regalitatea Peleşului, înseamnă locuri impregnate de istorie, de farmec: muzee, case memoriale, lăcașuri de rugăciune ca mici bijuterii arhitecturale și spirituale – Voroneț, Sucevița, Moldovița, Putna, Agapia, Maraconia, Tismana, Dragomirna, dar și peștera Sf. Andrei, cel mult iubit; înseamnă Babele și Sfinxul, Cazanele Dunării și porturile de la răsărit, înseamnă pâinea cea de toate zilele, livezile cu rod și viile cu mustul îmbietor, grâul aurind pe câmp și floarea-soarelui fericită. România e nuntă, înmormântare și botez, e cozonacul și pasca de Paște, e împărțășirea preoților în sfintele altare, e abecedarul pe care toți am buchisit literele de la început și am luat la cunoștință că suntem ceea ce vorbim, că altfel nu putem să respirăm, că altfel nu vom trăi, indiferent ce zări ne vor despărți... indiferent câte ziduri se vor ridica între noi...

România înseamnă zâmbetul senin al copiilor ei, înseamnă mâinile crăpate de muncă ale mamei, înseamnă părul albit al tatălui, înseamnă privirea ocrotitoare a bunicii, înseamnă masa de duminică luată împreună cu ai tăi, înseamnă poarta deschisă a fratelui sau a surorii. Numele dulce al țării aduce alinare, aduce mângâierea, chiar dacă unii sunt încrâncenați, resemnați, supărați sau înstrăinați...

A FI ROMÂN ÎNSEAMNĂ A APRINDE O LUMÂNARE LA MORMÂNTUL CELOR CĂZUȚI ÎN LUPTE...

A FI ROMÂN ÎNSEAMNĂ SĂ TE RIDICI CU DEMNITATE ȘI SĂ SPUI CEEA CE GÂNDEȘTI...

A FI ROMÂN E TOT CEEA CE ÎȚI RĂMÂNE CÂND AI PIERDUT TOT... ȘI POȚI SĂ O IEI DE LA CAPĂT...

A FI ROMÂN ÎNSEAMNĂ SĂ APERI FAMILIA...

Ploile rezezi de vară, ninsorile calme, viscolul, zăpușeala, câmpia, fântânile, iile, strachina bunicilor, lingura de lemn, pragul casei părintești, poarta în care te mai așteaptă mama/tata, plecările și întoarcerile toate fac parte din ființa noastră și România înseamnă toate acestea... și încă multe altele neîncepute, neîncăpute, neînțelese...

Aici e Poarta Sărutului, e Arcul de Triumf, e Cimitirul Vesel de la Săpânța, sunt porțile maramureșene, sunt ouăle încondeiate, sunt vinurile delicioase, e Masa Tăcerii... e Luceafărul... e cerul cu stele cântat de poeți și pictat pe pânză de mâinile tremurânde ale pictorilor, e balada lui Ciprian Porumbescu... aici sunt horele minunate, sunt doinele strămoșești, sunt legendele cu farmecul lor... aici e capitala mea agitată pe care o iubesc, e cartierul meu mic, e biserica unde m-am cununat cu omul iubit și mi-am botezat copii, aici e locul în cimitir unde mă vor duce când groparii vor acoperi cu țărână, cu mâinile lor butucănoase, trupul meu ostenit de drumul vieții...

Nu aș putea renunța la țara mea, așa cum nici aerul pe care îl respir nu pot să-l reneg, nu pot să-l refuz...

Nu e nimic mai mult și nimic mai puțin... ori de câte ori am plecat din țară, numai un gând mi-a dat târcoale: ce minunate locuri au alții... și apoi mă rușinam: abia aștept să mă întorc acasă...

Am fost mândră ori de câte ori am zburat peste hotare și am văzut fluturând steagul țării mele, am fost mândră ori de câte ori am auzit vorbindu-se frumos despre români, ori de câte ori am văzut

înălțat pe culmi tricolorul - în sport, în cinematografie, în științe, în orice domeniu. Cum aş putea să mă dezic vreodată de țara mea? E ca și cum m-aș lepăda de mama mea, de tatăl meu, de tot ceea ce e în ADN-ul meu...

Sunt româncă și nimic nu va schimba acest Fatum. Sunt ceea ce sunt datorită părinților mei, educatorilor mei, sunt româncă datorită țării mele... și o dată la 100 de ani pot spune cu mâna pe inimă că sunt mulțumită pentru că în această țară am putut striga pentru prima dată „mamă” și „tată”, pentru că aici îmi sunt rădăcinile, îmi sunt rudele, îmi sunt îngropați strămoșii, pentru că pot striga „sunt liberă”, pentru că pot merge oriunde și pot spune: „sunt din România”!

Mulțumesc, Românie, că exiști, că Dumnezeu te-a lăsat aici unde s-au cununat munții cu norii și câmpia s-a înveșmântat în verdele binecuvântat, în râuri, în visele satelor adormite sub zăpezi iarna, în florile multicolore primăvara, în bogățiile toamnei, în grânele coapte vara!

Mulțumesc, Doamne, că ai făcut posibil să existe țara mea!

Ce aş putea să îi doresc României Mari?

Să aibă fii destoinici, înțelepți, iubitori... să aibă fiice destoinice, frumoase, credincioase, să aibă bătrâni viguroși, sfătoși, să aibă prunci care să gângurească și să se joace fericiți, să aibă resurse pentru toți deopotrivă, să fie toți mulțumiți - și bătrânii care așteaptă în pragul casei o vorbă bună, și copiii care merg la școală pe jos prin pădure, și primarul și notarul și preotul și legiuitorul, îi doresc României să reziste să fie o țară frumoasă, o țară liberă, să fie cuminte și mare, așa cum numai ea știe să o facă, pentru a fi în continuare colțul de rai din care vor izvorî alte și alte frumuseți...

Îi doresc României Mari să fie ocrotită de Bunul Dumnezeu pe pământ și în cer, azi și oricând, azi și mâine, dincolo de timp, îi doresc să o iubească fiii ei indiferent de vremuri, nu numai o dată în 100 de ani!

NICOLAE DOFTOREANU - București

TANGOUL CENTENARULUI

Motto

Tu te lauzi că Apusul înainte ți s-a pus?...

Ce-i mâna pe ei la luptă, ce voia acel Apus?

(Scrisoarea a III-a – Mihai Eminescu (1850-1889))

Trădători de neam, de țară, iar ne faceți de ocară
Ascunzând COPIILOR vremea vitejiilor!

Cum să știe cei mai mici de ce suntem noi aici,

Construind de generații momentul acestei nații,

Când istoria-i diluată și predată deformată,

Omițând perioadele, zise ale hoaroadele

În care s-a încercat

Dezmembrare-acestui stat?!

Dar azi totul s-a schimbat:

TIMPUL,... “Optimist cinstit”

...ce „*lucreaz-acoperit*”

Ne-a propus într-un târziu,

Ca legiuitor “*hazliu*”,

O **LEGE** cu un impact... Care-i de nerefuzat.

Nu e cale s-o amâni: **Să redevenim ROMÂNI!**

Să votăm această Lege!

S-arătăm cui nu-nțelege

Că dorim și-azi cu ardoare
Tot o... **ROMÂNIE MARE**
Și să serbăm **CENTENARUL**
Înghițindu-ne amarul,
Că mai sunt, chiar printre noi,
Trădătorii de eroi
Ce „*lucreaz-acoperit*”, chiar și azi... când ne-am unit!

TANGOUL MÂNDRIEI (Mândrie)

Să nu uitați: NOI NE NUMIM ROMÂNI!

Urmași-aceilor oameni care purtau în inimi libertatea,
Scoborâtori-aceilor care-au cioplit,
În ramuri de Carpați dreptatea!

Să nu uitați: NOI NE SUNTEM STĂPÂNI!

Nu am răbdat și nu răbdăm,
Ca mâini străine-a ne cuprinde!
Acelor ce-au încercat

Noi de departe le-am strigat-o răspicat:

„*Dușmăniți veți fi de toate... Fără-a prinde chiar de veste*”

Nu încercați ceva ce nu se poate!

Să nu uitați: CU TOȚII AM LUAT PARTE

La dărâmarea eșafodului pe care,...

Poate ați auzit,

Au fost cândva neconținut decapitate

Speranțele unor întregi popoare

Deci nu uitați: NOI NE NUMIM ROMÂNI!

TANGO CARPATIN (Carpatină)

Noi nu suntem aici de azi de ieri!

Gândiți-vă:

Am luat lanțul Carpaților

Și-am legat cu el brațul tuturor celor ce Aici, Acolo, Aiurea...

Au încercat să ne impună Istoria,

Arătând lumii întregi că pieptul în care bate o inimă,

Modelată în forma dragostei de țară,

Poate deveni stâncă!

Cu această stâncă de care,

Amintiți-vă!

Și-a sprijinit spatele măria sa, **POPORUL,**

Ori de câte ori și-a simțit obosit destinul,

Asemeni legendarului Anteu,

Am cucerit reduta

Pe care Permanența atâtor Peneși a sperat-o:

INDEPENDENȚA!

Și... pentru **că noi nu suntem dintre aceia**

Care își pot aduna strămoșii într-o batistă,

Am luat arcul Carpaților,

L-am încordat peste sufletul Dacilor,
 Făcând să vibreze timpul,
 Și-am tras în nori.
 Atunci s-a făcut auzit din nou
 Urletul capului de lup ne-mblânzit care a cutremurat Roma,
 Pentru că trebuie să știe, sau să-și aducă aminte,
 Toți cei care s-au îndoit cândva,
Că noi nu suntem dintre aceia care-și mânjesc trecutul,
 Lăsând să putrezească-n uitare
 Pulberea amintirilor strecurată printre brațele Carpaților.

TANGOUL UNIRII (Am fost la Alba Iulia)

Motto:

M-au călcat în picioare. Acum știu cât cântărește fiecare.

Filozofie glumeață de... cafenea

Am fost la Alba Iulia în cetate,
 Chemat de clopotul ce bate a UNIRE,
 Sperând în EA o regăsire-n toate,
 Crezând să-mi regăsesc un frate în iubire,
 Cu viitorul și prezentul clar:

Ca la copii,

Sperând să-mi regăsesc culorile visate în ajun,
 Așa cum... Știi?

Nu poți visa decât de MOȘ CRĂCIUN!

Să-mi regăsesc dorințelor altar.

Să-mi regăsesc...

Dar NU!

NOI, cei de-acum, cei vii,

Am cam uitat că nu s-au înțeleles contemporanii niciodată,

Decât doar despărțiți de moarte

Și-atunci,... doar câteodată!

Așa cum, cei ce vor veni,

Ne judeca-vor poate și pe noi,

Pe fiecare-n parte!

Dar NU!

Dacă-nțelegerea-n UNIRE

Va deveni doar vorbă goală... precum tinde,

Se vor strica iar toate câte sunt,

Dând fericirea de pământ!

Și-atunci vor fi din nou doar lozinci sparte,

Lozinci ușoare spuse în neștire

De cei care nu lasă loc de-ndemn... Decât puterii și măririi.

„Minciuna stă cu regele la masă”

Dar, DOAMNE!

Cine să îi dea un semn privirii ca s-o sperie?

MĂRITE DOAMNE,... Poate dai un semn

Că ești cu noi... **ACUM!**

Hai!...Vino!
Cum ai mai fost și-atunci la post,
Tot în Decembrie,
Tot pe-același drum!
Și-arată-ne cum să muncim cu rost
Pentru a ridica din nou al țării steag,
Nu numai cu promisiuni și vorbe desenate vag!
Învăță-ne cum să iubim cu drag, cum se cuvine...
Și nu așa după cum ne convine.
Să arătăm din nou la lume,... precum am mai făcut-o,
Că-n veci de veci cel care simte că-i **ROMÂN**
O spune și-o arată-n fapte,
Dar, mai ales, cu gesturi, ce rămân...
Alături de toți cei ce-n Alba Iulia... poate,
Ar fi dorit să ningă pe neașteptate,
Să facă totul alb, fără păcate!
Așa... cum a mai fost la Alba Iulia în cetate!

GHEORGHE SOLCAN - Gura Humorului, jud. Suceava

Bucovină, Bucovină

După Ștefan, Domnul, Sfântul
Tot ți-au vitregit pământul
Ai fost bătută de soartă
Pribegind mereu pe hartă.

Craiul mare din Apus
În Imperiul lui te-a dus
Austriacul te-a luat
Din tine-a făcut Ducat.

Și un veac și jumătate
Te-a lipsit de libertate.
Și de-acolo din apus
Mulți străini ți-au mai adus.

I-ai primit, cum se cuvine
Și-ai trăit cu dânșii bine.
Au învățat să vorbească
Limba noastră românească.

De la dânșii putem spune
C-ai luat și lucruri bune.
Când habsburgii au plecat
Liberă prea mult n-ai stat.

Craiul cel din Răsărit
Multă vreme te-a dorit

Cu creionul tras pe hartă
Ți-a urzit o altă soartă.

Atunci el, bată-l amarul!
Ți-a rupt în două hotarul
Și a spus fără rușine
Că sunt două Bucovine.

Românii ce-au rezistat
Fără milă i-au tratat!
Au fost duși și surghiuniți
Omorâți și umiliți.

I-a-nvățat pe toți rusește
Dar ei gândeau românește.
Într-o zi rușii-au plecat
Și la alții te-au lăsat.

Și-uite-așa tu, biet român
Ai acum un alt stăpân
Îți comandă cu mult zel
Cum să faci și tu ca el.

Neam de mândru moldovean,
Te-ai trezit ucrainean.
Ba, acum îți poruncește
Să vorbești ucrainește.

Limba noastră n-or s-o fure!
O să fugă în pădure
Și-a veni în sat din nou,
Doar sub formă de ecou.

Iară brazii de pe creste
O să-nvețe românește
Pe toți pruncii de români
Din strămoși aici stăpâni.

Și oricât s-or strădui
Ecoul nu l-or opri!
La Putna își doarme somnul
Ștefan Vodă, Sfântul, Domnul.

Când din somn se va trezi
El la luptă va porni.
Și-atunci oricare deal
Se va transforma în cal.

O vâlcea, ori o viroagă
Se va transforma în ghioagă
Orice creastă, orice vale
Se vor transforma în zale.

Românește va striga:
-Asta e Moldova mea!
Nu schimbați cele hotare!
Eu sunt Ștefan, Domn cel Mare!

Totdeauna am luptat
Și țara mi-am apărat!
Și-am să lupt fără hodină
S-avem doar o Bucovină!

Clopoțele vor suna
Românii s-or aduna
Cum se cade-n sărbătoare
Într-o Românie mare!

Ne-au furat

Ne-au furat bătui-ar sfântul!
Nu i-ar mai răbda pământul!
Prin dictate, protocoale
Și de puncte cardinale.

Cum putem fi de acord?
Bucovina-i fără nord.
Cui să fac acum protest?
Moldova nu are est.

Un alt adevăr mai crud:
Basarabia n-are sud.

Maramureșul de-apus
Pe altă hartă l-au dus.

Și Cadrilaterul, frate,
Ei l-au dat în altă parte.
Tu, român adevărat,
Oare cum ai suportat?!

Ba, te-au pus să spui mereu
Că te-au ajutat la greu.
Ne-au furat, bătui-ar sfântul!
Nu i-ar mai răbda pământul!

Miorița (readaptare)

Pe-un picior de plai
Pe-o gură de rai,
Iată, vin în cale,
Se cobor la vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei.
Unu-i moldovean
Altul e muntean

Și unu-ardelean.
De cum s-au zărit
Cu toți și-au dorit
Să se întâlnească
Să se sfătuiască.
Câinii și-au chemat,
Poruncă le-au dat
Să se îngrijească

Oile să pască.
Au lăsat tustrei
Turmele de miei,
Pașii au grăbit
Și s-au întâlnit.
-Zi bună să fie!
-Tot la fel și ție!
-Multă bucurie!
-Bucurie mare
Pentru fiecare!
-Pe-acest picior de plai
Avem același grai
-Frați de bună seamă
Din aceeași mamă.
Dați de Cel de Sus.
-Credeți în Iisus
Cel fără păcat
Și nevinovat?
-Cum să nu, firește,
El ne izbăvește!
-Toți suntem creștini
Doar suntem români!
-Am un fluieraș
Sunt un bun doinaș.
Din fluier de fag
Să vă cânt cu drag.
-Din fluier de os
O să cânt duios.
-Din fluier de soc
O să cânt cu foc.
Frunzele foșnesc,
Păsări ciripesc,
Nori se risipesc,
Stelele sclipesc.
Ape ies în cale
Care curg la vale.
Haide să vorbim,
Să ne sfătuim.
Noi suntem oieri
Nu de azi, de ieri.
Sunt două mii de ani
Când oșteni romani
Greu au cucerit

Dacii năzdrăvani
Și s-au stabilit
În țara bogată
De strămoși lăsată.
Trecu vreme bună
Și ei împreună
Au conviețuit
Pe veci s-au unit.
Din unirea lor
Suntem un popor
Noi suntem români
Pe vatră stăpâni.
Au venit aici
Străini inamici
Țara ne-au călcat
Noi i-am alungat,
Dar ne-au dezbinat.
Hai, să ne-nfrățim
Și să ne unim:
Turmele de oi,
Câinii cei de soi,
Pe-acest mândru plai
Gura cea de rai.
Spuneți tuturor
Că jos în popor
Trei oieri de frunte
Stăpânesc un munte.
Trăiesc în frăție
Oricine să știe.
Voi cinstiți boieri
Dacă trei oieri
Asta au făcut
N-așteptați prea mult
Țara s-o unim
Toți români să fim
Într-o țară mare
Făr-asemănare
Tuturor ni-i dragă
Țara cea întreagă.
Unde sunt români
Să fie stăpâni.
Că nouă ne place
Să trăim în pace!

IONUȚ CALOTĂ - București

Faceți România Mare încă o dată!

De Centenarul acestei țări de hârtie
Mă dor cuvintele și munții din câmpie
De centenarul acestui popor de străjeri
Mă dor toate zilele bune ce ne-au fost ieri

Mă doare c-am vândut pădurea pentru un șfant
De parcă am da iar biruri la un nou Bizanț
Trimitem tinerii să lucreze la lopeți
În timp ce țara-i condusă de analfabeți

Mă doare că-n țara lui Țepeș Vodă cel dur
Trebuie hoții de-acum să accept să-i îndur
Mă doare că legea e acum pe tocmeală
Cine fură mai mult nu mai dă socoteală

De centenarul acestui tărâm de viteji
Nu îl mai veghem deloc și nu mai suntem treji
De centenarul acestui popor emigrant
Ne retragem din țară într-un ritm alarmant

Ce facem cu țara după o sută de ani?
O dăm pe politica unei mâini de golani?
Ce facem cu mândria ce Unire-a făcut?
Să ne unim acum pentru un nou început!

Faceți România Mare încă o dată!
Uniți toți românii într-o singură roată

La 100 de ani de la Marea Unire
Faceți Centenarul să ne dea strălucire

În timpul acesta ca să unești regiuni
Trebuie să faci autostrăzi, ca să aduni
Așa că Uniți Oltenia de Moldova
Faceți autostrăzi de la Iași la Craiova

Uniți Ardealul de Dunăre și de Banat
Faceți punți asfaltate din Cluj la Calafat
Alungați și corupții din șaua puterii
Să fie clară proveniența averii

E timpul să uniți iarăși stânga cu dreapta
Terminați cu minciuna, contează doar fapta
Faceți limba română să renască firească
Alungați politicienii ce-o schingiuiesc

În fiecare zi semnăm multe petiții
Deși ne-am cam pierdut și speranța-n justiții
Nu ne mai vindeți țara, de-o aveam, pe bucăți
Nu veți scăpa de popor, de-ale lui judecăți

Și aduceți românii înapoi acasă
Redați-le iar țara curată, frumoasă!
E Europa o Românie mai mare
Și aici noi dorim să găsim bunăstare!

Diplomă de participare

IOAN GANGA - Suceava

CE-ȚI DORESC EU ȚIE, DULCE ROMÂNIE!

1. IN MEMORIAM

Când spui România de mâine, de astăzi, de ieri, de pretutindeni. Dintotdeauna, ne amintim cu recunoștință de: Eminescu, Creangă, Caragiale, Iorga, Enescu, Brâncuși, E. Lovinescu, Sadoveanu, L. Rebreanu, George Coșbuc, Arghezi, Blaga, Barbu, Bacovia, Ciprian Porumbescu, Nicolae Labiș, Nichita Stănescu, A. Păunescu, Cioran, Eliade, E. Ionescu, Marin Preda, Mircea Ciobanu.

Corifeii Școlii Ardelene, Petru Maior, Gh. Șincai și Samuil Micu, pentru menținerea conștiinței naționale românești, a identității și continuității poporului român. Făuritorii și martirii Revoluției de la 1848 și 1821 în Țările Române și în Transilvania și Moldova, amintim - Nicolae Bălcescu, C.A. Rosetti, V. Alecsandri, Avram Iancu, Horia, Cloșca și Crișan, alți luptători revoluționari:

Voievozii Basarab I, Mircea cel Mare, domnitorul Mihai Viteazul, făuritorul unirii Țării

Românești, Moldovei, Transilvaniei, în secolul XVII - anul 1601, prin luptă și victorie contra turcilor voievodul Constantin Brâncoveanu, domnitorul cel mai vrednic, adevărat apărător al creștinismului Ștefan cel Mare, care prin faptele lui a dus Moldova la cea mai înaltă și prosperă dezvoltare în statele medievale ale Europei.

Și amintirea se întinde mai încolo până la începuturile milenare ale formării poporului român prin sinteză între poporul dac și cuceritorii romani, de la Burebista, la Decebal la împăratul Traian... și mai departe, mai aproape, mai amintim cât se poate, dezvoltarea științelor și a culturii, a învățământului prin școlile formate de Spiru Haret, prin dezvoltarea cercetării matematice și a științelor exacte. Gh. Țițeica, H. Coandă, N. Paulescu, Emil Racoviță, Grigore Antipa, Aurel Vlaicu... oameni de mare caracter ce au pus bazele formării statului unitar român și unirii celor trei țări românești - Alexandru Ioan Cuza, M. Kogălniceanu, T. Maiorescu, Vasile Alecsandri, apoi mișcarea Memorandumului: Ion Rațiu, Andrei Mureșanu, până la Marea Unire și formarea statului unitar român la 1 Decembrie 1918.

Cu recunoștință și evlavie aceste reamintiri prin vremuri tulburi, sociale, politice, spirituale.

2. CE-ȚI DORESC EU ȚIE, DULCE ROMÂNIE

Să poți continua tradițiile, obiceiurile, lucrarea satelor românești, ce nu vor dispărea niciodată din peisajul Europei și al lumii, cum nu v-a dispărea nici limba română, unitatea, structura, sentimentul național, tradițiile, meșteșugurile bine cunoscute în istoria poporului român, cântecele și doinele, portul românesc străvechi, continuă ca niște izvoare năvalnice ce curg din cerurile dimineților montane, ale dorurilor și faptelor eroice, ale legendelor și întâmplărilor revelatoare.

Când spui mâine, România, te văd presărată cu șosele moderne, și autostrăzi europene, cu multitudini și variate stațiuni montane, de deal, câmpie, mare, prin formele de organizare și dezvoltare a turismului și agroturismul, pensiuni, case de vacanță, case arhaice, muzeale, la Cozia, Herculane, Băile 1 Mai și Felix, Govora, Slănic Moldova, Călimănești și piesele de aur ale istoriei Moldovei Creștine, mănăstirile Putna, Voroneț, Sucevița, Dragomirna, Moldovița, cetățile și așezările arhaice din Transilvania, locuite de sași, Castelul Bran, Castelul Hunedoara, Mogoșoaia, Cetatea Rucăr, Rupea, Sighișoara, Saschiz, Feldioara, Biserica Neagră din Brașov, Cetatea de Scaun a Sucevei, Cetatea Neamțului, complexul dacic Sarmisegetuza, perle unice de cinci stele, vetre autentice, sufletul neamului românesc.

Când spui mâine, spui astăzi, spui ieri, privind tumultul libertății și păcii câștigate prin jertfe, prin rugăciunile monarhilor, a sfinților ei români, a sfinților din închisorile comuniste, a martirilor Revoluției din Decembrie 1989, a celor uitați și nu avem posibilitatea să-i pomenim pe toți, acolo în sufletele și gândurile și rugăciunile noastre.

Nicio lacrimă, picătură de sânge, niciun dor, nicio durere, nicio mărturisire, nicio moarte martirică nu va rămâne uitată, ele reprezintă lucrarea și recunoștința acestui neam, sufletul ei plin de Dumnezeu.

România înseamnă țara marilor împliniri și speranțe, a festivalurilor de gen artistic, poezie, a campionatelor mondiale de sport, prin nume ca Ion Țiriac, Ilie Năstase, Gheorghe Hagi, Ilie Balaci, Simona Halep, și marea noastră gimnastă, Nadia Comăneci.

În România, niciun copil nu va rămâne analfabet, niciun vis nu se va pierde, nicio șansă nu ne va scăpa, în era roboților industriali, a mijloacelor de transport aerian, cu autovehicole zburătoare.

România înseamnă cultură, educație, cercetare, invenție, creație, implicare, realizări și performanțe în toate domeniile, de la construcții de mașini, autocamioane, elicoptere, la avioane, România va însemna prosperitate, toleranță, stabilitate politică și socială, comunicare și înțelegere, empatie, întraajutorare, hărnicie, cinste, ospitalitate, umor, într-o țară plină de humor, sociabilitate și dreaptă credință.

România, țara bătrânilor îngrijiți, asistați, sfătoși și frumoși, cu chipul luminat de soarele albastru al speranței, România, țara micilor întreprinzători, a fermelor mici și mijlocii de stat sau private.

România, țara grâului și a porumbului, acele mai mari producții din Europa.

România, țara turismului și a vacanțelor, a pădurilor de fag, carpăn, stejar și brad.

România, sălășluită cu ape dulci, lacuri și izvoare, cu cea mai variată Deltă a Dunării, cu păduri dese pline de urși carpatini, cu multe rezervații naturale, cu o floră și faună extraordinară, unică.

România, țara, cu cele mai multe turme de oi și capre, păzite de ciobani înțelepți și pricepuți.

România, țara produselor naturale, a agriculturii “bio” de calitate, cu tot mai multe firme de desfacere „Produs în România”.

România, ca o gură de rai pe un picior de plai, o țară mică, extraordinară, puternic industrializată și cu o agricultură eficientă, liberă, înțeleaptă cu a ei conducători corecți, strategii și diplomați.

România, „iarba de acasă” a tuturor românilor întorși din toată lumea, în pacea acestui pământ, al lui Dumnezeu.

La trecutu-ți mare, mare viitor...

DANIELA ACHIM HARABGIU - Alexandria, jud. Teleorman

O MARE ȘI UNITĂ ROMÂNIE!

Pe steagul și hotarul românesc

S-a scris la nouă sute optsprezece “Unire”

De-al nostru neam cel vitejesc

Cu sânge și cu jertfă mare

O binemeritată glorie,

Ce ne-a adus în dar,

Un strașnic și străbun hotar.

Și s-adunară rând pe rând

Și unul după altul

Toți anii cei care au trecut

De s-a împlinit veacul,

Cu o lacrimă curată așadar,

Avem de-omagiast vestitul centenar!

Și pentru ca un și mai strașnic

Și mai viteaz popor

Să nască România,

Românilor feriți ocară dintre voi,

Lăsați-o pe pustie,

Avem de dus spre mai departe

A neamului mândrie!

Treziți-vă în sine

Strămoșul ce demult

Vă doarme în vine,

Căci chiar acum văzură ochii mei

Ce n-ar fi trebuit să vadă

Corola de hotar a țării

Se vrea astăzi distrusă,

De un războinic fără spadă!

Avem de apărat tărâmul nostru sfânt,

O patrie ce-i colț de Rai,

Cum nu e altul Pământ,

Acest frumos și unic Plai!

De aceea să aveți grijă dragi copii,

Voi cei din lacrimi v-ați născut

Și după noi veniți

În veacul veacului să fie,

O mare și unită Românie!

DESPRE LIMBA ROMÂNĂ

Dragi cititori, după umila-mi proprie părere,

Limba română e mama limbilor europene,

Și dacă cercetăm adânc, și a celor indiene,

V-o spun cinstit și fără falsă modestie,

Limba română le-a scăpat pe acestea de lexicala sărăcie.
Nu, nu e invers cum știm din dicționar,
Cum că ar fi cuvinte luate dintr-un străin alfabetar,
De căutați și cercetați, dragi cititori, stimați lingviști,

Veți descoperi și dovedi ce poetul *Alexei Mateevici*
Acum o sută unu ani spunea:
„*Limba noastră-i o comoară*
În adâncuri înfundată...!”

Ca vorbitori de această limbă putem vedea
Comparând-o cu alte limbi, și lesne observa,
Că-n ea găsim cuvinte
Ce-n alte limbi nu își găsesc corespondența.

Cum ar fi dor, doină și altele, de asemenea,
Și observați apoi că-n altă limbă,
Cu un cuvânt exprimi mai multe
Stări, obiecte, subiecte, simțăminte,

Pe când în cea română sunt cuvinte
Ce au același înțeles, deși sunt diferite!
Mergeți apoi în Spania, Italia,
Britania, Albania, și chiar în India,

Unde cuvinte din română veți asculta,
Și de veți face astea, veți înțelege dragii mei,
Că-i vatra culturală la toată Europa,
Și Doamne, cât adevăr grăia *Mateevici Alexei!*

Atunci când ne spunea:
„*Înviați-vă dar graiul*
Ruginit de multă vreme,
Ștergeți slinul, mucegaiul
Al uitării-n care geme!”

CORNELIA VIOLETA POPESCU - București

Gânduri pentru centenare

Decât
un Babel mai înalt
decât a fost vreodat’,
sau floarea-soarelui
pe-un câmp minat,

Eu
aș alege
cerul pe pământ

și curcubeul legământ,
copacul vieții prin livezi
și păsări paradis
plutind prin vis,
cu îngeri îmbrăcați în ii
din flori nemuritoare, vii,
sfințind câmpuri de cruci,
coloana infinită
și troițe la răscruci.

Voi ...
 ce ați alege, oare?
 Un sol măreț și legi umilitoare?
 O mamă cu milioane de copii
 tăcuți în dormitorul gol?
 O rapsodie prefăcută-n scâncet,
 preludiul unui asfințit?
 Un teatru de păpuși trase pe sfoară
 sau unul gătit pentru război?
 Mult circ servit cu pâine amară,

și chiar cu viața voastră
 din plin plătit?

Peste
 a Maicii Domnului Grădină
 pogoară-n veci sfânta Lumină,
 în dar pentru suflarea românească
 să ia aminte să-nflorească!

GEORGE BĂDĂRĂU - Iași

ROSTIREA ROMÂNEASCĂ

Îmi pare-atâta de firească
 Biserica pitită-n zare,
 Ca vorba dulce românească
 Rostită calm de fiecare.

O sută sunt de la unire
 Murmură vântu-n depărtare,
 Cu vocea în înalta fire
 Și jos, în apa curgătoare.

Din cele trei provincii iată
 Cum se adună la răscruce
 Români cu inimă curată
 Încovoiți și demni sub cruce.

Furtuna lor de cântec poate
 Dezlănțui îndată slova,
 Într-un Ardeal ce îl străbate
 Poetul ce-a iubit Moldova.

Povestea lor o știu castanii
 Ca pe-o doinire de-astă vară,
 Când numărăm în taină anii
 Care-au trecut sfioși prin țară.

De-un secol așteptăm un semn
 Rostit în graiul cel străbun
 Lângă icoanele de lemn:
Unire, frate, am vrut să spun...

DOR DE LINIȘTE

Cocoșii sălbatici când se crapă de ziuă
 Bat din aripi și cântă afară
 Și mi-i dor de cadența din piuă
 Și de liniștea care nu încapă în țară.

Povestește de românii plecați
 Să muncească acolo departe,
 Cu singurătatea frați
 Așa cum scrie unul în carte.

Rătăcesc prin frunzare cu mama
 Alinați de o boare subțire,
 Când păsări se-ngână de-a valma
 Presimțind a lor despărțire.

În creierii munților merg
 Cu sufletul meu mohorât,
 La fel de tăcut și întreg
 Și umbra îmi ține mereu de urât.

Mama are fruntea senină
 Luminată de nuferii galbeni din apă
 Și-n privirea ei plină
 Câteva căprioare s-adapă.

Mă uit la focul din vatră mocnind
 La lumina pe care o lasă,
 Și mi-i dor de hore-nvârtind
 Și de liniștea care nu-ncape în casă.

COPILUL ULTIMULUI SECOL

Privirea lui e uimitor de clară
Într-o icoană rece, seculară,
În care-aud și voci amestecate
În timp ce răbufnesc în Principate.
Azi curge râul printre glasuri vii,
Curate și voioase de copii.

Pornim la Alba Iulia-n cetate
Cu ochii rătăcind așa departe,
Peste grădini cu floarea înghețată
Cu care-atingem inima curată,
Simțind cadența marelui alai
În roțile căruțelor cu cai.

Sunt oameni simpli care cântă-ntruna
Până răsare din pădure luna
Și porțile rămân mereu deschise
Nemuritoare, ca atâtea vise
Făr-a deosebi un covoraș de preș
Nici trandafirul alb de măcieș.

Ne-mpinge vântul nemilos din urmă
Și versurile se adună-n turmă,
Când răsuflăm cu toții românește
Și timpul pare că ne-a prins în clește,
Strălumiți de dragostea de țară
De parcă ne-am născut a doua oară.

GEORGE PENA - Drăgănești-Vlașca, jud. Teleorman

DORURI CARPATINE

Ne cheamă vremea în marea amiază
cu șipot cald de certă iubire;
pe cer istoria țării germinează
un sens înalt fără oprire.

Cresc albe visuri în nădejdi comune
spre înălțimi de viață și de dor;
căutările noastre, azi, sunt bune,
trepte urcând în viitor.

Torent real de frumuseți negândite
în catapultarea clipelor mișcătoare;
sobru sentiment aburește-n cuvinte,
ca un reflex ieșim din candoare.

De-atâta iubire înfrățită-n destine
suntem uimiți de-o trăire curată

și demni de-aceste doruri carpatine,
când țara, în legendă e fixată.

Suntem fiii acestui pământ miraculos
pe care existența înseamnă mișcare;
timpu-și dăltuiește mai jos de os,
ritmul alert în consumare.

Plămădiți din esențe tari, nebănuite,
râvnim setoși, un timp înalt, sărbătoresc;
în noi, teluric, mari iubiri dezlănțuite
ne rostesc, mereu, cu tot ce-i românesc.

Zici că toate păsările se strigă pe nume
prin arbori seculari, cu sufletu-n vânt;
Se-adună-n fiecare șoaptă, o nouă lume
într-o țară de datini, cu destinul sfânt.

MOTIVAȚIE

Pe aici își strânge apele Dunărea,
prin îmbrățișate văi cu otavă;
câmpii, cu lanuri, frumoase ca liniștea
scot în soare, păpușoi în afară.

Ca vinurile, fierb țiteiuri sub dealuri,
și-n cântec torid, zările crăiesc;
trec grauri în stoluri -valuri, valuri -
și teii sfinți, cresc, înfloresc.

Cu murmur împăcat, fluviul la amiază
tot alintă suflete la trecători;
românii coc pâine-n țest, și oftează,
respiri, mănânci, și nu mai vrei să mori.

Pe aici își strânge apele Dunărea,
și-n cântec torid, viile huzuresc;
întinderi de lanuri, frumoase ca liniștea,
în doine dulci, cresc-înfloresc.

CONFESIUNE

Ne regăsim egali în orele albastre,
gata pentru zboruri, gata pentru schimb;
neliniștea luminii deasupra lumii noastre
perpetuează al vieții minunat nimb.

Mai aproape ziuă, tot mai aproape clipă,
ne purtăm destinul în ființări senine;
nemulțumiți ai sorții prin culori risipă,
dăm iubirii sacre faptele-suspine.

O vreme înmiresmată cu iz european,
binefăcătoare urcă în credința noastră;
și-n dărnicia neamului ce-și va afla liman,
ne regăsim în cântec, de pasăre măiastră.

LAUDĂ ȚĂRII MELE

Te laud frumusețe,
azi, când am ajuns mai buni,
îmi ești prezentul
presărat cu fapte
și multiplicat în sensuri.

Te laud cu dor sub soare
într-o explozie prea curată
de fiori și splendoare.

Îmi ești și fi-vei fără asemănare,
îmi ești odor de încântare
și binecuvântare.

IOAN ANIȚAȘ - Roșiori, jud. Satu Mare

CUM VA CONTINUA UNIREA (fragment)

... UNIREA cere înțelegerea totală a trecutului, ca să transformăm prezentul tentat să repete greșelile. Calitatea și cantitatea transformărilor CONȘTIENȚE - individuale, elaborate cu răbdare, muncite lent - în ritmul natural impus de ele vor da UNIREA programată de noi aici/acum fără profetizări.

UNIREA va fi, acum, în mileniul 3, lucrarea comună a grupului minoritar inițiator... Cine va fi în acel grup? Nu-i pe ghicite: îi vom vedea prin faptele lor competente - convingătoare - puternice, lipsite de cuvântări/predici/spiciuri etc. Prezența lor exemplar comunicativă se va simți în jur, și așa, se va extinde UNIREA, fără pretenția de a include totul, inclusiv dușmanii, totdeauna prezenți pentru a provoca/spiona/arunca momeli din trecutul, "divide et impera!" Dacă vom ști cum îi vom atrage ulterior... vom începe la momentul potrivit UNIREA CONTINUĂ fără sfârșit...

Selectiv din lucrările cu mesaj patriotic, sau memorii, neîncadrate în tema concursului

STOICA ANGELA – Drăgășani, jud. Vâlcea

OSTAȘUL ROMÂN

Umbre în bezna uitării
Și șoapte în negrul chemării
Le vezi și le auzi neîncetat
Pe câmpul de luptă pătat
Și sânge-i pe tot împrăscat
Și pute a moarte-nserat
Pe holda scâldată-n urgie
Hoituri de cai te îmbie
Și corbii zboară alene
Pregătind un ospăț pesemne.
Din marea de leșuri răsare
Un braț cu o armă mare
Și-un glas cu putere răsună
Ostașii răniți se adună

Și sânge le curge pe față
Dar toți sunt plini de speranță
Sunt triști și simt durere-n rărunchi
Dar se ridică cu toții-n genunchi

Trompeta răsună din zare
Cu toții aud a ei chemare
Cu forță în luptă s-avântă
Câștigând acea redută

După un timp se așterne tăcerea
Soldații-și învăluiseră durerea
Fericirea se citește pe față
Zâmbesc, râd și plâng, cu speranță

Vor merge acasă degrabă
La plug să se apuce de treabă
Și holde întregi vor semăna
Până ce țara, din nou, la luptă îi va chema.

DRAGOSTE DE MUMĂ

Se leagănă creaca bătrânului dud
De plânset, din luptă, de urlet, de fum,
Și țip-o măicuță albită de vreme,
Lacrimi amare, pleoapa ei cerne.

E mult, prea mult pentru un suflet de mamă,
Ce-și plânge copilul căzut pentru țară.
Îl strânge în brațe, îl sărută pe frunte,
Îl strigă pe nume, cu dor de părinte.

Soldatul căzut n-aude și pace,
În colbul de plumb acum el zace.
Privește lumina ce steie s-apună
Și n-aude bocetul mamei bătrână.

Cu sângele udă a dânsei năframă
Și viața din el, încet se destramă.
Cu mâna pe flintă el parcă zâmbește,
Lumina din ochi însă-i pălește.

Se scoală bătrâna, încet, în picioare,
Privind disperată la morții din vale.
Plecat-au de acasă toți patru flăcăi;
Sunt oare în viață, sau printre eroi?

Îi strigă pe nume, și privește în zare,
Iată-l pe Ion, Vasile și Mardare!
Toți sunt răpuși pe-a țării glie,
Iubirea de mamă nu-i mai învie.

Cu jale-și îngroapă bătrâna flăcăii,
Se tânguie, țipă, în umbra înserării.
Apoi pleacă agale spre casă,
O dor toate cele, dar nu-i mai pasă!

În prag o așteaptă al ei nepoțel
Ce-o pupă și-o strânge aproape de el.
La anul, ogorul, cu el o să are,
Să pună sămânța, s-o sape, s-o care.

TEODOR ANTON – Zalău, jud. Sălaj

TRICOLORUL

Roșu, galben și albastru
Este al nostru tricolor
Peste țară el veghează
Precum vulturul în zbor.

Roșu-i sângele vărsat
Pentru a țării libertate,
Mulți și mult tribut au dat,
Multe vieți au fost curmate
Să trăim în demnitate.

Galbenul, e bogăția
Lanurilor mari de grâu,
Aurul din munții noștri,
Ce încing țara, ca un brâu.

Iar albastru, este cerul
Ce îl vrem mereu senin
Și apele mereu limpezi,
Cu susurul cristalin.

Avem în țară bogății,
Munți, ape și păduri și mare,
Câmpii mănoase și bogate
Și lacuri de acumulare.

În munții noștri, se găsesc
Mari bogății, ape curate

Ei sunt COLOANA VERTEBRALĂ
A țării noastre, minunate.

Avut-am noi, în țara noastră,
Mulți și mari asupritori,
Am luptat, i-am alungat
Și-am răzbit, de-atâtea ori.

Nori negri, deasupra țării,
Din când în când, noi am avut,
Război, necazuri și durere,
Dar, peste toate, am trecut.

Lângă al nostru steag veghează,
Unu' albastru și cu stele
Unde avem și steaua noastră,
Răspândită printre ele.

Doamne, mândru-i tricolorul,
Când flutură-n vânt, peste țară,
Mândru este și ROMÂNUL
La serbarea centenară!

Suntem un popor în lume,
Harnic, vesel, muncitor,
Merităm deasupra țării
Acest mândru TRICOLOR.

EMILIA AMARIEI – Borca, jud. Neamț

DORUL

Cum să-nțeleagă alții ce-i dorul românesc,
Când limba lor nu știe acest cuvânt divin,
De-ar căuta și-n stele, și-n lună, nu-l găsesc,
Căci dorul nu respiră în sufletul străin!

Cum ai putea să știi tu, străine, ce-i un dor,
Tu n-ai Carpați, nici Deltă, n-ai Olt și n-ai nici Prut,
Nici doină, care curge ca apa de izvor,
Și nici vreun Eminescu, vreodată, n-ai avut!

Numai românul știe ce-i dorul pe pământ
Și Dumnezeuul care l-a pus în pieptul lui.
Ne-a dat divinitatea în dar acest cuvânt,
Iar noi doinim prin lume de dorul dorului...

TATIANA PIRPILICĂ – Calafat, jud. Dolj

PETRECERILE DE LA DEBARCADER

Într-o zi tristă de primăvară, în luna lui mai 1918, când soarele începuse să încâlzească natura și pe cerul senin se vedeau câțiva nori ca niște suluri de vată, în satul Victoria care se află pe malul Dunării a sosit tânărul militar Corbu Laurențiu, un bărbat de înălțime mijlocie, drept ca plopul, cu părul șaten, tuns scurt, nasul acvilin, cu sprâncenele stufoase, cu ochii de aur, buzele subțiri, avea tenul alb ca zăpada, îmbrăcat într-o uniformă militară cu multe decorații, ager ca o căprioară și, în general, cumpătat ca o cămilă, cu mersul apăsător.

S-a dus la bordeiul lui care era pe strada Traian, nu departe de inima satului. De fapt, el locuise mulți ani într-un palat tot în satul Victoria, dar, de când cu ocupația germană, fusese obligat să se mute într-un bordei și nemții ocupaseră palatul lui luxos, una dintre bijuteriile arhitectonice ale satului. Pe drum se vedeau, de o parte și de alta, stejari seculari, tei înfloriți, trandafiri multicolori, o adevărată explozie de culoare și miros parfumat. Când a intrat în curte l-a întâmpinat bucuros cățelul Grivei, care l-a recunoscut și a venit repede la el. Curtea casei era bine îngrijită: aleea care ducea la bordei era plină de petalele florilor, pe o parte și pe alta a acesteia mulți trandafiri înfloriți, unii erau roșii ca focul, alții galbeni ca aurul, alții aveau culoarea pe care o are spuma mării. Același măr bătrân pe care îl știa de mulți ani înflorise și petalele florilor căzuseră pe jos și parcă ninsese, pe alocuri se formaseră norișori albi prin curte. O cloșcă cu puișori de găină se vedea aproape de bătrânul copac și multă iarbă în jurul ei. Câteva rățuște măcăneau și se scaldau într-un gropan la soare. Cățele au început să facă gălăgie și au venit spre el. Și el s-a bucurat văzându-le. Spera să o găsească în viață pe frumoasa lui soție, Anna. Nu mai ținuseră legătura cât timp el fusese plecat în armată. Nu era nimeni acasă și îngrijorat, Laur, căci așa îi ziceau oamenii, s-a dus la vecina lui, Frosa, o hoasă bătrână, cu răutatea întipărită pe față, sfrijită, cu o voce groasă și când vorbea parcă tuna și fulgera. Laur a întrebat-o:

- Daică, nu știi unde e Anna?

- Nu, de unde să știu? O fi plecat cu vreun neamț că am văzut că vorbea ieri cu unul, zise, zâmbind malițios, baba.

- Bine... plec... și salută respectuos. Tot el gândi: „slavă Domnului că trăiește, că de găsit o voi găsi eu”.

Trist și îngândurat se hotărî să plece la primar să vorbească puțin cu acesta. Repede ajunse la primărie. Urcă scările, care erau ca un evantai desfăcut și reuși să intre în sala luminoasă și spațioasă de culoare galben pai. Pe scaun îl văzu pe domnul primar îmbrăcat într-un costum gri. Cu ochii scânteind de bucurie l-a primit Ștefan, adică primarul:

- Bine ai venit, prietene! Pe cinstea mea, mi-a fost dor de tine și satul nostru are nevoie de dumneata! Te credeam mort, de vreme ce nu am mai știut nimic... și îl bătu ușor pe umărul care părea destul de puternic pentru un bărbat ce trecuse prin atâtea greutăți.

- Sunt bine, mulțumesc lui Dumnezeu!, răspunse militarul.

- Greu, greu ne descurcăm în vremurile astea. Și nemții ne cer din ce în ce mai mulți bani, ne iau produsele, tot ce avem. Am ajuns săraci lipiți pământului în țara noastră... soarta... Dumnezeu știe...

- Da...

- Și ai venit singur acasă?

- Nu, au mai venit cu mine șase consăteni.

- Bine.

- Înaintea mea au mai plecat niște consăteni cu alt tren, alde Georgescu, vărul Iancu, Dan Mihăescu și... a explodat trenul în care se aflau... noi, am venit cu altul, am avut noroc.

- O perioadă de timp rămâi în sat?

- Da.

- Laur, știu că ai învățat multă carte, că ți-ai continuat studiile în Franța și iubești literatura română, în special, iar apoi pe cea universală.

- Mă descurc cât de cât la română, franceză, limba latină, greacă, germană... și muzica mi-a plăcut totdeauna foarte mult, în special cea clasică, doar știu că uneori cântam la pian, răspunse modestul militar.

- Ei, frate drag, îmi amintesc și de operele literare scrise de tine... poeziile de dragoste citite la balurile la care participam și poveștile scrise pe caietul care este acum la Anni.

Lui Laur i s-a propus să fie profesor de limba franceză și istorie la gimnaziu. Acesta a acceptat bucuros, căci tare mult îndrăgea copiii. Tot de la primar a aflat Laur că Annei i-a dat niște bani și aceasta a plecat în orașul care era în apropiere să ia medicamente, că se simțea rău și medicul din sat îi recomandase o rețetă ca să se însănătoșească.

- Diseară se reîntoarce acasă, zise primarul.

Fața lui Laur se luminează de bucurie, își iubea mult soția și, deci, nu era adevărat ceea ce-i spusese Frosa. Știa că unele românce se distrează cu nemți, dar el avea încredere în Anna.

Laur l-a mai întrebat pe domnul Ștefan dacă știe ceva despre prietenul Mare Gabriel. Primarul a răspuns:

- Bietul Gabriel, ai casei au aflat că a murit în armată, pe front. Și soția lui de supărare s-a dus și s-a aruncat în fântână. Nu a mai suportat atâta suferință.

- Îmi pare sincer rău să aud așa ceva despre ei.

- Când o să ai timp mai mult o să-ți povestesc mai multe din câte s-au întâmplat în lipsa ta.

Discutară puțin despre sat, despre România, despre nemți. Era bine văzut în sat Laur, om de cuvânt, bărbat viteaz care participase la multe bătălii printre care și cea de la Mărășești. Se retrase viteazul militar.

Se hotărî să se reîntoarcă acasă și să-și aștepte soția. Își făcea tot felul de griji în legătură cu ea.

Se făcuse seară, începuseră să se aprindă lumânările în bordeiele oamenilor. În sfârșit a revenit acasă Anna cea frumoasă, care avea douăzeci și unu de ani, tenul de porțelan, părul inele de aur, ochii care îi luminau fața albaștri ca cerul, buzele roșii ca o cireașă coaptă, slăbuță cu o cămașă din in albă precum crinul și o fustă gri, cu opinci în picioare. S-au îmbrățișat și apoi Anna a hotărât să pregătească cina. Pe măsuța din lemn de nuc rotundă cu trei picioare a așezat cârpătorul cu mămliguță și alături o ață ca să taie feliile de mămligă. De pe pirostria a luat ceaunul în care gătise tocană de legume și într-o strachină a pus mâncare. Altă strachină avea puțină brânză de vacă. Lingurile de lemn erau lângă strachina pictată cu flori. Ulciorul cu apă adusă de la fântâna fu așezat aproape de mămligă. Un sfeșnic în care era aprinsă o lumânare de ceară, ce răspândea o lumină palidă era tot pe masă. Dacă te uitai cu atenție în jurul camerei vedeai prin perdeaua albă ca laptele, la geamul dreptunghiular, niște mușcate, roșii ca focul, înflorite. O carpetă cu romburi multicolore pe un perete văruiat, în partea de răsărit, pe peretele alb se vedea un crucifix al Mântuitorului Iisus Hristos. Patul cu salteaua din paie era acoperit cu un macat maro țesut de Anna și aproape de acesta un dulap din lemn de nuc. Pe jos, preșuri țesute în război așezate peste pământul bătătorit. În cameră mirosea a levănțică.

Dar Anna nu fusese la școală și cu toate astea știa să scrie și să citească foarte bine. Când avea timp citea „Ceaslovul”, „Biblia” și dacă stătea cineva de vorbă cu această țărâncuță își dădea seama că este distinsă, simplă, misterioasă. Soțul o învățase și pe ea limba franceză și cunoștea perfect germana. Mare a fost bucuria revederii. După ce au mâncat, au vorbit despre una, despre alta, Anna i-a spus lui Laur:

- Eu, dragul meu, am ascuns câteva haine, care au fost ale tale, în podul casei lui moș Gheorghe și mereu am sperat că te vei întoarce. Zâmbea și dinții ei păreau un șirag de perle, în timp ce gropițele îi apăreau în obraji roșii ca focul. Din suferință multă pentru că el lipsise foarte mult de acasă se născuse și mai multă dragoste față de bărbatul ei.

- Bine ai făcut, Anni, scumpa mea, răspunse Laur.
- Vom merge astă-seară să luăm hainele, zise Laur. Bănuiesc că nu am în ce să mă schimb. Atâta sărăcie.

Și-au luat hainele ascunse, le-a spălat în albie cu săpun de casă, apoi le-a limpezit cu apă de la fântână, limpede precum cristalul și le-a pus la uscat pentru că a doua zi profesorul trebuia să meargă la școală, iar noaptea era destul timp pentru uscatul rufelor.

Dimineăta, când Laur a plecat la școală, acesta a văzut multe cătune în sat, oamenii îl salutau respectuoși, dar triști, slabi, galbeni ca ceara la față, deși nu erau în vârstă arătau bătrâni înainte de vreme, cu niște haine pe ei vechi, rupte, cârpite pe alocuri, dar curate, aveau fața arsă de soare, cu mâinile noduroase ca niște vreascuri, cu picioarele care aveau pielea tăbăcită ca cea de antilopă. Erau foarte tăcuți, știau că libertatea lor este îngrădită și prețuiau viața.

La școală profesorii vorbeau multe și alături de ei erau deseori și preoții satului. Părintele Theodor, un bărbat cu părul nins, avea ochii albaștri, barba de argint, cu bunătatea întipărită pe față, inima de aur și era pentru consăteni ca un sfânt, ca un diamant care nu se pătează, iubea mult enoriașii și ori de câte ori avea ocazia îi ajuta și material și spiritual. El, cu vocea lui blândă, șoptită, le vorbea copiilor despre Dumnezeu, despre dragoste, despre cinste și omenie. Apoi, alții, precum Laur, le spunea puilor de oameni despre războaie, despre țară, căuta să le insufle dragostea de neam și patrie pentru un viitor mai bun, sub cerul divin pe pământ românesc. Profesorul Mihai preda limba latină și distinsa doamnă Maria era profesor de limba și literatura română etc. Primarul deseori trecea pe la școală și se interesa despre cum învață elevii, ce nevoi au, care sunt problemele oamenilor. Puțini elevi erau la școală tot din cauza sărăciei și dascălii făceau eforturi să-i convingă pe oameni să-și lase copii la școală, ca să învețe carte. Te apuca tristețea când vedeai la școală mulți elevi sfrijiți, trași la față, galbeni, îmbrăcați sărăcăcios și veșnic bolnăviori. Dar inima îți creștea de bucurie când observai că sunt veseli, că nu văd multe din necazurile vieții, ascultă și învață din ceea ce li se spune, că pentru ei profesorii sunt ca și părinții lor. Profesorii, preoții, primarul și alții din sat le dădeau copiilor mâncare, uneori îmbrăcăminte și încălțăminte.

Au trecut câteva luni și în sat se vorbea despre retragerea nemților. Așa s-a întâmplat când în sfârșit în 13/14 noiembrie 1918 noaptea, nemții au plecat. De la ferestrele bordeielor pe întuneric, după perdele au urmărit plecarea lor, cei din satul Victoria. Când au fost siguri că sunt liberi, puțin înainte de miezul nopții, oamenii au ieșit afară din case. Unii s-au îmbrăcat bine în haină și pantaloni de dimie albă cu găitane, pe cap au pus căciuli din blană de miel și pe deasupra șube, în picioare purtau ciorapi de lână și opinci și câțiva au plecat doar în cojoace, femeile purtau zăvelci de lână brodate cu fir galben ca aurul, încălțate în opinci. Pentru că nu era lumină au aprins lumânările, alții torțele și au început să strige de bucurie:

- Ura...! Ura...! Suntem liberi...!! Ura...!

S-au dus la primar și s-au întâlnit în parc la debarcader. În timp ce vorbeau se auzeau clopotele de la bisericile din sat. Aveau steagul României cu ei și cântau imnul țării. Și apoi lăutarii pricepuți au început să cânte. Pe fețele oamenilor se citea bucuria și păreau mai tineri acești oameni care suportaseră eroic greutățile vieții și sperau să aibă o viață mai bună. Și primarul le-a dat consătenilor băutură pe gratis. A avea multă căci câteva vase din străinătate veniseră pe Dunăre încărcate cu vinuri bune și erau pentru nemții care de data asta plecaseră și nu luaseră chiar tot. De bucurie au băut cu toții: copiii, părinții, preoții, primarul și el s-a făcut criță... au petrecut până a răsărit soarele și mulți au adormit la debarcader... Nu s-a făcut școală câteva zile, toți au chefuit... tot la debarcader... se sfătuiau ce să facă, cum să facă, primarul s-a și certat cu unul, Narcis, care se lăuda că e bogat și averea e doar a lui și... multe... cu altul Ion, care se lăuda că are un palat care în sfârșit îi revine și cei săraci să muncească ca să fie și ei bogați. Pe oamenii săraci primarul îi asculta și îi vedea că sunt hotărâți să muncească mai mult... și iar au băut și... s-au îmbătat rău...

După câteva zile au început să se apuce de muncă, căci erau multe de făcut.

Într-o zi minunată de iarnă, în luna lui decembrie 1918, deși soarele era pe cer, încălzea foarte puțin natura, a ajuns și în satul Victoria vestea că România s-a reîntregit. Și ziceau românii:

- Să mergem la debarcader. Uraaaa!

- Uraaaa! Uraaaaa! Am reușit ceea ce am visat de mulți ani! Bravo!!!... Suntem mândri că suntem români!... Jertfele n-au fost în zadar!... Uraaaa!

Și au mers la debarcader cu lăutarii... cu primarul, cu toții... și au băut... un chef pe cinste... vin din Norvegia și de la Paris. Apoi multe damigene fuseseră aduse și de țărani români de acasă, dezgropate din grădinile lor... vin vechi bun de câțiva ani și unii aduseseră vin roșu, adică roșioară, alții alb și alții negru... și țuică făcută la cazan de prune, de caise etc... și s-a băut... mult... mult... că nici nu au mai plecat oamenii acasă... au adormit la debarcader...

De la capitală, în același timp, a sosit o delegație de intelectuali... și la primărie nimeni... satul pustiu... s-au speriat oamenii când au văzut așa ceva... credeau că nemții au omorât toți locuitorii satului Victoria. Un copil făcea gălăgie cât o sută de oameni, cântând cât putea versuri doar de el înțelese și tot el a spus că mulți sunt la debarcader. Și s-au dus acolo. Dormeau pe jos oamenii, primarul aproape de Narcis cu mâna întinsă cu degetul arătător care avea unghia ca o lance îndreptat către acesta... și Narcis avea capul plecat întins pe pământ... sforăia. Laur și el dormea profund, Anni aproape de soțul ei. Frosa lângă ei. Apoi lăutarii lăsaseră instrumentele: tobele, naiul, vioara, chitara etc. pe jos și ei de asemenea dormeau. Niște femei aveau alături de ele copii îmbrăcați în cojoace, cu opinci în picioare, sforăiau... Și preoții care spusese că nu vin să bea, decât să guste puțin din vinul alb, negru, roșu, puțină caisată, șampanie... erau lângă femei, dormeau îmbrăcați în haine civile... Sticle goale, pahare aruncate la voia întâmplării, așezate în dezordine peste tot... damigenele răsturnate... căciulile fuseseră aruncate în sus și acum erau peste tot, pe jos...

Au tușit boierii de câteva ori, tare, cu putere și primarul s-a trezit. Amețit, zăpăcit de atâta petrecere, cu gândurile împrăștiate de la băutura, cu nasul roșu ca ardeiul, s-a rușinat când i-a recunoscut pe cei de la capitală. I-a poftit la primărie. A auzit vorbe și Laur. Apoi, încet, încet s-au trezit cu toții. Și în câteva ore a zis primarul și s-au făcut mâncăruri alese și vinuri de calitate au fost aduse pentru diplomații sosiți. Petrecere! Petrecere! Au fost invitați și câțiva oameni de încredere ai primarului: militarul Laur, Anna, preotul Theodor, inginerul Tudor, doctorul George, profesorul Mihai, învățătoarea Mirica. „Stelele nu apar niciodată singure pe cer”, gândi primarul. Foarte trist și îngândurat față de oameni s-a arătat Laur și din această cauză preotul Theodor l-a întrebat:

- Laur, de ce ești abătut? Ce ai, omule? Spune!

- Prea sfînțite părinte... atâtea gânduri negre mă frământă... mă bucur că România s-a întregit, că suntem liberi... dar pentru cât timp oare? Ce ar trebui să facem să fie veșnic întregită, țărișoara noastră... și noi să ne păstrăm libertatea? Îmi e teamă să nu fie transformată în colonie...

- Hai, bucură-te acum de evenimentele fericite, fiule!

Laur a spus, ridicând paharul de cristal plin cu șampanie:

- Trăiască, Regina Maria! La mulți ani! Mereu va rămâne în inima românilor! Și regele Ferdinand! Trăiască! Să trăiască! Noi, în care curge un sânge de român îi iubim și prețuim veșnic!

- Să trăiască!!! Se auzea într-un glas vocea oamenilor și aplauzele acestora.

- Dacă dușmanii ne mai cer o bucată din țara noastră, noi, să facem un trup toți românii, să dovedim vitejie, să nu mai suportăm umilințe și batjocură și să ne apărăm pământul strămoșesc!

- Da, ai dreptate! zise George.

- Să ciocnim paharele cu șampanie pentru că România este întregită!

- Trăiască România!...

Se auzea cum ciocneau paharele, unii spărgeau sticlele sau paharele de cristal pe gresia albă de la primărie crezând că vor sparge nenorocirile care s-ar abate asupra țării și, în special, asupra satului Victoria, care era așezat strategic în calea nenorocirilor, a oamenilor care deseori purtau războaie.

Mâncară bine, pui fripți, carne de porc și de miel la proțap, icre negre aduse din Franța, legume multe și fructe de tot felul din țară și din străinătate și băură vinuri bune din Germania, Italia și România apoi se ametețiră de la vin, dar și de fericire pentru țara pe care o iubeau din tot sufletul și din toată inima. Unul, Mihai, spunea:

- Sunt mândru că sunt român! Prea am fost umiliți și batjocoriți multă vreme! Se vede că și Dumnezeu ne-a ascultat rugăciunile și și-a întors în sfârșit fața Sa către noi.
- Așa este, da! răspundeau cei care auziseră discuția.

Până seara târziu au discutat probleme economice, financiare și își făceau multe vise, așa cum își fac oamenii, în general, mai ales când sunt fericiți, afară de Laur care medita și ochii lui trădau melancolia, dar și inteligența și înțelepciunea specifică omului de geniu.

Cu acest prilej al vizitei primite în satul Victoria consătenii, văzând că la primărie e petrecere mare, se hotărâră să facă un spectacol cu dansuri populare și să-i invite și pe oaspeți la petrecerea care se va desfășura la debarcader. Au venit iar lăutarii cei mai buni, consătenii și-au pus pe ei hainele tradiționale de sărbătoare, adică costumul popular. Mulți militari au venit îmbrăcați în uniformă și cântau cântece patriotice, atât cât îi țineau plămâni. Diplomații au acceptat să meargă la debarcader și au fost încântați să vadă cum joacă oltenii: călușarul, ungurica, sârba, tărășelul, perinița etc. Și mic și mare jucau și diplomații veniți din capitală, că doar tot oameni erau și ei, apoi mulți au rupt opincile, că doar aveau ce să sărbătorească! Începură să bea iar și mulți aduseră tot ce aveau pe acasă. Și primarul dădu mult vin iar pe gratis... Torțele ardeau, au fost făcute focuri mari în jurul cărora românii cântau, dansau, chiuiu de bucurie. Toată noaptea s-au distrat și martori tăcuți au fost stejarii seculari care parcă își legănav crengile într-un dans numai de ei știut și astrul nopții argintiu cu miile de stele pe cerul senin își făcuseră apariția. S-au adunat și păsările cerului și au început să cânte fiecare pe limba ei, un adevărat concert! Ce gălăgie pe malul Dunării... Peste dunele de nisip fin, pe jos, fuseseră aruncate multe crengi de brad și multe mușcate roșii ca sângele aduse de prin bordeie de femeile satului în cinstea eroilor, căci datorită celor care s-au jertfit pentru țară au reușit. Iar dintre cei care trăiesc mulți au contribuit și ei la împlinirea viselor românești. Negustorii scoaseră și ei ce aveau ascuns, adică băutură și mâncare pe gratis și petrecură de minune făcându-și iar planuri despre ce vor face în viitor. Toată noaptea s-au distrat. Au jurat să-și iubească țara și să își sacrifice viața pentru ea la nevoie și asta pentru un viitor luminos și frumos, strălucit, în special pentru copii. A doua zi i-a trezit soarele, care își trimisese razele strălucitoare și jucăuse peste obrajii lor, vântul care îi mângâia și valurile Dunării când se loveau de țărniță făceau un adevărat concert. Oamenii au plecat la casele lor pentru că aveau de gând să se apuce de muncă.

Au fost câteva luni minunate în 1918, iarna, și niciodată de atunci oamenii satului Victoria nu s-au mai distrat atât de bine. Astăzi, bătrânii, deseori le povestesc copiilor, sub umbra falnică a unui stejar secular despre faptele eroilor români și petrecerile de la debarcader.

VIORICA-GEORGIANA TANASĂ – Borșa, jud. Maramureș

MAREA UNIRE

1 Decembrie a fost,
O zi sfântă pentru toți.
A noastră zi de toate clipele,
1918 au căzut granițele.

24 Ianuarie 1859,
Trăiască Cuza și respect, vouă!
Cei ce ați urmat,
Idea lui Viteazu' pentru stat.

Și acum în zilele noastre,
Avem în suflet slavă pentru oastea...
Care ne-a condus
Spre un fericit apus.

Unirea să ne fie mamă,
Iubirea să ne fie seamă.
Luptând până la moarte,
Cu a noastră demnitate!

VASILE LARCO – Iași

O SUTĂ DE ANI DE LA MAREA UNIRE (1918-2018)

(sonet)

La Alba Iulia e sărbătoare,
S-au strâns sub tricolor de dimineață:
Femei, bărbați, cu veteranii-n față
Și au aprins sfințita lumânare.

Păcat că-n țara scoasă la lumină,
Sunt învrăjbiți, minciuni, nedemne fapte,
Și sute-s din acei ce ne dezbină.

Cu gândul sunt spre cei ce nu-s în viață
Cinstindu-le a lor comemorare,
Ei făurit-au *România Mare*
În anii cei cumpliți cu nori și ceață.

Chiar dacă azi nu curge miere, lapte,
E țara ca o pasăre măiastră
Ce va-nflori, fiind pe veci a noastră.

ISTORIE ROMÂNEASCĂ

Înaintașii ce-au făcut *UNIREA*
Sunt duși pe dealul înțesat de cruci
Și străjuț de prea umbroșii nuci
Ca să-și petreacă-n voie nemurirea.

Cam peste tot, și-n scumpa Românie,
Istoria de cei bogați se scrie,
Dar s-a aflat și nu din întâmplare,

Le țin lor de urât ascunșii cucii,
Iar, de-ar putea, le-ar comanda trezirea
Să-nfăptuiască, iarăși, întregirea
Distrușă de damnații politrucii.

Iar vremurile nu mai contrazic:
Adesea și un pește foarte mare
E înghițit de unul mult mai mic!

DIN BUCOVINA CĂTRE BUCOVINA

E despărțită-n două Bucovina
De o fâșie ce-i adânc brăzdată,
Azi peste care nu se trece, iată,
Decât prin vama rece, bat-o vina!

E trist, mâncăm la mese diferite,
Deși ne-adună Creangă, Eminescu
Ori Putna, Ștefan Vodă, Porumbescu.

Aceeași mămăligă-i mestecată,
La fel de aurită e făina,
Cam la aceeași oră este cina,
Dar nu e toată lumea invitată.

Cum azi nici moartea nu ne mai dezbină
Și aburesc bucate felurite,
Poftim la masă-ntreaga Bucovină!

DOUĂ SURIOARE

Două surioare plâng
Lângă-o apă curgătoare,
Triste-s, nu surâzătoare
Și la piept nu se mai strâng.

Singure-s, fără-alinare
Cum e cucul într-un crâng...
Două surioare plâng

Lângă-o apă curgătoare.

Ăsta-i Prutul, un nătâng,
Seacă-l Doamne din izvoare,
Să dispară vechi hotare,
Căci pe malul drept și stâng
Două surioare plâng.

Cu gândul spre anii 1914-1916

Trecu o sută și ceva de ani
De când scăpat-am de cumpliți dușmani,
Păcat, că-n țara scoasă la lumină
Se înmulțesc acei ce ne dezbină!

PRINCIPII ISTORICE

Românii pe pământul sfânt
Vor face veșnic împreună;
Cu libertatea legământ
Și cu *Unirea* casă bună.

Când Unirea din 1918 s-a destrămat

Bătrânii ar putea să spună
Ce-au tras sârmanii moldoveni:
Că s-au culcat cu: „Noapte bună!”
Și s-au trezit cu: „Dobrâi deni!”

Anul 1918, implementarea dorinței de unire

S-a alipit în primăvară
Și Basarabia de țară,
Dar ce păcat, că lipitura
Mai scurtă-a fost decât ruptura!

DOUĂ STATE ROMÂNEȘTI

Sunt vecine care ard
Pe un prag de așteptare
Și comunică prin gard...
Că n-au poartă de intrare.

PĂMÂNT ROMÂNESC

Aceasta este țara noastră,
Așa cum un istoric scris-a:
Din nord la Dunărea albastră
Și de la Nistru pân` la Tisa.

COPACUL UNIRII 1918

Bucovina, Moldovioara
S-au unit atunci cu țara
Pentru traiul bun, frumos
Pe același trunchi vânjos.

RONDELUL UNIRII

S-a alipit în primăvară
În martie, de mărtişor,
Prin voia-ntregului popor
Şi Basarabia de ţară.

Jurând sub falnic tricolor:
Credinţă, viaţă mai uşoară,
S-a alipit în primăvară
În martie, de mărtişor.

Dar, din păcate,- o dură gheară
S-a-nfipt în piepturile lor,
Le-au despărţit, iar azi cu dor
Suspină-adânc din zori în seară:
S-a alipit în primăvară...

LA NOI

La noi sunt rădăcini adânci,
Puternice şi răsfirate,
De când erau strămoşii ţânci,
Venind din vremi îndepărtate.

De la Carpaţii Apuseni
Şi până-n marea-nvălurită
Olteni, munteni şi moldoveni
Trăiesc în patria iubită.

La noi sunt oameni gospodari,
Au case din chirpici ori piatră,
Odăi înalte, multe, mari
Cu focul permanent în vatră.

UNIRE ŞI SCOP

Să se adune e firesc,
Aşa ca pentru ploaie norii,
Dar sunt şi ţări ce se unesc
Spre-a cuceri noi teritorii.

ROMÂNIA PITOREASCĂ

E un pom ce are, iată:
Rădăcina-nfiptă-n mare
Şi coroana îndreptată
Înspre vechile hotare.

GÂND PATRIOTIC

E ţara noastră-nfloritoare
Şi o iubim chiar din pruncie
Că-i datorie de onoare...
Dar câţi mai ştiu de datorie!

Copiii vin, că-s aşteptaţi,
În casă unul după altul,
Cresc mari, la suflet sunt bogaţi
Să facă peste veacuri saltul.

Femeile cu şorţ în brâu,
Basma pe cap, soţii fidele,
Merg vara la cules de grâu,
Şi iarna mânuiesc andrele.

Trăirea s-a născut la sat,
Acolo este începutul,
Înaintaşii ne-au lăsat
Acolo secera şi scutul.

Avatar moldav

De când împarte-o inimă în două
Bătrânul Prut, hulit e din izvoare,
Căci valul său, cândva un strop de rouă,
E-o lacrimă ce se prelinge-n mare.

ANIVERSAREA UNIRII

Uniţi prin cuget, prin simţire, port,
Religie, cultură, limbă, sport,
Românii-s prinşi, în culmea fericirii,
La centenar în *Hora Întregirii*.

BUNICA MEA

Bunica este de la țară din zona Moldovei. Are o voce caldă și plăcută cu o sensibilitate pe care nu am regăsit-o la altcineva. Brodează costume populare de 30 de ani și o face cu bucurie, chiar dacă este destul de migălos și cere mult timp.

Îmi petrec toate vacanțele la bunici, unde sunt întâmpinată de bunica, care mă îmbrățișează și mă poartă în casă.

În fiecare colț al casei este miros de mere coapte pregătite de bunica după o rețetă știută numai de ea, plăcinte cu mere sau brânză și sucuri de fructe naturale pregătite de bunicul. Am stat cu toții la masă apoi am ieșit în curte și bunica avea pregătite ace pentru brodat.

- Ce costume frumoase! Pentru cine sunt?

- Pentru o fetiță. Dansează cu acest costum popular. Chiar mama ei m-a rugat, dacă pot, să fie gata astăzi. Am reușit.

- Sunt fericită când văd că munca mea este apreciată.

- Dar sunt oameni care atunci când ies la pensie au alte preocupări.

- Care? - mă întreabă bunica..

- Să iasă, să se plimbe.

- Draga mea nepoată, Maria, dar asta mă face fericită. Să lucrez costume populare.

- De cât timp lucrezi aceste costume?

- Să tot fie vreo 30 de ani. Eu am început în copilărie, m-a învățat mama. Apoi m-am căsătorit, m-am ocupat de treburile casei și costumele au fost pe un loc secund.

După pensionare asta este preocuparea mea de fiecare zi. Am avut și am un soț care m-a înțeles și nu mi-a reproșat acest lucru.

- Aș vrea să învăț și eu. Se poate?

- Cred că da. E nevoie de timp și răbdare.

- Cât timp?, întreb eu parcă neîncrezătoare.

- Depinde. Un an, doi... zece...

- Depinde de ce anume? Nu prea înțeleg...

- Depinde dacă este doar o pasiune pentru tine sau dacă vrei să continui.

- Vreau. Visul meu este să ajung meșter popular ca tine.

- Nu ar fi frumos să continue tradiția prin mine?

- Sigur Măriuța mea. Mă bucur să aud asta. Poate că te vei întoarce la mine. Sunt mai multe oportunități la oraș.

- Sunt, dar... eu vreau să stau cu voi, cu tine și cu bunicul.

Vacanța se terminase, așa că m-am întors acasă. Nu mai era mult până la începerea unui nou an școlar. Mă gândeam cum ar fi dacă aș începe să brodez costume populare.

Sunt toate foarte frumoase și lucrate cu atâta atenție și dragoste, se vede după lucrătura de care trebuie să ții cont, pentru că altfel totul se năruie și trebuie refăcută în totalitate.

Mama a încercat să mă convingă să fac altceva mai serios. Am fost foarte dezamăgită și am încercat să învăț singură.

Evident, nu am reușit.

- Să poți să faci tu un costum popular, să știi că ai reușit. Pentru mine ar fi o mare realizare, i-am spus mamei.

- Așa crezi acum... dar mai târziu o să regreti!

- De ce?

- Sunt lucruri frumoase, minunate, dar nu mai trebuie să visezi.

- Cum adică? E interzis?
- Nu e interzis. Doar că atunci când ai iluzii, iar ele se destramă, ești dezamăgită.
- Oricine are dreptul să viseze, mamă. Visele sunt cele care te fac să mergi mai departe.
- Bine. Cum vrei.

Au trecut niște ani de atunci și totuși nu înțeleg. De ce să nu mă lase să brodez costume populare. Poate din teamă de a nu greși sau din teama că aș putea să renunț, dezamăgită fiind. Nu știu.

Sau poate că chiar mama a dorit să lucreze costume populare, dar nu s-a putut din cine știe ce motive sau poate nu a avut cine s-o îndrume...

Eu cred că fiecare trebuie să-și continue drumul în viață. Locuiesc cu bunicii de vreo cinci ani și am reușit să fac primul meu costum popular.

Am plâns de emoție și de bucurie. Eram extrem de fericită.

Dar fericirea nu vrea să plece prea repede:

- Ai fost acceptată la târgul de meșteri populari de luna aceasta, a spus bunica.
- E vestea pe care o aștept de ani buni. Să nu fii supărată pe noi dragă nepoată, nici noi nu am crezut că se poate.
- Se poate. Eu iubesc tradiția populară și meșteșugurile populare. Nu am reușit de prima dată. Se întâmplă să greșesc modelul, să o iau de la capăt, să renunț la tot, să plâng.

Începuse să-mi placă la bunicii mei, dar nimeni nu mă încuraja că se poate, că voi reuși, doar bunica.

- Important este un singur lucru - să iubești ceea ce faci și să faci totul cu dragoste și pasiune.

GEORGE BĂDĂRĂU – Iași

1 DECEMBRIE

Dimineța în stradă
Văd buchet de studente,
Grațioase, atente,
Parc-ar fi la paradă.

Mâna mea păcătoasă
Șterge aburu-n geam
Trei provincii - un neam
Peste umeri se lasă.

Păsărica vărgată
Intră iar în balans
Și din tragicul dans
A zburat deodată.

Doar mestecenii gem
Grei de-atâtea poeme,
Care-ar vrea să te cheme
Și eu, țară, te chem.

Biciul fulgeră-n vânt
Împletit din curele,
Când puzderii de stele
Licăresc în cuvânt.

Înfloresc noaptea-n lac
Nu departe de poartă,
Ne clădim altă soartă
Pe pământ geto-dac.

Drumuri galbene trec
Dintr-o toamnă în alta,
În paragină-i halta,
Câte trenuri mai trec?

TEZAU

M-am lovit cu capul de un brad
Era ziuă, dar vedeam înserare
Și-o mulțime de stele cum ard
Și-ntre ele o stea căzătoare.

Pășeam singur, cu gându-n trecut
În orașul unirii cu piața lui mare,
Cu-ntâmplări putrezind odată, demult,
Într-o cronică pe care-o citim fiecare

Frații mei din Ardeal, din Regat
Cântați azi cu voce de aur,
Peisajul înadins pastelat
Și Unirea, cuvânt din mărețul tezaur.

DIMITRIE-SORIN PANĂ – Titu, jud. Dâmbovița

CANDELE DE-O SEARĂ

(în memoria victimelor masacrului de la Moisei)

În Maramureș toamna se coboară
S-adune tot ce-i viu în jurul ei,
Și-apoi s-aprindă candelile de-o seară,
Când frunza ruginește la Moisei.
Revăd imagini sumbre, din uitare,
Odată cu stafia celor morți,
Ce-și caută pierduta alinare
Și bântuie, în noapte, pe la porți.
Au trupurile stoarse și flămânde
Iar hainele le-au putrezit demult,
Și liniștea în oase le pătrunde,
Și totu-n jur e trist și e ocult.
Se-aud și câini, dar și mitraliere
Ce se descarcă-n voie, rând pe rând,

Dar nimeni nu răspunde la durere,
Căci și tăcerea s-a predat în gând.
Sub rugăciuni deșarte, ce separă
Privirile căzute la pământ,
De aburii de sânge și amară
Privește a timpului înfrânt.
E prea mult frig ca să le fie sete
Acum, când orologii au tăcut,
Din cărțile istoriei complete
Ei ne vorbesc, cu teamă, la trecut.
Ca-n fiecare toamnă ce coboară
S-adune pe cei vii în jurul ei,
Și-apoi s-aprindă candelile de-o seară,
Când frunza ruginește la Moisei.

CU BASARABIA LA MASĂ

Am stat cu Basarabia la masă,
La sud de paralela patrușcinci,
În trenul care mă ducea spre casă,
Din capitala unei țări în chingi.
Ne-am înțeles într-un limbaj anume
Căci dicționarele nu-și aveau rost,
N-aveam curajul să îi spun pe nume,
Chiar dacă îi vorbeam din avanpost.
Privea nevinovată, în tăcere,
Spre lumea mea cu lucruri nefirești,
Și parcă aștepta o mângâiere
Ca-n pragul casei sale părintești.
În ochi i se scăldau letopisețe
Și litere latine se izbeau,
De gânduri peticite cu povețe,

Ce anii tinereții-i însoțeau.
Prin ea vedeam Orheiul și Tighina,
Și crucile din Țara Zimbrului,
Vedeam până la mare rădăcina,
Din neamul ne-mpăcat cu soarta lui.
Durerea mut-a fraților de sânge,
Ce n-a împărtășit-o nimănui,
Și zbuciumul lui Aldea, care strânge
Români din două țări la capul lui.
Tranșeele săpate lângă Nistru
Și cușca-n care-a pățimit Ilie,
Ori martorii decorului sinistru,
Ce nimeni n-a-ncercat ca să nu fie.
Îi simt suflarea grea a disperării,
În felu-n care-și dojenește ceru,

De-a fi primit în groapa resemnării
 Pe Lari, pe Matcovschi, pe Vieru.
 De-a fi fost părăsită-ntru uitare
 În urma unei triste rațiuni,
 De cei care-i trimit abecedare,
 După atâția ani de rugăciuni.
 E dor de țara ei, de Tricolor
 De Dunăre-i e dor și de Ardeal,
 De cripta de la Putna, de Humor,
 De capul lui Viteazu, de la Deal.
 De susurul Ozanei, de Brâncuși
 Și-ntregul patrimoniu de valori,
 De toți românii în Siberii duși,
 E dor de Eminescu... de Scrisori.

Când ochii-i scapă lacrime-ntre vraniți
 Un vers o pomenește dintr-o lume,
 Și-un altul o sufocă între graniți,
 În limba-n care vrea să o înhume.

Cu sufletul, de ger contorsionat,
 Aleargă de la Nistru în Carpați,
 Păstrând în minte gândul vinovat
 De-a nu cunoaște dragostea de frați.
 La sud de paralela patrușcinci
 Cu-același tren mă reîntorc acasă,
 Din capitala unei țări în chingi,
 Ce-a stat cu Basarabia la masă.

ALEXANDRA-MARIA ȘCHIOPU – Oravița, jud. Caraș-Severin

SACRIFICIUL

VOCEA 1: “Dragă Dimitrie Dimănescu, îmi doresc să te am în armata mea, în acest război al patriei pentru întregirea teritoriului. Eu voi fi comandantul companiei 1, regimentul vânătorilor, iar pe tine te văd posedând abilitățile necesare alăturării, de bună voie, bineînțeles, celorlalți soldați vrednici de acest loc. Carol, 1914.”

VOCEA 2: “Ziua următoare am pornit spre comandamentul unde urma să devin voluntar al armatei române.”

DIMITRIE DIMĂNESCU: Bună ziua! Vreau să fiu voluntar și să mă alătur companiei 1!

OFIȚER: Curajos gest! Dar poate că visezi la ceva mult mai mare decât tine. Poate ar mai trebui să treacă încă vreo două primăveri pentru a putea fi pregătit pentru sutele de cadavre peste care vei călca, peste milioanele de gloanțe care vor trece pe lângă tine, dar poate și prin trupul tău, pentru leșurile prietenilor pe care ești nevoit să le lași în urmă, căci dragul meu, acesta este războiul. Eu zic să nu te arunci în gura lupului, ci să mergi acasă și să aștepti chemarea patriei. Și poate ai noroc, iar România nu va avea nevoie de tine. E păcat să fii fărâmițat în mii de bucățele de obuzele dușmanilor, ești flăcău tânăr și voinic.

VOCEA 2: “Dar în mintea mea răsună mai puternic decât șuieratul gloanțelor, vocea din spatele scrisorii, ce îmi fusese înmănată în mare taină.”

DIMITRIE DIMĂNESCU: Repet, domnule ofițer, mă aflu aici să mă înrolez în armata română. Îmi doresc să apar patria în care m-am născut, patria care m-a îmbrățișat încă de când am deschis ochii și patria care mă va ține în brațe și după ce deja îmi voi fi dat ultima suflare. Pentru că asta trebuie să facă un fiu al mamei pentru dânsa și pentru neamurile ce vor urma să vie la dânsa.

OFIȚER: De oameni ca dumneata să nu ducă lipsă muma noastră, România, în veci de veci!

DIMITRIE DIMĂNESCU: Amin!

VOCEA 2: “Și cu o scurtă rugăciune pe buze, după ce mi se făcuseră toate controalele, într-un mod superficial căci aveau nevoie de soldați, am ieșit pe ușa comandamentului cu inima deschisă pentru tot ce va urma. Aici a început totul!”

MAMA: Dragul mamei, masa este gata!

DIMITRIE DIMĂNESCU: Vin acum, mămico! Încă nu a sosit nimeni de la comandament. Aștept de prea mult timp să ajung pe front. Mi se pare că a trecut o veșnicie de când am decis să devin voluntar.

De când am fost transferat la școala militară aud numai minciuni, promisiuni, vorbe în vânt. Toți amână momentul, dar e aproape, pot simți asta.

MAMA: Voinicul meu, nu uita că acei ce pot răbda merg înainte, iar dacă nu s-a întâmplat încă, înseamnă că destinul nu a ajuns acolo unde trebuie.

DIMITRIE DIMĂNESCU: Dar mamă... *(bate la ușă)*

MAMA: Deschid eu, tu mănâncă liniștit, puiul mamei! *(se îndreaptă spre ușă, rugându-se)*

Doamne, din ziua în care fiul meu s-a înrolat în armată mă rog neconținut la Tine. Astăzi mă rog din nou, cu aceeași înflăcărare, să nu îmi iei copilașul. Cu lacrimi fierbinți ce îmi curg pe obraz Te implor ca în spatele acelei uși să nu fie soldatul care vine să ia puiul din sânul mamei sale. Mai lasă-l, Doamne, cu mine, nu tăia rădăcinile unui vlăstar în floarea vârstei. Nu mi-l du acolo unde acoperișu-i este cerul, nu îl du acolo unde casa-i este groapa plină de cadavre și de boală, nu mi-l du acolo unde gloanțele își urmează cursul spre trupul lui vânjos, nu mi-l du acolo unde drumul duce către moarte. Căci cei ce au pornit spre drumul morții, rar mai găsesc poteca luminoasă a vieții. *(deschide ușa)*

SOLDAT 1: Bună ziua, doamnă! Aici locuiește Dimitrie Dimănescu?

MAMA: Cât am căutat să împiedic venirea acestei zile... Da, aici ...

SOLDAT 1: Doamnă, rogu-vă să-i transmiteți să se prezinte de urgență la comandament, purtând uniformă și să-și pregătească și cufărul. În sfârșit patria ne cheamă să-i sărim într-ajutor. Frontul e aproape, îl pot simți cum ne strigă.

MAMA: Îi voi transmite. Sănătate!

DIMITRIE DIMĂNESCU: Am auzit discuția, mamă! Ți-am spus că am simțit. Ne cheamă patria să-i sărim într-ajutor. Frații noștri din Ardeal, din Basarabia, din Bucovina strigă neîncetat să îi salvăm, să îi aducem înapoi în sânul mamei noastre, România!

MAMA: Fiule, îmi arde trupul, în inima mea a început pârjolul și nu știu dacă m-ai blestemat fiindcă mă iubești sau fiindcă mă urăști să trăiesc aceste clipe.

DIMITRIE DIMĂNESCU: Mamă, îmi doresc mai mult ca orice să lupt pentru un scop nobil. Căci lupt pentru mine, lupt pentru dumneata, lupt pentru semenii mei, prieteni, frați, apropiați, lupt pentru pământul nostru sacru. Stai fără grijă mămico, asta este menirea mea pe lume, să unesc frații din teritoriile furate de barbari.

MAMA: Iartă-l, Doamne de toate păcatele lui. Întinde mâna! *(scoțând un cercel pe care îl pune în mâna lui Dimitrie Dimănescu)*

DIMITRIE DIMĂNESCU: Dar sunt cercei de la tata, singura amintire de la el.

MAMA: Amintirile cu tatăl tău nu se găsesc în lucruri, ci în suflet. Și dacă tot ai văzut cât de important este acest cercel, te rog să îl porți la tine mereu și să ai grijă de el. Iar când vei veni cu vestea că războiul se va fi terminat, iar noi ne vom fi întregit teritoriul și recuperat frații, să mi-l aduci înapoi.

DIMITRIE DIMĂNESCU: Îți promit că acest cercel va ajunge la tine când se va proclama noua ordine teritorială a României. Și ca să pot să prind sfârșitul războiului sunt în stare să mă preschimb în pasăre în zbor. *(pune cercelul în buzunarul hainei)*

VOCEA 2: Și dându-mi binecuvântarea ei, stinsă de lacrimi și suspine într-un colț al odăii mă petrece cu privirea până mă alătur convoiului. Mi-am luat cufărul și am pornit cu pas militaresc spre drumul ce mi se arăta, mai frumos și mai plin de speranță decât credeam.

DIMITRIE DIMĂNESCU: Oare unde ne vor duce, Costa-Foru?

SOLDAT 2: Nu îmi dau seama decât că această zi de 28 August va fi una cu mare noroc pentru parcursul armatei în război.

DIMITRIE DIMĂNESCU: Să te audă Dumnezeu!

(Cu pas militaresc, comandantul se apropie de soldați.)

SOLDAȚII *(în cor)*: Să trăiți, domnule comandant!

COMANDANT: Să trăim cu toții, soldați! Vom înainta spre sud, la Dunăre, către Cartierul General de Divizie.

VOCEA 2: “Apoi tot drumul a fost ca un cortegi funerar. Nimeni nu mai spunea nimic, singurul lucru care se auzea erau doar pașii noștri care călcau în țărână. Am ajuns într-un final la locul indicat, Zimnicea.”

COMANDANT: Domnule locotenent Dimănescu, tu vei conduce oamenii sus, pe deal unde veți începe să săpați tranșee de-a lungul drumului principal.

DIMITRIE DIMĂNESCU: Am înțeles, să trăiți, domnule comandant!

(Soldații încep să sape)

SOLDAT 3: Domnule locotenent, nu mai putem, suntem însetați și afară e așa o toropeală.

DIMITRIE DIMĂNESCU: Dragilor, patria asta s-a plâns vreodată? Mereu a fost casă pentru voi, v-a fost mumă, punct de sprijin. Din ea v-ați hrănit, din ea v-ați îmbogățit. Și când ea vă cere un singur lucru și anume să o reîntregiți, voi vă plângeți că e greu?! Atunci nu meritați nici să gândiți că sunteți români, dar mai să susțineți și cu voce tare să sunteți patrioți. Acum la muncă și nu vă opriți până nu veți fi săpat cât am săpat eu.

VOCEA 2: “În timp ce săpam am decis să arunc o privire prin zonă alături de prietenul meu, Costa-Foru. Când aproape să ies și eu din groapă un zgomot puternic se auzise din partea Dunării. În secunda următoare a început asaltul. Obuzele zburau cu ținte fixe pe tot dealul. Când totul se oprise, am ieșit din tranșeu.”

DIMITRIE DIMĂNESCU: O, nu! Costa-Foru, nu!

VOCEA 2: “Era decapitat.”

COMANDANT: Locotenente, retragerea! Mergem spre Flămânda. Aici nu mai este sigur, am primit ordin de sus, domnul Averescu a ales ca plutonul nostru să treacă Dunărea și să pregătească un asalt.

VOCEA 2: “Deși nu eram atât de încrezător în acest plan, am acceptat să îmi conduc oamenii spre locul în care trebuia să trecem Dunărea.”

DIMITRIE DIMĂNESCU: Oamenii din subordnul meu, stați întinși pe burtă sub acest copac.”

SOLDAT 4: Domnule locotenent, intrați dumneavoastră în scorbură. Șhh! Se aude ceva!

DIMITRIE DIMĂNESCU: Și să vă las pe voi descoperiți?! NU! Unul pentru toți și toți pentru unul! O, nu! Vine un nou asalt! Să nu cumva să vă mișcați, Domnul fie cu noi!

TOȚI *(în cor)*: AMIN!

(se aud obuzele care lovesc în jurul soldaților)

COMANDANT: Domnule locotenent, podul, soldații!

DIMITRIE DIMĂNESCU: Domnule comandant, chiar ați crezut că această nebunie va funcționa?! A fost moarte sigură, sigură!

SOLDAT 4: S-a terminat, domnule locotenent?!

(toți soldații împreună cu comandantul mor)

VOCEA 2: “Iar în momentele în care m-am retras spre Oituz, căci Bucureștiul era deja asediat, iar capitala provizorie se mutase la Iași, am avut parte de o luptă draconică în care am fost grav rănit și transportat de urgență la spitalul militar. Am fost vizitat de însăși Regina Maria.”

(Regina Maria se apropie și îngenunchează la patul locotenentului)

DIMITRIE DIMĂNESCU: Majestatea voastră, regret nespun că trebuie să mă vedeți în această stare!

REGINA MARIA: Dragul meu locotenent, deși este impropriu spus, căci călătoria ta de sute, mii de kilometri pavați cu sânge și glorie te-au adus la finalul războiului în calitate de mare căpitan. Te anunț cu bucurie că armata germană a fost împinsă din țara noastră. Sfârșitul războiului a venit. Ne-am întregit patria și am reușit să ne alăturăm fraților din zonele ocupate. Acum toți suntem în brațele mumei noastre, România. Mâine se vor spune mulțimii toate actele de vitejie pe care fiii patriei le-au săvârșit pentru dânsa și pentru neamurile viitoare.

DIMITRIE DIMĂNESCU: M-am rugat în tot acest timp de grele încercări să pot ajunge să prind ziua în care să pot auzi acest lucru. Iar acum că sfânta zi a sosit, sunt împăcat cu soarta pe care mi-a hărăzit-o Dumnezeu. Dar înainte ca sufletul meu să treacă în neființă, am o rugămintă. *(Scoate din*

buzunarul interior al hainei un plic care conține o scrisoare și cerceul primit de la mama sa) Ați putea să îi dați mamei mele această scrisoare?

VOCEA 3: “Și, cu ochii în lacrimi, cu mâinile tremurânde, îi închid pleoapele înlăcrimate și atât de fără viață. Mă rog pentru sufletul lui să ajungă în rai căci a fost un om brav, care și-a pus pe primul loc patria.”

(Adunarea de la Alba Iulia unde oamenii aclamă noua ordine teritorială și se bucură pentru unire; un soldat îi aduce mamei lui Dimitrie scrisoarea de la fiul său... În timp ce mama desface plicul și vede scrisoarea alături de cerceul, ia bucățica de hârtie și o citește pentru sine, în mintea ei răsunând glasul fiului.)

VOCEA 2: “Mamă dragă, dacă citești această scrisoare, astăzi, în această zi de mare sărbătoare, să fii bucuroasă, chiar dacă eu nu mai sunt. Bucură-te pentru mine, căci am ajuns la finalul drumului, căci am apucat să văd cum se sfârșește acest crâncen război care mi-a răpit camarazii, tovarășii și viața. Și mai bucură-te pentru realizările mele, nu fi tristă că eu nu mai sunt. Pe drumul nostru, drumul morții, ne-am avântat cu mult entuziasm fiind gata pentru orice sacrificiu. Am știut că trupul nu va găsi poteca luminoasă a vieții, dar am știut că ce nu poate găsi trupul, sufletul va găsi fără îndoială. *(mama scoate cerceul din plic)* Cerceul a ajuns la locul său, cu o parte din sufletul meu, căci cealaltă parte va fi mereu a patriei și în slujba acesteia. Trăiască patria, trăiască România Mare!”

MAMA *(câzând în genunchi)*: Trăiască patria, trăiască România Mare!

VLAD–MARIAN EDITOIU – Oravița, jud. Caraș-Severin

DE ZIUA ȚĂRII

Nu s-au luptat strămoșii noștri
zadarnic ca să fim stăpâni,
sângele lor ne amintește
mândria de a fi români.

Nu suntem noi precum evreii
ori scoțienii de hapsâni,
ne drămuim cu grijă lei
și facem haz, că ni-s români.

Ospitalieri și răbdători
păstrăm tradiția din bătrâni,
ne place mult de sărbători,
credița-i sfântă la români.

Țară bogată, țară mândră,
râvnită aprig de dușmani,
poeții încă te mai cântă
și-ți spun și astăzi: “La mulți ani!”

COSMA CAMELIA – Zalău, jud. Sălaj

ALBA IULIA

Se apropie ziua în care,
Împreună vom merge la Alba,
Acolo-n cetatea de scaun,
În sala Unirii Române,
Când toți semnară devizul,
Ce avea să unească o țară
Din trei principate române.
Ce sute de ani fost-au rupte,
De multe neamuri străine

Din alte nații mărunte,
Care-au dorit să rămână,
În granițele țării străbune.
Însă, învins-au eroii,
Pe atâtea câmpuri de luptă,
Conduși de-un Viteaz,
Care-a lăsat moștenire:
O țară unită și-un nume: ROMÂNIA!

EROII NEAMULUI

Pământul țării mele,
 Cu sânge a fost udat
 Ca țara mea să fie
 La fel ca altădat.
 Și au trecut milenii,
 Și secole s-au dus,
 S-au dus decenii multe,
 Dar glia a rămas,
 Acolo, de când dacii
 Cu Decebal în frunte,

Au construit cetăți
 La Orăștie-n munte.
 Ne-au cotropit popoare,
 Străine și barbare,
 Dorind să ne transforme-n “pavilioane”,
 Dar au învins eroii
 Căci Neamul Românesc,
 E tare ca o stâncă,
 Și este Neam Ceres!

BOGDAN DUMITRAȘCU – Alba Iulia

PĂMÂNT AL PĂTIMIRII

Pământ roditor, cu izvoare, văi și munți cu fruntea-n nori,
 Pământ pe care-au trăit vitejii daci, bărbați nemuritori.
 Ogoare apărate de voievozi cu sânge și onor
 O țară sfântă-n care-au primit cunună, soldați jertfindu-se cu dor.

Tărâm pătat de sânge, cu sabia ținut,
 Morminte albe-n zarea eroilor rămase
 Și dragostea de patrie, găsită-n inimi brut.
 De ea fugea străinul, nu de cartușe trase.

Cu tricolorul nost' legat la sfânta Cruce.
 Așa a dus românul, tot greul și-ncă-l mai duce.
 Cu rugăciunea-n șoapte la ștersele icoane
 Și sufletul lui trist la Domnul ce nu doarme.

Așa-au trecut decenii și secole de-a rândul,
 Cu grele încercări și mii de lacrimi, spre răsărit vărsând.
 Valahie, pământ al pătimirii, când o să-ți vină rândul
 Să vezi toți fiii veseli, iubind și și-n frunză iar cântând?

MEMORII din război

PAUL C. ȘCHIOPU – Alexandria, jud. Teleorman

“Amintiri din războaiele 1913 și 1916-1919”

În vara anului 2018, la 55 de ani de când au fost scrise, în casa de la Urluiu, în care s-a născut și a trăit bunicul nostru, Dumitru Ion, strănepotul Dumitru Samuel - medic gastroenterolog în București, a descoperit un caiet în care sunt depănate “Amintiri din războaiele din anii 1913 și 1916-1919”. Aflând de existența acestor însemnări am considerat de cuviință să le scot la lumină cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la înfăptuirea României Mari. Iată ce consemna bunicul meu, din partea mamei, în anul 1963, pe când avea 77 de ani...

Războiul din 1913

În 1913, în luna iunie, am fost mobilizat la Regimentul 60 Infanterie din Turnu Măgurele, cu gradul de sergent, contingentul 1906, Compania 9. Pe acea vreme, bulgarii, sârbii și grecii s-au unit și au declarat război turcilor. Aceștia trei, uniți, au bătut pe turci și le-a luat câteva orașe, precum Adrianopol, Burgas și altele, care se aflau în Peninsula Gallipoli. După ce s-a încheiat pacea cu turcii, la împărțea între bulgari, sârbi și greci s-au iscat nemulțumiri. Grecii au fost multumiți, însă sârbii și bulgarii s-au luat la bătaie și au declarat război. Marile puteri, văzând că focul în Balcani se aprinde, au hotărât ca România să intervină cu armata împotriva acestora, pentru a se stinge focul în Balcani.

Regele Ferdinand a mobilizat armata și s-a declarat mobilizare generală. Pe vremea aceea eram la secerat de grâu, de unde, pe la ora zece, am plecat direct la gară pentru a ne prezenta la Regimentul 60 Infanterie.

Cu mulți alții împreună, ajunși la regiment, am fost îmbrăcați imediat. Regimentul fiind complet cu toată muniția de război, am pornit la gară, la tren și am mers la București. Ne-au dat jos la gara Mogoșoaia de unde, împreună cu alt regiment am format o Brigadă cu efectiv de război. Am plecat pe jos, în coloană de marș cu toată muniția de campanie în spinare. Îmi aduc aminte, ranița mea era așa de încărcată că abia o ridicam, însă un vecin mi-a așezat-o în spate. S-a dat ordin de plecare. Am pornit de la București direcția Corabia, căci pe acolo trebuia să trecem Dunărea, pe podul de vase, gata întins de armată.

Plecați din București, în prima zi de marș, a fost o căldura foarte mare. Unii soldați, neobișnuiți cu atâta greutate în spate, s-au aprins, vreo trei chiar murind. La unul dintre cei căzuți, când i-am turnat în gură, apă din bidonul meu, parcă îi fierbea în gât.

În a doua zi de marș, seara, toată Brigada, am ajuns în orașul Roșiorii de Vede, unde am cantonat o noapte. Eu, împreună cu doi soldați din Bogdana, care erau cu mine în companie și cu un văr al meu, din Batalionul 6 Vânători, care făcea parte din brigada noastră, ne-am învoit la comandantii noștri să ne repezim pe acasă. Am primit învoirea și am venit toți patru acasă, unde am ajuns noaptea târziu. Am stat cât s-a putut din noapte, iar apoi am plecat înapoi la Roșiori. Nici nu ieșisem bine din Pârlita când a început o ploaie cu trăsnete și fulgere de ziceai că s-a terminat cu noi.

În sfârșit, ajungem la Roșiori, la comandament, unde i-am găsit pe soldați punându-și ranițele în spate, gata de plecare. Repede, doi soldați mi-au pus ranița în spate și am fost gata de plecare. O clipă dacă mai zăboveam pe drum, totul era pierdut...

Am ajuns la Corabia pe la ora 12. Când am intrat pe podul de vase ni s-a dat ordin să nu mai mergem în cadență, ca să nu facem balans. La fiecare dubă (n.n vas pontoon) erau câte doi marinari care vegheau să nu se întâmple accidente, căderi în apă. Când mergeam pe pod, podul se ițina puțin iar noi ziceam: "Acu`, Acu` ne ducem cu totul...", dar am trecut cu bine. Podul era bine ancorat de maluri, cu otgoane groase.

În fine, am ieșit la malul de dincolo, pe pământ bulgar. Aici, la capu` podului, în partea dreaptă, am făcut un popas. Fiind tare zăduf, am făcut cu toții o baie în Dunăre, căci era un loc bun de așa ceva, era un șes. Tot aici am întâlnit primul sat bulgar, numit Măgura.

Am pornit de aici, cu direcția spre apus și miază-zi... am pregătit armele pentru orice întâmplare, am trecut râul Ischer și am ajuns într-un sat mare, unde am rămas în cartiruire noaptea. Am mers la o familie care știa bine românește, căci era aproape de Dunăre, iar satele care erau de-a-lungul Dunării știau mai toate românește. Am întrebat pe o bătrână bulgăroaică, unde îi sunt băieții?, căci erau numai femei, copii și bătrâni acasă. Baba ne-a răspuns că *sunt la război, maică!*

De aici am pornit cu direcția Munții Balcani, spre Sofia. Aceasta era a treia zi în Bulgaria. Întrebam: "Mai e mult până la Sofia"? Un bulgar ne răspunde: "Mai mergeți vreo șase zile, numai prin munți și apoi ajungeți". Ne întâlnim cu o brigadă de bulgari luați prizonieri de cavaleria noastră.

Pe seară am ajuns într-un un sat bogat - Kneaja, care avea prăvălii mari, magazii și ceva deosebit de cele ce văzusem la altele. Aici poposim. Ofițerii și soldații se duc la o cârciumă mare să cumpere câte ceva. Negustorul bulgar, când a văzut ofițeri și soldați la el în prăvălie, a tras un cuțit mare din teighea și a tăiat un ofițer, pe loc. Soldații, după cum erau încinși, au scos imediat baionetele și s-au năpustit asupra negustorului bulgar și l-au ciopârțit pe loc.

De la Kneaja, am pornit tot cu direcția miază-zi, apropiindu-ne de Munții Balcani. În drum, întâlnim un oraș. Aici, trupele primesc ordin de așteptare. Pe mine m-a trimis comandantul companiei să fac cartiruirea în oraș a ofițerilor. Împreună cu alți sergenți, ne-am împărțit pe străzi. Primul lucru ce aveam de făcut era să găsim o casă bună pentru ofițeri, iar apoi pentru soldați. Aveam cu mine și un soldat care știa bine bulgărește, era din Gauriciu. Intru pe o stradă și mă opresc la o casă. Din casă, ies două fete mari, frumoase. Cum ne văd, încep să se vaiete, că nu înțelegeam nimic. Însă, soldatul care era cu mine - Iaciu, zice: “Domnule sergent, zic că la ele nu-i loc, să ne ducem la altă casă...”, în fine, pun eticheta la poartă, apoi plecam mai departe. Într-o altă casă, dau peste un soldat de ai noștri ce ședea la o masă și mânca. După ce l-am certat, îi zic că o să-l raportez. A plecat imediat. Am terminat cu cartiruirea, însă a venit un ordin să nu mai intrăm în oraș, așa că trupa a făcut corturi pe malul unei ape ce curgea pe lângă oraș. Cartierul general rămăsese la Kneaja.

Am aflat că nu am mai intrat în oraș din cauză că începuse holera. Au fost luate măsuri de pază a trupelor în avanposturi. Eu, împreună cu sergentul major Robibanu Nicolae și două plutoane din companie am primit ordin să formăm Garda mare în partea de miază-zi a orașelului.

De la plecarea din București s-au scurs 16 zile.

Am pornit dimineața cu soldații și am postat Garda la marginea pădurii. Acolo era proprietar un bulgar bogat care avea în pădure două șiri cu paie de grâu și lanuri cu porumb foarte frumos. Aici am așezat corturile și am aranjat totul ca în companie. Dimineața s-a pus cazanul să se facă ceai pentru soldați. Am tăiat lemne din pădure și am făcut focul pentru ceai. Porumbii făcuseră boabe galbene, făcând cu ochiul soldaților, care au început să-l rupă și să-l coacă lângă foc. Între timp, doi copii ai bulgarului au venit cu vitele la păscut și, făcând focul lângă șirile de paie, din neglijență, acestea s-au aprins. Am sărit cu toți soldații și am stins focul. După ce totul s-a potolit, am invitat pe bulgar să bea un ceai cu noi, dar a refuzat. După ceai, am plecat cu o patrulă înspre munte unde era un post de-al nostru, al cărui șef era sergentul Balcangiu Emil, din Zimnicea, un bun croitor. Mergând printre porumburi, am întâlnit o covercă ce era păzită de un bulgar. Ne-a zis că proprietarul a fugit de frică. Soldații au luat porumb, 2-3 lubenițe și struguri verzi, după care am plecat. M-am întors din patrulă, Garda noastră fiind schimbată.

Am primit misiunea să fac Garda specială, o gardă care trebuia să oprească orice automobil și orice mașină. Aveam mare răspundere, pe aici treceau mașinile de la Brigadă cu diferiți ofițeri. De asemeni, opream orice căruță care ieșea din oraș. Căruțele rechiziționate le foloseam la transporturile materialelor trupei.

Într-o noapte luminoasă am început retragerea, am mers toată noaptea până am ajuns într-un sat - Ghigen, locuit numai de germani. Averile lor erau cu mult superioare față de ale bulgarilor. Erau foarte civilizați și gospodari. Ziceau că sunt veniți aici de 30 de ani. Aveau șiri de grâu foarte mari, cai și căruțe de lux, casele erau învelite cu stuf, dar înăuntru era lux.

După trei zile de marș, am ajuns noaptea, în valea Stavareț, o vale largă. Aici erau trupe venite din toate părțile. Aici am fost bolnav și l-am rugat pe d-l locotenent, comandant al companiei, să-mi dea voie să merg la căruțe, căci nu mai puteam merge pe jos. Mulți soldați au murit de holeră. Mi s-a aprobat rugămintea și am urcat într-o căruță cu încă un soldat bolnav ca și mine. Căruța era încărcată cu lăzi de cartușe. Bulgarul, care conducea căruța, avea doi cai buni. Era din Rîureni, de lângă Nicopol. Când m-a văzut că urc la el în căruță, a protestat. Îmi scot arma și îi trântesc câteva paturi de armă în spinare și îi zic: “Mână mai repede!” Bulgarul s-a făcut cuminte.

Am ajuns dimineața la Dunăre, pe șoseaua ce cotește spre Nicopol. Pe la prânz am fost în Nicopol, unde era format un pod peste Dunăre, numai din șleपुरi. Treceau mașini furgoane încărcate cu fân, căruțe cu muniții și diferite bunuri ale armatei. Aici am descărcat căruța cu cartușe lângă o șiră de baloți de tutun. A venit și trupa din urmă. Trupele treceau pe rând cu toate cele ce aveau în dotare. Închiderea și deschiderea podului o făcea o gardă formată din ofițeri.

Când am trecut podul, pe malul de la Turnu Măgurele erau sute de barăci. Trupele care treceau trebuiau să rămână în carantină câteva zile, apoi să plece la unitate. Eram instalat cu compania aici. Împreună cu patru soldați ne-am îmbolnăvit și am fost duși la lazaret pentru vizită, căci holera și tifosul bântuiau. Doctorul i-a spus ofițerului să ne pună sub observație cu cortul nostru, în afară din companie și să ni se dea ceai gol toată ziua. Am trecut și aici cu bine. După ce făcea carantina, fiecare regiment se ducea la locul său.

După 42 de zile pe câmpiile Bulgariei, am venit acasă sănătos.

Războiul din 1916-1919

Veniți acasă din această campanie, situația era tulbure. Din anul următor, 1914, încep concentrările de trupe. O lună concentrare, o lună acasă, o lună concentrare, o lună acasă etc. Așa am petrecut tot anul. Au început lucrările de apărare, se fac tranșeie pe marginea Dunării etc. Ne concentrează la Zimnicea, unde începem un șir de tranșeie. Tăiem răchită să facem garduri la tranșeie pentru a nu se surpa, concomitent cu pregătirea militară, însă țara sta pe loc.

Francezii intră în război cu germanii. Germanii iau cu ei pe unguri și pe bulgari. Germania atacă Franța cu o parte din armată, iar cu altă parte de armată, însoțită de unguri, atacă Rusia. În acest timp, din concentrare nu se mai dă drumul.

Eram la Turnu Măgurele - Regimentul 60 Infanterie. Într-una din seri mă duc pe la cercul de recrutare unde mă găsesc cu sergenții majori Pană Barbu și Dumitru Ion, cu care mă cunoșteam foarte bine, fiind prieteni buni. Intrăm în vorbă despre război. Pană Barbu îmi spune: "Măi, Dumitre, s-a înființat Regimentul 82 Infanterie, vrei să te trec aici, căci acest regiment rămâne în țară ca trupe de acoperire". Am acceptat și așa am făcut parte din Regimentul 82 Infanterie.

După vreo 2-3 săptămâni se declara mobilizare generală, însă pe loc. Într-o seară, Regimentul 82, Batalionul 3 din Turnu Măgurele, primește ordin de plecare. După echiparea cu toată muniția de război, plecăm în marș spre comuna Piatra. La plecarea din Turnu, era lumea strânsă de nu mai încăpea locu', venise la cei dragi, care erau din apropiere. Am plecat în zorii zilei, sosind în Piatra.

Pe seară, de aici, am urmat drumul cu direcția comuna Gauriciu. Ajunși aici, ne-am instalat într-o plantație de salcâmi, deasupra satului Gauriciu. Aici am făcut cartiruirea și am început instrucția cu formații de luptă. Eram la Compania 9 - comandant, locotenentul Murgescu Ion. Sunt trecut la plutonul 2, având comandant pe sublocotenentul Anghel Ion, avocat din Zimnicea. Locotenentul Murgescu îi zice lui Anghel: "D-ta să-l întrebi totdeauna pe sergentul Dumitru Ion". Zis și făcut. Mereu m-a întrebat ce facem, ce comenzi să dea etc.

De la Gauriciu am pornit spre Zimnicea, unde ne-am instalat în spatele orașului, la nord, la conacul unui boier grec. Grecul era bogat, avea moșie și acarete multe, magazii, vite, toate trecute sub paza noastră. Boierul fugise din oraș fiindcă se dispusese evacuarea, nemții fiind la Șistov, în fața Zimnicei, peste Dunăre. Bulgarii aveau aici două baterii de artilerie. O baterie de tunuri era așezată în spatele bisericii din Șistov, într-o plantație de pomi. Priveam dincolo, printr-un benoclu primit de la d-l locotenent. De acolo bulgarii ne bombardau cu ambele baterii. Zburau ghiulele peste noi, dar fiind bine acoperiți în tranșee nu puteau să ne lovească. Într-o zi, spre seară, pe la patru, a coborât pe lângă via lui Negru P. - un alt boier, vreo 80 de tunuri de câmp. La câțiva kilometri, dincolo de Dunăre, era un sat în marginea apei. Cum s-a luminat de ziuă a început bombardarea aceluia sat de unde se auzea numai un urlat asurzit. După bombardare, armata s-a retras.

A doua noapte, tot batalionul am săpat cu casmalele și lopețile mari, niște gropi adânci, mari, cu găuri în perete, pentru a se pune ghiulele pentru tunuri. În timpul nopții a venit o baterie de tunuri, scoase de la Forturi din București. Poziția pe care am săpat gropile a fost un dâmb de pământ în spatele căruia fusese și în 1877 așezate tunurile de pe acea vreme, fiind gropile gata făcute. Gropile aveau un gărlig pe unde se introduceau tunurile înăuntru. Până la ziuă am fost gata, însă nemții ne-au văzut ce facem și ne-au trimis câteva obuze pe când noi ne retrăgeam la tranșee. Soldații îngălbeniseră. Locotenentul mă întreabă: “Dumitre, ce facem acum?”. Îi spun repede: “Ocupăm un șanț care se află la dreapta noastră pentru ca ținta să dispară”. În felul acesta am scăpat, dar o ambulanță, care venea din oraș cu sticle de farmacie și cu provizii, a fost izbită de un obuz fiind făcută praf...

Am luat-o razna prin porumb, căci era un câmp de coceni netăiați și pe brânci ne-am tras la tranșee, scăpând la adăpost. Artileria nemților a lungit tira și bătea tocmai la Gara Ulmulet. Pe șoseaua care venea de la Alexandria tocmai trecea Regimentul 20. Nemții au văzut praful trupelor și au tras câteva obuze, dar n-a lovit nimic, trupa dispărând repede, alături, în porumb. Regimentul a fost într-o debandadă pentru care au fost pedepsiți unii soldați. După ce nemții au încetat cu bombardamentul, bateria noastră - artileria grea, a început tragerile direct în bateriile bulgare. Valea Zimnicei urla de bubuitul tunurilor. Eu cu comandantul companiei, ne urcasem într-o salcie să observăm. Îndată bateria din spatele bisericii din Șistov a fost redusă la tăcere, multă vreme, de obuzele românești.

De aici am revenit la Gauriciu. Noaptea, am primit ordin să ne deplasăm urgent la batalion la Bragadiru. Am fost numit șef al cercetașilor, mergând înainte. Când am ajuns la Bragadiru, linia de cercetași a fost strânsă și trecută la unitate. Aici se afla statul major al Diviziei format dintr-un grup de ofițeri care discutau că războiul începuse, că trupele noastre trecuseră munții în Transilvania și înaintau spre centru... Am mai auzit pe ofițeri spunând că astă noapte, 100.000 de ruși au înaintat spre Peștera, unde se afla Regimentul 60 Infanterie de la noi. Aci, rușii nu au opus nicio rezistență, trupele noastre fiind decimate aproape complet.

De la Bragadiru ne-am întors la Gauriciu unde am stat puțin. În acest timp, într-una din seri, eram în sat căci aveam mulți soldați în companie, de aici din Gauriciu, și plecasem pe la unii dintre ei... dar pe neașteptate, m-am pomenit cu un soldat care a venit într-un suflet spunând: “Domnule sergent, hai repede, pleacă, fugi la unitate”. Imediat am fost echipat, fiind ajutat de soldații care erau gata. S-a dat comanda de plecare, fără a ști unde ne ducem. Întreb pe domnul sublocotenent, dar nici el nu știa. Ne îmbarcăm la gara din Smardioasa și plecăm cu trenul în direcția Alexandria, Roșiori, ajungând în cele din urmă la Pitești.

Necunoscând destinația, toți aveau fețele palide. Eu, scot repede un plic și scriu acasă că noi am pornit pe front și nu se știe dacă ne mai vedem.

De la Pitești, trenul o ia cu noi spre Craiova. Încă ne mai întrebam unde mergem. Seara ajungem în gara Piatra Olt. De aici trenul s-a îndreptat spre Râmnicu Vâlcea. Am trecut prin oraș, dar trenul mergea înainte spre munți. Noaptea ajungem la gara Lotru, unde coborâm din vagoane. După ce ofițerii s-au sfătuit între ei, au dat ordin să ne încolonăm de marș, pe companii. Mergem câteva minute într-o direcție necunoscută, după care se modifică coloana. Se dă ordin să nu mai fim în coloana de marș, câte patru, ci câte doi, deoarece am început urcușul pe un munte, iar poteca nu permite câte patru la rând. O călăuză ne conduce sus pe munte. Era noapte. Primisem ordin să nu se audă nicio șoaptă. Mergeam cu băgare de seamă și foarte îngândurați. Primesc ordin să organizez și să conduc cercetașii. Trupa merge pe poteca strâmtă, iar eu cu cercetașii înaintea trupei la vreo sută de metri, prin pădure, la doi metri distanță unul de celălalt. Soldatul Petrică Radu, un consătean, era lângă mine, întrebându-ne și sfătuindu-ne unul pe altul. Se crăpa de ziuă când am primit ordin să mă opresc cu cercetașii. Petrică îmi zice, în timp ce ședeam întins pe burtă, pe loc: “Hai, măi frate, să ne îmbrăcăm cu hainele cele mai bune din raniță, să ne gătim de moarte, că nu se știe...!”. Pe când vorbeam cu el așa, o patrule de la Regimentul 81 Infanterie, care se afla pe munte și intrase în contact cu inamicul, ne întreabă unde ne

sunt șefii, iar eu îi întreb ce se întâmplă pe aici? Ei spun că au dat trei atacuri, căzând foarte mulți în lupte, arătându-mi cu mâna întinsă: “Uite, pe colina apropiată sunt nemții”. La auzul celor spuse, inima începu să-mi bată des.

Când s-a luminat de ziuă, câțiva ofițeri de stat major din Regimentul 81 au venit și s-au consultat cu ofițerii Regimentului 82, alcătuiind un plan împreună, astfel: două companii din Reg. 81 împreună cu două companii din Reg. 82, să formăm linia I, iar restul în rezervă. Sublocotenentul meu vine și-mi face o rugămintă: “Dragă Dumitre, dacă eu cad rănit, te rog să nu mă lași, să mă iei, căci îți dau 1000 de lei”. I-am răspuns că nu am ce face cu banii, dar dacă se va întâmpla și eu voi fi bine, te voi servi. S-a ordonat înaintarea. Sublocotenentul Anghel trece în spatele plutonului meu. Cum trecuăm pădurea cea mare, intrăm într-o plantație de brazi, nu prea înalți, de vreo 50 cm. Cum ne-au văzut nemții, ne-au luat în primire cu o ploaie de focuri. Ne-am răspândit așezându-ne pe burtă. Până la ei erau maxim 150 de m. S-a încins o luptă... ! Noi nu eram obișnuiți cu războiul, ei erau dresați. Cu ce învășasem în timpul celor trei ani de activitate și concentrare, mai ales a celor trei luni petrecute la școala de la Dadilov, unde făceam numai formații de luptă, aveam o bună experiență. Observ de jos, de pe burtă, că nemții își puseseră căștile pe parapet să zicem că e corpul lor. Am dat ordin, ca dacă o fi să tragem, să tragem mai jos de căști. Sublocotenentul Anghel mă întrebă: “Măi Dumitre, unde sunt nemții?” și se scoală în genunchi să-i vadă. Îl trag imediat de manta să stea jos... gloanțele șuierau pe la urechile noastre, dar el, curios să vadă. Deodată un glonț îi străpunge pieptul și bietul sublocotenent se prăbușește pe spate. Ordonanța lui, un soldat din Peretu, îl apucă de un picior și-l târâște prin plantația de brazi. L-a îngropat în spatele frontului, lângă casa pădurarului. El a fost primul, din batalionul nostru, care a murit pe front. Aici am dat prima luptă, pe munții Robu.

Apoi, nemții s-au retras pe alt pisc de munte. Am rămas definitiv la comanda plutonului II. Aici, pe munte, se formase un nou front. Mai la dreapta noastră erau alte regimente, de moldoveni. Batalionul nostru forma aripa stângă a frontului, iar eu cu plutonul meu eram ultimul la flancul stâng al frontului. Poziția în care mă găseam era foarte primejdioasă, fiindcă eram descoperiți, iar partea aceea de munte era fără brazi, era golașă. Am săpat tranșeie, iar pământul scos l-am întins și acoperit cu crengi mărunte de brad ca să nu fim observați de inamic. După ce totul a fost gata, am făcut un raport prin care am cerut să ni se pună la dispoziție două mitraliere ca să întărim flancul. Inamicul putea să ne atace chiar aici. Nici n-am pus bine mitralierele pe poziții că ni le-a și luat înapoi. Eu am rămas tot gol. Ce să fac? Am înființat un post în partea stângă a plutonului, la vreo 15 m de pluton.

La dreapta noastră era un pluton din compania 11, comandat de un sergent din Turnu Măgurele, având între noi cam 20 de m distanță. În acea noapte, pe toate liniile pariau gloanțele trase de nemți și de noi. Nemții au făcut un plan, să ne atace prin spate, observând că nu avem bine asigurat flancul stâng al liniei de bătaie. Noaptea, au făcut o cercetare, patrulele lor dând peste postul meu izolat. S-au tras câteva focuri atât de la ei, cât și de la noi... Toată noaptea n-am închis ochii, cât un vârf de ac măcar, deoarece mă temeam de surprindere. Un rând de soldați stăteau întruna cu arma pe tranșeie și trăgeau focuri spre inamic. Le spuneam mereu să tragă cât mai jos. Stăteam rezemat de tranșeie oglindind tot terenul de la dreapta la stânga ca nu cumva să se strecoare inamicu și să ne surprindă. Când se îngâna ziua cu noaptea am pornit la atac. Nemții, însă au venit prin pădure, în coloană de marș, având înaintea lor o patrulă de zece soldați și un ofițer. Veneau într-o ordine tăcută, fără zgomot, bine pregătiți. Au vrut să ne cadă în spate, tocmai unde eram eu cu plutonul. Eram așa de bine așezat că tranșeul meu nu se vedea, pământul fiind întins și presărat cu crengi de brad. Au venit buzna peste mine. În acel moment eu mă uitam cu mare atenție în direcția lor, dar cum nu se luminase bine, nu am putut zări mai departe, însă de odată apare patrula lor, care mergea înainte. Pușca mea era foarte bine așezată pe cranel, iar rândul întâi de soldați stătea gata cu armele așezate pentru acțiune. Cum i-am zărit, am și comandat: “Fraților, foc!, repede!” Îndrept arma direct înspre ofițerul neamț, care era în fruntea patrulei, cu o carabină în mână și cu un benoclu atârnat de gât. El se prăbușește la pământ, soldații mei trag focuri cu putere direct în coloana de nemți care venea în urma patrulei. Se produce o

debandadă și un vacarm nemaipomenit în rândul lor, în timp ce noi eram bine adăpostiți și nu ne vedeau. Plutonul soldaților din compania 11, care se afla lângă noi, a deschis focul odată cu noi, gloanțele lor încrucișându-se cu ale noastre în dreptul coloanei nemțești. Când una din companiile lor a ajuns până la tranșeul meu nu a vrut să ne încăierăm la baionete, ci s-a așezat spre flancul stâng al plutonului meu de unde au aruncat grenade făcând câteva victime în rândul nostru. Nemții s-au retras, lăsând câmpul plin de cadavre... În timpul în care am deschis focul asupra nemților, rezervele noastre, care se aflau în spate, au fost surprinse de spaimă și au început să tragă focuri înspre noi, crezând că noi am fugit și vin nemții peste ei. Cu mare greutate am reușit să-i oprim. Unii dintre soldați ieșeau din tranșeie apucând câte un neamț mort pe care îl târa în tranșeie căutându-l în buzunare, unde găsea tutun și carne crudă, căci tăiaseră oi de la ciobanii găsiți pe munte. De la ofițerul pe care l-am împușcat, am luat benoculul și pistolul.

Norocul trupelor noastre a fost că am rezistat noi pe poziție, altfel frontul era amenințat să cadă, întrucât nemții hotărâseră să ne surprindă din spate. A doua zi, până la ziuă, a sosit la noi, în tranșeie, generalul de la statul major cu o suită de ofițeri. M-au găsit, mi-au strâns mâna și m-au felicitat, întrebându-mă cum s-a întâmplat. Le-am dat detalii, apoi au plecat.

Aici am stat în defensivă până la 1 noiembrie. De la 16 septembrie, nu am fost schimbați de pe poziții. Într-una din nopți ne pomenim că venise să ne schimbe și pe noi, lucru ce ne doream nespus, că nici cămășile nu le schimbasesem de multă vreme. Iată că vin niște milițieni cu mantăi negre, cu arme cu glonț de plumb care, iar în loc de curele, aveau niște sfori de cânepă. Lucrul acesta ne-a impresionat foarte tare, făcându-ne să înțelegem că țara noastră a intrat nepregătită în război!

Toată noaptea am coborât de pe muntele Robu fiind duși la gara Robu, pentru a ne îmbarca. Noi speram că ne va acorda un timp de refacere, dar nici gând. Trenul a pornit cu noi pentru a ne duce spre alt front, unde era nevoie mare. Am plecat spre Câmpulung. Ajunși, am primit ordin să lăsăm ranițele la primăria din Valea Mare, iar noi să luăm doar sacii cu pesmeți și cartușe în saci. Apoi am plecat pe munte. Aici am dat peste o climă deosebit de caldă, ca de toamnă. Nu se aude niciun foc de armă. Ne instalăm într-o vâlcea, unde ne simțim bine. Ni se spune că înaintea noastră, pe munte, sunt trupele noastre, dar de unde, erau numai vorbe goale, noi eram cei dintâi. Se formează vreo trei patrule cu direcția muntele Strâmtu. Trupa ședea în vâlcea, asigurând o acoperire.

De odată vin patrulele cu raportul că nemții se află pe muntele Strâmtu. Patrula lor aflase unde suntem. Așa că au început să tragă, preventiv, spre noi, focuri de armă. Trebuiau luate măsuri rapide. Comandant al batalionului era maiorul Trifoiescu Ion, din Turnu Măgurele, fostul meu comandant de companie când eram în armată. Eram văzut bine de dânsul de când eram în armată și mergeam împreună să învățăm instrucție băieții de la liceu, două zile pe săptămână. Ceilalți ofițeri, de rezervă, erau slab pregătiți: de exemplu scoteau trupa pe loc deschis și se pregătea să întâmpine inamicul fără a face adăposturi... dispuneau trupa pe poziții descoperite în loc s-o adăpostească în pădurea alăturată distrusă de nemți, ei lăsau pădurea și așează trupele pe loc gol! Eu observ lucrarea și spun soldaților mei să nu iasă la luminiș, vom ocupa marginea pădurii dinspre nemți, lucru ce am și făcut. În timp ce ne aranjăm, iată că apar nemții prin pădurea din dreapta și deschid focul asupra trupelor noastre, aflate pe teren deschis. Lupta era în toi, dar din partea noastră mergea prost. Nemții, ascunși în pădure, trăgeau în plin în soldații noștri. Eu și plutonul meu eram bine ascunși în pădure, de unde trăgeam în nemți fără să am nicio pierdere. Toată linia noastră a fost silită să se retragă în pădure, dar a fost prea târziu căci au rămas mulți morți aici. Când ne-am retras, nemții ne-au urmărit, dar muntele fiind cam gol de pădure se vedea tot ce aveai de urmărit. Noi ne retrăgeam la un loc care credeam că este bun, dar și nemții după noi... Le spun soldaților să nu iasă în câmp deschis. M-am așezat lângă un păr gros de unde trăgeam nestingherit, fiind atent să nu rup legătura cu trupa. Când noi trăgeam, nemții se culcau în câte o râpă făcută de ape în timpul ploilor. Noi trăgeam la sigur căci îi vedeam și unde se culcau și de unde nu se mai sculau. Tot plutonul a scăpat, nu am avut pierderi.

Apoi am ocupat satul Lerești, aflat în munți, cam la nord de Câmpulung. Noaptea am petrecut-o într-o casă a unui plutonier în rezervă ce era cu noi în companie. Era învățător, avea o mamă bătrână și văduvă. Afară ploua, iar bătrâna se pregătea să se evacueze, căci nemții erau aproape. Se temea. Noi i-am spus că nemții nu fac rău la populație, dar bătrâna, împreună cu soția plutonierului, Comănița Ion, au ascuns unele bunuri din casă în șira cu fân, iar altele le-au suit într-o căruță trasă de două vaci și au părăsit satul.

S-au luat măsuri de apărare a satului, trupele fiind amplasate la 100 m distanță de sat, pe loc deschis. În loc să fi săpat noaptea la tranșeie și la ziuă să fi fost totul bine, noi am făcut invers, am săpat ziua, la vedere. Nemții fiind în poala muntelui, până unde erau cam 600 de m. Cum se luminează, nemții deschid foc asupra pozițiilor noastre aflate tot în câmp deschis! Eu purtam mereu la mine lopata Linemal pe care o țineam la centură. În timp ce săpam la o groapă, gloanțele șuierau pe lângă mine, dar am scăpat ca prin minune. Lângă mine, 3-4 morți. În câteva minute am fost gata cu tranșeia de unde trăgeam la sigur. Cei fără lopeți au fost în pericol. Primesc ordin de la comandantul batalionului să formez o patrulă care să aducă știri despre ce fel de trupe sunt în tranșeiele nemților. La auzul acestui ordin m-au trecut toate apele, zicându-mi că până aici a fost! Cum era să trec prin teren deschis? La care soldat mă duceam să-l recrutez în patrulă, eram refuzat, toți se scuzau de frică ori că sunt bolnavi. În sfârșit, încarc arma și o îndrept spre un soldat, apoi spre altul, avertizându-i că trag pentru nesupunere și uite-așa am alcătuit patrula de 10 soldați. Am plecat în misiune pe rând, dându-ne întâlnire la o căpiță de fân, aflată în câmpul din fața noastră de unde, vârați în fân, urmăream mișcările nemților... În acest timp, Regimentul 10 Artilerie, începe să bombardeze pozițiile nemților. Nemții nu au mai putut să stea sub focul artileriei noastre care lovea în plin. Tranșeia lor era plină de cadavre. După încetarea artileriei, am plecat de la căpițele de fân până în poalele muntelui, în pădure, de unde un soldat s-a dus târâș până la tranșeia nemților făcându-ne semn să ne apropiem și noi. Ce să vezi?, nemții se retrăseseră, lăsaseră cazanele de ceai și morți berechet, ocupând altă poziție, undeva mai sus în munte. Am raportat la batalion toată situația. A început urmărirea inamicului înaintând pe luncă și prin pădure. Nemții pun mitralierele pe cei din luncă, însă adânciturile făcute de ape i-au apărat pe bieții soldați ai noștri. Am ordonat plutonului să meargă prin pădure, să iasă la loc deschis că e primejdie.

Am deschis focul fără să înregistrăm morți. I-am împins mult pe nemți și ne-am oprit în defensivă, ne-am refăcut un pic și iar am pornit atacul. Compania mea a fost dată ca rezervă. Toată noaptea am săpat tranșeie adânci. Când săpam la tranșeie, îi spun domnului locotenenet, comandantul companiei, să facem tranșeul puțin mai opus șanțurilor ca să nu ne bată artileria pe flanc și totodată să putem face față inamicului. Așa s-a făcut, după planul discutat. Când s-a luminat de ziuă a început să ne bombardeze. Pe compania 11 a lovit-o în flanc, aproape s-o distrugă pe jumătate. A noastră însă, fiind așezată opus, nu a suferit pierderi. Linia I, care se afla înaintea noastră, nu putea să mai reziste și s-a retras fără să anunțe armata de rezervă. De odată ne-am trezit cu nemții deasupra tranșeielor noastre. Se încinge lupta, între noi și ei, la baionetă. Cu tot curajul lor, de data asta au luat-o la fugă și, astfel, trupele noastre au putut să se instaleze, din nou, pe poziții. Am luat 600 de prizonieri nemți, cu care nu știu ce s-a întâmplat. Aici au pierit doi plutonieri: Comănița Ion din Lerești și unul din plutonul patru. Noaptea următoare, nemții, ne-au atacat din nou. De data aceasta, linia noastră se retrage în debandadă, ca pe timp de noapte. Soldații se amestecau unii cu alții, de la diferite companii, și nu se mai puteau organiza, fiind și noapte. Mă întâlnește maiorul Trifoescu care, mai mult mă roagă: "Dumitre, strânge tu compania, căci tranșeiele noastre nu sunt ocupate de inamic". Eu îi zic: "Domnule maior, eu văzui cum nemții au ocupat și tranșeia noastră". Am luat șase soldați, care știau din timpul zilei poziția, ne apropiem de tranșeie și începem târâșul pe burtă până ne apropiem bine. Când mă apropii de capătul tranșeiei, în întuneric, văd cum nemții erau în picioare, în trecere pe două rânduri. Cum îi văd, întind pușca și trag în plin. Câți or fi trântit gloanțele mele, nu știu! dar odată m-am

pomenit cu o ploaie de gloanțe peste mine și camarazi. Imediat ne-am păstrăvălit spre vale, scăpând teferi. Până la ziuă am forfotit întruna, formându-ne fiecare unitățile.

Aici am stat mai mult, ne-am întărit bine pozițiile și am făcut ordine în spatele frontului. Într-una din zile, pe când eram în tranșeie la Poiana Feții, că așa se numea locul, acolo pe munte, am primit ordin să mă duc cu plutonul la Statul Major al batalionului, care se afla instalat în satul Lerești, în spatele frontului, cam la 1 km depărtare de linia noastră. Însărcinarea era grea pentru mine, căci trebuia să plec cu soldații ziuă, așa primisem ordin, ca să fiu de pază la Statul Major. Într-un fel oarecare, îmi părea bine că scap de linia frontului, iar pe de altă parte eram îngrijorat cum să ajung acolo teafăr, și eu și soldații mei. Nu pot să descriu cum am putut scăpa, căci locul prin care am trecut era foarte primejdios, oricum ne vedeau nemții și puteau trage asupra noastră. Ne-am oprit și am chibzuit să pornim câte unul în fugă, ca de frica morții... cum ne zăreau nemții pârlăiau gloanțele pe lângă noi, iar noi târâș pe burtă, am trecut cu bine scăpând teferi până la Statul Major al batalionului care se afla la marginea satului, sub un deluș, într-o casă cu patru încăperi. Aici am aranjat plutonul în niște grajduri cu fân, soldații așezându-se fiecare unde a crezut. Ne simțeam bine. Mă duc în comuna cu domnii ofițeri și soldații care serveau. Aici puteam să aud multe vești din țară. Toți vorbeau că de ce nu ne mai schimbă și pe noi, dar nu aveau cu cine. Aici l-am întâlnit pe soldatul Nicolae Niculescu, un prăvăliaș din satul meu, cu care am discutat multe. De odată se aude o bubuitură de tun și un obuz cade înaintea casei, unde ieșisem noi. Repede ne adăpostim fiecare unde vedem cu ochii. A mai căzut un obuz care a lovit peretele unei odăi din care fugisem noi, rupe zidul și face o gaură în perete explodând în altă cameră, dărâmând toți pereții. Ne-am strâns unul lângă altul lângă un zid rămas în picioare sperând că am scăpat. Dar de unde, un al treilea obuz pică pe acoperiș și-l rupe, căzând tavanul și tencuiala pe noi. Toți eram îngroziți, unii zic să fugim că ne omoară aici. Eu le zic să stea pe loc că alte obuze nu se mai trag acolo unde s-au tras primele și că dacă ne mutăm nu e bine. Artileria nemților trăgea fără încetare. Un obuz lovi grajdul soldaților. Unui soldat îi retezase capul, fiindu-i zvârlit cât colo. Lângă noi era și o bisericuță veche în a cărei turlă au tras nemții, bănuind că noi avem ceva instalat acolo. Artileria a cuprins tot satul. Nemții aveau o baterie așezată pe muntele Mateias, de unde se vedea fumul ieșind când trăgeau.

După ce a încetat focul, am ieșit cu toții, cei care mai rămăsesem vii. Mulți morți. Răniții țipau de durere, așa că aici am nemeritat-o mai rău ca pe front, unde atâta timp cât stam în tranșeie eram siguri. Am cerut să ne retragem la unități, cererea fiindu-ne aprobată, întorcându-ne noaptea în tranșeie.

A venit zăpada mare. Peste mantăi, am îmbrăcat cămăși albe ca să nu fim văzuți. Între bordeiul în care stam și linia de foc, la vreo 30 de pași, era un șanț săpat în zig-zag. Bordeiul era acoperit cu grinzi de lemn, având deasupra fân și pământ, iar în loc de ușă aveam o foaie de cort. Fiind întuneric, în bordei, ardea permanent o lampă cu gaz. Pentru înlocuirea celor morți, ne-au venit soldați de la partea sedentară. Ne-a mai venit și un plutonier de origine rus, din București, electrician de meserie și doi frați transilvăneni. Săracu, nu apuca să mai lărgească șanțul care ducea de la bordei la linia de foc, ca un glonț inamic vine și pică coada casmalei lui. Coadă fiind de frasin tare, glonțul ricoșează și-i intră în brațul stâng. Fiind aproape, dau fuga, prin ploaia de gloanțe, îi trag mantaua și îl desfac la braț. Glonțul trecuse prin mușchii mâinii și se oprise sub piele, de unde i se vedea capu', că începuse să iasă afară, dar se oprise. Am fugit cu el la ambulanța care era în satul Lerești. M-am dus eu, fiindcă aveam o schijă de glonț intrată în cap, după ureche, ce trebuia scoasă de un medic. Doctorul ambulanței a vrut să-l oprească definitiv la ambulanța întrucât erau doi frați pe front, să-l poată salva, ca să nu moară amândoi. După ce doctorul mi-a scos schija, a ieșit în pragul casei să privească... și gata, un glonț inamic l-a lovit chiar în piept, terminându-i viața! Domnul locotenenet Murgu Ion era și el la ambulanță pentru a-și pansa laba unui picior în care îi intrase un glonț în timpul nopții, când era în tranșeie. Ne luăm adio, cu dorința de a ne revedea după război, dacă vom rămâne teferi. El s-a dus la spital, iar eu la unitate, pe front.

La comanda companiei rămăsese un sublocotenent. Aici, la Câmpulung, am stat toată iarna. Plutonierul rus avea o carabină scurtă, ca la cavalerie. Pleca din bordei zicând: “Mă duc să mai vânez un neamț”. Frontul nemților era în partea dreaptă a noastră și se apropia de frontul nostru la o distanță de aproape 100 m. Nemții aduceau mâncare la trupă în timpul nopții. Rusul se duce acolo și pândea cum veneau nemții. El trăgea singur, după care venea la bordei și ne spunea: “Mai luai unul!”, și râdea. El îmi spunea că a stat zece ani în Germania, știa opt limbi, luase parte la războiul ruso-japonez, avea semne la gât, unde a fost împuns cu baioneta. Într-una din zile mă întrebă dacă eu știu unde este așezată mitraliera nemților. I-am arătat un stuf de puieti de brad, deoarece când se activa, de acolo ieșea fum. El îmi zice: “Vrei să mergi cu mine s-o luăm?”. Fără să-mi dau seama de gândul lui ascuns, l-am întrebat: “Cum se poate așa ceva?, nemții ne vor prinde și atunci am terminat-o!”. A renunțat și el. Noaptea ieșea din tranșee aruncând grenade spre nemți care se speriau și trăgeau asupra noastră de teamă să nu fie surprinși. Rusul îi făcea pe nemți să tragă gloanțe cu nemiluita.

În bordei discutam multe lucruri. Un sergent din Sibiu, care dezertase cu 30 de soldați din armata ungiurească, ce se afla pe front, în Galiția, contra rușilor, când a auzit că România a declarat război ungarilor. A venit prin munți, timp de 30 de zile, până a ajuns la noi unde s-a și predat, luptând acum, cot la cot, cu noi. Ne spunea că dacă se întâmplă să cădem prizonieri la unguri, pe ei îi spânzură, iar pe noi, românii, ne duc în Pusta și acolo, în câmpul acela, într-o zi și o noapte, ne astupă vântul cu nisip și ne îngroapă de vii, așa-i de aspră clima acolo.

Noaptea, când auzeam focuri, plecam spre tranșee să văd ce fac soldații, fiindcă unii mai dormeau. Îi rugam să fie atenți, să nu adoarmă în post, căci poate să dea nemții peste ei și le rămân copii singuri. Unul dintre ei, Besu Ion, din Gauriciu, pe care-l cunoșteam din stagiul militar, trăgea dintr-o țigare, iar eu îi zic: “Besule, să nu scoți capu` afară din șanț, cu țigara aprinsă, că neamțul te vede și drept în cap te lovește, fii atent!” Peste câteva minute mă duc iar în control în zona respectivă, compania 11, și dau peste Besu care sta rezemat cu fața de tranșee și pușca pe crenel (parapet). I-l mișc: “Bă, ce faci?, dormi?”, iar Besu nu răspunde.

Unul, de lângă el, îmi spune: “Domnule sergent, doar ai plecat dumneata și a scos capu` cu țigara în gură și când a tras din ea, neamțul a văzut focu` de la țigară, a tras și drept în cap l-a lovit... e mort și înțepenit de îngheț”.

Între trupele noastre și ale nemților erau niște căpițe de fân de unde, soldații noștri aduceau fân cu foile de cort să-l pună în tranșee. Acolo, ce să vezi, veneau și soldații nemți să ia fân pentru că le trebuia și lor să nu le degere picioarele în tranșee. Când s-au întâlnit cu toții, s-au împrietenit, fără să tragă cineva vreun foc. La plecare, nemții ziceau: “Gute varht”, adică “Bună seara”. Aceasta ne povesteau soldații noștri care mai aveau curaj să meargă la căpițele de fân din vale.

Era cam spre primăvară. Pe nemți începuse să cadă ceața, iar zăpada se moia. Un curier de la divizie, care sosește pe la ora 12, ne aduce ordinul ca să lăsăm pe linia de bătaie vreo 12 soldați care să tragă în continuu până ce restul trupelor se retrag de pe munte. Cu mare greutate am lăsat și eu 3 soldați. Le era frică să rămână în urmă. În acest timp, plutonierul rus, care știa bine germană, împreună cu un bulgar, au convenit ca în loc să se ducă la pluton, pentru că era șef de pluton, au tăiat-o drept la nemți, cărora li s-au predat.

Ne constituim în coloane de marș și pornim, în mare liniște, prin ceață foarte deasă. Mergând așa, ne pomenim în spate cu o patrulă de cavalerie germană, asupra căreia au început să tragă soldații rămași în tranșee, făcând-o să dispară. Plutonierul rus a dat informația nemților, iar aceștia ne-au urmărit. Mă întrebam: oare de ce să fi lăsat noi tranșeele fără să fim respinși?, nu știam nimic! Drumul era plin de soldați rătăciți de unitățile lor de prin munți, locuri necunoscute de ei, sărmanii. De odată lăsăm șoseaua și mergem prin pădurea care se afla de-a-lungul drumului. Cineva ne spune că mergem spre Tîrgoviște. Aflase de la niște locuitori. La un moment dat, pe când mergeam prin pădure, pe șosea venea din direcția opusă o trupă de soldați nemți care nu ne-au văzut. Dacă am fi avut voie să tragem, făceam prăpăd în ei, căci erau grămadă. Și ei se regrupau, rătăcind, prin mai multe puncte. Pentru noi,

retragerea a fost ordonată de Generalul Averescu, pentru ca trupele noastre să ajungă în Moldova. Căruțele cu proviziile batalionului și muniția s-au retras, noi nemaiaivând legătură cu hrana.

Într-un sat din apropierea Râmnicului Sărat, batalionul nostru s-a predat, fiind luați prizonieri și închiși într-o temniță de unde nemții erau mutați. Când am ajuns aici, temnița era plină ochi. Veneau soldați prizonieri din toate direcțiile, șoselele fiind pline de trupe cărora li se tăia retragerea, ca și nouă. A fost prima noapte fără să aud un foc de armă! M-am culcat pe un pat cu scândură, împreună cu camarazii noștri. Dimineața m-am dat jos de la etaju` doi și m-am dus lângă un foc. Aici văd un soldat cu manta neagră de care mă apropii să-l văd mai bine. Era Tudor a lu` Grosu, pe care-l cunoșteam. Când mă vede, mă ia în brațe, mă sărută și scoate câteva oftaturi. Începe să-mi spună ce și cum, că aici e cutare, și cutare, pomenind vreo 10-12 inși de la noi. Eu îi zic: “Du-te și strânge-i pe toți și spune-le că eu sunt aici”. Când m-au văzut, parcă toți au înviat! Toți îmi datorau încredere, având nădejde în mine. Toți s-au strâns lângă mine ca puii pe lângă cloșcă...

Notă: Aici își încheie bunicul nostru consemnările despre cele trăite în cele două războaie. Ce s-a întâmplat ulterior? Știm că a venit acasă, și-a continuat viața, a făcut copii, a avut nepoți, a muncit, a ctitorit, împreună cu fratele său, locașul de rugăciune al adventiștilor din Pârlita, a fost tâmplar, stupar și... mare iubitor de oameni!

MĂRGINEAN ANDRA – Fodora, jud. Sălaj

VEȘNICIA S-A NĂSCUT LA SAT!

Satul în care locuiesc eu se numește Fodora, acesta este cel mai frumos sat pe care și l-ar putea dori cineva, el este situat în Podișul Someșan pe malul stâng al Someșului, acesta având un rol foarte important pentru sat ocupând printre primele locuri frumoase ale satului. Someșul îi conturează forma satului dându-i un aspect specific, la conturarea satului nu contribuie numai Someșul cristalin ci și sălcii care se află la marginea acestuia.

Vara poți observa frumusețile acestui sat. Uitându-te în jur te vezi aflat în mijlocul naturii, de jur împrejur vezi numai dealuri și uitându-te cu atenție la acestea vezi, parcă, cum cereștrul vrea să înghită terestru sufocând, parcă, pământul și aceasta ne demonstrează că în satul Fodora bunătatea și dragostea sătenilor unul față de celălalt este susținută și de mama natură ca dovadă este sus pe cer mereu când privești spre dealuri vezi o caldă îmbrățișare între celest și terestru. Soarele face și el parte din frumusețile care dezmiardă satul în fiecare zi de vară aruncând cu săgeți înfierbântate peste capetele oamenilor, care lucrează pe câmpuri, culegându-și recolta. Sătenii mereu sunt punctuali când vine vorba de agricultură, nu contează vremea.

Intrarea în sat se face pe un pod care trece Someșul, ca un viteaz. Acest pod face legătura dintre drumul național, aglomerat și zbucimat tot timpul și liniștitul nostru sat, iar apoi cu încă două sate. În momentul în care intri în sat parcă pătrunzi într-un alt spațiu, mai liniștit și mai sfânt, vezi pe partea stângă școala albă care își așteaptă copiii, ca o mamă.

“Veșnicia s-a născut la sat!” așa spunea marele nostru scriitor, Lucian Blaga, și așa spunem noi și astăzi!

Satul e veșnic, căci oricât de însemnat ai fi, oricât de departe ai ajunge, într-o mai mică sau mai mare măsură, ești, și toți suntem legați de satul românesc. Satul e sufletul civilizației și al culturii unui neam. Mergând mai departe cu analogia dintre sat și suflet, știm că sufletul e singura parte a omului care e veșnică, așa e și cu satul! Precum sufletul e nesupus morții, tot așa și satul e nesupus pieirii.

O faptă eroică vorbește întotdeauna inimii. Ea găsește singură drumul spre sufletul nostru și ne stârnește admirația, respectul și recunoștința.

Din toate timpurile și din toate locurile, cunoscuți și necunoscuți, toți aceia care, într-un fel sau altul, și-au jertfit viața pentru apărarea țării, pentru realizarea unității noastre naționale și pentru

înlăturarea oricărei forme de înrobire a românilor. Pentru a afla cât mai multe date despre eroii satului nostru am întreat bătrânii acestui sat deosebit.

În acest demers al meu, vreau să vă aduc aminte și eroii din satul nostru din poveștile bunicului și a străbunicii mele despre stăbunicului meu, Rodilă Alesandor, care, la vârsta de 30 de ani, a fost sergent în cel de-Al Doilea Război Mondial. A luptat timp de cinci ani pe front în Rusia, iar după șase ani s-a întors la familia lui cu nouă copii. Alesandor a decedat la vârsta de cincizeci de ani din cauza unui posibil infarct. Un alt unchiș de-al bunicului meu a fost: Rodilă Ioan, poreclit “Satâru”, a mers de două ori în război, dar după o lungă perioadă de timp, din cauza necazului și a foamei a înnebunit, iar după un timp a murit. Fiii lui Alesandor au fost luați și duși la instrucție, apoi de la primărie au fost selectați cei care aveau să meargă în război. Bunicul meu și fratele lui au fost luați și duși în război în Munții Carpați, fiind puși de pază pe cel mai înalt deal din Breaza, fiind nevoiți să dea raportul la primărie în legătură cu tot ce se întâmplă în sat.

Bunicul meu trăiește și azi și are vârsta de 87 de ani, iar tot ce am scris aici a fost povestit de el.

Tot el mi-a povestit și despre alți cunoscuți de-ai lui din satul nostru. Un prieten de-al lui bun, Mureșan Petru, care a avut șase copii în timpul războiului, a fost împușcat în față, stând cinci ani într-un spital din Polonia. După șaisprezece ani s-a întors acasă.

Miclea Ioan, un vecin de-al bunicului, a participat la Al Doilea Război Mondial, ca vânător de munte. A fost împușcat în ambii genunchi în război, fiind internat într-un spital din Budapesta o jumătate de an.

Străbunica mea, Căpâlna Anuca, povestește: - “Dacă cunosc pe cineva care a luptat în Al Doilea Război Mondial? Tatăl meu... Nu îmi amintesc prea multe, eram doar o copilă pe acea vreme, tatăl meu, Teodor David, a lipsit opt ani, mama a crezut că nu se va mai întoarce...” Dacă s-a întors? “Normal că s-a întors!”, spune străbunica, fericită.

- Împotriva cui s-a luptat armata noastră pentru a ne proteja?

- “De-aș mai ști... Ungaria?... Germania?... Bucuria că tata s-a întors nu mi-a permis să întreb...”

- “Păi... De știut nu știu prea multe... Eram în scutece când tata a plecat... Și abia începusem școala când a revenit...” povestește aceasta cu lacrimi în ochi...

Și mulți alți oameni din sat puteau să-mi dea mai multe detalii despre eroii satului nostru dar, lipsa timpului nu mi-a permis să adun mai multe date, însă promit că voi continua cercetarea mea pentru a afla cât mai multe detalii despre vremurile străbune și despre bravii noștri fodoreni.

Încerc să nu las ca peste memoria lor să se așeze colbul uitării. Ei au fost ostași ai țării, s-au distins prin vitejie și curaj excepțional în ultimul război mondial, mulți dintre ei dându-și sacrificiul suprem, devenind eroi ai neamului și martiri ai credinței, prin jertfa cărora noi existăm.

Au luptat cu vitejie pentru țara lor. Și-au dat viața pentru ca noi să ne bucurăm azi de libertate. O libertate pe care, de multe ori, o înțelegem cu totul altfel decât și-ar fi dorit ei, eroii neamului nostru. Jertfa lor mântuitoare ne redă astăzi un strop din demnitatea pierdută, de-a lungul timpului. Ne face să fim mândri că suntem români.

Am vrut doar să-mi exprim sentimentul de recunoștință și să mă înclin în fața memoriei celor care, prin sacrificiul lor, ne-au dat o țară și un nume.

Să nu vorbim în șoaptă despre eroii noștri, să le rostim cu tărie numele și faptele, pentru că nimic nu este mai dureros decât uitarea așternută peste cei din care se vor naște sfinții și care veghează la păstrarea tradițiilor noastre strămoșești.

În fiecare an, de ziua eroilor, la noi în sat se face o slujbă de pomenire a eroilor la bisericuța monument-istoric. Astăzi, facem pomenirea tuturor eroilor, ostașilor și luptătorilor români din toate timpurile și din toate locurile, care s-au jertfit pe câmpurile de luptă, în lagăre și în închisori pentru apărarea patriei și a credinței strămoșești, pentru întregirea neamului, libertatea și demnitatea poporului român.

Bibliografie: prof. Tudor Teoteoi, Eroii sunt memoria vie a istoriei noastre, Ziarul Lumina, decembrie 2012

BIANCA-GABRIELA TIMIȘ - Borșa, jud. Maramureș

TU ROMÂNIE, ARBORE CU INIMĂ

Tu Românie, arbore cu inimă
 Ai răsărit din vremuri de mult uitate
 Al tău e lemnul sfânt, tu ești lumină
 Nu te doboară nici dușmanii, nici imperii, nici regate.

A tale rădăcini, tu țară sfântă
 Le ai înfipte în pământul strămoșesc.
 La trunchiul tău femei jelesc, copiii cântă
 Pe cei plecați departe de pe plaiul românesc.

Pământu-n care stau ale tale rădăcini
 A fost el adăpat cu sânge și durere?
 Trecut-au vremi cu plânsete și spini...
 Români noștri fără mângâiere.

Venit-a iarna grea peste a ta coroană,
 Dar va fi primăvară în curând, din nou
 Căci trunchiul tău statornic nu răstoarnă
 Nici cruzii tăi dușmani cu arma lor.

Tu Românie, ești un arbore măiastru
 Cu inimă în trunchiul tău de foc.
 Îmi plec urechea s-aud pe-al tău pedestru
 Cum sună ritmic, cum trosnește focu-n joc.

Pământ al Daciei, sămânță pusă de romani
 Răsărit-a cel mai trainic arbore-popor
 Căci i-a înfrânt lupoaica și Zalmoxe pe barbari
 În primăvară florile ți-s tricolor.

Când rădăcina urbei în pământul dac s-a prins
 Și adăpată cu apa vie a Tisei, a Nistrului și a Dunării
 În trupul nostru viață adevărată s-a aprins
 Și-au început să ne vorbească iar străbunii.

Trecut-au vremi, noi am avut și căpetenii
 Pe Brâncoveni, Ștefan, Hunedoreni
 Trecut-au vremi, războaie crâncene-au trecut
 Iar frații noștri românași și moarte au văzut.

Au separat frate de frate, iar tiranii
 Valahi, transilvăneni și moldoveni
 Au pus granițe false și străjeri
 Să nu se vadă multe primăveri.

Însă românii frate pe frate n-au uitat.
De-a fost nevoie cu străinul s-au luptat.
N-am acceptat să pună pe noi stăpânire
Și-ntr-un final, iar am ajuns la sfânta noastră-unire.

Rădăcinile puternice iar s-au găsit
Unirea noastră s-a înfăptuit,
Iar adevărul, mereu s-a aflat
Peste Câmpia României arbore mare s-a înălțat.
Poporul nostru sfânt a triumfat!

LĂCRĂMIOARA GETA DIMULETE – Sibiu

**Maica Domnului,
Ocrotitoarea României**

1. Azi, steagul națiunii se unduie senin în vânt:
(Ieri, nu aveam nici dreptul să-l arborăm în gând)
Cu trei culori dezvăluie
Pe Tatăl, Fiul, Duhul Sfânt.

Ocrotește, Preasfântă Marie,
A noastră scumpă Românie!

2. Albastrul e al Tatălui, Atotcuprinzătorul,
Iar purpura e-a Fiului regesc, Mântuitorul;
De aur e ființa de lumină-a Duhului, Mângâietorul.

Ocrotește, Preasfântă Marie,
A noastră scumpă Românie!

3. În patria Sfintei Treimi, ea și-a ales grădină...
E noua Evă-a raiului
În care neîncetat se-nchină...

Ocrotește, Preasfântă Marie,
A noastră scumpă Românie!

4. Din noapte, zi tu ți-ai făcut și ocrotit-ai Pomul...
O nație din el a crescut;
Mai trebuie doar să se-aurească mărul...

Ocrotește, Preasfântă Marie,
A noastră scumpă Românie!

5. Și iată, Fiul tău, înveșmântat în tricolorul României!
Cu stacojiu e îmbrăcat; deasupra o tunică-albăstrie,
Pe margini: bandă aurie!

Ocrotește, Preasfântă Marie,
A noastră scumpă Românie!

6. Căci Fiul Preaiubit în sânge s-a scaldat și cu smerenia apoi s-a înfășat;
În chipul jertfei deci s-a arătat.

Ocrotește, Preasfântă Marie,
A noastră scumpă Românie!

7. Tu însăși, Maică Preacurată, într-ale Sfintei Treimi culori ești îmbrăcată!
Dar peste albastrul milostivirii, porți roșul suferinței,
Pe margini: aceeași dantelă aurie a credinței!

Ocrotește, Preasfântă Marie,
A noastră scumpă Românie!

8. Deși venit-a singur pe Pământ, El poartă-n Sine și pe Tatăl, și pe Duhul Sfânt!
Atâta doar: aici Cei Trei nu-s în călătorie;
Aceasta este a noastră și a Lor patrie!

Ocrotește, Preasfântă Treime,
A noastră și a Voastră scumpă Românie!

LUCIA ELENA POPA – Timișoara

RITMURI ROMÂNEȘTI

La noi, sărbătorile curg
în ritmul jocului,
ne prindem în hore și sârbe
ca să petrecem împreună
după obiceiul neamului:
cu pasul sacadat, mereu spre dreapta,
balansăm în echilibru,
tragem hore de bucurie,
hore de biruință,
crescute sub talpa vieții.
Jucăm pe ritmul destinului,
al bățăilor de inimă și de patimi
fierbinți
revărsate în ciuleandra și-n călușarii
vindecători ai pământului;
cu mișcări îndrăznețe și repezi,
batem hotărât pământul în brăuri

pentru despovărare...
Dansăm pe ritmuri de natură
hore largi, legănate ușor,
în pulsul câmpiei întinse,
ori clocotitoare
în iureș de ape de munte.

În ritmul jocurilor românești
fulgeră amintirea străbunilor,
etica lor solară picurată-n mișcări
și-n înlănțuirea brațelor,
puterea de a pune sub tălpi
încercările istoriei,
dar și elanul de a rotunji
hore senine pentru țară,
cu pasul sacadat, mereu spre dreapta...

SUFLET DE ROMÂN

Purtăm în sânge harta țării
cu semnele vremilor pe ea,
pecete identitară, pentru
un suflet de neam și de țară.
Sufletul de român, de om plămădit
din noblețe creștină,
e nostalgic și duios,
învățat să-și tot oblojească rănilor,
suflet de om locuit de doruri
de pe când își purta turmele de oi
peste întinse coline visătoare.
Cartea credințelor străbune
ne-a circumscris sufletul

unui Făt-Frumos,
prinț al viselor noastre,
căutător al tinereții fără bătrânețe,
cu suflet de baladă
și-un soare aprig pe un umăr,
c-o stea în frunte și cu păr de aur
sclipind sub zăriștea legendei.
Ce corzi de suflet are Făt-Frumos!
Atât de-armonioase și vibrante,
că de le-ntinde toate și le-aprinde
se luminează harta țării
și note grave urcă-n simfonii
comorile noastre purtând.

ETERNĂ FAMILIE

De când stau la masa destinului,
ai mei împart totul între ei.
Pentru că tiparele istoriei
nu i-au încăput altfel,
s-au unit organic pe dinăuntru:
inimă uriașă bătând monocord.
Așa au ajuns să împartă între ei
bătăliile vieții și ale inimii,
viața și eternitatea.
Și moartea face parte
din eternul colectiv,

știi că mama
nu mânca nimic neînceput
până nu împărțea cu alții,
ca să aibă parte de dar
fratele meu mort de mic.

Dacă faci parte din neamul meu,
nu-i dezavua unitatea de familie,
nu te hrăni fără să-mparți
hrană spirituală
în comunitatea sa.

DUMITRU VIZITEU – Bunești, jud. Suceava

SATUL DESPĂRȚIT

Merg bucovinenii la biserică
Trec pârâul graniței cu apă rece
Ca să se roage Domnului neîncetat
Să-i mântuie de jugul asupririi austriece.

Mălaiul s-a împușinat în ladă
Copiii lor flămânzi și dezbrăcați
S-au săturat de biruri și corvadă
Și de durerea despărțirii dintre frați.

Până la urmă ruga li s-a împlinit
Cu sabia, pușca și cu tunul
Când floarea tinereții s-a jertfit
La Mărășești tot unul câte unul.

Se aud vești că peste munți la Blaj
În jurul focului bătrânii seara
Cum ardelenii strânși au prins curaj
Și strigă “VREM SĂ NE UNIM CU ȚARA”!

Și s-a întâmplat ca la Decembrie Întâi
Dorința lor să se-implinească
Au tot jucat pe vârfuri și călcâi
“HORA UNIRII” pe câmpia românească.

ANCA VICOL – Grămești, jud. Suceava

CENTENAR 100+100, ROMÂNIA 2018

100 de ani de la Marea Unire

Iată, în anul 2018 omagiem 100 de ani de la evenimentul politic major al anului 1918: desăvârșirea statului național român realizată prin unificarea teritoriilor Basarabia cu România sau Vechiul regat (27 martie 1918), Bucovina cu România (28 noiembrie 1918) și Transilvania cu România (1 decembrie 1918).

Totodată, anul 1918 reprezintă formarea statului național unitar român (România Mare), prin unirea tuturor românilor aflați în afara granițelor până în 1918.

În ceea ce privește Marea Unire din 1918, câțiva factori externi au favorizat unirea. Spre exemplu, revoluția bolșevică din Rusia din octombrie 1917, a dus la destrămarea Imperiului Țarist și ruperea tangențelor cu acesta, favorizând unirea, alt factor extern care a susținut unirea este aplicarea principiului autodeterminării sau cel al naționalității. Principiul autodeterminării constă în capacitatea oricărui teritoriu de a hotărî din ce stat să facă parte, iar principiul naționalității constă în faptul că cetățenii de aceeași naționalitate vor să facă parte din același stat.

Chiar dacă Marea Unire a fost un act de binefacere pentru dezvoltarea statelor, economic și social, aceasta a avut consecințe în ceea ce privește schimbarea în stat național unitar, prezența minorităților în diferite teritorii și noua realitate istorică care a determinat schimbarea Constituției din 1866 cu o Constituție democratică, cea din 1923 și care prevedea egalitatea cetățenilor României în fața legii, indiferent de limbă, etnie sau religie. Toate minoritățile aveau dreptul să-și trimită reprezentant în Parlamentul României Mari.

Ca o paralelă, în perioada 1918 și 2018, se poate face apel la numeroase schimbări în ceea ce privește legile fundamentale ale statului, și se poate observa faptul că odată cu trecerea timpului, România s-a modernizat, chiar dacă s-a aflat în momente de ascensiune sau nu.

Revenind la anul Centenarului Unirii României, nu se poate afirma decât următoarea idee: România s-a consolidat treptat, în urma unor acte legislative, prin tratate de pace, dar și prin implicarea în relații militare, precum Primul Război Mondial.

În viziunea mea, în perioada următorilor 100 de ani, țara noastră va fi, probabil, mult mai evoluată în ceea ce privește relațiile cu celelalte state. Putem lua în considerare și aspectele negative precum generația care migrează în alte state și-și lasă locul natal pe mâna altora.

Totodată, prevăd pentru România un viitor strălucit prin obținerea caracterului de stat independent, fără a fi controlată de marile puteri, prin implicarea lor în problemele interne.

Conchid prin a afirma că anul centenar reprezintă un moment unic în istoria română prin faptul că marchează izbânda multor jertfe și idealuri împlinite.

Visez și sper la o Românie frumoasă, curată, bogată și cu un viitor mult mai bun pentru toți cetățenii ei.

DIANA IOANA MIHAILIUC – Grămești, jud. Suceava

Cum va fi România peste 100 de ani?

Marea Unire a fost un vis de secole al românilor care s-a realizat în anul 1918.

Acest an reprezintă în istoria poporului român, anul triumfului și al idealului național. Organizați în state separate, din punct de vedere politic, amenințați mereu de vecinii mai puternici, românii și-au păstrat conștiința și credința că aparțin aceluiași popor: poporul român.

La Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de pe 1 decembrie 1918 s-a votat unirea tuturor românilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș cu România și au pus bazele noului stat, care trebuia să fie unul modern, în care toate națiunile conlocuitoare să se bucure de aceleași drepturi cetățenești.

Toate aceste principii s-au păstrat până în ziua de astăzi. În țara noastră trăiesc, în bună armonie, foarte mulți oameni de diferite naționalități: ucraineni, poloni, romi, unguri, germani, turci și altele. În prezent România se află la un nivel mediu de trai față de celelalte țări.

România a intrat în Uniunea Europeană în anul 2007, iar de atunci a avut parte de foarte multe beneficii economice, sociale și culturale.

S-a dezvoltat domeniul economic, deoarece s-au înființat foarte multe firme și companii unde lucrează românii care vor să muncească și să trăiască în țara lor, dând un exemplu bun de urmat, copiilor.

La nivel social, România beneficiază de relații de prietenie cu țările Uniunii Europene, dar și cu celelalte state ale Europei și din afara spațiului european.

De altfel, cultura a avut un rol foarte important în dezvoltarea României, s-au înființat universități, teatre, centre culturale, biblioteci, instituții foarte importante și necesare pentru educare, cultură și învățare.

Cum văd eu România peste 100 de ani?...Văd o țară cu o creștere economică spectaculoasă, cu inovație și tehnologie avansată, mai ales în domeniul medical, educației, transportului etc. În școlile din țara noastră învățământul va fi de mare calitate. Cu ajutor și susținere putem să-i păstrăm pe elevii buni și foarte buni, în țară, să-și urmeze cariera. Spitalele vor fi bine dotate cu aparatură performantă, cu personal medical bine pregătit. Oamenii vor avea parte de îngrijiri medicale și tratamente gratuite, vom fi un popor mai liniștit și mai sănătos.

Frumusețile și bogățiile țării noastre sunt scoase în evidență prin locurile deosebit de frumoase, munți, lacuri, Delta Dunării, Marea Neagră, mănăstirile răspândite peste tot în țară, locuri ce atrag zi de zi mii de turiști români și străini. Cu o organizare mai bună și multă muncă, turismul va fi o punte largă pentru dezvoltarea României.

Românii vor acorda un interes mai mare asupra mediului, asupra reciclării, vor opri tăierile abuzive, vor drămlui cu atenție apa în condițiile de secetă.

Dacă întrebăm un român plecat la muncă în străinătate, ce îi lipsește, acesta va răspunde: dorul de copii, de părinți, de țară, de pământul natal.

Fiecare om trebuie să-și iubească locul natal, țara în care a trăit și trăiește. Avem o țară frumoasă, remarcată și peste hotare datorită tradițiilor și porturilor populare specifice fiecărei zone.

A fi român este o mare mândrie pentru noi toți. Să păstrăm aceste valori este un lucru important pentru viitorul și unitatea țării noastre.

Unirea a fost, este și va fi un vis realizat. Acest lucru trebuie păstrat cu sfințenie peste timpuri pentru ca, copiii, nepoții și strănepoții noștri să poată spune oricând „*Sunt mândru că sunt român*”!

RALUCA-PAULA POMOHACI – Suceava

CUGETĂRI PROFUNDE

Trecutul țării noastre este pentru mulți dintre noi, o enigmă. Viitorul este incert, iar singura certitudine este clipa prezentă. Dar... Cum ar fi să ne unim forțele și să ne transformăm patria într-un loc mai bun? Cum ar fi să ne propunem să atingem niște idealuri? Cum ar fi să credem în puterea care stă în fiecare dintre noi? În acest fel, vom putea opri ca istoria să se tot repete și vom învăța din greșelile strămoșilor noștri, spre a ne construi viitorul. Istoricul Grigore Ureche își avertiza poporul: “povestea țărilor... să rămână feciorilor și nepoților, să le fie de învățătură, despre cele rele să se ferească și să socotească, iară pre cele bune să le urmeze și să îndrepteze.”

Trăim într-o țară care nu este apreciată la adevărata sa valoare. Ce putem face în această privință? Nu vom remedia niciodată problemele, luptându-ne cu realitatea curentă. Putem începe prin a ne schimba pe noi înșine. Dacă vom reuși să creăm din propriile noastre persoane modele pozitive și demne de urmat, suntem cei mai câștigați. Mulți dintre oameni pun accent pe elementele de noutate, probabil de aceea consideră istoria ca fiind “învechită”. Câți dintre tinerii din zilele noastre se mai interesează de evenimentele care au marcat istoria țării, sau își dezvoltă sentimentul mândriei naționale? Nu putem sta nepăsători, deoarece înaintașii noștri și-au dat viața pentru credință și cultură... Iar noi, suntem datori să respectăm legea strămoșească de a ne iubi și de a ne ocroti patria.

Ce poate fi mai frumos, decât un popor care se dezvoltă armonios și ai cărui cetățeni trăiesc în pace și bucurie? Schimbarea stă în mâinile noastre. Noi suntem cei care decidem viitorul României. Sunt convinsă că fiecare dintre noi își dorește tot ce e mai bun pentru generațiile ce vor veni. Nu putem muta munții dintr-o dată, dar problemele se vor rezolva în timp, dacă sunt tratate cu seriozitate. Poate, peste 100 de ani, cetățenii vor fi în sfârșit împăcați cu tot ce se află în România. Poate românii nu vor mai pleca în străinătate și vor avea condiții mai bune de trai, în țara lor. Pentru mine, țara este locul în care sufletul își găsește refugiul, locul în care simt că trăiesc cu adevărat. Nu pot exprima în cuvinte admirația pe care o am pentru cei ce au luptat în războaie, pentru a ne asigura nouă, celor din ziua de azi, șansa de a transforma acest frumos teritoriu, într-un loc din ce în ce mai bun.

Simt că îmi curge prin vene același sânge de dac și de roman și sunt mândră că trăiesc aici, în România. Încă mai am multe lucruri de învățat despre trecutul patriei mele; întotdeauna există ceva care poate să îți schimbe viziunea asupra lumii. Cert este că istoricii au lăsat în urma lor informații prețioase din care putem învăța câte ceva, iar noi, trebuie să le transmitem din generație în generație, pentru ca acestea să nu se piardă în negura uitării.

Așa cum afirmă și Barbu Ștefănescu Delavrancea, tot ce a fost, este și va fi, are o mare însemnătate pentru poporul român, deoarece, în timp, și-a construit bazele: “România e patria noastră, a tuturor românilor. E România celor de demult și-a celor de mai apoi. E patria celor dispăruți și a celor ce va să vie”.

VASILE IFTINCHI ȚĂBRIC – Frătăuții Vechi, jud. Suceava

Poezie compusă de artistul popular din Bucovina. Închinată tuturor românilor, care și-au dat viața pentru apărarea pământului strămoșesc.

O SCRISOARE DIN TRANȘEU

Când a venit de sus poruncă
Că cei cu ordin bezeunu
Să lase plug, să lase furcă,
Să se prezinte să ia tunu.

Și au plecat din sat feciorii
Și au lăsat părinți și frați,
Aveau obraji ca bujorii
Aveau și ochii-nlăcrămați.

Iar unii aveau și ei neveste
Și câte doi, trei copilași,
Iar Gheorghii o avea pe Leana,

Frumoasă ca un îngerăș.
Și pân' la gară l-a condus
Cu lacrimi și cu jale
Se tot ruga Celui de Sus
Să-l apere de rele.

El a urcat în tren plângând
Iar ea, de jos plângea,
Căci parcă le spunea un gând
Că nu s-or mai vedea.

Să deie Domnul să trăiești!
Să vii cu bine acasă!
Să facem nuntă ca-n povești,

Tu mire, eu mireasă.
Dar iată, trenul a plecat
Și nu se mai zărește.
Ea s-a întors plângând în sat
Cu încă trei neveste.

El a dormit o noapte-n cort
C-așa vru căpitanu.
Iar mâine v-om porni pe front
La luptă cu dușmanu.

Când au intrat în rându' întâi
Și-a început bătaia,
Cădeau ca frunza dintre ei
Când o lovește ploaia.

Iar Gheorghî, sare-ntr-un tranșeu,
Și îl apucă plânsu,
Se roagă apoi lui Dumnezeu,
Să șadă lângă dânsu.

Să-l apere de tot ce-i rău,
De gloanțe și ghiulele
În rest, le-om duce așa cu greu,
Mai bune și mai rele.

Deodată... s-auzi în vânt...
Un proiectil că vine...
Ce-i dete atunci lui Gheorghî un gând...
Doar... n-a veni la mine...!!!

A explodat lângă tranșeu
Și totu-i numai fum.
El mulțumi lui Dumnezeu
Că l-o ferit ș-acum.

Iar către piept când s-a uitat
Și-l vede plin de sânge
Într-un genunchi s-a ridicat
Și iar începe-a plânge.

El bagă mâna-n buzunar
Și scoate o hârtie,
Dar se muncește în zadar,
Că nu mai poate scrie.

Că sângele-i curgea din piept
Și i-a roșit tot corpul
Iar inima-i bătea încet...
Pân' s-a... oprit cu totul.

Atunci din cer a coborât
O zână atât de bună...
De ce plângi? Așa ai fost sortit
Să mori cu îngerii-mpreună!

Părinții-l așteptau în sat
Să vie să se-nsoare,
Iar el zăcea de viermi mâncat
În arșița de soare.

Ileana... când mergea la joc
N-avea cu ci-n să joace
Că Gheorghî-al ei era în foc
Și nu știu când se-ntoarce.

Dar nu știu ce s-o fi-ntâmplat...
Că nu mai vrea să-i scrie...
Doar i-a jurat când a plecat
S-o ieie de soție...

Ea l-a visat cum în tranșeu
Îi scrie o scrisoare
Dar ce ajunge așa de greu?
Că nu mai am răbdare.

Iar altă dată l-a văzut...
Doar ca o umbră vie
I-a spus că trupul lui e lut
Și-n veci n-o să mai vie...

El a trimis pe zâna lui...
Ca să-i vorbească-n vis
Să-i spuie clar... că Gheorghî nu-i,
De asta nu-i mai scrie...

A îmbrăcat costum cernit
Și cu batic pe frunte
Ea multă vreme l-a jelit
Că nu putea să-l uite...

FABIAN-GEORGE HRECENIUC – Suceava

ODĂ PENTRU ȚARA MEA

De secole, cu aripa ta de pasăre sacră,
 Ai apărat pe fiii și fiicele tale
 Iar noi, ne-am vărsat sângele pentru tine,
 Dulce Românie,
 Mama tuturor românilor,
 Căci dreptatea e dulce, ura e acră.

Ai tăi părinți Decebal, Traian,
 Mândre umbre,
 Care pentru tine țară sfântă,
 La necaz și la izbândă,
 Sânge și iubire au vărsat...
 Din cenușa lor s-a ridicat,
 Un vâl dulce de ceață,
 Ah, Românie!
 Lacrimi, sânge și durere,
 Dar și flori de tei și miere,
 Te-au purtat pe tine,
 Și pe ai tăi fii, în glorie
 Spre Soare!
 Și unde mii de fărâme de aur
 S-au așezat, s-au întrupat,
 În chip de dac și de roman.

De-un secol, țară dragă, în toată splendoarea,
 Te apărăm și te iubim,
 Ca pe o mamă,
 Vărsăm lacrimi, creștem bucurii
 Și peste un secol la fel să fii,
 De dulce și frumoasă!

IOANA DOBINCĂ – Grămești, jud. Suceava

PATRIA – datorie sfântă

Împlinirea Unirii a fost pilda unui sfânt patriotism, cum rar s-a mai văzut chiar și la alte popoare. După atâta amar de vreme în care s-a încercat încununarea frăției dintre români prin lupte purtate cu sabia în mână, la 24 ianuarie 1859, visul românilor s-a împlinit prin puterile sufletului și ale inimii!... Au fost multe ambiții de răsturnat, multe uneltiri de sfărâmat! Ele au fost înfruntate prin vrednicia și statornicia voință a întregului neam. Fiindcă Unirea, poporul a înfăptuit-o!

Așa a fost atunci, în 1917 la Oituz, Mărăști, Mărășești când poporul nostru a dat totul, absolut totul, pentru ca România să existe. Fără rezistență, fără încordarea aceea supremă, fără eroismul neșovăitor, fără jertfele nelimitate aduse atunci, în acel moment de răscruce, nu se știe cum ar fi fost istoria noastră din 1917 încoace. Țara trăia momente cumplite de grele, dar speranțele nu secaseră în inima poporului. În noianul de nenorociri apărea și câte o scânteie de lumină.

La 1 decembrie 1918, în uralele și strigătele de bucurie, pe tot întinsul țării, au fost statornicite noi hotare și noi așezăminte României, ce și-a înălțat apoi fruntea între națiuni pe măsura vredniciei sale.

Filele istoriei neamului românesc poartă în ele mărturiile unui lung șir de jertfe și fapte de vitejie pe care strămoșii noștri le-au înfăptuit pentru acest pământ. Ei s-au ridicat cu toții pentru ca țara să rămână liberă.

Acest pământ ni l-au lăsat nouă moștenire strămoșii, pentru el s-au luptat și au murit. Pământul acesta ne este scump nouă, tuturor românilor, pentru frumusețea, bogăția și istoria lui bogată în fapte mărețe.

Însă trecutul sporește cu fiecare zi care trece. El nu înseamnă numai ce s-a întâmplat înaintea noastră, ieri, acum câțiva ani sau câteva secole! Nu este întotdeauna adevărat! Într-o țară străveche ca a noastră, cu asemenea străbuni, prezentul se transformă zi de zi în trecut. Noi trebuie doar să fim atenți cum vom da moștenire acest prezent, devenit trecut pentru ei, ca demni urmași ai eroilor neamului.

“Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!” țara mea în care m-am născut, trăiesc și visez să ating cele mai îndrăznețe vise... Uniți ca frații trebuie să rămânem, doar așa vom reuși să apărăm glia în care poporul român și-a fixat rădăcinile. Este de datoria noastră să promovăm adevăratele valori, să investim în cunoaștere, demnitate și să învățăm să urâm minciuna. Aceasta este calea spre lumină, spre adevăr. Toți pentru unul și unul pentru toți.

Trebuie să fim atenți la tot ceea ce am primit moștenire de la străbunii noștri. Ne-au lăsat comori inestimabile, noi trebuie doar să scoatem la lumină frumusețea și să o promovăm, să o transmitem noilor generații. Tradiția românească prin portul popular este un tezaur care nu a plecat încă din țară, este aici și trebuie să profităm că este a noastră.

A avea o limbă a ta, pe care s-o stăpânești cu dibăcie e ca și cum ai avea o comoară. Limba noastră maternă, e limba viselor noastre, e leagănul copilăriei, e cântul izvoarelor. Cât de mândri suntem când Imnul României răsună ca semn de recunoaștere a valorilor românești.

Toți ne dorim ca ziua de mâine a țării să fie senină și luminoasă ca ochii nevinovați de copii. Și așa va fi dacă noi toți o dorim. Prin munca noastră a tuturor, România va rămâne o țară mândră și demnă între națiunile lumii, puternică și liberă.

Țării noastre, îi închinăm hărnicia și lumina minții noastre precum și veșnic tânăra urare:
“LA MULȚI ANI!”, dragă Românie.

TAISIA VERCIUC – Suceava

ROMÂNIA 100+100

România... În acest cuvânt se cuprind atâtea înțeleșuri... Eroii care și-au dat viața pentru ca acest nume să dăinuie în sufletele urmașilor, domnitori care și-au iubit neamul și credința mai presus de însăși viața lor, țărani simpli care prin munca lor au adus belșug și bunăstare, haiduci care împărțeau dreptatea celor săraci, în sfârșit toți oamenii care și-au respectat și încă își respectă patria și aparțin acestui popor plin de cutezanță, curaj și iubire pentru ceea ce au mai sfânt. De la munții măreți cu crestele în nori spumoși, plini cu viețuitoare sprintene și agere, cu brazi înalți și semeți care ating cerul și cu luminișuri răcoroase, până la câmpiile înveșmântate în mantii de flori multicolore și parfumate, printre care zboară mii de gânganii zgomotoase care parcă formează o orchestră pestriță și până la picioarele valurilor spumegânde ale mării, toate acestea alcătuiesc un singur cuvânt: România.

De-a lungul sutelor și miilor de ani lumea s-a schimbat încetul cu încetul, tehnologia a avansat, oamenii și-au modificat mentalitatea, au alte valori, tradițiile din străbuni se uită, iar frumusețea din lucrurile mărunte nu mai are nicio influență asupra oamenilor grăbiți care fug de colo, colo să caute fericirea. Cu toate acestea patria noastră rămâne la fel de deschisă, ca o carte de unde putem să culegem frumosul.

Acum 100 de ani, românii noștri sărbătoreau Marea Unire. Toți erau îmbrăcați în portul tradițional având în mâini drapelul pentru care au luptat atâția semeni de-ai lor, pentru care au curs lacrimile văduvelor, mamelor și a copiilor rămași orfani, pentru care s-au rugat cu inimile îndurerate o mulțime de preoți. Pe atunci cel mai de preț lucru pentru fiecare era patria și credința în Dumnezeu. Oamenii țineau la dreptate, condamnau răutatea din inima oricărui și trăiau precum frații: săreau în ajutor semenilor lor fără să aștepte răsplată, bărbații munceau de dimineață până seara la câmp, la vie, la livadă, iar femeile se ocupau cu gătitul bucatelor, spălatul hainelor, împletitul, grija copiilor, într-un cuvânt toate erau în deplină rânduială. Deși munceau foarte mult, românii erau mulțumiți cu viața lor simplă.

Duminica și în sărbători se îmbrăcau în straie frumos cusute, după modele din străbuni, mergeau la biserică și apoi se întâlneau la hora satului Această viață care curgea lin și simplu parcă îi unea pe toți într-un cuget. Glasurile lor se întrepătrundeau și formau o singură voce care îi cânta lui Dumnezeu și sfinților.

În anii aceia conduceau țara regele Ferdinand și regina Maria, care datorită sacrificiului ei de a lucra pe front ca soră de caritate era numită în popor “mama răniților”.

Pe durata a 100 de ani România s-a schimbat mult: s-au construit clădiri noi și impozante, s-a dezvoltat tehnologia enorm, s-au introdus mașini în locul căruțelor trase de caii de altădată...

Și oamenii s-au schimbat, au devenit mai grăbiți, mai agitați, mai nervoși, voia bună s-a transformat în mânie și vorbe urâte de multe ori... Acum frumosul este privit prin cioburi de sticlă, se întrezărește câteodată apoi dispare din nou, în mulțimea treburilor și a grijilor care ne apasă clipă de clipă. Atunci când trecem aproape în fugă pe lângă un râu, nu mai stăm să ascultăm clipocitul dulce al apei, trilurile păsărilor ne sunt străine, deoarece în fiecare moment auzim zgomotul roților și al motoarelor. Cu toate că tehnologia avansează trebuie să știm să o folosim, să ne ajute și nu să ne robească.

După părerea mea, cred că ar trebui să privim viața într-un alt mod, unul mai gingaș, mai delicat, ar trebui să ne uităm în interiorul nostru, să vedem ceea ce vrem cu adevărat, să ne bucurăm cu sinceritate de fiecare clipă pe care o trăim, pentru ca să putem observa frumusețea fiecărui lucru mărunț. Dacă vom face aceste lucruri, cu siguranță, peste 100 de ani, lumina din sufletul poporului nostru va fi încă vizibilă!

LAURA-ALEXANDRA CANDREA – Poiana Stampei, jud. Suceava

ROMÂNIA în VIITOR

“România e patria noastră, a tuturor românilor. E România celor de demult și a celor de mai apoi. E patria celor dispăruți și a celor ce va să vie” așa spunea Barbu Ștefănescu Delavrancea.

Acum 100 de ani nu se punea prea mare bază pe învățătură, iar școlile erau puține. Puțini aveau privilegiul de a învăța și totuși evoluția este vizibilă. S-au păstat câteva trăsături de caracter și anume moralitatea, demnitatea și dreptatea; astea cu siguranță vor fi lăsate moștenire celor ce vor urma.

Mi-aș dori ca libertatea de exprimare să nu dispară, drepturile și îndatoririle să fie respectate cu sfințenie, fără abatere. Nu-mi pot imagina cum ar arăta România peste 100 de ani, dar îmi place să cred că părinții se vor bucura de copiii lor, fără a fi nevoiți să plece peste hotare pentru un trai mai bun. Nu pot să compar România cu o altă țară mai mare, dar știu că bogățiile ei sunt foarte mari. Cea mai mare bogăție este mintea sclipitoare a locuitorilor. Știm că românul este bun în orice domeniu, doar că nu este apreciat la adevărata valoare. Acest lucru, tind să cred că se va schimba peste 100 de ani. Educația va fi la loc de cinste și geniile vor fi cunoscute de întreaga lume. Cu mintea sclipitoare, românii vor reuși să facă din România, un Dubai al zilelor noastre, dar mult mai modern.

În ciuda faptului că este o țară mică, are o frumusețe uluitoare, iar cultura și tradiția va rezista mii de ani, nu doar sute. Acestea vor putea fi văzute de întreaga lume.

Infrastructura rutieră, feroviară, aeriană, navală va fi de ultima generație; vor fi investiții mari și de lungă durată. Poate că se va circula doar aerian, poate nu. Porturile vor fi printre cele mai importante din Europa și vor atrage vizitatori. Turismul va înflori și va aduce profit țării.

Tot ce astăzi este “smart”, peste o sută de ani, cu siguranță, va fi învechit. Tot mă gândesc la trecut, cum s-au descoperit lucruri ce astăzi ni se par banale. Sistemul sanitar va fi cel mai bine dotat și se vor descoperi tratamente pentru bolile care în zilele noastre nu au leac. Îmi pun speranța în urmașii noștri, că vor utiliza toate metodele ce le vor avea la îndemână pentru a face o țară sănătoasă din toate punctele de vedere.

Probabil și peste o sută de ani, cetățenii vor lucra cu același drag în domeniul lor. Poate că tehnologia îi va ajuta mai mult, dar, cu siguranță, și pretențiile societății vor fi mai mari.

Eu cred în oportunitățile României și în mințile sclipitoare ale românilor și de aceea, poate, ceea ce spun este ireal, dar cu siguranță peste 100 de ani vor fi mult mai multe realizări decât m-aș fi putut gândi. Sper din tot sufletul că urmașii noștri vor face toate acestea, posibile.

ELENA RADU – Rîșca, jud. Suceava

ROMÂNIA de IERI...ROMÂNIA de AZI ... ROMÂNIA peste 100 de ANI...

Trăim într-o țară frumoasă și binecuvântată de Dumnezeu. Cu strămoși care au știut să apere hotarele țării, cu tradiții frumoase și o credință care, cred că va fi călăuza noastră spre viitor.

Deși viitorul îi sperie pe unii oameni din cauza schimbărilor climatice, a diminuării resurselor naturale, a schimbării mentalității oamenilor, eu cred că vor exista și lucruri bune în viitor în țara noastră, care vor veni din progresul tehnologiei, al științei, acestea ducând la o viață mai frumoasă, însă totul depinde de cei care vor trăi atunci pe aceste meleaguri. Pentru că dacă vom ști să păstrăm ce avem acum și mai ales vom avea grijă să nu stricăm natura din jurul nostru, cei ce vor veni după noi se vor bucura de o țară frumoasă și curată.

Strămoșii noștri au păstrat cu atâta trudă tradițiile și obiceiurile acestui pământ, au apărat cu viața lor neamul acesta, încât ar fi păcat să ne pierdem în meandrele tehnicii, ale căutărilor și certurilor fără rost.

În noi încă mai clocotește sângele de român și mai credem că “tot ce-i românesc nu piere”.

Avem atâtea biserici care stau pavază pentru noi, avem portul românesc pe care îl păstrăm ca un odor de mare preț, avem munți și văi și ape și păduri și frumuseți ce rar mai vezi în lumea asta.

Pentru urmașii noștri trebuie să avem mereu în față “testamentul” lui Ștefan cel Mare și Sfânt: “Moldova nu este a mea și nici a voastră, ci a urmașilor, urmașilor voștri, în veacul vecilor”.

De aceea ar trebui să ne trezim, să fim uniți, să fim puternici, să ne iubim unii pe alții și să rezistăm de dragul urmașilor noștri.

Să ne păstrăm credința, tradițiile, cântecele și jocurile, să le transmitem mai departe generațiilor viitoare. Să nu ne lăsăm ademiniți de alte culturi și popoare, să păstrăm tot ce este românesc.

Doar așa urmașii noștri vor avea o țară a lor, cu cultură proprie, cu credință tare și nu va trebui să se întrebe de unde vin, ci se vor gândi spre ce vor să se îndrepte.

Știința și tehnologia vor evolua ca oriunde în lume, vor apărea vaccinuri și tratamente pentru boli, mașinile vor fi mai sigure, nivelul de trai mai ridicat, toți copiii vor avea parte de un învățământ modern și de calitate, vor fi mai puține războaie, vom avea totul robotizat și internetul va fi peste tot în lume. Însă, la aceste lucruri va trebui să avem mare grijă, deoarece, acestea ne fură sufletul și fără suflet nu mai simțim, nu mai suntem noi și ne pierdem ca neam.

Dacă vom ști să păstrăm tot ce este frumos și bun, să prețuim ce avem de la strămoși și să nu ne fie rușine de trecut, îmbinând tradiția cu modernul, urmașii noștri își vor aminti de noi și vor trăi fericiți în țara noastră frumoasă, România.

REBECA MARIA CUPCEAC – Grămești, jud. Suceava

ROMÂNIA ÎN SĂRBĂTOARE

România este numele țării noastre, un nume pentru care s-au luptat străbunii noștri, încă de dinaintea alegerii ca domn a lui Alexandru Ion Cuza, un nume care inițial nu desemna întregul teritoriu locuit de români.

Dar lucrurile s-au schimbat în 1918, când România a devenit patria tuturor românilor cuprinzând toate teritoriile locuite de ei. Anul acesta sărbătorim centenarul, 100 de ani de Românie unită, care încununează cu o cifră rotundă existența noastră ca stat unitar.

Cum va arăta România peste 100 de ani?

Sper că mult mai bine decât în prezent, mult mai puternică și mai demnă. Sper și cred că peste 100 de ani România să aibă din nou granițele întregite, Basarabia, Bucovina, Ținutul Herța, pierdut în 1940, să revină din nou la Patria Mamă, fie purtate și prețuite de generațiile care vor urma, frumusețea portului românesc și a straiului tradițional să fie cunoscute în întreaga lume.

Limba și credința noastră creștin ortodoxă, apărute cu sânge de iluștri noștri voievozi, să reziste și să se întărească în fața presiunilor lumii contemporane, în fața valurilor imigraționiste care tind să schimbe Europa tradițională și creștină.

Sper că și peste 100 de ani să dăinuie cultul pentru înaintașii noștri, pentru cei care au luptat și chiar și-au vărsat sângele pentru glia românească. Și sper ca și conducătorii țării noastre să fie demni urmași ai celor care au făcut România Mare, vor apăra și promova interesele naționale, astfel încât să ducă la prosperitatea nației române ai cărei fii să-și găsească rostul în țară și nu peste hotare.

CARMEN RUSU – Poiana Stampei, jud. Suceava

ROMÂNIA 100+100

Primul gând pe care l-am avut privind această temă zboară înapoi în timpul copilăriei proprii, când participam la cercul de anticipație. Era un loc unde ne adunam mai mulți copii și o profesoară care conducea cercul și ne imaginam cum va fi lumea în anul 2000. Cam toți ne duceam cu gândul la roboți și mașini cu tot felul de capacități și performanțe, la videotelefoane, la nave spațiale capabile să exploreze universul până în cele mai îndepărtate colțuri.

Acum mă uit în jur și mă gândesc că alți copii de atunci, adulți acum, au făcut ca unele lucruri să devină realitate; dar tot acum mă uit în jur și mă gândesc la Sienkiewicz... “Quo vadis Domine”... oare este progres sau regres? Natura noastră plânge, sufletele rătăcesc, avem multe și totuși nimic.

Ei bine, peste 100 de ani, cei care vor fi vor învăța din răul nostru să facă bine, vor ști care sunt prioritățile sufletești și materiale, vor avea pace în suflete și în case. Schimbarea va fi în bine și vor participa la ea toți și fiecare. Mulți vor veni înapoi în țară și vor construi o Românie așa cum a fost menită să fie. Oamenii vor avea înțelegere unii față de alții, valorile morale vor fi mai importante decât cele materiale, sistemul medical și cel de învățământ vor fi puternice și bine puse la punct. Transportul va fi mai puțin poluant și omul va ști să aibă grijă de natură și de sănătatea proprie.

Atunci când vor citi operele lui Eminescu și Caragiale vor spune că lumea era diferită, nu cum spunem acum: “deci și atunci era ca acum!”.

România va putea exporta multe produse ecologice și va absorbi forța de muncă existentă. Agricultură va fi o ramură puternică a economiei și oamenii vor folosi cu maximă eficiență resursele naturale ale țării.

Mă uit la cei mai mici copii și mă gândesc că ei sunt făuritorii speranțelor noastre, dar noi trebuie să le netezim calea pentru a-i determina să nu ia drumul străinătății, să nu simtă că le sunt tăiate aripile, înainte de a le crește.

EMILIA STROE – Alexandria, jud. Teleorman

SUFLET DE ROMÂN

Te-ai profilat ca un gigant în zbor
Ducând un cer întreg de cumpătare,
În vremile adesea în vârtoare;
Și, nuanțând un grai nemuritor,

Discretă, melancolică, vibrând
La bine, la noroc, la greu,
Precum o liră-n univers – mereu;

În ceas de cumpănă, de disperare,
De jale și urât, de aprig dor,
Ți-ai oglindit în frunza de mohor
De două mii de ani, aceeași stare

Și-așa, fără de seamă pe pământ,
Ți-ai împletit pe plai și-n văi răzlețe
O tinerețe fără bătrânețe.
...

SONET PENTRU ȚARĂ

Stele pe rând, câte una,
Cu argint din poveste cântau;
Se prinsese în horă și luna.
Și hotarele-ți cald mângâiau.

Apele-ți grăiau din adânc
Despre timpul tău fericit;
Se roteau pe sub soare, în crâng,

Brazii-ți legănau veșnicia
În albastrul de cer fără nori,
Mugurii-ți zugrăveau rodnicia
Pe perete de stâncă, pe flori,

Clipe verzi de-mpunire, ce curg
Ca o floare de apă în vânt;
Seninul tot, pentru tine îl strâng.
...

DESTIN ROMÂNESC

Singurătății stelare foc îngropat aștern
În cumpeniri de doină aprinsă, veșnicia
Pe planul înclinat sub umbră și mister
Ce moartea-n vis preschimbă și-n nuntă
cosmică.

Iar sufletul tot urcă și coboară
Pe plaiurile line de povești,
Ce încă lumi apuse înfioară

Râul, câmpia, valea păstrează amintirea
Discretei undulări; nostalgic simțământ
De tainică-mpunire vibrează-n infindarea
Acestei mândrii aștri cu frunte de pământ.

Ca vraja desfăcută-ntâia oară;
Destin de poezie tu, țară îți croiești
Din cântec și din vetre strămoșești.
...

ALICE-MARIA LUPU – Alexandria, jud. Teleorman

FRUMOASĂ EȘTI, O, ȚARĂ DE POVESTE!

Frumoasă ești, o, țară de poveste!
Cu chipul tău de zână, împodobit
Cu ochi de stele, părul – val de mare
Și zâmbet românesc cald, fericit!

De câte ori nu te-a lovit dușmanul
Cu gânduri rele, dornic să îți ia
Seninătatea frunții și pământul
Să te zdrobească, România mea!

Dar tu te-ai ridicat cu semeție,
Iar fiii tăi, cu prețul vieții lor
Te-au apărat și te-au păstrat întregă
Te-au protejat cu dragoste și dor.

Ne bucurăm cu toții, Românie,
Că-ți suntem fii viteji, apărători
Suntem uniți pe sfânta noastră glie
Noi, fii de daci, ostași biruitori.

Gătește-te, acum, de sărbătoare
Și pune-ți ie mândră, strai cu flori,
Tu, țara mea frumoasă, nepereche,
Pentru copiii tăi, nemuritori!

...

RANYA SOBH – Alexandria, jud. Teleorman

Dragă viitorule,

Trecutul și prezentul fac parte din tine, te caracterizează dintr-un anumit unghi. Atât prezentul, cât și trecutul au fost văzute la un moment dat viitor.

Ce înseamnă de fapt viitor? Este un cuvânt atât de vag pentru mine, dar care mă face să gândesc atât de îndepărtat.

Te privesc, viitorul meu, te imaginez, uitând că sunt într-un spațiu terestru în care timpul este atât de efemer și cred în mine. Optimismul cu care te privesc îmi dă puterea să răzbat. Te văd măreț, poate chiar foarte măreț.

Dar pentru a realiza ce mi-am propus trebuie să trăiesc în prezent. Așa cum spune Henri Coandă: “Viitorul este suma pașilor pe care îi faci, inclusiv a celor mici”.

Dragă viitorule, în ochii mei mereu te vei răsfrânge ca o urmă a prezentului.

ANASTASIA CHEREȘ – Oravița, jud. Caraș-Severin

ROMÂNIA ACUM și PESTE 100 de ANI

Când eram mai mică, îmi plăcea să stau seara în curtea bunicilor și să privesc stelele. Poate că atunci nu am realizat, dar eu de fapt mă conectam cu natura, făceam parte din ea.

Nu știu foarte multe despre cum a fost această țară acum 100 de ani, dar știu cum e acum și cum va fi. Avem o țară frumoasă, o țară care ne oferă multe, dar noi nu mai știm să ne bucurăm de ea. Am început să o exploatăm, dar nu cu măsură, din cauza egoismului nostru, dar și ea are de suferit.

România este o țară frumoasă, caldă, care știe cum să te atragă cu poveștile ei nemuritoare. În acești 100 de ani s-a dezvoltat și a crescut, deoarece, ca orice mamă face sacrificii pentru ca pruncii ei să crească, chiar dacă uneori aceștia nu îi sunt recunoscători.

Am încercat să fac un exercițiu și să îmi imaginez cum va arăta România peste 100 de ani și o văd frumoasă, tânără.

Este formată din râuri care înfrumusețează prin unitatea lor pădurile. Florile prin mireasma lor ne încântă, fiind mângâiate de razele soarelui. Animalele aleargă libere, bucurându-se de acest privilegiu.

Dar cel mai important este că oamenii au realizat darul pe care l-au primit și îl prețuiesc.

NATALIA IACOB – Oravița, jud. Caraș-Severin

ROMÂNIA, ȚARA NOASTRĂ IUBITĂ

România, țara noastră iubită. Cu munții noștri dragi, cu mult iubita noastră mare, iubitele orașe și sate și, mai ales, acele locuri pline de istorie și tradiție. Cam așa era în urmă cu câțiva ani. Așa era țara noastră frumoasă, până când mare parte dintre noi am încetat să mai iubim România. Tinerii pleacă în străinătate, oamenii distrug monumente care simbolizează ceva pentru această țară, a noastră.

De ce, românilor? De ce nu vă mai gândiți la iubita voastră țară? Ce s-a întâmplat de majoritatea dintre voi nu mai spuneți “Iubită Românie! Nu te voi părăsi!”?

Gândiți-vă la nepoții și strănepoții noștri care poate nu vor mai avea parte de ce avem noi, în ultimii 100 de ani de la Unire. De aceea a avut loc Unirea, spre a fi uniți, deoarece fiecare avem același scop comun, dragostea pentru România. Chiar vreți ca peste încă 100 de ani să nu mai fie nimic din această minunată țară?

Noi aici ne-am născut, am copilărit, am învățat atâtea tradiții și obiceiuri, de la o generație la alta și prin credință, noi toți suntem români. Ar trebui să fim mândri că suntem români, deoarece avem această țară frumoasă și, mai ales, unică. Eu una sunt mândră că sunt româncă și susțin faptul că ar trebui să ajutăm România, să nu o părăsim, să facem să rămână exact cum este și a fost până acum: frumoasă și mândră.

ALEXANDRA GĂROVĂȚ – Oravița, jud. Caraș-Severin

ROMÂNIA 100 și SUNTEM ÎNCĂ AICI, ȚARA NOASTRĂ REZISTĂ!

Încă de mici auzim des să nu ne gândim prea mult la trecut, nici la viitor. Dar totuși trecutul nostru, trecutul României e atât de frumos. Chiar dacă a fost greu, chiar dacă nu a fost corect, cred cu tărie că tot răul e spre bine.

Mândria e un păcat, dar totuși mândria de țară e atât de frumoasă. Astăzi trăim cu multe griji pe cap și poate că uităm câte au făcut strămoșii noștri pentru noi. Pentru că România există și astăzi, pentru că suntem mândri de ea, dar totuși, ne-am gândit vreodată la ce am putea face pentru ca țara asta să fie veșnică, vie și la fel de frumoasă? Pentru ca nepoții și strănepoții noștri să își iubească țara, pentru a se mândri cu frumusețile României.

Să fim români. Cred că de aici ar trebui să începem. Să promovăm ce are mai frumos țara noastră.

Oriunde te-ai afla, oricât de minunat ar fi acel loc, nimeni și nimic nu e perfect. Așa că nu lăsa câteva puncte slabe să îți schimbe părerea despre ce poți face la noi în țară. Cred că dacă lupti pentru drepturile și visele tale, poți reuși oriunde în lume. Așa că rămâi aici. Rămâi acasă.

Se spune că România e fiica lui Dumnezeu, așa că, hai, să fim toți frați. Să lăsăm ura și invidia. Pentru iertare. Pentru iubire. Pentru o Românie mai bună.

ANDREEA-EMILIA MICU – Alexandria, jud. Teleorman

VIZIUNEA ASUPRA ROMÂNIEI peste 30 DE ANI

... În viitor atât arta, cât și sculptura și arhitectura, vor fi ramuri bine dezvoltate, vor îmbogăți și înfrumuseța țara, ajutând la prosperitatea acesteia. Totul va depinde de noi, cei care putem face schimbările pentru a se dezvolta și a crește acest popor, ce a fost și va fi înzestrat cu atâtea daruri: de la obiective turistice, arhitectura frumoasă, oameni talentați și sculptori renumiți.

Viitorul va putea arăta mirific, totul va ajunge la un nivel înalt al societății europene, astfel România va înflori pe câmpia cea verde, ce strălucește în lumina soarelui de primăvară...

MELANIA PETRUȚA ALEXA – Alexandria, jud. Teleorman

VIITORUL ARTEI sau ARTA VIITORULUI?

... În anii ce urmează, mi-aș dori ca generațiile viitoare să aprofundeze cât se poate de mult tot ce înseamnă creație, deoarece numai așa o să evoluăm.

Datorită creațiilor literare ne vom putea exprima liber gândurile, ideile, sentimentele și ne vom îmbogăți vocabularul și imaginația.

În concluzie, arta are un rol important în viața tinerilor și așa va rămâne pe vecie. A exclude arta din educația unui copil este sinonim cu a exclude educația din creșterea unui copil...

ION DUDUVEICĂ – Cetate, com. Rădoiești, jud. Teleorman

INTANGIBILA IUBIRE

Dumnezeu mi-a dat cuvântul
Să-i împodobesc veșmântul,
Doar cu flori și nestemate
Și cu vise fermecate...
Artizan făcu din mine
Și păstor peste rubine,
Făurind mărgăritare
Și povești fermecătoare...
Mi-a dat aripi, nu castele,
Darul de-a zbura spre stele,
Străbătând zarea albastră
Ca o pasăre măiastră...

Mi-a dat haruri și putere
Poezia, ca avere,
Dar și lacrimi între pleoape,
Dorul de-a te-avea aproape...
Așeză-ntre noi o stâncă
Și-o prăpastie adâncă,
Să nu pot s-ajung la tine,
Peste puntea de suspine...
Intangibila iubire,
Zbor difuz spre nemurire...
Paradis respins de soartă,
Cu trei lacăte la poartă...

POETUL

Doamne, câtă nebunie-ncape
Într-un trup, ce vine să-și adape
Mintea, cu mirifice cuvinte,
Răscolind și inimi și morminte!...
Roiuri de bondari și de albine,
N-ar sorbi, mai însetați ca mine
Prاف de stele, licărind fierbinte
Și nectarul dulce din cuvinte...
Giuvaier de aur e cuvântul,

Modelat pe roată, ca pământul
Ce-ncunună truda migăloasă,
Când furnica își clădește casă...
Rob al frumuseții e poetul,
El zidind, încetul cu încetul,
Citadela sfântă a iubirii,
Amăgit de visul nemuririi...
Multe lacrimi curg, pătând hârtia
Până când clădește poezia,

Vis deșart i-a fost ursit să-i fie,
Scrijelind cuvinte pe hârtie...
Veșnic vânător de idealuri,
Ne-ncetat urcând și munți și dealuri,
Blestemat a fost să-i fie visul

Doar cuvântul scris și Paradisul...
Șlefuind cuvintele cu trudă,
El muncește ca un rob și-asudă,
Zămislind cu sârg mărgăritare –
El e-un veșnic semn de întrebare!...

DETEST...

Detest fugarul ce-și reneagă țara
Și drept răspuns iubirii-i dă ocară,
Ingratitudinea sfidând onoarea,
Pe cel ce fără jenă scuipă floarea...
Detest pe cel ce nu-și respectă mama
Și haina-și schimbă, scuturându-și „scama”,
Pe cel ce-și uită frații și părinții,
În bani și în averi găsindu-și sfinții...
Pe cel ce-atunci, când tu îi dai binețe,
Vorbindu-i cu respect și cu blândețe,
Ușor îngână, suduindu-ți gestul,
De parcă el e „spuma”, iar tu „restul”...

Detest prostia, lenea și minciuna,
Pe cel ce împletitu-și-a cununa
Prin falsitate, hulă și hoție
Și neamu-și ponegrește la mânia...
Detest pe cel ce munca nu-ți respectă,
De sus, privindu-te ca pe-o insectă,
Considerând că tu ești nulitatea,
Călcându-ți în picioare demnitatea...
Pe cel ce pași-și poartă spre „mai bine”,
Călcând peste cadavre și destine...
Detest rapacitatea și mândria, -
Dar, bunul simț slăvesc și omenia!...

PÂNĂ UNDE, PÂNĂ CÂND?

Până când să port povara, Doamne,
Unui vechi și tainic legământ?...
C-am ajuns în pragul astei toamne,
Tot slujind mirificul cuvânt...
El mi-a dat și hrana și puterea
Să străbat cărările cu spini,
Am oftat când am simțit durerea
Veșnicei cununi cu mărcini...
N-am cerut nici ode nici simbrerie,
Am slujit atât cât am putut,
Scrijelind cuvinte pe hârtie,
Ca olarul, vasul său de lut...
Respectatu-mi-am ursita veche,
Întețind făclia unui rug,

Ca țaranul, țarina străveche,
Apăsând pe coarnele de plug...
Rareori simții, pe frunte, boarea
Tainicului vânt răcoritor,
Dar, mi-am șters, cu mâneca, sudoarea
Și-ndurai sortirea răbdător...
Mi-oi lăsa memoria eternă,
Mi-o fi scris să fiu măreț poet,
Într-o zi, sub cap, voi pune pernă
Și-oi pleca din lume-ncet, încet...
N-am să-mi strig durerea-n gura mare,
Tu m-auzi și când te strig în gând,
Dar, rosti-voi veșnica-ntrebare –
Doamne, până unde, până când?...

ALEXANDRA VASILUȚ – Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud

ANUL CENTENARULUI MARII UNIRI

... A omagia realizarea înaintașilor este frumos, însă nu suficient. Pentru că moștenirea pe care ne-au lăsat-o nu e doar un cadou, ci o datorie. A omagia cum se cuvine înaintașii înseamnă înainte de orice a omagia spiritul lor. La 1918, oamenii politici cei mai diferiți au știut să-și dea mâna și să lucreze împreună. Aveau în comun un lucru: toți doreau o Românie unită și democratică, o casă în care fiecare să se poată dezvolta liber.

A fi uniți nu înseamnă a fi toți la fel, ci a defini și păstra un sanctuar sufletesc comun. O zonă care nu suferă negociere sau conflict: România. Români, în primul rând, nu doar în ultimă instanță...

... În cei 100 de ani, românii și-au dat singuri lecții de demnitate sau de lașitate. Sărbătorim Centenarul cu speranță, cu încercări palide de recunoaștere demnă a trecutului și de reconsiderare a acestuia. Centenarul Marii Uniri trebuie considerat o responsabilitate a noastră, a tuturor, față de trecut și o promisiune că peste mersul vremii există mereu un gând, un eveniment, o zi care ne leagă. Dincolo de dezideratele incluse în proiectul Centenarului, cum ar fi crearea unor monumente dedicate regelui Ferdinand I sau lui I.C. Brătianu, care să amintească de momentul Unirii, dincolo de promisiunile politice referitoare la acest eveniment, dincolo de calcule și cifre, Centenarul Marii Uniri presupune și o implicare, și o responsabilizare a fiecăruia dintre noi. O conștientizare și o implicare a fiecăruia valorează, cu siguranță, mai mult decât orice defilare sau serbare publică...

OVIDIU ȚUȚUIANU – București

Tricolorul Unirii!

Ne vine tricolorul de departe,
Purtat de mândrii daci până la moarte.
Aflați în legiunile romane,
Ei și-au păstrat culorile umane,
Vopsite-n lemn, ceramici, cataramă,
Cusute-n ii și fote sau maramă:
Căci *roșu* e a sângelui culoare,
Iar *galben* este spicul copt la soare,
Și-*albastru*-i cerul, chiar după amiază,
De unde el, Zalmoxe îi veghează.
Iar steagul se păstrează-n continuare,
Atât la Dunăre cât și la Mare.
Justinian, ajuns pe-atunci cu nava
La Literatta și la Recidava,
Când dacii din cetăți îi dau onorul,
Sus pe creneluri flutur-tricolorul.
Ostașii bizantini chiar peste neamuri,
Purtau la sulite frumoase flamuri,
Cu el, dragonul-lup din lumea dacă,
Și tricolorul-n vânt să se desfacă.
Din Vladimiri el, Tudor, demonstrează,
Că pe al său drapel se asortează,
Tot cele trei culori des amintite,
Din depărtate timpuri revenite.
La '48, când s-a pornit revolta,
S-a menținut și steagul, ca și bolta:
Albastrul ca simbol al „Libertății”,
Iar *galbenul*, desigur al „Dreptății”.
Și pentru *roșu* s-a ales „Frăția”,
Culori ce demonstrează armonia.
La început erau pe-orizontală,
Iar mai apoi apar pe verticală.

Sub aste flamuri au căzut soldații,
Ca împreună să revină frații,
Căci la „uniri” și-n marile războaie,
Purtat prin munți, prin neguri și puhoai,
Al nostru tricolor a fost mândria,
În el a stat nădejdea și tăria.
Iar cele trei culori duc mai departe,
O Românie Mare, făr-de moarte!

Din destăinuirile unei BIBLIOTECI...

Trecătorule, îți mulțumesc! Ai înțeles, mai mult ca oricând, în acest an, că locul cel mai important unde trebuie să te oprești este grădina mea! Ai simțit, prin convingere (știi tu că eu nu strig, ci te chem în șoaptă, fiindu-mi tare drag și dorind să te împiedic a intra acolo unde ai putea să te pierzi), că în brațele mele ai atât de multe beneficii, tu ești cel care alege, eu doar îți ofer tot ce este necesar spre soluționarea cererilor tale. **Tu – întrebare, eu – răspuns!**

Privesc în zare și mai văd încă, chipuri răvășite... Hei, oprește-te! Ai citit, oare, *Povestea semnelor de întrebare?*

Povestea spune că prin orașul nostru se plimba ieri... un semn de întrebare, părea supărat, plictisit, abătut, de parcă nu-și găsea niciun rost!!! Unde să fie oare acel loc plăcut, cald, intim, cu oameni care să-i zâmbească, să-l îndrume, să nu-l cicălească, nici să-l respingă sau să-l certe, să nu-i caute vină din orice sau să-i impună ce ar trebui să facă... atât de puțin își dorea, dar... unde să intre?! Nimeni nu se oprește, nu observă... tot ce aude în jurul lui nu-i place... e prea banal! A privit prin vitrine, și-a mai aruncat privirea pe afișe, multe și peste tot, cu evenimente expirate sau la ore nepotrivite pentru programul său... a intrat pe ici, pe colo, a văzut câte ceva, dar, într-o clipă, din nou, era pe stradă, căutând...

Ajuns în centrul urbei o imagine îi atrage atenția... semne de întrebare, multeeeeee, intrau într-o clădire mareeeeeee, ce avea pe ferestre o mulțime de semne, care te îndemneau parcă să pătrunzi în interior, ca și cum acolo ar fi fost soluția tuturor nedumeririlor tale, ieșind după o vreme zâmbind și, foarte interesant, cu o poftă de viață, ca și când ar fi intrat în basmul acela care-l impresionase și pe el, copil fiind - *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte!!!!* Ce-o fi acolo? Oare căutau și ele același loc magic?

Ai ghicit! Atât de aproape de tine sunt eu, BIBLIOTECA, locul în care întrebările se transformă în răspunsuri, întunericul în lumină!

DE ce la BIBLIOTECĂ? Exact pentru că... NU, NU TREBUIE!!! Poți rătăci la infinit, negăsindu-ți rostul... Dar, dacă vrei cu adevărat să fii altfel, așa cum visezi de mult, să știi că locul acesta este cel mai special dintre toate! Aici, doar aici poți conjuga verbul **A FI** la toate timpurile (afli ce a fost, descoperi ce ești, te pregătești pentru ce vei fi). Biblioteca nu este doar un depozit de carte, aici poți: să te descoperi, să te formezi, să primești sfaturi de la cei mai înțelepți oameni din toate timpurile și domeniile, să explorezi, să studiezi, să călătorești în timp și spațiu, să te relaxezi, să te întâlnești cu prieteni, să cunoști tineri ca tine, să experimentezi, să vezi sau să joci teatru, să faci mișcare ca... la CARTE!, să râzi la seratele distractive, să devii creativ, să fii mereu în centrul atenției, având subiecte istețe de discutat, să te exprimi corect, să conversezi în limbi străine, să programezi, să vorbești în public, să devii reporter, să scrii povestiri digitale, să fii VOLUNTAR, câștigând experiență și având apoi mai multe șanse de a-ți găsi un loc de muncă, să fii magnet pentru cei din jur, dar, pe lângă toate acestea și tot ce-ți voi mai dezvălui în călătoriile pe tărâmul meu, aici, vei putea oricând să propui tu ce vrei să faci!

I.D.E.I.

Da, dragul meu trecător, toate acestea și multe altele le poți obține GRATUIT, având libertatea de a alege momentul, durata, activitățile care să te reprezinte, să fii TU, unic, puternic, cu scop, visuri, idealuri proprii, șocându-ți familia, dascălii, colegii... Vei GÂNDI, vei crește, vei evolua, având propriile idei sau păreri! Vei ști cine ești, ce poți să fii, jucând rolul de împărat în povestea vieții tale!

Când întrebările te apasă, intră la mine și ia-ți permisul=pașaportul spre nemărginire și ÎMPLINIRE!

Dacă ar fi să uiți toate drumurile, ai grijă doar două să le ai în minte și să le bați mereu:

DRUMUL spre CASĂ și DRUMUL spre BIBLIOTECĂ

Sfetcicul de serviciu... va urma...

**Autori sălăjeni - cărți editate în 2018
în colecțiile Bibliotecii Județene Sălaj**

- Ardelean, Inocențiu: **Ioan Ardeleanu Senior. Onoare și demnitate.** Baia Mare, carte apărută sub egida Bibliotecii Județene *Petre Dulfu* din Baia Mare - coordonator dr. Teodor Ardelean
- Ardelean, Simona: **Cinegrafii.** Zalău, Ed. Caiete Silvane. Colecția *Scriitori sălăjeni*
- Ardeleanu, Ioan, senior: **Oameni din Sălaj. Momente din luptele naționale ale românilor sălăjeni,** Ediția a II-a, revizuită și adăugită cu Discursul de la Blaj al lui Simion Bărnuțiu. Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Restituiri* (Ediția princeps - Așezământul tipografic *Luceafărul*, Zalău, 1938)
- Arhivele Naționale ale României - Serviciul Județean Sălaj: **Marea Unire și Sălajul: contribuții documentare** - Ediție de documente elaborată de Dănuț Pop, Mihaela Sabou, Daniel-Victor Săbăceag. Zalău, Ed. Caiete Silvane
- Benedek, Vasile: **Wesselényi Miklós - promotor al reformismului liberal maghiar din Transilvania: (1796-1850).** Cluj-Napoca, Ed. Argonaut
- Bodea Sălăjan, Silvia: **Serbările luminii.** Zalău, Ed. Caiete Silvane
- Boldea, Sorin Ioan: **Asemănări și identități lexicale germano-române,** București, Ed. Semne
- Boldea, Sorin Ioan: **Grischun = Graubünden = Grigione.** București, Ed. Semne
- Boldea, Sorin Ioan: **Identități lexicale slovaco-române.** București, Ed. Semne
- Boldea, Sorin Ioan: **Pelerin prin Patmos.** București, Ed. Semne
- Boldea, Sorin Ioan: **Turist prin Kibris.** București, Ed. Semne
- Borz, Cristian: **Monografia satului Bădăcin și a familiei Maniu,** Ediția a III-a, revizuită și adăugită. Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Monografii*
- Buda, Cornel; Contraș, Cristian: **Insula Ema – teatru.** Cluj-Napoca, Ed. Grinta
- Burgehele, Camelia Corina: **De la vrajă la vrăjeală.** Iași, Ed. Institutului European
- Butuza, Iosif: **Un fel de tristă împăcare.** Zalău, supliment al revistei *Caiete Silvane*. Volum apărut cu sprijinul Centrului de Cultură și Artă al Județului Sălaj
- Caba, Florian; Hexan, Viorel: **Cronică în marș. Repere monografice ale Regimentului și Brigăzii 4 Mecanizate Voievodul Gelu (iunie 1946 – mai 2001).** Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Memoria*
- * * * **Case, oameni și povești. Arhitectură și locuire pe Valea Someșului - Sălaj** - Burgehele, Camelia (coord.); Mureșan, Olimpia; Pop, Marin; Crihan, Eugen. București, Ed. Universitară; Zalău, Ed. Porolissum
- * * * **Colecții și colecționari din Sălaj.** Anuarul Asociației Colecționarilor din Sălaj, VII, 2018, Cluj-Napoca, Ed. Mega
- Coposu, Corneliu: **Jurnal din vremuri de război,** Ediția a III-a, revizuită și adăugită. Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Restituiri*
- Croitoru, Grigorie M.: **Poveste de viață,** Târgoviște, Ed. Singur
- Croitoru, Maria V.: **Alegere Miss – versuri pentru copii.** Târgoviște, Ed. Singur
- Croitoru, Maria V.: **Nepoțelu-ar vrea să știe puțină astronomie.** Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Didactica*
- Croitoru, Maria V.: **Tainele din burta tumulului.** Târgoviște, Ed. Singur
- David, Dan C.: **Aripi de argint.** București, Ed. Betta
- David, Dan C.: **Nocturne.** Târgoviște, Ed. Singur

- David, Dan C.: **Tu, fărâmbă de timp!** București, Ed. Beta
- David, Dan C.: **Vindecarea de patimă.** Târgoviște, Ed. Singur
- * * * **Descoperim Sălajul**, vol. 9. Zalău, Ed. Caiete Silvane
- * * * **File din istoria satului Solona** - Vid, Florian-Grigore; Rus, Mădălina-Ioana; Pop, Marin; Burghel, Camelia; Mureșan, Olimpia. Zalău, Ed. Porolissum
- Florea, Petroniu: **Mari sfinți români**, vol. I-II. Zalău, Ed. Episcopiei Sălajului *Credință și viață în Hristos*
- Goanță, Ștefan: **Nu e nimeni acasă.** București, Ed. eLiteratura
- Haugh Béla: **Isprăvile eroice ale Viteazului Háy János**, trad., notă biografică și postf.: Györfi-Deák György. Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Restituiri*
- Hendea, Daniela: **Acordor de teremin.** București, Ed. frACTalia
- Horvath, Florin: **O lacrimă pentru Măria Sa.** București, Ed. Librex Publishing
- Horvath, Florin: **Umbrele nevăzutului.** București, Ed. Librex Publishing
- Horvath, Florin: **Vecernie la amiază.** București, Ed. Librex Publishing
- Ielciu-Sălăciuț, Ioan; Pădurean-Pop, Maria: **Doi la jug prin casa voievodului sau Mărturia etno-folclorice din Voievodeni, Sălaj**, vol. I-II. Zalău, Ed. Sylvania
- Kürti, Alexandru Bogdan: **Hamlet pe motociclete.** Zalău, Ed. Caiete Silvane. Colecția *Eseu*
- Lazăr, Mioara: **Felinarele inimii.** Zalău, Ed. Caiete Silvane
- Lucăcel, Flavius: **Corporația.** Pitești, Ed. Paralela 45
- Maxim, Angela: **Din colțul meu de Răstolț – versuri.** Zalău, supliment al revistei *Caiete Silvane*. Volum apărut cu sprijinul Centrului de Cultură și Artă al Județului Sălaj
- Mărieș, Anuța Ioana: **Ritual în versuri gata comentate.** Zalău
- Mihalca, Puiu V.: **Interviuri cu personalități sălăjene.** Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Memoria*
- Mocanu, Augustin: **Amalgam în miezul nopții.** Slobozia, Ed. Star Tipp
- Mocanu, Augustin: **Cântece ale tinereții. Din lirica populară românească.** Slobozia, Ed. Star Tipp
- Mocanu, Augustin: **Scrisori: scrisorele și alte scrieri ca ele.** Slobozia, Ed. Star Tipp
- Mocanu, Augustin: **Versuri risipite.** Slobozia, Ed. Star Tipp
- Moldovan, Teodor: **Colaj comico-tragic din fragmente dispersate.** Cluj-Napoca, Ed. Ecou Transilvan
- Moșoiu, Daniel: **Țigări umede.** Florești, Ed. Limes
- Muntean, Diana: **Felina.** Cluj-Napoca, Ed. Ecou Transilvan
- Mureșan, Viorel: **Loc liber.** Zalău, Ed. Caiete Silvane
- * * * **100 de ani de cercetări arheologice în Sălaj (1918-2018)** – Băcuet-Crișan, Dan; Băcuet-Crișan, Sandală; Bejinariu, Ioan; Pop, Horea; Cociș, Horațiu; Deac, Dan. Cluj-Napoca, Ed. Porolissum
- Opreș Ciobanca, Elena: **Bocșa – satul meu între document și poveste.** Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Monografii*
- Papp Lajos: **Az igazság tükre (ollózások)**, vol. I-II. Zalău, Ed. Asante
- * * * **Participarea locuitorilor din plasa Cehu Silvaniei la Marele Război și la realizarea Marii Uniri** - coordonatori: Gavra, Augustin-Leontin; Năprădean, Horațiu-Traian, Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Memoria*

- Pădurean-Pop, Maria: **Voivodeni – o poveste de suflet și dor**, vol. I-II. Zalău, Ed. Sylvania
- Pop, Gheorghe: **Obsedanta absurditate**. Cluj-Napoca, Ed. Școala Ardeleană
- Pop, Marin: **Personalități sălăjene din generația Marii Uniri**. Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, Ed. Mega
- * * * **Primăvara Poeziei - A Költészet Tavasza XVIII**. Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Poesis*
- Pripon, Emanoil: **Realizări și perspective muzeografice la Șimleu Silvaniei**. Cluj-Napoca, Ed. Mega
- Pripon, Emanoil: **Tezaurare monetare medievale și premoderne descoperite pe teritoriul orașului Zalău**, Vol. I. Cluj-Napoca, Ed. Mega
- Pușcaș, Vasile: **Iuliu Maniu văzut de românii americani**. Cluj-Napoca, Ed. Școala Ardeleană
- Pușcaș, Vasile: **Philip E. Mosely despre Transilvania și Basarabia**. Cluj-Napoca, Ed. Școala Ardeleană
- Rákosy Amália: **A didaktiai játékok fontossága anyanyelvi órákon**. Zalău
- Rákosy Amália: **A didaktiai játékok gyakorlati alkalmazása a betűtanítás időszakában**. Zalău
- Rusu, Gheorghe: **Autori ai literaturii române. Mic dicționar pentru elevii claselor V-XII**. Zalău, Ed. Școala Noastră
- * * * **Satul Sălăjeni – case, oameni și tradiții** - Hosu, Adrian-Florin; Bârsan, Ioan; Ardelean, Daniel; Meseșan, Nicolae. Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Monografii*
- * * * **Sălajul la Centenar** – Ediție coordonată și îngrijită de prof. univ. dr. Traian Vedinaș. Zalău, Ed. Caiete Silvane; București, Ed. Eikon
- Singh, Kamalmeet; Ianculescu, Adrian; Torje, Lucian-Paul: **Design Patterns and Best Practices in Java**. Birmingham, Anglia, Ed. Packt Publishing
- * * * **100 híres magyar labdarúgó (gyűjtemény)**, vol. I - redactor Papp Lajos. Zalău, Ed. Asante Impex KFT
- * * * **Szilágysági Évkönyv**. Zalău, Ed. Asante Impex KFT
- * * * **Szilágysági magyarok = Maghiarii din Sălaj = Die Ungarn aus dem Kreis Sălaj**, Vol.2 - redactori: Kovács Kuruc János, Bajusz István. Cluj-Napoca, Erdélyi Múzeum Egyesület
- Șerban, Dorin: **Eternul îndrăgostit**. Giurgiu, Ed. Contraste Culturale
- Taloș, Daniel: **Cărările Meseșului**. Cluj-Napoca, Ed. Ecou Transilvan
- Tăutan, Viorel: **Elogiu forme**. Zalău, Ed. Caiete Silvane, Colecția *Poesis*
- Toma, Ovidiu-Cristian: **Comorile Sfințelor Scripturi**, vol. II. Zalău, Ed. Episcopiei Sălajului *Credință și viață în Hristos*
- Țurcaș, Gheorghe: **Istorie trăită**. Baia Mare, Ed. Surorile Lauretane
- Vedinaș, Traian: **Măiestrele**. Florești, Ed. Limes
- Vlaic, Iuliu: **Elemente de matematici elementare și logica programării computerelor**, Sebeș
- * * * **Zalha - o comună fără pereche (file de monografie)** - coord. Irimuș, Vasile. Cluj-Napoca, Ed. Napoca Nova

CALENDAR CULTURAL MINIMAL – 2019

2019 - ANUL CĂRTII în ROMÂNIA

NOTĂ: pentru fiecare eveniment, în parte, activitățile dedicate se vor organiza și promova

Vor avea prioritate proiectele cu rol în transmiterea importanței culturii scrise și a BIBLIOTECII în viața oamenilor, pe tot parcursul anului

Legendă:

- Zile festive
- o Aniversări
- ❖ Comemorări
- * Sălăjeni

IANUARIE

•

1 ianuarie - **ANUL NOU**

1 ianuarie - **ZIUA MONDIALĂ A PĂCII**

15 ianuarie - **ZIUA CULTURII NAȚIONALE**

22 ianuarie - **ZIUA CULTURII MAGHIARE**

24 ianuarie 1859 - **UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE**

27 ianuarie - **Ziua Internațională pentru Comemorarea Victimelor Holocaustului**

30 ianuarie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ PENTRU NONVIOLENȚĂ ÎN ȘCOLI**

o

1 ianuarie 1919 - **J.D. SALINGER** (m. 2010), scriitor american - 100 de ani

1 ianuarie 1954 - **MIRCEA MIHĂIEȘ**, critic literar, eseist și publicist - 65 de ani

*4 ianuarie 1959 - **IOAN F. POP**, scriitor, eseist - 60 de ani

*6 ianuarie 1939 - **IOAN GRIGORE BĂLAN**, poet - 80 de ani

*6 ianuarie 1969 - **DANA BONȚIDEAN**, actriță - 50 de ani

*8 ianuarie 1873 - **IULIU MANIU** (m. 1953), jurist, om politic - 146 de ani

8 ianuarie 1899 - **ION JOVIN** (m. 1994), medic, întemeietorul oncologiei și radioterapiei românești (medicul lui Iuliu Maniu) - 120 de ani

*8 ianuarie 1869 - **BEDE JÓB** (m. 1919), scriitor, ziarist - 150 de ani

10 ianuarie 1799 - **PETRACHE POENARU** (m. 1875), pedagog, inventator, inginer și matematician - 220 de ani

- 10 ianuarie 1869 - **VALERIU BRANIȘTE** (m. 1928), scriitor - 150 de ani
- *11 ianuarie 1929 - **ȘTEFAN BITAN**, eseist, traducător - 90 de ani
- *11 ianuarie 1959 - **IOSIF FERENȚ**, preot - 60 de ani
- 13 ianuarie 1919 - **ROBERT STACK** (m. 2003), actor american - 100 de ani
- 14 ianuarie 1819 - **DIMITRIE BOLINTINEANU** (m. 1872), poet, om politic, diplomat, participant la Revoluția din 1848 - 200 de ani
- 15 ianuarie 1850 - **MIHAI EMINESCU** (m. 1889), poet, prozator, jurnalist - 169 de ani
- 15 ianuarie 1929 - **MARTIN LUTHER KING** (m. 1968), activist politic și luptător anti-rasism american, laureat al Premiului Nobel pentru Pace în 1964 - 90 de ani
- 15 ianuarie 1949 - **BALLA ZSÓFIA**, poetă, ziaristă maghiară din România - 70 de ani
- 18 ianuarie 1848 - **IOAN SLAVICI** (m. 1925), scriitor - 171 de ani
- 18 ianuarie 1689 - **MONTESQUIEU (Charles Louis de Secondat)** (m. 1775), scriitor, jurist, filozof francez - 330 de ani
- 19 ianuarie 1809 - **EDGAR ALLAN POE** (m. 1849), scriitor american - 210 ani
- 19 ianuarie 1839 - **PAUL CÉZANNE** (m. 1906), pictor francez - 180 de ani
- 19 ianuarie 1859 - **CHARLES DIEHL** (m. 1944), istoric francez - 160 de ani
- *23 ianuarie 1949 - **IOAN CIOCIAN**, profesor - 70 de ani
- 24 ianuarie 1849 - **BADEA CÂRȚAN** (n. **GHEORGHE CÂRȚAN**) (m. 1911), țaran român care a luptat pentru independența românilor din Transilvania - 170 de ani
- 24 ianuarie 1889 - **VICTOR EFTIMIU** (m. 1972), scriitor și traducător român de origine aromână - 130 de ani
- *24 ianuarie 1949 - **ALEXANDRU LIVIU ȘERBAN** (m. 2015), ofițer, poet - 70 de ani
- *24 ianuarie 1949 - **IOAN ANDREICUȚ** (**pseudonim Andrei**), preot, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului - 70 de ani
- 25 ianuarie 1759 - **ROBERT BURNS** (m. 1796), poet scoțian - 260 de ani
- 25 ianuarie 1954 - **DAVIS GROSSMAN**, scriitor israelian - 65 de ani
- *27 ianuarie 1954 - **VASILE PETRE**, inginer - 65 de ani
- 28 ianuarie 1889 - **MARTHA BIBESCU** (m. 1973), scriitoare - 130 de ani

- 4 ianuarie 1954 - **ELENA FARAGO (Elena Paximade)** (n. 1878), poetă - 65 de ani
- 6 ianuarie 1919 - **THEODORE ROOSEVELT** (n. 1858), al 26-lea președinte al Statelor Unite ale Americii și laureat al Premiului Nobel pentru Pace în 1906 - 100 de ani
- *6 ianuarie 1999 - **AUGUSTIN IULIU PETRE** (n. 1923), inginer - 20 de ani
- 7 ianuarie 1944 - **ION SIMIONESCU** (n. 1873), geolog, geograf, pedagog, paleontolog - 75 de ani

12 ianuarie 1829 - **FRIEDRICH SCHLEGEL (Karl Wilhelm Friedrich von Schlegel)** (n. 1772), critic, istoric și teoretician literar german - 190 de ani

12 ianuarie 1939 - **HARICLEA DARCLÉE (Hariclea Haricli)** (n. 1860), cântăreață de operă - 80 de ani

14 ianuarie 1924 - **ARNE GARBORG (Aadne Eivindsson Garborg)** (n. 1851), scriitor norvegian - 95 de ani

14 ianuarie 1934 - **IOAN CANTACUZINO** (n. 1836), medic și microbiolog - 85 de ani

22 ianuarie 1989 - **WEÖRES SÁNDOR** (n. 1913), scriitor maghiar - 30 de ani

*27 ianuarie 1919 - **ADY ENDRE** (n. 1877), poet maghiar - 100 de ani

29 ianuarie 1939 - **WILLIAM BUTLER YEATS** (n. 1865), poet și dramaturg englez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1923 - 80 de ani

FEBRUARIE

•

12 februarie - **Ziua Europeană a Siguranței pe Internet** - a doua zi de marți din februarie

14 februarie - **ZIUA SFÂNTULUI VALENTIN**

21 februarie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A LIMBII MATERNE**

24 februarie - **DRAGOBETELE** (cap de primăvară)

o

1 februarie 1852 - **ION LUCA CARAGIALE** (m. 1912), dramaturg, pamfletar, nuvelist - 167 de ani

1 februarie 1934 - **NICOLAE BREBAN**, scriitor - 85 de ani

*1 februarie 1939 - **GRIGORE M. CROITORU**, profesor - 80 de ani

1 februarie 1944 - **PETRU POPESCU**, scriitor - 75 de ani

2 februarie 1889 - **TRAIAN SĂVULESCU** (m. 1963), biolog și botanist, fondator al Școlii românești de fitopatologie - 130 de ani

3 februarie 1809 - **FELIX MENDELSSOHN BARTHOLDY (Jakob Ludwig Felix Mendelssohn Bartholdy)** (m. 1847), compozitor și dirijor german - 210 ani

*4/16 februarie 1794 - **ISIDOR ALPINI** (m. 1841), vicar al Sălajului - 225 de ani

*9 februarie 1939 - **DORU STOICA** (m. 2006), sculptor - 80 de ani

*11 februarie 1864 - **EMIL BRAN** (m. 1941), preot, lingvist - 155 de ani

12 februarie 1809 - **CHARLES DARWIN** (m. 1882), naturalist, biolog, geolog și scriitor englez - 210 ani

12 februarie 1894 - **OTILIA CAZIMIR** (m. 1967), scriitoare - 125 de ani

*13 februarie 1939 - **FEJÉR LÁSZLÓ** (m. 2018), ziarist - 80 de ani

- *13 februarie 1944 - **TÖRÖK ÁRPÁD**, profesor, naturalist - 75 de ani
- *14 februarie 1929 - **ELLY GROSS BERKOVITS**, scriitoare - 90 de ani
- *15 februarie 1794 - **ALEXANDRU ȘTERCA ȘULUȚIU** (m. 1867), vicar - 225 de ani
- 15 februarie 1564 - **GALILEO GALILEI** (m. 1642), fizician, matematician și astronom italian - 455 de ani
- 17 martie 1819 - **ALECU RUSSO** (m. 1859), scriitor - 200 de ani
- *18 februarie 1919 - **SOMLYAI LÁSZLÓ** (m. 1975), scriitor, publicist - 100 de ani
- 19 februarie 1864 - **ARTHUR GOROVEI** (m. 1951), folclorist, etnograf - 155 de ani
- 20 februarie 1924 - **EUGEN BARBU** (m. 1993), scriitor - 95 de ani
- 22 februarie 1864 - **JULES RENARD** (m. 1910), scriitor francez - 155 de ani
- 23 februarie 1929 - **PÉTER ÁBEL** (m. 1992), scriitor, critic și istoric de cinema maghiar - 90 de ani
- *23 februarie 1939 - **TEODOR PONEAVĂ**, preot, poet - 80 de ani
- *26 februarie 1889 - **ADY MARISKA** (m. 1977), poetă, prozatoare - 130 de ani
- 26 februarie 1919 - **CONSTANTIN TONEGARU** (m. 1952), poet - 100 de ani
- *26 februarie 1954 - **TEODOR SĂRĂCUȚ-COMĂNESCU**, profesor - 65 de ani
- 28 februarie 1944 - **ELENA GRONOV-MARINESCU**, scriitoare - 75 de ani
- 28 februarie 1754 - **GHEORGHE ȘINCAI** (m. 1816), istoric, filolog, traducător, scriitor - 265 de ani

- 3 februarie 1954 - **IONEL TEODOREANU** (n. 1897), scriitor - 65 de ani
- 5 februarie 1859 - **ALECU RUSSO** (n. 1819), scriitor - 160 de ani
- *5 februarie 1953 - **IULIU MANIU** (n. 1873), jurist, om politic, scriitor, traducător - 66 de ani
- 5 februarie 1939 - **GHEORGHE ȚIȚEICA** (n. 1873), matematician - 80 de ani
- 12 februarie 1804 - **IMMANUEL KANT** (n. 1724), filosof german - 215 ani
- 15 februarie 1869 - **CONSTANTIN HURMUZAKI** (n. 1811), doctor în drept, politician român, ministru - 150 de ani
- *16 februarie 1919 - **BEDE JÓB** (n. 1869), scriitor, ziarist - 100 de ani
- 18 februarie 1564 - **MICHELANGELO (MICHELANGELO DI LUDOVICO BUONAROTI SIMONI)** (n. 1475), pictor, sculptor, arhitect italian - 455 de ani
- 21 februarie 1989 - **MÁRAI SÁNDOR** (n. 1900), scriitor, poet, dramaturg maghiar - 30 de ani
- *23 februarie 1919 - **GEORGE POP DE BĂSEȘTI** (n. 1835), jurist, om politic - 100 de ani
- 28 februarie 1869 - **ALPHONSE DE LAMARTINE** (n. 1790), scriitor și om politic francez - 150 de ani

MARTIE

•

- 1 martie - **ZIUA MĂRȚIȘORULUI**
- 3 martie - **ZIUA MONDIALĂ A SCRITORILOR**
- 8 martie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FEMEII**
- 15 martie - **ZIUA MONDIALĂ A PROTECȚIEI DREPTURILOR CONSUMATORILOR**
- 20 martie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FRANCOFONIEI**
- 20 martie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A TEATRULUI PENTRU COPII ȘI TINERET**
- 20 martie - **Ziua Internațională de Luptă pentru Eliminarea Discriminării Rasiale**
- 21 martie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A POEZIEI**
- 22 martie - **ZIUA MONDIALĂ A APEI**
- 25 martie - **ZIUA POLIȚIEI ROMÂNE**
- 27 martie - **ZIUA MONDIALĂ A TEATRULUI**

o

- 1 martie 1837 - **ION CREANGĂ** (m. 1889), scriitor - 182 de ani
- 3 martie 1904 - **MIRCEA VULCĂNESCU** (m. 1952), filolog, filosof, publicist, sociolog, teolog, profesor de etică - 115 ani
- 6 martie 1619 - **CYRANO DE BERGERAC (Hector Savinien de Cyrano de Bergerac)** (m. 1655), dramaturg și eseist francez - 400 de ani
- *9 martie 1914 - **PALADI JÁNOS** (Pulusi) (m. 2005), compozitor - 105 ani
- 9 martie 1934 - **IURI ALEXEEVICI GAGARIN** (m. 1968), cosmonaut rus, primul om care a ajuns în spațiu - 85 de ani
- 10 martie 1879 - **DUMITRU CARACOSTEA** (m. 1965), critic și istoric literar - 140 de ani
- *10 martie 1944 - **PAPP LAJOS SÁNDOR** (pseudonime: Szigeti, Somlyai), redactor, editor, ziarist - 75 de ani
- 14 martie 1879 - **ALBERT EINSTEIN** (m. 1955), fizician german - 140 de ani
- 14 martie 1854 - **ALEXANDRU MACEDONSKI** (m. 1920), scriitor - 165 de ani
- 14 martie 1919 - **ALEXANDRU PALEOLOGU** (m. 2005), scriitor - 100 de ani
- 16 martie 1839 - **SULLY PRUDHOMME (René Armand François Prudhomme)** (m. 1907), scriitor francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1901 - 180 de ani
- 17 martie 1819 - **ALECU RUSSO** (m. 1859), poet, prozator, eseist, memorialist, critic literar - 200 de ani

17 martie 1919 - **NAT KING COLE (Nathaniel Adams Coles)** (m. 1965), pianist, compozitor, cântăreț de jazz, actor american - 100 de ani

*17 martie 1954 - **FLORIAN ONICA**, preot, profesor- 65 de ani

*17 martie 1954 - **BAJUSZ ISTVÁN**, muzeograf, cercetător științific - 65 de ani

18 martie 1909 - **BARBU BREZIANU** (m. 2008), istoric și critic de artă, scriitor, publicist și traducător - 110 ani

19 martie 1919 - **PETER ABRAHAMS** (m. 2017), scriitor sud-african - 100 de ani

*20 martie 1939 - **VASILE-ROMUL POP** (pseudonim Radu Petre), preot, profesor, eseist - 80 de ani

24 martie 1844 - **ARANY LÁSZLÓ** (m. 1898), scriitor maghiar - 175 de ani

30 martie 1844 - **PAUL VERLAINE** (m. 1896), poet francez - 175 de ani

31 martie 1933 - **NICHITA STĂNESCU** (m. 1983), poet - 86 de ani

*31 martie 1939 - **EUGEN FÂNĂȚEANU** (m. 1988), cântăreț de operetă/operă - 80 de ani

2 martie 1769 - **BOD PÉTER** (n. 1712), preot, istoric literar, scriitor - 250 de ani

6 martie 1939 - **MOSES GASTER** (n. 1856), filolog, lingvist, istoric literar, folclorist român-evreu - 80 de ani

8 martie 1869 - **HECTOR BERLIOZ** (n. 1803), compozitor francez - 150 de ani

9 martie 1944 - **GRIGORE ANTIPA** (n. 1867), zoolog, hidrobiolog, oceanolog, muzeolog - 75 de ani

9 martie 1994 - **HENRY CHARLES BUKOWSKI** (n. 1920), scriitor american - 25 de ani

23 martie 1969 - **TUDOR TEODORESCU-BRANIȘTE** (n. 1899), scriitor - 50 de ani

26 martie 1959 - **RAYMOND CHANDLER** (n. 1888), scriitor american - 60 de ani

28 martie 1994 - **EUGEN IONESCU (EUGÈNE IONESCO)** (n. 1909), scriitor de limbă franceză originar din România - 25 de ani

30 martie 1929 - **ION GORUN (ALEXANDRU I. HODOȘ)** (n. 1863), poet, prozator, traducător și gazetar - 90 de ani

30 martie 1989 - **NICOLAE STEINHARDT (NICOLAE AURELIAN STEINHARDT)** (n. 1912), scriitor, critic literar, eseist și publicist, doctor în drept constituțional - 30 de ani

APRILIE

•

1 aprilie - **ZIUA PĂCĂLELILOR**

2 aprilie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A CĂRȚII PENTRU COPII**

7 aprilie - **ZIUA MONDIALĂ A SĂNĂTĂȚII**

- 15 aprilie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A CULTURII**
 18 aprilie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ PENTRU CONSERVAREA MONUMENTELOR**
 22 aprilie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PLANETEI PĂMÂNT**
 23 aprilie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A CĂRȚII ȘI A DREPTULUI DE AUTOR (COPYRIGHT), ZIUA BIBLIOTECARILOR DIN ROMÂNIA**
 22-27 aprilie - **SĂPTĂMÂNA NAȚIONALĂ A BIBLIOTECILOR**
 26 aprilie - **ZIUA MONDIALĂ A PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE**
 28 aprilie - **ÎNVIEREA DOMNULUI (SFINTELE PAȘTI)**
 29 aprilie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A DANSULUI**
 29 aprilie - **ZIUA VETERANILOR DE RĂZBOI**

o

- 5 aprilie 1929 - **HUGO CLAUS** (m. 2008), romancier, dramaturg, pictor și regizor de film belgian - 90 de ani
- 7 aprilie 1889 - **GABRIELA MISTRAL** (n. **Lucila de Maria del Perpetuo Socorro Godoy Alcayaga**) (m. 1957), poetă chiliană, laureată a Premiului Nobel pentru Literatură în 1945 - 130 de ani
- 12 aprilie 1899 - **TUDOR TEODORESCU-BRANIȘTE** (m. 1969), scriitor - 120 de ani
- 15 aprilie 1934 - **ION VIANU**, medic psihiatru și scriitor - 85 de ani
- *15 aprilie 1949 - **LUCIA CÎLB**, farmacistă - 70 de ani
- 16 aprilie 1844 - **ANATOLE FRANCE** (**Jacques Anatole François Thibault**) (m. 1924), scriitor francez - 175 de ani
- 16 aprilie 1879 - **GALA GALACTION** (**Grigore Pișculescu**) (m. 1961), scriitor - 140 de ani
- 18 aprilie 1894 - **PAMFIL ȘEICARU** (m. 1980), jurist, jurnalist - 125 de ani
- 22 aprilie 1894 - **CAMIL PETRESCU** (m. 1957), scriitor - 125 de ani
- 23 aprilie 1564 - **WILLIAM SHAKESPEARE** (m. 1616), poet și dramaturg englez - 455 de ani
- 23 aprilie 1859 - **LAZĂR ȘĂINEANU** (**Eliezer Schein**) (m. 1934), lingvist și folclorist - 160 de ani
- 23 aprilie 1894 - **GIB I. MIHĂESCU** (m. 1935), prozator, dramaturg, romancier - 125 de ani
- 23 aprilie 1899 - **VLADIMIR NABOKOV** (m. 1977), scriitor american de origine rusă - 120 de ani
- *25 aprilie 1954 - **GHEORGHE ȘIȘEȘTEAN** (m. 2012), profesor - 65 de ani
- *28 aprilie 1954 - **VASILE PĂDUREAN**, economist - 65 de ani
- 30 aprilie 1939 - **SEAMUS HEANEY** (m. 2013), scriitor irlandez, laureat al Premiului Nobel pentru literatură în 1995 - 80 de ani

- 4 aprilie 1919 - **WILLIAM CROOKES** (n. 1832), chimist și fizician englez - 100 de ani
7 aprilie 1614 - **EL GRECO (Domenicos Theotokopoulos)** (n. 1541), pictor spaniol de origine greacă - 405 ani
11 aprilie 1944 - **ION MINULESCU** (n. 1881), scriitor - 75 de ani
18 aprilie 1959 - **SZABÉDI LÁSZLÓ** (n. 1907), poet, traducător, jurnalist - 60 de ani
19 aprilie 1914 - **CHARLES PEIRCE** (n. 1839), filosof, logician și matematician american - 105 ani
*20 aprilie 1959 - **MOLNÁR MIKLÓS (Löwinger)** (n. 1922), economist - 60 de ani
21 aprilie 1699 - **JEAN RACINE** (n. 1639), dramaturg francez - 320 de ani
21 aprilie 2009 - **LÁSZLÓFFY ALADÁR** (n. 1937), scriitor - 10 ani

MAI

- 1 mai - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A SOLIDARITĂȚII OAMENILOR MUNCII**
2 mai - **ZIUA NAȚIONALĂ A TINERETULUI**
3 mai - **ZIUA MONDIALĂ A LIBERTĂȚII PRESEI**
9 mai - **ZIUA INDEPENDENȚEI ÎN ROMÂNIA**
9 mai - **UNIUNEA EUROPEANĂ: ZIUA EUROPEI**
10 mai - **ROMÂNIA: ZIUA ADOLESCENȚILOR**
13-19 mai - **SĂPTĂMÂNA INTERNAȚIONALĂ A VOLUNTARIATULUI** (a treia săptămâna a lunii mai)
15 mai - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FAMILIEI**
15 mai - **ZIUA LATINITĂȚII**
18 mai - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MUZEELOR**
ZIUA MONDIALĂ A SPORTULUI
21 mai - **Ziua Mondială a Culturii și Diversității Culturale, Stabilită de Unesco**
31 mai - **ZIUA MONDIALĂ fără TUTUN**

- 1 mai 1859 - **ALEXANDRU PHILIPPIDE** (m. 1933), lingvist și filolog - 160 de ani
2 mai 1854 - **ANGHEL SALIGNY** (m. 1925) - academician, inginer constructor, ministru și pedagog - 165 de ani
3 mai 1469 - **NICCOLO MACHIAVELLI (Niccolo Di Bernardo Dei Machiavelli)** (m. 1527), scriitor italian, diplomat, filosof, om politic - 550 de ani

- 4 mai 1939 - **AMOS OZ** (m. 2018), scriitor israelian - 80 de ani
- *5 mai 1939 - **MARIA RUSU**, profesoară - 80 de ani
- *5 mai 1969 - **VÁNCZA EDITH**, profesoară, artist plastic - 50 de ani
- *8 mai 1869 - **ŐSZI KORNÉL** (m. 1939), gazetar - 150 de ani
- *8 mai 1944 - **ZAMFIRA DEAC**, poet - 75 de ani
- 9 mai 1895 - **LUCIAN BLAGA** (m. 6 mai 1961), filosof, scriitor, traducător - 124 de ani
- 9 mai 1949 - **BILLY JOEL**, muzician american - 70 de ani
- 10 mai 1929 - **KÁNYÁDI SÁNDOR** (m. 2018), poet maghiar din România, membru fondator al bibliotecii virtuale gratuite a Academiei Literare Digitale Ungare - 90 de ani
- 11 mai 1904 - **SALVADOR DALI** (m. 1989), pictor spaniol - 115 ani
- 12 mai 1934 - **LUCIAN RAICU** (m. 2006), critic literar și scriitor - 85 de ani
- *13 mai 1939 - **IOAN COSMUȚA**, inginer, scriitor - 80 de ani
- *15 mai 1847 - **IONIȚĂ SCIPIONE BĂDESCU** (m. 1904), poet, gazetar - 172 de ani
- 15 mai 1859 - **PIERRE CURIE** (m. 1906), fizician francez - 160 de ani
- *15 mai 1954 - **ILIE LAURENȚIU LASCU**, medic - 65 de ani
- *15 mai 1909 - **GHEORGHE PERNEȘIU** (m. 2008), profesor - 110 ani
- *17 mai 1959 - **LIGIA MARIANA SOUCA**, profesoară - 60 de ani
- *17 mai 1939 - **VASILE RADU GHENCEANU** (m. 2006), poet, publicist - 80 de ani
- *18 mai 1939 - **IOAN BARBUR**, profesor - 80 de ani
- *19 mai 1944 - **TEODOR PUȘCAȘ** (m. 2013), profesor - 75 de ani
- 20 mai 1799 - **HONORÉ DE BALZAC** (m. 1850), scriitor francez - 220 de ani
- *20 mai 1914 - **CORNELIU COPOSU** (pseudonim Dr. C. Sălăjanu) (m. 1995), jurist, om politic - 105 ani
- 21 mai 1939 - **LÁSZLÓFFY CSABA** (m. 2015), scriitor, eseist, traducător - 80 de ani
- *21 mai 1949 - **ARI-NAGY ALEXANDRU-VASILE**, profesor, muzicolog - 70 de ani
- 22 mai 1859 - **ARTHUR CONAN DOYLE** (m. 1930), scriitor britanic - 160 de ani
- *23 mai 1954 - **SZABÓ P. ÁRPÁD**, istoric local - 65 de ani
- *25 mai 1969 - **DORA ORTELECAN**, actriță - 50 de ani
- 28 mai 1779 - **THOMAS MOORE** (m. 1852), poet irlandez - 240 de ani
- *29 mai 1899 - **GEORGE COSMA** (m. 1955), avocat - 120 de ani
- 30 mai 1929 - **DOINA CORNEA** (m. 2018), publicistă și disidentă anticomunistă - 90 de ani
- 30 mai 1929 - **HORIA TECUCEANU** (m. 1997), scriitor de romane polițiste - 90 de ani
- *31 mai 1949 - **GÁSPÁR ATTILA**, profesor - 70 de ani
- *31 mai 1949 - **SILVIA BODEA SĂLĂJAN**, profesoară, scriitoare - 70 de ani

2 mai 1519 - **LEONARDO DA VINCI (Leonardo di ser Pietro da Vinci)** (n. 1452), pictor, sculptor, arhitect, muzician, inginer, inventator, anatomist, geolog, cartograf, botanist, scriitor - 500 de ani

2 mai 1864 - **GIACOMO MEYERBEER (Jacob Liebmann Beer)** (n. 1791), compozitor german - 155 de ani

*6 mai 1894 - **FÁBIÁN DÁNIEL** (pseudonim: Békevölgyi) (n. 1810), preot, scriitor bisericesc - 125 de ani

6 mai 1859 - **ALEXANDER VON HUMBOLDT (Hector Savinien de Cyrano de Bergerac)** (n. 1769), geograf și naturalist german - 160 de ani

7 mai 1938 - **OCTAVIAN GOGA** (n. 1881), poet - 81 de ani

11 mai 1934 - **LAZĂR ȘĂINEANU** (n. 1859), lingvist și folclorist - 85 de ani

21 mai 1639 - **TOMMASO CAMPANELLA (Giovanni Domenico Campanella)** (n. 1568), filosof, teolog, poet italian - 380 de ani

*28 mai 1864 - **SIMION BĂRNUȚIU** (n. 1808), filosof, om politic - 155 de ani

*28 mai 1954 - **NÓTI KÁROLY** (n. 1892), scriitor, autor de piese de cabaret - 65 de ani

30 mai 1744 - **ALEXANDER POPE** (n. 1688), poet englez - 275 de ani

30 mai 1969 - **BENEDEK MARCELL** (n. 1885), scriitor, istoric literar, traducător maghiar - 50 de ani

IUNIE

•

1 iunie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A OCROTIRII COPILULUI**

4 iunie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A COPIILOR - VICTIME ALE AGRESIUNII**

5 iunie - **ZIUA MONDIALĂ A MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR**

6 iunie - **ZIUA EROILOR NEAMULUI (ÎNĂLȚAREA DOMNULUI)**

12 iunie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ ÎMPOTRIVA EXPLOATĂRII COPIILOR**

21 iunie - **ZIUA MUZICII EUROPENE**

21 iunie - **SOLSTIȚIUL DE VARĂ**

24 iunie - **ZIUA IEI**

26 iunie - **ROMÂNIA: ZIUA DRAPELULUI NAȚIONAL**

26 iunie - **Ziua Internațională împotriva Abuzului de Droguri și a Traficului Illicit**

o

3 iunie 1844 - **DETLEV VON LILIENCRON (Friederich Adol Axel Detlev Liliencron)** (m. 1909), scriitor german - 175 de ani

*4 iunie 1939 - **VICTOR BECHEANU** (m. 2016), profesor - 80 de ani

5 iunie 1779 - **GHEORGHE LAZĂR** (m. 1823), cărturar - 240 de ani

6 iunie 1799 - **ALEKSANDR PUŞKIN (Aleksandr Sergheevici Puşkin)** (m. 1837), poet rus - 220 de ani

11 iunie 1864 - **RICHARD STRAUSS** (m. 1949), compozitor german - 155 de ani

*12 iunie 1939 - **GERGELY MIHAI** (m. 2014), funcţionar public - 80 de ani

15 iunie 1909 - **VIRGIL TEODORESCU** (m. 1987), poet, eseist, prozator şi traducător - 110 ani

15 iunie 1934 - **MATEI CĂLINESCU** (m. 2009), critic şi teoretician literar - 85 de ani

17 iunie 1949 - **PAVEL CORUŢ**, scriitor - 70 de ani

*17 iunie 1969 - **CĂLIN-MIHAI PAVĂL**, jurnalist - 50 de ani

18 iunie 1909 - **LENA CONSTANTE** (m. 2005), artist plastic, publicist, deţinut politic - 110 ani

19 iunie 1899 - **GEORGE CĂLINESCU** (m. 1965), critic literar, publicist, poet, romancier, dramaturg - 120 de ani

*21 iunie 1929 - **SUBA ENDRE ISTVÁN** (m. 2006), artist plastic, giuvaergiu - 90 de ani

*22 iunie 1934 - **ION TALOŞ**, etnolog, folclorist - 85 de ani

23 iunie 1834 - **ALEXANDRU I. ODOBESCU** (m. 1895), scriitor - 185 de ani

28 iunie 1919 - **ION D. SÎRBU** (m. 1989), autor în special de literatură de sertar din cauza epurării sale, eseist, dramaturg, filosof, publicist şi romancier - 100 de ani

29 iunie 1879 - **MÓRICZ ZSIGMOND** (m. 1942), scriitor maghiar - 140 de ani

29 iunie 1819 - **NICOLAE BĂLCESCU** (m. 1852), istoric, scriitor, revoluţionar - 200 de ani

*29 iunie 1954 - **IOAN PETRE BLAGA**, profesor - 65 de ani

30 iunie 1909 - **PAUL CONSTANTINESCU** (m. 1963), compozitor - 110 ani

❖

3 iunie 1899 - **JOHANN STRAUSS (FIUL)** (n. 1825), compozitor austriac, 120 de ani

3 iunie 1924 - **FRANZ KAFKA** (n. 1883), scriitor ceh - 95 de ani

9 iunie 1912 - **ION LUCA CARAGIALE** (n. 1852), dramaturg, nuvelist, pamfletar - 107 ani

10 iunie 1949 - **SIGRID UNDSSET** (n. 1882), scriitoare norvegiană, laureată a Premiului Nobel în 1928 - 70 de ani

12 iunie 1969 - **TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ** (n. 1888), scriitor maghiar - 50 de ani

15 iunie 1889 - **MIHAI EMINESCU** (n. 1850), poet - 130 de ani

19 iunie 1979 - **PASSUTH LÁSZLÓ** (n. 1900), scriitor, traducător maghiar - 40 de ani

19 iunie 1919 - **PETRE P. CARP** (n. 1837), om politic, fondator al revistei Junimea - 100 de ani

24 iunie 1979 - **ÖRKÉNY ISTVÁN** (n. 1912), scriitor maghiar - 40 de ani

30 iunie 1919 - **JOHN WILLIAM STRUT RAYLEIGH** (n. 1842), fizician englez - 100 de ani

IULIE

•

VACANȚELE COPILĂRIEI - concursuri, vizionări, expoziții

1 iulie - **ZIUA MONDIALĂ A ARHITECTURII**

4 iulie - **ZIUA CRUCII ROȘII ROMÂNE**

11 iulie - **ZIUA MONDIALĂ A POPULAȚIEI** - A fost declarată ca zi internațională de către Organizația Națiunilor Unite în 1987, când populația lumii a atins pragul de 5 miliarde

29 iulie - **ZIUA IMNULUI NAȚIONAL** - *Deșteaptă-te, române!*

o

1 iulie 1929 - **COSTACHE OLĂREANU** (m. 2000), scriitor - 90 de ani

2 iulie 1919 - **ȘTEFAN FAY (Ștefan Vasile Andrei, baron de Fay)** (m. 2009), scriitor și genealogist francez, de origine română - 100 de ani

*4 iulie 1944 - **DOINA DEJICA**, actriță - 75 de ani

4 iulie 1854 - **VICTOR BABEȘ** (m. 1926), doctor, om de știință - 165 de ani

*7 iulie 1944 - **TELCH-DANCS RÓZSA**, editor, gazetar - 75 de ani

7 iulie 1884 - **LION FEUCHTWANGER** (m. 1958), romancier german - 135 de ani

10 iulie 1919 - **PIERRE GAMARRA** (m. 2009), scriitor francez - 100 de ani

12 iulie 1884 - **AMADEO MODIGLIANI** (m. 1920), pictor și sculptor italian - 135 de ani

12 iulie 1904 - **PABLO NERUDA** (pseudonim Neftali Ricardo Reyes Basoalto) (m. 1973), poet chilian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1971 - 115 ani

12 iulie 1909 - **CONSTANTIN NOICA** (m. 1987), filosof, poet, eseist, publicist și scriitor - 110 ani

15 iulie 1919 - **IRIS MURDOCH (Dame Jean Iris Murdoch)** (m. 1999), scriitoare și filozoafă irlandez - 100 de ani

*15 iulie 1954 - **TEODOR MOLDOVAN** (pseudonim Teo Banal), inginer, prozator - 65 de ani

*20 iulie 1924 - **GAVRIL BUTCOVAN** (m. 2010), subofițer - 95 de ani

21 iulie 1899 - **ERNEST HEMINGWAY** (m. 1961), scriitor - 120 de ani

*21 iulie 1954 - **GHEORGHE COSTE** (m. 2014), profesor - 65 de ani

24 iulie 1864 - **FRANK WEDEKIND** (**Benjamin Franklin Wedekind**) (m. 1918), dramaturg german - 155 de ani

26 iulie 1939 - **CEZAR BALTAG** (m. 1997), poet, eseist, traducător - 80 de ani

*26 iulie 1954 - **MATYI ISTVÁN** - referent coregraf, instructor cultural - 65 de ani

*27 iulie 1969 - **DACIAN CIOLOȘ**, inginer - 50 de ani

*28 iulie 1939 - **MIRCEA TRAIAN GOZARU** (pseudonime: M. Traian, Traian Silvanu, Iancu Silvanu), scriitor - 80 de ani

28 iulie 1854 - **VICTOR BABEȘ** (m. 1926), savant - 165 de ani

30 iulie 1894 - **PĂSTOREL TEODOREANU** (m. 1964), avocat și scriitor - 125 de ani

31 iulie 1919 - **PRIMO LEVI** (m. 1987), scriitor și chimist italian - 100 de ani

*31 iulie 1944 - **WÉBER CECÍLIA**, psiholog - 75 de ani

2 iulie 1914 - **EMIL GÂRLEANU** (n. 1878), scriitor, jurnalist - 105 ani

4 iulie 1934 - **MARIE CURIE** (**Maria Salomea Sklodowska**) (n. 1867), savant - 85 de ani

14 iulie 1954 - **JACINTO BENAVENTE** (n. 1866), scriitor spaniol, laureat al Premiului Nobel în 1922 - 65 de ani

20 iulie 1514 - **GHEORGHE DOJA** (n. cca. 1470), conducătorul Răscoalei din 1514 - 505 ani

21 iulie 1919 - **EREMIA GRIGORESCU** (n. 1863), comandantul trupelor române în bătălia de la Mărășești, ministru de război - 100 de ani

22 iulie 1909 - **DETLEV VON LILIENCRON** (**Friederich Adolf Axel Detlev Liliencron**) (n. 1844), scriitor german - 110 ani

25 iulie 1964 - **CORNEL MEDREA** (n. 1888), sculptor - 55 de ani

*26 iulie 1869 - **VERESTÓY SÁNDOR** (n. 1801), preot reformat - 150 de ani

*29 iulie 1929 - **CLARA MANIU** (n. 1842), președinta Reuniunii Femeilor Române Sălăjene și mama lui Iuliu Maniu - 90 de ani

31 iulie 1784 - **DENIS DIDEROT** (n. 1713), scriitor, filosof francez - 235 de ani

31 iulie 1914 - **JEAN JAURÈS** (n. 1859), om politic și istoric francez - 105 ani

31 iulie 1944 - **ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY** (n. 1900), scriitor și reporter francez - 75 de ani

AUGUST

.

12 august - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A TINERETULUI**

15 august - **ADORMIREA FECIOAREI MARIA**

30 august - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PERSOANELOR DISPĂRUTE**

31 august - **ZIUA LIMBII ROMÂNE**

o

*2 august 1808 - **SIMION BĂRNUȚIU** (m. 1864), filosof, om politic - 111 ani

4 august 1859 - **KNUT HAMSUN** (m. 1952), scriitor norvegian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1920

*4 august 1959 - **BEKŐ N. ILDIKÓ**, prozatoare - 60 de ani

5 august 1889 - **CONRAD AIKEN** (m. 1973), scriitor american - 130 de ani

*6 august 1834 - **BARBULOVICI, ALIMPIU (Alimpiu Barboloviciu)** (m. 1914), vicar - 185 de ani

*8 august 1879 - **AUREL POPP** (Aurél Papp, Aurel Pop) (m. 1960), artist plastic, critic de artă - 140 de ani

10 august 1884 - **PANAIT ISTRATI (Gherasim Istrati)** (m. 1935), scriitor - 135 de ani

11 august 1929 - **MODEST MORARIU** (m. 1988), poet, eseist, prozator și traducător - 90 de ani

12 august 1894 - **GAÁL MÓZES** (m. 1929), scriitor, dramaturg - 125 de ani

*14 august 1949 - **VALENTIN MARIN MESEȘAN** (m. 2002), profesor, poet - 70 de ani

*14 august 1954 - **AUREL LUNG**, profesor - 65 de ani

*22 august 1944 - **VASILE POP**, inginer, artist plastic - 75 de ani

*23 august 1969 - **DANIEL MOȘOIU**, poet, jurnalist - 50 de ani

23 august 1749 - **JOHANN WOLFGANG GOETHE** (m. 1832), scriitor - 270 de ani

24 august 1899 - **JORGE LUIS BORGES** (m. 1986), scriitor argentinian - 120 de ani

*26 august 1924 - **TAKÁCS ADALBERT** (m. 2010), economist, muzeolog - 95 de ani

*27 august 1919 - **PÁKAI FERENC**, profesor - 100 de ani

28 august 1939 - **RODICA OJOG-BRAȘOVEANU** (m. 2002), scriitoare - 80 de ani

❖

2 august 1869 - **THOMAS MEDWIN** (n. 1788), poet și traducător englez - 150 de ani

3 august 1889 - **VERONICA MICLE (Ana Câmpeanu)** (n. 1850), poetă - 130 de ani

3 august 1994 - **ION JOVIN** (n. 1899), medic, întemeietorul oncologiei și radioterapiei românești (medicul lui Iuliu Maniu) - 25 de ani

*7 august 1939 - **ŐSZI KORNÉL** (n. 1869), gazetar - 80 de ani

8 august 1939 - **GEORGE MIHAIL ZAMFIRESCU** (n. 1898), scriitor - 80 de ani

9 august 1969 - **CONSTANTIN I. PARHON** (n. 1874), om de știință - 50 de ani

*15(?) august 1924 - **NIKOLAJEVITS LÁSZLÓ** (n. 1902), poet - 95 de ani

16 august 1949 - **MARGARET MITCHELL** (n. 1900), scriitoare și jurnalistă americană - 70 de ani

17 august 1929 - **BENEDEK ELEK** (n. 1859), scriitor, jurnalist - 90 de ani

24 august 1884 - **CAROL DAVILA (Carlo Antonio Francesco d'Avila)** (n. 1828), medic, întemeietorul Facultății de Medicină din București - 135 de ani

vara anului 1944 - **KARÁCSONY BENŐ** (n. 1888), scriitor - 75 de ani

SEPTEMBRIE

•

8 septembrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ALFABETIZĂRII**

9 septembrie - **ZIUA MONDIALĂ A FRUMUSEȚII**

9 septembrie 1940 - **MASACRUL DE LA TREZNEA** - 79 de ani

13 septembrie - **ZIUA POMPIERILOR DIN ROMÂNIA**

14 septembrie 1940 - **MASACRUL DE LA IP** - 79 de ani

21 septembrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PĂCII**

23 septembrie - **Ziua Internațională împotriva Exploatării Sexuale și Traficului Femeilor și Copiilor**

27 septembrie - **ZIUA MONDIALĂ A TURISMULUI**

septembrie - **ZILELE EUROPENE ALE PATRIMONIULUI**

o

*3 septembrie 1929 - **LŐRINCZI GYULA**, matematician, geodez, politician - 90 de ani

6 septembrie 1819 - **NICOLAE FILIMON** (m. 1865), prozator - 200 de ani

*8 septembrie 1824 - **PÁSKUJ LAJOS** (m. 1887), abate-canonice romano-catolic, poet - 195 de ani

*8 septembrie 1959 - **MARIA CONȚIȘ**, profesoară - 60 de ani

*10 septembrie 1949 - **PETRU GALIȘ**, învățător - 70 de ani

10 septembrie 1839 - **CHARLES PEIRCE** (m. 1914), filosof, logician, matematician american - 180 de ani

14 septembrie 1769 - **ALEXANDER VON HUMBOLDT (Friederich Wilhelm Heinrich Alexander von Humboldt)** (m. 1859), geograf și naturalist german - 250 de ani

14 septembrie 1849 - **IVAN PAVLOV** (m. 1936), fiziolog, psiholog și medic rus - 170 de ani

15 septembrie 1789 - **JAMES FENIMORE COOPER** (m. 1851), scriitor american - 230 de ani

*23 septembrie 1954 - **LUIZA ZAHARIA** (pseudonim Aurora da Silva), scriitoare - 65 de ani

- *25 septembrie 1924 - **TRAIAN POP**, profesor - 95 de ani
*25 septembrie 1924 - **SERES E. ZSÓFIA**, istoric literar, redactor - 95 de ani
26 septembrie 1889 - **MARTIN HEIDEGGER** (m. 1976), filosof german - 130 de ani
26 septembrie 1919 - **MATILDE CAMUS** (m. 2012), poetă spaniolă - 100 de ani
30 septembrie 1924 - **TRUMAN CAPOTE (Truman Streckfus Persons)** (m. 1984), scriitor și scenarist american - 95 de ani

- 1 septembrie 1944 - **LIVIU REBREANU** (n. 1885), scriitor - 75 de ani
4 septembrie 1959 - **IULIU HAȚIEGANU** (n. 1885), medic - 60 de ani
7 septembrie 1994 - **JAMES CLAVELL** (n. 1924), scriitor britanic - 25 de ani
8 septembrie 1949 - **RICHARD STRAUSS** (n. 1864), compozitor german - 70 de ani
*11 septembrie 1959 - **BÖLÖNI GYÖRGY** (n. 1882), scriitor, publicist - 60 de ani
12 septembrie 1869 - **CONSTANTIN STAMATI** (n. 1786), scriitor - 150 de ani
17 septembrie 1989 - **ION D. SÎRBU** (n. 1919), autor în special de literatură de sertar din cauza epurării sale, eseist, dramaturg, filozof, publicist și romancier - 30 de ani
22 septembrie 1919 - **ALEXANDRU A. ȘUȚU** (n. 1837), pionier al psihiatriei române - 100 de ani
23 septembrie 1939 - **SIGMUND FREUD** (n. 1856), medic neuropsihiatru austriac - 80 de ani
25 septembrie 1849 - **JOHANN STRAUSS** (n. 1804), compozitor austriac - 170 de ani

OCTOMBRIE

- 1 octombrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MUZICII**
1 octombrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PERSOANELOR ÎN VÂRSTĂ**
5 octombrie - **ZIUA MONDIALĂ A EDUCAȚIEI**
9 octombrie - **ZIUA NAȚIONALĂ DE COMEMORARE A HOLOCAUSTULUI**
15 octombrie - **ZIUA MONDIALĂ A FEMEILOR DIN MEDIUL RURAL**
24 octombrie - **ZIUA ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE**
25 octombrie - **ZIUA ARMATEI ROMÂNE**
29 octombrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A INTERNETULUI**

o

- 2 octombrie 1869 - **MAHATMA GANDHI (Mohandas Karamchand Gandhi)** (m. 1948), părintele independenței Indiei - 150 de ani
- 2 octombrie 1904 - **HENRY GRAHAM GREENE** (m. 1991), scriitor american - 115 ani
- 3 octombrie 1839 - **TEODOR BURADA** (m. 1923), folclorist, teatrolog și muzicolog - 180 de ani
- 3 octombrie 1889 - **CARL VON OSSIETZKY** (m. 1938), publicist și pacifist german - 130 de ani
- 4 octombrie 1814 - **JEAN FRANÇOIS MILLET** (m. 1875), pictor și gravor francez - 205 ani
- 5 octombrie 1864 - **LOUIS JEAN LUMIÈRE** (m. 1948), inventator francez - 155 de ani
- 5 octombrie 1929 - **ION DODU BĂLAN** (m. 2018), autor, critic și istoric literar, folclorist, poet și prozator - 90 de ani
- 14 octombrie 1894 - **E. E. CUMMINGS (Edward Estlin Cummings)** (m. 1962), poet, dramaturg, eseist și pictor american - 125 de ani
- 15 octombrie 1844 - **FRIEDRICH NIETZSCHE** (m. 1900), filosof - 175 de ani
- 15 octombrie 1919 - **ASZTALOS SÁNDOR** (m. 1970), scriitor și critic muzical maghiar - 100 de ani
- *15 octombrie 1954 - **EUGEN CRIHAN**, profesor - 65 de ani
- *16 octombrie 1954 - **MARIA CANTOR**, inginer - 65 de ani
- 18 octombrie 1894 - **DÉRY TIBOR** (m. 1977), scriitor maghiar - 125 de ani
- 18 octombrie 1839 - **NICOLAE TECLU** (m. 1916), chimist - 180 de ani
- *20 octombrie 1944 - **SZÉLL KATALIN**, artist plastic - 75 de ani
- *26 octombrie 1814 - **DEMETRIU COROIANU** (m. 1891), preot - 205 ani
- 26 octombrie 1844 - **NICOLAE BELDICEANU** (m. 1896), scriitor - 175 de ani
- *26 octombrie 1944 - **CORNEL CIOCORTAȘ** (pseudonim: Cico), prozator - 75 de ani
- *26 octombrie 1954 - **DUMITRU MEGHEȘAN**, preot - 65 de ani
- *31 octombrie 1929 - **TRAIAN POP**, profesor - 90 de ani

- 1 octombrie 1684 - **PIERRE CORNEILLE** (n. 1606), dramaturg francez - 335 de ani
- *1 octombrie 2009 - **VASILE FĂRCAȘ** (n. 1913), profesor - 10 ani
- 2 octombrie 1914 - **SÁMUEL KORNÉL** (n. 1883), sculptor - 105 ani
- 4 octombrie 1669 - **REMBRANDT (Rembrandt Harmenszoon van Rijn)** (n. 1606), pictor și gravor olandez - 350 de ani
- *4 octombrie 1904 - **IONIȚĂ SCIPIONE BĂDESCU** (n. 1847), gazetar, poet - 115 ani
- *5 octombrie 1864 - **MADÁCH IMRE** (n. 1823), scriitor maghiar - 155 de ani
- 7 octombrie 1849 - **EDGAR ALLAN POE** (n. 1809), scriitor american - 170 de ani

13 octombrie 1919 - **KARL GJELLERUP** (n. 1857), scriitor danez - 100 de ani

13 octombrie 1869 - **CHARLES AUGUSTIN SAINTE-BEUVE** (n. 1804), critic literar, poet și prozator francez - 150 de ani

15 octombrie 1989 - **PAUL GEORGESCU** (n. 1923), critic literar, eseist, jurnalist și scriitor - 30 de ani

17 octombrie 1849 - **FRÉDÉRIC CHOPIN (Fryderyk Franciszek Chopin)** (n. 1810), compozitor polonez - 170 de ani

19 octombrie 1929 - **ALEXANDRU DAVILA** (n. 1862), dramaturg și om de teatru - 90 de ani

*25 octombrie 1809 - **WESSELÉNYI MIKLÓS** sen. (n. 1750), baron, politician - 210 ani

28 octombrie 1844 - **KISFALUDY SÁNDOR** (n. 1772), scriitor maghiar - 175 de ani

NOIEMBRIE

.

FESTIVALUL ȘANSELOR TALE

9 noiembrie - **Ziua Internațională de Luptă împotriva Rasismului și Antisemitismului**

13 noiembrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A NEVĂZĂTORILOR**

13 noiembrie - **ZIUA LIMBII MAGHIARE**

16 noiembrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ PENTRU TOLERANȚĂ**

21 noiembrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FILOSOFIEI** (a treia joi din luna noiembrie)

25 noiembrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A NONVIOLENȚEI**

25 noiembrie - 10 decembrie - **Campania Internațională a celor 16 Zile de Activism împotriva Violenței asupra Femeilor**

o

*1 noiembrie 1934 - **GEORGE BOITOR** (pseudonim Geo Anella Boitor) (m. 1976), poet - 85 de ani

2 noiembrie 1869 - **IULIA HAȘDEU** (m. 1888), scriitoare - 150 de ani

*6 noiembrie 1919 - **MÓZES TERÉZ**, etnograf, istoric al artelor - 100 de ani

*8 noiembrie 1949 - **SZÉMAN PÉTER**, medic - 70 de ani

9 noiembrie 1929 - **KERTÉSZ IMRE** (m. 2016), scriitor, romancier, jurnalist, traducător maghiar, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 2002 - 90 de ani

*14 noiembrie 1919 - **IOAN REMEȘ** (m. 1996), inginer geolog, cercetător științific - 100 de ani

*15 noiembrie 1934 - **IOAN MUREȘAN** (m. 2011), profesor - 85 de ani

*16 noiembrie 1874 - **BALÁZS ÁRPÁD** (m. 1941), compozitor, jurist - 145 de ani

*19 noiembrie 1939 - **CONSTANTIN COBÂRZAN**, profesor - 80 de ani

- *21 noiembrie 1954 - **IOAN TEODOR GĂVRILUȚ**, poet - 65 de ani
- 21 noiembrie 1694 - **VOLTAIRE (François-Marie Arouet)** (m. 1778), scriitor și filosof francez - 325 de ani
- *22 noiembrie 1877 - **ADY ENDRE** (m. 1919), poet, publicist, nuvelist - 142 de ani
- *22 noiembrie 1939 - **NÉMETHI JÁNOS**, arheolog, cercetător științific - 80 de ani
- 25 noiembrie 1814 - **MATEI MILLO** (m. 1896), actor, dramaturg - 205 ani
- 26 noiembrie 1909 - **EUGEN IONESCU (EUGÈNE IONESCO)** (m. 1994), scriitor de limbă franceză originar din România - 110 ani
- 27 noiembrie 1884 - **VASILE VOICULESCU** (m. 1963), scriitor și medic - 135 de ani
- 27 noiembrie 1924 - **NINA CASSIAN (Rennée Annie Cassian)** (m. 2014), poetă, eseistă, traducătoare - 95 de ani
- *27 noiembrie 1949 - **VASILE SAV** (m. 2003), traducător, poet, publicist - 70 de ani
- 27 noiembrie 1939 - **NICOLAE MANOLESCU (Nicolae Apolzan)**, critic, cronicar și istoric literar - 80 de ani

- 2 noiembrie 1854 - **ANTON PANN** (n. 1796), poet, compozitor, folclorist, publicist - 165 de ani
- 9 noiembrie 1944 - **RADNÓTI MIKLÓS** (n. 1909), poet maghiar - 75 de ani
- 12 noiembrie 1869 - **GHEORGHE ASACHI** (n. 1788), poet, prozator, dramaturg - 150 de ani
- 13 noiembrie 1914 - **DIMITRIE ANGHEL** (n. 1872), scriitor - 105 ani
- 19 noiembrie 1919 - **ALEXANDRU VLAHUȚĂ** (n. 1858), scriitor - 100 de ani
- 23 noiembrie 1949 - **CAROL ARDELEANU** (n. 1883), scriitor - 70 de ani
- 28 noiembrie 1989 - **ARSENIE BOCA** (n. 1919), părinte ieromonah, teolog și artist plastic - 30 de ani
- 29 noiembrie 1989 - **ION POPESCU-GOPO** (n. 1923), artist plastic și regizor de film - 30 de ani
- 29 noiembrie 1994 - **TITUS POPOVICI** (n. 1930), scriitor și scenarist - 25 de ani
- 30 noiembrie 1934 - **CINCINAT PAVELESCU** (n. 1872), poet și epigramist, autor de romane, lieduri, cantilene, serenade și madrigaluri - 85 de ani

DECEMBRIE

•

- 1 decembrie - **ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI; MAREA UNIRE 101**
- 3 decembrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI**
- 10 decembrie - **ZIUA INTERNAȚIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI**
- 16-22 decembrie 1989 - **REVOLUȚIA ROMÂNĂ**

16-20 decembrie - **PRIMUM COLINDĂTORI!**

18 decembrie - **ROMÂNIA: ZIUA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE**

25 decembrie - **CRĂCIUNUL (NAȘTEREA DOMNULUI)**

o

*4 decembrie 1969 - **GHEORGHE BANCEA**, profesor - 50 de ani

*6 decembrie 1929 - **NICOLAE BOT** (m. 2008), folclorist - 90 de ani

12 decembrie 1939 - **TUDOR OCTAVIAN**, publicist și jurnalist - 80 de ani

22 decembrie 1639 - **JEAN RACINE** (m. 1699), dramaturg francez - 380 de ani

*23 decembrie 1949 - **ZSOMBORI ERZSÉBET** (Mayer Erzsébet, Zsimbi), pictor - 70 de ani

*25 decembrie 1844 - **VASILE PĂTCAȘIU** (m. 1932), preot - 175 de ani

*31 decembrie 1929 - **NAGY-TÓTH FERENC**, biolog, cercetător științific - 90 de ani

❖

3 decembrie 1919 - **PIERRE-AUGUSTE RENOIR** (n. 1841), pictor francez - 100 de ani

*10 decembrie 1914 - **BARBULOVICI, ALIMPIU (Alimpu Barboloviciu)** (n. 1834), vicar - 105 ani

13 decembrie 1894 - **XÁNTUS JÁNOS** (n. 1825), etnolog maghiar - 125 de ani

19 decembrie 1989 - **ALEXANDRU MITRU** (n. 1914), scriitor - 30 de ani

22 decembrie 1989 - **SAMUEL BECKETT** (n. 1906), scriitor irlandez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1969

*25 decembrie 1914 - **BORBÉLY SÁMUEL** (n. 1842), profesor, redactor - 105 ani

31 decembrie 1889 - **ION CREANGĂ** (n. 1837), scriitor - 130 de ani

*31 decembrie 1939 - **VICTOR DELEU** (n. 1876), jurist - 80 de ani

o

*1874 - **ELENA ACIU** (m. 1937), profesoară, scriitoare - 145 de ani

*1959 - **SIMONFI ISTVÁN**, poet - 60 de ani

❖

*1894 - **IOAN GALU** (n. 1829), preot - 125 de ani

*1899 - **SAVU MOGA** (n. 1822), iconar - 120 de ani

*1944 - **REISMANN IRMA** (dr. Erdős Mátyásné) (n. 1895), ziaristă, poetă - 75 de ani

*1954 - **ALEXANDRU ACIU** (n. 1954), avocat - 65 de ani

ACTIVITĂȚI CE SE DESFĂȘOARĂ PERMANENT:

- **BiblioDIVERTISMENT** - spațiu dedicat activităților cultural - educative, de comunicare, socializare și relaxare; programul se propune săptămânal și va fi dedicat tuturor categoriilor de vârstă, preocupări, interese
- activități în parteneriat cu grădinițe, școli, licee din Zalău și județ
- colaborări cu alte instituții, asociații și fundații culturale din țară și străinătate
- CODE - KIDS - proiect prin care copiii fac programare la bibliotecile publice
- ORA să ȘTIM - proiect pentru promovarea lecturii, împreună
- *Școala Părinților*
- *Club Femina*
- *Școala Bunicilor*
- *Limbașele Iubirii*
- *Sănătate - Leacuri din cărți!*
- *Râsotecă!*
- *Pocalul Cunoașterii!*
- *Degetele Vesele!*
- Clubul Copiilor
- Clubul Tinerilor
- Club de lectură și dezvoltare artistică
- Clubul *Frăția Coding* - Copiii fac coding în bibliotecile publice (CODE Kids)
- Cenaclu Literar
- Club pentru comunicare și socializare Adulți
- Ateliere de creație
- Teatru - pregătirea și punerea în scenă a unor piese educative și de divertisment / Teatru de păpuși
- *Cinimateca de weekend* - vizionări și comentarii - Filme după opere din bibliografia școlară, documentare, de relaxare și divertisment
- *Provocare la lectură!* - emisiune săptămânală de cultură
- *EVENIMENT* - emisiune de promovare a celor mai importante activități, personalități, fapte, locuri...
- *Medierea pe înțelesul tuturor*
- *Bibliovoluntarii* - întâlniri bilunare
- Activități culturale în spații neconvenționale
- Vizionări și audiții la Filiale: Centrul de Recuperare, Îngrijire și Tratament ACASĂ, Centrul Social de Urgență Zalău, Cercul Militar Zalău ș.a.
- Cursuri de inițiere IT
- Cursuri de interes pentru comunitate, organizate de bibliotecari-traineri: Public Speaking, Photoshop, CCNA - Discovery, Marketing educațional, Digitales ș.a.
- Participare și implicare la activitățile culturale organizate în județ
- Lansări de carte, întâlniri cu scriitori
- Omagierea și comemorarea personalităților sălăjene

Secția Tineri & Adulți

Adresa: P-ța Iuliu Maniu, nr. 3

Telefon: 0360 566911

E-mail: bibadulti@yahoo.com

Clădirea TRANSILVANIA

Secția Copii

Adresa: P-ța Iuliu Maniu, nr. 4-5

Telefon: 0360 566900

E-mail: bibcopii@yahoo.com

Clădirea TRANSILVANIA

Secția Media

Adresa: P-ța Iuliu Maniu, nr. 4-5

Telefon: 0360 566913

E-mail: media_bjs@yahoo.com

Clădirea TRANSILVANIA

Sala de Lectură

Adresa: P-ța Iuliu Maniu, nr. 13

Telefon: 0360 566920, 0260 632941

E-mail: bibliosala@yahoo.com

BiblioDivertisment

Adresa: P-ța Iuliu Maniu, nr. 13

Telefon: 0360 566920, 0260 632941

E-mail: bibliodivertisment@yahoo.com

Serviciul Bibliografic

Adresa: P-ța Iuliu Maniu, nr. 13

Telefon: 0260 632007

E-mail: bibliografic_bjs@yahoo.com

Serviciul Marketing

Adresa: P-ța Iuliu Maniu, nr. 13

Telefon: 0260 632007

E-mail: bjs_marketing@yahoo.com

450016, Zalău, P-ța Iuliu Maniu, Nr. 13, SĂLAJ
Tel./Fax: 0260 632007; **e-mail:** secretariat_bjs@yahoo.com

www.bjs.ro